ŽIVOTEM

SERIE XIII. — 1938

VYDAVATEL:
EXERCIČNÍ DŮM, FRÝDEK

Předplatné 13 Kč na 1 serii

Obsah XIII. serie:

289. Bertička.
290. Kvatembrová pobožnost za kněze.
291. Lurdské divadlo.
292. Proč jsem byl volnomyšlenkářem.
293. Lidový misionář Mazenold.
294. Obřady Květné neděle.
295. Zasvěťme dítky P. Marii.
296. Vstal Kristus z mrtvých?
297. Kdo k nim půjde?
298. Znáte kněžský seminář?
299. Karel IV.
300. Nejslavnější doba českých dějin.
301. Apoštol dobrého tisku.
302. Katolická matka.
303. Z moudrosti Boží.
304. Neodkládej!
305. Šťastní pohané?
306. Sv. Tadeáš.
307. Křesťan a národ.
308. Církev a stát.
309. Vánoční rozjímání.
310. Kněz.
311. Petřík.
312. Pravoslavná církev.

Bertička

poštolka
něžské soboty

Životem číslo 289
Ročník XIII.
CENA 50 HAL.

Úvodem.

Jako paprsek milosti s nebe zazářila na podzim v r. 1934 velká myšlenka Kněžské soboty a nastoupila vítěznou cestu k věřícímu lidu celého katolického světa.

Znáš již Kněžskou sobotu? Je to něco velmi jednoduchého a lehkého, ale ryze katolického, velikého a vznešeného ve svých plodech. Pozůstává v tom, že obětuješ Božskému Veleknězi, svému Spasiteli, prostřednictvím Panny Marie, Královny apoštolů a Matky všech milostí sobotu po prvním pátku v měsíci, zasvěceném Srdci Ježíšovu, t. j. všechny své dobré skutky, mši svatou a sv. přijímání, práce, radosti i utrpení a oběti za posvěcení všech kněží a čekatelů po celém světě.

Kolik požehnání přinesl již tento velký a časový apoštolát v krátké době svého trvání, kolik radosti prožilo již toto hnutí! Třikrát se mu dostalo zvláštního požehnání sv. Otce, přes 200 biskupů je doporučilo nadšenými pastýřskými listy, v nichž se praví, že kněžská sobota je dílem Prozřetelnosti Boží a jednou z největších milostí pro naší dobu.

K nejkrásnějšímu, co dosud toto hnutí zažilo, patří zajisté životní oběť třináctileté Ber-

tičky Baumannové. Tuto květinku-oběť utrhl si věčný Velekněz dle jejího vroucího přání o první její kněžské sobotě, kterou slavila o Hromnicích v r. 1935. Život tohoto dítěte, miláčka Božího, o němž vám budeme vyprávěti, byl na venek zcela nepatrný, skromný a skrytý, ale tajil v sobě velké bohatství, ba hrdinství.

Dejž dobrotivý Bůh, který rozžal tuto obětní svíci, aby od ní se zanítilo tisíce jiných srdcí a hořela plamenem pro velký apoštolát modlitby a oběti za posvěcení kněžstva k nesmírnému požehnání pro celý svět!

Dítě bolesti.

Berta Baumannová se narodila 2. ledna 1922 v Manheimu v Německu jako dcera chudých rodičů. Krásné jméno, jehož se jí dostalo při křtu svatém, Berta, znamená: zářící. Je symbolem jejího života zde na zemi, který byl životem radosti v Bohu a vyznamenán velkým utrpením.

Bůh dal tomuto dítěti a jeho mladé matce na životní cestu mnoho bolu. Již v prvních týdnech Bertina života zpozorovala starostlivá matka, že dítě má zkřivenou páteř. Vyhledala lékařskou pomoc, ale bez účinku. Pak byla Bertička podrobena léčení elektřinou, které mělo sice dobrý vliv, ale náhlý zápal plic oslabil útlé tělo dítěte zase tolik, že léčení nemělo žádoucího výsledku.

Bertička měla také pokřivené nožičky. Aby se narovnaly, napnuly je na prkénko a položili na ně pytlík s pískem, který vážil deset kg. Toto bolestné léčení snášelo dítě trpělivě po celý rok. Matka cítila se svým dítětem, ale nemohla mu pomoci. Učinila vše, co bylo v jejich silách, aby se dceruška uzdravila; posléze však byly její peněžní prostředky vyčerpány. Odcházela tedy z domova, aby vydělala na další lékařské ošetření a léčení. Podařilo se jí dostati posluhu na klinice akademické nemocnice.

Zatím byly Bertičce již čtyři roky a matka ji dopravila na orthopedickou kliniku do Heidelberku. Tam upevnili její slabé křivé nožky do šínek. Lékaři se podivili její trpělivosti: zatím co jiné děti při podobné proceduře se brání i vzdorovitě kopají, zůstala Bertička klidná. „Nikdy jsme neměli tak trpělivé dítě, jako je naše milá Bertička", pravila milosrdná sestra.

Jednoho dne ji navštívila maminka. Bertička nemohla zadržeti slz a při loučení pravila: „Mamičko, prosím tě, uvolni mi trochu ty obvazy na kolenou!" Matka jí vyhověla a spatřila, jak kovové šínky se dítěti hluboko vryly do masa. Bertička snášela tuto bolest a neprojevila ani slůvkem netrpělivost.

Z otrhopedického ústavu dopravila matka dcerušku nevyléčenou k dědečkovi a babičce. Brzy na to dostalo dítě těžký zánět měchýře, spojený s novým zápalem plic. Tentokrát se obrátila matka o pomoc do „Luisenanstalt". Z

nemoci se dívenka pozdravila, nožky však zůstaly slabé a zkřivené, svalstvo na nich chabé a ani páteř se již nenarovnala. Zdálo se skutečně, že dítěti bude trápení průvodcem po celý život. Ještě jednou se pokusila matka o vyléčení své dcerušky, dopravivši ji do Tübingen, kde byli vyhlášení specialisté; ale žádný nedovedl pomoci... Bertička byla předurčena k utrpení, spřátelila se s ním a životem utrpení měla vyplniti velký životní úkol. Matka netušila, co Bůh zamýšlí s jejím dítětem-mrzáčkem. I dále se o ně starala jak nejlépe mohla, aby se dítě uzdravilo a vroucně se modlila na ten úmysl. Denně spěchala za výdělkem a všechny volné chvíle všedního dne a celou neděli věnovala svému dítěti.

Ve škole Boží.

Bertička byla chytrá a rozumná dívčina, v v jejímž slabém tělíčku žila zdravá a hrdinná duše. Jelikož nemohla jako ostatní děti dovádět a běhati, sedávala v tichém koutku světničky. Matka jí z práce vždy přinesla nějakou maličkost pro potěšení: několik květinek, panenku nebo jinou hračku. Když byla Bertička již rozumnější, vystavěla si ve svém koutku oltáříček a napodobila kněze v kostele, jak to vídala, když ji někdy matka nebo babička donesly v náruči na mši svatou. Modliti se naučila od maminky a babičky. I dědeček, kterého měla velmi ráda, se s oblibou bavíval se svou

vnučkou, když se vrátil ze své těžké služby jako železničář. Již ve dvou letech uměla Bertička celou řadu modlitbiček bez chyby zpaměti. Byla by měla nejraději svou mamičku stále doma, aby mohla klásti všechny otázky, které se jí v hlavě rojily. Ale dobře chápala, že maminka musí vždy znovu odcházeti z domova, aby vydělala na živobytí, když tu nebylo již tatínka. Po návratu jí matka někdy vyprávěla legendy ze života svatých, které měla Bertička nejraději, aby jí potěšila za to, že musela po celý den zůstati samotinká ve svém koutečku a dodávala: „Podívej se, Bertičko, vždyť musím pracovati, abych přinesla chléb. Ale Pán Bůh se na Tebe dívá i skrze stěny. Má zrak jasnější než slunce. I Tvůj anděl strážný je stále u tebe, tak se nemusíš ničeho báti."

„Ano, mamičko, budu se modlit a dám na sebe pozor, vždyť jsem jen takové malé a ubohé stvoření čko!"

Tu se matka rozplakala, vidouc, jak dítě při všech bolestech i tu osamělost hrdinně snáší. Vzpomínka na všudypřítomnost Boží činila Bertičku velmi jemnocitnou pro dobro a zlo. Nemohla snésti, aby se někomu dělo bezpráví. Když zahlédla slzy v matčiných očích, těšila ji: „Neplač, mami, podívej se, vždyť já jsem přece u tebe. Musíš mi jen říci, co se mám modlit."

Matka dítěti udávala úmysly k modlitbě. V tichém koutku před svým oltáříčkem vyko-

návalo již záhy úřad apoštolky a anděla strážce. Modlilo se za matku, za dědečka a babičku, za duše v očistci a mnoho jiných lidí.

Někdy ji druhé děti škádlily a vysmívaly se jí, nazývajíce ji mrzákem. Dospělí říkávali soucitně: „Ubohý capart!" To Bertičku bolelo v hloubi duše a jednou si matce postěžovala. „Maminko, viď, že tak ubohá přece nejsem? Vždyť jsem přece bohatá! Mohu tolik dělati pro Pána Boha, jak sama říkáš. Mám více času k modlení, než kdybych byla zdráva." A tak se Bertička, moudře vedená svou zbožnou matkou, vždy úžeji přimykala k Bohu a jeho svatým. Její duše se plnila zbožnými myšlenkami a radost zaplavovala její srdce.

Nový domov.

Nyní bylo Bertičce již sedm let. Její čilý duch toužil po vědění, neboť v chorém těle dlela velká, Bohem naplněná duše. Matka se tedy rozhodla dáti dcerušku do zemského ústavu pro zmrzačelé, kde pomáhají řeholnice, dobří vychovatelé a lékaři dětem-mrzáčkům na cestu do života.

Bertička přišla nejdříve do útulku v Heidelberku-Rohrbachu a zakrátko již do nově postaveného ústavu „Wieland" ve Schlierbachu. Byla to bolestná cesta pro matku; ale vědomí, že zanechává dítě v dobrých rukou, usnadňovalo loučení.

Dívenka si v novém domově brzy zvykla a byla spokojena. Láska dobrých sester a vychovatelek našla si hned cestičku do jejího srdéčka. Když viděla kolem sebe tolik chromých dítek, sedících ve vozíčcích s nožkami v sádře a stižené různými chorobami, zapomínala skoro na své vlastní utrpení. Nalezla zde kousek dětského ráje a ovzduší, prosycené radostnou pohodou a veselostí, otevřelo i její srdce všemu dobrému. Brzy byla mezi dětmi jako sluneční paprsek, který ozařoval a zahříval mladé i staré a u všech vyvolal radostnou náladu.

Bertička byla stále upoutána na svou židličku; při tom však ráda přihlížela, jak některé dítky si hrají a poskakují. Zúčastnila se i jejich společných slavností a brzy se naučila všem veselým písním, které se v ústavě zpívaly.

S hrdinnou radostí nesla své vlastní utrpení. Zářila radostí, když se jí konečně podařilo po dlouhých marných pokusech, aby si oblékla některou část oděvu úplně sama, nebo mohla-li jiným dětem pomoci při oblékání.

Protože měla velmi málo síly, nemohla se naučiti různým ručním pracím, jimiž se děti ve volných chvílích zabývaly. Svými jemnými prstíky mohla jen zhotovovati jemné háčkované kraječky a dosáhla v tom velké zručnosti.

Ve škole pěstili učitelé její duševní schopnosti. Vynikala věrností, pílí, svědomitostí a pozorností. Lenoši nemohli počítati s jejím pří-

telstvím. Pomáhala jen těm dětem, které projevily dobrou vůli. S vděčnou láskou visela Bertička na svých učitelích a vychovatelích.

Nejhlubším pramenem všech radostí bylo pro ni světélko věčné lampy u Spasitelova „obytného domečku", jak říkávala, zmiňujíc se o ústavní kapli. Zde bývala často na mši svaté, sloužila-li se zde. A v mnohé tiché hodince se tu modlívala a rozmlouvala sama s Pánem Ježíšem. Vždyť již v nejútlejším věku dobře věděla, že za pozlacenými dvířky svatostánku na ni čeká dobrý Pán Ježíš, přítel dítek a lékař nemocných...

K Bohu blíž.

Bertička dosáhla devátého roku života a byla nyní ve druhé třídě obecné školy. Svatá víra otevřela jí bránu do světa plného radostných myšlenek a hřejivé útěchy. Stále více pronikala do blaživé blízkosti Spasitelovy. Přemýšlela o Jeho životě, smíru a oběti mezi námi a naučila se tak chápati ponenáhlu cenu pozemského kříže, snášeného z lásky k Bohu.

Již dávno věděla, že Kristus Pán se obětuje při mši svaté pod způsobami chleba a vína a navštěvuje zemdlenou duši ve svatém přijímání.

Jak zajásala Bertička, když i pro ni vzešly v dáli červánky onoho dne, který všechny dítky nazývají nejkrásnějším dnem svého života! Kdosi mínil, že Berta jako žákyně druhé třídy

je ještě příliš mladá, aby šla k prvnímu svatému přijímání. Dívenka to zaslechla a seděla pak smutně ve své židličce. Na to se dlouho modlila v kapli. Ale duchovní správce ústavu byl jiného názoru: jakmile totiž uslyšel o jejím zármutku, vzkázal jí po setře představené, že se smí zúčastniti přípravy k první sv. zpovědi. Bertička se zaradovala a s velkou horlivostí sledovala vyučování. Celý advent se připravovala k přijetí svátosti pokání o Božím hodu vánočním. Všechny záhyby duše propátrala s dětinnou vážností v modlitbě a lítosti a horlivě stavěla nové ochranné zdi proti hříchu. „Nikdy v životě těžký hřích!" napsala si Bertička na svou tabulku. Ze sv. zpovědi neměla strach, jak to někdy u dětí bývá. Bertička pravila: „Když má člověk na zádech pytel s kamením, je přece docela rád a děkuje za to, když mu ho někdo sejme. Pak je srdce zase volné jako pták..."

O vánocích se jí tedy dostalo milosti první sv. zpovědi, která její dušinku ještě více upevnila v Bohu. Byl to však teprve první krůček k Bílé neděli. Nyní začala vlastní příprava a horlivé snažení.

„Co mám dělati, velebný pane, abych se k Pánu Ježíši co nejvíce přiblížila?" Na tuto otázku jí kněz doporučil, aby vroucně uctívala Ducha Svatého: „On je Učitelem, který i tebe zasvětí do všech pravd svaté víry." A Duch Svatý skutečně vedl a řídil její duši. Při vánoč-

ní slavnosti u jesliček o svátku sv. Tří Králů rozsvítil v jejím srdci jasné světlo oběti. Bertička slyšela o bídě a chudobě pohanských dítek, o pracích kněží a misionářů. Pochopila, jakou cenu má pomoc modlitbou a obětí pro tyto apoštolské práce. Ano, nyní chtěla také býti malou pomocnicí a naplňovati ruce Boží svým utrpením a obětmi ku blahu ubohých pohanských dítek. A takto se učila vždy více opravdu katolicky se modliti.

Nedaleko kapličky v tak zvaném slavnostním sále se konala příprava k prvnímu sv. přijímání. Bertička seděla ve své židličce naproti krásnému obrazu Poslední večeře. Skoro všechny děti nesnadno chápaly. Bertička řekla jednou: „Velebný pane, my jsme hloupé, vidíte! Nám může pomoci jen Duch Svatý." A Duch Svatý skutečně vedl svou věrnou žákyni stále hlouběji k poznání Boha. Kněz dotýkal se svými slovy nejjemnějších strun její duše. Bertička seděla při vyučování se sepjatýma ručkama a naslouchala celým srdcem. Každá hodina přípravy končila před svatostánkem. Tu opakoval kněz s dětmi to, co se naučily, ve formě modlitby.

Ještě častěji než dříve dlela Bertička v kapli a modlila se texty krásných písní eucharistických s hlubokou vírou a dětinnou touhou.

Svatý týden byl poslední přípravou, Zelený čtvrtek dnem díků za nejsvětější Svátost oltářní. Večer toho dne konala spolu s ostatními dět-

mi před otevřeným svatostánkem smírnou pobožnost svaté hodinky. Při obřadech Velkého pátku políbila s hlubokým dojetím kříž, který jí kněz podal a rány Spasitelovy. Tohoto dne zažila první umírání v ústavě. Bůh povolal k sobě jednoho z jejích malých kamarádů.

Konečně nadešel krásný den prvního sv. přijímání, její Bílá neděle. Bylo to na velikonoční pondělí, 6. dubna 1931. Ve skupině ostatních prvokomunikantů dovezli Bertičku v její židličce s kolečky do kaple. Vedle ní kráčel „anděl strážný" s planoucí svící. K četným shromážděným promluvil kněz o slovech Písma svatého: „Zdaž nemusel toto vše Kristus vytrpěti, aby vešel do slávy své?" Paprsek velikonoční záře Vykupitelovy dopadl do temnot pozemského utrpení dítek a jejich příbuzných. Kázání vyznělo jakoby prorockými slovy: „Jsem přesvědčen, že mnohá duše nalezne opět cestu skrze modlitbu a oběť utrpení některého dítěte a že mnohé dítě-mrzáček dopomůže svým rodičům do nebe. A právě tak jistě vím, že tomu či onomu z těchto dítek se dostane velkého svatého poslání snad již za několik let. Svým utrpením prokáže světu větší službu než kdyby bylo mělo zdravé údy a dožilo se dlouhého věku. Nevím, proč to tak silně zdůrazňuji, - musím to však říci. Cesty Boží jsou podivuhodné."

Obličej Bertičky se tiše rozzářil, neboť oči kněze se setkaly s jejími. Opět se dotkla milost Boží její duše.

Pak nastal velký okamžik, kdy Spasitel zavolal své dítky a slavil s nimi zázrak svatého přijímání. Bertička seděla ve své židličce a modlila se: „Pane, nejsem hodna..." až jí kněz přinesl milého Spasitele a s Ním největší štěstí jejího života.

Posvátný úkon skončen — ale slunce milosti Boží zůstalo a svítilo dále v jejím životě.

Onoho večera pravila Bertička k dívce, která jí pomáhala svlékati bílé šatečky: „Aničko, to byl můj nejkrásnější den!" Pak vzala ještě jednou do ruky obrázek, který obdržela od pana řídícího při slavnostním obědě, a zahleděla se dlouze na nápis: „Stále jako dnes!" „Ano, milý Spasiteli: stále jako dnes!" To si Bertička pevně umínila a Pán Ježíš zůstal s ní spojen a zcela zaplnil její duši.

Cestou oběti.

Když minuly blažené chvíle na hoře Tábor o Bertiččině Bílé neděli, dolehl na ni zase tísnivěji její kříž. Ale Bůh posílil své dítě k nové obětné službě. Při přípravě k prvnímu sv. přijímání hlouběji pochopila smysl utrpení vůbec i svých vlastních strastí. Vždyť věděla, že po všem utrpení, pro Boha snášeném, kyne život nový. „Vid'te, sestřičko, že v nebi již nebudu potřebovati žádný korset a taky tu židli s kolečky že nechám zde dole?"

To řekla, když zase jednou byla v nebezpečí smrti. Dostala totiž nový těžký zápal plic. Kněz

udělil jí poslední pomazání, mamička přispěchala k jejímu loži, aby se ještě jednou shledala se svým milovaným dítětem. Bertička však utěšovala plačící matku: „Mami, nesmíš býti smutná. Vždyť jsem přece prosila Pána Boha, abych směla umříti dříve než ty."

S radostnou pohotovostí čekala v horečce celé noci, až se přiblíží sestra smrt. Ale ta nepřicházela. Všichni obyvatelé ústavu, zvláště děti, které s ní byly u prvního sv. přijímání, modlili se za její uzdravení. Skoro denně přicházel k ní Pán Ježíš ve sv. přijímání.

Nastal květen a do Bertina pokojíka zaléhal zpěv mariánských písní, které děti zpívaly při májových pobožnostech. Zvláště ráda naslouchala svojí oblíbené: „Rozkvetla květina v máji" a v jejích jemných prstech klouzal růženec.

Modlitba dítek došla vyslyšení. Bertička přestála krisi, nemoc se lepšila. „Snad se dokonce ještě naučíš běhat", říkaly jí děti. „Byla bys ráda?"

„Ach, kdybych se ještě tomu směla naučiti... kdybych jen jednou v životě zkusila, co je to běhat!" povzdychla si Bertička.

Ale když za několik dní k ní zase kněz přišel, pravila s obličejem zvláštně změněným: „Víte, velebný pane, byla bych přece tak ráda zemřela. Hodnější než v den prvního sv. přijímání snad ani již nebudu, když přece mám Pána Ježíše tak ráda. A nyní mi říkají, že se

snad ještě dokonce naučím běhat. Chtěli mi asi jen udělat radost než umřu. Vždyť pro mne přece není nic jiného: buď běhat - nebo umřít!"

„Buď jen klidná, Bertičko, a modlí se dál: „Chci vše tak, jak tomu chceš Ty, Pane Ježíši! Je tu ještě něco jiného - ale o tom si pohovoříme, až trochu sesílíš."

Kněz jí dal požehnání a požádal ji o modlitbu k Matce Boží za obrácení hříšníků. V pokoji byly ještě jiné dítky a Bertička se s nimi hned pomodlila desátek růžence.

„... je tu ještě něco jiného..." Tato věta tanula Bertičce stále na mysli. Při tom pracovala milost Boží v její duši. Brzy se jí zdálo, že to již nepoznává. Několik dní po té doznala knězi po sv. zpovědi: „Vid'te, velebný pane, je tu ještě něco jiného? S umřením nebude nic, ani s běháním - ale to „jiné", to jistě je jen toto: trpěti jako dosud. Vid'te, že je to to, co jste posledně myslil? Řekněte mi to, prosím, docela upřímně!"

„Ano, dítě, to je to. Ale docela jinak než dosud. Trpěti s Ježíšem pro něco velikého. Stále trpěti - to jde dobře jen tehdy, když máme při tom nějaký velký cíl. Snad ti Pán Bůh dopřeje ještě dva, tři roky života. Pro tuto dobu si musíš ustanovit jasný životní úkol."

Ó, pak bych se tedy musela státi apoštolkou, žačkou Pána Ježíše! To jste asi myslil, velebný pane, když jste se mi onehdy při kázání tak upřeně podíval do očí."

„Ano, dítě. Nyní se modli, jak umíš nejlépe, až do konce měsíce, a pak budeš míti jasno o svém životním úkolu."

Bertička mohla brzy opustiti lože a sedíc ve své židličce, zúčastnila se ještě posledních májových pobožností. Tu slyšela v kázání o Marii Filipettové a najednou bylo v její duši docela jasno. Nyní měla příklad. Bude se nyní tak, jako ono dítě se obětovalo za pohanské dítky kněze a misionáře, obětovati a použije svého utrpení jako apoštolátu. Vyprosila si životopis této malé trpitelky a obětné duše. Když si knížku pozorně přečetla, pravila: „Nyní mám svůj úkol. Všechny moje modlitby a všechny moje bolesti za kněze, za misionáře a za pohanské dítky! To je moje malé tajemství."

A skutečně obětovala s přímo hrdinnou odvahou Bohu denně své utrpení, práce a modlitby. Vynašla si tisíc příležitostí při obcování s dětmi a představenými, ve škole i v kapli, u stolu i při hře k dobrovolným malým obětem a ty tři roky, které jí ještě Bůh daroval, staly se bohatým apoštolátem oběti a modlitby, skrytým zdrojem požehnání pro Církev Kristovu.

Zrání a dospívání.

Bertička Baumannová, to slabé dítě-mrzáček daleko předčilo duševní zralostí své stejně staré druhy. Jelikož následovala tak věrně působení milosti, rostlo její poznání věcí života, k jehož skutečnostem se stavěla střízlivě a věc-

ně. Neznala zahálčivého snění a povolování vlastní pohodlnosti. Jednotlivé skutky jejího denního života plného utrpení, ale i štěstí, byly vždy v naprostém souhlasu s jejím náboženským smýšlením.

Věděla, že její život je omezen na dva až tři roky a že utrpení bude stálým jejím průvodcem. Spatřovala v tom vůli Boží a považovala za svůj životní úkol, aby radostně a bez výhrady tuto vůli Boží plnila. Chtěla sloužiti Bohu každodenním utrpením a využíti krátké doby svého pozemského života k dosažení svého životního cíle, který jasně poznávala. Vždy zůstala věrna tomuto poznání a této blažívé víře. To vyžadovalo stálé cvičení vůle. Svoje heslo, které si vybrala o Bílé neděli: „Stále jako dnes" - doplnila slovy: „Věrně v utrpení" a brala je velmi vážně, drže se neochvějné skutečnosti, jež byly podkladem průzračnosti její povahy. Šest neděl obětovaných ke cti sv. Aloise, které následovaly po měsíci máji, posílily v ní pevné odhodlání, kráčeti hrdinně dále po cestě utrpení, na kterou vstoupila. Vůči sobě byla Bertička vždy upřímná, bez okolků a přetvářky. Nestrpěla polovičatost ani bezduché úkony v náboženském životě. Ani se nechtěla otrocky říditi příkladem svého vzoru, malé Marie Filipettové. Ne - její život obětování sebe a modlitba byly členěny do přirozených forem jejího vlastního života.

Pevným základem její zbožnosti byla důvěra a odevzdanost v Prozřetelnost Boží. Bertička dobře věděla, že Bůh ji chrání a opatruje a její jemná duše vnímala všechna vnuknutí Boží a naučila se přijímati úradky Boží vždy a každé hodiny s hlubokou úctou.

Nejkrásnějším rysem Bertiččina života byla právě úcta k Bohu a Jeho zástupcům, k představeným. Její život byl jako rovná přímka k Bohu, jemuž sloužila s dětinnou věrností. Denně pečlivě zpytovala své chování vůči Bohu. „Dnes jsem byla netrpělivá", napsala si do deníčku", ale zítra to napravím." A druhého dne již psala: „Dnes jsem to napravila. Děkuji Ti, Pane Ježíši, že jsi mi pomohl!" Její život plynul bez hříchu. Uchovala si bělostné roucho milosti posvěcující krásné a neposkvrněné.

Její duše byla naplněna úctou k Ježíši, v jehož blízkosti byla přešťastna. Její svatá přijímání - to byly posvátné okamžiky milosti. Velice ji rmoutilo, když se lidé při mši svaté někdy chovali neuctivě, když odříkávali modlitby tak lhostejně a chvatně. Všechny dary Boží přijímala s úctou a vděčností a děkovala za to množství důkazů milosti, časté bohoslužby a dobrodiní každého dne. Zpovídala se dvakrát za měsíc a své předsevzetí, které bylo vždy praktické, měsíčně obnovovala. Milovala pravdu a poctivě vždy soudila o svém vnitřním životě i malých osobních obětech ve službě misií a po-

hanských dítek. Každou neděli a kdykoliv mohla, přistupovala ke sv. přijímání.

Život s Pánem Ježíšem byl pro ni pramenem stálého štěstí, jakož i dobrou školou uctivého smýšlení o všech lidech, zvláště o zástupcích Božích. Ráda plnila všechna přání a nařízení a svým dobrým příkladem byla nejlepší pomocnicí svých představených. Poslouchala radostně srdcem i vůlí. Napsala si: „Dnes ať mé srdce zvláště dobře poslechne všechny sestřičky!" Také si poctivě uvědomovala své úspěchy. „Dnes jsem poslouchala dobře. Chtěla bych i dále býti hodná a sestřičkám vždy činiti radost."

S příkladnou věrností plnila své povinnosti ve škole a byla učitelům k radosti. Slabé prstíky jí velmi stěžovaly všechny písemné práce, ale přece je měla vždy upravené a svědčily o velké píli. Její otázky a odpovědi projevovaly hluboký vnitřní život. Úcta k Bohu a lidem ji činila vždy veselou, což tak blahodárně působilo na druhé, takže zapomínali naříkati. Za každou pomoc byla tolik vděčna. Ač byla stále upoutána na svou židličku a svíral ji těsný korset, nikdy neztrácela odvahu. Bůh vyplňoval celé její myšlení a kde je On, je pomoc, radost a bohatství... A tak dozrávala na slunci milosti Boží Bertina duše k dokonalosti.

Svatý apoštolát.

Tiše a prostě plynul vnější život Bertičky v ústavě „Wieland". A přece tajilo se v jeho

hloubi čisté zlato lásky k Bohu a bližnímu, z níž se dostalo všem, kdo s ní přišli do styku.

Ano, nikdo neuměl šířiti kolem sebe tolik radosti jako Bertička. Ač měla stále bolesti, nikdy nebyla mrzutá a smutná a dovedla výborně obveselovati druhé. Napodobila na příklad mistrně lékařku: dávala panenkám obklady i sádrové obvazy, operovala je, předpisovala různé prostředky k utišení bolesti a udílela rozličné „odborné" rady. Jindy zase byla učitelkou a někdy nebylo ani lze rozeznati, kde končila hra a začínalo skutečné vyučování. Bertiččiny hry měly velký výchovný vliv na všechny děti v ústavě. Když na příklad hrála roli maminky, projevovala neobyčejné pedagogické schopnosti. Odvykala děti nezpůsobům, učila je, jak se mají chovati a stálou změnou hry dovedla zájem dítek tak upoutati, že i ty, které seděly na svých židličkách schouleny bolestí nebo křečmi, zapomněly na všecko a zúčastnily se vesele hry. I nyní ještě, po Bertině smrti, platí její zásady a pravidla hry za nejlepší a dodnes se říká v ústavě: „Takhle to dělala Bertička!"

Své „hodiny náboženství", které tak ráda dávala, kořenila humorem a radostnou náladou, kterou ji vždy znovu naplňovalo pomýšlení na nebe, kde jednou bude skákati a běhati se zdravými údy a bez kovové šněrovačky. Při tom však říkávala: „Ale nemyslete si, děti, že se dostaneme do nebe jen tak docela snadno, ne-

budeme-li skutečně hodní. Nejdříve musí člověk taky něco pro nebe vykonat. Kdo si myslí, že tam Pán Bůh pustí každého šibala, to si to důkladně spletl. Čím více kdo na zemi švindloval, tím více se mu jednou zatočí hlava až se octne u nebeské brány... Kdo má špatné svědomí, nikdy nemá klid. Stále v něm leze červ jako v jablku. Fuj, jak je to hnusné, takové červivé, nahnilé jablko!"

I u stolu byla Bertička samý žert. Veselost proudila neustále ze studánky jejího srdéčka do všech srdcí. A pramenem této radosti byla její vřelá láska k Bohu, kterou živila modlitbou a obětí. Apoštolát modlitby a utrpení rozšířil její duši, naučil ji vžívati se hluboce do bídy a bolu svých druhů a stále ji ponoukal, aby neúnavně vyprošovala vždy nové poklady pro své chráněnce z pokladnice Boží. Tichý koutek v kapli a ložnici dětí byly pro ni místem modlitby a oběti. Zde mohla mluviti nerušeně s Pánem Bohem a přednášeti své prosby za kněze, za misionáře a pohanské dítky. Neupínala svých proseb na určitou modlitbu, ale cítila se vším, co se dálo ve světě, pokud se dostávaly zprávy do ústavu. Zvláště často pamatovala na svou vlast, za kterou často obětovala sv. přijímání. Byla též členkou apoštolátu nemocných a obdržela na Velký pátek svůj apoštolský kříž.

Použila všech příležitostí k obětem. „Dítě, dnes tě ta šněrovačka asi důkladně tlačí", pravila sestra ošetřovatelka jednou v létě, „je dnes

30 stupňů tepla!" Bertička však odvětila s úsměvem: „I jen ať tlačí... hříchy svírají a tíží mnohé duše ještě více. Nesundávejte mi ji, sestřičko, nechť raději místo toho odejme Pán Bůh některému umírajícímu jeho hříchy."

Bertička byla opravdovou duší oběti a nashromáždila takto poklad dobrých skutků na obrácení hříšníků a na záchranu pohanských dítek. Čím více míjelo těch „několik let", tím širší kruhy apoštolátu objímala její duše, tím více se plnil její denní obětní kalich, až nabídla Bohu na obětní pateně sama sebe jako dokonale zralý plod. A tato oběť byla korunou jejího skrytého hrdinství.

Oběť života.

Uplynuly tři roky každodenní věrné modlitby a oběti za pohanské děti, za misionáře a všechny kněze. Byla to léta plodných apoštolských žní, jejichž úrodu zná jedině Bůh. Přiblížily se vánoce 1934. Po předvánoční zpovědi pravila Bertička svému zpovědníku: „Velebný pane, ty tři roky jsou teď pryč, ó jak jsem ráda! Co teď? Mám zase tak dál pokračovat v novém roce?"

„Bylas Pánu Ježíši věrná, odevzdej se mu tedy zase tak, aby s tebou naložil, jak je mu libo. On sám jediný ví, budeš-li ještě dále žíti nebo bude-li snad brzy konec. Využij každého dne jako doposud a tak neztratíš žádnou milost, ani tu největší."

Bertička šla dále apoštolskou cestou modlitby a oběti, až Prozřetelnost Boží ji upravila cestu k největší a poslední životní oběti.

K vánocům obdržela od jedné své tety kalendář dětského časopisu pro mládež, který vydávají Salvatoriáni v Berlíně. V tomto kalendáři nalezla hádanku o ceny. Vyluštila ji a zaslala „strýčku hádankáři". Asi za čtrnáct dní dostala odpověď. V dopise, v němž bylo potvrzení správného vyluštění, sděloval jí „strýček" o krásném apoštolátu Kněžské soboty, jenž slouží posvěcení kněží, a že také ona může jako dítě obdařené utrpením, obětovati všechny své bolesti, modlitby a práce i dobré skutky v sobotu po prvním pátku rukama Panny Marie za posvěcení kněží.

Když Bertička obdržela tento dopis, měla právě chřipku a ležela ve své postýlce. Když si přečetla list s tím podivuhodným poselstvím, které ji hluboce dojalo, přemítala stále znovu o svaté myšlence kněžské soboty. A při vší své horečce se jí tohoto dne zcela ujasnilo v duši. Ztišila se, myslíc na něco velikého. Po tři roku patřily všechny její modlitby, práce, radosti i strasti pohanským dětem, misionářům a kněžím. Co mohla teď ještě jiného dáti, ne-li - svůj život?

Milost Boží pracovala v její duši. Jejími prstíky klouzal růženec. Oči mívala upřeny do dáli. Její pokojíček tonul v záři lednového slunce. Jeden den míjel jako druhý a všichni myslili,

že chřipka brzy přejde a Bertička zase bude moci usednouti do své židličky.

„Vyhrála jsem hlavní výhru", pravila dívenka sestře představené. „A touto výhrou je pro mne Kněžská sobota. Je to velká, svatá věc - té se zúčastním."

V prvních dnech nemoci potřebovala Bertička naprostý klid na lůžku, proto směla přijímati jen duchovně. „Sestřičko, jak dlouho je ještě do Kněžské soboty, do mé první Kněžské soboty?" „Ještě devět dní, dceruško." „Tedy spolu vykonáme devítidenní pobožnost, ano?" Sestra představená jí vyhověla a v těchto dnech se mnoho spolu modlily.

V hloubi této čisté dětské duše dozrávala hrdinná předsevzetí, svlažovaná rosou modlitby. Nejdříve si to jen myslila, pak se to zvolna modlila se srdcem hořícím láskou: „Milý Pane Bože, Bertička chce dáti vše, co jí zbývá, o své první Kněžské sobotě! Ó, dej mi tu milost! Milý Pane Bože, žehnej moji vůli a vezmi si... můj... život... za kněze!"

Každého rána modlila se nyní Bertička obětnou modlitbu za kněze. Přiblížil se první pátek v měsíci. Ráno se vyzpovídala, přijala Tělo Páně a celý den setrvala v modlitbě. Když jí navštívil ústavní kněz, prosila ho, aby hodně brzy měl k dětem kázání o uctivosti ke Kristu Pánu a jeho kněžím. Odpoledne sdělila sestře představené, kterou ctila jako matku, velkou

záležitost svého srdce: nabídnouti druhého dne, o své první Kněžské sobotě a zároveň svátku Hromnic, Bohu svůj život za kněze. Nemoc se sice v posledních dnech zlepšila, takže nikdo nemyslil na nebezpečí smrti, ale Bertička se modlila a stále nabízela Bohu svůj život za kněze.

Nastala její první Kněžská sobota. Ráno se jí trochu přitížilo. Jelikož několikrát zvracela, musela se, ač s velkou lítostí, zříci sv. přijímání. Za to mohla takto hned ráno začíti den drobnými obětmi, hořkými nápoji a pilulkami. „Dnes je to poslední den", pravila k představené. Myslela ukončení devítidenní pobožnosti. Neustále toužila po sv. přijímání. „Nepřijde již brzy velebný pán?" tázala se. „Ne, Bertičko, právě ho volali k těžce nemocnému."

Uběhlo dopoledne. Bertička se modlila k Matce Boží: „Milá má Matičko, dnes je přece Tvůj svátek a moje první Kněžská sobota a to přece není možné bez sv. přijímání..." A pak dodala sama k sobě: „Ano, budu trpělivě čekati, vždyť dnes ještě dlouho může Pán Ježíš přijíti, jen když bude chtíti můj život jako oběť..." V jejích ručkách klouzal růženec: „Kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala." Konečně přišel velebný pán. Požehnal jí a slíbil, že druhého dne přinese sv. přijímání. Zahleděla se na něho udiveně a prosebně zároveň. Nikdo netušil, že na obětním oltáři Božím již hořely svíce... Několikrát ještě promluvila s

přítomnými sestrami, při tom však dlely její myšlenky stále u Boha v nebesích.

Odpoledne se jí nad očekávání přitížilo. „Sestřičko, vid'te, když je někdo těžce nemocen, nemusí býti k sv. přijímání lačný?" Vzkázali tedy matce Bertičky a knězi. Matka brzy přišla a dlouho rozmlouvala se svou dceruškou.

V 5 hodin byla pro děti slavnost hromniček v ústavní kapli. Jejich radostný zpěv doléhal až do dětské nemocnice. Žádné z dětí netušilo, jak to stojí s jejich milou družkou. Sestra ošetřovatelka pootevřela dveře a Bertička se modlila s nimi. Když se krásná slavnost skončila, pomodlil se kněz Otčenáš za dítě, které zde v ústavě nejdříve zemře.

Po požehnání se mělo splniti dívčino přání. Ježíš chtěl přijíti. Bertička poprosila o bílé šaty. Sestry splnily její prosbu. Ale dívenka se musela ještě cvičiti v trpělivosti, neboť duchovní byl po druhé volán k člověku, který utrpěl smrtelný úraz. Zatím připravily sestry vše k přijetí milého Spasitele. Když se kněz vrátil, udělil Bertičce nejdříve svatoblažejské požehnání a pak řekl: „Nyní ti tedy hned přinesu sv. přijímání." — Obličej něžné obětné květinky zářil radostí a štěstím jako nikdy před tím. „Prosím, posuňte mi postel tak, abych dobře viděla na stůl k zaopatřování", žádala. Pak již zazněl zdáli zvonek. Pokoj byl jasně osvětlen. Bertička seděla na lůžku, oči jí zářily, tváře zrůžověly. Ruce měla skříženy na

prsou a plna úcty a touhy pozdravila svého Spasitele. Dveře se otevřely dokořán, vešly všechny sestry v bílých šatech a poklekly kolem nejsvětější Svátosti. Kněz se modlil: „Přijď, ó Ježíši, přijď ke mně!" Bertička říkala nahlas a zřetelně s sebou Confiteor. Byla to modlitba serafa v blízkosti Boží. Pak následovalo pokorné: „Pane, nejsem hodna..." a Bertička otevřela Bohu své srdce. Pán Ježíš navždy přijal svou malou nevěstu do svého vlastnictví.

Dívenka zazářila radostí a štěstím. Měla již jen jedno přání: bezvýhradně se obětovati. „Ježíši, vezmi si můj život o mé první Kněžské sobotě... za kněze!"

Všichni, kdož se zúčastnili tohoto jedinečně krásného sv. přijímání, byli hluboce dojati. A ačkoliv jindy u lůžka umírajícího dítka lidského bývá smutno, šířila Bertička i ve své poslední hodince kolem sebe radost. Toto zvláštní štěstí se přeneslo maně i na duchovního správce a na přítomné sestry. Bertička se modlila zbožně jako obyčejně v kapli, jen hlasitěji a srdečněji: „Pane Ježíši, zůstaň v mé duši!" Nyní věděla, že vše dobře skončí, že navždy smí zůstati se svým Ježíšem, který přijal její dětinnou a hrdinnou oběť. Při plném vědomí přijala poslední pomazání a požehnání umírajících. Tvářila se však docela zvláštně, když kněz nechtěl věřiti, že ještě dnes umře. „Tak Bertičko, dobrou noc, a ráno Ti zase přinesu nahoru Ježíška." Viděl na ní, že by ráda něco

řekla, ale že nechce před lidmi. A kněz zase nemohl dobře vybídnouti přítomné, aby odešli. Tedy hleděl pátravě několik okamžiků do očí dívčiných. Zdálo se mu, že je v nich skryto nějaké tajemství, hluboké a silné, jako kdyby Bertička věděla víc... Posléze pravil kněz s úsměvem: „Kdybys tedy, Bertičko, byla snad již zítra u Pána Boha, vid', že i za mne vroucně poprosíš?" Oči dítěte zazářily: „Ó ano... Pán Bůh zaplať za všecko... budu se za vás modlit a za všechny zdejší... za kněze... za všechny!" Její slova byla plna vroucí vděčnosti.

A tak ji nalezl kněz druhého rána opět, ale mrtvou, v její rakvičce, s nezlomeným zrakem, v nichž zářil ještě odlesk vnitřního štěstí...

Po přijetí svátostí umírajících ležela Bertička klidně v poduškách. Mluvila již málo, ač žila ještě téměř celé dvě hodiny. Prosila jen, aby trochu zastínili světlo. „A ještě se pomodlíme večerní modlitbu. Když jí bylo vyhověno, zdálo se, že spí. Najednou však zpozorovala sestra, jež měla noční službu, nápadnou změnu v jejích tazích. I puls slábl. Přítomné sestry přerušily polohlasé modlení.

Právě říkala ještě jedna sestra Bertiččinu zamilovanou píseň: „Žehnej, Máti, v hodině mně poslední." Smrt se blížila a Matička Boží přicházela pro své dítě, aby je uvedla do nebeské vlasti. Ze života oběti do života světla. U

Bertičky to bylo jako se světlem svíčky. Když svíce dohořívá, ještě jednou prudce vzplane a pak zhasne. Tak umírala Bertička - o své první Kněžské sobotě, do posledního okamžiku při vědomí, v náručí nebeské Matky.

Tu se zdálo jedné ze sester, že Bertička chce něco říci. Jakoby chtěla někoho zavolati. Pokoušela se vztýčiti se, vztáhla ručky jako po někom vzhůru, její oči vzplanuly a hleděly, hleděly v údivu vzhůru... Pomáhají jí, podpírají ji poduškami - ale její oči patří na nesmírnou krásu. A dříve než dojaté sestry to mohly vůbec pochopiti, zesnula Bertička v Pánu. Její oči však hleděly dále jako živé: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou."

Tak skončila Bertička svou životní oběť, když byla vykonala svou první Kněžskou sobotu. Bůh dopřál jí této velké milosti a splnil její vroucí přání, aby její život oběti se stal obětí, až do konce, „stále jako dnes".

Blahé poslání.

Sotvaže Bertička zemřela, vytušila srdce všech, kteří ji znali, že odešlo s tohoto světa dítě milosti - miláček Boží.

Bertiččina poslední prosba k duchovnímu vůdci byla, aby brzy promluvil k dětem o úctě k Božskému Spasiteli a jeho kněžím. Tímto kázáním bylo nejdříve její vlastní blažené umírání. „Kdyby tisíce dětí", pravil její zpovědník

v promluvě na rozloučenou, „se tak modlilo, pracovalo a trpělo a se obětovalo jako naše malá Bertička, jaké by to bylo požehnání pro působení kněží pro spásu duší! My zde v ústavě začneme nejdříve plniti její závěť. Každý jednotlivý ve svém utrpení a svým způsobem. Jsem si jist, že se zde na Bertičku nikdy nezapomene; ještě po letech se bude o ní mluviti s úctou. Když jsem stanul u její rakve, tu jsem děkoval tomuto dobrému dítěti za jeho příklad. A děkoval jsem Bohu za milost, že já, ubohý nástroj v Jeho rukou, jsem směl toto neobyčejné dítě vésti jako kněz na cestě k Němu do nebe. Tak krásného umírání jsem ve svém kněžském životě, bohatém na různé dojmy, ještě nezažil. Poslední slovo, které mi řekla, bylo: „Za všechny se budu modlit... za kněze..." Nevím, co vše je v tom skryto. Bertička, tato velká duše oběti, chtěla to přede mnou utaiiti, chtěla si vzíti své tajemství s sebou do nebe. Ale Bůh je v daném čase projeví.

Až se dnes a zítra budete s Bertičkou loučiti, děkujte jí i vy, ctihodné sestry, i vy děti! Je nám všem příkladem. Napodobte ji, žijte jako ona, obětujte se a modlete se jako ona — za kněze!

Leží tam v rakvi v bílých šatečkách. Věrně dodržela předsevzetí, jež učinila v den svého prvního sv. přijímání: „Stále jako dnes!" A nyní si přišla pro ni Matka Boží o svátku světel,

aby ji vzala s sebou do říše světla Božího. Světlo věčné ať jí svítí - stále jako dnes."

Když se objevily první zprávy o tomto omilostněném dítěti v časopise „Manna mládeže" došly ty prosté řádky v srdcích mnoha dítek nadšeného ohlasu, který povzbudil děti i dospělé k „apoštolátu na apoštolech".

Její svatý život oběti vzbuzoval nadšené následovníky a tak se dostalo tomuto dítěti-mrzáčku velkého poslání.

Apoštolát Kněžské soboty se nečekaně šíří v celém světě. Život nejubožejších lidí má v Bertičce příklad své cesty ke skutečně velkým činům v apoštolátě modlitby a oběti za kněze.

Již brzy po její smrti doporučovali se mnozí s důvěrou do její přímluvy a hlásilo se nám již mnoho vyslyšení proseb.

Zvláště dílu Kněžské soboty se dostává nejvíce její pomoci. Přesně za pět let od výročí Bertiččina prvního sv. přijímání se rozšířila radostná zvěst o výsadě slavnostní votivní mše svaté pro Kněžskou sobotu, schválené kongregací ritu v Římě, když před tím byla tato záležitost zvláště doporučena její přímluvě.

Bertiččiny tělesné pozůstatky, v nichž žila její velká apoštolská duše, odpočívají nyní v dubové rakvi na krásném místě ve zvláštní hrobce zcela blízko hřbitovní kaple horského hřbitova v Heidelberku.

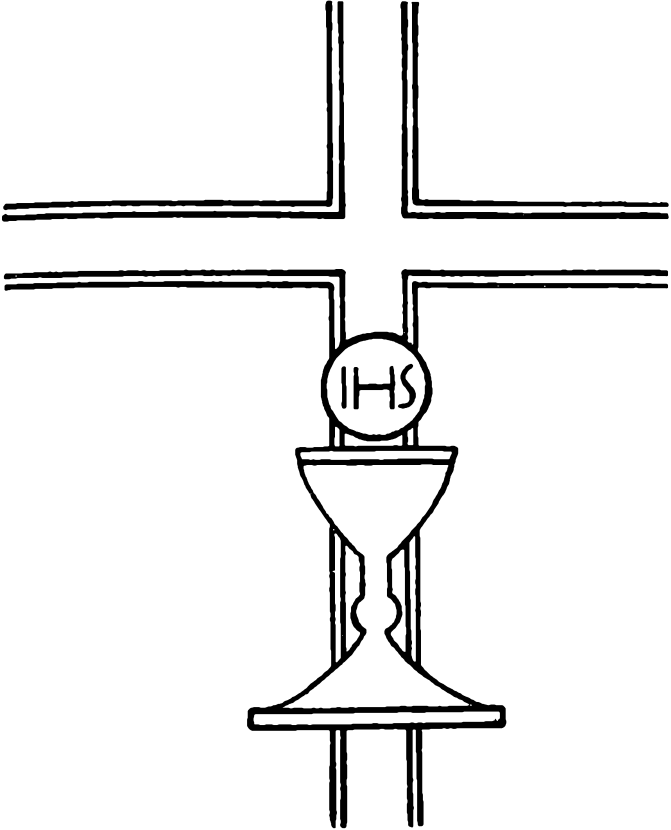
Na jejím hrobě se modlí kněží i laici, dospělí i dítky. Všechny je spojila Bertička ke krásnému apoštolátu, jehož cílem jest: svaté kněžstvo - svatý lid, záchrana a posvěcení lidstva skrze svaté kněze-

---

Ke konání Kněžské soboty doporučujeme: Mossong: „Apoštolát, na který se zapomíná", „Kněžská sobota" a „Modlitby pro kněžskou sobotu" Otců Salvatoriánů „Modlitby za kněze", Ant. Šuránek: „Kněžská sobota".

Imprimi potest. Pragae 2. Januarii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. Januarii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

KVATEMBROVÁ POBOŽNOST

Kvatembrová pobožnost.

Odedávna platily v Církvi Suché dni za zvláštní dni modlitby a oběti za kněze. O sobotách kvatembrových se také uděluje svěcení na kněžství. Jest tedy zcela v duchu Církve, když zvláště v těchto posvátných dnech se modlíme za kněze a prosíme Pána žní, aby poslal dobré dělníky na vinici svou a sice modlitbou společnou, „ . . . neboť," praví Spasitel, „kde dva nebo tři se shromáždí ve jménu mém, jsem já uprostřed nich" a „sjednotíli se dva z vás na zemi o kterékoli věci, za kterou by prosili, stane se jim to od Otce mého". (Mat. 18, 19.)

POŘAD:

1. Promluva.
2. Výstav nejsv. Svátosti.
3. Kněz: Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější Svátost oltářní.
   Lid: Od tohoto času až na věky.
   Kněz: Modleme se! Bože, jenž jsi nám v přepodivné Svátosti atd.
4. Litanie k svatým patronům českým nebo jiné schválené litanie nebo hned:
   Kněz: Pane Ježíši Kriste, přítomný zde v nesvětější Svátosti, Králi a Spasiteli náš a nej-

vyšší Velekněží, klaníme se Tobě, děkujeme Ti za ustanovení svatého kněžství a prosíme Tě o hojnost dobrých kněží pro svou vlast na přímluvu všech našich svatých patronů a všech svatých kněží v nebi.

Lid: Vyslyš nás, vyslyš nás, Pane!

5. První sloka písně:

Nápěv na stránce 13.

Vděčné chvály pějme Srdci Páně - za svatého kněžství božský dar, - pouští světa k nebes jasné bráně - provází nás v kraje věčných jar. - Na oltář kněz volá, Bože, tebe, - v rukou jeho nám se podáváš, - slovem jeho otvíráš nám nebe, - ó jak dobrý k nám jsi, Pane náš!

6. Děkovná a smírná modlitba za kněžstvo.

Kněz: Pane Ježíši, pokorně poklekáme před Tebou, abychom Ti děkovali za všechny dobré kněze a usmířili Tě za kněze zbloudilé. Nejsme sice hodni modliti se za vyvolené služebníky Tvé; ale že sám si přeješ, aby věřící podpírali své kněze modlitbou a obětmi, činíme tak v pokoře a vděčnosti.

Za všechny Tvé milosti, kterých se nám tak hojně dostává prostřednictvím Tvých kněží,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za křest svatý, kterým nás přijali kněží do Církve Tvé,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za všechna rozhřešení, která nám udělují, zastupujíce Tebe, Pastýře dobrého,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za všechny Mše svaté, které obětují Tvoji kněží ve spojení s Tvou krvavou Obětí na kříži na usmíření našich vin,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za všechna svatá přijímání, podaná nám posvěcenýma rukama kněží Tvých,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za všechny svátosti, které nám udílejí Tvoji kněží,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za požehnané símě slova Božího, rozsévané kněžími ve chrámech a ve školách,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za každé dobré slovo napomenutí a povzbuzení, kterými nás vedou k Tobě.

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za všechnu horlivost a obětavost, s níž se kněží vydávají do boje proti peklu, aby mu vyrvali nesmrtelné duše,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za všechno odříkání a kříže svého povolání, které vzali na se z lásky k našim dušim,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Za vše, co kdy prokázali všem lidem,

Lid: vroucně Ti děkujeme, Pane Ježíši!

Kněz: Čím více svět pohrdá svatým kněžstvím,

Lid: tím horlivěji se budeme snažiti poznávati jeho nesmírnou cenu a jiné o ní poučovati.

Kněz: Čím více nenávidí svět kněze,

Lid: tím více je budeme ctíti a milovati!

Kněz: Čím více zneuznává svět jejich práci pro Tvou čest a spásu nesmrtelných duší,

Lid: tím vděčněji se budeme za ně modliti, aby hrdinně a velkodušně snášeli příkoří a nevděk.

Kněz: Čím více odporuji zatvrzelá srdce jejich napomínání,

Lid: tím pokorněji budeme dbáti jejich rad a pokynů.

Kněz: Čím těžší kříž jest nésti Tvým kněžím,

Lid: tím ochotněji jim chceme pomáhati.

Kněz: Čím více zdržuje svět a ďábel zbožné jinochy, aby se nestali sluhy oltáře,

Lid: tím horlivěji se budeme modliti za rozmnožení povolání kněžských a za vytrvalost povolaných.

Kněz: Čím lstivěji usiluje svět, aby se zmocnil i těch, kteří se již připravují ke kněžství,

Lid: tím více jim budeme vyprošovati všech darů Ducha Svatého, aby došli svého vzneseného cíle.

Odprošení.

Kněz: Za neposlušnost, vzpouru a nevděčnost kněží, kteří se odloučili od Tebe a od svaté Církve,

Lid: odprošujeme Tě, Pane Ježíši!

Kněz: Za svatokrádeže odpadlých kněží,

Lid: odprošujeme Tě, Pane Ježíši!

Kněz: Za všechen kal a špínu, kterou ve své zlomyslnosti vrhají na bílé roucho Tvé nevěsty Církve,

Lid: odprošujeme Tě, Pane Ježíši!

Kněz: Za všechno pohoršení, které dali lidem nevěrní kněží.

Lid: odprošujeme Tě, Pane Ježíši!

Kněz: Za odpady od Církve katolické, jichž byli příčinou,

Lid: odprošujeme Tě, Pane Ježíši!

Kně: Za všechen zármutek, který způsobili Tvému nejsvětějšímu Srdci,

Lid: odprošujeme Tě, Pane Ježíši!

Kněz: Ó Srdce Spasitele našeho, popřej nám té milosti, abychom na zemi směli se modliti, obětovati a trpěti za Tvé kněze a jednou v nebi mohli velebiti s nimi Tvé neskonalé milosrdenství po celou věčnost! Amen.

7. Druhá sloka písně:

Posvěť, Jezu, svoje vyvolené, - jež jsi nazval svými přáteli, - nechať v době, vášní rozbouřené, - národu jsou spásy anděly. -

Naplň duše jejich láskou k Sobě, - Srdce Tvé je obnov žárem svým, - aby Církvi svaté byli k zdobě, - lidu Tvému vzorem zářivým.

8. Modlitba za posvěcení kněžstva:

Kněz: Milující Srdce Ježíšovo, rač nakloniti sluch svůj k vroucí prosbě lidu svého za posvěcení jeho pastýřů. Ó Srdce lásky, nauč je Tebe milovati jak si přeješ; učiň je svatými, čistými, opatrnými, moudrými; učiň, aby byli „všechno všem" podle Tvého božského příkladu. Oni jsou strážci Tvého svatého Těla a Tvé Krve. Ó učiň je věrnými v tomto důležitém úřadě! Dej jim nejvyšší úctu k Tvému neposkvrněnému Tělu a prahnoucí žízeň po Tvé přesvaté Krvi, tak aby, okusivše její sladkosti, se posvěcovali, posilovali a očišťovali ve stravujícím ohni božské lásky.

Nejdražší Ježíši, neodmítej naší pokorné prosby! Pohleď láskyplně na své kněze; naplň je vroucí horlivostí po obrácení hříšníků; zachovej bez poskvrny jejich posvěcené ruce, jež se denně dotýkají Tvého svatého Těla; zachovej jim čisté a nad zemi povznesené srdce, zpečetěné zářícím znamením Tvého vznešeného kněžství; žehnej jejich námahám hojným ovocem, aby ti, kterým sloužili zde na zemi, byli jednou jejich radostí a slávou na nebi.

Kněz: Eucharistické Srdce Ježíšovo, vzore srdce kněžského,

Lid: dej nám svaté kněze! Amen.

9. Modlitba za svatého Otce:

Kněz: Modleme se za nejvyššího pastýře našeho N.!

Lid: Hospodin zachovej ho a oživuj ho - a blaženým ho učiň na zemi - a nevydávej ho v ruce nepřátel jeho.

Kněz: Modleme se! Všemohoucí věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým N., kterého jsi nejvyšším pastýřem v Církvi své ustanovil; nedej, aby nad ním protivník zvítězil, ale sešli mu pomoc se Sionu a zničž všeliké úklady nepřátel, které proti němu a proti dědictví sv. Petra se pozdvihují. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

10. Modlitba za diecésního biskupa:

Kněz: Bože, všech věřících Pastýři a vůdce, shlédni milostivě na služebníka svého N., jehož jsi ustanovil pastýřem diecése N.; dej mu, prosíme, aby těm, jež řídí, prospíval slovem i příkladem a se stádcem sobě svěřeným dospěl života věčného. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

11. Modlitba za čekatele kněžství:

Kněz: Božský Spasiteli a věčný Veleknězi Ježíši Kriste, Ty sám si láskyplně volíš své kněze. S veškerou vroucností svého srdce doporoučíme Ti všechny čekatele kněžství: naplňuj je již nyní v době přípravy stále víc a více pravým kněžským smýšlením; dej jim živou, radostnou víru, velkou horlivost v modlitbě, horoucí lásku k Tobě a k Tvé svaté Církvi, pra-

vou horlivost o spásu duší, velkou úctu k Eucharistii a ke Tvé požehnané Matce. Osvěcuj také všechny jejich vychovatele v jejich těžkých a odpovědných úkolech.

Maria, dobrá Matko kněží, ochraňuj všechny čekatele kněžství; uchovej je všech nebezpečí vnitřních i vnějších, které je ohrožují v době přípravy k jejich svatému povolání. Vyprošuj jim dobré zdraví a prospěch v učení a také nutné hmotné prostředky, aby ani jeden z nich nebyl pro chudobu zbaven možnosti státi se knězem. Především však při nich stůj ve všech bojích mládí, aby si uchovali neporušenou čistotu srdce a jednou vystupovali po stupních oltáře jako čisti a svatí kněží.

Všichni svatí apoštolové, svatí biskupové a patronové mládeže, proste za čekatele kněžství, chraňte je a pomáhejte jim, aby se stali opravdovými apoštoly, svatými prostředníky mezi Bohem a lidmi a mnohým nesmrtelným duším jistými vůdci k nebi. Amen.

12. Třetí sloka písně:

Vinice Tvá pustne, Jezu Kriste, - není, kdo by chléb dal dětem tvým, - kdo by věčné zdroje pravdy čisté - otvíral všem duším žíznivým. - Rozněť láskou, Bože, srdce mladá, - pošli kněze na svou vinici, - jarem vzkvetou světa pustá lada, - v ráj je změní Boží dělníci.

13. Modlitba o povolání kněžská:

Kněz: Žeň sice mnohá jest, ale dělníků málo!

Lid: Prosme tedy Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou!

Kněz: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Pane Ježíši, dej nám svaté kněze!

Lid: Pane Ježíši, dej nám svaté kněze!

Kněz: Aby na Tvém oltáři denně obětovali nejdražší Oběť Mše svaté,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Aby k Tobě vedli všechny dítky,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Aby upevňovali víru Tvého lidu,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Aby hlásali evangelium duším nevědomým,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Aby odpouštěli hříchy duším kajícím,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Aby živili a posilovali Chlebem svátostným duše hladové a znavené,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Aby pomáhali umírajícím a těšili zarmoucené,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Aby připomínali všem lidem, že jsou bratřími,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Aby žehnali našim domovům a rodinám, našim živnostem a polím,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Aby přišlo království Tvé do všech srdcí,

Lid: Pane Ježíši, dej nám kněze!

Kněz: Veleknězi věčný, Ježíši Kriste, prosíme Tě pro lásku Tvého nejsvětějšího Srdce, shlédni na potřebu lidu svého, sešli Ducha Svatého a vyvol mnoho jinochů ke stavu kněžskému, aby dítky Tvé neumíraly hladem a žízní, ale byly syceny pokrmem Tvého slova a Tvého Těla. Ty sám jsi ten, který apoštoly a kněze volí a nikoliv lidé si volí Tebe. Sešli tedy a vyvol dělníky pro vinici svou, aby na ní pro Tebe a pro spásu duší pracovali. Uděl nám to, ó Pane, na přímluvu přesvaté Matky své, která zplodila světu Tebe, Kněze věčného. Amen.

14. Čtvrtá a pátá sloka písně:

Maria, ó Matko kněží milá, - v Janovi je Pán ti odevzdal, - prvních kněží útěchou jsi byla, - než tě Kristus na nebesa vzal. - Trůníc v slávě Syna svého nyní, - potřebné jim výpros posily, - chraň a veď je, aby v nebes síni - s anděly tě jednou chválili.

Vzpomeň také těch, kdo opustili - Církev Boží, světem zmateni, - aby k Matce své se navrátili, - pro tvé slzy došli spasení. - Zastaň se jich přímluvami svými, - Královna jsi jasných cherubů, - nedopusť, by s duchy odbojnými - klesli v smrti věčné záhubu.

15. Modlitba za nemocné kněze:

Kněz: Všemohoucí věčný Bože, věčná spáso věřících, vyslyš nás, kteří za nemocné Tvé služebníky milosrdenství Tvé vzýváme, aby zdraví nabyli a Tobě ve chrámě Tvém díky vzdávati mohli. Bože, dle Tvého pokynu plynou hodiny života našeho; přijmi prosby a oběti svých nemocných služebníků a dej, abychom se radovali z jejich uzdravení. Amen.

16. Za zemřelé kněze:

Kněz: Bože, jenž jsi mezi následníky apoštolů v úřadě kněžském vyznamenal své služebníky kněžskou důstojností, dej, prosíme Tebe, aby byli připočteni k jejich věčnému společenství. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Ó Maria, nejsladší Matko naše, prosíme Tě pro všechny bolesti, které jsi vytrpěla při smrti Syna svého: obětuj věčnému Otci Krev Syna svého také za kněze v očistci. Amen.

Kněz: Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane,

Lid: A světlo věčné ať jim svítí!

Kněz: Maria, Královno kněžstva,

Lid: Oroduj za nás! Amen.

17. Tantum ergo.

18. Svátostné požehnání.

19. Píseň sv. Vojtěcha:

Hospodine, - ulituj nás, - Jezu Kriste, ulituj nás, - Spasiteli všeho světa, - spasiž nás i uslyš, - Hospodine, - hlasy naše! Dej nám všem, - Hospodine, - hojnost, pokoj v naší zemi! - Kyrie eleison.

20. Svatováclavský chorál:

Svatý Václave, - vévodo české země, - kníže náš, - pros za nás Boha, - Svatého Ducha! - Kriste eleison!

Ty jsi dědic české země, - rozpomeň se na své plémě; - nedej zahynouti - nám i budoucím, - svatý Václave! - Kriste eleison!

Pomoci my tvé žádáme, - smiluj se nad námi, - utěš smutné, - zažeň vše zlé, - svatý Václave! - Kriste eleison!

Pozn.: Kvatembrovou pobožnost lze spojiti s obvyklým odpoledním požehnáním. Kde není kněze, mohou ji věřící vykonati sami v kostele nebo kapli, při čemž ovšem odpadá výstav nejsv. Svátosti a písně k požehnání.

„Pomocná akce pro dorost kněžský"
při Svazu čsl. katol. žen a dívek.

Píseň k pobožnosti kvatembrové.

Slova Vladimíra Hornova. Nápěv Dra O. Stanovského

pro - vá - zí nás v kra-je věčných jar.
Na ol - tář kněz vo - lá, Bo - že, te - be,
v ru - kou je - ho nám se po - dá - váš,

II.

Posvěť, Jezu, svoje vyvolené,
jež jsi nazval svými přáteli,
nechať v době, vášní rozbouřené,
národu jsou spásy anděly.
Naplň duše jejich láskou k Sobě,
Srdce tvé je obnov žárem svým,
aby Církvi svaté byli k zdobě,
lidu tvému vzorem zářivým.

III.

Vinice tvá pustne, Jezu Kriste,
není, kdo by chléb dal dětem tvým,
kdo by věčné zdroje pravdy čisté
otvíral všem duším žíznivým.
Rozněť láskou, Bože, srdce mladá,
pošli kněze na svou vinici,
jarem vzkvetou světa pustá lada,
v ráj je změní Boží dělníci.

IV.

Maria, ó Matko kněží milá,
v Janovi je Pán ti odevzdal,
prvních kněží útěchou jsi byla,
než tě Kristus na nebesa vzal.
Trůníc v slávě Syna svého nyní,
potřebné jim vypros posily,
chraň a veď je, aby v nebes síni
s anděly tě jednou chválili.

Imprimi potest. Pragae 2. Januarii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. Januarii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556 — Vydvatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

LURDSKÉ DIVADLO

LURDSKÉ DIVADLO.

Tak nadepsal p. Hadrbolec svou knihu, plnou útoků na světoznámé poutní místo Lurdy. Odpověděl mu jeden z nejstarších poutníků lurdských, který byl v Lurdech nejednou, pplk. Msgre Karel Kolísek, v několika katolických publikacích.

Přál bych si, aby tato brožura, vydaná jen z lásky k lurdské Madoně, opravila jeho výstřednosti a výstřelky, které duši věřící neublíží, ale v důvěře k Matce Neposkvrněné upevní.

Kromě věčného Říma není na světě místečka, které by tolik lákalo svět věřící i nevěřící, jako Lurdy. Je to město, položené v srdce pohoří Pyrenejského. Krajina kolkolem je tak rozkošná, že občerstvuje srdce i duši člověka. A jeskyně lurdská, to dostaveníčko milionů věřících z celého světa a to každoročně? Dosyta napájí každého duchovními dary, je svědkem zázraků vnitřního obrácení, mravní obrody, svědkem i doslovného vzkříšení z obětí jisté smrti. Do Lurd by měli jíti všichni nevěrci, s těmi by se tam snad stal zázrak. Nebylo by ani třeba poslouchat kázání, jak p. redaktor nevěreckého listu „La Laterne", kterého dovlékl jeho přítel do chrámu P. Marie Vítězné v Paříži.

Poutníci lurdští, neopomenou nikdy cestou do Lurd, zastaviti se na několik dní v Paříži. Při prohlídce Paříže rád je průvodce uvede do

chrámu P. Marie Vítězné. Tam totiž v květnu r. 1879 staly se dva veliké zázraky. Zmíněný nevěrecký časopis uveřejnil posměšné oznámení: „Kdo chce viděti zázraky, nechť jde večer od 7. do 8. hod. do kostela P. Marie Vítězné." Kterýsi starý pán, čtenář a přívrženec těchto novin, všiml si toho a chtěl se sám přesvědčit co to asi bude. Šel tedy v označenou dobu do kostela. Tam už stál kněz na kazatelně. Mluvil o Matce milosrdenství a Útočišti hříšníků, jak svou láskou a přímluvou u Věčného Soudce již často zvítězila nad zatvrzelými nevěrci a hříšníky. A hle - po kázání ten starý pán jde do sakristie ke knězi a praví mu: „La Laterne" ohlásila, že se zde dějí zázraky, i přišel jsem ze zvědavosti - a zázrak se stal. Slyšel jsem vaše kázání, a co jsem tak naslouchal vaším milým slovům, změnil jsem se v jiného člověka. Blahoslavená Panna zvítězila nad mým zatvrzelým srdcem. Prosím vás, vyzpovídejte mne." Po zpovědi řekl knězi: „Rád bych vám dokázal skutkem svou vděčnost. Řekněte mi, zda bych vám mohl vykonati nějakou službu - mám styky s mnohými vlivnými lidmi." Kněz na chvíli přemýšlel a potom řekl: „Což - nemohl byste přivést k P. Marii Vítězné pana redaktora novin La Laterne?" S počátku stařec trochu pochyboval: Vždyť od této chvíle chci přerušiti všechno spojení s tímto nedobrým tiskem. Ale konečně svolil. Druhého dne přišel k redaktorovi. Ten jej uvítal otázkou: Co přinášíte no-

vého, milý příteli? Zajímavá novinka! Zázraky se dějí u P. Marie Vítězné, jak jste to oznámil. Sám jsem při tom byl. To bylo překvapení pro redaktora. Vyzvídal, co se stalo. Je to takové, že se sám se mnou musíte do chrámu podívat. Pojďme příští neděli o 7. hod. Redaktor se trochu zdráhal, ale konečně se dal přemluvit. V neděli večer byli ve chrámě přeplněném věřícími. Nevěrec se zájmem naslouchal krásnému zpěvu. Chválil jej, ale tázal se: Kde jsou zázraky? Vtom už vystoupil kněz na kazatelnu: Toho já nepotřebuji, řekl redaktor svému průvodci a chtěl odejíti. Posečkejte, zázraky se tu dějí obyčejně při kázání. Nerad sice, ale přece zůstal. Nejprve se jen roztržitě ohlížel po kostele, ale potom zachytil několik zajímavých slov knězových, naslouchal, čím dál tím pozorněji a snad ani sám nepozoroval, jak se mu v očích zaleskly slzy. Bylo po kázání. Redaktor se uchýlil do koutka a ponořil se do hlubokého rozmýšlení. Potom požádal svého průvodce, aby jej představil knězi, jemuž se pak zkroušeně vyzpovídal. Za nedlouho vstoupil, opustiv noviny „La Laterne", do redakce katolického listu „L'Univers". Vzkříšení duše z hrobu nevěrectví a hříchu je větší zázrak nežli člověka zemřelého tělesně. — To si musí uvědomit mnozí z poutníků lurdských.

Kdysi uslyšel sv. Jan Křtitel v žaláři o skutcích Kristových. Poslal k němu dva z učeníků svých a vzkázal mu: Ty-li jsi ten, který přijíti

má, či-li jiného čekáme? Když pak oni odcházeli, počal Ježíš mluviti k zástupům o Janovi: Co jste vyšli na poušť viděti? Třtinu-li větrem se klátící? Člověka-li měkkým rouchem oděného? Proroka? Zajisté, pravím vám, i víc nežli proroka.

Tak můžete se tázat poutníků a návštěvníků lurdských: Co jste vyšli do Lurd viděti? Zázraky? Zázračná uzdravení? Zázračná vzkříšení? Či, co jste vyšli vidět? Zástupy lurdských poutníků, o nichž píše p. Hadrbolec v „Lurdském divadle", že jsou nabádání s kazatelen celého světa, — aby se šli klaněti mramorové soše „krásné dámy", kterou v halucinacích spatřilo kdysi duševně choré a zaostalé děvčátko?

Proč chodí lidé do Lurd, proč věří v zázračné vyléčení nevyléčitelných nemocí? Tak táže se p. Hadrbolec. Lehká odpověď. Proč věří v zázraky? Protože se tam skutečně dějí. Tu již tisíce nezhojitelně nemocných uvěřily v možnost zázraků. Kde lékařská věda skončila již naprostým neúspěchem, tam pomohly Lurdy. Viděl jsem těch ubožáků, ležících na vozíčcích, s nadějí v očích, na sta. Ne ve dvou, ale v pěti, šesti řadách za sebou zaujmou na vozíčcích či nosítkách místo na velmi prostranném náměstí před basilikou lurdskou. Není nemoci, kterou byste tam neviděli. Výkřiky: Pane, kéž vidím! - Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi! — Pane, ať chodím! — Pane, rci jen slovo a zdráv budu! — dojímají a otřásají každým nitrem lidským. Tu tisíce a tisíce duší na těle i na

duši nemocných pociťují skutečnou přítomnost Ježíše Krista ve sv. Hostii. Tu cítí všichni, že sám Pán života a smrti mezi nimi prodlévá. Svátostný Spasitel na vroucí prosby své svaté Matky uzdravuje zde nejen viditelně na těle, ale i neviditelně na duši. Po svátostném požehnání dostavuje se nejvíc náhlých uzdravení. Za prvních 50 let uzdraveno v Lurdech, l é k a ř s k y zjištěno 2614 z nemocí přirozeně nevyléčitelných. Z těchto jen 28 případů bylo církevními autoritami prohlášeno za pravé zázraky. Tak opatrně a svědomitě postupuje tu Církev. Z této statistiky připadalo na tuberkulosu 747 uzdravení mimořádných, 583 u nemocí zažívacích orgánů, 96 uzdravení nemocí oběhu krevního, 320 netuberkulosních onemocnění kloubů a kostí, 38 kožních nemocí, 111 vymizení nádorů, 25 rakovin, 168 rheumatických utrpení a posléze 481 uzdravení různých povšechných chorob.

Roku 1922 a to 21. srpna konána tu na počest Neposkvrněné Panny velká přehlídka 127 osob, jež jedině Bohorodičce děkují za svůj život a za prodloužení jeho často i více než 20 let. Z nejproslulejších je uzdravení poštovního úředníka Gabriela Gargama, jemuž r. 1899 při úrazu železničním těžce poškozena mícha v páteři. Jeho uzdravení pokusím se zde zkratička vylíčit. Předem ještě poznamenávám, že pisatel Lurdského divadla patří asi k oněm, kteří stojí na laciném stanovisku, na kterém stál i romanopisec Zola, který napsal pověstný román „Lur-

dy", a pronesl kdysi vášnivá slova: Nevěřím zázrakům. Nevěřil bych jim i kdybych uviděl, že tu všichni nemocní v jednom okamžení by byli uzdraveni." S takovými nechceme a nebylo by ani rozumno disputovat. — Při uzdravení onoho poštovního úředníka oněměla ústa všech nevěrců a nezávistných skeptiků.

Asi třicetiletý poštovní úředník vyjel ve své službě dne 17. prosince 1899 v poštovní ambulanci zrychleného vlaku, v předposledním jeho voze, za mrazivé noci z Bordeaux. Brzo po půlnoci, když se již blížili Angoulému, pro jakousi poruchu stroje uvázl vlak ve tmě na zatáčce trati. Než nehoda mohla být signalisována, přihnal se na těchže kolejích rychlostí 80 km expresní vlak, jenž plnou silou vrazil do stojícího vlaku a roztříštil poslední vozy, zvlášť onen poštovní. Gabriel Gargam, byl vyhozen asi 18 m od tratě do sněhu, kde těžce zraněn, v bezvědomí, téměř umírající byl nalezen teprve k 7. hod. ranní.

Byl odnesen do nemocnice, kde podařilo se lékařům uchovati jej na živu, a to přes těžká zranění vnější, jež však znásobena byla těžkými poruchami vnitřními. Nešťastník úrazem ochrnul úplně na obě dolní končetiny, též jeho žaludek a jícen byl tak těžce pohmožděn, že prvých 14 dnů nepřijal naprosto žádné potravy. Pro jizvovité zúžení jícnu nemohl ani později dobře polykati, proto byl vyživován pryžovou rourkou. — Poranění míšní projevilo se necitelností

nohou, jejich úplnou bezvládností a později i mizením jejich svalstva. Zůstaly téměř jen kosti a kůže.

V soudním projednávání náhrady se společností drah byl tento jeho zcela beznadějný stav přesně potvrzen lékaři. Stav jeho se zhoršoval tak, že dokonce špičky nohou počínaly sněti vě odumírat. Appellačním soudem uznán byl za naprostého mrzáka, jemuž jako nezhojitelnému byl přiřknut opatrovník a vyměřena doživotní renta 12.000 franků ročně (téměř 100.000 Kč poválečných). Stalo se tak 2. července 1901.

Zdánlivě byl tedy plně zabezpečen v tomto svém pozvolném, ale zcela jistém odumírání. Ostatně jeho konec pro nemožnost dostatečné výživy byl již nedaleký. Přes všechno utrpení své, třebas jeho matka byla věřící, zůstal i tu zatvrzelým ve své nevěře, jež tenkrát byla na vrcholu své slávy a moci. Téměř proti své vůli, jedině, by vyhověl prosbám příbuzných a matčiným, svolil po dvacetiměsíčním utrpení, by v nosítkách, rakvi podobných, dovezen byl ještě do Lurd, posledního to útočiště lidí ztracených.

Ztěží snesl námahu cesty a zcela vysílen dojel ráno 20. srpna na posvátné místo. Byl hned přivezen k jeskyni, kde dokonce... svatokrádežně přijal nepatrný kousek posvěcené hostie. Po poledni s námahou ponořen byl v pískách do osvěžujícího pramene, z jeskyně vytékajícího. Odpoledne pak umístěn byl mezi nejtěž-

šími chorými na náměstí před basilikou, aby — sám ještě nevěrec — zúčastnil se žehnání a proseb tu vysílaných. Zahlédl ještě blížící se monstranci, kterou tu mělo býti uděleno požehnání. V tom se mu v očích zatmělo. Ztratil vědomí. Tvář mu zmodrala. Okolostojící se děsí. Jedni chtějí narychlo jej odvésti, druzí se chystají pouze zatlačiti oči mrtvole a přikrýti zsinalou jeho tvář... Náhle však umírající probírá se z mrákot... Matičko Boží, díky.. jsem zdráv, - vyrazí dutý zvuk z jeho úst, která skoro dva roky nepromluvila. Přízrak na nosítkách vztyčuje se, sedá si, chce vstávat. Zmatení vůkol chtějí mu v tom zabránit. Ubožák volá: „Pomozte mi, lidé! Chci ven. Cítím, že budu chodit!" Tak volá na kost vyschlý kostlivec.

Hrůza a úžas zmocňuje se všech. Postaví jej na zem. Pouhý stín člověka. Hle, on jde: ochrnutý zcela před několika vteřinami, umírající. Učiní první krok. Nechte mne, půjdu sám! — volá muž, který před chvílí jen nesouvislé zvuky vyrážel ze svých úst. Druhý krok, třetí, čtvrtý... Již je jich pět. Jako ve snu zírá na to tisícihlavý zástup, uděšen, ohromen. Ještě šestý krok vykonala živoucí mrtvola. V tom vysílením klesá k zemi, leč zachycen v náruč přešťastné matky, neustávající šeptati: „Díky Tobě, Matičko!" Je zcela uzdraven. Dokonce proleženiny a počínající snětě vyléčeny tu rázem. Přemožen, nadobro překonán ohromující událostí, teď teprve vnitřně zkrušený nevěrec poddává

se Bohu a vyznává víru v Něho a oddané díky Královně nebes.

Těsně za ním stojící dopisovatel anglického časopisu: Daily Mail — takto vylíčil onu událost, sám jsa izraelita. Přinesou jej do úřadovny lékařské, kde před očima asi 60 lékařů opět postaví se na své nohy. Rány pokryty jsou čerstvými jizvami. Odnesen do nemocnice, po dlouhé době nasytil se řádně, obklopován stále nadšenými davy, nepřestávajícími se vyptávat, dotazovat. S modlitbou na rtech usíná v náručí matky, jež beze slov děkuje Matičce přesvaté. Druhý den ráno před celým sborem lékařským podroben přesné prohlídce. Na blízku v Pyrenejích náhodou dlící jeho hlavní zástupce Sévenet nerozpakoval se tu veřejně přede všemi prohlásiti: Žádný z lékařů při soudním přelíčení nepochyboval o naprosté jeho nevyléčitelnosti. Sám soudní dvůr vyslovil se o něm, že je lidskou ruinou, jíž jedině zachován rozum... Všichni lékaři, tu přítomni, do jednoho potvrdili podpisy jeho úplně vyléčení...

V brzku zotavil se zcela náš Gabriel Gargam. Člověk, jehož život byl ztracen, ale znovu nalezen. Jako Lazar povstal ze svého hrobu. Z vděčnosti za svá uzdravení obětoval život znovu nabytý s nadšením a láskou službě všech, kdož, jak on kdysi, tu hledají poslední útočiště a spásu svoji. Do úmoru on zdravý, statný Gargam... živoucí, skutečný zázrak, jejž oči lidské tu spatřovati mohou, pracuje v láz-

ních (písčinách), napájí důvěrou, odvahou všechny trpící už samým zjevem svým. Chodí již 37 let.

Toť jedna z nejdůležitějších ukázek událostí Lurdských, jak ji líčí Dr. W. Hynek, kterou ani zlehčovat ani popírat skeptikové a nevěrci nemohou. Zamlčují je tedy aspoň jak jen mohou, aby jejich bájky o nemožnosti zásahu vyšších sil, mohly ještě být předkládány k věření nevědomému lidu.

Co by asi řekl na tento případ grandvolnomyšlenkář Emil Zola? Jistě tento případ znal, mohl se o něm dočísti, mohl onoho stařečka s bílým vousem, radostně a ochotně posluhujícího všem nemocným, na vlastní oči spatřiti.

Emil Zola a Lurdy.

Ještě před světovou válkou napsal Emil Zola pověstný román „Lurdy". O Lurdech psal také Machar, psal Karel Horký. Ale, co oni napsali a vylíčili, bylo už dávno překonáno vývojem: Všechno se racionalisuje — i poutní místa. Všechno se motorisuje, i Lurdy.

Což na tom? Jisto je, že technického pokroku dlužno užívati i na poutních místech, kam ročně připutují statisíce z celého světa. Pak prý církev katolická nepřeje pokrokovým vymoženostem technickým?

V roce 1892 přijel francouzský romanopisec Zola do Lurd, aby, jak sám se vyjádřil, vyzkoumal, co pravdy je na zázracích, o nichž mluví

celý svět. A pak aby celému světu podal ve způsobu románu pravdu. Jenže té pravdy tam chybí mnoho.

Ve zjišťovací kanceláři lékařské v Lurdech, blízko basiliky Růžencové představena byla Zolovi 15 letá dívka, Klem. Trouvé, trpící od dětství kostižerem v patě. Tento po první koupeli v Lurdech, v pískách. byl zahojen. Zůstal pouze bělavý šev, znak rány vážné povahy. Podrobně vypráví děvče o svém uzdravení, ale ke konci Zola přece ještě neuznává, že by bylo dítě uzdraveno v Lurdech. Rok je dlouhá doba, případ je starý, lékaři lurdští neviděli hnisavé rány u děvčete před koupelí — nestačí mu ani svědectví těch, kteří dítě koupali, ani lékaře, který ji v nemoci ošetřoval. Praví: Ukažte mi pouhý prst, rozříznutý kapesním nožem, aby vyšel z vody zacelen a já se poddám. Ale i když na to došlo, našel zase výmluvu.

Dvanáct roků nemocná paní Cordetová je náhle uzdravena v Lurdech. Každý z přítomných klonil se zázraku — Zola však nechce připustit něco podobného. Není to vliv autosugesce? Nemá ona paní nervovou nemoc? Jistě něco takového bude příčinou uzdravení - chvilkového. Uvidíme, co ukáže budoucnost, zdali bude paní Gordetová trvale uzdravena. Zola žádá strpení, až čas promluví. Čas promluvil, ale světový spisovatel, ač stále mluvil o nějakých neznámých silách, přece nemá dosti na důkazech a — nevěří.

Trvalo-li uzdravení delší dobu, bylo to pro Zolu nedosti pevnou zárukou, že se to v Lurdech stalo. Stalo-li se jemu takořka před očima, zase nevěří, že by to bylo trvalé. Zavírá oči před každým světelným paprskem. Kterak přesvědčit člověka tak zaujatého?

Přál si vidět, jak říkal, aby se přesvědčil, otevřenou nějakou ránu radikálně zahojenou.

Za jeho pobytu v Lurdech naskytla se mu i k tomu příležitost. Jako by Madona lurdská chtěla i toho nevěrce přivést na pravou víru. Nechápe však oné milosti, raněn slepotou zvláštního druhu. Ta se nedala vyléčit žádným chirurgem světa, jedině Božským lékařem. Ale u Zoly se tak nestalo.

Ve svých Lurdech popisuje strašným způsobem zohavenou lupusem tvář 18 leté Marie Lemarchandové. Ta uzdravena byla náhle a představena lékařům. I nejtvrdší srdce by uvěřilo. — Zola uvěřil také, ale popsal uzdravení dívky tak, že se může zdáti přirozené vysvětlitelným, takovým lidem, kteří raději tvrdí pravdě nepodobné, jen aby se vyhnuli slovu zázrak. Máčela prý si již od rána obličej vodou, až pozorovala, že se jí rána počíná vysušovat.

Dokonce dal Zola umříti jedné uzdravené a když mu bylo domlouváno, proč nenapsal román historický tak, jak sliboval, pravil, že může se svými románovými osobami naložiti, jak chce.

Co tu bylo natropeno povyku pro Zolovy Lurdy, co pomluv už uvaleno na místo, každé věřící duši tak drahé. O dětech, které rády lhou, říká se, že mají bujnou obrazotvornost. Co však říci o světovém spisovateli, který pod záštitou hájení „pravdy", které mnozí uvěřili, kdož dílo četli, předvádí světu pravdu tak zkroucenou? Jeho zásada v románě je: Viděl jsem, ale popírám. Používá výmyslů a klepů a sám si leckde odporuje. Líčí, kterak kněží ponořují do písčiny umrlce a čekají na zázrak vzkříšení. O kněžích, kterým je svěřena ochrana svatyně lurdské, nadhazuje, že shrabují ročně 900.000 franků, ale nedokazuje a nic nedokládá.

(Z knihy dra A. Kolíska, Do Lurd.)

Každodenní průvod eucharistický po náměstí před růžencovou basilikou.

To, co líčí Zola ve svém románě, co vše v Lurdech viděl a zažil, může dodnes zažít každý, kdo se jednou odváží jeti do Lurd. Jakmile stane vlak na nádraží Lourdes, zastaví se člověku dech, zmlknou zpěvy, oko se zarosí, když nad malým městečkem uvidí lurdskou svatyni. Buď si jak unaven, sotva najdeš své přístřeší, neudrží tě nikdo doma. Jdeš hledat. Jeskyni. Nemusíš se nikoho doptávat. Nemůžeš zbloudit. Kroky všech jdou stejným směrem: buď k jeskyni, nebo od ní.

Cestou k jeskyni slyšíš hovořit různou řečí. Kromě francouzštiny, uslyšíš anglicky, a jiné řeči.

kterým bohužel málo nebo nic nerozumíš. Ani se nenaděješ po několika krocích staneš u jeskyně. Tam najdeš zástupce všech národů světa. Nemocní bývají sem přiváženi dopoledne i odpoledne a zde koná s nimi kněz, každou chvíli v jiné řeči své modlitby a invokace s patřičnou promluvou. Poutníci klečí na zemi, někteří s pažemi rozpjatými, jiní zas spjatými do kříže. Před tebou ve výklenku socha Nep. Početí P. Marie. Skála je již hodně začazena od svíček, jež tam stále hoří a na stropě a po stěnách visí hromada berlí a orthopedických přístrojů. Uvnitř v jeskyni postaven oltář, kde od noci do poledne slouženy nepřetržitě mše svaté. Na pravo od sochy stojí kazatelna, kde vystupují kněží všech národů, jeden po druhém, — každému vykázaná asi malá půlhodinka — aby předříkávali růženec a jiné modlitby za dar zdraví pro duši a mnohým pro tělo. Na zemi třebas za poledního úpalu slunečního klečí tisícerý dav a modlí se s trpícími.

Kolem 3. hod. odvážejí ne sluhové, v ošumělých hadrech neb uniformě, ale vzácní páni, snad dokonce šlechtici francouzští a sami lékaři, nemocné na malých vozíčcích na prostranné náměstí před basiliku Růžencovou a cestou modlí se za své pacienty v rukou držící růženec. Zatím scházejí se u jeskyně kněží v rochetách a očekávají pokynů, kdy vyjde průvod s Nejsvětější Svátostí. V předu průvodu kráčejí družičky a členky Mariánských družin, na to muži se sví-

cemi, kněží a biskup s asistencí, pod baldachýnem. Zatím zástupy diváků obstoupí celé náměstí ze tří stran a to tak, že stojí přímo za řadou nemocných a do tváří jim nevidí. Obličejů nevidět, jen ruce křečovitě sepjaté, zdvižené, nějaký hrozný profil obličeje a pod. Sem tam matka utišuje své ochrnulé neb skrofulosní dítě, jež pláče, trpíc asi velké bolesti. Nosiči, kteří dovezli nemocné na nosítkách modlí se zatím růženec nahlas. Jakmile se objeví prapory a korouhve, ozve se mohutně, ampliony zesílený zpěv dojemné invokace: Lauda Jerusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion... (Chval Jerusaleme Hospodina, chval Boha svého, Sione!) Po ukončení toho zazní sekvence sv. Tomáše Akvinského: Lauda Sion Salvatorem... (Chval Sione Spasitele.) Zatím esplanádou prochází dlouhý průvod dívek se závoji v modrých pláštích. Před velebnou Svátostí jdou kněží v rochetách. Biskup nesoucí monstranci opustí baldachýn, přistupuje k nemocným, jsa provázen jenom asistencí a lékaři z kanceláře pro zjišťování zázraků.

S jakým zápalem opakují zástupy nemocných na těle i na duši invokace, vyvolané knězem: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi! Pane, věřím, že Ty jsi Kristus, Syn Boha živého! Pane, učiň ať vidím! Učiň ať slyším! Pane, chceš-li, můžeš mne uzdraviti!“ - Každému nemocnému je zvlášť požehnáno velebnou Svátostí. Kolik lidí čeká zázrak. Někdo ze

zvědavosti, druhý ze soucitu. Jak by každý přál těm nemocným odhodit berle a radostí zajásat. Jásal by s ním celý tisícerý zástup diváků. I když nejsou všichni hned uzdraveni, mnozí si zdraví vyprosí a pak cestou domů, nebo po čase doma, děkují lurdské Madoně za dar zdraví. Jisto je, že všichni odcházejí z náměstí naplněni božskou útěchou.

Za večerního soumraku koná se v Lurdech po celém velkém náměstí, pověstný průvod světelný, který počítá někdy desetitisíce a snad i statisíce přítomných, kteří radostně, každý ve své řeči, zpívá známou lurdskou píseň a sejdou se všichni na konec písně ve slovech: Ave, ave, ave Maria! Průvod tento ukončen bývá před basilikou Růžencovou zpěvem chorálním, natištěným na lampionu svíce: Credo in unum Deum. (Věřím v jednoho Boha.)

Před vypuknutím války světové ve dnech 22. až 26. července pořádán byl v Lurdech 25. eucharistický světový kongres. Byl to pro Lurdy rok velmi radostný, ale též velmi žalostný. Žalostným byl proto, poněvadž byl začátkem světové války. Pro náš národ byl tento jubilejní mezinárodní eucharistický kongres historicky velmi významným. Poprvé vystoupil náš národ ve zvláštní „České sekci", nikoliv s Rakušany. Jako by byli tušili, že toto jejich odvážné vystoupení na foru mezinárodním bude nebojácným nábožensko-národním předvojem našeho slavného dne 28. října 1918 po čtyřech letech

velké světové války. Dobře praví Msgre Karel Kolísek ve své knize Lurdy: Máme-li na mysli onu sjednocenost národů celého světa v onen světový kongres v Lurdech, připadá nám, že mírová konference zasedala již před válkou. Než zasedání to, pokud se týká míru bylo bezvýsledným, protože svět nechtěl poslouchati Krista Krále. V poslední den sjezdu sklánělo se právě slunce k západu, když zástupce papežův kardinál Pignatelli di Belmonte v závěru slavnostního průvodu a na zakončení sjezdu s povýšeného místa před chrámem Růžencovým modlil se modlitbu za mír a udělil světu svátostné požehnání. Slunce zapadlo, a zapadl také mír. Den na to začal válečný stav. Česká sekce sjezdová konala své pobožnosti na rozloučenou v zázračné Jeskyni vlastně již za války. Nutno to přičísti zvláštní ochraně Boží na přímluvu Panny Marie Lurdské, že česká sjezdová výprava za hrozných těžkostí válečných vrátila se šťastně 1. srpna 1914 do Prahy. Srdce všech chvěla se hrůzou a rty poutníků šeptaly modlitbu za mír. Nastala světová válka. Co se dálo v Lurdech za války, o tom docházely jen soukromé zprávy. Spojení s Francií, tehdy zemí nepřátelskou, bylo přerušeno.

Teprve po světové válce prožily Lurdy nové obrození. Z počátku sice návštěva Lurd z ciziny nebyla úměrná době předválečné. Teprve r. 1920 bylo v Lurdech již živěji. Podle úředních záznamů bylo toho roku v Lurdech mno-

ho poutních výprav nejen z Francie, ale i z ciziny, ba z nejvzdálenějších končin světa. Vůdce českých poutí, univ. prof. dr. Alois Kolísek, dostal se do Lurd teprve r. 1921, tedy po sedmi letech po vypuknutí války. Nechci zde připomínati, že naše české pouti, kterých od roku 1903 podniknuto do r. 1937 celkem 15, při svém náboženském účelu vykonaly již před válkou mnoho pro česko-francouzskou vzájemnost.

Letní měsíce nejenže viděly tisíce poutníků ze všech končin Evropy hrnouti se do Lurd, ale také bylo oznámeno veřejnosti několik pozoruhodných důležitostí a jeden z těchto případů stojí za zmínku. Bylo to uzdravení Valentiny Yougaudové z franc. města Rennes, 27 roků staré, svobodné, která od svého dětství trpěla řadou neduhů, z nichž převládaly souchotiny. Po větší část své cesty do Lurd byla bez vědomí. Po několik roků jedinou její stravou bylo mléko. Od r. 1916, kdy byla operována na slepé střevo, trpěla nemocí kýčelního kloubu, proto byla poslána do věhlasné nemocnice „Roskoff", kde byla 8 měsíců v sádrovém obalu. R. 1918, kdy po šest týdnů trpěla zánětem plic, rozpoznal doktor Augier a tři jiní lékaři její neduhy jako Potovu nemoc a byla opět obalena sádrou. Krátce před příjezdem do Lurd v úterý 14. června po velmi bolestné cestě. Ve středu 15. června, kdy jí byl odňat sádrový obal, aby mohla býti ponořena do vody v písčině, trpěla velice. Když byla ponořena do vody,

měla divný pocit, jakého dříve nikdy nezažila. Všechny bolesti náhle zmizely, ale jsouc zvyklá stále trpěti, nemohla novému pocitu zdraví porozuměti.

Odpoledne byla jí dána druhá koupel a tu zmizela ankylosa levého kolena, takže je mohla ohnouti. Teprve večer v nemocnici zdála se chápati velikou milost, které se jí dostalo. Vstala beze vší cizí pomoci a kráčejíc ku všem ostatním pacientům v oné světnici, objímala je. Pak se řádně najedla, načež se odebrala na lože, kde ztrávila výbornou noc odpočinku. Druhého dne jí prohlíželi čtyři lékaři. Po přísné prohlídce se ukázalo, že uzdravení jest úplné v každém ohledu, dech je pravidelný, znetvoření nohou dříve patrné, že se žádné více nepozoruje, a že všechny pohyby těla lze prováděti bez obtíží a bolestí. Došlo se tedy k závěru, že tak okamžité uzdravení nelze připsati průběhu přirozenému.

Věříce v řízení Boží, přičítáme ustavení státu Československého Prozřetelnosti Boží a pomoci Imakuláty Lurdské. Této pouti - šesté národní - zúčastnilo se 192 poutníků s biskupem nitranským drem K. Kmeťkem jako protektorem. Při noční adoraci v basilice, kterou naši poutníci pravidelně dodnes konávají, došla z vlasti bolestná zpráva, že zemřel zakladatel Lurdských poutí českých vdp. farář Leopold Kolísek. Zpráva tato poutníky velice dojala, neboť téměř všichni ho znali, ne-li osobně, jistě jako

redaktora a vydavatele časopisu „Růže Lurdská". V roce 1922 bylo pozorovati zvlášť ohromný příliv poutníků.

Význačnější slavnosti v Lurdech zahájeny byly teprve roku 1923. Toho roku stala se podivná shoda okolností: V Paříži o sjezdě eucharistickém slavný řečník Janvier dovolává se jako důkazu mimo jiné také zázraků lurdských, a hle - právě v týž den a snad v tutéž chvíli, kdy zahajován byl sněm pařížský, stala se v Lurdech událost, která má ráz zázračný. Dne 4. července při svátostném průvodu, který vedl sám biskup lurdský, stalo se zázračné uzdravení jedné poutnice. Je to sl. Marie Lafonová, 40ti letá z Montpellieru. Churavěla od dětství. Jako 11ti letá prodělala těžký zánět plic. Od 14 do 20 let trpěla stále žaludkem. Od 20 let stále vrhla, málo spávala, hubeněla. R. 1906 dostavilo se poprvé vrhnutí krve. Jako 25ti letá dívka odešla do nemocnice, stížena žaludečním vředem. Léčena vyplachováním žaludku a mléčnou dietou, ale marně. Po 14 měsících vrátila se domů v témže stavu. Od té doby bolesti žalukdu a dávení stále se opakovaly. R. 1917 musela opět do nemocnice, kde byla operována na slepé střevo. Průběh operace byl příznivý, ale žaludeční choroba se zhoršila. R. 1920 nemohla nic jísti ani píti. Snesla jedině několik hltů vína. Profesor lékařské fakulty v Montpellieru, provedl na ní žaludeční operaci, která přinesla úlevu asi na půl roku, ale v březnu 1921

bolesti se zhoršily a objevily se kromě toho rozličné příznaky plicní. V posledních dvou letech stav byl horší a horší, až v lednu 1922 ulehla. Od té doby ležela až do 3. července 1923, t. j. do nastoupení pouti lurdské, tedy 18 měsíců. Když se přihlásila k Montpellierské pouti a byla přijata, byl stav její považován za beznadějný.

Když byla 3. července 1923 na nádraží v Lurdech vynesena z vozu železničního, ležela na nosítkách zcela bezvládně - polomrtvá. Stav její znepokojoval a k soucitu dojímal její okolí i ošetřovatelky. Sl. Lafonová nedovedla ze sebe vypraviti ani slova. Od příchodu do nemocnice dostávala kafrové a kofeinové injekce. Cesta z Montpellieru do Lurd, otřesy těla způsobily jí velké útrapy, a nemocná byla stále v mdlobách, nebo nejvyšší nevolnosti. Hned první den pouti byla v píscině vykoupána. Zdálo se, že ledově chladná voda jí způsobila jakousi úlevu. Ale toto zlepšení bylo jen pomíjející. Následující noci a příštího dne bolesti dostavily se znovu a to velmi kruté.

Při svátostném průvodě dne 4. července, v tutéž hodinu, kdy kardinál Dubois zahajoval eucharistický sjezd v Paříži, v okamžiku, kdy Velebná Svátost Oltářní zastavila před sl. Lafonovou, aby jí požehnala, Lafonová pocítila velmi prudké bolesti v žaludku a zároveň zvláštní brnění v rukou a celém těle. A hned v

zápětí ovládl jí příjemný pocit, pocit zdraví a ozval se hlad.

Po průvodě v nemocnici Panny Marie, kamž ji zavezli, sl. Lafonová žádala si jísti a vypila trochu nápoje, který dobře snesla. Za hodinu na to snesla a požila hodnou porci svačiny s chlebem, za dvě hodiny potom večeřela.

Ve čtvrtek 5. července z opatrnosti a na radu svého okolí spokojila se jenom s trochou vody od Jeskyně, ale v poledne ozval se hlad tak silně, že bez obtíží požila šálek polévky, zemákovou kaši a piškoty. V noci z 5. na 6. července spala tvrdě a pokojně, jak se jí nepodařilo již od dávných časů. Když se probudila, vypila šálek kávy a požila veliký kus chleba. Povstala z lože čiperně a hle, ačkoliv po osmnáct měsíců ustavičně ležela a nezměnila polohy vodorovné, nyní snadno chodila, přecházejíc sem a tam a odpovídala na otázky přečetných tazatelů.

V pátek 6. července byvši povolána, dostavila se do lékařské zjišťovací kanceláře, kde její případ vyšetřovala komise 6 nejlepších lékařů. Závěr lékařského protokolu zněl: Toto uzdravení stalo se za okolností, které nedovolují, aby bylo přičteno přirozenému postupu.

A co říci o zázračném uzdravení válečného britského invalidy Johna Traynora v Lurdech r. 1923. Odsouzen byl všemi lékaři bez rozdílu beznadějně umřít.

Bývalý topič královského britského námořnictva, John Traynor z Liverpoolu, při zájezdu tohoto lod'stva na pomoc Antverpám dne 8. října 1914 před Wyldriskem byl zasažen na temeni hlavy šrapnelem. Operován byl v Anglii s takovým zdarem, že již příštího roku mohl se zúčastniti nešťastné výpravy k Dardanelám. Poraněn napřed lehce v únoru, po té při vylod'ování vojska anglického u Sed-il-Baru v dubnu 1915, při útoku bodákem, zachycen byl strojní puškou tureckou, která dvakrát mu prostřelila hrudník. Třetí kulka uvízla mu pod pravou kostí klíční, kde mu rozrušila všechno nervstvo pravé horní končetiny. Byla mu sice až později, v lodním lazaretu vytažena, leč nervstvo pravého ramene ruky zůstalo trvale ochrnuto. A zůstalo tak i po čtyřnásobné operaci (sešívání nervů). Dostavila se posléze atrofie veškerého svalstva této zcela nehybné končetiny, takže lékaři mu chtěli dvakrát ji odejmout.

Od té doby (1915) až do zázračného uzdravení r. 1923 procházel stále a stále nemocničním ošetřováním nejen v Alexandrii v lodních nemocnicích, ale i po celé téměř Anglii. Byl zcela bezvýsledně léčen měsíce a měsíce všemi nejmodernějšími způsoby léčby. A to i tenkrát, když se k tomuto stavu jeho dostavila padoucnice traumatická, t. j. z poranění vzniklá, k vůli níž pobyl 10 měsíců - opět bezvýsledně - v odborném ústavě pro epileptiky v Brombo-

rough. Jediný výsledek toho byl, že dostal napřed osmdesátprocentní, pak stoprocentní invalidní rentu.

Posléze přikročeno k poslednímu pokusu v dubnu 1920, zbavit jej stále rostoucího počtu padoucnicových záchvatů: k opětovnému otevření lebky na místě prvního zranění šrapnelem (nahoře na pravé kosti temenní). Operoval jej ve spec. ústavě ve Springfieldu dr. Monsarrat, leč s takým nešťastným výsledkem, že se mu nejen padoucnice nesmírně zhoršila, nýbrž mu ještě ochrnuly obě nohy, mimovolně odcházela moč i stolice. Otvor lebeční po operaci zůstal otevřený. Dostavily se až třikrát denně těžké záchvaty křečí, závrati neustálé, ztráta paměti....

Jedním slovem: živoucí mrtvola, jíž ministerským výnosem přidělena nejen plná pense, nýbrž placen i opatrovník. Záchvaty padoucnice v úplném bezvědomí trvaly již až 12 hodin bez ustání... Pročež byl určen k tomu, aby koncem července 1923 byl poslán do nemocnice nezhojitelných v Mossley Hill, kde definitivně za touto lidskou troskou měly zapadnouti vrata tohoto světa...

Leč věřící člověk, člověk silné víry se nevzdal, dokud neučinil pokus poslední. S procesím Liverpoolským dal se ještě odvézti do Lurd k oné Bílé Madoně Pyrenejské, jejímž velkým ctitelem byl. Dojeli tam 22. července r. 1923.

Ač nespočetnými vojenskými a úředními komisemi byl dříve vyšetřen, prohlédnut i zde zevrubně. Několika lékaři zjištěna jeho padoucnice. Také i úplné ochrnutí celé pravé paže až i ruky s vymizením příslušného svalstva. Dále nalezen otvor lebeční v průměru 5 cm, jímž vidět bylo tepající mozek. Posléze shledáno ochrnutí nohou i močového měchýře i konečníku.

Dne 25. července zúčastnil se, vynesen na nosítkách, onoho nezapomenutelně dojemného žehnání chorých ubožáků Nejsvětější Svátosti Oltářní, nesené v obvyklém průvodě prosebném před basilikou lurdskou. Požehnán jsa svátostným Spasitelem, v tomtéž okamžiku pocítil jakoby znovuzrození celého svého těla. Postavil se na nohy a mohl choditi

Ve stejném okamžiku uzdravil se z ochrnutí pravé ruky, což bylo ihned lékaři zjištěno. Dne 27. července toto nadpřirozené uzdravení spolu s úplným vymizením padoucnice i zhojeném otvoru po operaci v lebce bylo protokolárně zaneseno do akt Bureau de Constatation.

V r. 1926, co nejzevrubněji byl opět vyšetřován celým kollegiem lékařským za předsednictví dra Valleta. Shledán opět naprosto zdravým, člověk, který v Liverpoolu, ve svém rodišti, živí se tím, že na těžkém pětitunovém autu rozváží uhlí, jímž obchoduje...

Na vojnu odešel jinoch. I on odebral se tam, odkud se mnozí nevrátili. Věděl, jak je tomu na bojišti a byl připraven na vše. Sám pochyboval, že by se odtud vrátil zdráv a živ. Jeho rodiče byli celí zoufalí a nechtěli se ani dočkati okamžiku, kdy se s nimi bude loučit. Rodiče jsou vlažnými katolíky a svému synu nedali náboženské výchovy. Nemá je tedy kdo potěšit. Jen víra dává naději, jen víra zachraňuje nejednoho vojáka, který se jinak vyzbrojil na bojiště, než tento.

Rozloučil se již se všemi, jen ještě k tetě má jít. Tu si nechal naposledy, ba ani se mu k ní nechtělo, neboť napřed věděl, že ho počastuje náboženskými hovory, které on nemá rád a které od nikoho jiného neslyší, než od tety. — „Tak, tetičko, přišel jsem vám dát s Bohem, zítra odcházím k svému pluku."

„Lituji tě velice, dítě, ale P. Bůh tě opatruj a P. Maria kéž za tebe u P. Boha oroduje, aby ti zachránil život, aby ses jednou šťastně vrátil domů. Budu se modlit za tebe."

„Jak bude, tak bude. Ale jestli se vrátím, tož si dám zahrát a doma budou nuceni uspořádat velikou hostinu."

„Hudbou a hostinou chceš oslavit svůj návrat?" - „Čím tedy, teto?" - „Modlitbou! Dej odsloužiti mši sv. před svým odchodem za svůj šťastný návrat. Dej žebrákům almužnu, aby se

modlili za Tebe...“ — „Ach, teto, copak je modlitba proti bubnové palbě, proti kulometům a otravným plynům?“

„Mé dítě, modlitba, jež vyvěrá z čistého srdce, zvlášť modlitba růžence přemáhá všechny zbraně. Činí i zázraky a nejednomu vojákovi zachránila život. Dám ti růženec, který jsem si nedávno dovezla z Lurd. Je mi velmi milý. Připomíná mi Lurdy, ale dám ti jej. A učiním P. Marii slib, že tě pošlu do Lurd na své útraty, jakmile se šťastně vrátíš z vojny. Jsem přesvědčena, že na bojišti, budeš-li se modlívat růženec, celkem jinak budeš pojímat náboženství a modlitbu.

Prosím tě, pamatuj, vždy na to, co jsem ti řekla. Růžencem pros vždy P. Marii, aby tě ochraňovala. Když se šťastně vrátíš, pojedeš do Lurd. Slibuješ mi to?“

„Ano, tetičko, a mějte se dobře.“

„Bůh tě provázej a Panna Maria tě ochraňuj.“

Na bojišti poznal jinoch cenu modlitby. Se svým oddílem byl v zákopech. Nepřítel začal zákopy zasypávati ohnivými střelami. Už doma slyšel, jak to vypadá v zákopech, když děla hřmí, šrapnely praskají, pumy vybuchují a ničí vše, co jim přijde v cestu. Ale to byl jen výklad. Teď to zakouší sám na svých nervech. Hřmot převyšuje nejhroznější hromobití. Země se třese, oheň padá. Vojáci v zákopech čekají každou chvíli smrt. Také onen jinoch. Třese

se na celém těle. Nedovede už ani přemýšlet, ani se ovládat. Tu padá ohnivá bomba do zákopů, vybuchuje a ničí životy několika vojáků, jiné zraňuje. Jak hrozné to divadlo. Kdo tady pomůže? Na koho se obrátiti o pomoc? Škoda tolika mladých životů! Jeden voják dobře pochopil situaci. Schoulil se k vlhké stěně zákopů, vytáhl růženec, pokřižoval se a už začal: Věřím v Boha... Jeho druhové to vidí, přidávají se k němu. Jinoch onen to vidí. Vzpomíná, že i on má růženec, který mu dala teta. Nechtěl si jej vzít sebou. V kasárnách se naň snažil zapomenout. Myslil si totiž, že by se mu kamarádi vysmáli. Nyní, když vidí, jak ho na bojišti přivítal nepřítel, když vidí, jak vojíni se modlí a vidí mezi nimi židy i protestanty, jak všichni se svorně modlí růženec, chtějíce si naklonit dobrotivého Boha a P. Marii, aby jim byli nápomocni v této strašné chvíli, tu i on vezme svůj růženec do rukou a modlí se s ostatními. Nikdy před tím neměl růženec v rukou, až nyní strach o život pohnul jej k tomu, aby u Boha hledal oporu. Za každým Zdrávasem cítí malou úlevu. Oživuje v něm naděje že i jej, nehodného, vezme P. Maria pod svůj ochranný plášť.

Modlí se zkroušeně. Tak se také modlí jeho druhové. V této hrůze prožili několik dní. Mnoho je jich už mrtvých, ale on ještě žije. Přece však při jednom útoku utrpěl těžkou ránu. Odvezli ho do nemocnice. Tenkrát byl mu už

růženec nepostradatelným. Při útoku se ho modlil a nyní v nemocnici v bolestech, myslí jen na svůj růženec. Nedovede se bez něho obejít. Rána se mu jistě zahojí, bude-li se modlit růženec. Dá si ho přinésti a když ho dostane, líbá jej a ukazuje sestře ošetřovatelce:

„Ctihodná sestřičko, pohled'te, že nejsem pohan. Růženec mne chrání." - „Jsem tomu ráda, pane, že máte rád růženec", praví mu sestra.

„Má rána, sestřičko, bolí, že to ani nevydržím." - „Jen trpělivost, dobrý pane. Na vaši ránu nejlepším lékem je svatý růženec. Modlete se!"

Jinoch si poležel v nemocnici několik týdnů. Když měl klidné chvíle, přemýšlel nad dosavadním životem: Je pravda, ve škole se učil rád a hodně, ale při tom zanedbával modlitbu. Kdyby nebyla přišla světová válka, zajisté byl by upadl do naprosté náboženské lhostejnosti a nic by nebyl prospěl růženec ani kdyby byl z Lurd. Nač to vše? On, vzdělaný člověk, si říkával, náboženství vedle vědy je ničím, je vymyšleno pro nevzdělaný lid. Avšak na bojišti v bubnové palbě nikdo nevolá na pomoc ani elektřinu, ani magnetismus, ani zázračné vynálezy slavných vědců, ale vzývá o pomoc Boha a jeho Přesvatou Pannu. Tak přece jen náboženství a víra vítězí nad vědou a Bůh je víc, než kterýkoliv učenec. Když to vše uvážil, umí-

nil si, že půjde jiným směrem, než jak dosud šel. Jen kdyby zůstal živ a zdráv.

Z nemocnice byl mladík opět poslán na frontu a tam už zůstal do konce války. Několikrát byl v nebezpečí, ale vždy šťastně vyvázl. Připisoval to modlitbě růžence, který se vždy zbožně modlíval.

Doma ho rodiče přijali s radostí. Už zapomněl na hostinu a muziku, ale pospíchal do kostela, kde děkoval Bohu a P. Marii. Pak navštívil tetu.

„Chvála Bohu, že tě zas vidím. Mnoho jsem se za tebe namodlila!" - „I já jsem se mnoho modlil", praví jinoch. „Pohleďte, teto, zde je růženec, který jste mi darovala. Kolikrát mne potěšil!"

„Vidíš, synu můj, sám na sobě jsi zkusil, že růženec je nejlepší lék v nemoci a nejlepší útěcha v zoufání. Slíbila jsem ti, že tě pošlu do Lurd. Přeptej se, kdy od nás pojede výprava do Lurd a připojíš se k ní..."

Jel tedy do Lurd... Mnoho o Lurdech už četl a slyšel. Co slyšel a četl, to v Lurdech uviděl na vlastní oči.

Nevýslovným dojmem působila naň zázračná jeskyně. Pokleká na tvrdou dlažbu a modlí se růženec se svými spolupoutníky. Je šťasten, jako každý, kdo jednou do Lurd se dostane. Sám praví: „Na celém světě není Lurdům podobného místa." A má pravdu! Pod dojmy, získanými

u zázračné jeskyně, pomodlí se různé pobožnosti, přetvořuje se a Imakuláta má z něho radost.

Poutníci šli složit poklonu lurdskému biskupovi. Jde i on. Tento duchovní hodnostář jej okouzluje svou laskavostí, vlídností, přívětivostí a svým milým úsměvem. Ejhle kněz veliký... myslí si. Ví o něm, že byl hledaným advokátem v Paříži, ale zřekl se světské slávy, bohatství a šel do semináře, stal se knězem. Nyní je strážcem zázračné lurdské jeskyně. Je na světě větší vyznamenání? I on zřekne se marností světa a stane se knězem. S tím předsevzetím vrací se domů. —

„Nalezl jsi štěstí pomocí svého růžence, synu?" tázala se ho teta. „Ano, tetičko, nalezl jsem a vám za to děkuji."

„Neděkuj mně, ale děkuj Neposkvrněné, k níž pějem: Ave, ave, ave Maria!"

Imprimi potest. Pragae 2. Januarii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. Januarii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

PROČ JSEM BYL

VOLNOMYŠLENKÁŘEM

ŽIVOTEM č. 202 CENA 50

Alfons Kauer:

Proč jsem byl volnomyšlenkářem?

(Životní zpověď bývalého bezbožníka.)

Více než 10 roků byl jsem úplným nevěrcem. Dlouhá léta byl jsem členem „Spolku rakouských volnomyšlenkářů!" Nesčetné články, pojednání, zprávy, povídky, básně, průpovědi atd. napsal jsem do volnomyšlenkářských listů. Byl jsem horlivým spolupracovníkem téměř všech německých časopisů volnomyšlenkářských (v Rakousku, Německu, Československu, Alsasko-Lotrinsku, Lucembursku, Sev. Americe atd.) — Tři a půl roku byl jsem pak starokatolíkem. Setřásti úplně pouta nevěreckého socialismu, bylo mi nesmírně těžko nejen z důvodů existenčních, ale i z důvodů duševních a mravních. Proč? Odpověď na to je vlastně odpovědí na otázku: Proč jsem byl volnomyšlenkářem? Je to i část složité odpovědi na otázku velmi závažnou a časovou: Proč jsou tisíce, statisíce dělníků stále ještě socialisty, volnomyšlenkáři, nevěrci?

*

Především je nutno, abych vyložil, proč jsem byl volnomyšlenkářem. Můj otec, muž duševně i mravně snaživý, hodný a obětavý otec rodiny, patřil ke stavu dělnickému. A byl na to hrdý. Jsa sazečským tovaryšem jed-

né vídeňské tiskárny, byl z nejhorlivějších stoupenců sociální demokracie. Byl z průkopníků myšlenky dělnických svazů a dělnického družstevnictví.

Chudý, s nouzí děsně zápasící sazečský tovaryš neznal nic jiného než četbu a zase četbu! Celý jeho život byl ustavičná četba. Každá volná minuta — cestou po ulici, při jídle, v posteli před spaním i po spánku — byla věnována četbě. Věcí církvi a víře příznivých ve svém duševním hladu nečetl. Jenom věci volnomyšlenkářské, socialistické, komunistické a všeněmecké („pryč od Říma") považoval za pravdivé a dobré. Byl nevěrcem, neměl v životě již žádné opory, hádal se jen s „nemilosrdným osudem". A děsné rány osudu — z devíti dětí zemřelo mu jich ve 12 letech sedm — přivodily mu úplné zhroucení nervů, jehož následkům podlehl. Po otci zdědil jsem vlohy duševní a povahové — jeho bludné socialistické snažení.

*

Co jsem zdědil po své matce? Co jsem dostal od ní jako výbavu do světa zápasů a bojů? Nic než srdečně krásná slova, která mi dodnes znějí v uších, že je totiž třeba, aby člověk byl vždy dobrý a milý. Maminka byla dobrého srdce, mnoho let trpěla zlou tuberkulosou; celou svou bytostí, celým smýšlením byla dobrotivá a láskyplná. Když mně bylo 10 let, zemřela, a můj ubohý, zoufalý otec

tvrdil opět a opět: „Byla to světice, mučednice!“ Jiného pojetí svatosti a mučednictví můj otec nepřipouštěl. To, co ve smyslu církve římskokatolické a zbožné víry v P. Boha k svatosti vede, nejen zavrhoval, ale pokládal za nesmysl a hrubé bezpráví vůči „náboženství lidstva“, jemuž se říká humanita a socialismus.

Trvalého duševního dojmu ve mně maminka nezanechala. Zdědil jsem však její cítění. Hluboce zakořenilo se ve mně a to čím dál silněji, zprvu nevědomé, později víc a více uvědomělé mínění, které se stalo mou životní zásadou: „Býti dobrým a milým je všecko!“ — K těžkému boji životnímu, k ještě těžšímu boji duševnímu, k vítěznému zápolení a k vítězství se toto mínění nehodilo. Je bezpodmínečně nutno, aby se k lásce družila i víra! To jsem si též v mužném věku jasně uvědomil. Považoval jsem však po mnoho let socialismus za jedině správnou víru, za jedině správné náboženství. A s hlediska tohoto „náboženství lidstva“ uplatňoval jsem svou po rodičích zděděnou živelní touhu po dobrotě a lásce. V mužném věku pokládal jsem po mnoho let socialismus za zdroj lásky a lidství.

*

Brzy po smrti mé matky oženil se můj otec, socialista-nevěrec, s hluboce věřící katoličkou. Byla to zcela prostá služebná, už starší, s malými úsporami — křestní kmotra moje a

mé nejstarší sestry. Má nevlastní matka byla dobrá a plná obětavosti. Jako pravá křesťanka dala nám bez dlouhého rozmýšlení všecko, i své velmi těžce nastřádané úspory. Do velkoměstského proletářského prostředí, k „osvícenému" sociálnědemokratickému sazeči — zuřivému čtenáři a k jeho stejně smýšlejícím soudruhům se nehodila. K vůli dvojímu protichůdnému názoru světovému opakovaly se zlé výstupy mezi mým otcem a mou nevlastní matkou.

Přirozeně nestál jsem na straně macešině, nýbrž na straně otcově, k němuž mě to i duševně táhlo. Časté modlitby nevlastní matky, která neuměla čísti ani psáti a byla na nás, velkoměstské klacky, dle svého náboženství přísná, mě odpuzovaly. Byly okamžiky, kdy jsem již jako dítě, školák, se domníval, že jsem s náboženstvím „hotov" a smím je zavrhnout!

Vypozoroval jsem ovšem již jako kluk též stinné stránky otcovy. Především škaredohlídství a smutek — mající patrně důvod v jeho čtenářské vášni a nevěře, bezradnost to stísněného ducha.

Když jsem chodil poslední rok do školy, přiblížil jsem se značně názorům své macechy. Byla členkou III. (laického) řádu sv. Františka a s námahou mi přece vštípila trošku lásky k víře, k modlitbě a Pánu Bohu. Dobrá a hodná macecha se za mne též mnoho modlí-

vala — a něco jsem pak po ní přece zdědil, totiž zájem o náboženství a náboženské otázky.

*

Ani otec, ani matka, ani macecha nedovedli mně dáti věci nejdůležitější: jasno. „Osud" mnou zmítal velmi zle po mnoho let. Nemaje povolání skutečného věnoval jsem se během let 50, slovy: padesáti nejrůznějším povoláním a tak řečeným „povoláním". Celkem asi 10 let potloukal jsem se po střední Evropě, hledaje práci, domov, jasno a snad i Pána Boha, jsa při tom nemocný, neduživý, bídný. Často jsem byl zcela blízko katolicismu, ano, důslednému katolictví. Než těžké nehody a má zmatená snaha po „posledních poznatcích ducha a vědy", můj styk s lidmi Pánu Bohu odcizenými a bezbožnými, a v neposlední řadě proletářské prostředí asylů, hospod, nemocnic, hromadných a nouzových „bytů", v němž se mi bylo zdržovati, pokaždé mě zase rychle vzdálilo od Pána Boha a od víry římskokatolické. Hnalo mě do šlépějí mého otce, který tak nešťastně skončil....

Veliké bylo všechno mé strádání, když jsem byl tovaryšem, bez práce, nemocen, bez povolání, beze všech prostředků a stále bez domova. Větší však a těžší bylo mé utrpení, jež jsem vyjádřil jako intelektuál verši nešťastného Mikuláše Lenaua: „Má nejvnitřnější bytost směřuje k tomu, aby mě uchopila za můj věčný kořen." Ó kéž bych byl již

tenkrát četl svatého Augustina! Byl by mně pověděl, že lidské srdce se teprve tehdy upokojí, když spočine v Pánu Bohu. Všechno to, co mně, vášnivému čtenáři, chtivému vědění a poznatků, říkali světoví básníci a myslitelé, nebylo s to, aby mě uchopilo za můj věčný kořen.

*

Skálopevně jsem byl přesvědčen, že v důsledném socialismu, tedy v úplné nevěře, v naprosté bezbožnosti, jako svobodný myslitel naleznu a vysvobodím sebe a přispěji k tomu, aby všichni ubožáci, kteří zápasí — stejně jako já — o vysvobození, byli vykoupeni, osvobozeni. Po těžkých ranách osudu ztratil jsem všelikou víru v Boha. Pokládal jsem pak za svou povinnost, do důsledků se s Pánem Bohem vypořádati: vystoupiti z církve a bojovati za novou mravouku, ethiku.

Ve skutečnosti nebylo to pak nic jiného než boj — a to ustavičný, těžký boj — o mou nevěru. Dnes to vím až příliš dobře: též ostatní volnomyšlenkáři „z přesvědčení" bojují neustále o svou nevěru, a říkají tomu „boj o pevný světový názor". Kdo nebojuje ustavičně, kdo neupevňuje stále a stále svého bezbožného smýšlení, velmi snadno upadne do „nebezpečí", zpronevěřiti se ideálům volnomyšlenkářským, které ve svém smyslu pokládá za „svaté".

Pozoruhodný a povážlivý je rozdíl mezi věřícími a nevěrci. Zatím co katolíci i přívrženci jiných náboženství vytrubují do světa své náboženské pochybnosti a tyto své pochybnosti dávají na jevo nedbalou návštěvou kostela, zanedbáváním církevních předpisů atd., ano, často i prohlašují, že věří jenom částečně, pravý volnomyšlenkář nikdy si nedovolí pochybovati o své nevěře. Za nic se nepřizná ke svému — mnohdy velmi těžkému — boji! Na venek předstírá volnomyšlenkář, že je úplně přesvědčen a ve svém světovém názoru šťasten! Aby tak činil, pokládá každý pravý bezvěrec za svou povinnost — a to i z důvodů propagace a solidarity. Jak to vypadá v jeho nitru, neví žádný odpůrce jeho smýšlení, neboť ze svého duševního stavu se volnomyšlenkář nikdy nezpovídá.

Je možno, aby tento duševní stav volnomyšlenkářů zůstal navždy utajen? Jako obrácený bezvěrec považuji za svou povinnost, říci vše, co vím o duševních stavech „šťastných" bezbožníkův. Nejeden stejně smýšlející přítel svěřil se mně — volnomyšlenkáři — svého času svými pochybnostmi, se svým utrpením. — I já sám byl jsem v poslední době svého volnomyšlenkářství vlastně jen na venek „pevného přesvědčení."

Duše? Duševní stav? Pravý volnomyšlenkář nemluví před těmi, kdož jsou opačného mínění než on, nikdy o svém duševním sta-

vu již proto, že — dle nevěrecké nauky — nemá duše a tudíž ani duševního stavu. Že by měl duši, popírá každý pravý volnomyšlenkář co nejdůsledněji. Na obratném knězi je, aby v rozhovoru s nevěrci řekl jim formou co nejlaskavější (ne urážlivou) do očí: „Nejste zcela nevěřící. Jiskérka víry ještě ve vás je. Váš „boj o upevnění světového názoru" není nic jiného než boj proti vašemu lepšímu „já", proti lepšímu přesvědčení a proti — což je nejsmutnější — ustavičnému působení milosti Boží."

*

Co se mne týče, přiznávám se poctivě, že jsem po několika letech svého fanatického volnomyšlenkářství nebyl již mistrem ani vítězem v zápase za svou nevěru, v boji proti Bohu. K tomu ovšem přispěla též okolnost, že jsem v táboře volnomyšlenkářů a socialistů zažil nejtrpčí zklamání. Víc a více dospíval jsem k přesvědčení, že ani socialismus neuskutečňuje ideálů o nejkrásnějším lidství a spravedlnosti, jak mně tanuly na mysli! Čím horší byla moje zklamání, čím tíže jsem jimi trpěl, tím více - je nutno, abych se dnes k tomu poctivě přiznal - jsem skrýval před odpůrci svého světového názoru svá vnitřní utrpení. Nechtěl jsem, aby odpůrci jásali, že jejich světový názor je správný.

*

Dávno jsem již uvnitř nebyl bezbožníkem, ale přiznat na venek, že již nejsem volnomyš-

lenkářem, považoval jsem stále ještě za nepřístojno, „nepotřebno“, ano i nečestno. Vždyť po svém mínění byl jsem stále ještě „velmi svobodomyslným člověkem“ — a vlastně kým jiným jsem měl býti? Stálé dopisování s opatem jistého kláštera zapůsobilo na mne během let sice hluboce, ale toho jsem si naprosto nechtěl přiznati. Tím méně na venek! Což nebyl jsem skladatelem „Písně o plameni“, která se zpívala v krematoriích různých zemí při spalování mrtvol? Což nebyl jsem druhou cenou poctěným (první cena nebyla přiřknuta nikomu) a chváleným básníkem protiválečné písně, kterou přinesly mnohé socialistické listy? Což nenapsal jsem „Vyznání volnomyšlenkářovo“? Bylo vytištěno v celé řadě novin, časopisů, brožurek atd., bylo přeloženo do cizích jazyků. Odpůrci mého světového názoru je na schůzích atd. citovali, kněží (mimo jiné vídeňský P. Bichlmair) se o něm zmiňovali v protimyšlenkářských brožurkách atd. — Ne z důvodů rouhačských, nýbrž — jak jsem si namlouval —, „abych přehodnotil hodnoty“, dal jsem svému básnickému, nevěreckému vyznání propagační titul „Volnomyšlenkářův otčenáš“. Aby všecky náboženské hodnoty byly proletářům ve smyslu protináboženském co nejlépe „přehodnoceny“, byl této „modlitbě“ dán i formát pohlednicový. Vyšla ohromným nákladem a byla hromadně šířena hlavně v Rakousku, Německu a ČSR.

Často opájel jsem se svými vlastními slovy, zvláště četl-li jsem neb slyšel, že můj „Otčenáš" je — jako báseň — „umělecky dobrý", že verše jsou „moderní" a t. d. Zakolísala-li povážlivě má nevěra, odříkával jsem svou „modlitbu" a zápasil jsem všemi silami svého ducha za svou — nevěru. Věřící, když upadne do pochybností, úzkostí, pomodlí se modlitbu Páně — otčenáš a přimkne se k těmto nepomíjejícím slovům Božím. Já ubožák přimykal jsem se v největší bídě duševní k svým vlastním slovům „modlitby". Zdali to nebylo něco podobného, jako když tonoucí uchopí se za své vlasy, aby sebe vytáhl z vody? Kejklířství vskutku ďábelské dodávalo mi delší dobu zdánlivé mohutnosti a síly, odříkával-li jsem svou „modlitbu": „Země, naše země, - ty jsi naším nebem! - Posvěť se jméno tvé! - Přijď všem bohatství tvé! - Dej nám, země, chléb náš vezdejší - a odpusť těm, kdož v zaslepenosti tebe zneuznávají! - Neupadejte v pokušení nadzemských nadějí, - ale zbavte se zla - všech vyznání, která zotročují ducha!"

*

Většinou — snad převelikou většinou — jsou volnomyšlenkáři skálopevně přesvědčeni, že jsou vzdělanější a více vědí než „hloupí" věřící. Jsouce napěchováni „vědeckými" hesly ze všech možných oborů, domnívají se, že dovedou x-krát za den vyvrátit z kořene všechnu pověru o Bohu a pověry církevní, že

dovedou vysvětliti všecky světové záhady alespoň tak jako profesor Häckel. Protože jsem trávil život namnoze v nemocnicích, nacházel jsem opět a opět lékaře, kteří se nijak neskrývali se svou nevěrou a byli více méně monisty, darwinisty, häckelovci a pod. Tím se pokaždé upevnila má kolísající nevěra. Říkal jsem si totiž: Tito vzdělanci a lidé studovaní, akademici jistě lépe vědí, co je pravda a co blud než ty se svými 7 třídami obecné školy.

*

Po léta byl jsem v různých zemích, v nichž jsem se zdržoval, obzvláště horlivým přítelem a šiřitelem hnutí protialkoholistického (abstinentního). Zvláště jsem horoval pro socialistické hnutí „přátel dítek". Tomuto hnutí sloužil jsem nějaký čas i v hlavní centrále — v císařském hradě vídeňském, Schönbrunně, jako redaktor spisů pro mládež atd. Ve všech těchto proletářských kulturních sdruženích, jichž jsem si tak vysoce vážil, u abstinentů, přátel dítek, přátel přírody atd. nacházel jsem mnoho lidí ideálních — a ti byli většinou smýšlení volnomyšlenkářského neb přímo volnomyšlenkáři. Tyto lidi považoval jsem vůbec za „kulturní hybnou sílu" sociální demokracie a proletářského celku. Méně se mi líbila jiná hnutí, v jejichž řadách jsem měl mnoho známých a přátel, s kterými jsem si tykal. „Socialisté bez pánů" (nenásilní anarchisté), s jejichž vůdcem Petrem Ra-

musem (Rudolfem Grossmannem) z Klosterneuburku u Vídně, jsem se i osobně stýkal, otiskovali sice mé básně ve svém rozšířeném mezinárodním orgánu, zůstávali mi však cizími, ačkoliv jsem nemálo horoval pro všecko „dobré". Za hlavní jádro veškerého proletářského hnutí považoval jsem přece jen mezinárodní volnomyšlenkářství.

A takovémuto „záslužnému" duševnímu mravnímu hnutí měl jsem dáti k vůli „hloupým pochybnostem" veřejně výhost? Ne, toho jsem nedovedl! Vždyť co bych byl mohl postaviti proti tomuto „duševně i mravně vysokému lidovému hnutí?" Své „hloupé nevěrecké pochybnosti"? Či veliké úzkosti nejedné noci? V posledních letech vykřikoval jsem často dva i třikráte za noc pronikavě jako pomatenec. Ženu i děti jsem tím nemálo děsil. Ale namlouval jsem si stále a stále: To je tím, že lehávàš na levém boku — a toho tvé srdce nesnáší. Zlých duchů, ďáblů a pekla přece není, — vždyť jsi volnomyšlenkářem!

*

Pro pouhé „vrtochy" nikterak jsem se nemohl rozejít s volnomyšlenkářstvím. Byl jsem si až příliš dobře vědom, že by můj odchod od hnutí volnomyšlenkářského měl nutně za následek i pozvolný odpad od socialismu, od sociální demokracie, od „proletářského hnutí". Vždyť po stránce duševní i mravní dospěl jsem jen bezvěrectvím k důslednému

socialismu. Socialismus opustit a přidat se dokonce ke hnutí protisocialistickému, považoval jsem za těžko domyslitelnou, ohromnou „zradu".

Také jsem říkal sám sobě: Což nezachránili ti volnomyšlenkáři a to proletářští volnomyšlenkáři, doslovně život? Jako syn matky, která zemřela souchotěmi, trpěl jsem povážlivě tímto smutným dědictvím. Tu sbírali volnomyšlenkáři rakouští, zvláště ve Vídni a v krajích průmyslových, solidárně, co nejpříkladněji. I nejchudší (dokonce nezaměstaní!) přispívali svými malými hřivnami na „proletářského básníka — volnomyšlenkáře Alfonse Kauera", na „básníka proletářského otčenáše" a jak zněly všecky tituly na sběracích arších. Celé závody — na př. Sauerovy závody — ujaly se mne sbírkami. Sešel se obnos, pro mne — chudáka — velmi značný, takže jsem se finančně poněkud zahojil a mohl si pořídíti šaty a prádlo i nějaké knihy. A co bylo nejhlavnější: mohl jsem radostně prožíti několik týdnů v Alpách, abych se uzdravil, zotavil a zesílil. Již samo vnitřní uspokojení, že „proletariát se mne ujal", působilo blahodárně na můj zdravotní stav. Úspěchy lékařů byly velmi dobré. Zachvácené části plic zvápenatěly, — a já jsem měl obávanou Tbc (souchotě) šťastně za sebou!

A nevykonal jsem na to — cítě se býti zavázán nejsrdečnějšími díky — jedenapadesát

přednášek ze svých básní (příběhy z prostředí proletářů, chudáků a pocestných) v nejrůznějších místních skupinách volnomyšlenkářských ve Vídni a v Dol. Rakousích vůbec? Což nebyl jsem volán do mnohých místních skupin dvakrát, třikrát? Nestal jsem se dítkem, ano mazlíčkem převeliké rodiny proletářské? Proto jsem si dokonce „přísahal“: „Zůstaneš volnomyšlenkářem! Zůstaneš červeným!“

*

R. 1928 byl jsem ustanoven na přání dělníků — ne však na přání vídeňského vedení strany, které odjakživa mi pramálo přálo, — redaktorem (zpravodajem ze soudní síně, reporterem atd.) sociálnědemokratického „Tyrolského deníku“ v Innomostí. Tu jsem měl — ovšem většinou zcela bezděčně — nesčetně mnoho příležitostí, nahlížeti za kulisy socialistické politiky a žurnalistiky, dívati se na nepěkné rejdy stranického boje, na — většinou duševně velmi plytké — rejdy stranického novinářství. Jak horlivě jsem pracoval jako novinář, reporter a zpravodaj do pozdních hodin večerních, často až do noci, den co den a v neděle a svátky teprve! Neúnavnou prací, nejostřejším bojem proti všem odpůrcům Marxovým snažil jsem se, přehlušit hlasy, které se ve mně ozývaly den ze dne hlasitěji. Zklamání však přibývalo čím dál více. Trvale jsem nemohl, přes své silné proletářské sebevědomí, schvalovati vše socialistické

kolem sebe. Ještě méně dovedl jsem stále vítěziti nad názory, které mě znenáhla přetvořovaly, nad svými lepšími poznatky, nad svým lepším „já".

V dopisech vyznal jsem benediktinskému opatovi a spisovateli G., kterého jsem dříve zuřivě napadal, že nyní přece silně pochybuji o socialismu a ještě více o bezbožnictví. Přiznal jsem, že trvale vůbec nesnesu bezvěrectví, které jen popírá, a ničeho nebuduje. Nestal jsem se ani pantheistou, neboť Spinoza a Goethe mě nedovedli ani uspokojit ani osvobodit. Za největší moudrost jsem prohlásil slavné vyznání Sokratovo: „Vím, že nic nevím!"

*

Co všecko jsem přečetl jako agnostik! „Byl jsem z toho všeho tak hloupý, jakoby se mi v hlavě točilo mlýnské kolo..." Goethe, když psal tato slova, pociťoval asi něco podobného. Přílišná četba, tápání v nejrůznějších duševních oborech nečiní člověka chytřejším, nýbrž mate jej ještě více. Ve svém duševním zmatku přijal jsem však konečně za své poznání, které se mi přímo násilím vnucovalo: Bezpodmínečně musíš sobě vyvoliti „klidný bod ve spěchu zjevů". Bez velkých vnitřních bojů zakotvil jsem přece zase ve víře v Boha: stal jsem se starokatolíkem. Nenašel jsem však ani pokoje ani Pána Boha. Pána Boha jsem ve starokatolictví nenašel vůbec nikdy!

Boj okolo mne, v povolání a životě stranickém, vnitřní boj ve mně, boj materielní o bytí mé vlastní a mé ubohé rodiny stupňoval se tak, že přesahoval mé od mnoha let podlomené síly. Tajně jsem se modlíval za sebe, ale pak jsem opět zavrhl „modlitbičkářství" a uvažoval jsem: Je čas, abys vůbec učinil konec a úplně se obrátil k Bohu.

Ale což jsem nebyl již od několika měsíců věřícím? Nestal jsem se křesťanem, starokatolíkem? Nebyla to cesta k Bohu, k víře, vnitřnímu pokoji? Nebyla by to nepoctivost, ano rouhání, kdybych se opět stal římským katolíkem, když mě dělí od katolictví čili „římanství" „nepřeklenutelná" propast „klerikalismu"? Což nevrátili jsme se všichni — i žena s dětmi — k Bohu? Vždyť všichni jsme se stali starokatolíky. Neměli jsme všichni Boha, Těšitele, Pomocníka a Zachránce? Moje vnitřní rozervanost, která se nedá slovy vylíčiti, moje touha po Bohu a pravé víře, která ve mně přímo křičela, zoufale křičela, říkaly mi až příliš zřetelně: Ne, pořád ještě jsi Boha nenašel!

*

Zdálo se, že vše se boří. Nechtě, dostal jsem se do sporů s některými činovníky, kteří ovládali stranu. Existenční boj byl hrozivější a hrozivější. Zdraví mé stále sláblo, vnitřně jsem se rozpadal víc a více, až přišlo úplné zhroucení.

Nervové zhroucení bylo zlé. Byl jsem si však vědom, že se nezhroutily jen mé nervy, ale mnohem více. Všechno mé dosavadní myšlení bylo rozbito, rozlámáno — a mně se zdálo, že jsem i s rodinou a existencí pod troskami pochován.

Proti oknům mého bytu stál veliký klášter innomosteckých jesuitů. Byl jsem si až příliš dobře vědom: tam je opačný pól! Tam bydlí lidé vnitřně neobyčejně pevní, v celém svém způsobu života do krajnosti důslední. Ti jsou uvnitř i na venek úplně stejní. I nejtěžší rány osudu je jenom zocelují a upevňují. Ti lidé mají Pána Boha. Ale což nejsou to jesuité? Což nejsou rozkřičeni v celém světě? Všecko, co jsem od svého dětství četl neb slyšel o jesuitech a jejich domnělé „Liguorího morálce", vybavovalo se mi v paměti. Proto jsem si říkal: staneš-li se i s rodinou katolíkem, pak zvítězí i jesuitství. Pak budeš museti i se svou rodinou žíti v potměšilosti, přetvářce a podlízání, jako zelota, budeš pak úplně v rukou klerikalismu. Nebudeš pak moci svobodně promluvit, nic svobodného napsat ani pomyslit, nikterak nebudeš moci býti socialistou!! Vždyť církev neuznává socialistů, ani nábožensky založených.

*

Překrásných dnů pozdního podzimu (r. 1932) používal jsem k procházkám a mimo jiné chodil jsem též k idylicky položenému

„Höttingskému obrazu“. Cestou k tomuto horskému kostelíčku, uprostřed lesů, podařilo se mi, že jsem se začal s dostatečnou věrou modlit otčenáš za otčenášem. Zdálo se mi, že jsem se úplně ztratil, ale tím právě našel zase sebe.

A brzy na to byl jsem v krásných, vysoko položených lázních Ladisu — v údolí horního Innu. Pryč z Innomostí! Na čtyři týdny odloučen od rodiny, od svých knih, brožur, novin, spisů, sbírek atd.! Sám a sám v téměř tísnivé osamělosti alpské zimy!

V ústavě bydlilo jen málo lidí. Zima byla neuvěřitelně mírná. V poledních hodinách bylo možno ležeti na balkoně, na blahodárném, srdce zahřívajícím slunci. Dvě knihy — jenom dvě! — vzal jsem si já, zuřivý čtenář, na ty 4 týdny s sebou. Lidové vydání knihy „Kapitál“ od Marxe a „Slyš, Bože, — kniha o životě a víře“, kterou napsal odpadlý římskokatolický kněz, I. A. Wittig. Tuto knihu známého slezského spisovatele půjčil mně na mou výslovnou prosbu starokatol. farář, který od své víry odpadl. Když jsem ležel na balkoně ústavu, na podivuhodně teplém zimním slunci maje pod sebou typicky krásnou alpskou krajinu, a hned vedle domu klidně šplouchající vodu, připadalo mi, jakoby i ve mně vytryskl pramen, studna, která byla až dosud vyschlá. Což nevyčítal jsem z každého řádku odpadlého katolického kněze nehoráznou bolest, —

nebyl jsem jeho druhem v utrpení? Moje myšlenky vyznívaly v jediný vnitřní výkřik: Kolik jsme oba ztratili!

*

Na Štědrý den jsem vážně uvažoval: Co by bylo, kdybys byl ode dneška zase katolíkem, kdyby ses — jako takový — co nejdříve zase vrátil do církve katolické a kdybys v jejím lůně pak trvale žil a jednal jako katolík? Než tolik síly jsem ještě neměl. A ostatně: z Innomostí i z různých jiných míst docházely mě milé, účasti plné dopisy od soudruhů a soudružek. Ti všichni mi slibovali, že se mne zastanou, těšili mne, slibovali mi pomoc proti mým odpůrcům ve straně, v povolání a v životě soukromém. Byli to „ideální socialisté", dívali se na socialismus — jako já — se stránky krásných ideálů lidských, nejen s politického kolbiště. Bojovali — jako já — čestně a stále nedbajíce osobního prospěchu, ano s nasazením vlastní existence proti nesnesitelné bonzokracii, která se zahnízdila v sociálnědemokratické straně dělnické.

Byl jsem si ovšem též vědom, že tyto boje ideálních socialistů nebudou nikdy vítězné. Aby své odpůrce úplně potřeli, museli by si tito idealisté počínati více demagogicky, nízce, sprostě, brutálněji než všichni demagogové.

*

Po návratu z lázní Ladisu byl jsem opět přijat „na milost". Strana byla již příliš ztrouchnivělá, idey sociálnědemokratické byly u obyčejného davu již příliš v rozkladu, než aby se bylo vidělo nutným, zvláště bojovati proti ojedinělé „zmatené hlavě", za jakou mě považovali. Byloť daleko více práce jiné: odrážeti konkurenci komunistickou a hackenkrajclerskou, „zadržovati" katolickou státní ideu, která víc a více vítězila, zastírati ostudy všeho druhu a připravovati odboj (občanskou válku)! Ideální socialisté obraceli se na mne připomínajíce mi, že jsem přece autorem básně „Přátelství", která vyšla ve všech novinách a časopisech strany, byla přeložena do cizích jazyků, často zhudebněna a dokonce i v cizině deklamována neb zpívána; pozdravujíť se všichni uvědomělí a věrní soudruzi tímto krásným pozdravem! Zapřisahali mě, abych jim nevypovídal přátelství v době tak těžké, plné bojů a nepřipravoval sebe sama i s rodinou o všecko i o přátelství proletářů, nepřipravoval se o své dobré jméno a svou dobrou pověst. Vždyť hlavní boj rakouského dělnictva míří proti „černým". Proto je každému dělníkovi a příteli dělníků zhola nemožno, přidati se ke „straně křesťanské" a bojovati s ní. Náboženství je prý jen „politikou popů" atd.

*

Jasno! Nyní jsem chtěl bezpodmínečně rozetnouti gordický uzel skutkem. Napsal jsem

benediktinskému opatovi, že jsem si vyvolil advent (1933) ke svému obrácení. Ubíhaly však měsíce, a já jsem se neprobojoval! Moje modlitba nebyla ještě modlitbou toho, jenž se bezpodmínečně podrobuje, můj zápas byl stále ještě příliš světský, politický, neduševní. Nebyl jsem ještě usměrněn podle hlavní zásady všeho katolického boje o existenci, na celém světě platné: „Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a všecko ostatní bude vám přidáno."

Volnomyšlenkářství jsem se zpronevěřil již před svým zhroucením. V červnu 1932 vystoupil jsem i se ženou ze „Svazu rakouských volnomyšlenkářů" (ve Vídni). Idealistům v táboře volnomyšlenkářském vedlo se právě tak jako idealistům sociálnědemokratickým. A je pozoruhodno, že veliký počet těchto ideálních lidí skončil hrozně, ano přímo děsně: úplné zhroucení existenční, naprostý rozvrat života rodinného, šílenství, sebevraždy neb pokusy o sebevraždu — byly konečné stanice volnomyšlenkářských a tudíž bezbožeckých „idealistů".

*

Pán Bůh mě přece úplně neopustil, třebas jsem mu byl po léta středně nevěrným, ale vnukal mi mnohdy i v nejhorším zmatku jasnou myšlenku. Bylo mně zcela jasno: Musíš učiniti konec, ale tak, aby se tento konec dal navázati na dobrý začátek. Zastávej se nejprve

sociální demokracie do prava orientované, která by s katolíky uzavřela a zachovávala mír! Obzvláštní naděje jsem skládal v socialisty náboženský založené. Vždyť to byli mužové stateční a hodní, kteří chtěli zbudovati most mezi dělnictvem sociálněd emokratickým a Bohem i církví!

Náhle bylo cítit, že visí ve vzduchu veliká katastrofa rakouského socialismu. Příměří všeho druhu byla uzavírána v životě stranickém, družstevním a společenském. V každé redakci rakouských deníků strany měl jsem dobrého známého neb přítele, s nímž jsem si tykal. Často jsem zaslechl bezděky i mnohé věci, které dávaly tušit veliké, velmi veliké změny. Již dávno cítil jsem se ve straně jako ryba na suchu. Nadcházela konečně doba, kdy idealisté, reformátoři a straníci vpravo, zcela vpravo orientovaní, měli býti slyšeni, nutně slyšeni? Znamenalo to i konec radikalismu, či měl býti tento konec nutně diktován?

Též okolo mne zdálo se býti příměří. Nepodnikalo se nic proti mně, třebas jsem se již po měsíce „krčil", neplatil stranických příspěvků atd. I já jsem zachovával mír. Mým zprávám, reportážím, poznámkám atd. dával se „malými změnami", dodatky a škrty potřebný novinářskostranický nátěr, když dosti „nevyhovovaly" (t. j. nebyly dosti stranicky, socialistické). Tak jsem byl — aniž jsem tomu chtěl — na venek stále ještě „socialistou"!

Zatím — v celém tom rozporu křiče přímo po vysvobození — zabýval jsem se již velmi vážně myšlenkou, že se jednou provždy obrátím, že se vrátím do církve za všech okolností! Dopisoval jsem si v té věci a především pokládal jsem za bezpodmínečně nutné, učiti se po mnoho měsíců důkladně náboženství. Konečně, konečně octl jsem se na cestě k Bohu!...

*

Na cestě k Bohu! — Na cestě do Říma! Tu bouchl jako puma „12. únor" do života všech socialistů. Přirozeným následkem tohoto výbuchu bylo, že i v srdcích „věrolomných" začala znovu doutnati socialistická jiskerka, již již dohořívající a — rozhořela se! I u mne bylo tomu tak! Ale již jen na kratičkou dobu! Nikterak jsem se boje nezúčastnil. Trpěl jsem však děsně v oněch neblahých únorových dnech, vida, kterak se příšerně hroutí všecko, o čem jsem sám tak vášnivě pracoval, o čem pracovali mnozí z mých přátel i můj otec. Slovy i dopisy probudilo se ve mně ještě jednou — již naposled — revolucionářství. Převážná většina dělnictva (bohužel i já) byla totiž pevně přesvědčena, možno říci, že měla „fixní ideu": „Nyní je konec všelikému dělnickému hnutí, všem právům dělnictva, právům lidu vůbec!" Vždyť se tenkrát šířily nejhroznější pověsti — a většině z nich, převeliké většině se věřilo! Nejhůře mě tísnilo, že mezi popravenými, padlými, těžce

zraněnými neb zajatými socialisty bylo mnoho těch, které jsem po léta znal jako idealisty. Kam je přivedl jejich „ideál"?

Mohl jsem po tak krvavých událostech únorových ještě dále se pokoušeti o smír s katolickou církví — s Římem — bezpodmínečně, za všech okolností? Připadalo mně, že jsem poslední léta volnomyšlenkářství a socialismu přece jen křivdil. Což netrpěla a nepodporovala sociální demokracie v jednotlivých státech i náboženský socialismus? Což nevytvořila sociální demokracie i veliká díla, veliké hodnoty? Neutvořil jsem — maje stále na mysli jen příliš místní nepřístojnosti — zcela nesprávné úsudky? Nevylil jsem s vodou, v níž se dítko vykoupalo, i dítko samo? Nepovažoval jsem poslední dobu všecko socialistické jen za „nahnilé" neb špatné, ano velmi špatné? Aniž jsem si to dobře uvědomil, pokládal jsem i socialistické strany jiných států (s výjimkou německé strany sociálnědemokratické v ČSR) za „nahnilé". Trápila mě nyní přímo lítost. Veliká, hlavní otázka pro mne jako přívržence dělníků, jako dělnického žurnalistu, ležela však ještě přede mnou: Bude nové, katolické Rakousko v každé příčině vskutku katolickým, tedy i sociálním?

*

Na štěstí trvalo to jen několik týdnů — a veliká otázka byla pro mne a pro všecky poctivě smýšlející vyřešena. Katolická vláda

nejen uznala sociální vymoženosti, nýbrž slíbila i slavnostně, — třebas byl hospodářský stav zlý — že je dobuduje. Sociální práva dělníků a zaměstnanců nejen zůstala zachována, ale byla ještě i podezděna, upevněna — společenským svazem a dělnickými komorami! — Nyní bylo mně umožněno, zahladit v sobě s radostným srdcem socialistické zbytky. Upřímně jsem litoval, že můj ozdravovací proces byl několik dní úplně zadržen, že jsem „únorovou horečkou" — jako neúplně uzdravený — se stal recidivním. Neztratil jsem již ovšem Boha ani za dnů největších pochybností, nejhoršího vnitřního utrpení, nejtěžších starostí. Ani na okamžik neupadl jsem znovu do svého bývalého volnomyšlenkářství! Ano, jda mimo zeď innomostecké zemské věznice smekl jsem klobouk, třebas bylo ošklivé počasí — a modlil jsem se. Modlil jsem se potichu za svého uvězněného přítele L. z Wörglu, s kterým jsme si tykali a jenž čekal — dle tehdejšího veřejného mínění — na svou popravu.

Na štěstí nepřišel L. před stanné právo, nebyl popraven! Bůh jej proto může — stejně jako mne — dovésti od „idealismu" k pravdě. Dá se však L. vésti a říditi?...

*

Ve své „cestě do Říma" jsem pokračoval. Měl jsem neobyčejné štěstí, že jsem našel výtečného kněze — patera superiora innomosteckého kláštera benediktinů. Má žena a

já učili jsme se u něho pilně náboženství. Zažil jsem přímo zázrak: naučil jsem se věřit i rozumem! Jaký dík patří za tento zázrak mému neobyčejně trpělivému a rozumnému učiteli náboženství! Mám však též za to, — což ovšem nerozhoduje — že mám zvláště co děkovati své zemřelé maceše. Ubohá, obětavá, mým otcem i mnou tak důkladně zneuznávaná analfabetka — františkánská terciářka — jistě se tam nahoře bez ustání modlila za mne, marnotratného syna. Jí smím snad připisovat i poslední popud — mně ne úplně známý — ke konečnému obrácení. Díky tobě, terciářko, matko volnomyšlenkářova!

*

Slavnostní úkon návratu do církve v innomosteckém kostele sv. Jana „na pomezí Innu" (u benediktinů) večer dne 16. října 1934 zůstane mně a mé věrné manželce Štěpánce navždy nezapomenutelný. Můj bývalý „nepřítel" P. Optát W., kapucín, přijel, aby vyslechl naši generální zpověď.

P. Optát byl pak přeložen do R. do Horních Rakous k Innu. Nyní přijel, dokonce již jako kvardián, ze vzdálených Hor. Rakous do Tyrol k mému návratu do církve! Při tom udělal „malou okliku" přes věhlasné poutní místo Alt-Ötting v Bavorsku! Jistě vykonal pout a modlil se za mne, ztraceného a opět nalezeného syna!

Po vykonané generální zpovědi připadalo mně, že všechny důvody, pro které jsem býval volnomyšlenkářem a důsledným socialistou, nejsou nikterak pádné, ano, že některé jsou nicotné neb dokonce směšné. Příštího dne přijali jsme s manželkou — vždyť jsme byli opět katolíky! — v klášterním kostele premonstrátů na úpatí hory Iselu Svátost oltářní. Oženili jsme se „podruhé"! T. j. našemu sňatku, který jsme uzavřeli r. 1931 ve Vídni po starokatolicku, který byl dosud vždy šťastný a před státem platný, bylo požehnáno i po římskokatolicku. Byla to opravdová svatba a radovali jsme se znovu jako šťastní snoubenci. Tak byl náš svazek i Pánem Bohem uznán!

Naše 2 dítky staly se rovněž římskými katolíky. U jednoho dítka vyskytly se ovšem převeliké překážky. Pán Bůh však očividně pomohl! Konečně mohlo dítě v cizině (Augsburku) státi se katolíkem.

*

Plných 12 let jsem si dopisoval s benediktinským opatem G. z Bavor. Jako volnomyšlenkář a socialista chtěl jsem, já nevěrec, „obrátit" muže hluboce věřícího. Stal se pravý opak, k čemuž patrně přispěl sám „tvrdohlavý" pan opat. Za to pravím dnes — i jménem své rodiny — z celého srdce a z celé duše: Deo gratias! (Bohu díky!) I když je život „odpadlíka" (renegáta), jemuž se bývalí soudruzi a přátelé nyní velmi vyhýbají, ano jím po-

hrdají, sebetěžší, našli jsme cestu k pravému, k věčnému životu. Mým velikým „fanatickým" přáním nyní je:

Kéž naleznou alespoň všichni idealisté z řad volnomyšlenkářů, lidí bez vyznání, socialistů a komunistů cestu k pravdě, k životu, k Ježíši Kristu, k církvi římskokatolické! Kéž všichni tito idealisté mají na paměti, že, kdo se stane ze Šavla Pavlem, není Jidášem!

Má cesta z důsledného, fanatického bezbožectví ke katolictví z přesvědčení, i rozumem věřícímu, je důkazem, že bohužel pro mnohého a mnohého člověka jedinou cestou k pravdě je cesta přes blud. Nezastřeně jsem vylíčil, proč a jak jsem byl volnomyšlenkářem a důsledným socialistou. Abych vše krátce shrnul, pravím: Při mém důsledném bezbožectví — kromě pobloudilého hledání pravdy a lásky k ní, kromě sedictví po otci a proletářského okolí, kromě bídy, roztrpčení a zoufalství, kromě citu solidarity a vděčnosti — hrálo zvláštní úlohu lidství, přílišné lidství. — A toto „lidství, přílišné lidství", vzdor, duševní pýcha, vypínavost a povážlivost nebudou ještě dlouho zcela vypuzeny ze všech dělnických srdcí. Tak dlouho, dokud bude nadšeně pozdravováno „dělnické motto", které je zakotveno v socialistické písni, totiž: „Ať žije vzdor a síla!"

Vzdorovitému, pyšnému se Pán Bůh protiví! „Ne vzdor, ale pokora sluší člověku",

říkají všichni velicí a vybraní duchové. Vzdor socialistů bývá bohužel příliš často jen vzdorem proti církvi, proti víře. Vzdor „svobodomyslných“ a volnomyšlenkářů je vyloženým vzdorem proti Pánu Bohu! Pouze síla, která vyvěrá z pokory, vede k míru, k požehnání, k cíli. Síla, která vyvěrá ze vzdoru, třebas sebe „ideálnějšího“, stává se kletbou! Vzdor lidí Pánu Bohu odcizených a bezbožných vede jen ke zhroucení a úplné zkáze. Viz příklad v mém zmateném životě a snažení, dokud jsem se neobrátil! Viz příklad v rakouské sociální demokracii!

*

Vypočítav důvody, proč jsem byl volnomyšlenkářem a důsledným socialistou, udal jsem též v podstatě lidské důvody nesčetných, kteří ještě dnes se hlásí k socialismu, nevěře a volnomyšlenkářství. S důrazem dlužno jmenovati jako příčiny a důvody hromadné nevěry, volnomyšlenkářství a tak řečeného důsledného socialismu: otcovský dům, bídu, zatrpklost, nezaměstnanost, potulky za prací, proletarisaci, styk s lidmi Bohu odcizených neb bezbožnými, četbu, polovzdělání, hledání pravdy, vzdor, myšlenku solidarity a neznalost neb neuznávání víry v Boha, neznalost křesťanství a katolictví. Nejhlubším kořenem je však v přítomné době ohromná, těžko představitelná nezaměstnanost, která ještě nikterak nezačíná mizeti, — hromadná nouze.

Veliké množství dělnictva nevzdá se svých ideí, nemůže se jich vzdáti, nebudou-li jim křesťané - katolíci ze všech sil, neúnavně, opět a opět skutkem dokazovati: Není vám třeba vzdorovati! Vždyť my jsme vaši bratři, vaše sestry, v každém spravedlivém boji budeme bojovati s vámi! Dáváme vám příklad opravdového, pravého křesťanství: milujeme vás dle příkazu Kristova!

Čím více pocítí dělníci, nezaměstnaní a chudí této v pravdě křesťanské lásky, tím spíše, tím více budou sobě dobří a rozumní z řad nevěřících, polověřících a socialistů předkládati vážné otázky: Pročpak jsme stále ještě volnomyšlenkáři? Pročpak jsme stále ještě socialisty? Pročpak jsme stále ještě odpůrci církve? A Bůh sám pomůže jim zodpověděti jejich vážné otázky! Komu však pomáhá Bůh, dojde přece k pravdě dříve nebo později, i když je mu přemoci překážky nakupené jako věž. Kajícně zanechá vzdoru, polovzdělání a duševní pýchy a vrátí se k Pánu Bohu, k církvi katolické. A ta jej přijme velmi ráda — již proto, že zápasí, že hledá pravdu — a pro jeho lítost.

*

Vzdorný vůdce socialistů Ferdinand Lassalle napsal: „Dělník je skalou, na níž bude zbudována církev budoucnosti!“ Dělníci! Mnoho a mnoho let jsem skálopevně věřil v Lassallovu „církev“. Po dlouholetém přetěžkém

boji a přetrpkých zklamáních dospěl jsem však k poznání: Není tomu tak! Není možno, aby tomu tak bylo! Církev je skála, na níž bude zbudována budoucnost dělnictva!

Básnířka Ebner-Eschenbachová, kterou znají i dělníci, zvláště sociální demokraté, a váží si jí, řekla: „Vy malí, jste důležití, — z vás vychází, co bude v budoucnosti kletbou neb požehnáním....“

Kletba či požehnání? „Církev dělnická“ Ferdinanda Lassalla, který tak nešťastně skončil, — nebo ničím, praničím nezničitelná církev římskokatolická, která potrvá až do skonání světa? Dobří, myslící, rozumní dělníci, dokažte, že jste dobří a dovede mysliti, přidejte se houfně k církvi katolické! Budete žíti v ní a s ní! A dělnické hnutí dospěje k vysokým, nejvyšším metám. Pak přinesete vy, malí a chudí, požehnání nejen sobě a velikému stavu dělnickému, nýbrž i budoucímu lidstvu.

Imprimi potest. Pragae 2. Januarii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. Januarii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM“. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

Životem č. 293 • Ročník XIII. Číslo 5 CENA 50 HAI

LIDOVÝ MISIONÁŘ

SLUHA BOŽÍ EVŽEN Z MAZENODŮ

zakladatel Oblátů Neposkvrněné Panny Mari

Lidový misionář.

Sluha Boží Evžen z Mazenodů, zakladatel Oblátů Neposkvrněné Panny Marie.

„Toť jsou zbožní muži, jejichž spravedlnost neupadá v zapomenutí v pokolení jejich a bohatství a dědictví jejich zůstává potomkům.“ (Sir. 44, 10.)

Tak mluví Písmo svaté o vůdcích lidu izraelského, totéž ale platí o zakladatelích řeholních společností v Církvi katolické. Svými ctnostmi a činy jsou nejen jasně zářícím majákem své doby, ale oni žijí ve svých dílech dále a svým duchovním potomkům zanechávají vzácné dědictví svého ducha a své nepomíjející síly životní.

K takovým vyvolencům Božím náleží i Evžen z Mazenodů, zakladatel Oblátů Neposkvrněné Panny Marie, který zemřel r. 1861 jako biskup v Marseilli. Byl vpravdě velikánem v říši Kristově. Byl velikánem jako zakladatel řeholní společnosti, která svou požehnanou apoštolskou horlivostí obepíná širošírý svět. Byl velikánem i proto, že blahodárně řídil diecési, která se stala jeho přičiněním diecési vzornou v každém ohledu. Byl velikánem konečně i proto, že bojoval neohroženě proti bludům a necírkevnímu duchu své doby.

Na prvním však místě byl Evžen z Mazenodů velikánem v říši Kristově svou svatostí,

již dosáhl urputným bojem, bojem životním se sebou samým. Jeho svatý život prolíná a zdobí nejvíce královna ctností — nezištná láska. — V Evženu z Mazenodů se svorně snoubila ohnivá pevná letora sv. Pavla s vroucí něhou panické duše Janovy.

Syn šlechticův ve vyhnanství.

Krásná Provence v slunné jižní Francii může býti hrda, že jest vlastí Mazenodovou. Tam, ve starobylém hlavním městě Aixu, asi 30 km severně od Marseille, stála jeho kolébka. Rodiče jeho byli šlechtici nejen rodem, ale co jest cennějšího, byli šlechtici i duchem. — Světlo světa spatřil Mazenod 1. srpna 1782. Jak krásně plynuly dni jeho dětství. Ani mráček nekalil jasu jejich. Dobrá, zbožná matka věnovala se zcela zdárné a všestranné výchově svého bohatě nadaného syna.

Drsná ruka osudu zasáhla i do jeho života. Veliká revoluce francouzská přinutila rodiče, že opustili r. 1791 rodnou zemi s oběma svými dětmi. Plných 11 let ztrávil Evžen v cizině; jak trpký byl mu často chléb. Nejprve žili rodiče s dětmi nějaký čas v Nize, potom v Turině; když ale revolucionářské vojsko vkrádalo se i do severní Italie, hledali nového útočiště v Benátkách, Postavení rodičů horšilo se den ze dne. Matka prodala všechny své skvosty, aby měla rodina na nejnutnější vydání.

Matka rozhodla se konečně roku 1795, že se vrátí do Francie, aby zachránila dědictví po svém otci. Jak bolestně loučil se Evžen s drahou matičkou a milou sestřičkou, kterou matka vzala s sebou. Po matčině odjezdu pan Mazenod se synem prchal nejdříve do Neapole, pak až do Palerma na Sicilii. Vyděděnci byli v nehostinné cizině odkázáni na cizí pomoc. Evžen po všechen život vděčně vzpomínal královny neapolské, která se uprchlíků ujímala nejjemnějším způsobem.

Evženovi dala přirozenost do vínku silnou vůli. V cizině využil každé příležitosti, aby se duševně vzdělával. V Turině chodil tři léta do koleje, kterou řídili Otcové Barnabiti. V Benátkách našel svatého mladého kněze, který mu byl nejen přítelem a rádcem, ale podporoval ho i ve studiu. V Neapoli a Palermu pohyboval se ve vyšší společnosti francouzských a italských aristokratů, diplomatů a státníků. Stykem tímto obohatil svého ducha novými poznatky a nabyl znalosti lidí i světových dějin. Hned v prvním roce svého vyhnanství naučil se italsky, později naučil se i trochu německy.

Opět v drahé otčině.

Evžen vrátil se do své vlasti v říjnu 1802. Po sedmiletém odloučení spočinul opět v náručí své blahem oplývající matičky, která mohla býti právem hrda na svého syna. Stalť se z něho kvetoucí mladý muž, který se vzneše-

ným vystupováním, jemným chováním a ušlechtilým charakterem spojoval hlubokou, upřímnou, vroucí zbožnost.

Otec prodléval dosud ve vyhnanství, nenadešel ještě čas jeho návratu do vlasti a Evžen měl býti matce a sestřičce oporou a ochranou.

Mladý šlechtic nezahálel, horlivě věnoval se dalšímu studiu. S neobyčejným zájmem čítal apologetické spisy, hlavně ty, které objasňovaly a potíraly tehdejší nevěreckou filosofii a hluboce zakořeněný jansenismus a galikanismus.

Zároveň konal i nejrozmanitější skutky křesťanského milosrdenství. Ač se nikterak nevyhýbal společnosti vyšších tříd, přece mnohem raději pobýval mezi prostým lidem, mezi chuďasy a trpícími. Byl v tomto ohledu pravým Vincenciánem a laickým apoštolem.

Zápas o stav kněžský.

Evžen byl jediným mužským potomkem v rodině Mazenodově. Rodiče doufali pevně, že starobylý šlechtický rod bude jím udržen; nedivme se tedy, že se ohlíželi po vhodné nevěstě pro svého syna. Jeho srdce bylo však naplněno jinými city.

Církev neměla tehdy ve Francii na růžích ustláno, řady kněžstva prořídly děsně v době revoluce. Církev volala nové mladé pracovníky, aby horlivě ujali se práce na zpustošené

vinici Páně. Evžen bystrým duchem prohlédl vše. Neměl pokoje. Cítil již ve svém dětství, že ho Bůh volá do stavu kněžského.

Ano, jako třináctiletý hoch rozmlouval o tom se svým prastrýcem-kanovníkem. Tento bělovlasý stařeček zkoumal jednou jeho smýšlení a tázal se: „Ty chceš tedy býti knězem? Nevíš, že jsi poslední mužskou ratolestí naší rodiny, a že náš rod vymře, staneš-li se knězem?“ Chlapec tehdy odpověděl: „Nebude to právě největší ctí naší rodiny, když její poslední potomek zemře jako kněz?“

Evžen nejevil k plánům svých rodičů stran jeho sňatku pražádného zájmu. „Což na tom,“ pravil jednou matce, když s ním o této záležitosti mluvila, „jest-li se naše jméno zachová v tomto slzavém údolí nebo ne, jen když naše jméno bude zapsáno v knize života.“

Ministr Portalise, dávný upřímný přítel rodiny, nabízel mladému šlechtici vynikající a výnosné postavení, ale ani to nemělo účinku. O svém příštím povolání přemýšlel dlouho, zkoušel se vážně a všestranně, než se konečně rozhodl. Svému příteli napsal: „Modlete se za mne, nepřestávejte se modliti, aby se mnou Bůh učinil, co zamýšlí, snad já svou nevěrností hatím tyto plány Boží. Ať mne Pán Bůh přinutí, abych chtěl to, co on; kéž odstraní všechny překážky, které mne oddalují od vznešeného stavu kněžského, jemuž jsem nakloněn, ale jehož nejsem hoden.“

V bojích při volbě povolání, povzbudil ho jeho duchovní vůdce a zaplašil jeho rozpaky krátkými a ráznými slovy: „Vaše povolání ke stavu kněžskému jest nad slunce jasnější.“

Mazenod miloval něžně církev, jejímž byl členem a tato jeho druhá matka byla na počátku devatenáctého století zásahem mocného Napoleona ve své činnosti velmi ohrožena. Právě tato jeho láska k církvi zaplašila všechny jeho obavy a pochybnosti. Chtěl býti prvním a neohroženým zápasníkem bojující církve ve Francii. V říjnu 1808 zapadla za ním brána kněžského semináře u Sv. Sulpicia v Paříži.

V semináři oddal se Mazenod s nevšední horlivostí vyššímu studiu, ale hlavní jeho věcí byla snaha po vnitřní dokonalosti.

Těžkostí a bojů nebyl ani v semináři ušetřen. Často byl zmítán úzkostlivostí, tížilo ho vědomí bezmezné nicoty a nehodnosti. To Bůh tak dopustil, dal mu projíti touto temnou nocí nejrůznějších zkoušek, aby ho upevnil v pokoře.

Na tom nebylo však dosti. K vnitřním těžkostem přidružilo se mocné pokušení proti povolání. Rodiče mu sice po dlouhém zdráhání dovolili, aby vstoupil do semináře, leč matka brzy toho litovala. Těžce nesla, že byla nucena odloučiti se od svého jedináčka, přetěžká zdála se jí oběť, že se musila zříci svých přání a nadějí. Prosila ho, aby se vrátil domů. Prosila snažně a opětně. Syn však vytrval. Do-

jemnými dopisy hleděl ukonejšiti rozbolněné srdce mateřské a pohnouti je k velkomyslnému odříkání.

„Dobrá, milá matičko," psal jí jednou, „vidíš přece, že je církev svatá pronásledována, hanobena, zdeptána, nezazlívej jí, že mladí muži jí zasvěcují svobodu a naděžný život svůj. Považ, že duše krví Kristovou vykoupené jsou tak vzácné, že kdyby lidstvo obětovalo všechno své nadání, všechny své statky, ano i životy, aby jen jednu jedinkou duši zachránilo, že by tak nejlépe užilo majetku svého. Uvaž, milá mamičko, že při posledním soudu budeš moci říci milému Spasiteli: Darovala jsem ti svého jedináčka, tys ho volal, aby zachraňoval nesmrtelné duše."

Boje dobojovány a dne 21. prosince byl Evžen v katedrále v Amienu vysvěcen na kněze. V hlubokém zanícení psal o tom svému otci: „Jsem knězem Kristovým. Již jednou obětoval jsem se světícím biskupem nejsvětější obět mše svaté. Drahý otče, zdá se mi, že sním, přemýšlím-li, co jsem. Pocity radosti, bázně, bolu, důvěry a lásky směstnány jsou v srdci mém. Nejvíce však na mne působí pomyšlení: Tak se Bůh mstí za všechen nevděk můj. On pro mne učinil tolik, že ani jako Bůh více učiniti nemůže."

Na Boží hod měl primici, sloužil tři mše svaté. Oč prosil mladý, nadšený novokněz? O milost, aby zemřel jako mučedník pro svou

víru nebo aby se stal obětí lásky k bližnímu. Prosby jeho dosvědčují, že jasně poznával hned v prvních dnech po vysvěcení vznešené povinnosti kněze Kristova. Tehdy napsal:

„Kněžství je stav dokonalosti. Dokonalost tato vyžaduje, aby dbal co nejsvědomitěji a nejvěrněji každičkého vnukání Ducha svatého. Kněz musí vždy a ve všem hledati jen čest a slávu Boží, spásu nesmrtelných duší a svůj pokrok na cestách k dokonalosti vedoucích."

Kněz chudých.

Mazenod se navrátil do své diecése až na podzim r. 1818, ale nevstoupil do řádné duchovní správy. S vědomím biskupského úřadu začal pracovati mezi zpustlými obyvateli nižších tříd. Takto chtěl sloužiti své církvi, v duchovní správě, která není opovrhována pouze světem, ale mnohdy i těmi, kteří nemají souditi jako svět. Jak počal toto dílo své? Takto. V neděli a ve svátek kázal zrána obyčejným lidem, dělníkům, služebným, a kázal jim nářečím provencalským, lidu vlastním. To se lidu líbilo. Nesčetné zástupy kupily se u jeho kazatelny. Všichni k němu přilnuli rázem. Jak by ne. Vždyť dobře cítili, že on jim rozumí, nazývá je bratřími a sestrami, slyšeli z jeho vlastních úst, že chce býti „knězem chudých". To je velmi dojímalo a rádi přistupovali k sv. zpovědi, když jim pokynul.

Své působení neomezil však jen na kostel, ale ujímal se chudých a služebných kdekoli. Vstupoval i do přeplněných trestnic a tam sloužil ubohým vězňům mši svatou a učil je sv. náboženství. Do nemocnic chodil též a všude těšil a pomáhal.

Nejvíce přilnul k mládeži. Jí vyhradil večery. V Aixu založil spolek jinochů, který měl záhy 300 členů, z velké části studentů. Věděl dobře, že vláda nepřeje katolickým spolkům a přece jej založil. Nebál se. Zželelo se mu mládeže, pro její záchranu učinil vše. (Jak je tomu u nás? Co by měli učiniti katolíci na záchranu naší mládeže?)

„Největším zlem naší doby," říkával, „je znemravnění naší mládeže. Země je přeplněna vojenskými i jinými školami a ústavy, v nichž se nevěra doporučuje a nemravnosti se tam trpí. Musíme vychovati novou generaci, musíme ji vyzbrojiti dobrými návyky, aby se nejen osvědčila, ale i zvítězila v boji s hluboce zakořeněnými zlozvyky svého okolí."

Mazenod byl výborným organisátorem, jeho podnikání má silný nádech nynější doby. Ve spolku jinochů kladl velikou váhu nejen na to, aby si jinoši osvojili křesťanské smýšlení a něžnou, opravdovou zbožnost, ale aby mezi členy spolku panoval družný pospolitý duch, poměr téměř rodinný. Ano, jeho spolek měl býti velikou rodinou, ve které každý člen měl nárok na vzájemnou pomoc. Duchovní

vůdce spolku dopřával však členům her a sportu měrou velikou. Mazenod uměl též jezditi na koni a výborně plavati. Na jinochy však nejvíce působil svou osobností. V jeho slovu, v jeho jemném chování skrývalo se kouzlo, jeho dobrota srdce podmaňovala. Není tedy divu, že z tohoto spolku vycházeli opravdoví, přesvědčení katolíci a ovlivňovali i své okolí. (Kdy tak bude u nás?)

Mezi rakouskými válečnými zajatci, kteří byli internováni v Aixu, vypukl r. 1814 tyfus. Mazenod hrdinsky nastoupil u nich službu nezištného, krajně obětavého ošetřovatele. Dlel u nich ve dne i v noci, pečoval o tělo i o duši. Záhy se však nakazil a dlouho zápasil mezi životem a smrtí.

Mazenod hned jak nastoupil kněžskou svou dráhu, cítil a smýšlel s církví a s její nejvyšší hlavou. Ve Francii to tehdy vypadalo smutně. Většina tehdejších kněží a biskupů francouzských vězela ve spárech galikanismu (to byli přívrženci národní církve); v duchovní správě pak převládala jansenistická přísnost a úzkostlivá přepiatost, jen menší část duchovenstva a laiků zastávala se se vší rozhodností práv římského papeže a prováděla v duchovní správě prakticky jeho nařízení.

Lidový misionář a zakladatel řádu.

Mazenod nelitoval námahy, nelitoval práce, jen se snažil aby pozvedl (obnovil) křes-

ťanské smýšlení a křesťanský život ve svém rodném městě. Trvalo to několik let. Horlivost jeho se tím nespokojila, rozšířil svou blahodárnou činnost až za hranice města. Pohled na náboženskou a mravní bídu venkova drásal téměř jeho srdce. Jak by se tomu dalo odpomoci? Přemýšlel dlouho. Ano, kdyby mohl jako lidový misionář procházeti vesnice a městečka, snad by přece mohl pak účinněji pracovati na obrácení hříšníků. Odhodlal se a konal dvakráte misii. Poznal, že sám nic nezmůže, že jen spojenými silami dalo by se odpomoci ve zvětšené míře této zhoubné zkáze.

Dne 25. ledna 1816 ubytoval se s vážným, hluboce nábožensky založeným kaplanem Tempierem ve starém klášteře Karmelitek v rodném městě Aixu. Koupil totiž část tohoto opuštěného kláštera. Za čtrnáct dní se k nim přidružili tři noví kněží. Mazenod byl zvolen představeným.

A tak začali tito apoštolští mužové své záchranné dílo. Říkali si „Misionáři z Provence". Chodili z místa na místo, kázali, vykládali katechismus, zpovídali často dlouho do noci. Jejich horlivost a jejich obětavé působení bylo korunováno neočekávaným úspěchem. V místech, kde konali misie, zkvétal nový, náboženský život.

Duší tohoto apoštolského sdružení byl Mazenod. Měl dar výmluvnosti, jeho slovo působilo mocně. K hříšníkům ve zpovědnici byl

velmi laskav a trpěliv. Byl proniknut duchem Božím a všechny jeho činy vyvěrály z lásky k Bohu a lidstvu. Mazenod se nikdy nešetřil, nejen že mnoho pracoval, ale on se horlivě modlil a tělesně se umrtvoval. Tím vším svoliával požehnání Boží na působení malé společnosti. Kam jen zavítal, všude získával srdce přítomných, kteří mu rádi vyjevovali stav své duše.

Brzy roznesla se zvěst o působení misionářů i za hranice diecése, takže již r. 1818 zakládali misionáři nový dům v sousední diecési.

Mazenod původně nepomýšlel na to, že založí řeholní společnost. Podle úradků Božské Prozřetelnosti se však vyvinulo vše tak, že spolek světských kněží změnil v řeholní společnost. Sv. řehole Oblátů, kterou zakladatel spisoval v ústraní, zbožně se při tom modle a konaje tuhé pokání, je ohlasem jeho nitra, dýše plamennou horlivostí o spásu nesmrtelných duší a vroucí touhou po posvěcování a zdokonalování sebe samého a spolubratří.

V předmluvě píše:

„Co mají činiti muži, kteří touží po příkladu svého božského Mistra zachraňovati nesmrtelné duše, které setřásly jho jeho? Musí se vynasnažiti, aby se posvěcovali a kráčeli šlépějemi oněch apoštolských mužů, kteří ve svatém zápasu, jim se otvírajícím, září vstříc jako jasné vzory ctností. Musejí se zapírati a hle-

dati jen čest a slávu Boží, blaho církve a spásu nesmrtelných duší. Musejí se cvičiti stále v pokoře, mírnosti a poslušnosti, milovati chudobu, pokání a umrtvování. Musejí se zříci vší příchylnosti k světu a svým příbuzným. Plni svaté horlivosti mají býti ochotni a stále připraveni obětovati pro Krista, blaho církve a posvěcování bližního vše: jmění, schopnosti, příjemnosti života, ano, i život....“

Dne 1. listopadu 1818 složil zakladatel, šest kněží a tři klerici, svaté sliby podle nové řehole.

V této malé společnosti žili hned od počátku vynikající mužové. Byl to na př. P. Tempier, nejvěrnější přítel a spolupracovník zakladatelův, P. Albini, apoštol Korsiky, který byl již za života zván „Svatý“, dále P. Quibert, pozdější kardinál a arcibiskup v Paříži, kterého papež Pius IX. nazval „Slávou a majákem společnosti“.

Říkává se: „Koho Bůh miluje, křížem ho navštěvuje“, a tak nebyla ušetřena křížů ani mladá společnost Mazenodova měla vnitřních i vnějších těžkostí na počátku více než dost. Nepřátelsky zaútočili na ni i někteří biskupové, v jejichž diecési měla domy. Biskupové chtěli v ní uplatňovati libovolně svá různá práva, čímž byla společnost ve své existenci vážně ohrožena; aby své dílo zajistil proti všem útokům, odebral se zakladatel do Říma. Dosáhl, že papež Lev XII. schválil spo-

lečnost, jím založenou a slavnostně potvrdil její řeholi a stanovy. Na přání zakladatelovo změnil Svatý Otec zároveň i název misionářů. Původně se totiž jmenovali „Misionáři z Provence", později „Misionáři sv. Karla", náměstek Kristův však rozhodl, že se mají jmenovati „Obláti Neposkvrněné Panny Marie".

Společnost oslavuje každého roku dne 17. února památku církevního schválení. V ten den vidíme v radosti Oblátů paprsek oné radosti a díků, jimiž prozářena byla slova zakladatelova, když dne 18. února 1826 vypravoval svým duchovním synům o veliké té události.

I když byla společnost schválena, sílila jen pomalu. Mohutněla teprve, až zahájila činnost svou mezi pohany v krajinách zámořských.

Roku 1841 vstoupili první Obláti na americkou půdu. Původně působili ve východní Kanadě mezi bělochy. Potom teprve počali pracovati mezi Indiány. Roku 1845 cestují širošírými prériemi severozápadní Kanady, hledajíce nesmrtelné duše. Mezi Indiány a Eskymáky zakládali pak na nepřehledných sněhových a ledových pláních misii jednu za druhou; postupovali vždy výše k polárnímu kruhu. R. 1859 překročil P. Grollier, který obdržel název „František Xaver ze Severu", polární kruh. O rok později vztyčil na břehu Ledového moře svatý kříž... Na tento kříž napsal

slova: „Hranice světa uzřely spásu Boha našeho.“ Jistému indiánskému náčelníkovi daroval obraz Panny Marie s nápisem: „Blahoslaviti mne budou všichni národové.“ Jaká radost plnila asi srdce zakladatelovo, když viděl, že duchovní synové jeho působí mezi nejubožejšími z ubohých.

R. 1847 poslal první misionáře na překrásný perlový ostrov Ceylon a do severoamerického státu Oregon; z Oregonu přesídlili později do britské Kolumbie. R. 1849 pokoušeli se Obláti dostati se do Texasu, zakotvili tam však pevně teprve r. 1852. Dočasně působili duchovní synové Mazenodovi také v Alžírsku, r. 1852 počali svou misijní činnost v Jižní Africe.

Čím úsilovněji pracovali Obláti mezi pohanskými národy, tím více mohutněly jejich řady, tím více přibývalo klášterů a ústavů pro dorost řádový. Ze své původní vlasti — slunné Francie — rozšířili se Obláti i do ostatních evropských zemí. Zakladatel navštívil r. 1850 kláštery své společnosti v Anglii a vraceje se domů, jel krásným Porýním; tušil, že strom jím zasazený rozloží mohutné své větve i v těchto krajích, ano i dále do Československa a Polska. Bůh sám to ví!

Biskup v Marseilli.

Ještě jako mladý kněz vytkl si Mazenod životní svůj úkol, státi se totiž duchovním

správcem a otcem chudých a opuštěných. A když se stejně smýšlejícími kněžími odhodlal se k misijní činnosti, stanovil heslo: „Pán mne poslal, abych chudým zvěstoval radostné poselství.“ (Luk. 4, 18.) Mazenod byl by nejraději Zůstal po všechen život prostým knězem a misionářem. Hleděl se vždy vyhnouti všem poctám a čestným místům. Přes všechno jeho zdráhání zvolili si ho jeho společníci doživotním generálním představeným. A Prozřetelnost Boží povýšila ho brzy ještě více. Od r. 1823 byl generálním vikářem staříčkého biskupa v Marseilli — Fortunata Mazenoda — svého strýce; roku 1832 jmenovala ho Svatá stolice jeho koadjuktorem a téhož roku byl v Římě vysvěcen na biskupa. To se stalo proti vůli vlády a panující liberalismus s tím ovšem nebyl spokojen. Horké hlavy zabývaly se jak v Paříži, tak v Marseilli myšlenkou, že se biskupský stolec v Marseilli musí zrušiti. Vystupovali tedy nepřátelé Mazenodovi proti světícímu biskupovi velmi příkře, znaliť dobře jeho osobnost a vliv, též i jeho věrnost k Římu, a to vše se nikterak nehodilo do jejich plánů.

Světící biskup v tomto nerovném boji vytrpěl mnoho. Na nějaký čas se vzdálil z milované diecése. Roku 1835 se teprve vše s vládou urovnalo. A když se staříčký biskup roku 1837 vzdal svého vznešeného úřadu, projevil přání, aby jeho nástupcem se stal světící biskup; vláda svolila.

Za velké revoluce francouzské byl biskupský stolec v Marseilli zrušen a teprve po konkordátu r. 1817 opět obnoven. Jako v ostatní Francii, tak i v Marseilli bylo náboženský a církevní život z trosek vybírati a znovu budovati. Obnovy potřeboval lid, obnovy potřeboval i klerus. Věru, přetěžká to úloha! Nevěra a volnomyšlenkářství musily býti potlačovány. Mazenod obé potíral již jako generální vikář, není tedy divu, že tak činil tím úsilovněji a neohroženěji jako biskup. Mazenod učinil jednou výrok, který stal se směrnicí jeho biskupské činnosti. Slyšme tento výrok: „Biskup jest povinen, užíti proti zlu nejúčinnějších, radikálních prostředků, i kdyby tím pánové u vlády byli dotčeni. Sv. Ambrož a sv. Chrysostomus se také o to nestarali. Svoboda je právo a spočívá v konání dobra a ve věrném plnění svých povinností. Vzhůru tedy, bojujme pro Boha a za svobodu dítek Božích."

Kolik bojů a zápasů podstoupil nejvyšší pastýř z Marseille! Bojoval proti náboženskomravní bídě lidu, proti nepřístojnostem v odporujícím kleru, bojoval za čistotu víry, za práva církve, zápasil o katolickou školu.

Při těchto nesčetných bojích budoval a obnovoval; zřizoval nové farnosti, pečoval o zdárnou výchovu kněžského dorostu; umožnil, že v jeho diecési vzrostl počet klášterů mužských i ženských, jejichž členové se věnovali

buď životu rozjímavému nebo působili v nejrozmanitějších lidumilných ústavech.

Mazenod byl dobrým pastýřem a opravdovým otcem svých diecesánů, sdílel s nimi radost i žal. Sbližoval se co nejvíce s prostým lidem. Každý měl k němu volný přístup kdykoli. Ve dne v noci byly dveře jeho otevřeny těm, kdož hledali rady a pomoci. Při církevních slavnostech byl mezi lidmi, s nimi se modlil a zpíval.

I jako biskup žil stále jednoduše a skromně jako pravý řeholník. Nosil obnošený šat, jen aby nějaký ten groš ušetřil a mohl dáti almužnu. Když v Marseilli zuřila cholera a tisíce obyvatelů opustilo z bázně město, setrval biskup Mazenod s kněžstvem, řeholníky a řeholnicemi ve městě, nákazy a hrůz se nelekaje. U ostatních biskupů požíval Mazenod nevšední úcty a vážnosti. Biskup Berteaud z Tullu pronesl o něm ve shromáždění tato slova: „Mazenod je ideální biskup. Pánové, viděl jsem apoštola Pavla."

I v Římě požíval Mazenod veliké vážnosti. Papež dovolil jemu a jeho nástupcům, že smějí nositi palium. Vzácná to výsada. Papež Pius IX. sdělil Mazenodovi — právě rok před jeho smrtí, že ho učiní kardinálem, jakmile toho politické poměry dovolí. Když duše Mazenodova opustila tělesnou schránku, poslal papež kongregaci vlastnoruční dopis tohoto znění: „Mazenod vynikal nevšední přívětivostí k ná-

boženství, svou zbožností a kněžskou horlivostí. Zvláštního uznání zasluhuje za svou neochvějnou lásku a dětinnou oddanost, kterou osvědčil jak k mé osobě, tak ke stolci sv. Petra." Nástupce Mazenodův na stolci biskupském napsal o něm ve svém pastýřském listě toto: „Srdce naše je naplněno vroucím díkem a podivem k našemu svatě žijícímu předchůdci." Jindy byla jeho vrchnopastýřská činnost oceněna povolanou osobností takto: „Po Bohu vděčí církev v Marseilli Mazenodovi, že povstala z hlubokého úpadku. Zbudoval vše znovu, od základu. A když ho smrt volala z našeho středu, mohl si klidně říci, že za svého 35letého působení, dílo 15. století pozvedl, zvelebil...."

Vnitřní život.

Jako zakladatel kongregace, biskup a obnovitel veliké diecése byl Evžen z Mazenodů vpravdě velikánem století. Mnohem však více vyniká svou svatostí. Z té vyplývala úžasně požehnaná jeho činnost. Jeho výborné nadání nebylo by bývalo s to vykonati tak mnoho v církvi Kristově. Jeho činy byly výsledkem neobyčejných vloh, vysokého stupně ctnosti a nadpřirozeného požehnání, plynoucího ze svatého života.

Mazenod se světcem nenarodil, on se jím stal. Svým bystrým rozumem, ohnivou letorou, hlubokým citem a silnou vůlí, patřil do

kategorie lidí, kteří nevykonají nic jen polovičatě a kteří vyniknou buď v konání dobra nebo zla. Jeho vynikající nadání nebylo mu osudným, poněvadž po všechen život věrně působil s milostí Boží a ta mu pomáhala v ustavičném zápasu s vlastním „já“, že šťastně přemohl všechny těžkosti a nebezpečí.

Již jako chlapec a jinoch usiloval vážně o dokonalost. Jeho přítel — kněz v Benátkách — položil základ k vpravdě zbožnému životu a nabádal ho, aby se vždy řídil heslem: „Nic proti Bohu! Nic bez Boha!“ V kněžském semináři snažil se horlivě, aby nabyl nejvyššího stupně ctnosti. Napsal tehdy ve svých předsevzetích, že chce co nejvěrněji vykonávati i ty nejnepatrnější věci a co nejsvědomitěji plniti všechny předpisy, kdyby ho druzí považovali třeba za přemrštěnce.

Počínaje svou kněžskou činnost uvažoval: „Mám pracovati na spáse nesmrtelných duší, abych pracoval účinně, musím býti sám svatý. Bylo by věru marno, usilovati o spásu jiných — „jak bych mohl dáti, čeho bych sám neměl“ — a pak prostřední ctnost ve světě neobstojí. Kněz musí svým ctnostným životem zářiti tak jasně, že jas ten pronikne i nejtemnějšími mraky.“ Mazenod věnoval se cele a bez výjimky touze po svatosti. Šel za vytčeným cílem vytrvale jako hrdina.

Základ jeho svatosti tvořila pevná živá víra, něžná láska, vroucnost, kajícnost a bez-

mezná obětavost. Častěji říkával: „Mám víru pevnou jako skála.“ Božské pravdy byly mu životem a silou. Jeho duše toho nesmírně potřebovala, aby se stále s Bohem zabýval, v Bohu žil.

O sobě smýšlel pohrdavě, považoval se po způsobu svatých za velikého hříšníka, za bídníka, který často hatí úradky Boží. Zkusil mnoho v životě, byl pokořován, biskupská mitra stala se mu korunou trnovou. Přijímal vše pokorně, i když srdce krvácelo. Jako světící biskup byl velice pomlouván; když nevraživost a pomluvy vyvrcholily, napsal: „Jen když je Pán Bůh zvelebován. Což na tom, jsem-li pokořován, tupen a skoro ode všech opuštěn. Bůh nade mnou bděl v životě, jeho pravice mne vedla. Mnoho jsem učinil pro čest a slávu Boží, takže mi hrozilo nebezpečí, že zpyšním; kdyby byli ovšem lidé vše poznali a mně za to děkovali. Jejich nespravedlnost a nevděčnost jest mi jen k prospěchu; vždyť takto bude Pán Bůh nade mnou neskonale odměněn. On je mou silou a mou nadějí.“

Mazenod byl kajícníkem. Po všechen život cvičil se ustavičně ve vnějším i vnitřním umrtvování. Od svého dvanáctého roku postil se každý pátek; v čase postním, postil se třikrát za týden. I jako stařec zachovával přesně přikázání o postu. Kromě postu i jinak trýznil své tělo. I jako biskup žil tak, že z jeho života byla zřejmá veliká láska k chudobě a

jednoduchosti. Jeho život, toť ustavičná práce, věrné konání povinností a služba spolubližním.

V kajícím, na oběti přebohatém životě, provázela ho myšlenka: „Musím konati pokání, na usmíření za své hříchy; abych požehnání Boží svolával na svou společnost, abych setrval v duchu zkroušenosti, dával jiným dobrý příklad svou umrtveností, abych dával Pánu Bohu nepatrnou náhradu za tresty těch lidí, které jsem ve svaté zpovědi s Bohem usmířil, ale neuložil jim přiměřeného pokání za jejich hříchy; konečně kromě mnoha jiných důvodů i proto, abych uvedl své tělo v područí ducha."

Tyto záznamy jsou z doby jeho misionářské činnosti. Později čteme v jeho deníku: — „Jsem biskupem a proto se musím modliti a pracovati, obětovati a usmiřovati za své diecesány." —

Co říci o jeho zbožnosti? Byla dětinně prostá, důvěřivá a přece zase mužně vážná a hluboká. Nejkrásnějšími květy projevovala se jeho láska k svátostnému Spasiteli. Co si do zápisníku napsal, byv vysvěcen na kněze, to zůstalo navždy hluboce vryto v jeho srdce.

„Chtěl bych po všechen život svůj prodlévati před svatostánkem. Tam je Ježíš, pokrm mé duše, poklad mého srdce, můj těšitel, můj přítel, zdroj vší milosti a blaženosti, mé nebe; opravdu jiného nic si nežádám. Kdyby ode mne záviselo, aby se na všech místech vzdávala milému Spasiteli patřičná úcta a hold, věru,

že bych se o to postaral, kdybych měl za dosažení toho i život dáti. Kéž by byl vždy víc a více poznáván, kéž by se mu lidé vroucněji klaněli, vždyť On je vykoupil předrahou Krví svou."

Právem mohl tedy ve své poslední nemoci doznati: „Miloval jsem ho a snažil jsem se, aby byl i od jiných milován. Blažilo mne nesmírně, když jsem při církevních slavnostech viděl, jak kněží a věřící zbožně se mu klaněji a ho zdraví. Ale On zasluhuje mnohem více. Kéž by mi bylo dopřáno, abych zjevil všemu světu onu vnitřní útěchu a sladkost, kterou jsem pociťoval, kdykoliv jsem se Spasiteli svému klaněl ve svátosti jeho lásky."

Mazenoda můžeme právem počítati mezi největší ctitele Panny Marie v minulém století. K Panně Marii lnul od svého mládí, uctíval ji něžně a dětinně; jako dítě, jako jinoch, jako kněz a misionář, jako zakladatel řádu a biskup neopomíjel nikdy podávati své nebeské Matičce důkazy dětinné lásky a oddanosti. „Uctívajíce Pannu Marii, neučiníme nikdy tuze mnoho", říkával. Neposkvrněnou Pannu Marii zvláště horlivě uctíval a toužebně si přával, aby pro omilostněnou přednost svého neposkvrněného Početí byla zvláště uctívána. Za nesmírné štěstí pokládal, že byl v Římě přítomen, právě když bylo prohlášeno dogma o neposkvrněném Početí Panny Marie. (Byl prohlášen článek víry.)

Nadšení jeho neznalo mezí, když viděl, že do zářící koruny Panny Marie zasazen byl i tento drahokam. Zástupce Kristův na zemi dal neposkvrněnou Pannu Marii za patronku společnosti, kterou Mazenod založil a členům jeho duchovní rodiny dal název „Obláti Neposkvrněné Panny Marie". Tehdy z jeho radostí oplývajícího srdce vytryskla slova: „Obláti Panny Marie. Ve slovech těchto spočívá právní nárok na nebe. Jak vznešená, jak radostná jest skutečnost, že zvláštním způsobem náležíme Matce Boží a její jméno nosíme. — Obláti Panny Marie! To jméno oblažuje srdce i ducha." Na věky vepsal svým duchovním synům do sv. řehole, aby nejen sami uctívali něžně po všechen život Pannu Marii jako svou drahou Matičku, ale i navenek aby byli bojovníky Mariánskými a šiřiteli její úcty. „Rozněcujte oheň úcty a pobožnosti k Panně Marii a rozšiřujte tento plamen víc a více!"

Mazenod viděl, že úcta k Panně Marii mohutní a šíří se hlavně zvelebováním Mariánských svatyň a poutních míst. „Přál bych si co nejvroucněji, aby naše společnost mohla všechna poutní místa, zasvěcená Matce Boží, z trosek pozvednouti a je zvelebiti." Radost plnila srdce jeho, když viděl, že bylo Oblátům svěřováno jedno poutní místo po druhém, když pozoroval, že úcta k Panně Marii se mezi lidem vzmáhá a zapouští hluboké kořeny a poutní výpravy že mohutnějí.

„V mém srdci jest jen láska.“ Sluha Boží naznačil jasně bohatý zdroj, z něhož vyvěral jeho život i bohumilé působení. Jeho nitro plálo láskou k Bohu a bližnímu. Byl všem jasným vzorem lásky k Bohu, týmž byl i v lásce ke svým příbuzným a duchovním svým synům, k chudým a hříšníkům, k papeži a církvi. Řídě diecési a společnost, hájil autority, ale činil tak vždy jako pravý otec s laskavostí a dobrotou. Byl horkokrevným Provencalem, z jeho srdce proudila jen láska; láskou provanuta byla jeho slova, všechny dopisy, které psal přátelům a spolubratrům. Láska byla zjevna v jeho chování, linula se modlitbou za ty, kteří byli drazí jeho srdci, byla podnětem a vzpruhou všech činů jeho nejvýš plodného života. Byl Mazenod knězem, biskupem a při tom apoštolem. Evžen z Mazenodů žil a pracoval s láskou, která vyvěrala z jeho srdce.

Blažená smrt.

Mazenod po všechen život svůj byl neúnavným pracovníkem, bojovníkem a mnoho se modlil. Umíral proto jako světec.

Bylo mu 79 let. Jeho tělesné síly byly vyčerpány. Těžká nemoc uvrhla ho v lednu 1861 na bolestné lůžko. Vážně, s přeněžnou svědomitostí — jemu vlastní — zkoumal život svůj. Třikráte povolal k sobě svého duchovního vůdce a pokaždé trval rozhovor plné dvě

hodiny. Potom s vroucí zbožností přijal svaté svátosti umírajících.

Nemoc se po čase trochu zlepšila, ale 17. května se stav jeho vážně zhoršil. Bylo zřejmé, že jsou dnové jeho života sečteni, smrt že jest neodvratná. Dal se zaopatřiti ještě jednou.

A jako v životě vzdělával své okolí, tak tomu bylo i na lůžku smrtelném; i zde kázal slovem i příkladem. Jeho srdce téměř přetékalo láskou k duchovním synům. Dva dni před smrtí navštívili ho dva Obláti a on jim poručil, aby poklekli. I řekl k prvnímu: „V tobě žehnám všechny kněze a bratry naší společnosti, kteří nyní pracují a v budoucnosti pracovati budou zde v drahé vlasti.“ A požehnal ho třikráte. Potom vložil ruce na hlavu druhého Obláta a pravil: „Tys byl v Americe; v tobě tedy žehnám členy naší společnosti, kteří nyní pracují v zámořských misiích a v budoucnosti tam budou pracovati.“ I jej požehnal třikráte.

Večer téhož dne požádal, aby mu podali kříž Oblátů a sv. růženec. „To jsou mé zbraně“, pravil s úsměvem a svíral vše pevně v rukou svých až do blažené smrti.

Jeden ze členů, kteří vedli správu společnosti, žádal ho, aby poslal poslední vzkaz svým duchovním synům. I řekl zakladatel: „Pěstujte mezi sebou lásku — lásku — lásku — a navenek pracujte horlivě o spásu duší.“ Toť

vzácný odkaz jeho otcovského a apoštolského srdce, srdce, které plálo láskou a horlivostí.

Večer dne 21. května 1861 zesnul v Pánu. Kněží, dlící u jeho smrtelného lůžka — modlili se hlasitě kompletář, církevní večerní modlitbu. Umírající byl při vědomí a snažil se modliti se s nimi. Když se modlili „Zdrávas Královno" pootevřel umírající při slovech „A Ježíše požehnaný plod života svého nám po tomto putování ukaž," naposledy oči a když se modlili „ó, milostivá, ó přívětivá" pozvedl lehounce ruku, jako by koho pozdravoval, a při slovech: „ó, přesladká Panno Maria" vydechl svou ušlechtilou duši.

Vstříc k oslavě.

Již dlouho požívá Evžen z Mazenodů v nebi odměnu, kterou mu Pán Bůh přichystal za svatý a spáse nesmrtelných duší zasvěcený život. Na zemi připravuje se mu čest oltářů. Veliký biskup a zakladatel řádu počíná zářiti jako nová hvězda na nebi světců a světic. První krok k jeho blahořečení byl učiněn v letech 1926-29. Když byly spisy sluhy Božího prozkoumány a dalším procesem dokázáno, že po své smrti nebyl veřejně uctíván, počal dne 10. prosince 1936 vlastní kanonický proces k jeho blahořečení. Tento proces má dokázati heroické jeho ctnosti a pravdivost zázraků, které se staly na jeho přímluvu.

Kanonický proces vyžadoval kromě toho, aby byla otevřena rakev. To se stalo dne 12. prosince 1936 v marseillské katedrále, kterou biskup Mazenod vystavěl a kde od r. 1897 odpočívají jeho tělesné pozůstatky. Jeho tělo bylo nápadně zachované, ač již 75 let uplynulo od jeho smrti. Oděn byl ještě biskupskými rouchy. Obličej jeho byl sice zbarven černohnědě, ale poskytoval milý pohled. Nikdo necítil ani nejmenšího zápachu. Všichni přítomní byli hluboce dojati, hlavně ovšem jeho duchovní synové, když viděli svého přemilého zakladatele a otce. Jak vroucně se u otevřené rakve modlili, snadno si představíme.

Evžen z Mazenodů ukázal se již v mnohých případech jako mocný přímluvce u trůnu Božího. Kéž jej Bůh oslavuje i dále, aby církev svatá mohla ústy svého nejvyššího Pastýře brzy pronésti rozhodující slovo a zakladateli Oblátů by mohly býti ke cti stavěny oltáře. Kéž tato doba není daleká.

Obláti v Československu.

Evžen z Mazenodů jest mrtev, ale duchovní jeho synové žijí dále. Shledáš se s nimi, milý čtenáři, všude. V oblasti Ledového moře, na širošírých pláních věčného ledu a sněhu působí Obláti, ale i na překrásném asijském ostrově Ceylonu. Setkáš se s nimi v zemích, jejichž břehy omývá Tichý oceán, na pobřeží zálivu Hudsonova, na písčitých pouštích jiho-

západní Afriky, Kongu i mezi zlatokopy a hledači diamantů v Natalu, Transvalu i v hornatém basutsku, najdeš je mezi kolonisty v Uruquayi i mezi plachými Indiány v Paraquayi i v nejmenším díle světa — v Australii.

Ve své krásné vlasti setkáš se s nimi také. Již před světovou válkou působili Obláti ve Varnsdorfu a ve Fryšavě. Po světové válce přibylo pět klášterů. Dnes mají Obláti v naší republice sedm klášterů. Na Šumavě mají klášter v krásném poutním Mariánském místě — v Kájově, nedaleko Českého Krumlova. V Chebu mají studentský konvikt a kostel nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Třetí klášter mají ve Fryšavě na jižní Moravě nedaleko Znojma. Oblátům je svěřen starobylý klášter sv. Anny ve Staré Vodě, v dobře známém poutním místě na severní Moravě. V severních Čechách mají Obláti tři kláštery, ve Varnsdorfu, kde je též redakce misijního časopisu „Přítel misií". — V zahradě Čech, nedaleko Lovosic, mají v Teplé misijní školu, kde se hodní studenti pilným studiem připravují na pozdější vznešené povolání kněžské. Poslední klášter je v Ústí nad Labem, zde ve starobylém klášterním kostele rozvíjejí bohatě požehnanou činnost svou. Tyto kláštery tvoří provincii, v jejímž čele je provinciál. Československá provincie čítá 41 kněží, 11 bratří-laiků, 13 kleriků, 4 bratry novice a 60 studentů.

Podle statistiky ze dne 1. ledna 1938 čítá kongregace Oblátů Neposkvrněné Panny Marie 5462 členy včetně noviců, dále 2151 studenta a 100 bratří laiků. Mezi svými členy má společnost i vysoké hodnostáře, tak 1 kardinála, 3 sídelní biskupy, 13 misijních biskupů a 2 apoštolské prefekty.

Milý čtenáři, nechceš se i ty státi podporovatelem a příznivcem Oblátů? Misijní časopisy seznámí tě s jejich prací a námahami, s jejich strádáním a s jejich potřebami. V duchovní správě rozsáhlých území potřebuje misionář všeho. Jemu se hodí koně, vozy, sáně, kola, motorky, motocykly, parníky i letouny. Snad zavrtíš hlavou, ale je tomu tak. Jak si má potřebné věci zaopatřiti, když nemá peněz? Viď, že pomůžeš, milý čtenáři? Pro nebe a spásu nesmrtelných duší nesmí nám býti nic těžkého.

Obláti zde v drahé naší vlasti starají se velmi pečlivě o řádový dorost a podporují všemožně misionáře v pohanských zemích v jejich blahodárné činnosti. Vydávají misijní časopis „Přítel misií", předplatné na rok pouhých 14 Kč.

Založili Mariánský misijní spolek. Členové přispívají ročně libovolným příspěvkem — horlivost a jejich láska k nesmrtelným duším je tu měřítkem — ale nejméně 2 Kč 50 haléřů. Horlitelé sbírají příspěvky a zasílají

je ústředí Oblátů - Varnsdorf - 2364. Členem může se státi každý katolický křesťan. Po přihlášení obdrží na důkaz přijetí obrázek, na kterém se dočte o milostech a přednostech, jež mu spolek skýtá. Staňte se členy spolku a přihlaste se na adresu výše udanou.

Zvláště pro péči o dorost misijní zřídili Mariánský mešní svaz. Členové zaplatí jednou pro vždy určitý poplatek a mají pak podíl na 300 mší sv., které slouží Obláti v naší republice. I zemřelí mohou býti zapsáni jako členové mešního spolku a může jim býti denně přivlastňováno ovoce mše sv.

Milý čtenáři, modli se za misionáře, podporuj je finančně podle své možnosti, staň se členem misijních spolků. Bůh ti stonásobně odplatí, co dáš v jejich prospěch. Máš-li mnoho, dej více, máš-li málo i z mála rád uděluj. Nebuď skrblíkem tam, kde běží o spásu nesmrtelných duší, Krví Kristovou vykoupených.

Imprimi potest. Pragae 2. Januarii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlik, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. Januarii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

OBŘADY KVĚTNÉ NEDĚLE

ŽIVOTEM 294 | ROČNÍK XIII. | CENA 50 HAL.

KVĚTNÁ NEDĚLE.

Výklad podle Dra Cinka - Mše svatá 4 svazky - Nakladatel Lidové knihkupectví, Olomouc.

Bohoslužba Květné neděle počíná starobylým slavným průvodem. Dejinným podkladem jeho je triumfální vjezd Spasitelův do Jerusalema 10. nisanu před prvními velkopamátnými křesťanskými velikonocemi. Je to bohoslužebný úvod do posvátného děje pašijového jejž Církev ve sv. týdnu rozvinuje.

Liturgický průvod na Květnou neděli je původu východního. Předchází svěcení palem, jež nahražují v našich krajinách jívové ratolesti. Palma byla odedávna liturgickým symbolem vítězného mučednictví. Palmy znamením sv. kříže mnohonásobně požehnané, modlitbou Církve posvěcené, posvátnou vodou zkropené a kadidlem okouřené, jsou významným bohoslužebným hmotným náznakem v liturgii na prahu sv. týdne. Nesouce je v slavném průvodu, vyznáváme veřejně Krista za mesiášského vítěze a krále mučedníků. Posvěcená snítka jívová, uchovávaná po zbožném obyčeji v křesťanských rodinách na kříži, je liturgickou památkou velikonoční. Připomíná povinnost vydávati svědectví Kristu neohroženým vyznáváním víry slovy i skutky.

Po svěcení rozvinuje se slavný průvod, v jehož čele nesen kříž. Bohoslužebný průvod symbolisuje především vjezd Spasitelův do Jerusalema k dokonání oběti vykupitelské. Náznakově však též připomíná životní pout Církve lidstvem (s Kristem, jehož spasnou nauku hlásá, jehož milosti v člověčenstvo rozlévá). Posléz obrací liturgie zraky naše k nebeskému

cíli. Připomíná triumfální vstup do nebeského Jerusalema — pod vůdcovstvím Spasitelovým. U zavřených dveří chrámových průvod se zastavuje, načež se rozvinuje dramaticky velebný akt holdu. Portál chrámový upomíná na triumfální oblouky a vítězné brány, u nichž vítězům holdováno. Jeden sbor vejde bočním vchodem do chrámu a za zavřenými dveřmi, obrácen k průvodu, zpívá s duchovenstvem a druhým sborem před chrámem střídavě holdovací chvalozpěv za vykupitelského Vítěze. Nato podjáhen zatluče třikrát na veřeje chrámové, které se otevrou. Vykupitel křížem otevírá brány nebeského Jerusalema. Průvod vchází do chrámu za zpěvu závěrečných antifon. Ráz liturgie se náhle mění. Mešní bohoslužba, která se po průvodu sloužÍ, dýše hlubokou truchlivostí. Spasitel vešel triumfálně do Jerusalema — aby tam trpěl, aby hořkým náměstným zadostučiněním zahladil dluhopis hříchů... Po vítězoslavném vstupu do města Božího čeká jej krvavá oběť v bolestech a ponížení. Modlící se Církev rozjímá bolestnou stránku vykoupení.

SVĚCENÍ PALEM (RATOLESTÍ)

Obřad svěcení palem je velmi starobylý. Zaveden byl asi v 9. století.

Svěcení palem podle římského obřadu má velmi slavnostní ráz. Obřad má formu mešní liturgie (missa sicca). Jsou v něm mimo kánon a modlitby, jež vztahují se k proměňování a přijímání, všechny součásti liturgického útvaru mešního. Místo proměňování vsunuto jest vlastní svěcení palem, místo

přijímání rozdávání posvěceného symbolu za zpěvu antifon.

Celebrant přistupuje k oltáři s liturgickými přisluhovateli v rouchu předepsaném k slavnému svěcení a k průvodu (se štolou a pluviálem). Fialová barva hlásá, že triumfální slavnost dnešní je předběžnou oslavou (anticipací) velikonoc na sklonku dosud hluboce kající doby postní.

Vstup tvoří antifona, již pozdravuje sbor liturga-světitele, zastupujícího při dnešní slavnosti božského Vykupitele.

Hosana Synu Davidovu. Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. Ó králi Izraelův! Hosana na výsostech.

C.: Pán s vámi.

P.: I s duchem tvým.

C.: Modleme se: Bože, jejž dokonale milovati je spravedlivo, rozmnož v nás dary své nevýslovné milosti; a jako jsi v nás smrtí Syna svého vzbudil naději v to, co věříme, tak nám dej pro jeho vzkříšení dojíti tam, kam tíhneme. Jenž s tebou živ jest a kraluje...

P.: Amen.

Epištolou je úryvek z 2. knihy Mojžíšovy (15, 27-16, 1-7).

Tehdy přišli synové Izraelovi do Elimu, kde bylo dvanácte studnic a sedmdesáte palem; tam u vod tábořili. Vytrhnuvši z Elimu, všechno množství synů Izraelových táhlo na poušť Sin, která jest mezi Elimem a Sinajem, patnáctého dne druhého měsíce po východu z Egypta. Tu na poušti reptala všecka

obec synů Izraelových proti Mojžíšovi a Áronovi. Synové Izraelovi jim pravili: Kéž bychom byli zemřeli rukou Hospodinovou v Egyptě, když jsme sedávali nad hrnci masa a jídali chleba do sytosti. Proč jste nás vyvedli na tuto poušť, abyste umořili všecko množství hladem? Tu pravil Hospodin k Mojžíšovi: Hle, já vám budu dštíti s nebe chléb; ať vychází lid a sbírá, co stačí na každý den; chci ho zkoušeti, zda bude jednati podle zákona mého či ne. Dne pak šestého ať uschovají, co přinesli domů; budiž toho dvakráte tolik, co každodenně sbírati budou. I řekl Mojžíš a Áron ke všem synům Izraelovým: Večer poznáte, že Hospodin vás vyvedl z Egypta a ráno uzříte slávu jeho; slyšel totiž reptání vaše proti němu, neboť což my jsme, že byste byli proti nám reptali?

Biblický tekst epištoly vede nás do pouště za palmovou oasou elimskou, kde lid Boží na cestě z Egypta táboří a reptá, že bude umořen hladem. I my jsme dosud na poušti doby postní. Slíbeno nám mnohem víc než Izraelitům. Pokrm nebeský na poušti byl pouze slabým nástinem novozákonní krmě svátostné a s ní všech pokladů vykoupení. Lid izraelský, opustiv oasu s palmami, reptal odbojně proti Bohu, kdežto my chceme s palmami v rukou slavně projevit svou vděčnou věrnost Spasiteli.

Místo stupňového zpěvu zpívá sbor střídavý zpěv (responsorium), který nás uvádí do počátku pašijového děje. Skýtá vhled do nitra zaslepených nepřátel i do Srdce božského Trpitele.

Responsorium (Jan 11, 47-49a. 50b. 53.): Velekněží a farizeové shromáždili veleradu a řekli: „Co

uděláme, protože tento člověk činí mnoho divů? Necháme-li ho tak, všichni uvěří v něho; i přijdou Římané a vezmou naše místo i národ."

V.: Jeden pak z nich, jménem Kaifáš, jsa nejvyšším knězem toho roku, prorokoval řka: „Jest vám prospěšno, aby jeden člověk umřel za lid, a ne aby celý národ zahynul." Od toho dne tedy se uradili, aby jej usmrtili. Říkali: Přijdou Římané a vezmou naše místo i národ.

Jiné responsorium (Mat. 26, 39. 41): Na hoře Olivové modlil se k Otci: Otče, je-li možno, ať odejde kalich ode mne. — Duch zajisté hotov jest, ale tělo slábo. Buď vůle tvá.

V.: Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. — Duch zajisté hotov jest, ale tělo slábo. Buď vůle tvá.

Evangelium líčí slavný vjezd Vykupitelův do Jerusalema.

Slova sv. evangelia podle Matouše (21, 1-9):

Za onoho času, když se přiblížili k Jerusalemu a přišli k Betfage k hoře Olivetské, tehda Ježíš poslal dva učedníky, řka jim: „Jděte do vesnice, která jest proti vám, a hned naleznete oslici přivázanou a oslátko s ní. Odvažte je a přiveďte ke mně. A řekne-li vám kdo co, rcete: „Pán jich potřebuje," a hned je propustí. Toto pak stalo se, aby se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroka slovy: „Povězte dceři sionské: Hle, král tvůj béře se k tobě tichý, sedě na oslici a oslátku jhu podrobené." Odešedše pak učedníci a učinivše, jak jim přikázal Ježíš, přivedli oslici i oslátko a vložili na ně roucha svá; i posadil se

na ně. Přemnohý pak zástup prostřel roucha svá na cestu, a jiní sekali ratolesti se stromů a prostírali na cestu, zástupové pak, kteří šli vpředu, i ti, kteří vzadu byli, volali řkouce: „Hosana Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně, hosana na výsostech."

Druhého dne po sobotě 10. nisanu vyšel Spasitel kolem poledne z Bethanie. Provázeli jej apoštolé, učedníci a četní Izraelité, většinou poutníci k slavnosti velikonoční. Přidružili se asi též jiní židé, kteří, zvěděvše o pobytu Páně v Bethanii, přišli tam ráno z Jerusalema, jednak aby viděli Ježíše, jednak aby uzřeli vzkříšeného Lazara. Když se zástup přiblížil k městečku Betfage, jež bylo mezi Bethanií a horou Olivetskou, poslal Pán dva učedníky do městečka pro oslici a oslátko, udav napřed všechny okolnosti, které budou spojeny s výsledkem poslání. Spasitel projevil tak svou božskou vševědoucnost. Pašijový vjezd Vykupitelův na obětiště měl býti slavný. Stalo se to, aby se naplnila předpověď: „Povězte dceři sionské: Aj, král tvůj béře se k tobě tichý, sedě na oslici a oslátku jhu podrobené." Je to mesiášské proroctví Zachariášovo (9, 9). Tento prorok předpověděl příchod Vykupitelee, jakožto knížete pokoje, který nevjede do města Božího na koni, symbolu války, nýbrž na oslátku, symbolu míru a pokoje. Evangelista uvádí proroctví Zachariášovo volně podle smyslu a předeesílá slova „Povězte dceři sionské" z Isaiáše (62, 11). Praví-li prorok, že mesiášský kníže pokoje vjede do Jerusalema na oslici a oslátku jhu podrobenému, užívá mluvy obrazné, aby vyjádřil mírnost Krá-

le pokoje. Část obrazné prorocké mluvy se vyplnila též doslovně.

Vlna vzrušení zachvátila zástupy. Naděje mesiášská v obnovení království Davidova vyvřela náhle živelní silou. Zástupy, vzrušené vzkříšením Lazarovým, uchvácené pohledem na velikého Divotvůrce, vstupujícího podle proroctví Zachariášova do svatého města, propukly v jásot, překonávajíce se v projevech úcty a nadšení. Oslavné volání Hosana (doslovně „zachovej přece") tlumočilo nadšenou radost. „Hosana Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně, hosana na výsostech." Vzývali tak Boha, aby jim zachoval Mesiáše, který měl vyjíti z rodu Davidova, aby požehnal Vykupiteli a dal zdaru jeho dílu. Slovy „jenž se béře" nebo „přicházející" (z žalmu 117, 25. 26) označován Mesiáš, který podle zaslíbení Božího jistě přijíti měl. Pán, který až dosud odmítal ve veřejnosti veškerou oslavu, přijímá tentokrát nadšený projev mesiášské pocty. Oslava na prahu velikého týdne, v němž měl umříti na kříži, byla v úradku Božím ustanovena a prorocky předpověděna. Spasitel naplňuje proroctví. Plní vůli Otce svého.

Po evangeliu počíná slavné svěcení ratolestí první modlitbou, která upomíná na sekretu. Světitel zahajuje modlitbu úvodní prosbou o rozhojnění víry a milostivé vyslyšení. Žehnaje ratolesti, vyprošuje požehnání všem, kdož je v dnešním průvodu ponesou. V prosbě osvětluje symboliku ratolestí i dnešního průvodu. S dobrými skutky jest nám vyjíti vstříc Kristu, abychom pod jeho vedením dosáhli blaženého cíle

svého pozemského putování. Modlitba přechází v rozechvělém spádu v slavnou prefaci, jež je chvalozpěvem na mučednictví. (Je to stará preface mučedníků.)

C.: Pán s vámi.

P.: I s duchem tvým.

Modleme se. Rozmnož víru doufajících v tebe, Bože, a prosby snažně tě vzývajících milostivě vyslyš. Sestup na nás mnohonásobné milosrdenství tvé. Buďtež požehnány tyto ratolesti palmové nebo olivové. A jako jsi chtěje předobraziti Církev hojně požehnal Noemovi, vystupujícímu z archy, jakož i Mojžíšovi, vycházejícímu z Egypta se syny Izraelovými, tak dej i nám, nesoucím nyní palmy a olivové ratolesti, bychom s dobrými skutky vyšli vstříc Kristu a skrze něho vstoupili do radosti věčné, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh

Preface:

C.: po všechny věky věkův.

P.: Amen.

C.: Pán s vámi.

P.: I s duchem tvým.

C.: Vzhůru srdce.

P.: Máme k Pánu.

C.: Díky čiňme Pánu, Bohu svému.

P.: Hodno a spravedlivo jest.

C.: Vpravdě hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom tobě vždy a všude díky činili, Hospodine svatý Otče všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi slaven ve sboru svých svatých. Vždyť tobě slouží

tvorové tvoji, protože tebe jediného uznávají za svého původce a Boha. Vždyť každé tvé dílo tě chválí a svatí tvoji ti dobrořečí. Vždyť veliké ono jméno Jednorozeného tvého před králi a mocnými tohoto světa plným hlasem velebí. Jemu slouží andělé i archandělé, trůnové i panstva, a s veškerým vojskem nebeských zástupů píseň slávy tvé prozpěvují bez ustání volajíce:

Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů. Plna jsou nebesa i země slávy tvé. Hosana na výsostech. Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně. Hosana na výsostech.

Dalších šestero modliteb rozvádí význam svěcených ratolestí. První dvě poukazují na účinky svěcení. Každá svátostina může zjednati hojných pomáhajících milostí a odvrátiti zhoubný vliv zla. Působivost svátostin plyne nejprve z modliteb a zásluh Církve, jež je ustanovila a svými modlitbami jim účinnost vyprošuje. Modlitby Církve mají takovou působivost, ježto Církev je milovanou nevěstou Kristovou a řádnou rozdavatelkou ovoce jeho vykoupení. Působivost svátostin závisí však nejčastěji i na zbožnosti a vůbec na vnitřné disposici zúčastněných.

Při svěcení ratolestí přihlíží liturgie k ratolestem palmovým a olivovým, jež metaly zástupy židovské k nohám Spasitelovým. Dnešní svěcení jest též svěcením ratolestí palmových a olivových. V krajinách, kde není dostatek palem a oliv, zastupují je ratolesti jívové. V modlitbách při svěcení hledí liturgie k ratolestem palmovým i olivovým a navazuje na jejich náznakový význam. Tak hned v první modlitbě

a pak ve čtvrté vzpomíná Církev olivové ratolesti, kterou přinesla holubice vracející se do archy Noemovy, a naznačuje, že dnešní posvěcené ratolesti jsou náznakovou předzvěstí vykupitelské záchrany z potopy hříšnosti. Hlavně třetí modlitbou vysvětluje Církev symboliku ratolestí palmových a olivových. Palmové ratolesti budí naději ve vítězství vykupitelské nad peklem. Snítky olivové pak takořka volají, že přišlo již pomazání duchovní v ovoci vykoupení.

C.: Pán s vámi.

P.: I s duchem tvým.

Modleme se. Prosíme, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, abys tento výtvor olivy, jemuž jsi ze hmoty dřeva vzejíti dal, a jejž holubice vracející se do archy ve svém zobáku nesla, požehnati a posvětiti ráčil; aby všichni, kteří budou z něho bráti, brali si také ochranu duše a těla; a znamení tvé milosti, Pane, staň se prostředkem naší spásy. Skrze Pána našeho... na věky věkův.

O.: Amen.

Modleme se. Bože, jenž rozptýlené shromažďuješ, a shromážděné zachovávᾶš, jenž jsi zástupcům, nesoucím ratolesti vstříc Ježíšovi, požehnal: požehnej také tyto ratolesti palmové a olivové, jež služebníci tvoji ke cti tvé s důvěrou přijímají, aby, na kterékoliv místo zaneseny budou, obyvatelé jeho požehnání tvého došli. Pravice tvá zapuď všeliké protivenství a opatruj ty, jež vykoupil Ježíš Kristus, Syn tvůj, Pán náš, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh po všecky věky věkův.

O.: Amen.

Modleme se. Bože, jenž jsi podivuhodným řádem své prozřetelnosti i na neživotných věcech ukázati chtěl, kterak rozděluješ nám spásu, dej, prosíme, by zbožná srdce tvých věřících spasitelně poznala, co znamená duchovně v dnešní události ta okolnost, že zástup, nebeským osvícením nadšený, vycházeje Vykupiteli vstříc, prostřel nohám jeho palmové a olivové ratolesti. Palmové ratolesti totiž budí naději ve vítězství nad knížetem smrti: snítky pak olivové takořka volají, že přišlo již pomazání duchovní. Vždyť postřehl již tehdy onen zástup šťastných lidí, co to předobrazuje: že totiž Vykupitel náš ze soucitu s lidskou bídou bude za život veškerého světa zápasiti s knížetem smrti a svou smrtí že (nad ním) zvítězí. A protož ochotně přinesl (ten zástup) takové věci, jež by hlásaly Kristova slavná vítězství i hojnost jeho milosrdenství. V tuto událost i význam její dokonale věříce a ji na paměti majíce, tebe, Hospodine svatý, Otče všemohouci, věčný Bože, skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista pokorně prosíme, bychom v něm a skrze něho, jehož údy chtěls nás míti, nad vládou smrti zvítězili a slavného jeho vzkříšení účastnými se státi zasloužili; jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh po všecky věky věkův.

O.: Amen.

Modleme se. Bože, jenž jsi uložil holubici, aby olivovou ratolestí zvěstovala zemi pokoj: rač, prosíme, tyto ratolesti olivy i jiných stromů nebeským požehnáním posvětiti, ať všemu lidu tvému prospívají k spáse. Skrze Krista, Pána našeho.

O.: Amen.

Modleme se. Požehnej, prosíme, Pane, tyto palmové neb olivové ratolesti a dej, aby, co tvůj lid k uctění tebe dnes viditelně činí, to duchovně s největší zbožností dokonal tím, že nad nepřítelem vítěziti a v díle milosrdenství nade všecko zalíbení míti bude. Skrze Pána našeho Ježíše Krista...

O.: Amen.

Když byl světitel pokropil ratolesti svěcenou vodou a okouřil kadidlem, ukončuje svěcení závěrečnou modlitbou.

Modleme se. Bože, ty jsi Syna svého Ježíše Krista, Pána našeho pro naši spásu na tento svět poslal, aby se snížil k nám a nás opět přivedl k tobě; jemu také, když vjížděl do Jerusalema, aby naplnil Písma, zástup věřícího lidu s nejupřímnější oddaností svá roucha a palmové ratolesti na cestu prostíral. Dej, prosíme, ať mu připravíme cestu svou věrou; s té ať jsou odstraněny kameny úrazu a pohoršení, a nechť se zelenají před tebou naše skutky jako ratolesti spravedlnosti; abychom hodni byli následovati šlépějí toho, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého...

O.: Amen.

Nato světitel rozdává ratolesti, při čemž sbor zpívá antifony:

Pacholata hebrejská nesoucí ratolesti olivové vyšla vstříc Pánu a volala: „Hosana na výsostech."

Jiná antifona:

Pacholata hebrejská prostírala roucha na cestu a volala: „Hosana synu Davidovu; požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně."

Když byly ratolesti rozdány, modlí se světitel závěrem modlitbu:

Modleme se. Všemohoucí věčný Bože, tys chtěl, aby Pán náš Ježíš Kristus na oslátko se posadil a zástupům lidu jsi vnukl, aby mu prostíraly na cestu roucha nebo ratolesti stromové a na jeho chválu zpívaly „Hosana". Dej, prosíme, bychom dovedli napodobovati jejich nevinnost a zásluhy jejich dosíci byli hodni. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

O.: Amen.

PRŮVOD

Po skončeném svěcení oznamuje jáhen, že započíná liturgický průvod. Volá: Vyjděme v pokoji! Sbor odpovídá jménem shromážděné obce věřících: „Ve jménu Kristově. Amen." Nato za hlaholu zvonů vychází z chrámu procesí s křížem v čele. Za průvodu zpívá sbor evangelní úryvky, líčící slavný vjezd Vykupitelův do Jerusalema. K tekstům z evangelia sv. Matouše a Jana pojí se ve formě rozjímavých ozvuků antifony, vysvětlující oslavovaný děj i význam bohoslužebného průvodu.

1. (Mat. 21, 1—3. 7—9): Když se přiblížil Pán k Jerusalemu, poslal dva z učedníků svých, řka: „Jděte do vesnice, která je proti vám, a naleznete (tam) přivázané oslátko, na němž (dosud) žádný člověk neseděl; odvažte je a přiveďte ke mně. Bude-li se vás kdo tázati, rcete: Pán ho potřebuje." Odvázali je (tedy), přivedli k Ježíšovi, položili na ně roucha svá a on se na ně posadil. Jiní prostírali roucha svá na cestu, jiní stlali stromové ratolesti a

ti, kteří šli v zadu, volali: Hosana, požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně! Požehnáno budiž království otce našeho Davida! Hosana na výsostech! Smiluj se nad námi, synu Davidův!

2. (Jan 12, 12n): Když uslyšel zástup, že Ježíš jde do Jerusalema, nabral palmových ratolestí, vyšel mu vstříc a dítky volaly: „To je ten, jenž má přijíti na spásu lidu! To jest naše spása a vysvobození Izraelovo. Jak veliký je tento, jemuž trůny a panstva vycházejí vstříc! Neboj se dcero sionská, aj, král tvůj ti přichází sedě na oslátku, jakož jest psáno. Zdráv buď, králi, tvůrče světa, jenž jsi přišel, abys nás vykoupil!"

3. Šest dní před slavností velikonoční, když se brał Pán do města Jerusalema, vyšla mu vstříc pacholata, v rukou nesla palmové ratolesti a volala: „Hosana na výsostech! Požehnán buď, jenž jsi přišel s množstvím milosrdenství! Hosana na výsostech!"

4. Zástupové vycházejí s kvítím a palmami vstříc Vykupiteli a slavnému vítězi důstojně holdují. Lid velebí ústy Syna Božího a ke cti Kristově hlasy hřmí po oblacích: Hosana na výsostech.

5. S anděly a dítkami buďme nalezeni, kterak upřímně zpíváme vítězi nad smrtí: „Hosana na výsostech."

6. Četný zástup, jenž se byl sešel ve sváteční den, volal na Pána: „Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně, Hosana na výsostech!"

Zpěvní texty napomínají k zbožné soustředěnosti. Je záhodno, aby věřící sledovali pozorně zpěvní úryvky v liturgické příručce. Vůbec dlužno při průvodu

živě vmysliti se v posvátný děj, jejž vznešeným obřadem oslavujeme. Vzpomínajíce památného vstupu Spasitelova na krvavé obětiště, připojujeme se v duchu k vítěznému Vykupiteli, jdoucímu na smrt. Posvěcené ratolesti v rukou našich hlásají, že jsme jeho učedníci, kteří neohroženě vyznávají svoji věrnost a hotovi jsou všechno obětovat, aby vydali svému Vykupiteli svědectví. Manifestujeme uprostřed zátopy nevěry. Účast naše při významném pašijovém průvodu jest slavným vyznáním víry v dogma o vykoupení, jež jest moudrostí tohoto světa bláznovstvím a pohoršením (1. Kor. 1, 23.). Manifestujeme za stěžejní pravdu víry dnes v nekatolických náboženských společnostech pod hesly zvědečtění popíranou neb falšovanou.

Dnešní průvod je však i manifestací mučednictví. Myslíme si, že bychom doprovázeli mučedníka na popraviště na poslední vítězoslavné cestě. Toť jen matný příměr. V duchu doprovázíme dnes vykupitelského Krále, který v majestátu své božské svrchovanosti i svého ponížení dobrovolně, z lásky k nám vydává se na smrt a vstupuje na krvavé obětiště jako božský Vítěz a Spasitel lidstva. Vykupitele obrazně představuje a zastupuje v dnešním průvodu kněz.

Zvenčí chrámu před zavřeným hlavním vchodem průvod se zastaví. Jeden sbor vstoupí bočními dveřmi do chrámu a za zavřeným vchodem obrácen k průvodu zpívá střídavě s druhým sborem před chrámem adorační slávozpěv na počest nepřemoženého Krista. (Napsal jej biskup Theodul v žaláři kol roku 821.)

Oslava, chvála a čest buď, Kriste, tobě, Spáso a králi,
jejž ctil vítězným sbor pacholat pěním.
Kněz s druhým sborem přede dveřmi chrámovými zpívá:
Oslava, chvála a čest buď, Kriste, tobě, Spáso a králi,
jejž ctil vítězným sbor pacholat pěním.
Zpěváci v chrámě:
Tys král Izraelův, rozenec Davidův jsi ty slavný, blížící blažený k nám se ve jménu Božím.
Zpěváci venku opakují: Oslava...
Zpěváci v chrámě:
Chválu ti ves vzdává na nebeské výšině zástup, veškeren lid věrný, veškero tvorstvo spolu.
Zpěváci venku opakují: Oslava...
Zpěváci v chrámě:
Národ i hebrejský s ratolestmi tě vítěze vítal; my v prosbách a slibech i ve zpěvu ctíme tebe.
Zpěváci venku: Oslava...
Zpěváci v chrámě:
Ti před tvou strastí čest vzdávali tobě povinnou; písně my dnes ti libé Pánu a králi pějem.
Zpěváci venku: Oslava...
Zpěváci v chrámě:
Líbil jich se ti zpěv, naši též oblib si pobožnost; Králi veleslavný! ctnost je ti vezdy milá.
Zpěváci venku: Oslava...

Tento velebný adorační chvalozpěv rozvinuje v bohaté obměně oslavný hold zástupů při slavném vjezdu Páně do Jerusalema. Po skončeném adoračním

slávozpěvu zatluče podjáhen patou kříže na dveře chrámové, jež se otevrou. Posvátný obřad hlásá, že předběžně dnes už začínají oslavy velikonoční. Vykupitel křížem otevírá veřeje nebes, hříchem zavřené. Průvod vstupuje do chrámu, zatím co sbor zpívá:

Když vstupoval Pán do svatého města, pacholíci hebrejští zvěstovali vzkříšení života. — S ratolestmi palmovými (v rukou) volali: Hosana na výsostech.

Když lid uslyšel, že Ježíš přichází do Jerusalema, vyšel mu vstříc. S ratolestmi palmovými (v rukou) volali: Hosana na výsostech.

Oslava památného vstupu Vykupitelova na scénu utrpení je dokonána.

MEŠNÍ LITURGIE

Bohoslužba nabývá v náhlém přechodu hluboce bolného rázu. Vykupitel vstoupil v slávě do Jerusalema, aby tam trpěl a v bezměrném ponížení i bolestech odčinil hříchy lidstva. Církev se ponořuje v první pašijové rozjímání. Hořká stránka vykupitelské oběti vystupuje na posvátné scéně liturgické ve vší své tklivosti.

Mešní formulář rozvinuje před námi obraz trpícího Vykupitele na obětišti kalvarském. Hlavními liturgickými mluvčími jsou sv. Pavel v epištole a evangelista Matouš v prvních pašijích. Líčení novozákonních svatopisců věnčí bolestný mesiášský žalm 21. rozjímavými texty zpěvními. David, zástupce Starého zákona v dnešní liturgii, rozjímá v prorockém vidění umírajícího Spasitele na kříži. (Žalm 21. líčí výjev kalvarský ve chvíli, kdy Spasitel v nejhlubším po-

nížení dopijí nejtrpčí krůpěje kalichu utrpení. Slova tohoto žalmu „Bože můj, Bože můj„ proč jsi mne opustil," modlil se Vykupitel před svou smrtí, kdy bolesti jeho dostoupily vrcholu.)

Hospodine, nevzdaluj svou pomoc ode mne, k ochraně mé shlédni; vysvoboď mě z tlamy lví a mé ponížení z rohů jednorožců vyprosť!

Bože, Bože můj, shlédni na mne! Proč jsi mě opustil? Daleko od mé Spásy zní vzdechy mých provinění.

Kolekta obsahuje pokornou, zkroušenou prosbu, která se dere ze srdce při rozjímavém pohledu na kříž kalvarský.

Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi nechal Spasitele našeho se vtěliti a kříži se podrobiti, aby lidské pokolení mělo k následování příklad pokory, uděl milostivě, abychom si zasloužili míti poučení v jeho trpělivosti i podíl v jeho vzkříšení. Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista ...

Kolekta spojuje myšlenkově introit s epištolou. Příklad pokory, který nám dal Spasitel svým vtělením a smrtí na kříži, mohutně rozechvívá a vzrušuje duši v liturgických rozjímáních svatého týdne.

Čtení z listu svatého Pavla apoštola k Filipským (2, 5—11):

Bratři, to zajisté smýšlení mějte v sobě, které bylo i v Kristu Ježíši, jenž jsa ve způsobě Boží, nepokládal toho za věc uloupenou, že jest roven Bohu, nýbrž sebe samého zmařil přijav způsobu služebníka tím, že podobným se stal lidem a ve vnějším zjevu svém byl shledán jako člověk. Ponížil sebe samého

stav se poslušným až k smrti a to k smrti kříže. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které jest nade všecko jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí, a aby každý jazyk vyznal, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce.

Sv. Pavel napomíná k svornosti a pokoře podle vzoru Kristova. Spasitel dobrovolně, z lásky k nám se nevýslovně pokořil. Zastřel svoji slávu a velebnost božskou, vzav na sebe přirozenost lidskou. Ne proto se ponížil, že by byl svou soupodstatnost a rovnost s Bohem Otcem pokládal za cosi sobě nepřislušného, nýbrž jsa pravým Bohem, z lásky k nám se zmařil, přijav přirozenost služebníka. Již vtělení bylo velikým zmařením sebe sama, ale ještě více se ponížil, stav se poslušným až k smrti kříže. Proto dosáhl i podle lidské přirozenosti nejvyšší slávy a moci nad veškerým tvorstvem. Zasloužil si, aby mu i podle lidské přirozenosti vzdávána byla nejvyšší pocta božská a aby všichni tvorové ať dobrovolně, ať nedobrovolně se mu kořili a za svého pána uznali. Oslavy této dostalo se mu při sestoupení do předpeklí, při zmrtvýchvstání, nanebevstoupení a zasednutí na pravici Boží. Vrcholně pak tato oslava dovršena bude posledním soudem.

Graduale obsahuje část žalmu 72 (24, 1—3.).

Pravici mou jsi držel a podle své vůle jsi mě vedl a se slávou jsi mě přijal. Jak dobrý jest, Izraeli, Bůh k těm, kteří jsou přímého srdce! Mé nohy však by málem byly klesly, kročeje mé by byly sklouzly, neboť jsem se rozhorlil nad bezbožnými, vida pokoj hříšníků.

Všechny rozjímavé texty dnešního formuláře vkládá liturgie na rty trpícího Spasitele.

Po útěšném motivu v graduale rozezvučejí se opět bolné nářky Spasitele v traktu (Ž. 21, 2—9. 18. 22. 24. 32):

Bože, Bože můj — shlédni na mne — proč jsi opustil mě? —

Daleko od spásy jsou slova mých nářků.

Bože můj, volám ve dne a nevyslýcháš, ani v noci nedávám si pokoje.

Ty přece sídlo své máš ve svatyni a tys chvála Izraelova.

Na tebe spoléhali otcové naši, spoléhali a zachraňoval jsi je.

K tobě volali a bývali spaseni, doufali v tebe a nebyli zahanbeni.

Já pak spíše červ jsem nežli člověk, pohaněni lidí a povrhel chátry.

Všichni, kteří mě vidí, smějí se mi, šklebí ústa a potřásají hlavou:

„Doufal v Hospodina, ať jej vytrhne; ať ho vysvobodí, vždyť má v něm zálibu."

Mohou kochati se pohledem na mne; rozdělují sobě roucha moje, o můj oděv metají si los.

Rač mě vysvoboditi od lví tlamy, od rohů zubrů poníženého mne.

Kteří se bojíte Hospodina, chvalte jej, všecko potomstvo Jakobovo slav ho.

Hlásán bude Pán pokolení příštímu, to pak bude spravedlnost jeho vyprávěti lidu, který narozen bude, že totiž Hospodin ji dokonal.

Zpěv táhlý (traktus) je prorockým předslovem prvních pašijí podle sepsání sv. Matouše. Pašijemi zoveme úryvek evangelní, líčící děj utrpení Páně v podání čtyř evangelistů. Název (passio = umučení) pochází od liturgického nadpisu tohoto posvátného tekstu v misálu („Umučení Pána našeho Ježíše Krista..."). Pašije bývají zpívány na kůru. Zpěv pašijí nemá však slavnostního obřadního rázu zpěvu evangelia. Teprv závěr pašijí zpívá se ve formě evangelia a rovněž kniha pašijí jest okuřována. Než i při tomto závěru nerozžíhá se světlo a celebrant neb jáhen neznamená knihy ani sebe křížem. Vyjádřen tím kající bol, který zachvívá srdcem při úvaze o hořkém utrpení Páně. Jak celebrant, tak jáhnové i všichni shromáždění drží však při pašijích v rukou posvěcené ratolesti na znamení věrnosti k trpícímu Vykupiteli. (Lid klečí.)

Umučení Pána našeho Ježíše Krista podle Matouše.

Za onoho času pravil Ježíš svým učedníkům: „Víte že po dvou dnech budou velikonoce, a Syn člověka bude vydán, aby byl ukřižován."

Tehdy shromáždili se velekněží a starší lidu v domě velekněze jménem Kaifáše a uradili se, aby Ježíše lstivě jali a zabili; ale pravili: „Ne o slavnosti, aby snad nenastala bouře v lidu."

Když pak Ježíš byl v Betanii v domě Šimona malomocného, přistoupila k němu žena s alabastrovou nádobou masti drahé a vylila ji na hlavu jeho, když byl za stolem. Vidouce to učedníci, rozmrzeli se a řekli: „K čemu ztráta tato? Vždyť se to mohlo

drahé prodati a dáti chudým." Věda pak to Ježíš řekl jim: „Proč té ženě činíte obtíže? Dobrý skutek zajisté vykonala nade mou. Vždyť chudé máte vždycky s sebou, mne však vždycky nemáte; neboť vylivši mast tu na mé tělo, učinila to k mému pohřbu. Vpravdě pravím vám: kdekoli bude hlásáno evangelium toto po celém světě, tam bude se vypravovati na památku její také to, co učinila ona."

Tehdy jeden ze dvanácti, jménem Jidáš iškariotský, odešed k velekněžím řekl: „Co mi chcete dáti, a já vám ho zradím?" I ustanovili mu dáti třicet stříbrných. A od té chvíle hledal času příhodného, aby ho zradil.

Prvního pak dne přesnic učedníci přistoupili k Ježíšovi a řekli: „Kde chceš, ať připravíme tobě, abys jedl beránka?" A on řekl: „Jděte do města k jistému člověku a rcete jemu: „Mistr praví: Čas můj jest blízko; u tebe budu jísti beránka s učedníky svými." I učinili učedníci tak, jak jim Ježíš nařídil, a připravili beránka.

Když pak byl večer, zaujal místo u stolu se dvanácti učedníky svými. A když jedli, řekl: „Vpravdě pravím vám: jeden z vás mne zradí." I zarmoutivše se velmi, počali jeden každý říkati jemu: „Zdali já jsem to Pane?" On pak odpověděl: „Kdo se mnou omáčí ruku v míse, ten mne zradí. Syn člověka sice jde, jak psáno jest o něm, ale běda člověku tomu, skrze něhož Syn člověka bude zrazen; lépe by mu bylo, kdyby se byl nenarodil člověk ten." I promluvil Jidáš, jenž ho zradil, a řekl: „Zdali já jsem to, mistře?" Dí mu Ježíš: „Tak jest, jak jsi řekl."

Když pak večeřeli, Ježíš vzal chléb a požehnav rozlámal jej a dav učedníkům svým řekl: „Vezměte a jezte: toto jest tělo mé.“ A vzav kalich, poděkoval a dal jim řka: „Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má Nového zákona, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů. Ale pravím vám: Od této chvíle nebudu píti z tohoto plodu vinného kmene až do onoho dne, kdy jej budu píti s vámi nový v království Otce mého.“ A chválu vzdavše vyšli na horu Olivetskou.

Tehdy řekl jim Ježíš: „Vy všichni pohoršíte se nade mnou této noci; neboť psáno jest: ‚Biti budu pastýře a rozprchnou se ovce stáda.‘ Ale když vstanu z mrtvých, předejdu vás do Galilee.“ Odpovídaje pak Petr řekl jemu: „Byť se všichni pohoršili nad tebou, já se nikdy nepohoršim.“ Řekl mu Ježíš: „Vpravdě pravím tobě: této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mě zapřeš.“ Dí jemu Petr: „Bych měl umříti s tebou, nezapru tebe.“ Podobně pravili též všichni učedníci.

Tehdy Ježíš přišel s nimi do dvorce, který slove Getsemany, a řekl učedníkům svým: „Poseďte tuto, až odejda tamto se pomodlím.“ A pojav Petra a dva syny Zebedeovy, počal se rmoutiti a teskliv býti. Tu řekl jim: „Smutná jest duše má až k smrti! Zůstaňte zde a bděte se mnou.“ A popošed maličko padl na svou tvář a modlil se řka: „Otče můj, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne; ale ne jak já chci, nýbrž jak ty.“ I přišel k učedníkům svým a nalezl je ani spí; i řekl Petrovi: „Tak-li jste nemohli jedné hodiny bdíti se mnou? Bděte a modlete se,

abyste nevešli v pokušení; duch zajisté hotov jest, ale tělo slábo." Opět po druhé odešel a modlil se řka: „Otče můj, nemůže-li kalich tento minouti mne, leč bych jej pil, staň se vůle tvá." A přišed opět, nalezl je ani spí, neboť oči jejich byly obtíženy. I nechal jich a odešed opět se modlil po třetí, táž slova říkaje. Nato přišel k učedníkům svým a řekl jim: „Spěte již a odpočívejte; hle, přiblížila se hodina, a Syn člověka bude vydán v ruce hříšníků. Vstaňte a pojďme! Hle, přiblížil se ten, který mě zradí."

A když ještě mluvil, hle, Jidáš, jeden ze dvanácti, přišel a s ním zástup veliký s meči a kyji (posláni byvše) od velekněží a starších lidu. Ten pak, který jej zrazoval, dal jim znamení řka: „Kterého políbím, ten jest to, chopte se ho." A hned přistoupiv k Ježíšovi, řekl: „Zdráv buď, mistře." A zulibal jej. I řekl mu Ježíš: „Příteli, nač jsi přišel?" Tu přistoupivše vztáhli ruce na Ježíše a jali ho. A hle, jeden z těch, kteří byli s Ježíšem, vztáhl ruku, vytasil svůj meč a udeřiv služebníka velekněžova, utal mu ucho. Tu řekl mu Ježíš: „Vtas svůj meč na jeho místo; neboť všichni, kteří berou meč, od meče zahynou. Či myslíš, že nemohu prositi Otce svého, a dá mi nyní více než dvanáct plukův andělův? Kterak tedy naplní se Písma, že musí se tak státi?" V tu chvíli řekl Ježíš zástupům: „Jako na lotra jste vyšli s meči a kyji, abyste mě jali. Denně sedával jsem (u vás) uče ve chrámě, a nejali jste mne. Ale toto všecko se stalo, aby se naplnila Písma prorocká." Tu všichni učedníci opustivše ho, utekli.

Ti však, kteří jali Ježíše, odvedli ho k velekněz Kaifášovi, kde zákoníci a starší se shromáždili. Petr šel za ním zdaleka až ke dvoru velekněze a vešed dovnitř seděl se služebníky, aby viděl konec. Velekněží pak a celá velerada hledali křivého svědectví proti Ježíšovi, aby ho vydali na smrt, ale nenalezli, ačkoli mnoho svědků křivých přistoupilo. Naposled přišli dva (svědkové křiví) a řekli: „Tento pravil: ‚Mohu zbořiti chrám Boží a ve třech dnech jej zase vystavěti'." Tu povstal velekněz a řekl jemu: „Nic neodpovídáš k těm věcem, které tito proti tobě svědčí?" Ale Ježíš mlčel. I řekl mu velekněz: „Zapřísahám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží?" Dí mu Ježíš: „Ty jsi to řekl; avšak pravím vám: od tohoto času uzříte Syna člověka seděti na pravici moci Boží a přicházeti v oblacích nebeských." Tu velekněz roztrhl roucha svá a řekl: „Rouhal se! Což ještě potřebujeme svědků? Hle, nyní jste slyšeli rouhání. Co se vám zdá?" A oni odpověděli: „Hoden jest smrti." Poté plivali na jeho tvář a bili jej pěsti, jiní políčkovali ho říkajíce: „Hádej nám, Kriste, kdo jest to, který tě udeřil?"

Petr pak seděl venku ve dvoře. I přistoupila k němu jedna služebnice a řekla: „I ty jsi byl s Ježíšem Galilejským." Ale on zapřel přede všemi řka: „Nevím, co pravíš." A když vyšel do brány, uzřela ho jiná služebnice a řekla těm, kteří tam byli: „Také tento byl s Ježíšem Nazaretským." A opět zapřel s přísahou: „Neznám toho člověka." A po malé chvíli přistoupili okolostojící a řekli Petrovi: „Vpravdě i ty z nich, neboť také mluva tvá tě prozrazuje." Tu počal

se proklínati a přisahati, že nezná člověka toho. A hned kohout zazpíval. I rozpomenul se Petr na slovo Ježíšovo, které řekl: „Prve než kohout zazpívá, třikrát mě zapřeš." A vyšed ven plakal hořce.

Když pak bylo ráno, všichni velekněží a starší lidu učinili nález proti Ježíšovi, aby ho vydali na smrt. I svázavše ho přivedli a vydali jej vladaři Pontiu Pilátovi.

Tehda Jidáš, jenž ho zradil, vida, že jest odsouzen, jat jsa lítostí, navracel třicet stříbrných velekněžím a starším řka: „Zhřešil jsem zradiv krev spravedlivou." Ale oni řekli: „Co nám do toho? Ty viz." I povrhl stříbrné ve chrámě a vzdálil se; a odešed osidlem se oběsil. Velekněží však vzavše stříbrné pravili: „Není dovoleno vložiti je do pokladny, neboť jest to mzda krve." A poradivše se koupili za ně pole hrnčířovo ku pohřbívání poutníků. Proto nazývá se pole to Hakeldoma, to jest pole krve, až do dnešního dne. Tehda se naplnilo, co bylo pověděno od proroka Jeremiáše slovy: „A vzali třicet stříbrných, mzdu to muže odhadnutého, jehož odhadli synové izraelští, a dali je za pole hrnčířovo, jak mi ustanovil Pán."

Ježíš pak byl postaven před vladaře. I otázal se ho vladař řka: „Ty jsi král židovský?" A Ježíš řekl jemu: „Ty to pravíš." A když velekněží a starší na něho žalovali, neodpověděl ničeho. Tu řekl mu Pilát: „Neslyšíš, jak veliké věci proti tobě svědčí?" Ale on neodpověděl mu k žádnému slovu, takže vladař se divil velmi.

O slavnosti však vladař propouštíval lidu jednoho vězně, kterého chtěli. Měl pak tehdy vězně po-

věstného, který slul Barabáš. Když se tedy sešli, řekl jim Pilát: „Kterého chcete, abych vám propustil, Barabáše, či Ježíše, jenž slove Kristus?" Neboť věděl, že ho vydali ze závisti. Ale když seděl na soudné stolici, manželka jeho vzkázala mu: „Nic neměj se spravedlivým tímto; neboť jsem mnoho vytrpěla dnes ve snách pro něho." Velekněží však a starší přemluvili lid, aby prosili za Barabáše, Ježíše pak aby zahubili. I promluvil vladař a řekl jim: „Kterého chcete z těch dvou, abych vám propustil?" A oni řekli: „Barabáše." Dí jim Pilát: „Co tedy mám učiniti s Ježíšem, jenž slove Kristus?" Řkou všichni: „Ukřižován buď." Dí jim vladař: „I co zlého učinil?" Ale oni ještě více křičeli řkouce: „Ukřižován buď." Vida tedy Pilát, že nic neprospívá, nýbrž bouře větší se stává, vzal vodu a umyl si ruce před lidem řka: „Nevinen jsem krví spravedlivého tohoto; vy vizte." A všechen lid odpověděl: „Krev jeho na nás i na naše dítky." Tu propustil jim Barabáše, Ježíše pak zbičovav, vydal jim, aby byl ukřižován.

Tehda vojáci vladařovi, vzavše Ježíše do soudního dvora, shromáždili k němu celou četu a svlekše ho, přioděli ho pláštěm šarlatovým; a spletše korunu z trní, vložili mu ji na hlavu a (dali) třtinu v pravici jeho, pokleknuvše před ním, posmívali se mu řkouce: „Zdráv buď, králi židovský!" A vyplivše se na něj, vzali třtinu a bili ho do hlavy. A když se mu naposmívali, svlekli s něho plášť a oblekli jej v roucha jeho a odvedli jej, aby ho ukřižovali.

Vycházejíce pak nalezli člověka kyrenského, jménem Šimona; toho přinutili, aby vzal a nesl kříž jeho.

A přišli na místo, které slulo Golgota, to jest místo lebčí. I dali mu píti vína smíšeného se žlučí, a okusiv nechtěl píti. Když pak jej ukřižovali, rozdělili si roucho jeho, metajíce o ně los (aby se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroka slovy: „Rozdělili sobě roucha má a o můj oděv metali los"). A sedíce hlídali ho tam. I dali nad hlavu jeho nápis viny jeho: „Tento jest Ježíš, král židovský." Potom ukřižovali s ním dva lotry, jednoho na pravici, druhého na levici. Ti pak, kteří tudy chodili, rouhali se mu potřásajíce hlavou svou a říkajíce: „Ha, jenž boříš chrám Boží a ve třech dnech jej zase vystavuješ, pomoz sám sobě. Jsi-li Syn Boží, sestup s kříže." Podobně i velekněží posmívajíce se mu se zákoníky a staršími říkali: „Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže; je-li králem izraelským, ať nyní sestoupí s kříže, a uvěříme v něho. Doufá v Boha, ať ho nyní vysvobodí, miluje-li ho; neboť pravil: ‚Syn Boží jsem'." Taktéž tupili ho i lotři, kteří s ním byli ukřižováni.

Od šesté hodiny pak nastala tma po vší zemi až do hodiny deváté. A okolo hodiny deváté Ježíš zvolal hlasem velikým: „Eli, Eli, lamma sabaktani," to jest: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?" Někteří pak z těch, kteří tam stáli, uslyševše to pravili: „Eliáše volá tento." A hned jeden z nich běžel a vzav houbu a naplniv ji octem a vloživ ji na třtinu dával mu píti. Ostatní však říkali: „Nechej, ať uvidíme, přijde-li Eliáš, aby ho vysvobodil." Ale Ježíš zvolav hlasem velikým vypustil duši.

(Na to všichni pokleknou a na chvíli se pohříží v rozjímání o smrti Páně.)

A hle, opona chrámová se roztrhla ve dvě půle od hora až dolů, a země se otřásla a skály se rozpukly, a hroby se otevřely. A mnoho těl zesnulých světců vstalo vyšedše z hrobů po jeho vzkříšení, vešli do svatého města a ukázali se mnohým. Setník pak a ti, kteří byli s ním hlídajíce Ježíše, vidouce zemětřesení a to, co se dělo, báli se velice a pravili: „Opravdu Syn Boží byl tento." Byly pak tam ženy mnohé, zdaleka se dívajíce, které byly šly za Ježíšem z Galilee, posluhujíce mu; mezi nimi byla Maria Magdalena a Maria matka Jakubova a Josefova, a matka synů Zebedeových.

Když pak se připozdilo, přišel jeden člověk bohatý z Arimatie, jménem Josef, který byl také učedníkem Ježíšovým. Ten přistoupil k Pilátovi a prosil o tělo Ježíšovo. Tu Pilát rozkázal mu dáti tělo. A Josef vzav tělo, obvinul je v plátno čisté a položil je do nového hrobu svého, který byl vytesal ve skále, a přivaliv kámen veliký ke dveřím hrobovým odešel. Byla pak tam Maria Magdalena a druhá Maria sedíce proti hrobu.

Poté přisluhující jáhen u oltáře modlí se prosbu „Očisť srdce mé . . .", prosí celebranta o požehnání, okuřuje knihu a zpívá závěr pašijí v tónu evangelia.

(Lid povstane.)

Druhého dne pak, který je po pátku, velekněží a farizeové sešli se k Pilátovi řkouce: „Pane, my jsme se rozpomenuli, že ten svůdce jsa ještě živ řekl: „Po třech dnech vstanu." Rozkaž tedy ostříhati hrobu až do třetího dne, aby snad učed-

níci jeho nepřišli a neukradli ho a neřekli lidu: Vstal z mrtvých. I bude poslední blud horší než první." Řekl jim Pilát: „Máte stráž, jděte, ostřihejte ho, jak rozumíte!" I odešli a osadili hrob strážnými, zapečetivše kámen.

Zpěv k obětování jest myšlenkovým ozvukem pašijí.

Potupu očekávalo mé srdce a bídu, a vyčkával jsem, kdo by se rmoutil se mnou, ale nebylo nikoho. Hledal jsem, kdo by mne potěšil, a nenalezl jsem. A dali mi za pokrm žluč a v žízni mne octem napájeli.

Je to bolestné volání trpícího Vykupitele, jež nese se chrámem při počátku obětní části mše svaté. Pašije vyvolaly před zrakem duše posvátný děj na obětišti kalvarském. Nyní započíná tajemná mešní obnova oběti Kristovy, s obětí kříže totožná. Dnes máme slaviti oltářní tajemství s pocity vděčné lásky, pohříženi v rozjímání bolestného obětního úkonu Kristova. Máme býti prodchnuti touhou odvděčiti se vroucně Spasiteli za hořké bolesti, s pevným předsevzetím, nemařiti v sobě ovoce bezměrných útrap Srdce Vykupitelova. Zrovna v té chvíli, kdy podáváme v oběť dary chleba a vína, znějí chrámem slova „Podali mi za pokrm žluč a v žízni mé mne napájeli octem." Tak obětní dary chleba a vína upomínají nás na kalvarský pokrm žluče a nápoj octa.

Stejně při sv. přijímání připomíná nám kalich svátostný („kalich požehnání" 1. Kor. 10, 16) hořký kalich utrpení.

„Otče, nemůže-li kalich tento mne minouti, leč bych jej pil, stať se vůle tvá." (Mat. 26, 42. — Zpěv po sv. přijímání.)

Spasitel poslušný až k smrti přijal kalich utrpení a hořkým zadostučiněním proměnil jej v kalich požehnání a spásy. Liturgie dnes vroucněji než jindy připomíná, jak hořkou obětí vykoupeny byly poklady milosti, jichž se nám u oltáře dostává.

Sekreta a modlitba po sv. přijímání přihlížejí k účinkům mešní oběti.

Uděl, prosíme, Pane, aby dar, před očima tvé velebnosti obětovaný, milost zbožnosti nám vymohl a za účinek blaženou věčnost nám získal. Skrze Pána našeho...

Otče, nemůže-li tento kalich mne minouti, leč bych jej pil, stať se vůle tvá!

O účinnosti mešní oběti opíráme na prahu svatého týdne prosby o milost pobožnosti, o zahlazení vin a splnění spravedlivých tužeb.

Imprimi potest. Pragae 2. Januarii 1938, P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. Januarii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exercièní dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

Zasvěťte dítky P. Marii.

Zasvěcujte dítky Panně Marii!

Veliký a vznešený úkol křesťanské matky. Na ní závisí blaho neb neštěstí dítek. Na jejích kolenou tvoří se nejvzácnější statek světa. Zpravidla matka sází semena budoucích světců. Věhlasný biskup Ketteler právem píše: „Křesťanská matka je největší dar Boží.“ Matka má zvláštní dovednost, řekl bych milost, učiti své dítky náboženství. Co ona vloží do dětského srdce, sroste s ním a zůstane v něm nesmazatelně po celý život. Na duši dětskou lze úžasně brzy nábožensky působiti.

Mnozí slavní mužové v pozdějším svém životě s pohnutím doznali, že za své náboženství mají co děkovati jedině své matce, na jejímž klíně se naučili modlit. Matčina modlitba za dítky a její zbožná přání mívají často přímo zázračnou sílu, zázračný účinek. Sv. Mechtilda v jednom vidění spatřila v nebi uprostřed blažených řeholnic dívenku, která zemřela ve věku šesti let. Podivila se tomu. I bylo jí zjeveno, že dítko má za tuto svou slávu co děkovati modlitbě své matky, která je zasvětila ještě před narozením stavu řeholnímu a Pánu Bohu. Chce-li matka učiniti své dítky šťastnými časně i věčně, docílí toho způsobem nejvznešenějším, když je zasvětí Rodičce Boží a učiní je dítkami ma-

riánskými. Tuto radu dala sama Nejblahoslavenější Panna sv. Brigitě slovy: „Učiň, aby dítky tvé staly se i dítkami mými!“

Co znamená „zasvětiti své dítky Panně Marii“?

Chce-li matka zasvětiti své dítko Panně Marii, učiní tak — možno-li — u oltáře mariánského. Odevzdá své dítko nebeské Matičce do vlastnictví, aby je chránila na těle i na duši a dovedla je k životu věčnému. Odevzdávajíc takto své dítko Panně Marii slíbí jí zároveň, že bude zasvěcené dítko co nejpečlivěji vychovávati a že mu záhy vštípí do srdce dětinnou lásku k Rodičce Boží. V den zasvěcení udělí matka dle možnosti almužnu. Rakouská císařovna Marie Terezie obětovala za každé své dítě sošku dítěte z ryzího stříbra. To bylo důkazem, že je s důvěrou odevzdává milé Rodičce Boží. Dítko, které bylo takto svou matkou zasvěceno Panně Marii, jistě bude po celý život zakoušeti zvláštním způsobem její mateřské lásky.

Blahoslavená Kateřina Emmerichová byla kdysi u smrtelného lože umírajícího poustevníka, který dříve vedl po celá desetiletí život prostopášný. Tři roky před smrtí ukázala se mu Nejblahoslavenější Panna a řekla mu, že jej jeho matka při narození jí zasvětila, aby se tedy obrátil.

Šel do sebe, činil pokání a zemřel blaženou smrtí. Z tohoto příkladu je zřejmo, jaký účinek mívá zasvěcení Panně Marii.

*

V městečku Sethfeh v Egyptě, kde bydlí Koptové, podařilo se jistému horlivému misionáři počátkem minulého století několik rodin na víru Kristovu obrátiti. Mezi nimi byl také Josef Bisciarah se svou manželkou. Roku 1714 narodil se nově obráceným manželům chlapeček, jemuž dáno na křtu svatém jméno Abulcher. Zbožný otec pojal dítko do náručí a předstoupiv před oltáříček Matky Boží, pravil: „Ty budeš na příště jeho Matkou. Od tohoto okamžiku ti ho odevzdávám a obětuji tvému Synu, zachovej je čisté ode všeho hříchu, zachovej je ve víře katolické církve, vychovávej je v čistotě, ozdobuj všemi ctnostmi, buď mu záštitou a ochranou proti zlému nepříteli až do smrti.“ Od této chvíle bylo také zjevno, že Maria dítko ono přijala za své. Neobyčejná zbožnost a láska k Panně Marii, láska k sv. čistotě, zdobily dítko hned od maličkosti. Často našla ho matka ležeti tváří na zemi a volati k Matce Boží: „Ty jsi moje Matka, mám Tě tolik rád, tolik rád!“ Když později octnul se v nebezpečí námořních loupežníků, kteří by ho byli zajali a za otroka prodali, utekl se opět k Panně Marii a pro-

sil Ji, aby ho jako Matka jeho vytrhla z nebezpečí. A prosba ta pomohla. V tomtéž okamžiku objevily se dvě lodě rytířů Maltézských a pomocí jich byl Abulcher zachráněn.

*

Dítky dlužno zasvěcovati Panně Marii záhy.

Velmi se doporučuje křesťanským matkám, aby své dítky zasvěcovaly Panně Marii již před jejich narozením. Pán Bůh totiž rád přitahuje dítky k Sobě. „Hospodin mne od lůna matčina povolal, vzpomněl, by jméno mi dal, již v životě mateřském.“ (Is. 49, 1.) V životopise mnohých světců čteme o takovýchto zbožných matkách. Panna Maria jistě zachová dítky, které tak záhy byly Jí zasvěceny, aby se staly účastny milosti křtu svatého. — Pater Huby píše: „Dítko, kterému svatým křtem dostalo se milosti Boží, má v sobě klenot, který je cennější než všechno zlato a všechny drahokamy, zářivější než slunce a krásnější než všechna přirozená krása andělů a lidí na zemi.“ Vždyť křtem stalo se dítkem nejvyššího Krále nebes i země, ano ještě více: svatostánkem Božím, neboť Pán Bůh přebývá v jeho srdci. Svatí andělé obklopují je, chrání, vodí a řídí! Svatý křest je milost tak veliká, že jí na tomto světě nikdy nepochopíme. O sv. Ludvíku francouzském se vypravuje, že po celý život ob-

zvláště miloval městečko Poissi, v němž byl pokřtěn.

Když matka sv. Aloise byla při jeho narození v převelikém nebezpečí života, učinila slib, že s dítkem, přijde-li zdrávo na svět, vykoná pout do Loreta. Důvěrná její modlitba vyslyšena. Vůbec měly by matky, jsou-li ve stavu Pánem Bohem požehnaném, v té době uctívati zvláštní pobožností blahoslavenou Matku Páně.

*

Když sv. Jan Bosko měl býti vysvěcen na kněze, řekla mu matka: „Jeníčku, oblékl jsi kleriku a jistě tušíš blahou radost, jakou z tvé obláčky mám. Ale pamatuj si, nikoliv klerika, nýbrž praktický ctnostný život bude ctí tvého duchovního stavu. Kdybys, nedej Pán Bůh, pochyboval o svém povolání, nezneucti, prosím tě, tento šat. Svlékni jej okamžitě, budeš mi milejší jako chudobný venkovan než jako kněz, nedbalý svých povinností. Když jsi se narodil, zasvětila jsem tě Panně Marii, když jsi odcházel na studie, odporučovala jsem ti především úctu a oddanost k Panně Marii, nyní tě prosím, odevzdej se jí úplně. Miluj ty, kteří ji milují, a staneš-li se knězem, rozšiřuj neustále oddanou úctu k této milostivé Matičce...“

*

Sv. Ondřej Korsinský byl od svých zbožných rodičů, ještě než se narodil, Bohu a božské Matce zasvěcen. V noci před jeho narozením měla matka jeho Pellegrina podivný a hrozný sen. Zdálo se jí, že se jí narodil vlk, který vběhl do jednoho kostela a tam se proměnil v beránka. Tento podivný sen utkvěl matce v paměti, a když Ondřej stával se neposlušným, vzdorovitým, zlým, tu sen její tanul jí na mysli. Jednoho dne zavolali zarmoucení rodiče mladého Ondřeje k sobě, aby mu vážně domluvili stran jeho nepřístojného, nepěkného a divokého chování. Avšak Ondřej zdráhal se uposlechnouti hlasu dobrých rodičův a ve hněvu pronesl i nadávky, jež bolestně se dotkly starostlivých, dobře s ním smýšlejících rodičů. Tu matka všecka jsouc zarmoucena, se slzami v očích mu pravila: „Ty, synu, jsi opravdu oním vlkem, kterého jsem ve snu viděla!“ Když se Ondřej vyptával, co slova její znamenají, vypravovala mu matka svůj sen, a svěřila mu také, že ho již tehdy před narozením zasvětila Nejsvětější Panně Marii a že tedy Jí přináleží. Toto vypravování mělo spasitelný účinek na srdce mladíkovo. Nemohl po celou noc usnouti; myšlenka, že náleží Matce Nebeské, pronásledovala ho a nedala mu oka zamhouřiti. „Panenská Matko moje,“ volal často, „poněvadž jsem Tvým, proto chci Tobě ve dne v noci ochotně sloužiti; Ty však pros za mne Svého Syna,

aby mi hříchy mé mladosti milostivě odpustil.“ Na úsvitě odebral se do kostela Karmelitů, padl tam, hořké slzy prolévaje, před obrazem Matičky Boží a zasvětil se z celého srdce službě své nebeské Matce. Na to vstoupil do kláštera Karmelitů, kde andělským svatým životem sen své matky vyplnil. Umřel jakožto biskup ve Fiesole a byl od papeže Urbana VIII. do počtu svatých vřaděn.

*

Sv. František Saleský, jsa asi 17 roků stár, byl v Paříži, kde právě studoval. Ve studiích vynikal nejen pílí, ale také neobyčejnou zbožností. Avšak Bůh chtěje sv. jinocha zkusiti, dopustil na něho zvláštní pokušení. I stalo se, že jednoho dne upadl v trudnomyslnost, a obzvláště ho trápila myšlenka, že jest od Boha zavržen, a že nebude spasen. Dnem i nocí hořce plakal, úzkost duše odňala mu všecku radost, kterou jindy v modlitbě pociťoval; nemohl již ani jídla ani nápoje požívati, ani spáti. Celé tělo jeho chřadlo a scházelo očividně. V takových hrozných okamžicích často volal: „Mám tedy býti navždy zbaven milosti Boha, jenž ke mně býval vždy tak laskavým? Mám tedy navždy zbaven býti milosti a lásky věčné, po nichž jsem tak toužil? Mám býti zbaven i Tebe, ó Maria, a nikdy, nikdy Tě v nebi nespatřím?“ Tento hrozný duševní

ní stav jeho trval celý měsíc. Tu v největší úzkosti a nevěda si jiné rady šel do chrámu a uzřel na stěně obraz, na němž napsána byla tato modlitba: „Pomni, ó nejdobrotivější Panno, že nebylo slýcháno, abys byla koho opustila, kdo se pod ochranu Tvou utíkal.“ Povzbuzen jsa touto modlitbou vrhl se sv. František před oltář Panny Marie a modlil se s největší zkroušeností onu modlitbu, obnovil slib sv. čistoty, a slíbiv, že denně bude se modliti sv. růženec, připojil slova: „O Královno moje, buď mou přímluvkyní u Svého Syna, k němuž netroufám si s prosbou obrátiti; ó Matko má, když nebudu moci já nešťastník milovati svého Spasitele na onom světě, ač poznávám, jak je milování hodný, vypros mi aspoň milost, abych Ho zde na zemi tak miloval, jak jen mohu; o tuto milost Tě prosím, a doufám, že mi ji vyprosíš.“ Sotva dokončil modlitbu tuto, tu cítil, že byl vyslyšen. Jakoby mu kámen se srdce spadl, bylo mu volno, a srdce jeho naplněno bylo mírem a útěchou. A od té doby podobného pokušení neměl. Za to po celý život byl vroucím ctitelem Panny Marie, a nepřestal ani slovy ani spisy velebiti lásku a milosrdenství Bl. Panny Marie.

*

Blah. Rupert, pozdější opat kláštera Benediktinského, neměl v mládí daru, aby se

mohl naučiti potřebným vědomostem. Všechna snaha, kterou věnoval svému studiu, jevila se marnou. V této své veliké nesnázi utekl se k Panně Marii a vzýval ji převroucně jakožto „Stolici moudrosti“. Se slzami v očích padl před Její obraz a úpěnlivě prosil, aby mu u Syna Svého vyprosila dar vědy. A sotva dokončil svou modlitbu, tu zjevila se mu Panna Maria, laskavě na něho pohlédla a praviła: „Synu můj, oč prosíš tak úpěnlivě? O vědomosti? Buď si! Tvé přání bude splněno. Budeš mezi všemi vrstevníky nejučenější; nikdo tě vědomostmi nepředčí. Hleď však, abys tohoto daru, ti svěřeného, nezneužíval.“ A tak stalo se. Od té chvíle nabyl velikých vědomostí v Písmě svatém; četl ustavičně v něm a byl velikou láskou k Pánu Bohu roznícen.

*

Panna Maria — ochránkyně nevinnosti.

Dobré matce nic nemá více ležeti na srdci než, aby její dítky si zachovaly nevinnost a čistotu. Sv. Ludvíkovi francouzskému často říkala jeho matka: „Raději bych tě viděla mrtvého u svých nohou, než bys se měl někdy dopustiti smrtelného hříchu.“ — O jak vzácná je nevinnost a čistota! Nevinné, čisté duše jsou lilie v zahradě církve svaté. Nevinnost je nejvzácnější statek a zdroj všeliké

ctnosti a radosti. Na člověka čistého usmívá se štěstí ustavičně. Pán Bůh je v něm a jeho podíl je nebe. Čistotu a nevinnost provází nezřídka i v časných věcech velmi nápadně požehnání Boží, kdežto opak mívá často za následek kletbu a neštěstí. Čisté, neznesvěcené mládí činí člověka oblíbeným u všech tak, že i sám bezbožný Voltaire vyznává: „Čistý jinoch je nejkrásnější tvor na světě."

Nevinnost a čistota jsou zvláště potřebny ke šťastné volbě stavu; dávají člověku zvláštní míru moudrosti, která jej chrání od přehmatů a vede nejjistější cestou k cíli. Jedním slovem: nevinnost a čistota mívají v zápětí nesmírné požehnání. Byl-li však klenot čistoty ztracen, na věky se nevrátí. Trhliny zůstanou i v nebi, a ani světec nenajde znovu okrasy nevinnosti. Jistá svatá duše viděla jednou u vytržení kajícího hříšníka po jeho smrti. Roucho jeho bylo bílé jak stříbro, ale plno trhlin. Tyto trhliny byly však pokryty zlatem a drahokamy. Roucho bílé jako stříbro značí křestní nevinnost, zlato a drahokamy jsou skutky kající.

Svět je pln Herodesů, kteří vraždí nevinnost dítek. Často bývají to vlastní rodiče, kteří jejich nevinnost za babku prodávají, místo aby ji opatrovali jako vzácný drahokam. Běda takovým rodičům! Ó jak bývá za našich dnů chrám Boží v duších dětských zne-

svěcován a hanoben! Je to přímo zázrak, zachová-li si mladý člověk nevinnost. Již v raném věku dětském, ve škole, bývají dítky často vydány velikým nebezpečím a ztrácejí svou nevinnost. Tak může býti s jediným mravně zkaženým dítětem snadno zamořena celá škola. Nevšímaví rodiče považují často dítky své za anděly nevinnosti; bohužel namnoze již pozdě shledávají, že květ jejich srdce je otráven tajnými hříchy. Jak nutná je zde vyšší ochrana, ochranná ruka čisté Panny! Matka, která své dítky zasvětila Rodičce Boží, denně Jí je doporučuje a dobrou výchovou je navádí k úctě Panny Marie, pocítí nevypravitelnou útěchu. Kolik duší bude na věčnosti děkovati za zachování nevinnosti své zbožné matce! Jaké to povzbuzení pro matku, aby své dítky již záhy svěřovala Panně Marii!

*

Sv. Anselm vypravoval jedné ze svých sester, předkládaje jí rozjímání o dětství Pána Ježíše, následující legendu, za tehdejších časů velmi rozšířenou: Když Panna Maria utíkajíc před ukrutným Herodesem do Egypta, přišla s Ježíškem na poušť, tu dostala se sv. rodina mezi loupežníky. Než při pohledu na milé Děťátko nemohl náčelník jim nic zlého učiniti, ba naopak nabídl jim svou skrýši za přístřeší a poskytl jim všeho, čeho potřebovali. Maria Panna byla všecka dojata tou lás-

kou a úslužností, jakou loupežník k Jejímu Dítku projevoval. Odcházejíc srdečně mu děkovala s ujištěním, že před smrtí bude za laskavost svoji odměněn. Ujištění toto se splnilo, neboť loupežník ten byl oním lotrem Dismasem, jenž po pravici s Pánem Ježíšem zároveň byl ukřižován, a jenž slyšel od Něho slova: „Amen, amen pravím tobě, ještě dnes budeš se mnou v ráji!“ Kdo by pochyboval, že podle této krásné legendy Maria, Nejsvětější Panna, stojíc pod křížem, ukázala se proň býti útočištěm hříšníků?

*

Sv. Justinu, pannu a mučenici, chtěli ukrutní pronásledovníci, zvláště pak jistý kouzelník Cyprian, všemožně k nečistotě svésti. Než neučinila toho Justina, ale vrhnuvši se na kolena s důvěrností a vroucností volala k Nejblahoslavenější Panně: „Ó Maria, věži ze slonové kosti, ochranitelko nevinnosti, stůj při mně, abych i já čistá a neposkvrněná zůstala, jako kost slonová a silná jako věž, proti všem pronásledovníkům nevinnosti a života mého!“ A hle, přišla pomoc shůry, a Justina na přímluvu Panny Marie zázračně z rukou těch, kteří ji poskvrniti chtěli, vysvobozena jest.

V r. 1586 narodil se vznešeným a zbožným rodičům v městě Parma v Italii hošík, jemuž dali na křtu sv. jméno Mikuláš. Jeho příjmení bylo: Zucchi. Již v nejútlejším mládí měl zvláště velikou úctu a lásku k Panně Marii. Když mu bylo dvanáct let, napsal slavnostní zasvěcení Panně Marii, kterým jí odevzdal svou duši i své tělo a ji prosil, aby ho chránila jako svůj vlastní majetek. Matka Boží přijala toto zasvěcení a odměnila je největší milostí. Neboť Mikuláš mohl jako stařec říci: „Po celý svůj život neposkvrnil jsem duši svou hříchem nečistoty a za to děkuji jen ochraně Panny Marie, které jsem se již ve svém dětství zasvětil."

Když mu bylo šestnáct let, vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova, žil svatě a stal se slavným kazatelem. Mnohé hříšníky, kteří po celá léta žili ve zvyku těžkého hříchu, přivedl na lepší cestu. Prostředek, kterého užíval k tomu účelu, byla malá pobožnost k Matce Boží, kterou ukládal kajícníkům a o které často kázával.

Kdo se chce uchrániti hříchu nečistoty, modlí se ráno a večer „Anděl Páně" a přidává tuto modlitbu:

Ó Paní moje, ó Matko má, tobě se zcela věnuji. Tobě zasvěcuji své oči, své uši, svůj jazyk, své srdce a své tělo celé. Opatruj mne jako vlastní majetek. Amen.

A v pokušení se modlí:

Ó Paní moje, ó Matko má, pomni, že jsem tvůj, opatruj mne jako vlastní majetek svůj.

*

Mladý muž přišel z daleka do Říma. Po kázání P. Zucchiho přišel k němu a vylíčil mu smutný stav své duše: Propadl hříchu nečistoty a tím tak zmalomyslněl, že neměl odvahy roztrhati pouta tohoto hříchu. Kněz ho potěšil slovy: „Jen měj důvěru v milost Boží. Kdybys měl to neštěstí zase upadnouti do hříchu, hned přijď ke mně, s radostí tě vždycky přijmu."

Jinoch povzbuzen laskavostí kněze, vrátil se několikrát, avšak nebylo pozorovati polepšení. Konečně řekl mu kněz: „Synu můj, ke spáse tvé duše, chci ti nejsvětější Pannu Marii dáti za královnu a matku. Jestli to přijmeš a se osvědčíš jako její služebník a syn, doufám, že ti za to vyprosí potřebnou pomoc, abys unikl nástrahám zlého ducha. Jako znamení tvé ochoty, prosím tě jenom o jednu věc: Ráno při vstávání se pomodli Zdrávas, Maria, ke cti nejčistšího panenství jejího, potom přidej: „Ó Paní moje, ó Matko má, atd." Večer opakuj tutéž modlitbu. Když přes den aneb v noci zlý duch tě pokouší ke zlému, modli se hned: „Ó Paní moje, ó Matko má, pomni atd."

Jinoch byl potěšen, že nalezl tak lehký prostředek a slíbil knězi, že všechno splní. Několik dní potom opustila jeho rodina Řím, a on musel s ní. Před odjezdem ještě navštívil P. Zucchiho, obnovil svoje předsevzetí a prosil o požehnání.

Po čtyřech letech se vrátil do Říma, spěchal ke knězi, aby mu zjevil stav své duše. Kněz se podivil, že jinoch se po celé čtyři roky zachránil před hříchem smrtelným a tázal se po příčině tohoto obrácení. — Jinoch odpověděl: „Za své obrácení děkuji oné modlitbičce, které jste mne naučil před čtyřmi roky. Ani jednoho dne jsem ji nevynechal a byl-li jsem překvapen pokušením, ihned jsem se obrátil na Pannu Marii o pomoc. A její pomoci děkuji, že jsem neklesl.

*

Když P. Zucchi v kázání vypravoval onen příklad, rozhodl se jinoch, kterého špatný přítel sváděl k hříchu, že se obrátí a začne lepší život. Přerušil styky s oním špatným přítelem, a šel dle rady kněze na duchovní cvičení. Brzy se duše jeho uzdravila, a čím více dříve hřešil, tím horlivějším se stal potom ve zbožnosti. Šest měsíců uplynulo po jeho obrácení. Tu ho zlý duch sváděl, aby zase navázal styky s bývalým svým přítelem: „Hle, mohl bys také svého přítele přivésti na dobrou cestu.“

Jinoch věřil tomuto vnuknutí a odebral se jednoho večera k domu onoho falešného přítele; již otvíral dveře domu a tu si vzpomněl na radu, jakou mu tehdy dal kněz, a modlil se: „Ó Paní moje.“ Sotva modlitbu ukončil, cítil, jak někdo uchopil ruku jeho a vedl jej zpět až k jeho bytu. Tu jinoch přišel k sobě a ohlížel se po svém vůdci, avšak nikoho neviděl.

Panna Maria vede ke stavu kněžskému a řeholnímu.

Zbožné matce, která vroucně uctívá Rodičku Boží a své dítky Panně Marii zasvětila, dostává se nezřídka na Její přímluvu milosti, že buď jedno neb i více jejích dítek bývá od Pána Boha povoláno ke stavu kněžskému a řeholnímu. Je to největší milost, jakou může Pán Bůh uděliti lidem. Zbožné matky jsou kořeny kněží. Veliký svatý Augustin je plodem modlitby své matky, svaté Moniky. Je možno, aby zbožná matka, která zná krásu a vznešenost stavu kněžského a řeholního, neprosila o milost, aby její dítko bylo do toho stavu povoláno? Podle svatých otců jsou kněží sloupy církve, vrátní království nebeského, vyslanci Boží; důstojnost jejich je nesmírná. Stav řeholní je ráj na zemi. Po křtu svatém je řeholní povolání největší milostí, kterou

Pán Bůh může uděliti člověku, nejkratší a nejsnadnější cestou do nebe.

Jednou se Panna Maria zjevila jinochovi, ukázala mu nádherné, zářící koruny a pravila mu: „Chceš-li dosíci těchto korun, vstup do stavu řeholního!“ Zbožná matka navštívila jednou se svým devítiletým synáčkem mariánské poutní místo; vykonali spolu pout. Když se vrátili domů, pravila matka: „Tak, nyní jsem odevzdala Ludvíčka Matce Boží. Řekla jsem jí“ — dodala vesele, položertem — „dělej si s ním, co Ti libo, učiň jej třeba biskupem!“ A skutečně, Panna Maria udělala z něho biskupa; byl to biskup Ludvík Wahl v Drážďanech, apoštolský vikář saský, který zemřel r. 1905.

*

Malý Jan Bosko chtěl se státi knězem; ale zdálo se to býti nemožným. Sousedé Turko ho těšil: „Neboj se, Jeníku, buď jen hodný, Panna Maria ti pomůže.“ Kteréhosi srpnového rána přiběhl Jeník na vinici všecek rozradostněn.

„Proč jsi dnes, Jeníčku, tak vesel?“ tázal se Turko.

„Dnes jsem již jist, že budu knězem.“

„Dej pokoj! Jak to“?

„Měl jsem dnešní noci sen, který se splní. Zdálo se mi, že přichází ke mně vzácná paní a přivádí mi veliké stádo, které pásla. „Vidíš, Jeníčku, to stádo? svěřuji ti je.“ „Ale, milá paní,“ řekl jsem, „jak se mám postarati o tolik oveček a beránků? Nemám, kam bych je zavedl na pastvu.“ „Nic se neboj, o to se postarám já,“ řekla mi dáma a zmizela. Sen mě tak potěšil, že se již nebojím o svou budoucnost.“

*

Jistý mladý šlechtic konal po moři cestu ve společnosti jistého řeholníka a jiných osob. Cestou četl špatnou knihu, na níž zdál se míti obzvláštní zalíbení. Hlasitě velebil její krásu a nabídl ji také onomu řeholníkovi, aby se jí pobavil. Mnich vzal knihu, ale sotva přečetl několik řádků, poznal ducha onoho díla, a proto knihu ihned zavřel a majiteli bez prodlení navrátil. Když ho mladý pán pobízel, aby dále četl, pravil: „Nebudu, mám dosti toho, co jsem přečetl; takové výrobky může člověk poznati po — vůni.“

„Co tím chcete říci?“ tázal se mladý muž.

„Chci tím říci,“ pravil řeholník, „že otravující zápach, jejž taková díla vydechují, podobá se zápachu mrtvol; jest ho cítiti zdaleka. Vím také, že jsou lidé, kteří v tom nalézají svou potravu a pastvu svého srdce. Nu ovšem,

každý hledá svou radost; co mne se týče, nemám Bohudíky takové touhy, račte tedy dovoliti, abych zůstal takovým, jakým jsem.“ Tato odpověď zarazila mladého muže, jenž zastyděl se za svou nestoudnost. Mnich poznal jeho rozpaky; chránil se však toho, aby použil toho ku svému prospěchu a mladého muže ještě více pokořil, naopak vynasnažil se svým vlídným chováním a hlavně veselou náladou zábavu rozprouditi. Poněvadž byl jak zbožný, tak učený, podařilo se mu brzy řeč obrátiti na předmět náboženský. Vychvaloval napřed kouzlo ctnostného života a vynasnažil se vylíčiti hlavně blaženost čistého, nevinného srdce. Řeč řeholníkova a jeho další zábava učinily hluboký dojem na mladého muže a než přišli k cíli své cesty, otevřel mu celé svoje srdce. Byl kdysi zbožně vychován, ale potom ve světě špatnými příklady zkažen. Slíbil řeholníkovi, že se polepší. Ten, aby ho zkusil, otázal se ho: „Nechtěl byste Matce Boží učiniti malý dárek?“ „Ze srdce rád,“ odpověděl onen. „Nuže, chci se přesvědčiti,“ pokračoval řeholník, „zdali byste z lásky k Panně Marii onu knihu, kterou jste dříve tak chválil, roztrhal a vhodil do moře.“ „Zde jest, otče duchovní,“ pravil mladík. „Nikoli,“ odpověděl duchovní, „chci, abyste tak sám učinil a Božské Matce tento dar přinesl.“ Mladík tak učinil. Tato nepatrná oběť stala se pro něho pramenem hojných milostí. Navrátiv se do otcovského města Jano-

va, byl přímluvou Panny Marie v srdci svém všecek změněn. Jsa povznešen nade všechny ohledy lidské, opustil všecky své spoludruhy a zanechal všech zábav. Na to zřekl se statků a své rodiny a vstoupil do kláštera, v němž až do své smrti setrval, jsa ozdobou a vzorem svým spolubratřím a skonal smrtí blaženou.

Dítky nutno vésti k Panně Marii.

Veliké tajemství výchovy dítek záleží v tom, že z nich vychováváme dítky mariánské a záhy jim do srdce vštěpujeme dětinnou lásku k Marii Panně. Zapustila-li tato pobožnost v duši kořeny, činí zázraky nevinnosti a svatosti. Úcta Panny Marie je — dle učení svatých otců — neklamné znamení vyvolení věčného a klíč k pokladům milosti Boží. Sv. Jan de la Salle, který založil řeholi k ochraně nevinnosti, často říkával svým bratřím: „Abyste učinili své povinnosti zadost, k tomu z nejlepších prostředků je, míti zvláštní úctu k Matce Boží a živiti ji u svých žáků.“

Jakmile se začne rozum dítka probouzeti, již začíná zbožná matka vkládati do srdce maličkých lásku k Matičce nebeské a učí je, zbožně se modlit „Zdrávas Maria“. Tato modlitba je jako nebeská rosa, která oplodňuje duši. První „Zdrávas Maria“, které pronesl

anděl, stalo se lidstvu zdrojem spásy. Poněvadž se naše spása tímto pozdravem začala, je spása jednotlivce jakoby s touto modlitbou spojena. Jakmile se dítko této nebeské modlitbě naučilo, neopomine mu dobrá matka doporučovati, aby se denně, ráno a večer zbožně modlilo 3 „zdrávasy" za ochranu od hříchu. A jak líbezně zní proslulá modlitba pátera Zuchiho: „Ó Paní má, ó Matko má" atd. na rtech matky a jejích dítek! Touto modlitbou vymohlo si už bez počtu duší ochranu a milost Panny Marie.

V životopise mnohých světců čteme, kterak se jim Panna Maria často již v jejich dětském věku zjevovala, když navštěvovali Její obrazy. Sv. Odilo byl jako dítě chromý na obě nohy; vlezl do kostela před oltář Matky Boží a zvolal: „Ó Matičko přemilá, pomoz mi povstati!" A hle! Zázračné cuknutí projelo jeho údy, mohl povstati a byl zdráv. Devítiletý sv. Alois složil před obrazem Matky Boží slib ustavičné čistoty. Sv. Leonard Mauritio již jako chlapec vodil jiné děti k obrazům Panny Marie. Proto navádí zbožná matka své dítky, aby navštěvovaly obrazy Matky Boží a zdobily je květinami.

*

Bl. Krišpín z Viterba byl jako pětiletý chlapeček od své zbožné matky Bl. Panně Marii zasvěcen. Od toho okamžiku nepřestal své

nebeské Matky milovati. Když mu bylo 10 roků, byl dán na učení k jednomu ze svých strýců, jenž byl obuvníkem. Mladičký učeň byl přičinlivý a hodný. Večer každé soboty dal mu strýc, byl-li s jeho prací spokojen, nějaké peníze — ovšem ne mnoho. Šťastný hoch běžel pak ihned na náměstí a koupil kytici květin. „Dejte mi nejkrásnější, jakou máte," říkával ku květinářce, „neboť bude odevzdána jisté vznešené Paní." Pak šel a přinesl kytici buď k soše, nebo k obrazu Bl. Panny Marie a tam kytici své Matce obětoval. V neděli pak zůstal po celé dopoledne ve chrámu Páně, kde s největší radostí a zbožností přisluhoval při mších svatých. Úcta k Matce Boží a k velebné Svátosti zjednala mu blaženost věčnou.

*

Sv. Filip Neri, sešlý věkem a přebohatý zásluhami, ku konci života roznemohl se zimnicí. V nemoci té choval se velmi trpělivě; nepovzdechl ani nezalkal, bylo ho slyšeti často, jak šeptá slabě: „Pane, rozmnož bolest, ale rozmnož také trpělivost!" Když jednoho dne téměř 12 hodin byl trápen nejprudšími bolestmi, přišli večer lékaři ohledati tepnu a prohlásili, že může ještě jen několik hodin zůstati na živu. Uchváceni žalem mlčky stáli kolem něho duchovní synové. Tu náhle zvolal světec hlasitě: „Ó ma svatá Panno Maria!"

To slyšíce, přispíšili k němu lékaři a přítomní, i viděli světce, že má obličej nebeským světlem ozářený a ruce pozdvižené, jakoby chtěl někoho objati, a při tom volal s vřelými slzami: „Ó má milá Panno Maria, nejsem hoden, že přicházíš mne navštívit a mých bolestí mne sprostit!“ Lékaři mu domlouvali, aby se tak nerozčiloval, že se tím nemoc zhorší. Na to řekl jim světec: „Já vás již nepotřebuji, vždyť svatá Panna Maria ke mně přišla a uzdravila mne.“ To uslyševše, sáhli mu opět na tepnu a shledali, že jest sproštěn zimnice a při síle; i mohl druhého dne ráno vstáti. Ani představiti si nelze, jak vděčným byl Filip své milé Paní, — ten Filip, kterýž se hned v dětství Marii Panně zasvětil a svým duchovním synům nevěděl co jiného doporoučeti, než aby byli pobožnými ctiteli Panny Marie; říkávalť: „Vězte, moji synové, a věřte mi, že není mocnějšího prostředku k dosažení milosti od Boha než ta svatá Matka. Kdo chce milost, uchýl se k Marii.“

*

Ku známému kazateli Hunoltovi přišel kdysi lehkomyslný mladík, jenž se po rozkoších světských sháněl a v hříchu i nepravostech kochal. Mladíka toho napomenul zbožný kazatel s otcovskou přísností, upozorniv ho laskavě na smutný stav jeho duše. Nešťastník

se pousmál a pravil: „Milý otče, každodenně se modlím k Panně Marii, ta se již o to postará, abych nezahynul, třeba bych sebe častěji do hříchu klesal.“ Na to dí vážně ctihodný otec: „Milý synu, ty máš o uctění a pomoci Panny Marie velmi bludný pojem. Domníváš se, že tebe uchová, když se schválně hříchu do náručí vrháš? Ty blázne, jdi a vrhni se s mostu do proudu řeky a důvěřuj v pomoc matky své na břehu stojící; vrhni se doprostřed plamenů a volej k otci svému, aby tě z ohně vysvobodil. Jestliže se sám opět a opět do hříchu vrháš a takto si sám nebes bránu uzavíráš, tu ani Bůh nemůže ti pomoci, nemůže tě spasiti, a Panna Maria má větší moc míti než sám Bůh?“ Slova ta účinkovala. Mladík se vzpamatoval a činil pokání. Od té doby nemodlil se k Panně Marii toliko ústy, ale i srdcem, ctnosti její následoval a spasil duši svou.

*

Svatá zpověď a svaté přijímání za pomoci Panny Marie.

Je-li v životě dětí doba, kdy je nutno naváděti je k tomu, aby hledaly útočiště u Panny Marie, je to zvláště první svatá zpověď a první svaté přijímání. Dětské hříchy se často podceňují. A přece hříchy dětské

působí dále v životě, nezahladí-li se pokáním. Sv. Řehoř Veliký vypravuje o pětiletém chlapci, který měl zvyk, rouhati se velebnosti Boží, aniž ho otec vážně za to trestal. Upadl do smrtelné nemoci. V posledních okamžicích přepadla chlapce strašlivá hrůza, viděl ďábly se blížit. Otec jej přivinul na svou hruď. Chlapec vzkřikl: „Tatínku, zadrž je, zadrž! Vidím mouřeníny, kteří si mě chtějí vzíti.“ A ihned na to zemřel s rouháním na rtech. — Bylo-li dítko svedeno a tajně se dopustilo hříchů nemravných, je veliké nebezpečí, že bude tyto hříchy zamlčovati. Proto je povinností matek, napomínati své dítky, aby se zpovídaly dobře a ničeho nezamlčovaly. Ať vykonají s dítkem devítidenní pobožnost k Matce Boží o milost dobré zpovědi! Panna Maria pomůže jistě.

Rovněž chopí se zbožná matka všeho, aby své dítky připravila k svatému přijímání, dala je obléci do svatého škapulíře a sprostředkovala jejich přijetí do mariánských bratrstev a družin. Zbožné dítě bude svým rodičům po celý jejich život útěchou.

*

V dějinách kongregace Nejsvětějšího Vykupitele dočítáme se události, která zaznamenána jest jedním ze ctihodných otců této kongregace takto:

Při jedné misii přišel ke mně po skončeném kázání o Matce Boží jistý stařec a prosil, abych ho vyzpovídal. Byl pln radosti a pravil ke mně: „Ach, velebný pane, Panna Maria prokázala mi velikou milost.“ — „A jakou milost vám prokázala?“ ptal jsem se s účastí přátelskou. — „Jakou?“ vece dále stařec. — „Vězte, že jsem po třicet let vykonával samé svatokrádežné zpovědi, poněvadž jsem si netroufal z jistého hříchu se zpovídati; po tu celou dobu octl jsem se kolikráte ve velikém nebezpečenství, ano i v nebezpečenství života. Kdybych byl umřel v tom bídném stavu, byl bych býval na věky ztracen. Nyní však Panna Maria pohnula mým srdcem.“ — Při vypravování svém proléval stařec hojné slzy.

Vyzpovídal jsem ho a po svaté zpovědi ptám se ho: „Konal jste nějakou pobožnost k Blah. Panně Marii, že nedala vám zahynouti?“ Odpověděl kajícník: „Postil jsem se každou sobotu na počest Bl. Panny Marie a tomu připisuji dnešní obrácení své.“

Pobožnosti.

Modlitba matky k Neposkvrněnému Početí Panny Marie.

Pozdravuji Tebe, Panno Maria, běloskvoucí lilie nejsvětější Trojice, skrze Srdce Tvé-

ho milého Syna. Hle, padám Ti k nohám a uctívám Tě co nejpokorněji. Vyvýšil Tebe Pán Bůh nesmírně nade všecky tvory a uchránil Tě od poskvrny hříchu dědičného. Raduji se s Tebou. Na věky budu chváliti Pána Boha za toto Tvé vyznamenání. Hle, ke cti Tvého Neposkvrněného Početí zasvěcuji a odevzdávám Ti do vlastnictví všechny své dítky. Ó vezmi je — pro Své Neposkvrněné Početí — do Své zvláštní ochrany, zachovávej je v nevinnosti, ó dobrá Matko! Nedopouštěj, aby tyto chrámy Tobě zasvěcené byly znesvěceny! Veď a řiď je k životu věčnému! Vypros jim zvláštní lásku k Sobě a nedopouštěj, aby třebas jen jedno z nich zahynulo! Amen.

Zasvěcení mládeže sv. Kanisiovi.

Svatý Kanisie! V dobách největších útisků církve svaté snažil jsi se ze všech sil, neustále, zachovati veškeren křesťanský lid a zvláště mládež v pravé víře. Ujmi se i nyní svou mocnou přímluvou u trůnu Božího milosrdenství naší mládeže! Vytrhni ji z tak mnohých nebezpečí a nástrah, které jí strojí nevěrci svými snahami hlavně ve školách, jež se den co den více odcizují křesťanské víře! Tebe si dnes volím za svého zvláštního patrona. Pevně si umiňuji, že budu dle tvého příkladu

o to pracovati dle svých sil, aby mládež byla vyučována v pravé víře a zachovávána i upevňována v lásce k matce naší, svaté církvi.

Tebe pak, nejdobrotivější Ježíši, božský Příteli dítek, prosíme, shlédni milostivě, na přímluvu a pro zásluhy sv. Kanisia, služebníka Svého, na duše tak mnohých dítek, které Jsi vykoupil Svou předrahou Krví! Posiluj je ve svaté víře katolické, aby se radovaly z jejího požehnání zde i na věčnosti!

Svatý Kanisie, budiž ochráncem mládeže, jejíž víra a mravy jsou ohroženy! Ježíši, Maria a Josefe, přispějte na pomoc křesťanským rodinám! Chraňte mládež od nebezpečí nekřesťanských škol!

Modlitba matky za vlastní dítky.

Ó, Panno Maria, svatá patronko křesťanských matek, přicházím, abych doporučila Tvému mateřskému Srdci poklad, který mně milý Pán Bůh svěřil. Sebe jsem Ti již úplně zasvětila. Dnes přicházím, abych Ti zasvětila i to, co mám na tomto světě nejmilejšího. Ó Matičko Ježíšova, moje dítko je to, co Ti nabízím. Přijmi a ochraňuj je, pro lásku Pána Ježíše, Jenž se ve Své veliké lásce za nás obětoval a se tak láskyplně dí-

tek ujímal! Nejsladší Matko! Tvé Srdce je nám stále otevřeno a je nám pramenem milosrdenství a lásky: šťasten, kdo se Ti zasvětil již od dětství! Já, které se od Pána Boha dostalo mateřských práv, zasvěcuji Ti své dítko úplně a slibuji Ti jeho jménem nejčistší lásku a věrnost. Ó Matko dobrotivá, račiž přijati toto mé dítko v jeho nevinnosti do počtu Svých chráněnců! Chraň je všeho, co se Ti nelíbí! Připrav jeho srdce na přijetí milosti a zbožnosti! A ještě jednu prosbu mám, ó Orodovnice má! Pomáhej mi, abych dobře plnila povinnosti křesťanské matky; pomáhej mi, abych své dítky vychovávala tak, aby zasloužily slouti i dítkami Tvými! Amen.

Objednejte na měsíc květen brožurku
„PŘÍRUČKA MÁJOVÉ POBOŽNOSTI“ (50 hal.).
Na každý den v týdnu 2 jiné písně májové i k požehnání - Vydal Exerciční dům, Hlučín.

Imprimi potest. Pragae 2. Octobris 1937. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 16.454. Olomucii, die 6. Octobris 1937. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM“. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

Výchova dětí
je největší povinností rodičů,

proto si objednejte, bedlivě čtěte a rozšiřujte tyto brožurky ze sbírky „Životem":

č. 4. Šťastná rodina,
č. 6. Anděle Boží strážce můj,
č. 9. Nač se ještě modliti,
č. 11. Neděle,
č. 15. Tak ne!,
č. 19. Výchova dítěte,
č. 20. Sv. růženec,
č. 24. Více kněží,
č. 31. Víra,
č. 34. Půst,
č. 40. Duch svatý,
č. 43. Sv. přijímání,
č. 238. Tajemství života,
č. 173. Vzpomínky na mou matku,
č. 241. Matka,
č. 187. Jak zbohatnu?
č. 234. Jakou školu chceme
č. 233. Děti hladem umírají
č. 275. Škola bez Boha,
č. 287. Vzdělanost ve středověku,
č. 288. Církev nepřítelkyní vědy a pokroku?

Dětem darujte:

č. 21. Nedej se!
č. 12. Do života pro chlapce, vystup. ze školy,
č. 13. Pro dívky, vystupující ze školy,
č. 14. V bouřích mládí,
č. 121. Mešní knížečka pro děti,
č. 222a Dítko před svatostánkem (doba ván.),
č. 222b Dítko před svatostánkem (d. postní),
č. 225. Dítko před svatostánkem (doba velikonoční a svatod.),
č. 231. Ant. Martinec,
č. 256. Jan Rose,
č. 142. Vít z Fongalland,
č. 193. Anna de Quigné,
č. 196. Helenka Organová,
č. 197. Sv. Jan Bosko (mládí).

Nejlepší pomocí při výchově dětí jsou příklady svatých dětí. Vydali jsme knihu:

»ŠŤASTNÉ DĚTI«

Jelikož se chceme stěhovati, vyprodáváme zásoby za velice sníženou cenu.

Kniha o 768 stranách s mnoha obrázky, i barevnými, stojí jen 12.80 Kč.

●

Učitelka píše o knize: „V besídkách jsem četla z knihy a zároveň vysvětlovala. Měli jste vidět; těch 60 dětí se mne očí nespustilo, krásně jsem s nimi zopakovala a vysvětlila chování v kostele, přítomnost Krista Pána ve sv. Eucharistii, pozdvihování při mši sv. a modlitby při něm. I ti maličtí, co nechodí do školy, byli plni zájmu. Je to opravdu pro děti psáno jako málokterá kniha, žádných nezvyklých učených slov a obratů, jimž děti nerozumějí, ale tak plynně a srozumitelně, dětské duši přístupně."

●

Adresa pro objednávky: Exerc. dům, Hlučín.

VOTEM ČÍSLO 296 • ROČNÍK XIII. • CENA 50

Vstal Kristus z mrtvých

Stojíme u hrobu svých milých. Avšak „netruchlíme jako ti, kteří nemají naděje". (Thess. 4, 13.) Neboť víme, že ti, kteří zemřeli, jednou vstanou z mrtvých a zůstanou s námi spojeni na věky. Na čem se zakládá tato naše naděje? Na skutečnosti, že Ježíš Kristus vstal z mrtvých. Nad hrobem Kristovým jásá apoštol: „Pohlcena je smrt ve vítězství! Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest, ó smrti, osten tvůj?" (1. Kor. 15, 55.)

Vzkříšení Kristovo je základem naší víry. Sv. Pavel to vyslovil: „Nevstal-li Kristus z mrtvých, marné jest kázání naše, marná i víra vaše." (1. Kor. 15, 14.) Toto slovo Pavlovo je výzvou pro nevěru budoucích dob. Tímto slovem postavil skálu, kterou musí nevěra napřed odstraniti, chce-li bojovati proti víře. To nevěra poznala a již 1900 let se snaží odstraniti tuto skálu, ale marně. Dnes ještě stojí tam, kde jí položil sv. Pavel.

Je vzkříšení možné?

Nepřátelé víry se ohánějí stále argumentem, že zázraky jsou porušením zákonů přírody a proto nemožné. — Proč říkají porušení, a ne ovládání zákonů přírodních.

Když člověk svým důvtipem ovládá zákony přírody, obdivují se tomu, když však Bůh všemohoucí je ovládá, prohlašuje se to za

nemožné! Jaká to nedůslednost a bezmyšlenkovitost! — Černoši v Africe prohlásili misionářovi za nemožné, že by voda zmrzla a lidé by suchou nohou kráčeli po vodě. Moderní nevěrci prohlašují za nemožné, že by Bůh, který člověka stvořil, mohl mrtvého člověka vzkřísiti. Inteligence obou je stejná. — Fráze: „To je nemožné", je často výmluvou lidí, kteří buď nechtějí neb nedovedou mysleti.

I. Kristus opravdu umřel.

1. Pozdě teprve přišli nepřátelé víry na myšlenku, že Kristus byl jen zdánlivě mrtvý. Proto jsou právě oni důkazem, že opravdu umřel. Nepřátelům za časů Kristových, židům, při vší prolhanosti ani nenapadá se odvolati na něco takového. Po tom oni toužili, zničiti svého nepřítele. Doprovázeli ho na poslední cestě a přesvědčili se dobře o jeho smrti. Oni však učinili nad to i vše, aby neožil. „Kdyby byl v hrobě i zázrakem k sobě přišel, nebyl by mohl bez nového zázraku ujíti jejich smrtícím rukám a vyjíti ven na denní světlo." (Dr. Konst. Miklík.) Vzkázali Pilátovi: „Pane, my jsme se rozpomenuli, že tento svůdce jsa ještě živ, řekl: Po třech dnech vstanu." (Mat. 27, 62.) „Jsa ještě živ," řekli, tedy jim ani nenapadla myšlenka, že by mohl být jen zdánlivě mrtev. A měli dosti důvodů k svému přesvědčení.

2. Vždyť smrt byla i úředně potvrzena. Sv. Marek píše: „A když se připozdilo, přišel Josef z Arimatie, vešel k Pilátovi a žádal ho za tělo Ježíšovo. Pilát však podivil se, že by již byl mrtev, a povolav k sobě setníka, otázal se ho, zdali již zemřel. A zvěděv to, daroval tělo Josefovi." (Mk. 15, 43-45.)

3. Vojíni, provádějící popravu, zjistili smrt jeho. „Poněvadž byl pátek, tedy židé, aby nezůstalo tělo na kříži v sobotu, neboť den té soboty byl veliký, prosili Piláta, aby se jim zlámaly nohy a oni sňati byli s kříže. Přišli tedy vojáci a zlámali nohy jednomu i druhému, jenž byl s ním ukřižován. Když však přišli k Ježíšovi a uzřeli již mrtvého, nezlomili mu nohou." (Jan 19, 31-33.)

4. Nad to ještě „jeden z vojínů bodl jej kopím v bok, a hned vyšla krev a voda". (Jan 19, 34.) Proč to voják činil? Aby zjistil smrt aneb aby smrt způsobil. Jistě to učinil tak důkladně, že probodl i srdce. Rána byla tak veliká, že později nevěřící Tomáš ruku svou vložiti mohl do této rány.

5. I kdyby nebyl ještě mrtev, byl by zemřel v hrobě. Židé při pohřbu ovinovali nohy, ruce a tvář zemřelého tak těsně pohřebními rouchy, kladli naň tak veliké množství omamujících mastí (v našem případě téměř sto liber, t. j. 24 kg. Jan 19, 39.), kladli jej do kamenného hrobu, jenž byl na všech stranách uzavřen

a nepřístupen čerstvému vzduchu, že by se živý Kristus, jenž v takovéto poloze odpočíval asi třicet šest hodin, musil zalknouti a umříti; bez nejmenší možnosti učiniti něco pro záchranu svého života.

6. Povaha Kristova a apoštolů nám nedovoluje domněnku, že by byl jen zdánlivě mrtev. Představte si člověka tak ztýraného, že by sotva na nohou se udržel, bylo by třeba ho ošetřovati. A takového člověka by prohlašovali apoštolé za vítěze nad smrtí?

A takového podvodu by se dopustil Kristus, který jediný mohl o sobě říci: „Kdo z vás mne může obviňovati z hříchu?"

Kristus tedy opravdu zemřel.

II. Kristus vstal z mrtvých.

1. Svědectví apoštola Pavla. Mezi novozákonními zprávami jsou nejdříve napsány zprávy apoštola Pavla. Píše o tom v 1. listě ke Korintským, jehož pravost nepopírají i největší odpůrci křesťanství. Svatý Pavel praví: „Oznamuji vám, bratři, evaneglium, které jsem vám kázal.... Podal jsem vám totiž mezi prvními věcmi to, co jsem také přijal, že Kristus umřel za hříchy naše podle Písem, a že byl pohřben a že vstal z mrtvých třetího dne podle Písem a že se ukázal Petrovi a potom jedenácti. Potom se ukázal více než pěti stům

bratrům najednou, z nichž většina žije dosavad, někteří však zesnuli. Potom se ukázal Jakubovi, po té všem apoštolům. Nejposléze pak ze všech jako nehodnému ukázal se i mně." (1. Kor. 15, 1. 3-7.)

Abychom poznali vážnost tohoto svědectví, přidejme několik vysvětlivek.

Dopis Pavlův jest psán roku 56—57 v Efesu, kam mu z Korintu došly různé znepokojující zprávy, které vyžádaly obšírnějšího vysvětlení. Někteří křesťané korinští pochybovali o vzkříšení zemřelých. Sv. Pavel dokazuje, že bude vzkříšení mrtvých; zárukou nám je zmrtvýchvstání Ježíšovo. Připomíná, co jim při svém prvním pobytu v Korintě v letech 50—52 o tom vypravoval.

Již tehdy jim dal na důkaz vzkříšení Ježíšova celou řadu svědků, kteří jej viděli. Je to svědectví nejvýznamějších apoštolů, Petra a Jakuba. Nevypočítává všechna zjevení, neboť nechce podati historický přehled těch čtyřiceti dnů po vzkříšení, ale chce jim dáti svědky spolehlivé, u kterých by se Korinťané mohli sami přesvědčiti. Jmenuje Petra, který sám byl v Korintě, pak „dvanáct" jako zástupce původní obce křesťanské, pak 500 bratří, o nichž výslovně konstatuje, že většina dosavad žije. — Že jmenoval jako svědka Jakuba (mladšího), má zvláštní příčinu. Jakub patřil jako syn Kleofášův a Mariin (Jan 19,

25) k příbuzným („bratřím") Ježíšovým, a kromě toho se těšil jako hlava křesťanské obce jerusalemské veliké autoritě.

Pavel vynechal jako svědky učedníky emauzské, neboť byli v Korintě neznámi, a také vynechal ženy jako svědky. Znal náklonnost Řeků ke kritisování a proto vybral svědky nejspolehlivější. Jak správná byla jeho opatrnost, poznáme z toho, že již pohanský spisovatel Celsus ve spisu proti křesťanům vytýká, že „bláznivá ženská" vymyslela pověst o zmrtvýchvstání, což v 19. století opakuje francouzský romanopisec Rénan.

Pavel měl tedy vážné důvody, proč si svoje svědky vybral. Na konec jmenuje mezi svědky sám sebe. V 9. kapitole prvního listu ke Korintským se obrací proti těm, kteří mu vyčítali, že prý není pravým apoštolem a táže se: „Já — že nejsem apoštolem? — Zdali jsem neviděl Krista Ježíše, Pána našeho?" Na počátku listu ke Galatským píše: „Apoštol poslaný nikoliv od lidí, ani skrze člověka, nýbrž skrze Ježíše Krista a Boha Otce, jenž ho vzkřísil z mrtvých." (1, 1.) Při tom si všimněme zásady sv. Petra při volbě náhradníka za Jidáše: „Musí tedy z těch mužů, kteří byli s námi po všechen čas, ve kterém Pán Ježíš obcoval mezi námi, počav od křtu Janova, až do dne, ve kterém byl vzat od nás, — z těch jeden musí býti s námi svědkem vzkříšení jeho." (Sk. ap. 1, 21.)

Když sv. Pavel tvrdí, že je rovnoprávný s ostatními apoštoly, je to svědectví, že on skutečně viděl Ježíše vzkříšeného.

Rozvažme si nakonec, že Šavel byl kdysi farizeem. Mohl zkoumati a jistě též zkoumal, zdali tvrzení židů, že učedníci ukradli tělo Kristovo, je pravdivé, či-li ne! — Jeho svědectví je tedy vážné.

2. Svědectví evangelistů. Všichni čtyři evangelisté svědčí jednohlasně, že Kristus vstal z mrtvých, i když v méně důležitých maličkostech se rozlišují. Tyto malinké rozdíly se dají vysvětliti z ohledů jednotlivých evangelistů na čtenáře.

K lepšímu osvětlení jejich zpráv, podáme je, jak následují po sobě: Jako první svědek vystupuje sv. Petr ve své řeči o letnicích. (Sk. ap. 2, 14. násl.) Jeho řeč a způsob jeho vystupování nedělají dojem, jakoby přednášel něco, co by bylo třeba dokazovati, nýbrž mluví jako o věci všeobecně známé. Proto jeho krátká věta: „Tohoto Ježíše vzkřísil Bůh; my všichni jsme toho svědky." (Sk. ap. 2, 32.) Proto jeho závěr: „Na jisto tedy věz veškeren dům izraelský, že Bůh jej učinil i Pánem i Vykupitelem — toho totiž Ježíše, kterého jste vy ukřižovali." (Sk. ap. 2, 35.)

Tak mluví muž, který ví, že proti jeho slovům nikdo nemůže nic namítati. Proto též výsledek jeho kázání je veliký: 3000 přijalo

slovo Boží. To je jisté znamení, že o skutečnosti toho, co mluvil v Jerusalemě, nebylo pochyby.

Nemenší byl úspěch jeho řeči v chrámě po uzdravení ochrnulého. (Sk. ap. 4, 33.) Sice teď se už nepřátelé ozývají; kněží a soudcové nesou těžce, že apoštolové hlásají zmrtvýchvstání Ježíšovo. (Sk. ap. 4, 3.) Bylo by jim snadno dát otevříti hrob a lid přesvědčiti, že apoštolé nemají pravdu. Oni se však spokojují tím, že zapovídají kázání o Ježíši.

V Jerusalemě je situace pro apoštoly příznivá, neboť tam jsou události všeobecně známy.

Čím dál od města, tím více je třeba skutečnost vzkříšení doložiti. Petr mluví v domě Kornelia v Cesarei. Zde už uvádí svědky: „A my jsme svědky všeho toho, co činil v krajině judské i v Jerusalemě, jehožto i usmrtili, pověsivše na dřevo. Toho Bůh vzkřísil třetího dne a dal mu, aby se ukázal viditelně, nikoli všemu lidu, nýbrž svědkům od Boha předřízeným, totiž nám, kteří jsme s ním jedli a pili po jeho z mrtvých vstání." (Sk. ap. 10, 39 násl.)

Ještě dál od Jerusalema je vzdálena Antiochia v Pisidii, kam Pavel se dostal na své první cestě, a kde praví židům v synagoze: „A když dokonali všecko, co bylo o něm psáno, sňali ho se dřeva a položili do hrobu. Ale Bůh vzkřísil ho z mrtvých třetího dne,

a on ukazoval se po mnoho dní těm, kteří s ním byli vstoupili z Galilee do Jerusalema, a kteří nyní jsou jeho svědky před lidem." (Sk. ap. 13, 30 násl.)

Zde stojí apoštol před cizími posluchači, kteří ještě ničeho neslyšeli z toho, co se událo v Jerusalemě; musí tedy udati svědky.

V Athénách na areopagu před blazeovanými učenci hlásá Pavel zmrtvýchvstání Ježíše, a — vysmáli se mu. Jim se zdálo vzkříšení mrtvého těla nemožným. Z Athén přišel Pavel do Korintu; zde po nabytých zkušenostech dokázal vzkříšení Ježíšovo mnohými svědky, jak jsme už viděli z jeho listu. (1. Kor. 15.)

Jako u Pavla je to u evangelistů kromě Matouše. Všichni čtyři evangelisté zdůrazňují, že apoštolé nevěřili prvním zprávám žen; nejvíce se to jeví u Marka, který vypravuje (16, 14.), že Ježíš káral apoštoly, protože nevěřili těm, kteří ho viděli, zatím co ostatní evangelisté vypravují, že apoštolé sami spěchali ke hrobu, aby se přesvědčili. Není pochyby, že u nich byly tytéž důvody jako u Pavla.

Teď chápeme také, proč Matouš sám vypravuje o stráži u hrobu. Píše pro židy a křesťany ze židovství. Proto bylo třeba, aby jim ukázal lživost pověsti, že učedníci ukradli tělo z hrobu. Židé mu sami dali nejlepší argument do ruky: Tím, že postavili stráž k hrobu, dokázali lživost svého tvrzení o krádeži.

Víme-li, že evangelisté svou pozornost věnují hlavním událostem, nebudeme se již diviti, že ve vedlejších maličkostech se rozcházejí: na př. kdo byl první u hrobu, kolik andělů tam bylo, jak jednotlivé události šly po sobě. — Je dobře, že jsou takové malé rozdíly; neboť kdyby všechny zprávy až do nejmenších podrobností byly stejné, vzbudilo by to podezření, že zpravodajové se umluvili.

Žádný historik nepopírá věrohodnost zpráv z toho důvodu, že se v maličkostech liší. Jenom u evangelistů najednou takové přísné požadavky.

III. Námitky.

1. Domněnka o „vidění".

Nepřátelé víry ve vzkříšení Ježíšovo mají opravdu těžké postavení. Musí vysvětliti, jak povstalo křesťanství, jak se mohlo tak rychle rozšířiti, když základ: vzkříšení Ježíšovo, neexistuje.

Romanopisec Arnošt Rénan píše ve svém spise „Vie de Jésus": „Řekněme, že žhavá obrazotvornost Marie z Magdaly hrála v otázce vzkříšení hlavní úlohu. Ó božská moci lásky! Ó posvátné okamžiky, v nichž vášeň ženy, kterou klamou smysly, dává světu vzkříšeného Boha!" — Podobně píší moderní racionalisté: Ženy byly svědky umučení a smrti Ježíšovy, to působilo na jejich nervy. Tři dni

nic nejedly a nic nepily. Po celý čas myslily na zemřelého. Není divu, že jejich fantasie jim představila Ježíše živého. Jedna žena to suggerovala druhé. Svým vypravováním nakazily i Petra, a on svou vírou působil na ostatní věřící. —

Tolik předkládají nevěrci svým stoupencům k věření. Je opravdu třeba mnoho víry, aby kdo věřil těmto výmyslům.

a) Hned na počátku se rozbije tento výmysl na skutečnosti hrobu. Nic lehčího než těmto fantastům ukázati hrob a v něm tělo zemřelého a bylo by po všem. Ale ne. Nikdo ze židů nepřišel na tuto myšlenku.

Tuto námitku uznávají někteří rozumáři za správnou a proto si pomáhají novým výmyslem, že totiž tato fantasie povstala v Galilei. Avšak jak se mohli dostati apoštolé za jeden den do Galilee, když jim zákon předepisoval, že za jednu sobotu nesmí jíti více než 2000 kroků.

b) Jsou u apoštolů opravdu předpoklady „vidění" obrazotvornosti? — Takový předpoklad by byla horoucí t o u h a a očekávání, že třetího dne vstane z mrtvých. — Pravý opak vidíme. Jestli u nich byla nějaká naděje, třetího dne už úplně vymizela. Slova učedníků emauzských: „My jsme m ě l i naději", dokazují, že učedníci byli úplně zklamáni.

Ani u žen nevidíme takového očekávání. Maria Magdalena hledá Ježíše, ale mrtvého, a když ho vidí živého, ani ho nepozná, a má ho za zahradníka.

c) Apoštolé jsou velice střízliví, a není možno u nich předpokládati nějakou náklonnost k fantastickým „viděním". — Klidně se vrátili k svému řemeslu a chytají ryby. (Jan 21.) — Petr dovede dobře rozeznávati vidění od skutečnosti. Když jej později anděl vyvedl ze žaláře, teprve po pádných důkazech se přesvědčil, že je to skutečnost. — Tomáš slyšel od ostatních apoštolů: „Viděli jsme Pána!" Ale on řekl jim: „Neuzřím-li v rukou jeho rány hřebů a nevpustím-li prstu svého na místo hřebův a nevložím-li ruky své v jeho bok, neuvěřím!" (Jan 20, 25.) Kde jsou zde podrážděné nervy a živá obrazotvornost? Avšak i Tomáš se přesvědčil. Sv. Jan vypravuje: A po osmi dnech byli učedníci jeho opět uvnitř a Tomáš s nimi. Tu přišel Ježíš zavřenými dveřmi a postaviv se mezi ně a řekl: „Pokoj vám." Potom dí Tomášovi: „Vlož prst svůj sem a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vpusť v bok můj; a nebuď nevěřící, nýbrž věřící." Tomáš odpověděl mu: „Pán můj a Bůh můj!" Řekl mu Ježíš: „Že jsi mě uviděl, uvěřil jsi; blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili." (Jan 20, 26—29.)

Sv. Řehoř Veliký píše: „Nevěra Tomášova nám k víře více prospěla než víra ostatních."

d) Kdyby pověsti o zmrtvýchvstání Ježíše byly způsobeny „viděním" fantasie, proč přesně po čtyřiceti dnech přestaly? Není žádné příčiny.

e) Následky vzkříšení Ježíšova vyvrací domněnku o „vidění". Je pravda, že v dějinách lidstva fantasie a suggesce způsobila veliká hnutí, avšak jak povstala tak zahynula. Co zůstalo trvale, mělo základ pevný. Existence Církve je důkazem, že základ víry křesťanské není pouhý výmysl podrážděných nervů.

2. Lež o krádeži.

Sv. Matouš vypravuje: Po sobotě, když již svítalo na neděli, přišla Maria Magdalena a druhá Maria, aby pohleděly na hrob. A hle, zemětřesení stalo se veliké; neboť anděl Páně sestoupil s nebe a přistoupiv odvalil kámen a posadil se na něm. Byl pak obličej jeho jako blesk a roucho jeho bílé jako sníh. Ze strachu před ním strážní se zachvěli a stali se jako mrtví. I promluvil anděl a řekl ženám: „Nebojte se vy! Neboť vím, že hledáte Ježíše, který byl ukřižován. Není ho tuto; vstalť jest, jak byl řekl; pojďte a vizte místo, kde Pán byl položen. A odejdouce rychle povězte učedníkům jeho, že vstal z mrtvých; a hle, předchází vás do Galilee; tam jej uvidíte; hle, pověděl jsem vám to." I odešly rychle od hrobu s bázní a radostí velikou a běžely, aby to zvěstovaly učedníkům jeho. A hle, Ježíš potkal

se s nimi a řekl: „Buďte zdrávy!“ a ony přistoupivše chopily se nohou jeho a poklonily se mu. Tu řekl jim Ježíš: „Nebojte se! Jděte, zvěstujte bratřím mým, ať odejdou do Galilee; tam mě uvidí!“

Když pak šly, hle, někteří ze stráže přišli do města a oznámili velekněžím všecko, co se stalo. A ti shromáždivše se se staršími a uradivše se, dali mnoho peněz vojákům řkouce: „Řekněte: Učedníci jeho přišli v noci a ukradli jej, když jsme spali.“ A uslyší-li o tom vladař, uchlácholíme ho a vás učiníme bezpečny.“ I vzali peníze a učinili, jak byli navedeni. A rozhlásila se ta věc u židův až do dnešního dne. (Mat. 28, 1—15.)

Lež velekněží má opravdu krátké nohy. Učedníci, že by byli tělo Kristovo ukradli? Jak to vypadalo v jejich duši? Zbaběle se rozprchli jako stádo ovcí, jež napadl dravý vlk. Petr před služkou strachem popíral, že „tohoto člověka“ zná. — A tito muži by měli odvahu ukrásti tělo střežené stráží římských vojáků?

Avšak vojáci spali! Již sv. Augustin se vysmívá spícím svědkům. Když spali, jak mohli věděti, kdo tělo ukradl?

Připusťme na okamžik, že by se apoštolé opravdu dopustili tohoto podvodu a že by se jim podařil. Je-li možno, že by na základě tohoto podvodu by nabyli tak hrdinské zmužilosti, že se nebáli největších překážek a

po celém světě hlásali učení Kristovo a ochotně svůj život obětovali pro Krista? — To by byl zázrak větší než ten, proti kterému vynalezli nepřátelé pravdy onu lež o krádeži těla Kristova.

IV. Nesrovnalosti.

Že i v historicky dobrých pramenech mohou býti nesrovnalosti a odchylky, uzná každý dějepisec. U evangelistů se tyto odchylky týkají jen podřadných věcí.

1. Počet andělů. Matouš a Marek mluví o jednom andělu, Lukáš a Jan o dvou. Je však jasno, že Matouš a Marek chtějí vůbec jen říci, že bylo zjevení andělské — bez ohledu, kolik jich bylo.

Podobně se u nás říká: „Schůze byla pod dozorem četníků" i když to byl jen jeden četník.

2. Co dělaly ženy u hrobu? Podle Matouše šla Maria Magdalena a jiná Maria ke hrobu. Anděl jim zvěstuje, že Kristus vstal z mrtvých, a aby šly do Galileje, že se jim tam Ježíš ukáže. Když rychle opustily hrob, ukázal se jim Ježíš sám. Podle Marka viděly ženy jednoho anděla na pravici, který jim ukládá, aby přinesly zprávu učedníkům. Ony však se bály a neřekly nikomu nic. Maria Magdalena viděla jako první vzkříšeného Spasitele. Ona však byla mezi třemi ženami, které viděly anděla a utekly.

Podle Lukáše šly ke hrobu Maria Magdalena, Jana a Maria Jakubova a vidí, že kámen je již odvalen; anděl jim nařizuje, aby přinesly apoštolům zprávu a ony rozkaz anděla splnily.

Podle sv. Jana šla Maria Magdalena sama k hrobu a zjistila, že je hrob prázdný a kámen odvalen. Pak přináší, aniž by viděla anděla, Petrovi zprávu a Petr a Jan spěchají ke hrobu, vidí prázdný hrob a vracejí se domů. Maria zůstává a vidí dva anděly a později Ježíše samého, kterého z počátku má za zahradníka.

Tyto nesrovnalosti nemají pro věc samu významu a dají se částečně i srovnati.

Stráž u hrobu, o níž píše sv. Matouš sám, bývá také popírána. Proč prý jen Matouš o ní vypravuje. Odpověď je lehká. Sv. Matouš psal pro křesťany ze židovstva, kteří žili v Palestině. Těm bylo třeba vyvrátiti lež, kterou vymyslili židé. Lež tato byla vyvrácena nejlépe tím, co učinila velerada sama! Ostatní evangelisté psali pro křesťany, kteří nevěděli o této pomluvě, proto jim nebylo třeba psáti o stráži.

Avšak nepřátelé nedávají ještě pokoje. Židé odůvodnili svou žádost o stráž tím, že Kristus řekl, že třetího dne vstane z mrtvých. (Mat. 27, 63.) To prý Kristus řekl jen v nejužším kruhu svých přátel, a proto velerada nemohla

o tom vědět. Kromě toho prý ženy, které třetího dne šly k hrobu, nic nevěděly ani o stráži ani o pečeti na kamenu a proto jen uvažují, kdo jim kámen odvalí.

Jaké jsou to vytáčky nevěrců! Ať si přečtou 12. kapitolu u sv. Matouše; tam stojí (38-40): Tu oslovili ho někteří ze zákoníkův a farizeů řkouce: „Mistře, chceme od tebe viděti znamení." On pak odpověděl jim: „Pokolení zlé a cizoložné žádá znamení, a znamení nebude mu dáno, leč znamení proroka Jonáše. Jako totiž Jonáš byl v břiše velké ryby tři dni a tři noci, tak bude Syn člověka v nitru země tři dni a tři noci."

Z toho viděti, že Ježíš i před svými nepřáteli mluvil o svém zmrtvýchvstání.

A že ženy nic nevěděly o stráži? Proč by to bylo nemožné? Sv. Lukáš píše: „A byl pátek a sobota nastávala. Za ním však šly ženy, které byly s ním přišly z Galilee a podívaly se na hrob i na to, jak tělo jeho bylo položeno. A vrátivše se, připravily vonné věci a masti. V sobotu ovšem odpočinuly podle přikázání." (Luk. 23, 55.) Z toho viděti, že nechodily v sobotu zvědavě po městě, nýbrž že ztrávily tento den o samotě.

Kde se ukázal Ježíš? Podle sv. Matouše se ukázal učedníkům v Galilei. Sv. Lukáš však mluví o zjeveních v Jerusalemě. Vylučuje jedna zpráva druhou? Ježíš se ukázal

napřed v Jerusalemě a potom v Galilei. Proč Galilei? Chtěl se ukázati, nejen těm několika učedníkům, kteří byli v Jerusalemě, nýbrž i věřícím, kterých bylo mnoho v Galilei. — Ani slovo Ježíšovo u sv. Lukáše: „Zůstaňte ve městě, dokavad nebudete opatřeni mocí s výsosti" (Lk. 24, 49), neodpírá rozkazu u sv. Matouše, že mají se odebrati do Galilee. Neboť rozkaz u sv. Lukáše se nevztahuje na zjevení vzkříšeného, nýbrž na očekávání Ducha svatého!

Vidíme, že zprávy o vzkříšení se rozcházejí jen zdánlivě. Právě nevyrovnanost zpráv evangelistů je nám důkazem, že jsou věrohodné. Evangelisté vypravují tak, jak to slyšeli a viděli a nestarali se o to, zdali jejich zprávy ve všem souhlasí. Kdyby si byli něco vymysleli, byli by se snažili vyrovnati všechny nesrovnalosti.

Jaký převrat způsobilo vzkříšení Ježíšovo v srdcích apoštolů. Víme, jakého „mesiáše" čekali; to byl mesiáš světské slávy, král židovský, který silným vojskem porazí všechny nepřátele národa. V tomto „království" chtěl každý z apoštolů býti prvním. Proto se hádali nejedenkrát. Ještě při poslední večeři přinesli dva meče! Z toho poznati, o čem ještě v tento den snili.

Jaká změna po vzkříšení! Ideál světského mesiáše zmizel. Apoštolé poznali, že Ježíš

jest „Pán". Slovo „Pán" (Kyrios) znamenalo tehdy u židů i u Řeků Boha zjevujícího se. To vrhá nové světlo na zprávy evangelistů. „Pán vstal skutečně a ukázal se Šimonovi", volali apoštolé k učedníkům emauzským. (Lk. 24, 34.) — „Pán jest to!" vykřikl Jan, když uviděl Vzkříšeného na břehu. (Jan 21, 7.) — „Pán můj a Bůh můj" vyznal Tomáš, když viděl rány jeho. (Jan 20, 28.) — „Kdo jsi, Pane?" tázal se Pavel na cestě do Damašku. (Sk. ap. 9, 5.) — Slavnostně prohlásil Petr ve svém prvním kázání v den letnic: „Najisto tedy věz veškeren dům izraelský, že Bůh jej učinil i Pánem i Vykupitelem." (Sk. ap. 2, 36.)

Před vzkříšením viděli apoštolé v Ježíši především člověka. Jeho božství jen občas prozářilo roušku člověčenství. Nyní poznávají, že tento člověk jest Bůh.

S poznáním jeho božství uznávají také, že jeho domovem je nebe, jak to sám řekl: „Vstupuji k Otci svému a Otci vašemu." (Jan 20, 17.) Proto jásají apoštolé: „Bůh ho povýšil a posadil na svou pravici." (Sk. ap. 2, 33; 5, 31; 7, 55.) Toto „sedí na pravici Boha Otce všemohoucího", již nevymizí z vyznání víry křesťanské.

Je-li Ježíš Bůh, pak všechen život a duch, všechna milost a odpuštění, všechna moc má původ v Něm. Novými a novými způsoby sly-

ší tuto pravdu z úst oslaveného: „Hle, já jsem s vámi po všecky dni až do skonání světa." (Mt. 28, 20.) „A já pošlu na vás toho, jehož Otec můj zaslíbil." (Lk. 24, 49.) „Přijměte Ducha svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadržány jsou." (Jan 20, 22. násl.) „Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Odejdouce tedy, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, učíce je zachovávati všecko, co jsem přikázal vám." (Mt. 28, 18. násl.) „Pasiž ovce mé!" (Jan 21, 15. násl.)

Vzkříšení Ježíšovo bylo apoštolům zárukou vlastního vzkříšení a vzkříšení celého lidstva. „Skrze člověka přišla smrt, skrze člověka přichází též vzkříšení z mrtvých." (1. Kor. 15, 21.) Sv. Petr ví, že Bůh jej „znovuzrodil k živé naději zmrtvýchvstáním Ježíše Krista, k dědictví neporušitelnému a neposkvrněnému a nevadnoucímu, uchovanému v nebesích pro vás." (1. Petr 1, 3.) „Ježíš je Spasitel všech mrtvých k životu. On nás spolu s ním vzkřísil a posadil nás na nebesích v Kristu Ježíši." (Ef. 2, 6.) Teď teprve učedníci chápali jeho slova: „Já jsem vzkříšení a život; kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude." (Jan 11, 25.) — „Přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení k životu, ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení k soudu." (Jan 5, 28. násl.)

Sv. Pavel vylíčil význam vzkříšení Ježíše Krista slovy: „Jak v Adamovi všickni umírají, tak i v Kristu všickni budou oživeni." (1. Kor. 15, 22.)

Víra Pavlova byla též víra prvních křesťanů. Svědčí o tom nápisy na hrobech v katakombách, na př.: „Žij v pokoji!" — „Milému Cyriakovi, nejsladšímu synovi! Žij v Duchu svatém!" — Často v katakombách vidíme obrazy proroka Jonáše a Lazara, jsou to symboly vzkříšení.

Když sv. Arkadius byl mučen tím, že mu katané utínali prst za prstem a na konec ruce i nohy, řekl: „Přešťastní údové, nikdy jsem vás nemiloval tak jako nyní, když jste odloučeni ode mne. Jen na krátkou dobu jsme od sebe odloučeni, abychom šli vstříc svému králi slávy; avsak brzy mi budete vráceni jako údové nesmrtelní." K přítomným pohanům řekl: „Mužové, věřte mi; lehce se snáší všecko to, myslí-li člověk na budoucí nesmrtelnost."

Praktický závěr pro nás.

1. V úterý velikonoční mluví k nám při sv. přijímání sv. Pavel: „Jestli jste povstali s Kristem, hledejte, co jest nahoře, kde Kristus sedí po pravici Boží, aleluja, chutnejte, co jest nahoře, aleluja." (Kol. 3, 1-2.)

Povstali jsme s Kristem ve křtu svatém. Ta „veliká noc" byla u prvních křesťanů noc sv. křtu. (Viz obřady Bílé soboty, Životem č. 171.) Ve křtu sv. umřel, jak praví sv. Pavel, starý člověk hříchu a povstal nový člověk, druhý Kristus, křesťan. *Děkujme* často za milost sv. křtu! -- Varujme se smrtelného hříchu! Neboť smrtelným hříchem bychom ztratili to nejdražší, co jsme obdrželi ve křtu svatém: milost posvěcující.

2. Kristus vstal z mrtvých; chce vzkřísiti k novému životu duše mrtvé. Proto první jeho čin po vzkříšení bylo ustanovení svátosti pokání. Jak musíme býti vděčni za tuto svátost, která nás nenechá ve smrti hříchu, ale nás vzkřísí k novému, radostnějšímu životu. Jak musíme býti vděčni Matce Církvi, že právě v této svaté době nás vybízí, ano nutí ke sv. zpovědi. — Přijímejme řádně a zbožně svátosti velikonoční!

Rozjímejme o liturgických textech velikonočních.

Liturgické texty velikonoční.

HOD BOŽÍ VELIKONOČNÍ.

Introit. Žalm 138.

Vstal jsem, a nyní jsem s tebou, alleluja; ruku svou položil jsi na mě, alleluja; podivu-

hodně se osvědčila znalost tvá, alleluja, alleluja.

Žalm 138, 1. Prozkoumal jsi mne a poznal jsi mne, Hospodine; ty víš o mém ulehnutí i o mém vzkříšení.

Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému...

Modlitba (Collecta).

Bože, jenž jsi dnešního dne skrze Jednorozeného svého přemohl smrt a přístup do věčnosti nám otevřel, přání naše, která svými vnuknutími vzbuzuješ, svou pomocí též provázej. Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista ...

Epištola. I. Kor. 5, 7-8.

Bratři, vyčisťte starý kvas, abyste byli těstem novým, jelikož jste přesní; vždyť i náš Beránek velikonoční jest obětován Kristus. — Proto slavme hody nikoliv s kvasem starým, ani s kvasem špatnosti a nešlechetnosti, nýbrž s přesnicemi upřímnosti a pravdy.

Graduale. Žalm 117.

Toť den, jejž učinil Hospodin; plesejme a veselme se v něm. Oslavujte Hospodina, neboť jest dobrý, neboť na věky milosrdenství jeho.

Alleluja, alleluja.

Beránek náš velikonoční obětován byl — Kristus.

Sekvence.

Žertvě velikonoční chvály vzdávejtež křesťané.

Beránek ovce vykoupil: Kristus nevinný Otce se hříšníky smířil.

Smrt a život soubojem utkaly se podivným; kníže života zemřev, vládne živý.

Pověz nám, Marie, co jsi cestou viděla?

Hrob Krista živého a slávu viděla jsem vzkříšeného.

Anděly o něm svědčící, roušku, šat v hrobě ležící.

Vstalť jest Kristus, má naděje; předejde své do Galileje.

Víme, že Kristus vpravdě vstal; milostiv buď nám vítěz, Král. Amen. Alleluja.

Evangelium. Mar. 16, 1-7.

Za onoho času Maria Magdalena a Maria matka Jakubova a Salome nakoupily vonných věcí, aby přijdouce pomazaly Ježíše. A záhy z rána přišly ke hrobu, když slunce již vyšlo. I pravily k sobě vespolek: „Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?" A pohlédše, uzřely, že kámen jest odvalen. Byl totiž velmi veliký. A vešedše do hrobu uzřely mládence, an sedí na pravici oděn rouchem bílým: i ulekly se. On pak řekl jim: „Nebojte se; hledáte Ježíše Nazaretského, ukřižovaného; vstalť jest, není ho tuto; hle, místo, kde jej byli uložili. Ale jděte a povězte učedníkům jeho

i Petrovi: Předejde vás do Galileje, tam ho uvidíte, jak vám byl pověděl."

Offertorium. Žalm 75.

Země se třásla a oněměla, když Bůh povstal k soudu, alleluja.

Tichá modlitba. (Secreta).

Přijmi, prosíme, Hospodine, prosby svého lidu s dary obětními, aby posvěceny jsouce velikonočními tajemstvími, tvým působením nás vyléčily k životu věčnému. Skrze Pána našeho...

Preface velikonoční.

Vpravdě hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom tebe, Pane, všeho času, zejména však v této době tím slavněji velebili, kdy Beránek náš velikonoční obětován jest Kristus. Onť jest pravý Beránek, jenž sňal hříchy světa. Jenž smrtí svou smrt naši zničil a život svým zmrtvýchvstáním obnovil. A proto s Anděly i s Archanděly, s Trůny i Panstvy, a se všemi zástupy vojska nebeského pějeme chvalozpěv slávě tvé, bez konce volajíce:

Svatý, Svatý, Svatý...

K sv. přijímání (Communio).

1. Kor. 5. Beránek náš velikonoční obětován byl Kristus, alleluja; a proto slavme hody s přesnicemi upřímnosti a pravdy, alleluja, alleluja.

Modlitba (Postcommunio).

Ducha své lásky nám vlej, Hospodine, a svornými učiň svou dobrotivostí ty, které jsi velikonočními svátostmi nasytil. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě téhož Ducha Svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen.

PONDĚLÍ VELIKONOČNÍ.

Introit. 2. Mojž. 13, 5 a 9.

Uvedl nás Hospodin do země oplývající mlékem a medem, alleluja, abyste povždy byli pamětliví zákona Hospodina, alleluja, alleluja.

Žalm 104, 1. Dobořečte Hospodinu a vzývejte jméno jeho; zvěstujte mezi národy skutky jeho.

Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému...

Modlitba (Collecta).

Bože, jenž jsi slavností velikonoční světu prostředky spásy zjednal, uděluj, prosíme, lidu svému ten nebeský dar, aby i dokonalé svobody dojíti si zasloužil, i života věčného požívati mohl. Skrze Pána našeho Ježíše Krista...

Čtení. Skut. ap. 10, 37-43.

V těch dnech Petr, stoje uprostřed lidu, řekl: „Muži, bratři, vy znáte tu událost, která se stala po celém Judsku, počínajíc od Ga-

lilee po křtu, který hlásal Jan, kterak Ježíše Nazaretského Bůh pomazal Duchem Svatým a mocí, a kterak on chodil, dobře čině a uzdravuje všecky posedlé od ďábla, protože Bůh byl s ním. My jsme svědky všeho toho, co činil v krajině judské i v Jerusalemě. Toho i usmrtili pověsivše na dřevo. Toho Bůh vzkřísil třetího dne a dal mu, aby se ukázal viditelně, nikoli všemu lidu, nýbrž svědkům od Boha nadřízeným, totiž nám, kteří jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání. I přikázal nám, abychom hlásali lidu a svědčili, že on jest ten, jenž byl od Boha ustanoven soudcem živých i mrtvých. Jemu všichni proroci vydávají svědectví, že skrze jméno jeho dostanou odpuštění hříchu všichni, kdo v něho věří."

Graduale. Žalm 117, 24-25.

Tento jest den, který učinil Hospodin; plesejme a veselme se v něm. Nyní mluv Israeli: „Dobrý jest Hospodin a na věky zůstává milosrdenství jeho."

Alleluja, alleluja.

Mat. 28, 2. Anděl Páně sestoupil s nebe, odvalil kámen a usedl na něm.

Evangelium. Luk. 24, 13-15.

Za onoho času dva z učedníků Ježíšových šli toho dne do vesnice jménem Emaus, která byla vzdálena od Jerusalema honů šedesát. A

ti hovořili spolu o všech těch věcech, které se udály. A když hovořili a sebe se dotazovali, Ježíš přiblíživ se bral se s nimi; ale oči jejich byly drženy, aby ho nepoznali. I řekl k nim: „Které jsou to řeči, jež spolu vedete jdouce a jste smutni?" A jeden z nich, jménem Kleofáš, odpověděv řekl jemu: „Ty-li jediný jsi cizincem v Jerusalemě a neseznal jsi těch věcí, které se tam staly v těchto dnech?" I řekl jim: „Které?" A oni pravili: „O Ježíši Nazaretském, jenž byl prorokem, mocným v činu i slově před Bohem a přede vším lidem; a kterak velekněží a náčelníci naši ho vydali, aby byl odsouzen k smrti a ukřižovali jej. My však jsme se nadáli, že on to jest, jenž má vykoupit lid israelský; a nyní ke všemu tomu jest dnes třetí den od té doby, co se stalo. Ale i některé ženy z našich poděsily nás; byly z rána u hrobu a nenalezše těla jeho, přišly a pravily, že viděly také zjevení andělů, kteří praví, že jest živ. I odešli někteří z našinců ke hrobu a shledali tak, jak byly ženy pravily, jeho však nespatřili." Tu on pravil k nim: „Ó bláhoví a váhaví srdcem k věření všemu tomu, co mluvili proroci! Zdali nemusel to Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své?" A počav od Mojžíše a všech proroků vykládal jim všecka Písma, která byla o něm. I přiblížili se k vesnici, do které šli, a on se dělal, jako by chtěl jíti dále, ale oni ho přinutili řkouce: „Zůstaň s námi, neboť

se připozdívá a den se již nachýlil." I vešel s nimi. A když byl s nimi za stolem, vzav chléb požehnal jej a rozlámav ho dával jim. I otevřely se oči jejich a poznali ho; ale on zmizel od nich. I řekli vespolek: „Zdali nehořelo v nás srdce naše, když mluvil k nám na cestě a vykládal nám Písma?" A vstavše v touž hodinu vrátili se do Jerusalema a nalezli tam pohromadě jedenácte (apoštolů) i ty, kteří byli s nimi, ani praví: „Pán vstal skutečně a ukázal se Šimonovi." I vypravovali také oni, co se stalo na cestě a kterak ho poznali v lámání chleba.

Offertorium. Mat. 28, 2, 5 a 6.

Anděl Páně sestoupil s nebe a řekl k ženám: „Ten, jehož hledáte, z mrtvých vstal, jak předpověděl, alleluja."

Tichá modlitba (Secreta).

Přijmi, prosíme, Hospodine, prosby svého lidu s dary obětními, aby posvěceny jsouce velikonočními tajemstvími, tvým působením nás vyléčili k životu věčnému. Skrze Pána našeho Ježíše Krista...

K sv. přijímání (Communio).

Luk. 24, 34. Vstal z mrtvých Pán a ukázal se Petrovi, alleluja.

Modlitba (Postcommunio).

Ducha své lásky nám vlij, Hospodine, a svornými učiň svou dobrotivostí ty, které jsi

velikonočními svátostmi nasytil. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě téhož Ducha Svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen.

*

Neslýchaný úspěch knihy.

Exerciční dům v Hlučíně vydal *Misál pro neděle a zasvěcené svátky* (cena: neváz. 5 Kč, v celoplátěné vazbě 8 Kč, v kůži 19 Kč).

Knihy té se rozprodalo za krátký čas 20.000 exemplářů. Je to jistě znamení, že porozumění pro liturgické hnutí u nás stoupá.

Objednejte pokud zásoby stačí. Při hromadných objednávkách ušetříte porto.

Vhodný dar k sv. biřmování a k I. sv. přijímání.

Imprimi potest. Pragae 2. Januarii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. Januarii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

Nejlevnější náboženský časopis

POSEL PRAVDY

vychází: **každý týden** a stojí přec

na celý rok jen 2 koruny

Časopis poučuje o základních pravdách náboženství. Chce duše přivésti ke Kristu. Hledáme horlivé katolíky, kteří se dají do služeb Krista Krále a rozdávají tyto letáčky dům od domu. Hledáme obětavé katolíky, kteří finančně umožní akci tím, že předplatí časopis nejen pro sebe, nýbrž i pro ty, kteří nechodí do kostela.

Kolikrát říkáte po kázání: To dnes měli slyšeti ti a ti... Doneste jim tedy tištěné kázání - Posla Pravdy. Je potřeba k tomu mnoha horlivých apoštolů, kteří by Posla rozšiřovali. Nejmenší počet, který se týdně posílá, totiž 25 kusů stojí na čtvrt roku Kč 11.40. Kde se tato letáková propaganda konala systematicky a vytrvale, obnovila obec. Dopište nám, aby Vám bylo posíláno na měsíc každý týden 25 čísel zdarma na agitaci.

Na vysvětlení! Kdyby v administraci museli počítati každé číslo, bylo by třeba počet pracovníků zvýšiti, což by mělo za následek, že by „Posel Pravdy" nemohl býti prodáván tak levně jako dosud. Proto expeduje Exerciční dům **jen po 25 exemplářích a násobek 25** (tedy 25, 50, 75, 100 atd.). (25 ex. na ¼ r. stojí Kč 11.40.)

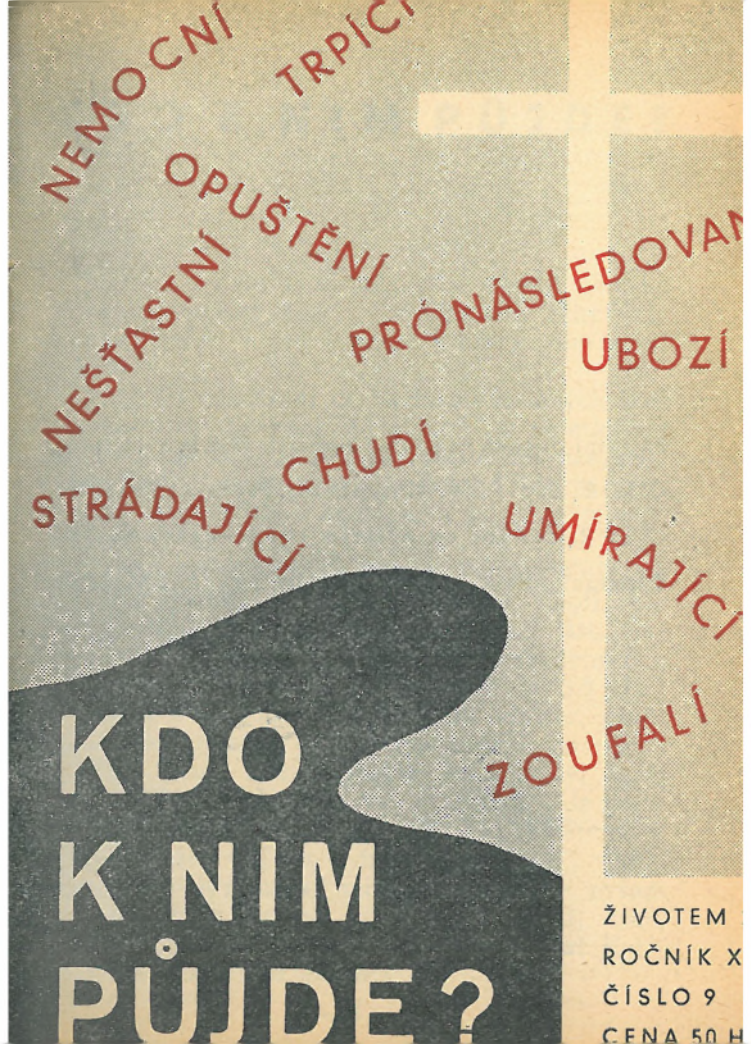
OBJEDNEJTE JEŠTĚ DNES!

EXERCIČNÍ DŮM, HLUČÍN.

První 3 ročníky váz. jsou na skladě, každý stojí 2 Kč.

„Uvažuj" 27 vybraných Poslů Pravdy 80 hal. za kus

Brožura **„Zachraňte národ"** jedná o krisi rodiny

NEMOCNÍ
TRPÍCÍ
OPUŠTĚNÍ
NEŠŤASTNÍ
PRONÁSLEDOVAN
UBOZÍ
CHUDÍ
STRÁDAJÍCÍ
UMÍRAJÍCÍ
ZOUFALÍ
KDO
K NIM
PŮJDE?
ŽIVOTEM
ROČNÍK X
ČÍSLO 9
CENA 50 H

Imprimi potest. Pragae 2. Januarii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. - Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. Januari 1938. Dr. Joannes Martinů

KDO K NIM PŮJDE?

Mnoho a mnoho nutné práce konají školské a ošetřovatelské řády, - ale mohou míti vliv, pokud smějí, - jen na ty, kteří k nim sami přijdou!

Ale: Kdo zachrání ty, kteří do řádových škol a nemocnic vůbec nepřijdou, kteří se nesetkávají nikdy s knězem? A jest jich nesmírně, nesmírně více, nežli nemocných a školních dětí v řádových nemocnicích a školách. Kdo k nim půjde?

Veliká oratoria Salesiánská shromažďují sta a tisíce hochů i dospělých z celého okolí. Ale právě jen na jednom místě. A ostatní části velkoměsta i venkova jsou plny duší, svedených a sváděných od Boha! - Kdo k nim půjde!

Města a vesnice mají mnohdy klášter, mužský neb ženský a působí blahodárně na náboženský život. Ale obyčejně jen na ty, kteří přijdou do jeho kostela neb bratrstva. Ale kolik měst, městeček a vesnic jest bez kláštera, a i bez kněze! - Kdo k nim půjde!

Mnohé řády konají misie, exercicie, - ovšem pro ty, kteří na ně přijdou. A co ti, kteří právě jich potřebují nejvíce a nepřijdou! Kdo k nim půjde a přivede je?

Mnoho náboženských spolků sdružuje a vychovává mládež pro život podle víry. Ale jak málo jich jest v nich shromážděno a jak jen málokteré se starají o obrovskou většinu nevěřících, nevědomých... Kdo k nim a pro ně půjde?

Nežli se dostane chutný chléb, - kolik cest prodělá!! Rolník musí pole zorat a připravit, zrno zasít, potom posekat. S pole se veze obilí do stodol, ze stodol na mlat, z mlatu na sýpky, ze sýpek do mlýna, z mlýna k pekaři a teprve od pekaře se dostane na stůl živný chléb!

Nežli se stane člověk chutným chlebem pro Boha, aby byl proměněn v Tělo Kristovo v Církvi, - kolik duchů na něm musí pracovat! - Nejdříve musí býti vypracován z hmotného a nečistého prostředí, potom předán do nějakého začátečního náboženského sdružení, tam uzraje k dalšímu stupni náboženského poznání a života, a tak stoupá až snad dojde vysoké dokonalosti. - Tento úkol, - vychovati z člověka bez víry neb se slabou vírou, - mají mnohé a mnohé katolické útvary, - spolkové i duchovní i řádové. — Ale - který z nich jde si pro toho člověka až k němu? — — —

Jen misionáři a - laičtí apoštolové! Spojením všech věřících, kteří touží pomáhati kněžstvu na spáse duší, je Katolická Acke, Avšak nemohou se všichni věnovat tolik této práci, kolik jest nutně třeba. Krom toho jest potřebí mnohé práce, pro niž jest nutno míti

osoby, k tomu vychované a vzdělané, které by ji mohly konati stále, - jimž by byla jediným povoláním.

K tomu jest zřízen se schválením a potvrzením mnoha biskupů Apoštolát Třetího řádu sv. Františka.

Jeho bratří a sestry žijí se sv. sliby v úplné chudobě, čistotě a poslušnosti, majíce za hlavní smysl života dávati životem v duchu evangelia podle příkladu sv. Františka příklad všem věřícím, - pokáním a modlitbou přinášeti smír Srdci Božímu a obětavým apoštolátem pomáhati kněžstvu v tom, na co kněží dnes již časem ani počtem nestačí.

A tak má Apoštolát jako pole své činnosti vedení besídek, dětských, ženských kroužků, skautských oddílů, obcí katolických mužů, ošetřování nemocných, péči o chudé, vyučování náboženství těch, kteří se vracejí do Církve svaté; pořádá náboženské přednášky, studijní, bohovědné, ošetřovatelské, besídkářské a sociální kursy a duchovní cvičení.

K tomu jsou jeho členové, žijící společným řeholním životem, - ovšem bratří a sestry zvlášť, - na svých stanicích, připravováni zvláštním tříletým studiem, jež jest součástí ústavu „Studium catholicum" v Praze.

Komu nezahoří srdce touhou: „Hle, já se lopotím pro nějaký pozemský podnik neb závod, - a jiní velkodušně nechají vše a jdou sloužiti Bohu a věčnosti! Nemohl bych také...?"

V DROBNÉ PRÁCI

ZACHRÁNĚNÁ DUŠE

Ze šťastných okamžiků sester Apoštolátu

Sestra Bohumila jest návštěvou u Kubešů, kde stůně malá Anička. Mezitím přišla sousedka s malým děckem v náručí. Stěžuje si, že maličkému jest špatně, velice špatně. Byli s ním v nemocnici, ale lékaři řekli, aby tam již nechodila, že není pomoci. Sestra se ptá, co děcku schází, a je-li pokřtěno. „Ale co vás napadá, sestro, můj to nedovolí. A konečně co bychom dělali s děckem takové zbytečnosti. My na to nedržíme." Sestra by ráda dostala dítě nějak do rukou, ale nepodařilo se jí to. Než umínila si, že si dá práci, aby se dostala k dítěti za každou cenu. Po návratu domů však dostala příkaz, aby ihned odjela do Ústředí. Co dělat?

„Sestro Blaženo, u Krátkých stůně maličké. Je to zlé, asi nevydrží. Dojděte se zeptat lékaře, jak to ještě dlouho může trvat a řekne-li, že nevydrží do zítřka, jděte tam hned a hleďte dítě nějak pokřtít. Ale dejte pozor, otec o tom nechce ani slyšet a matka o to nestojí. Kdybychom dlouho mluvili a prosili, bylo by možná pozdě."

Lékař potvrdil, že dítě může umřít každé chvíle. Sestra Blažena má trochu strach. Před-

ně ještě nekřtila a učila se tomu jenom v kursu a potom má uděliti svátost, a to je přece tak vážná věc, že jistě vzbudí v člověku pocit obavy, a konečně, jak to vyvésti, nepodaří-li se jí, aby dostala dítě do rukou?

S modlitbou v srdci vešla do bytu. Otec seděl u stolu, matka s dítětem u něho. Sestra se ptá s účastí, jak se maličkému daří. Matka opakuje skoro totéž, co řekl lékař, že to jde ke konci. Dítě je rozpálené a má na celém tělíčku červené skvrny. Sestra poprosí, aby jí matka dítko podala, že by se mu ulevilo, kdyby mu trochu ochladila čelo. Matka vvhověla a šla pro hadřík. Sestra Blažena skutečně otírá horkou hlavičku vlažnou vodou, a mezitím, co rodiče se na okamžik o něčem radili, namočí celý šátek do vody, vyždímá jej na temeno a rozechvěle a přece s jakýmsi slavnostním pocitem šeptá slova:

„Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého...“

Oddechla si. Bohu díky!... Matka převzala dítě, aniž co tušila, a sestra jí začala umývat nádobí a dělati po světnici pořádek. Neuběhlo ani půl hodiny, děťátko dýchalo slaběji a slaběji, až konečně matka dojatě povzdechla: „Už je konec...“

Ó nikoli, nebyl konec. Ano, byl to začátek hotového života, do něhož vešlo dítě v plné kráse křestní milosti, neboť konec konců skutečný život nastane teprve na věčnosti, v Bohu.

KOLIK ZA TO BERETE?

Sestra byla povolána k těžce nemocné ženě. Ležela celý den sama - bez pomoci, poněvadž její muž přicházel z práce pozdě odpoledne. - Nemocná byla v strašném stavu: spočívala na lůžku úplně bezvládně, z proleželých ran voda přímo tekla, všecky údy byly neobyčejně oteklé, pravá ruka tak zčernalá, že se ani nepodobala lidskému masu.

Rodina obývala jedinou místnost. Ta byla teď plna mrtvolného zápachu, který se šířil po celém domě. Sousedé se vyhýbali dveřím nemocné. Neteř omdlévala při pohledu na ni a ostatní příbuzní odcházeli po několikaminutové návštěvě, poněvadž nemohli snésti hrozného vzduchu. U nemocné zbyla pouze sestra, která jí denně čistila rány, vymývala je a umělým způsobem se snažila spojiti odpadávající části masa. Ošetřující lékař - Žid - se přiznal, že za dlouhá léta své lékařské prakse neléčil něco podobného, a nemohl pochopiti, že sestra vydrží u nemocné nejen ve dne, ale i v noci.

„Kolik za t o h l e berete?" zeptal se jednou.

„Sloužíme chudým zadarmo, pane doktore!

„A z čeho jste živy?"

„Spoléháme vždy, že nám Pán Bůh potřebné pošle!" — Lékař pohnut, dal sestře hned větší částku peněz a slíbil, že „její" chudé bude léčit zadarmo, aby se vždycky na něho obrátily. Svůj slib věrně plní.

Nemocné zbývalo již jen několik dní života. Přijala svaté svátosti, ale sestře byl nápadný neklid jejího muže, a ani na nemocné nepozorovala zvláštního štěstí, které viděla na těch, kteří na věčnost odcházeli smířeni s Bohem. Sám muž nemocné vysvětlil brzy tento stav: „Už jsem to nemohl vydržet. My jsme oba bez vyznání. Nechtěl jsem vám to říci, protože jsem si myslel, že byste od nás odešla. A kdo by ženě posloužil, když i nejbližší příbuzní se jí štítí?" - Než mu mohla sestra vyložiti, že jeho paní přijala svaté svátosti svatokrádežně, pokračoval: „Byl jsem právě na farním úřadě a přihlásil jsem ženu a sám jsem také vstoupil do Církve."

Bylo však nutno vyučiti oba obrácené pravdám svaté víry, aby podle ní dále žili novým životem.

Kněz přišel podruhé. Nemocná přijala tentokrát dobře sv. svátosti - i muž prosil o sv. zpověď.

Po pohřbu prohlásila neteř zemřelé: „A já budu také katoličkou - a dítě dám pokřtít."

TAK TY NEJSI MOU ŽENOU!

Z drobných případů, které přivádějí zbloudilé zpět k Bohu, často si odnášíme veliké poučení. Dosti často se přesvědčíme, že si nesmíme vždy vysvětlovat jejich pochybný směr zlobou,

ale také někdy nevědomostí, - a že sebe kratší náboženské poučení může uvést na pravou cestu.

Tak na příklad čte otec rodiny v „Poslu Pravdy", že před Bohem platí pouze církevní sňatek - v kostele před farářem uzavřený. Kdo je oddán civilně, že vlastně nežije před Bohem v manželství.

„Mámo, tak ty tedy nejsi mou ženou!" zvolá při čtení udivený muž. „To musíme hned spravit!"

Sestra pak zařídí nejen sanaci sňatku, ale i křest jejich čtyř dětí. To je největší práce: několik měsíců dochází do rodiny a vyučuje náboženství děti i rodiče. S plným uvědoměním a přesvědčením, s láskou se pak vracejí do Církve sv. ti, kteří ji z nevědomosti, lehkomyslně dříve opustili.

STAŘÍ LIDÉ

Babička je nemocná, má trochu potíže se srdcem. Občasná návštěva sestry - apoštolky - ji těší a po čase se sbližuje a rozpovídá: „Sestřičko, ten můj dědek nás nechal přepsat na československou víru. Ale, víte, já mu říkám: „Dědku, až umřeš, já se dám zase zpět na tu naši katolickou." A on mi říká: „Potom si dělej, co chceš, a teď mi dej pokoj!"

„Ale, babičko, teď jste vážně nemocná, což kdybyste dříve zemřela než dědeček?" - „To

máte pravdu, sestro, vidíte, vidíte, o tomhle musím přemýšlet!" - „Tak přemýšlejte, babičko, a já se budu za vás modlit, abyste byla dlouho živa - i aby to s vaší duší dobře dopadlo."

Když tam sestra za několik dní zase přišla, praví stará paní radostně: „Tak jsem se s mým dědkem radila - a on mi řekl, abych si dělala co chci, že mi nebrání. Až se udravím, tak půjdu zpět - až budu zase moci do kostela."

„Ale, babičko, proč čekat, až se uzdravíte, proč ne hned?" - „A copak to jde?"

„Ale ano," praví sestra, děkujíc v duchu Pánu Bohu, a obrací se k dědečkovi: „A co vy, pantáto, vy byste nešel zpět?"

„Já - no - mně je to jedno!"

„Cože, vám že je to jedno? Tedy byste také přestoupil?!"

„No jo, to jo - ale když já už do kostela nedojdu a ted' tuhle máma taky ne!"

„To nevadí, pan farář přijde sem k vám sám!"

„No, kdyby nás chtěl vzít zpět - a přijít sem, tak to já taky půjdu - to by šlo!"

V několika náboženských výkladech uznal dědeček, že už mu není jedno, žije-li v milosti posvěcující nebo jako mrtvý úd Církve Kristovy.

Za dva dny po jejich návratu vykládala babička, jak jest šťastna, že jsou smířeni s Pánem Bohem a že - až se pozdraví, bude moci jíti zase do kostela. Na poslední dny starých poctivců, nesvědomitě zavedených, zasvítilo slunce Božské útěchy a smíru.

„Sestro, něco takového jsem neviděl, ani bych nemyslil, že jest to možné!" S těmi slovy přišel bratr, který dostal v Ústředí adresu k vyšetření v blízké obci H. Líčil případ, že jsme si řekly: „Tam hned půjdeme!" Vzaly jsme s sebou potraviny, prádlo pro nemocnou a její děti. Domek na spadnutí, prázdný. Slyším jakési vytí. Jdu podle sluchu nahoru. Všude špína. Otevru dveře, světnice v nepořádku, vidím ubohou nemocnou, která sedí skrčená na posteli, rozcuchaná, špinavá, bez prádla, jen svetr přehozený na shnilé slámě. Pod postelí louže. - Jako velký pes vytím se dovolávala pomoci. Byla ochrnulá. Plačíc prosila, abych jí odstrčila prkno postele, které se hluboko vtisklo do nohy nemocné. Vzala jsem ji do náruče a bylo mně do pláče, když jsem tu bídu viděla. Domlouvala jsem jí a slíbila, že co můžeme, pomůžeme. - Spasiteli, jak Ti děkuji, že Tobě mohu pomoci! - A hned se dáme do práce. Z toho nepořádku, kde není nádobí, kastrolek, neb hrnéček čistý, vytáhnu nějaký střep, zatápíme, abychom měly trochu teplé vody a mohly nemocnou omýti. Připravuji zatím prádlo, které jsme přinesly, dáváme jí teplé jídlo a tu přicházejí děti. Dívka asi třináctiletá a osmiletá. To jsou její děti, které nemocné matce nepodají ani kousek chleba neb trochu vody, a matka věrně čeká s jídlem, až děti přijdou, aby se nasytily. Koupily

jsme slamník, slámu do něho nám darovali ve statku. Když jsme přišly se vším, čeho bylo třeba, přišel její muž - opilý. Dal se do nářku nad svou bídou. Jest prý nucen pomáhati v hostinci: „Tam mi dají jíst a ze soucitu i pít", vysvětloval. Zastyděl se, když jsem mu řekla několik slov, a dal se do řezání prkének z nějaké bedny, abychom je mohly dáti do postele pod slamník. Pak jsme nemocnou umyly, oblékly a daly do čisté postele, uklidily jsme, zametly a omyly nádobí, starší dceři jsme nakázaly, aby matce dávala jíst, a aby byla doma. Poprosila jsem lidi ze sousedství, aby tam trochu dohlédli, protože dítě bylo stále na ulici a nemohla jsem se spolehnout, že u matky zůstane. Vzala jsem listiny a vyprosila u úřadu a Svazu Charity pomoc. Několikráte jsme tam dojely, a pak bylo o ni trvale postaráno tím, že byla převezena do ústavu, kde je podnes.

DOBŘÍ KATOLÍCI

Při návštěvách rodin v našem městečku stavím se vždy v jedné, která se zdá býti velice zbožnou. Jsem tu ráda viděna i pohoštěna.

Jest počátek postu; zajdu tam, pohovořím a při tom pouhou náhodou se zeptám, kdy půjdou k sv. zpovědi. Nastane dlouhá pomlčka.

Myslím, že vzpomínají, kdy se jim to hodí. Ale mýlila jsem se. Jedna dcera najednou praví:

„Jémine, na to jsem vůbec nemyslela. Já už nebyla u zpovědi aspoň deset let!"

„Tak dlouho? A proč ne? Já si na vás tolik zakládala, že jste dobří katolíci!"

„Ale, sestro, podívejte, co je tu nás všude dobrých katolíků a nikdo nechodí ke zpovědi! A pak, snad bych se neměla ani z čeho zpovídat. Žádný těžký hřích nemám, nikoho jsem nezabila ani neokradla. Pracuji, co mohu, a žiji počestně!"

„A to myslíte, slečno, že stačí k tomu, aby byl člověk dobrým katolíkem? Myslíte tedy, že nemáte žádný těžký hřích! Tak vidíte, a já vám hned povím o desíti!"

„Jak to?"

„No, desetkrát jste zanedbala velikonoční sv. zpověď, kterou vykonati jsme povinni pod těžkým hříchem!"

„Opravdu, vzpomínám si! Ale vidíte, už jsem na takovéhle věci docela zapomněla. Člověk má tolik práce a starostí... Ale sestřičko, teď, když víte, jak jsme zanedbaní, to už k nám tak ráda nepřijdete, viď te?"

„Ale přijdu. Proč bych nepřišla?"

Za 14 dní hlásila mi dívka se šťastným úsměvem, že se vyzpovídala - a že má Spasitele opět po tak dlouhé době v srdci!

Sestra B. vede již nějaký rok besídku na periferii. Je to takové, že by v cizozemských, černošských neb jinak barevných misiích nemohla být „nenucenější", je to besídka, že 60 dětí zkrotit aspoň natolik, aby chvíli poslechly rozumné slovo, vyžaduje dlouhé, velice dlouhé trpělivosti.

Sestra se pokouší začít něco o náboženství mezi těmi, kteří jsou noví.

„Už jste slyšely, děti, něco o Bohu?" — Nikdo nic neodpovídá. „Vášo, už jsi někdy pomyslil - ty jsi přece tak rozumný člověk - už sis pomyslil, kdo asi udělal tu hezkou růžičku, nebo třeba kdo tak pořádně sestavil hvězdy na obloze? Aby stále kroužily a přece nevyběhly ze své dráhy a nesrazily se?"

„To na nás neplatí. Tatínek řekl, abychom Vám nevěřily, že máme dělat jen dobrotu, abychom dostaly něco k vánocům."

„A maminka vám také nic neříkala o Pánu Bohu?"

„To říkala. Ale tatínek na ni křikl, aby nám takové pohádky neříkala, že si je vymysleli kněží, aby chudí lidé poslouchali a nekradli. A že to není pravda."

„Ale pohleď, Vašíku, vždyť se tě jen ptám, co si myslíš ty. — Ale necháme toho a začneme něco jiného. — Děti, pojďte sem!"

Trochu jich poslechlo, trochu ne.

„Budeme potřebovati nějaké věci, ty si musíte samy udělati. Tak si doma udělejte z bramborů a dřívek malé prasátko. Umíte to?"

„Ano, ano, jo, ano..."

„Ty, Vašíku, uděláš z papíru aeroplán, ano?"

„Udělám."

„A ty, Aničko, umíš ušít sukni pro pannu?"

„Prosím, to mi musí maminka pomoci." - Tak dobře. „Abych nezapomněla, Vášo, ten aeroplán musí sám létat..." „??? - Ale to... To mi taky tatínek udělá." - „Opravdu, to je dobře. Tak potom potřebujeme ještě k té hře jednoho chrousta. Kdo ho přinese?" — „Jéje, sestřičko, teď přece nejsou, kdepak?" „Tak jej uděláme, ne? Vašku, řekneš tatínkovi, aby nám také udělal chrousta."

„Pane, to mu řeknu, tatínek umí všechno." — „Ale musí létat." — „To snad ne?..." — „Ale ano, musí být živý." — „Ale to přece nejde, sestro." — „Co by nešlo! Přece tatínek umí všechno. Neřekl jsi to?" — „No řekl, ale tohle..." — „Tak řekni, Vašíku, co s tím chroustem! Aeroplán umíš ty nebo tatínek, a takového hloupého chrousta neumíš ty, neumí tatínek, tak kdo ho umí udělat?"

Děti mlčí. „No, děti, kdo umí udělat živého chrousta?" — „Nikdo".

„Jak to, nikdo. Vždyť přece chrousti jsou, tak je přece někdo udělal? A nejenom chrousti: ptáci, zvířata, květiny, obilí, stromy, lidé. Kdo to umí udělat?"

„Sestro, tak k d o t o d ě l á, když to nikdo neumí?“

„A to, děti, vám nepovím. To musíte povědět samy...“

Chvíli ticho. — Tu vyhrkne Váša: „Sestro, on přece ten Pán Bůh m u s í b ý t. To musím říci tatínkovi, až mi řekne, že toho živého chrousta neumí udělat!“ S. B. C.

SESTŘIČKO, PROSÍM VÁS, DEJTE MI POSLEDNÍ POMAZÁNÍ

V družstevních socialistických domech umírala paní D., která v poslední chvíli prosila o kněze, vrátila se zpět do Církve svaté a smířena s Pánem Bohem klidně zemřela. Na pohřbu, kterého se zúčastnili všichni socialisté, byl místní důstojný pan farář. Po pohřbu bylo živě debatováno a různě posuzováno, proč si zesnulá paní D. přála kněze. Nejvíce tím byla roztrpčena paní B., žena nejčinnějšího socialisty a také sama horlivá jejich pracovnice, která pravila k své přítelkyni, paní F.: „Víš, všechno se mi na tom pohřbu líbilo, jen ten „flanďák“ tam neměl být! Takovou hanbu nám neměla dělat, nechat se zaopatřit! Já bych žádného „flanďáka“ nedala zavolat, ani žádné poslední pomazání, až budu umírat, nechci!“

Paní F., také socialistka, ale mírnější, jí klidně odpověděla: „Neodříkej se ještě ničeho,

třeba bys ho ráda přijala, ale nebude ti to možno!" Paní B. se již pouze ironicky usmála a rozešly se.

Mlýny Boží melou pomalu, ale jistě. Po několika týdnech paní B. vážně onemocněla. Téměř celý rok ležela v nemocnici, kde byla ošetřována civilními ošetřovatelkami. K jedné nemoci se přidala druhá a třetí. Také se podrobila operaci, ale její stav se stále horšil. Konečně si ji muž odvezl domů. Když se sestry dověděly, že paní B. je vážně nemocná, nabídly se, že jí rády poslouží, ale nedostaly odpovědi. Samy ji navštíviti nemohly, vždyť bydlela v domech, kde je 46 pravých socialistických rodin, proto se za ni tím více modlily. Konečně nemoc tak pokročila, že se zdálo i lékaři, že paní B. umírá. Celých 14 dní umírala v hrozných bolestech. Denně dostávala injekce, ale vše marné, smrt nepřicházela. Když se jí maličko ulevilo, prosila, aby jí zavolali sestry z fary, anebo ať ji donesou na faru, že chce umříti u sester. Jejímu přání nebylo vyhověno. Všechny ženy socialistky se k ní sběhly a jí, umírající, zle vyhubovaly, že by ona, jejich vůdkyně, která před rokem tak odsuzovala paní D., když se dala zaopatřit, sama něco takového si přála. Ale ona přímo zoufale je prosila, aby jí sestru zavolaly, ovšem stále marně. Konečně desátého dne její přítelkyně, pí F., která se nemohla na tak hrozné umírání dívati, splnila její přání. Řekla muži nemocné, že jde pro sestru, a ne-

čekajíc odpovědi běžela na faru. Sestra C. s radostí šla okamžitě k nemocné. Vstoupila do pokoje, kde byl ještě lékař, který sestře sdělil, že dal paní B. injekci a že je již konec. Muž nemocné si sestry ani nevšiml, ale s tím větší radostí ji přivítala nemocná. První její slova byla: „Sestřičko, prosím vás, dejte mně poslední pomazání!" Sestru tato slova překvapila, ale klidně jí řekla: „Paní B., já vám nemohu dát poslední pomazání." Nemocná, majíc oči plny slz, zašeptala: „Sestřičko, prosím, splňte moje přání a dejte mně poslední pomazání!" Když jí sestra tiše pravila, že poslední pomazání může uděliti pouze kněz, řekla jí paní B.: „Sestřičko, k nám kněz nesmí, oni by ho sem nepustili, oni ani vás nechtěli ke mně připustit. Prosím vás, neodcházejte ode mne. Uvidíte, že vás budou posílat pryč, ale nechoďte! Zůstaňte u mne, dokud neumru." Sestra jí to slíbila a muž nemocné zatím odešel. Na nemocné bylo znáti, že si něco přeje. Na otázku sestřinu odpověděla: „Sestřičko, chci poslední pomazání, a nic jiného, a pak klidně umru. Viďte, že mi je můžete dát, a proto vás prosím, dejte mi je!" Sestra použila vhodné příležitosti, že je sama v pokoji nemocné a vzbudila s ní dokonalou lítost a půjčila jí svůj odpustkový křížek, který nemocná s vroucností líbala a řekla plačíc: „Sestřičko, viďte, Pán Ježíš mnoho trpěl a to také pro mne. Vždyť ruce i nohy si nechal probodnout a srdce otevřít, a což trnová ko-

runa, ta jak ho bolela! Já se také stále modlím a myslím na jeho svaté rány. Věřte, kdyby mi Pán Bůh dal zase zdraví, byla bych jiná. Nechala bych všech spolků (a byla činnou v sedmi socialistických spolcích) a docela nový život bych vedla. Ale já vím, že zemru, a také se na smrt těším. Vždyť říkáte, že mi Pán Bůh vše odpustí, a já se k němu tolik těším!" Znovu vroucně líbala křížek. — Vtom se muž vrátil a začal vařit oběd. Nemocná se uklidnila, ale neusnula, a když se jí sestra ptala proč, odpověděla: „Já se bojím usnout, oni vás odtud vyženou!" Sestra se usmála a pravila: „Paní B., nebojte se, já se nedám!" Tím se nemocná uklidnila a zdálo se, že usnula. Zatím muž vedl slovo o politice, o tom, že každému přeje svobodu smýšlení (ale ženu zaopatřit nenechal), o poměrech v místě a j. Ale sotva zpozoroval, že žena usíná, mínil, aby sestra šla již domů, ale ta se odvolala, že nemocná si přeje, aby u ní zůstala. V poledne znovu muž prohlásil, ať se sestra jde naobědvati, ale ona nešla, proto sám jí donesl svůj „proletářský" oběd. V duchu se sestra smála, ale vlídně poděkovala, omlouvajíc se, že nevadí, bude-li o chvilku později obědvati. Asi za hodinu se nemocná probudila a vidouc sestru usmála se a pravila: „Sestřičko, jste hodná, že jste u mne zůstala, ale teď si chvilku doma odpočiňte a zase přijďte!" — Znovu políbila křížek a usnula. Sestra šla si vykonati svoje duchovní povinnosti a k večeru

znova navštívila paní B., ale ta spala. Muž kupodivu byl přístupnější a hovornější. Sám se nabídl sestře, bude-li něco potřebovati, že vždy jí rád poslouží, a ke konci prosil, aby je navštívila. Když sestra viděla, že nemocná je v agonii, odešla, modlíc se, aby Bůh byl její duši milostiv. Když nemocná procitla a neviděla sestru, prosila, aby ji zavolali. Nabízela 100 Kč odměny těm, kteří dojdou na faru - ale marně. Šli k lékaři, aby jí dal injekci, ze které neprocitla. — — — —

Byl pohřeb, slavný socialistický pohřeb. Při řeči, kterou nad hrobem proslovil vůdce socialistů, pravil mimo jiné: „Zesnulá byla uvědomělou ženou, která dala výhost všemu náboženství, která do posledních sil pracovala pro naše mohutnění!" — A kdo z nich tušil, co v posledních chvílích se odehrálo v duši zemřelé? Jak dala výhost všemu - a toužila jen a jen po Bohu?

V DENNÍM ŽIVOTĚ

JEDEN DEN NA STANICI

Do tmy zahrčí budíček a na lůžku u dveří zazní „Pochválen buď...", na druhých postelích to zašustí a sestry odpovídají jasně, matně, rychle a pomalu: „Na věky. Amen."

Nejmladší by si ráda ještě přidala, ale vtom bleskne hlavou myšlenka připraveného rozjímání: „Co je platno člověku, kdyby celý..." Vyskočí hbitě s ostatními a rychle koná svou ranní prostou toaletu - ale nemyslí na ni. - Znovu a znovu se vrací k myšlenkám na rozjímání, ale ty se neposlušně rozbíhají, tančí v hlavě, přivolávají celé obrazy příštího dne. Už zazní zaklepání zvoucí k ranní modlitbě. Sestry ví, že jdou konat nejdůležitější práci celého dne, čerpat sílu, naplnit se Ježíšem Kristem až po okraj, aby Ho mohly rozlévat na duše. Jinak by přece nebyly apoštolky, byly by jen ošetřovatelky, opatrovnice a tak dále. A tak svolávají myšlenky a upínají na jedno. Při rozjímání je přidrží pevně, vždyť - „co je platno člověku.." Ale dá to práci! „Kdo to řekl, co to znamená pro mne? Musím nejdřív sama být dobrou, trpělivou ke svým chudákům. Je toho třeba! Tam otec nechce dát dítě pokřtít, ach, kdybych už byla dobrou, uměla bych to. Pí S. nechce

ani slyšet o zaopatření a smrt přede dveřmi! K M. mne ještě nepustili, a je přece třeba alespoň Neděli tam dostat. Pak ale nač to myslím?" „Co je platno člověku..." Musím se opravdu polepšit. Kde já dávám přednost světu? Konám všechno s čistým úmyslem? Nechci mít, netoužím v hloubi srdce po větším úspěchu k vůli pochvale? Ano, těch Nedělí už máme 250, ale co je to na tak mnohé? Do všech rodin by měla přijít! - Kam jsem zase zabloudila? Můj Bože, očisti mé srdce! Jen pro Tebe, vše pro Tebe! Smiluj se nade mnou i nad mými ubožáky! Jsi tady, vím, a vidíš můj zápas. Ale já chci sloužit jen Tobě, ó pomoz mi! Celý můj den posvěť a provázej mne! Ty zkrze mne...

Rozjímání končí, kněz přistupuje k oltáři. Modlí se v chrámě někdo úpěnlivěji? Za tak mnohé jsou tam, při obětování kladou s knězem na paténu všechnu lidskou bídu, bolest, ubohost duší. Vědí, že slabé dívky nic nedokáží, a tak jejich důvěra roste téměř do nekonečna. Ježíši, proměň tu bídu, změň jejich duše! Ty to znáš, Ty můžeš. Já skrze Tebe. Přijď, žij ve mně a působ ve mně! Ve svatém přijímání bude sestra silnější, než celý pohanský svět, kterým bude po celý den procházet. Půjde k lidem jako jedna z nich, ale duchem zůstane zde, u milého Spasitele. Jako milá vůně potáhne duší stále ta myšlenka, že nic není platno člověku... Ano, svou duši nejdřív musím za-

chránit. Ale pak musím, chci přitáhnout také ty druhé.

S jasným čelem a s tisíci plaménky radostné touhy po duších se sejdou sestry k snídani. Program práce už je hotový, jenom ty nejnovější potřeby ještě v rychlosti sdělí sestra představená každé sestře, vtiskne jí křížek na čelo a jdou. Sestra P. s tiskem - má dojít do padesáti rodin, ve všech nemůže říci, co má na srdci, ale v několika už zapouští delší dobu semínka Boží, tam musí stále zalévat, ořezávat, roubovat. Tam se musí zdržet. Cestou si připravuje slova: „Bez Tebe bych ani půl slova dobře neřekla, Pane Ježíši, Ty mi je vnukej!" Probírá v duchu brožurky Životem i život sám, myšlenky přicházejí, a to ty pravé. Už jsou připraveny. 25 rodin už navštívila, ale už je také deset pryč. Musím pospíšiti. Ano, vždyť já to nedělám, to milost Boží se připíná na má ubohá slova, tedy s modlitbou, s důvěrou to půjde. A tak prochází mravní i hmotnou lidskou bídou, všude zasvítí něčím ze světa vyššího, tu řekne slovo útěchy, tam povzbuzení, zde poučí, jinde poradí.

Sestra K. už dost těžce nese svých šest křížků na unavených bedrách, ale síla Boží je veliká. Ona je vyvolená k velkým věcem - v poslední chvíli zachraňovat duše, které za krátko mají předstoupit před věčného soudce. Dnes bude u paní S. celý den - však je toho třeba. Už se leckdy narazilo na zaopatření, ale myšlenka na smrt vyvolává u nemocné hrůzu. Dnes

za ni sestra obětovala mši svatou a svaté přijímání, zůstala neopřena klečet, neosladila si kávu, jako by mimochodem se hezky pokořila před sestrou představenou. To pro tu nemocnou. Dnes jí bude sloužit zvlášť trpělivě, s velikou láskou. Sestra A. je rozená besídkářka. Má sice praksi v nemocnici jako ostatní sestry, ale srdce ji přece táhne k dětem, dnes zakládá novou besídku na předměstí Š. Škola nechce propůjčit volnou místnost, příznivce tam dosud Apoštolát nemá, vždyť tam o sestrách ještě nic nevědí. Dnes to nevadí. Sejdou se v malé místnosti na faře a půjdou si hrát ven. Potom si sednou někde pod stromem a budou si něco pěkného vypravovat. Hochy „chytne" na Svenssona, to je dnes opravdu umění odvésti je na chvilku od myšlenky na kanadský hockey. Pro dívky má ruční práce. Zatím bude pouze sondovat půdu, nenápadně vyzví něco o smýšlení rodičů a stanovisku k náboženství. Sestra má pro děti zvláštní přitažlivou moc - jistě se najde i útulek, kam se skryjí před deštěm i mrazem.

Sestra představená neví, kam dříve. Má připravovat manžele na sanaci sňatku, několik lidí na vstup do církve svaté, ale to bude moci až odpoledne, až ji zastoupí v kanceláři sestra P. Vždyť už tam v předsíni je několik smutných postav, každá má v tváři vryty jiné stopy utrpení. Sestra už má mnoho zkušeností a zažila hodně zklamání - oni jí sice neřeknou celou

pravdu, také někdy zklamali, ale od čeho by byla apoštolkou? Ztvrdnout vůči lidské bídě a odvrátit se s odporem od té bídy mravní dovede každý člověk, ale ona neumí, neumí! Ji Pán Bůh zavolal ve svém milosrdenství do řádu Františkova, odkud jí plynou celé proudy milosti Boží a ona je k tomu, aby také rozdávala co zadarmo vzala. Teď s hlubokým soucitem jde od jednoho ubožáka k druhému a s účastí nahlíží až na dno té bídy: „Sestřičko, žena je těžce nemocná, máme 5 dětí a já nemám práci!" „Pošlu k vám odpoledne sestru, aby ošetřila vaši paní, pro děti něco přichystáme. A vy, hledal jste práci?" Dává mu adresu a zapisuje do protokolu suše: N. N. o práci. Vyhověno. — Tam stařenka s malou vnučkou: „Mám 80 korun měsíčně a s tím vystačit celý měsíc!" Sestra napíše žádost na sociální péči, získá pana Ž., aby zatlačil a s balíkem potravin a s dobrou nadějí propouští potěšenou stařenku. — „Čeho si přejete?" Na pobledlém obličeji mladíka se rozestře naučený, předstíraný smutek s vlastní bídou: „Jdu právě z nemocnice, sestřičko, nemám kde spát, prosím vás, dejte mi nocleženku." — „Nemáme, musíte do Ch." „A vy jste pěkné milosrdné sestřičky! Co má dělat takový ubožák? Tak mi dejte peníze! Nač pak dostáváte příspěvky, co? Já se vám odtud nehnu." — Takových případů už měla víc, tento ji nezalekne. Posvěcuje bídu láskou Boží.

K obědu, někdy ani k večeři, se nesejdou pravidelně všechny. A ty, které se vracejí, mají duše bohatší. Ovzduší stanice je naplněno zvláštní radostí. A představená se alespoň na chvilku uvolní, aby vyslechla, co bylo uděláno pro Pána Boha. To je život! Sestra P. všechny Neděle roznesla, u J. už si dal táta říci a dá děti pokřtít, paní Š. půjde na... k sv. zpovědi, tam na ni pokřikovali a ona z toho měla radost. - K pí S. půjde odpoledne velebný pán. - A ty děti! Malí divoši! Ale děti nezkaženého jádra, jen tu slupku umět otevřít.

Když uléhají sestry po vroucí modlitbě večerní k spánku, myslí si nejedna z nich, jak krásná bude smrt pro život takových dní. Radost zde - větší ještě bude v nebi! Může býti něco krásnějšího než jejich život? S. J. M.

V CELKU

NĚKTERÉ VÝROKY NEJD. P. BISKUPŮ

„Vy jste nejlepší Katolická Akce!"

„Vy děláte práci, kterou mám a chtěl bych dělati já, ale nemohu. Jdete-li k nemocným a chudým, pamatujte, že jdete tam za svého biskupa."

„Vy děláte práci kněží!"

„Deset by vás tu mělo být, ne dvě!"

„Mám zde kaplany: Jeden jest stále ve škole, druhý musí stále psáti matriky. - Sestry učí náboženství dospělé, připravují křty a návraty, chodí k chudým, vedou besídky, - konají tedy zcela kaplanskou práci, na niž kněží nestačí!"

VÝROKY NĚKTERÝCH VDP. PÁNŮ A DUCHOVNÍCH SPRÁVCŮ

„Moje farnost má dvě polovice. A musím říci, že ona polovice se sestrami má více duchovní práce, než moje, - pro stálé úřední a školní povinnosti!"

„Bez sester nelze si již farnost mysliti!"

PROČ VÁM DÁVÁME TUTO KNÍŽKU?

Většina z vás přece nemůže takto apoštolsky pracovat! Ovšem, ale

1. abyste věděli, jak se také v Církvi Boží pracuje, a měli radost při pohledu na mnohé nevěrecké podniky.
2. Abyste se přidali ku pomoci tam, kde jest Apoštolát, neboť potřebuje mnoho věrných spolupracovníků.
3. Abyste upozornili naň schopné, nadšené mladé dívky a muže.
4. Abyste pečovali o založení stanice u vás.

Tím vším byste sloužili ne Apoštolátu, ale hlavně pomoci spáse duší a království Krista - Krále.

Dotazy zašlete na: *Ústředí Třetího řádu sv. Františka v Praze II. - 753. Tel. 375-75.*

DNES USLYŠÍTE-LI HLAS PÁNĚ...

Doba, kdy Božský Spasitel žádá plody toho, co vkládá do našich duší častým podáváním svého Těla, nadešla, když Jeho Náměstek, svatý Otec Pius XI., zavolal do duší věřících celého světa, že každý jest povolán k apoštolátu Ježíše Krista.

Jest nutno vytknouti, že vpravdě nastává tu obrat a nový proud v časném životě Církve svaté:

Dříve byl volán ku práci na šíření evangelia a víry Pána Ježíše Krista pouze kněz, ostatní věřící přijímali od kněžství milosti ke své spáse a svému posvěcení. Více se na nich nežádalo. Dnes jest každý věřící přímo povinen míti péči o věci víry Kristovy a podle svých možností má pomáhati, aby se šířila a upevňovala.

Dříve bojovali jednotlivci proti království Krista Pána třebas ve velkém množství, dnes však jako v prvních dobách křesťanských povstávají veliké celky, státy a vlády, jako jedna vlna a proto jest třeba, aby nejen kněží, nýbrž celá Církev a v ní veliké celky povstaly na obranu.

To vše je novým. Proto také se mění i život křesťanský v mnohém směru. Jestliže dříve mnohá náboženská sdružení konala dobře svůj úkol posvěcováním svých členů, dnes tento úkol nedostačuje, nýbrž jsou povinna ujmouti se práce pro šíření víry a mravů katolických.

Třetí řád sv. Františka má podstatně v sobě z ducha svého zakladatele apoštolské poslání. Celá jeho řehole vyžaduje stále dvojí snahu:

Sebeposvěcení a apoštolát.

V této poslušnosti snaží se Třetí řád v provincii českomoravské konati svůj úkol a pracuje pod jménem Apoštolátu přiměřeným způsobem na spáse duší.

I. Kdo k nim půjde?

II. V drobné práci.
a) Zachráněná duše.
b) Kolik za tohle berete?
c) Tak ty nejsi moje žena!
d) Staří lidé.
e) Nahý jsem byl, nemocen...
f) Dobří katolíci.
g) Bez víry.
h) Sestřičko, dejte mi poslední pomazání!

III. V denním životě
Jeden den na stanici.

IV. V celku
Výroky některých nejd. p. biskupů.
Výroky některých vldp. p. duch. správců.
Proč vám dáváme tuto knížku?

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

Kdo chce vésti duchovní život ať čte ze sbírky „Životem":

3. „Lásky však kdybych neměl . . .'
6. Anděle Boží, strážce můj!
7. Pomahej duším v očistci!
9. Nač se ještě modliti?
14. V bouřích mládí.
20. Sv. růženec.
25. Maria, útočiště.
29. Lék proti smrti.
32. Jak se zpovídati?
33. Peklo.
37. Svátost oltářní.
38. Mše sv.
40. Duch sv.
41. Dary Ducha sv.
43. Sv. přijímání.
44. Radost.
45. Blahoslavení.
51. O křtu svatém.
53. Ano, Otče.
55. Smiřte se!
70. Láska za lásku.
73. Proč?
75. Sv. Josef.
79. Více dobroty.
82. Povídá se . . .
84. Katolík v chrámě.
85. Klenot křesť. dívek.
86. Znáš sebe sama?
87. Všecka jsi krásná, ó Maria!
91. Od 17. do 24.
96. Pomozte nám!
99. Hřích.
101. Co nám zachová mládí.
110. Tajemství svatých.
116. Kam uteku?
120. Klíč k Srdci Božímu.
124. Umučení Páně.
132. Znáš toto Srdce?
133. Devítník k B. Srdci.
137. Blažená samota.
140. Naši přátelé v nebi.
141. Kde jsou mrtví?
143. Pokušení.
144. Chyby svatých.
174. Nový apoštolát smíru Bož. Srdce Páně.
182. Odpustky.
184. Katolická nemoc.
187. Jak zbohatnu?
224. Sv. kříži, Tebe ctíme!
229. Čím se odvděčíme.
237. Krásný pohled.
240. Doufej.
249. Maličkosti.
251. Neviditelná ruka.
259. Miluje mne Bůh?
263. Návod k rozjímání.
265. Cesta do záhuby.
266. O lásce Boží.
269. Bůh můj Přítel.
271. Novena k Duchu svatému.
274. Oktáv Božího Těla.
276. Apoštolát modlitby.
282. Proč nepřicházíte?
285. Mše sv. řecko-katolického obřadu.
290. Kvatembrová pobožnost.

ZNÁTE KNĚŽSKÝ SEMINÁŘ

IV

1. Úvodem.

Kněžský seminář — ústav pro výchovu kněžského dorostu. Po zralé úvaze vstupují tam maturanti, studují 5 let a vychovávají se k apoštolské práci mezi lidem. Čeho třeba studentu, aby mohl být bohoslovcem? Kromě tělesného zdraví vyžaduje se dostatečné vzdělání (maturita se zkouškou z latiny) a poctivý charakter, (mravní bezúhonnost s opravdovou snahou dát se Církví vychovat ve svatého kněze). Požadavky kladené na bohoslovce (alumny) jsou úměrné zodpovědnosti a vznešenosti kněžského úřadu. Žádá se po nich, aby si svědomitým pětiletým studiem osvojili potřebné znalosti z bohovědy a aby pomocí duchovních představených se vychovali v kněžské charaktery.

Představy veřejnosti o semináři jsou namnoze nesprávné. Účelem této knížečky je otevřít dokořán bránu seminární, aby každý mohl nahlédnout do jeho síní a utvořiti si o bohosloveckém životě správný úsudek.

2. Běh dne, týdne a roku v semináři.

Je půl 9. hod. večer. Ve středu města se hemží zástupy lidí. Světla kaváren, divadel a kin lákají mladé i staré. Společenský život je v plném proudu. V tom čase zazní chodbami semináře hlas zvonku. Svolává do kaple. Čilý ruch na chodbách ztichne. Začíná

večerní modlitba. Zpytování svědomí. Bohoslovci se zamýšlejí nad uplynulým dnem. Následuje večerní modlitba a po ní krátká česko-německá* promluva, t. j. příprava na ranní rozjímání. (Body (puncta); hlavní myšlenky, jež mají jednotlivci následujícího dne dle svého rozvádět.) Témata promluv bývají rozmanitá, na př. Kristus — světlo světa, Srdce Páně — Srdce v lásce neúnavné, sv. Jan Bosko a mládež, o duchu kněžské radosti atp. Vše, co se děje v kapli, je přenášeno mikrofonem do nemocnice, aby se i nahodile nemocní bohoslovci účastnili společného života v kapli. Večerní pobožnost končívá o 9. hodině. Bohoslovci se rozejdou v tichu do ložnic — spáren — V. ročník do samostatných světniček — a za chvíli zavládne v budově noční klid.

Když volá ráno o 5. hod. zvonek do nové denní práce, nezní každému jeho hlas právě mile. Zvláště na počátku I. ročníku si leckdo povzdechne, vzpomínaje na minulost. Nelze však vyspávat, když čeká tolik práce. S chutí do toho! O půl 6. hod. se opět naplní kaple. Je ranní modlitba a rozjímání. Spočívá v tom, že si každý v duchu rozebírá a na sebe obrací to, co mu bylo večer nahozeno a vyvodí si směrnice pro vlastní život. Následuje

*) V olomouckém semináři je v r. 1937—8: 189 Čechů, 76 Němců, 6 Slováků, 8 Rusínů, 1 Polák a 5 Maďarů.

mše sv. Při ní se obyčejně zpívá, někdy se z misálků sleduje mešní text. Zpívá se česky, německy, latinsky a staroslověnsky. Brzy po pozdvihování stichnou varhany, je společné sv. přijímání, díkučinění. Po mši sv. je chvíle ticha k soukromé pobožnosti (obyčejně k četbě jedné kapitoly z Písma sv.) a závěrečná modlitba. O 7. hod. je snídaně. Kuřáci po ní nezapomenou na obvyklou dávku. Zvonek je však vyruší, volá do studoven, kde je od 7.20 do 8. hod. studium. Pak zve opět zvonek do přednášek na fakultu, která je vzdálena asi 50 kroků od semináře.

Přednášky začínají o čtvrt na 9. hod. a trvají do 12. hod. Profesoři přednášejí po ¾ hodinách, pak je ¼ hod. přestávka — akademická čtvrthodinka — věnovaná osvěžení, debatám nebo procházkám po chodbách a na dvoře. O 12. hod. pospíchají posluchači zase do semináře. U brány (vrátnice) hledají na černé tabuli své jméno; tam ohlašuje vrátný došlou pošťu. Spěchají do kaple, kde po chvíli tichého zpytování o tom, jak využili uplynulého půldne k sebevýchově, se pomodlí Anděl Páně a jdou do jídelny — refektáře. Rozsáhlou místností zazní před jídlem latinsky krásný úryvek žalmu 144: „Oči všech doufají v Tebe, Pane, a Ty jim dáváš pokrm v čas příhodný...“ Ve všední dny se při obědě něco předčítá z náboženské knihy, nebo je kázání některého bohoslovce IV. a III. ročníku; je to

praktické cvičení pro úřad kazatelský. Kazatele opravují (posuzují) bohoslovci V. ročníku. U stolu se někdy poslouchají časové zprávy z radia nebo hudba. Asi za půl hod. je po jídle, bohoslovci mají do ¼ na 2. volný čas. Od ¼2. hod. do 2 hod. je procházka, obyčejně do městských sadů. Ti, kdo mají o 2. hod. přednášky, jdou na fakultu; pro ostatní je v semináři do 4. hod. soukromé studium ve studovnách (museích, musejnících). Tam si každý opakuje látku a připravuje se na kolokvia (menší zkoušky). V úterý a ve čtvrtek je od ½2. do ¼3. hod. v kapli četba Písma sv. a po ní do 4. hod. delší procházka. Chodí se v menších skupinách (po šesti — V. ročník od podjáhenství po dvou) do přírody, za město, na vojenské letiště a p. osvěžit tělo i ducha.

O 4. hod. je svačina a v ½5. hod. začne studium. Čilý ruch v budově ztichne. Na počátku I. ročníku jistě není slastí ponořit se do knih, většinou latinských. Po čase však studium z latinských autorů nepůsobí obtíží, lze i latinsky pohotově mluvit. Dvě hodiny večerního studia uběhnou, pak je ¼ hod. soukromé duchovní četby a po ní v kapli společný růženec.

O 7. hod. je večeře. Čte se při ní latinské martyrologium — jména a krátký životopis světců, hlavně mučedníků, jejichž památka připadá na příští den. Trvá několik minut, po

něm se ještě chvíli něco vhodného čte nebo je kazatelský výstup, podobně jako v poledne. Když je večeře skončena, mají bohoslovci do půl 9. hod. volný čas. O půl 9. hod. večerní modlitba... Den opět uplynul.

Ve čtvrtek se na fakultě nepřednáší. Ráno o ½8. hod. do ¼9. hod. je v kapli úvaha o některé z kněžských sebevýchovných otázek. Dopolední čas je věnován studiu, odpoledne je 2 hod. vycházka. Dopoledne i odpoledne je příležitost ke sv. zpovědi.

V neděli bývá o 9. hod. zpívaná mše sv. s chorálním zpěvem. Někteří jdou na dóm, kde přisluhují při obřadech a sledují slavnou bohoslužbu. Vycházka v neděli není, po obědě a svačině je vždy hodina volného času, večer o půl 7. hod. jsou obyčejně zpívané nešpory.

*

A jak vypadá běh celého studijního roku? Nastupuje se začátkem října. Kufry s peřinami, prádlem a knihami zaplní seminární chodby. Bohoslovci z I. ročníku — nováčci jsou dost nesmělí, ponejprv si nasazují koláry a oblékají kleriku. Duchovní přípravou pro nastávající rok je dvoudenní duchovní obnova. Slavnými bohoslužbami v sousedním chrámu sv. Michala a úvodní promluvou děkana fakulty je pak zahájen studijní rok. O vánocích se přerušují přednášky na fakultě na tři týdny. Vánoční prázdniny tráví vyšší

ročníky doma celé, nižší ročníky se ještě několik dní v semináři zdrží, vypomáhají při obřadech v kostelích; o svátku sv. Štěpána se rozjedou také domů. Po ¼ ročním pobytu v semináři se již bohoslovci na svátky těší. Domov má vždy své kouzlo. Několik dní svátků kvapem mine a 4. ledna jsou bohoslovci opět v semináři. Toho dne večer začnou 6ti denní duchovní cvičení. Exerciční přednášky mívá některý zkušený řeholník. V tichu a sebranosti jsou probírány stěžejní pravdy křesťanského života, prohlubuje se vnitřní život, vytknou se nové směrnice. - Bohoslovci německé národnosti mají svého exercitátora.

Po exerciciích pokračuje studium zvýšeným tempem. Za měsíc končí první pololetí. Je doba zkoušek, látka za půl roku probraná se opakuje. 15. února končí zimní studijní běh. Týden pololetních svátků je vyplněn zkouškami a začne pololetí druhé. Jarní měsíce přinášejí sebou více světla, svěžesti a radosti. Čas v semináři neuvěřitelně kvapí. Přijde doba svatopostní, udílení vyšších svěcení, velikonoce. O svátcích uvítají bohoslovce V. ročníku doma už jako jáhny. Mají první kázání. Velikonoční prázdniny trvají 3 týdny. Jarní příroda a krása liturgie mluví výrazně k duším bohosloveckým. A od velikonoc do konce roku je již jenom krok. Konec studijního roku — doba žní. Studuje se ještě houževnatěji. Každý sleduje myšlenku: co nejlépe

vykonat zkoušky. S pomocí Boží absolvovány zkoušky jedna za druhou. Chodby se plní kufry, bohoslovci se rozjíždějí na prázdniny. Provázeni modlitbami a radami vychovatelů, s pevným úmyslem v dobrém vytrvat, opouštějí seminář. Na tři měsíce domů! Pro osvěžení k praktickému vzdělání a ke zkoušce duchovní samostatnosti.

3. Bohovědné studium.

K vědeckému vzdělání kněžského dorostu jsou určeny státní bohoslovecké fakulty a diecesní bohoslovecká učiliště. Bohoslovecké fakulty jsou postaveny na roveň vysokým školám. V naší republice jsou tyto: dvě v Praze (česká a německá, obě ve svazku svých universit), samostatná Cyrilometodějská fakulta v Olomouci a katolická bohoslovecká fakulta v Bratislavě.

Všechny ostatní diecése mají svá bohoslovecká učiliště. Od fakult liší se učiliště hlavně tím, že nemají práva promočního, takže nelze na nich dosáhnouti akademických hodností doktorů bohovědy. — Přednášející profesoři nemají titulu profesorů universitních.

Roku 1937 byl změněn studijní řád katolických bohoslovecých fakult v ČSR., aby vyhovoval apoštolské konstituci „Deus scientiarum Dominus“ (z 24. května 1931). Tomuto řádu se po čase přizpůsobí i studia na učilištích diecésních.

Co studují bohoslovci? V prvém ročníku přednáší se jim křesťanská filosofie (4 hodiny týdně) s logikou (1 hod.) a dějinami filosofie (1 hod.). Z t. zv. věd hlavních poslouchají část bohovědy základní (Úvod do theologie a Theodiceu — o Bohu, pokud jej poznáváme pouhým rozumem.) Podobným oborem je srovnávací věda náboženská (2 hod.), v níž se probírá náboženství s hlediska přirozeného. Přípravou na biblické studium je hebrejština a biblická starověda (archeologie). Mimo to se přednáší v prvním ročníku vychovatelství (pedagogika) a duchovní řečnictví (homiletika). Nezávazným předmětem je staroslověnština.

Kdežto první rok theologického studia má hlavně ráz průpravný, v druhém ročníku začíná už vlastní studium bohovědné. Dokončí se křest. filosofie, bohověda základní (nauka o Zjevení Božím, o Kristu, o Církvi a o víře). Z vlastních bohovědných oborů studuje se věrouka (dogmatika; 4 hodiny týdně) a hlavně Starý Zákon (Dějiny národa židovského, Úvod do knih St. zákona a výklad Písma sv. podle původního — hebrejského — textu). Z pomocných nauk poslouchají bohoslovci křest. sociologii (3 hod. týdně) a všeobecná pravidla náboženského vyučování (didaktiku). Z nezávazných předmětů si v druhém studijním roce berou zpravidla křest. archeologii a umění a studium biblických východních řečí.

Ti, kdo nestudovali na gymnasiu řečtinu, navštěvují v prvém a druhém ročníku kurs řečtiny (2 hod. týdně). Zkoušku skládají na počátku třetího ročníku.

Třetí ročník se věnuje naukám přesně theologickým. Pokračuje se v přednáškách z věrouky (4 hod.), přednášejí se církevní dějiny (všeobecné a české; 4 hodiny týdně), z nichž se probere asi polovice, t. j. až po vystoupení Lutherovo a po protestantismus v Čechách. Nejvíce času se věnuje studiu Nového zákona (8 hodin). Kromě toho se dokončí studium Zákona starého. — Po třetím ročníku se může konati státní zkouška z věd biblických. Je to první stupeň k dosažení akademických titulů. Nikdo není však k této zkoušce vázán.

Ve čtvrtém ročníku se dokončí studium věrouky, které se tedy věnují celkem tři roky. Taktéž se dokončí církevní dějiny.

Kdežto dříve byla hlavním předmětem čtvrtého ročníku mravouka, je jím nyní církevní právo (7 hodin týdně). Studium mravouky je rozděleno nyní na 4. a 5. ročník. V obou se přednáší po 4 hodinách týdně. — Po čtvrtém ročníku se mohou posluchači podrobiti státní zkoušce z církevních dějin a církevního práva.

Pátý ročník korunuje celé studium. Z věd spekulativních se přednáší již jen druhá část morálky, jinak se věnuje celé studium už té-

měř výhradně theoretické i praktické přípravě pro kněžské působení venku. Nejrozsáhlejším oborem je pastorálka, t. j. nauka o duchovní správě. K ní se přidružují dvě hodiny pokynů pro kněžskou sociální práci a zvláštní pravidla náboženského vyučování (katechetika).

Theoretické i praktické průpravy pro vědeckou činnost dostává se bohoslovcům v jednotlivých studijních seminářích, kde posluchači za vedení profesora pracují o nějakých vědeckých tématech.

Některé bohovědné obory (jako sociologie, z části církevní právo) se přednášejí česky, hlavní theologické disciplíny (křest. filosofie, fundamentálka, dogmatika, morálka, biblické vědy) se přednášejí většinou latinsky z latinských autorů.

Studijní rok má dva semestry, zimní a letní. Na konci zimního pololetí koná se orientační zkouška; zkoušky hlavní jsou až na konci semestru letního. Při nich se píší známky do t. zv. indexu.

4. Duchovní výchova v semináři.

Na fakultě se dostává bohoslovcům příležitosti k vědeckému sebevzdělání. Vzdělání však musí býti u kněze spojeno se svatostí života. Vědění a svatost jsou jako oči knězovy. Má-li sám jít bezpečně a druhé bezpečně k cíli vést, musí mít obě oči. I vědění i svatost.

K tomu, aby si osvojil svatost potřebuje duchovních vůdců a rádců. Těmi mu mají být představení semináře, s nimiž je bohoslovec ve stálém styku. Vzájemná láska a úcta představených a bohoslovců je podmínkou vzájemného poznání a plodné spolupráce.

Na duchovní rozvoj bohoslovcův má vliv celý jeho předchozí život, který vypadal u každého jinak. Aby mohl být bohoslovec veden ke svatosti cestou jemu přiměřenou, otvírá hned na počátku své nitro duchovnímu vůdci (spirituál nebo zpovědník, kterého si každý svobodně volí), informuje ho o své minulosti. Ten pak sleduje jeho vnitřní vývoj, radí vhodné prostředky k boji s chybami, k osvojování si dobrých vlastností — ctností. Vzájemná práce duchovního vůdce s bohoslovcem vyžaduje častého osobního styku, vzájemné modlitby a trpělivé lásky.

Mimo toto individuální vedení ve zpovědnici a v rozhovorech s duchovním semináře (spirituálem), je společné vedení v seminární kapli a v ročníkových konferencích se spirituálem.

Hlavním zdrojem, z něhož se všichni bohoslovci denně posilují — každý dle svého — je mše svatá s nekonečným obsahem a s myšlenkově bohatými texty. Přípravou na mši svatou — z části právě prožíváním těchto textů — je dvacetiminutové rozjímání. K němu nahazuje spirituál látku v předvečer.

Bohoslovec však zůstává ve volbě látky svobodný pod vedením svého zpovědníka. Duchu svatému, který může v nitru každého pracovati jinak, nelze klásti překážek.

Dalším zdrojem myšlenek, které volají po osobním propracování a po využití k praktickému životu je duchovní čtení (4-5 krát týdně po ¼ hodině). Pro jednotlivé ročníky jsou sice doporučeny určité knihy, ale i v tomto ohledu je ponechána bohoslovcům pod vedením zpovědníkovým volnost. Nehodí se každému každá kniha v každé době. Je věcí zpovědníkovou a spirituálovou, aby jednotlivcům radili.

Společná čtvrteční úvaha v kapli (konsiderace) má pobízet k samostatnosti v sebevýchově, ukazovat na ožehavé problémy a řešit je za stálé spolupráce všech bohoslovců. Bohoslovci přinášejí své názory a dotazy spirituálovi buď osobně nebo je podávají písemně, dávají je bez podpisu do schránky u bytu

spirituálova. Na této spolupráci velmi mnoho záleží. Ovoce letošní spolupráce v konsideracích má být podáno studentům ve formě knihy o celibátu a o kněžském povolání ve vztahu k němu.

Důležitým opěrným bodem v denní sebevýchově je zpytování svědomí v poledne (zpytování zvláštní — o hlavní chybě, s níž nutno ustavičně bojovat; ta je u každého jiná) a zpytování obecné při večerní modlitbě. Bohoslovec se musí poznávat a hodnotit tak jak je, aby se nestal obětí sebeklamu, planého nadšení bez ocelové vůle. Takoví jsme, jaké jsou naše skutky. Výsledek těchto denních zpytování podává bohoslovec týdně svému zpovědníkovi, jehož si na začátku roku zvolil. Zvlášť důležitá je zpověď rekolekční, měsíční. — Tak nutno stále sebe pozorovat a dávat se stále kontrolovat, aby vnitřní, nový člověk rostl rovně a stále. Celoročním zpytováním a nejdůležitější sebekontrolou jsou šestidenní vánoční exercicie.

Chce-li se bohoslovec zdravě rozvíjet, musí udržovat pevný duchovní život dle seminárních směrnic i o prázdninách.

5. Osvěžení, zábavy v semináři.

„Seminář, bohoslovci, chudáci, mladí a svět je pro ně uzavřen, s ním též všecky radosti světské, zábavy ... pohřbeni za živa —" tak a podobně smýšlejí i mluvívají mnozí lidé.

Omylem. Chci zde načrtnout radosti, zábavy, zaměstnání, týkající se tělesného osvěžení bohoslovců.

Na věži bije 5 hodin ráno. V zápětí rozřízne hluboké ticho ostrý hlas zvonku — a tu by člověk žasl. Před vteřinou ani známka života, teď náhlý pohyb, bohoslovci vstávají čile i méně čile, běží k umývadlu. Brr, voda je studená, ale zato má výborné účinky. Svěžest pronikne všemi údy, zatlačí ospalost a s chutí do kaple.

Po snídani — čtvrthodinka volného času. Verandy, zahrada, „Bosna" „Reich" (to jsou naše kuřácké salony) ožívají návštěvníky, kuřáky i nekuřáky. „Bosna" je jednou z hlavních tepen, navštěvovaných ve volných chvílích. V létě je trochu opuštěna, neboť slunce vábí ven, ale zato v zimě a vůbec, když je nečas... Je po večeři. Pojďme na chvíli do „Bosny". Pohledem zjistíme, že téměř všechny hry jsou obsazeny — většinou převládají šachy a „Člověče nezlob se". Hráči mají vždy nějaké fanoušky či „kibice" kolem sebe a tu se pronášejí návrhy, rady, zkrátka je z toho veselo. Občas zazní svižný pochod s gramofonové desky.

Kdo zde není častým návštěvníkem, cítí se divně omámen kouřem a hlukem. „Bosňákům", t. j. denním návštěvníkům to však nevadí — tvoří se zde hloučky, přeberou se denní aktuality domácí i cizí, a než se nadáš, bude

konec volného času. Čas zde letí rychle, jako vůbec v semináři, poněvadž je každý po celý den plně zaměstnán.

Nedaleko „Bosny" je herna, místnost s kulečníkem a ping-pongovým stolem. Obojí se ve volných chvílích těší velké oblibě bohoslovců jak českých tak německých.

Po obědě na dvoře při volley-ballu.

Sotva nás slunce na jaře pozdraví teplejšími paprsky, nesou wolley-ballisté vítězoslavně novou síť s míčem na dvůr; skupina je velká a jsou v ní jednak ti, kteří budou hrát, a potom ti, kteří by si chtěli zahrát. Na všechny se ovšem nedostane. Pořádná hra je možná jen tehdy, když hraje pouze 12 hráčů.

Tak se ti ostatní postaví kolem hřiště a „kibicují". Nechybí nadšení, potlesku, výkřiků zklamání i kritických vhodných i méně vhodných poznámek. Hlavně při meziročníkových turnajích.

Tím ovšem zdaleka nejsou všechny způsoby osvěžení vyčerpány. Kdo by neměl jakéhosi programu již předem stanoveného na př. po večeři, těžko by se mu rozhodovalo, kam se obrátit, zda do čítárny, do té milé místnosti v pravém slova smyslu nabité časopisy, novinami, revuemi... Vše tu zve k příjemnému pobavení a uklidnění po denní práci. Či do „dolní" zahrady. Žel, že je hodně nízko položená. Ale láká svými záhony, malebnou besídkou a včelínem. Včely a včelaři, to je kapitola sama pro sebe. Představte si měsíc květen a červen, žhavé paprsky sluneční, doba největší práce a shonu jak u bohoslovců tak u včel. A tu těsně před zkouškami se včely rozhodnou, že podniknou „liber exitus" t. j. vycházku, ovšem bez dovolení pánů včelařů, čili včely se rojí. Včelaři obyčejně mají aspoň to štěstí, že vidí, kde si ty „mouchy čapnou". Je-li to strom seminární zahrady, pak je dobře, ač to není maličkost dostat je na rámečku připevněném na smetáku zpět do úlu. Vyletí-li za zahradu, pak je to veselejší, ale jen pro diváky z venku, kteří nikdy nešetří dobrou radou. Pro „muchaře" bohoslovce je to ovšem složitější.

Mimo včelaře vidíme po zahradě pobíhat (ovšem jen ve volném čase a po čas procházek) bohoslovce s rýči, motykami, hráběmi a co vím, jakými ještě instrumenty. Jsou to zahradníci, pečující se střídavým zdarem hlavně o „dolní" květinovou zahradu.

Květen v seminární zahradě.

Dalším důležitým rekreačním podnikem je tělocvičný kroužek, nerozlučně spjatý s tělocvičnou, stadionem a radiem. Tělocvična je vybavena nářadím všeho druhu, cvičí se zde dvakrát v týdnu, vždy po večeři. Je v ní také jeviště. V létě se těší největší návštěvě orelský stadion za městem — na břehu Moravy,

kam chodí bohoslovci dvakrát týdně místo velké vycházky. Hrají wolley-ball, faust-ball i kopanou. Ta má velkou většinu příznivců jak v hráčích, tak ve fanoušcích. Na sklonku školního roku, kdy začínají již letní vedra, je na stadionu k disposici bazén. Bohoslovci mají své hodiny. A radio? I to patří k tělocvičnému kroužku. Poslouchá se nejen hudba a přednášky, nýbrž i sportovní reportáže. A kde je tolik mladých lidí, tam se jistě najdou příznivci sportu, hlavně footbalu a hokeje. Když tedy naše mužstva hájí barvy a čest našeho národa, nemají myslím nadšenějších a vděčnějších posluchačů (pokud to ovšem

Ze semináře na odpolední procházku.

čas dovoluje) nad naše bohoslovce. Úspěchy je rozradostní stejně, jako je bolí neúspěchy.

Slyšeli jste někdy (třeba i v radiu) zpívat bohoslovecký sbor? Představte si přes 40 mladých nadšenců, zpívajících v kapli hymny Bohu! Dovedou ovšem zazpívat i na podiu.

Představení přejí osvěžení bohoslovců z plna srdce. Povolují návštěvu vhodných koncertů, divadel i kina. Přednášky z nejrůznějších oborů, nejrozmanitějších témat, od povolaných lidí vyplňují rámec pestré směsi naší rekreace.

To by byl smutný seminář, kdyby v něm nebylo veselo!

6. Spolkový život bohoslovců.

Každý má své individuální sklony, osobní záliby. Mladí jsou plni zájmů: pro literaturu, pro něco technického, pro umění atd. Správná výchova tyto individuální sklony respektuje, neubíjí talentů, pěstí je. Proto jsou ve všech seminářích kroužky literární, hudební, pěvecké, sociální a j. Tak si vytvořili bohoslovci v seminářích spolky. V semináři pražském a brněnském mají „Růži Sušilovu", v Hradci Králové „Jednotu Brynychovu". Olomoučtí bohoslovci jsou sdruženi ve „Stojanově literární jednotě", v Mariánské družině a v „Bosně". I němečtí bohoslovci mají své spolky.

Stojanova literární jednota sdružuje české bohoslovce už po 60 let. Aby vyhověla zájmům členstva, má několik kroužků: literární, sociologický, cyrilometodějský, pěvecko-hudební, tělocvičný a včelařský.

Literární kroužek sdružuje zájemce o literaturu a vede členy k literární práci. Členové konají pravidelné schůze, na nichž se podávají referáty o časových literárních otázkách nebo o osobnostech spisovatelů. Občas bývá živá debata, která má praktický význam, protože se otázka proklepe se všech stran. — Literární jednota vypisuje každého roku několik cen na zdařilé literární práce.

Důležitým otázkám sociálním věnuje se kroužek sociologický. Členové se scházejí skoro každý týden; rokují velmi živě. Zvláštní péče se věnuje studiu papežských encyklik. Každý člen sleduje některý časopis. Najde-li něco zajímavého, upozorní na to ostatní.

Velice významná je činnost kroužku cyrilometodějského. Ten se věnuje hlavně poznání slovanského východu a východní slovanské liturgie. Řecko-katoličtí bohoslovci z Podkarpatské Rusi seznamují ostatní se svou liturgií a občas bývá v semináři řeckokatolická bohoslužba v jazyku staroslovanském. Roku 1937 o prázdninách podnikl kroužek studijní zájezd na Podkarpatskou Rus a východní Slo-

vensko; účelem zájezdu bylo seznámiti se blíže s východem republiky a poznati náboženský život tamějšího lidu.

Druhou velkou snahou cyrilometodějského kroužku je proniknouti co nejhlouběji do odkazu sv. Cyrila a Metoděje. Kroužek promítá tuto cyrilometodějskou myšlenku v lásky k Velehradu. Velehrad je živý zdroj, z něhož se obrovskými kruhy šířilo a šíří náboženskomravní obrodné hnutí.

S láskou se věnují bohoslovci též zpěvu a hudbě. Pěvecký kroužek cvičí skladby duchovní i světské. Platí zásada: zpěvem k srdci, srdcem k Bohu! Za vedení dobrých dirigentů vyspěl kroužek tak, že předváděl skladby nejlepších klasických autorů domácích i cizích. Hodně péče se věnuje chorálnímu zpěvu. Kroužek má k disposici klavír a několik harmonií pro ty, kdo se chtějí učit hrát nebo se ve hře zdokonalují.

Tělocvičný kroužek rozvinuje svou činnost v tělocvičně a na orelském stadioně; tam ovšem jen v letním období. Včelaři se pečlivě starají o své včeličky, jichž mají několik rojů ve včelíně v dolní seminární zahradě.

O prázdninách koná Stojanova literární jednota obvyklé bohoslovecké sjezdy na Velehradě. Sjíždějí se tam bohoslovci téměř ze všech seminářů republiky. Vzájemně se poznávají a tak rozšiřují své obzory. Na sjez-

dových konferencích hlavní místo zaujímá snaha o spolupráci všech bohoslovců na obrodě svěřeného lidu a na uskutečnění velkých ideálů všeho křesťanstva. —

Druhým ohniskem, kolem něhož se soustřeďuje spolkový život je Mariánská družina, která sleduje cíle duchovní. V prosinci roku 1937 slavila třicetileté jubileum svého trvání. Mariánská družina má za úkol pěstiti u členů hluboký duchovní život a činorodou úctu k Matce Boží. Sdružuje asi 130 bohoslovců.

I Družina má několik kroužků. Na prvním místě kroužek liturgický, poněvadž liturgie obepíná Eucharistii, jež stojí v centru našeho života. Na schůzích členů kroužku se rozebírají posvátné liturgické texty, aby se proniklo do jejich krás a aby se pochopily jejich hlubiny.

Kroužek exerciční budí zájem o exercicie a pracuje o rozšíření exercičního hnutí všude, kam mohou bohoslovci proniknout, hlavně mezi studenty středních škol.

Kroužek misijní vyvolává, udržuje a zvyšuje zájem o misie. Čtou se misijní časopisy, konají se přednášky se světelnými obrazy o životě a práci v misiích. Činnost misijní je znakem vnitřní expansivní síly křesťanství: stále dál, všem národům přinésti evangelium pokoje a lásky. — Kroužek vydal v roce 1937 poutavou knihu dopisů českého misionáře z

Číny, bývalého člena bohoslovecké Družiny olomoucké, P. Josefa Zemana, pod názvem „Deset let za čínskou zdí". (Vytiskly Lidové závody v Olomouci, stran 160, cena brožov. 17 Kč.)

Družina má kromě uvedeného ještě za úkol vychovávat schopné ředitele pro Mariánské družiny venku.

Kuřácký spolek „Bosna" pěstuje vedle vědomí vlasteneckého též zdravou veselost u svých členů a stará se jim o zábavy ve volném čase.

Takovými směry jde tedy práce českých bohoslovců. Bohoslovci němečtí, kteří se v semináři vychovávají pro duchovní správu německých krajů diecése, mají kroužky podobně jako bohoslovci čeští a v mnohém se s českými bratry navzájem podporují.

7. Jak jsou bohoslovci vydržováni. Statistika. Představení.

Po stránce finanční jsou poměry pro bohoslovce příznivé. Církev je pokládá za členy kněžského stavu a bere proto částečně na sebe péči i o jejich hmotné zaopatření. Měsíční poplatek činí (v olomouckém semináři) pouze 60 Kč, na ostatek přispívají věřící diecése (oběrami) i stát z t. zv. Náboženské Matice a nejdp. arcibiskup. Vydržování bohoslovců není ovšem maličkost, uváží-li se, že je jich na př. v Olomouci na 300. Ovšem při

vstupu do semináře je každý povinen opatřiti si řádnou výbavu, t. j. dostatek prádla, peřiny a šatstvo. Prádlo perou bohoslovcům řeholní sestry v semináři. Největší položku na začátku každého roku tvoří nákup potřebných knih. Církevní oblek — kleriku — dostává každý zdarma. Mimo to nemajetní mohou žádati o státní a jiná stipendia, jež jsou každoročně udělována.

Zajímavé je sledovati, z jakých sociálních vrstev bohoslovci pocházejí. Zde je statistika českých bohoslovců olomouckého semináře z roku 1937:

Otec je: Ročník	V.	IV.	III.	II.	I.	Celkem
rolník	14	16	15	11	12	68
domkář	10	14	9	7	8	48
řemeslník	7	6	7	5	6	31
hostinský	—	—	1	2	3	6
mlynář	—	1	—	—	1	2
obchodník	—	2	—	—	1	3
státní zaměstnanec	1	4	3	1	—	9
vojenský gážista	—	1	—	—	1	2
soukromý zaměstnanec	4	1	5	3	3	16
tovární dělník	1	1	2	1	1	6
horník	—	1	—	2	—	3
nádeník	1	1	2	1	—	5
Souhrn	38	48	44	33	36	199

Podobně je tomu i u bohoslovců německé i jiných národností. Většina alumnů pochází tedy z venkova a to z vrstev nižších a z rodin početnějších. To je důkazem, že větší víra v Ježíše Krista a láska k jeho kněžství je

živena v rodinách venkovských; v nich se bezpečněji udržuje idea cyrilometodějská.

Nákladem představených semináře se vydává časopis „Pozdrav ze semináře". Je určen pro kněžstvo v duchovní správě, pro dobrodince a pro chlapecké semináře studentské v Kroměříži a Bruntále. Vychází čtyřikrát do roka. Informuje čtenáře o všem, co se děje v semináři. Kněží se živě zajímají o to, co se podniká v jejich bývalém výchovném domě a rádi časopis přijímají.

Vrchním ředitelem (rektorem) semináře je nejd. arcipastýř. Jeho jménem vede správu semináře vrchní představený (superior) se svým zástupcem (vicesuperiorem); duchovní vedení v semináři je svěřeno spirituálům. Hospodářské věci má na starosti oekonom; mimo to je (v olomouckém semináři) lektor Písma svatého.

8. Ke stupňům oltáře.

Hned prvního dne, kdy přicházejí noví bohoslovci do semináře, oblékají duchovní oděv: kolár a kleriku přepásanou cingulem. Přijetím postřižin (tonsura) bývají biskupem slavnostně uvedeni do duchovního stavu. To se děje v prvním roce bohosloví po vánočních exerciciích. Ti, kdož chtějí přijmouti postřižiny, přivádějí biskupa-světitele v průvodu do kaple. Na začátku mše svaté stříhá biskup každému z nich vlasy na pěti místech ve znamení kříže a jednotlivci při tom opakují po

něm slova: „Hospodin — díl dědictví mého a kalicha mého; ty jsi, jenž mi navrátíš dědictví mé.“ Tonsurou vyznává bohoslovec veřejně, že patří ke stavu duchovnímu, zříká se světa a volí si Boha a jeho službu za svůj životní úkol. Od Církve přijímá právo nositi rochetu (nebo superpelici) při bohoslužbách.

Ve druhém roce bohosloví po vánočních exerciciích přijímají bohoslovci čtvero nižších svěcení. První je ostiariát, úřad vrátných. Biskup naznačuje svěcencům jejich úkol tím, že jim dává dotknout se klíčů, otevřít a zavřít chrámové dveře a zazvonit. Téhož dne přijímají ostiariové lektorát — úřad předčitatelů. Světitel jim podává misál; jeden ze svěcených čte pak při mši sv. epištolu.

Po několika dnech bývají udělována další dvě nižší svěcení, úřad zažehnávačů a přisluhovatelů oltáře. Zažehnávačům naznačuje biskup jejich úkol tím, že jim podává knihu, v níž jsou modlitby zažehnávací (exorcismy). Přisluhovatelům oltáře, ministrantům, podává biskup k doteku svícen s nerozžatou svící a prázdné konvičky. Mají totiž pečovat o oltářní světlo a o víno a vodu k oběti mše svaté.

V pátém roce bývá svěcení na podjáhny. Podjáhni mají pomáhat jáhnům při službě oltářní. Vzdálenější přípravou na podjáhenské svěcení jsou svatoaloisiánské pobožnosti (po 6 neděl), v nichž se sv. Alois představuje jako vzor obětavé čistoty. Bezprostřední přípravou

jsou šestidenní duchovní cvičení. V předvečer svěcení (v pátek suchých dnů jarních) skládají svěcenci do rukou představeného před Nejsvětější Svátostí Oltářní slavnostní přísahu, že budou doživotně zachovávat čistotu a že se budou modlit kněžské hodinky (breviář). V sobotu o 7 hodinách bývá svěcení. Světitel znovu a znovu klade svěcencům na srdce, aby dobře uvážili, jak těžký úkol chtějí na sebe vzíti, připomíná jim, že jsou ještě svobodni a mohou odejíti do světského stavu. Chtějí-li však, mají učinit rozhodný krok. Svěcenci na to odpovídají tím, že se vrhají na zem (prostrace), připraveni k naprosté sebeoběti pro spásu duší. Biskup s ostatními modlí se nad nimi litanie ke všem svatým. Na konci svěcence třikráte žehná: „Abys tyto vyvolené požehnati — požehnati a posvětiti — požehnati, posvětiti a zasvětiti ráčil, tě prosíme uslyš nás!“ Tak jsou svěcení zasvěceni zcela službě Boží a Církve pod vedením diecesního biskupa. Jako odznaky dostávají humerale, manipul a tuniku. Jejich život má býti plný radostné, třeba potupené práce. To dávají na jevo dojemným obřadem při obětování. Obětují biskupovi (t. j. Bohu a Církvi) hořící svíci — sebe s hořícím srdcem. Den podjáhenství je pro seminář, novosvěcence a jejich příbuzné velmi slavný.

Jáhenství uděluje se v sobotu před smrtnou nedělí. Jím začíná svátost svěcení kněž-

stva; svěcencům se vtiskuje nezrušitelné znamení a uděluje duchovní moc k posvátným úkonům. Mají křtít, kázat, mohou podávat sv. přijímání a vystavovat Nejsv. Svátost Oltářní. O podrobnostech svěcení poučí brožurka „Obřady svěcení podjáhnů, jáhnů a kněží".*)

Svěcení na kněžství předcházejí šestidenní exercicie. V obřadech přirovnává biskup svěcené ke kormidelníku lodi, která veze věřící do přístavu spásy. Připomíná svěcencům jejich zodpovědnost a povinnosti: mají býti téhož ducha jako diecésní biskup a mají míti vypěstěnu dvojí lásku: k Bohu a bližnímu. Po litaniích poklekají svěcenci před biskupa, který mlčky položí obě ruce na jejich hlavu. Svěcenci klekají před oltářem do polokruhu a přítomní kněží pokládají jim také ruce na hlavu. Pak všichni kněží spolu s biskupem vztahují nad nimi za hlubokých modliteb pravou ruku. Biskup dává svěceným štolu křížem přes prsa a ornát, jehož zadní část je svinuta a leží jako jho na ramenou. Tak dostávají svěcení první část kněžské moci — moc proměňovat Tělo Páně při mši svaté. K tomu jim biskup světí ruce (olejem křtěnců) a dává dotýkati se kalicha, v němž je víno s vodou, a pateny, na níž jest hostie. Od obětování slouží nově svěcení mši svatou s biskupem-světitelem. Všechny modlitby říkají s ním hlasitě; s ním i proměňují. Po sv. přijímání vy-

*) „Životem" roč. X., č. 228.

znávají před biskupem víru, přiklekají pak jeden po druhém a biskup klade jim znova ruce na hlavu, při čemž říká: „Přijmi Ducha svatého; kterým odpustíš hříchy, odpouštějí se jim, kterým zadržíš, jsou zadrženy.“ Rozvinuje pak každému i druhou polovici ornátu: novokněží dostali druhou část kněžské moci, moc odpouštěti hříchy. Potom sevře biskup obě sepjaté ruce novokněžovy do svých rukou a táže se ho: „Slibuješ mně a mým nástupcům úctu a poslušnost? Novokněz odpoví: „Slibuji“. — Biskup pak dává novokněžím poslední napomenutí a uděluje jim své požehnání. Téhož dne, když se byli rozloučili se svým biskupem a seminářem, odjíždějí novokněží domů a obyčejně v nejbližší neděli slouží první samostatnou mši svatou — primici. Brzy potom jsou posláni na svá působiště. Jsou na vinici, po níž toužili...

9. Závěrem.

Tímto byl by načrtnut v hrubých rysech obraz seminárního života. Jen načrtnut, nikoli podrobně vypsán. Na některých místech jsou zachyceny přímo poměry v olomouckém semináři. V podstatě však je výchova a studium bohoslovců obdobné ve všech seminářích u nás i v cizině.

Ti, kdo by měli odvahu dáti se do služeb Božích, mohou se obrátit na své duchovní správce, kteří jim dají podrobné pokyny.

10. Přijímání do arcib. kněžského semináře v Olomouci.

(Z úředního listu arcib. konsistoře z r. 1937 č. 5.)

Pro přihlašování nových kandidátů kněžského stavu do arcib. kněžského semináře v Olomouci platí tato ustanovení:

Žádosti o přijetí jest podati superiorátu arcib. kněž. semináře v Olomouci **písemně** a to co nejdříve po maturitě.

K žádosti přiloží každý kandidát tyto listiny in originali:

1. Křestní list (rodáci z Hlučínska přiloží také rodný list);
2. oddavkový list rodičů (ex offo pro církevní účely);
3. vysvědeční dospělosti z gymnasia kteréhokoliv typu; abiturienti z reálek mohou býti přijati, prokáží-li se dostatečnou znalostí latiny;
4. domovský list;
5. osvědčení o čsl. státním občanství;
6. vysvědčení o majetkových poměrech, potvrzené všemi v předtisku naznačenými úřady (chce-li kandidát dosáhnouti osvobození od imatrikulačních poplatků a kolejného na fakultě); budiž použito jedině tiskopisu, vydaného státním nakladatelstvím pod číslem 918 (lze obdržeti také u aktuárského úřadu C. M. fakulty bohoslovecké v Olomouci);

7. vysvědčení o přijetí svátosti biřmování;
8. vysvědčení profesora náboženství (zapečetěné).

Oddavkový list a vysvědčení profesora náboženství buďtéž data nejnovějšího, domovský list a vysvědčení o majetkových poměrech ne starší jednoho roku.

Jakmile dojde žádost, vyžádá si superiorát přímo od vld. farního úřadu bydliště kandidátova vysvědčení o mravní zachovalosti kandidáta; nechť tedy kandidát v žádosti přesně udá své bydliště (i poštovní úřad) a svůj příslušný farní úřad.

Po dojití vysvědčení od farního úřadu obdrží každý kandidát pozvání od superiorátu, kdy se má dostaviti do semináře, by se osobně představil.

Nynější prakse zemského úřadu při udělování titulu mensae vyžaduje, aby každý kandidát byl vyšetřen úředním lékařem. Této lékařské prohlídce podrobí se kandidát při představení. Proto netřeba k žádostem přikládati lékařského vysvědčení.

Imprimi potest. Pragae 8. Mai 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 7724. Olomucii. die 10. Mai 1938. Dr. Joannes Martinů.
„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

KAREL IV.

ČNÍK XII.
VOTEM č. 299.

CENA 50

Málo se mluví a píše o geniálním vladaři — Otci vlasti,

hlavně naše mládež málo je seznamována s jeho dobou, která dala našemu národu pravou velikost. Nejsmutnější je, že v četných školách mnoho se stále vykládá o Husovi a Žižkovi, jejichž obrazy jsou rozvěšeny po stěnách, ale na Karla IV. se namnoze zapomíná. Obrazu, vížícího se k době tohoto geniálního vladaře, na mnohé škole ani nenajdete! Jsou případy, že je tato doba úplně ignorována - žáci o ní nevědí nic nebo velmi málo, za to o Husovi a husitství musí odříkávati dlouhé stati (samozřejmě, že plné nepravd). Protože ve velké části našich škol slyší žactvo o vládě Karlově tak málo, chceme je poučiti o nejslavnější době českých dějin mimo školu. K tomu nechť poslouží tato brožura!

Nejučenější císař celého středověku,

kterým byl dle výroku Palackého Karel IV., obdivován je vrstevníky a kulturními badateli všech věků. Vždyť mluvil a psal plynně pěti jazyky, byl to slavný spisovatel, vojevůdce, diplomat a státník velikého formátu! Jeho vědomostmi a osvíceností byl nadšen slavný spisovatel Petrarca - literární to hvězda 14. věku, jenž se zdržel déle při dvoře Karlově r. 1357,

kdy zajel do Prahy ve slavném poselství vladaře Milánského (Tadra, Kulturní styky Čech s cizinou 222). Vlašský letopisec Matteo Villani píše s nelíčeným podivem o Karlových neobyčejných schopnostech diplomatických a mimořádné bystrosti ducha, jakou projevoval při udílení audiencí a prohlašuje, vyličuje volbu Karla IV. za krále německého, že „Svatá stolice věděla, že muž ten pokud se týče ctnosti, rozmyslu a statečnosti je nejvýtečnější panovník své doby." Duch Karlův byl tak všestranný, že zkoumal a bystře rozhodoval více záležitostí téměř najednou. Mistry svobodných umění naplňovala jeho učenost velikým úžasem, doktory theologie pak překvapovala jeho veliká znalost v otázkách theologických.

Spisovatelské nadání Karlovo bylo též pozoruhodné. Otec vlasti sepsal vzácné dílo dějepisné - vlastní životopis, v němž nám zanechal paměť svých činů do r. 1340, dále život sv. Václava - obojí latinsky. Na to se nevzmohl žádný panovník český ani německý za celého středověku. (Ráček 154.) Sepsal i některá kázání a veliký počet listů, v nichž se zračí veliká moudrost a zkušenost. Eneáš Sylvius nazval Karla „mužem velikých činů". V současné době cizina věnuje tomuto velikánu značnější pozornost než my.

Vynikající historik anglický Dom. Bet Jarret napsal obsáhlé dílo o Karlu IV. Osvětlil velmi podrobně život a působení muže, jehož považuje za nejvýznamnějšího panovníka středověkého; nastínil jeho dobu a

prostředí Evropy, zmítané spory, vylíčil, jak Německo, spějící do chaosu a úpadku, bylo jím zachráněno, pojednal o tom, jaký význam měla politika Karla IV. jako císaře římského a jakým štěstím bylo zejména pro stát český, rozvrácený nepořádkem a ochuzený, že se v něm ujal vlády muž neobyčejně vzdělaný, praktický realista a zároveň vroucně náboženský idealista, vladař energický, nejvýš prozíravý a spravedlivý, jenž dovedl zkrotiti nepokojnou šlechtu, obnovil pořádek a úctu k zákonům, zhodnotil měnu, zvelebil živnosti a obchod, k nebývalému rozkvětu přivedl umění a školství, pozvedl k neobyčejné výši život církevní a náboženský, z Prahy pak vybudoval středisko věd, učinil z ní druhou Paříž a Řím severu, dal ji takovou slávu, že nabyla významu světového.

Karel IV. je neslavnější panovník český,

jak uznávají historikové cizí i domácí. Dějepisec Palacký napsal o něm, že „podnes při hlaholu jména jeho rozčílí se každé srdce české a všechna ústa oplývají láskou i vděčností ku panovníku, který v paměti národní utkvěl co representant největšího rozkvětu a blahobytu vlasti.“ (Děj. nár. českého II. 206.) Univ. prof. Flajšhans píše: „Otcem vlasti nazvaly právem dějiny císaře Karla IV. Vždyť on to byl, jenž přinesl Čechám zlatý věk, jenž lnul láskou vskutku otcovskou k naší zemi. Považíme-li co všechno pro Čechy a pro Prahu udělal, jak je povznesl a vyzdobil, zatane nám na mysli postava velkého Augusta, který právě tak povznesl veliký Řím.“ (M. Jan Hus 9-14.) Historik V. V. Tomek prohlásil o Karlu IV., že je vzácný mezi panovníky všech věků a národů.

Karlu IV. „vděčíme za více než polovinu celého našeho státního, kulturního i národního bytí", jak napsala žačka univ. profesora Dra V. Birnbauma, odvolávajíc se na výroky svého učitele. „Není druhého panovníka na trůně českých králů, který by tak úsilovně a horlivě kráčel ve šlépějích svatého Václava, posvěcených křesťanskou mírotvorností, který by všechno svoje konání, smýšlení a cítění tak podřizoval vnuknutím Ducha sv. a tak slučoval s vůlí Boží, jako císař Karel IV." (Vítězové IV. svazek 7, str. 8.) Ano, v tom byla velikost Karlova, že to byl nejen genius ducha, ale genius srdce, že vynikal nejen silou rozumu, ale silou vůle, podřízené vůli Nejvyššího a silou mravně čistého srdce. Zaslouží si toho největšího obdivu, neboť korunu českou přivedl k takové slávě a moci, jak žádný jiný vladař. Jeho zásluhou se stal:

Český stát — nejmocnější říší v srdci Evropy.

Stát ten nabyl značné rozsáhlosti, neboť kromě Čech, Moravy a Slezska s Vratislavskem, náležely k němu obě Lužice, (Horní a Dolní) Braniborsko a manství německá v Sasku, Švábsku a Horní Falci. Sahal tedy na severu téměř k moři Baltickému a na západě se vrýval krajem Sulcbašským hluboce do říše Německé - skoro až k sousedství Norimberka.

Karel IV. zpečetil samostatnost zemí naší koruny tím, že vydal r. 1348 stavům 13 listin, kterými potvrdil práva českého království v německé říši a že vydal Zlatou bulu, velepamátný to zákon říše Německé, jenž byl stvrzen na dvou říšsko-německých sněmech r. 1355 a 1356. Dr. Kalousek, jádro Zlaté bully pro náš stát,

shrnuje takto: „Dle toho byl stát Český svrchovaný, správa jeho vykonávala se dle domácích zákonů a obyčejů samostatně s cizími pak mocnostmi zavírali panovníci čeští smlouvy a spolky i podnikali války zcela neodvisle, neuznávajíce nikde žádné moci, která by jim v tom bránila. Císařové římští nevykonávali v státě českém nižádné moci panovnické, ani soudní, ani správní, neměli zde žádných měst, statků neb jiných držebností, jež by mohli rozdávati aneb v léno udělovati, aniž zde měli jakých regalií (královských práv) a práv investitury (uvádění do úřadu) k hodnostem duchovenským. Hotovosti válečné císařové nikdy zde nevypisovali, daň říšská nikdy nebyla ukládána Čechám ani Moravě, zákony říšské kromě jediné Zlaté bully Karla IV. zde neměly platnosti aniž která mezinárodní smlouva, již říše uzavírala s cizími panovníky, vztahovala se kdy na korunu českou. Stát národa českého byl svrchovaný a samostatný.“ (České státní právo 40, 41.) Nutno podotknouti, že ve středověku považován byl náš český stát za mana říše německé a že mnozí němečtí panovníci osobovali si různá práva v koruně české — zejména v dobách sporů mezi Přemyslovci, kdy chtěli býti rozhodčími a dosazovati na trůn toho Přemyslovce, jenž si dovedl získati jejich obliby. Karel IV. chtěl pro příště znemožniti jakékoli zasahování německých panovníků jakožto císařů římských do záležitostí a správy českého státu, proto právě

vydal Zlatou bullu. Čechy nazval ve Zlaté bulle „vzácnějším údem" římské říše. Českému panovníku vyhradil přední místo mezi čtyřmi světskými kurfiřty, kteří vedle tří kurfiřtů duchovních měli právo voliti německého krále. Stanoveno též, že při sněmích a jiných slavnostních příležitostech v říši německé má míti český král přednost před kterýmkoliv králem jiným. Český král měl jiné postavení, než ostatní tři světští kurfiřti, neboť jejich knížectví po vymření dědičných držitelů měla připadnouti říši jako uprázdněná léna, kdežto stát český po vymření panujícího rodu neměl se státi lénem, ale zůstal svobodným územím a Čechové měli právo voliti si jiného krále. (Ráček, Československ. dějiny 156.)

Silou každého státu jsou jeho finance. Karel IV. proto tak povznesl stát český, že mu zajistil veliké důchody. Jak velikými poklady ten panovník, velice šetrný a sám prostičce žijící, vládl, patrno z toho, že mohl na př. papeže založiti 50 tisíci dukátů, což bylo na onen čas jmění obrovské. Zlaté doly v Jílovém vynášely tolik, že se Karel mohl důvodně chlubiti, že by mohl pokrýti pražské věže zlatem. (Pelzl II., 975.) Praktické schopnosti Karlovy byly veliké. Jsa ustanoven r. 1334 dočasně správcem země a r. 1340 trvale, nalezl svou vlast chudou, vydrancovanou - a v nedlouhé době jí učinil tak bohatou, blahobytem oplývající, že se jí jiné země nevyrovnaly. Otec vlasti byl rozumný

hospodář. Dobře věděl, kdy má šetřiti a kdy zase peníze vydati. Vyznačoval se „moudrou spořivostí, která by se povrchnímu pozorovateli mohla zdáti skrblictvím, kdybychom na druhé straně neviděli, kterak štědrá jeho ruka byla otevřena, vždy, kdykoliv se jednalo o účely obecně dobré, osvětové a zbožné nebo tam, kde vystupoval v zářivém lesku majestátu královského." (Dr. Kosina, Velikáni našich dějin 1223.)

Idea Karlova, aby stát český byl prvním státem v Evropě,

musí nás udivovati tak, jak žádná jiná. Otec vlasti měl veliké plány, jimiž směřoval k tomu, aby z říše rodu Přemyslovců - rodu to, k němuž se hrdě hlásil, učinil stát významu světového. Pozoruhodnou je jeho zahraniční politika, v níž je předchůdcem útvarů střední Evropy.

R. 1364 uzavřel dědickou smlouvu mezi Lucemburky a Habsburky, jíž se obě dynastie zavazovaly, že v případě vymření toho neb onoho rodu připadnou ty neb ony země rodu žijícímu. Touto smlouvou byl vlastně nahozen první kámen ke stavbě pozdějšího Rakouska. Karel si ovšem představoval jiný vývoj podle tehdejší skutečnosti. On sám měl syny a řadu synovců, kdežto celý rod Habsburský měl pouze dva členy — nedospělé chlapce. Všechno zdálo se nasvědčovati tomu, že dříve vymrou Habsburkové, než Lucemburkové. Karel počítal tedy, že država jeho rodu ohromně se zvětší a že tak se stane z českého státu opravdová veleříše. Snil o velikém státě — a zatím budoucnost přinesla jiné uspořádání poměrů. Významná byla jeho politika vůči národům slovanským.

Karel IV. je prvním, kdo navázal styky s Jugoslavií. V roce 1346 - ještě před svým nastolením na trůn, žádal papeže Klementa VI., aby mu dovolil převésti do Čech benediktiny liturgie slovanské ze Srbska, odkud byli vyháněni pod útlakem tureckým. Žádost odůvodňoval tradicí svatovojtěšskou a svatoprokopskou, hlavně příbuzností jazykovou; měl na mysli, že Jihoslované jsou národem nám bratrským a že je nutno s nimi se sblížiti. R. 1355 byl jediným vladařem křesťanstva, který chtěl organisovati pomoc nešťastnému, vně ohrožovanému a vnitřními nepokoji oslabenému caru Dušanovi v jeho hrdinském zápase s Turky. V dopise svém hrdě se k němu hlásí jako Slovan, příbuzný jazykem. Jen skutečná přesila nepříznivých poměrů nedovolila našemu Otci vlasti, aby rozvinul tento skvělý politický svůj plán. Jeho pokus však nutno oceniti a ve stycích malodohodových jej připomínati. (Vítězové IV. č. 7, str. 22. a 28.)

Karel IV. pochopil světové poslání českého státu — byli mostem k východu.

V naší republice se chápe plně toto poslání a podporují se snahy tak zvané unionistické. Zesnulý president Osvoboditel ve svých rozhovorech s věhlasnou anglickou žurnalistkou A. Christičovou, která pro rozkvět unionistického hnutí horlivě pracuje, vícekráte vyjádřil přesvědčení, že v tom je naše prvenství, naše pres-

tiž, staráme-li se o myšlenkové sjednocení všeho Slovanstva pod praporem sv. Cyrila a Metoděje, čímž tvoříme most mezi západem a východem. Karel IV. byl první, jenž chtěl takový most vytvořiti, chtěl na základě tradice cyrimetodějské a obnovou liturgie staroslověnské upevniti pouta slovanské vzájemnosti a připoutati východní Slovany k národu našemu. Když žádal papeže Klementa VI. o povolení liturgiie slovanské, měl na mysli nejenom jediný klášter, v němž by se benediktini, ze Srbska přišedší, usadili, ale obíral se plánem, více takových klášterů založiti.

Velmi snažně prosil náměstka Kristova, aby „jihoslovanští mnichové si mohli vyvoliti v Čechoch a sousedních místech štace, kde by mohli přebývati, slovanským jazykem slovo Boží vykládati, kázati i mši svatou sloužiti.“ Když papež povolil zřízení jen jednoho kláštera slovanské liturgie, tu jej Karel umístil do Prahy, hlavního města své říše, chtěje učiniti z této metropole — Říma to severu, středisko unionismu. Brzy po svolení papežově vydal za pobytu v Norimberku 21. listopadu 1347 důležitou zakládací listinu — k založení kláštera na Slovanech (dnešní Emausy), ve které se dovolával slavných patronů království Českého, na jejichž počest své dílo provádí a výslovně jmenoval světce Cyrila, Methoda a Prokopa, tedy šiřitele liturgie slovanské, kromě toho svatého Vojtěcha jakožto velikého apoštola, který usiloval pohanské Slovany na severu obrátiti k víře křesťanské.

Karel IV. měl na mysli, ideu všeslovanskou. Vždyť při vydání darovací listiny r. 1349, té listiny, jíž přiřkl klášteru na Slovanech znamenité statky a důchody, výslovně psal, že „ačko-

li je vázán starati se o přání všech věřících, přece jen usiluje se zvláštní přízní o blaho a prospěch těch, kdo jsou s ním spojeni sladkým a milým jazykem slovanským." Roku 1352, obdarovávaje klášter novými důchody - z masných krámů, prohlásil, že jeho zvláštní přízeň ke klášteru bude tím více stoupati, čím více spatřuje, jak se tím založením množí Boží čest a jak krásný jazyk slovanský většími poctami je oslavován. R. 1353 při darování deputátu ze svého lesa píše, že rozjímaje o sv. Jeronýmu, Cyrilu, Metodu a Prokopu, chce prokázati zvlášť velikou milost klášteru slovanskému." (Sv. Jeronýma považoval Otec vlasti za prvního překladatele Písma svatého do jazyka slovanského, proto ho přiřazoval k světcům, kteří šířili liturgii slovanskou.) R. 1356 vydal Karel pochvalný list písaři Janovi, který opisoval pro klášter knihy slovanské písmem hlaholským a poukázal mu deset hřiven ročního platu, „pokud by při psaní knih ve vznešeném jazyce slovanském setrval." (Pelcl I., Urkundenbuch 91-106 a 385; Frind, Kirchengeschichte II. 438-9; Tomek, Dějepis Prahy II. 359.)

Klášter na Slovanech byl dostaven a vysvěcen v pondělí velikonoční r. 1372. Před tím již r. 1347 přišlo do Prahy na vyzvání Karlovo 80 kněží řádu sv. Benedikta z Chorvatska, Bosny, Srbska a Dalmacie; byli to Srbové, Chorvati, Bulhaři a Rusové. (Tomek, Dějepis Prahy II., 67.) Karel měl na mysli, aby Praha, do níž přicházelo Slovanstvo a mnoha stran, stala se centrem vzájemných styků slovanských. Klášteru (zvanému Emauzy proto, že byl vysvěcen ve

svátek, kdy se čte evangelium o učednících, jdoucích do Emauz) dal staroslověnský evangeliář, který se později podivným osudem přes Cařihrad dostal do Remeše, kde byl chován mezi korunovačními klenoty; za světové války propadl vzácný ten literární skvost zkáze. (Ráček 149.) Karel se pokoušel zjednati slovanské liturgii širší pole. Vymohl na papeži Innocenci VI. r. 1359 aspoň tolik, aby bylo dovoleno Benediktinům konati veškerou bohoslužbu řečí slovanskou i mimo klášter, na kterémkoli místě jiném, kde by sám panovník byl přítomen. (Kalousek 210.)

Karel IV. sledoval ten cíl, aby přivedl východní Slovany k jednotě s Církví římskou, k čemuž měli připravovati půdu slovanští mnichové kláštera emauzského. (Palacký II, 304-5.)

Ve smyslu unionistickém psal slavnému panovníku jihoslovanskému, caru Štěpánu Dušanovi, o němž se proslýchalo, že je ochoten sjednotiti se s Církví západní; z Pisy mu poslal 19. II. 1935 list, v němž projevuje radost nad tím, že se chce spojiti s katolickou Církví. Psal mimo jiné, že se těší ze štěstí každého člověka, ale zvláště z jeho, svého drahého bratra, s nímž je „účasten téhož ušlechtilého jazyka slovanského"; připomínal Dušanovi, že jsou oba zrozeni „z téhož vzneše-ného národa" a mimo to jsou spojeni jednou sladkou útěchou, totiž liturgií slovanskou, neboť i v zemi Karlově slouží se mše sv. a koná se bohoslužba v jazyku slovanském. (Kalousek 211-212.) Byla škoda, že Štěpán Dušan krátce na to (téhož roku 1355) zemřel a že

Karel neměl po sobě pokračovatelů, kteří by byli kráčeli v jeho šlépějích a byli nadšeni pro ideu cyrilometodějskou.

„Falešná „reformace husitská" zašlapala krásné idee Karlovy a dala jim upadnouti v zapomenutí. Co by to bylo znamenalo pro náš stát, kdyby místo válek husitských, místo zhoubného boje proti Římu, byl se vedl boj proti Turkům, ohrožujícím Slovanstvo v jižní Evropě a kdyby se byl záchranou Slovanů tak zv. pravoslavných zbudoval pevný most, po němž by tito přešli do Církve římské! Byli bychom se stali vůdci Slovanstva, centrem jeho kultury a politicky byli bychom vyrostli na velmoc. Karel IV. snil o takovém velmocenském postavení českého státu. Proto tolik zveleboval Prahu, aby se vyrovnala nejslavnějším městům evropským — Paříži, Římu, Avignonu, aby byla jednou skutečným centrem slavné veleříše. Stát český považoval za:

Stát svatováclavský, stát Boží,

léno to nejvyššího Panovníka, Pána všech institucí, jemuž panovníci pozemští jsou poddáni. Karel IV. chtěl, aby český král napodoboval sv. Václava - pokorného služebníka Kristova a aby dle jeho příkladu uskutečňoval řád Boží ve své říši. Když dal v náhradu za starobylou českou korunu, Janem Lucemburským někam zašantročenou, zhotoviti novou nádhernou korunu, věnoval ji sv. Václavu, ustanoviv, aby pravidelně spočívala na jeho lebce, a aby si ji panovníci čeští vypůjčovali pouze k slavnostním příležitostem, potom, aby ji zase ihned na hlavu sv. Václava vrátili. Tímto aktem vyjádřen názor, že český král není absolutním držitelem

české koruny, ale že je pouze jejím správcem; že absolutním majitelem je Bůh, který jí ozdobuje své vyvolené, sv. Václava a který ji českému panovníku pouze propůjčuje. Zdůrazněn tu tedy nadpřirozený smysl hodnosti vladařské. V pojetí státu byl Karel IV. ovlivněn názory sv. Augustina, vyjádřenými ve spise „Civitas Dei", jak dokázal Dr. Uher v zajímavé stati „Stopa sv. Augustina v Čechách v XIV. století" v revui Akord 1935. Náš Otec vlasti totiž stál na stanovisku, že vladař pozemský musí plniti vůli Vladaře nebeského, že Jeho zákony, dané Desaterem a evangeliem, musí uplatňovati ve všech vladařských akcích. Idea, že stát je z vůle Boží a že moc těch, kdo v něm rozhodují, pochází s hůry, vyslovena je korunovačním obřadem, jak jej upravil Karel IV.

Při obřadě tom ptal se arcibiskup vladaře: „Chceš-li svatou víru, kterou jsme od křesťanských mužů přijali, držeti a skutky křesťanskými osvědčovati?" Když se mu dostalo kladné odpovědi, předložil další dotaz: „Chceš-li království toto, od Boha tobě propůjčené, podle spravedlnosti otců svých spravovati a chrániti?" Ujistil-li kandidát trůnu duchovního hodnostáře, že to chce všechno s pomocí Boží věrně konati, byl zvolen aklamací přítomného lidu za vladaře a slíbena mu poslušnost; při slavné mši svaté byl potom pomazán posvěceným olejem na hlavě, na prsou a ramenou „ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého", načež byl korunován a ozdoben odznaky královské moci za hlaholení písně „Hospodine, pomiluj ny." Po zpěvu učinil král hlasité vyzvání, že bude hájiti práv národa i Církve, jak bude s radou svých věrných nejlépe moci, na to korunována králova choť a po mši svaté

podáno královským manželům Tělo Páně. (Pelzl I. 177-180; Zachova Kronika 50-52.) Po korunovaci položena koruna opět na lebku sv. Václava.

Z korunovačního obřadu je patrno, že král byl učiněn pomazaným Páně, tedy připodobněn ke knězi; jako vladař měl býti pomocníkem a spolupracovníkem kněží, měl zároveň s nimi pečovati o rozkvět slávy Boží, o šíření království Kristova. Korunovační obřad, Karlem IV. upravený, dává výraz idei, naším papežem Piem IX. tak skvělé objasněné a svátkem Krista Krále všem věřícím na mysl uváděné: Že stát je zástupcem Nejvyššího, že přijímá moc pozemskou k svrchovanosti Ježíše Krista, která je jediná a universální. Karel IV. počínal si vždy jako zástupce nejvyššího Vladaře.

Panovník, ozdobený pěti korunami, největší demokrat našich dějin.

Karel IV. byl pětkrát korunován a to: Za krále německého v Bonnu 26. listopadu 1346, dále za krále českého v Praze 2. září 1347, za krále lombardského 6. ledna 1355, za císaře římského v Římě 5. dubna 1355, kdy mu vsazena na hlavu koruna císaře Karla Velikého, posléze za krále burgundského r. 1365 v Arles. (Ráček 146, 147, 155 a 159.) Při tom byl slavný ten panovník velmi skromný a pokorný. Uvědomoval si vždy svou závislost na Bohu a všechny hodnosti přijímal z rukou božské Prozřetelnosti jako ten, kdo nepřičítá nikdy zá-

sluhy sobě, ale Tomu, za Jehož nástroj se považuje. Karel již od mládí pěstoval v sobě pravou pokoru, která je základem demokratického smýšlení.

Když na př. jako jinoch dobyl 25. listopadu 1332 skvělého vítězství u San Felice a měšťané v Parmě, kam přijel 1. prosince téhož roku, plni obdivu nad jeho udatenstvím, chtěli mu připraviti veliké ovace a nésti nad ním hedvábný baldachýn, Karel všechny pocty odmítl a žádal měšťany, aby připravili spolu s ním děkovnou oslavu sv. Kateřině, jíž patří dík za ono podivuhodné vítězství. Když měl býti v r. 1355 korunován za císaře římského, tu podle zápisů kronik „šel nejprve do Říma velmi poníženě pěšky, ačkoliv Římští byli by mu šli vstříc s největší slavností; pohrdaje tím, potajmu do svatého města vkročil a tři dny jako poslední, nikým nepoznaný poutník obcházel svatá místa s největší zbožností. Teprve potom na Bílou sobotu v hodinách večerních prohlásil se v paláci papežském a dal se poznati všem, ustanovuje a poroučeje, jakým způsobem má býti odbývána zítřejšího dne slavnost korunovační." (Musejník z r. 1890, 165-171; Vítězové IV. sv. 7, str. 26.) Pokora Karlova patrna je z předmluvy, kterou napsal ke svému životopisu a kde napomínal své nástupce: „Až budete po mně vládnouti, ozdobeni jsouce diadémem královským, pomněte, že i já jsem vládl před vámi a obrátil jsem se v prach a bláto červů; podobně padnete i vy, pomíjejíce jako stín a jako květ polní. Co platí urozený rod anebo nadbytek statků, jestliže schází čisté svědomí, sdružené s věrou pravou a s nadějí na svaté vzkříšení?" Když se bývalý obnovitel republiky Římské Cola di Rienzo, obrátivší na sebe svými osudy a zvláštním vystupováním pozornost celé tehdejší Evropy, vychloubal tím, že je s Karlem spřízněn, že má tedy původ také vznešený, Karel mu v dopise odpověděl: „Víme všichni jedno: Že jsme tvorové Boží a synové Adamovi, utvoření z bláta země

a že tělem svým nakonec do země se vrátíme." (Vita Caroli 87, 88 a 91; český překlad životopisu Karlova vyšel ve Světové knihovně r. 1909. Dále viz Pezl, Urkundebuch 213-15.)

Panovník, který všechno hodnotil pod zorným úhlem věčnosti, nezakládal si nikdy na svých hodnostech a nepovyšoval se nad jiné; ve všech lidech spatřoval bratry a sestry v Kristu, snažil se jim co nejvíce prospěti a jim zajistiti blaho časné i věčné. Protože s poddanými jednal jako otec, dostalo se mu názvu Otce vlasti. Jeho vláda byla vskutku pro lid - byla to vláda demokratická. Již před svým dosazením na trůn v lednu 1347 vydal stavům českým a moravským list, jímž potvrzoval práva i privileje domácích občanů a v němž vyslovil přání, aby poddaní, „jsouce chráněni před útoky zlomyslníků, v pokoji spočívali a setrvávali, v kráse míru, v stáncích důvěry a v pokojném, hojném držení statků časných." V listě Karel důrazně dodával: „Věříme, že tyto věci se značným prospěchem se potkají pod tou podmínkou, jestliže bude každému dáváno jeho právo vlastní a jestliže nebude nikdo nad povinnost obtěžován." (Pelzl I., Urkundenbuch 189.) Tedy každému právo a spravedlnost, každému, co mu patří - bylo heslem Karla IV.

Otec vlasti dovedl si získávati u prostého lidu vroucí oddanost netoliko zlepšováním hmotných poměrů lidí nuzných, ale i přívětivostí, milou blahosklonností. Na př. při stavbě Nového města, celé hodiny hovoříval se zedníky a jinými

dělníky, ač ho tolik jiných starostí zaměstnávalo! Psával často obcím, i jednotlivcům vlastnoručně. Navštěvoval měšťany v jejich domech a s nimi jídával. Jindy zase stoloval se žebráky a pil s nimi z týchž nádob. Chudé nazýval svými přáteli, svou rodinou; velice často je sám podělo val pokrmy i almužnou. (Pelzl II. 964.) Aby opatřil chudině práci, dal r. 1360 stavěti zeď od Strahova přes Petřín dolů k Vltavě. Tato ozubená zeď, zvaná „hladovou" (protože stavbou její si měl pracující lid vydělati tolik, aby zahnal hlad) byla myšlena jako městská hradba k ochraně městské čtvrti, jež by časem vznikla na Petříně a jeho stráních. (Ráček 160.) Přes všechny obrovské starosti vladařské zasedával Karel k zvláštnímu osobnímu soudu veřejně ve vratech svého paláce na hradě pražském, kam se k němu utíkali ubožáci, kteří jinde těžko nalezli rázného zastání, zvláště poddaní selského stavu a vdovy. (Kalousek 158, 175.) Karel IV. se staral o zlepšení situace širokých vrstev pracujícího lidu.

Otec vlasti uskutečňoval lepší sociální řád — dle zásad spravedlnosti a lásky.

Za rozháraných poměrů před vládou Karlovou rostla zvůle šlechty, která uvalovala mnohá břemena na lid poddaný - selský a chtěla jej učiniti závislejším na moci své než na králích. Selská práva byla namnoze potlačována, do-

cházelo k přehmatům a útiskům. Velmoži chtěli vybojovati i takový sociální stav, aby se rolník nemohl vystěhovati z panství, k němuž náležel a usaditi se jinde - buď na vesnici nebo ve městě. To bývalo selské nevolnictví, ale Karel IV. tomu zabránil. Zastal se práv a svobody selského lidu, zabezpečil sedlákům právo volného prodeje i koupě a volného stěhování. Přísně zapovídal šlechtě kruté trestání sedláků a hrdelní pravomoc snažil se vyhraditi pro sebe. Hrdá šlechta neráda se dostavovala k soudu zemskému, kde měla odpovídati k žalobám svých poddaných. Otec vlasti vymohl r. 1355 na sněmu zákon, kterým bylo utvrzeno právo poddaných - pohánětí pány a vladyky na zemský soud. Zákon ten nezůstal bez pronikavého účinku. Beneš z Weitmile zaznamenal, že šlechtici, povolaní na žalobu poddaných k soudu, poslouchali obeslání. Karel často sám osobně na zemském soudu předsedal a dohlížel, aby zemští soudcové soudili nestranně šlechtice i sedláka. (Kalousek 158, 175.)

Nechtěl trpěti, aby vrchnosti utlačovaly lid selský, proto obmezoval jejich moc. Jeho snahy směřovaly k tomu, aby byla odstraněna nadvláda té či oné třídy, toho či onoho stavu nad druhými vrstvami společenskými a aby se místo toho uplatnila sociální spravedlnost. Jedině v jeho okruhu mohly se hlásati zásady té ráže, jaké hlásal Tomáš ze Štítného, že „obec není pro pána, ale pán pro obec", že nesmí býti „pán nad právem, ale právo nad ním", že „je-li dědina pánova, člověk je Boží", jako tvor Boží má býti hodnocen, představení mají s ním dle toho zacházeti a s láskou o něho pečovati — jako o svého spolu-

bratra v Kristu, vědomi si plně toho, že služba bližním je službou samému Bohu. Jedině pod vlivem panovníka, hluboce sociálně cítícího, mohlo se dařiti reformnímu úsilí české hierarchie, jež důtklivě poukazuje na to, že se všechni lidé rodí svobodní, že všichni byli vykoupeni drahocennou krví Kristovou a že tedy poddaní nesmějí býti zkracováni v tom, co právo přirozené i božské jim přiznává. Vliv české hierarchie byl tehdy veliký — zásluhou Karlovou.

Karel IV. povznesl český stát v ohledu církevním,

neboť jej vymanil z církevní odvislosti na Německu, přičiniv se o povýšení pražského biskupství na arcibiskupství v roce 1344. Považíme-li že ve středověku církevní i politická moc arcibiskupova byla daleko větší než za časů nynějších, pochopíme, jaký význam měl čin Karlův.

Arcibiskupu pražskému bylo podřízeno nově zřízené biskupství litomyšlské a biskupství olomoucké. Bylo mu též uděleno právo korunovati krále a uděleti mu korunovační pomazání; na základě toho práva zván primasem Českého státu, Tak Pražská církev, která byla dříve dcerou, stala se nyní matkou. (Frind, Kirchengeschichte II. 415-418.) Když utvrdil Karel IV. svou moc ve Slezsku, tu také důležité biskupství Vratislavské bylo připoutáno politicky i formálně ke koruně české a tak docíleno, že vratislavský biskup vedl si vůči polskému metropolitovi, ve Hnězdně sídlícímu. neodvisle a pracoval ve prospěch koruny české. Prvního arcibiskupa pražského, Arnošta z Pardubic, jenž byl nejlepším spolupracovníkem Otce vlasti, dlužno pokládati za jednoho z největších dobrodinců národa českého; jeho věhlas zjednával slávu naší zemi, že po smrti papeže Innocence VI. chtěli ho míti ně-

kteří kardinálové papežem. Arnoštův vliv pronikal i za hranice; jeho proslulá „Statuta provinciální" z r. 1349, jimiž dával pokyny k vybudování kázeňského řádu mezi kněžstvem, vzbudila podiv i v Polsku a Německu.

Nástupce Arnoštův Jan Očko z Vlašimě a jeho budoucí nástupci jmenováni byli papežem Urbanem V. stálými legáty papežskými nad diecési bamberskou, míšenskou a řezenskou, a tu roku 1381 nařídil arcib. pražský jakožto legát, aby se tyto diecése německé spravovaly dle statut Arnoštových. (Tadra, Kulturní styky Čech s cizinou 144, 152.) Jestliže před Karlem byly Čechy v církevním ohledu závislé na Německu, nastal nyní pravý opak:

Když byl 22. června 1371 uváděn ve svůj úřad arcibiskupa mohučského Jan de Ligne, závislý na legátu pražském Janu Očkovi z Vlašimě, který mu měl odevzdati odznaky jeho hodnosti, když byl současně císařem Karlem IV. uváděn ve funkci kurifřta, tu plesal kronikář Beneš z Weitmile: „Jak veliká to milost Boží k nám a zemi České!" Radostně na to poukazoval, jaký obrat se stal během čtvrt století v poměru hierarchy pražského k arcibiskupství mohučskému, že dříve arcibiskupové mohučští jako metropolitové, naše krále korunovali, královské pomazání jim udíleli, dále že potvrzovali i vysvěcovali biskupy pražské, uvádějíce je do jejich úřadu, nyní však z milosti Boží, z rozkazu papeže a císaře velebný v Kristu otec Jan Očko uvádí arcibiskupa mohučského v osobní držení statků duchovních i světských. (Beneš z Veitmile, Kronika 412.) Uvažme dále, co vykonal Karel IV. pro český stát.

Otec vlasti byl předchůdcem moderního zákonodárství.

Velikým důkazem jeho státnické moudrosti je návrh českého zákoníka „Maiestas Carolina", jímž chtěl „minulé opraviti a přítomné dobře uspořádati", jímž chtěl provésti zdravé reformy ku blahu celku. Zákoník ten směřoval hlavně k omezení moci panské, která těžce doléhala na vrstvy sociálně slabší, jím měly býti dotčeny i majetkové poměry šlechty - ve prospěch drobného lidu. Na místě libovůle místních skupin a pánů, kteří ve svých rukou snažili se soustřediti moc správní a soudní, mělo nastati úřední spravování státu z míst nejvyšších, především z vlády, panovníkem řízené. Takováto úřední správa i soudnictví a centralisování vší moci do rukou panovníka a vlády - toť reformy, jimiž předstihl Karel svou dobu, které předbíhaly na staletí dopředu; jich docíleno na pokročilém západě teprve ve století 17., u nás až ve století 18.

Majestátem zakazovalo se opovědné záští mezi pány, všechny hrdelní pře byly přiřčeny královu soudu, přísedící zemského soudu se měli spravovati psaným zákonem. Bylo ke škodě, že jen některé články Majestátu nabyly platnosti a ne všechny; celý zákoník nebyl totiž nikdy sněmem přijat, neboť šlechtici se mu stavěli na odpor, nemajíce chuti sami na sebe kovat pouta. Důležité bylo, že se podařilo Otci

vlasti v duchu Majestátu zrušiti pověrečné ordalie neboli Boží soudy, zbytky to pohanského barbarství, které se zachovávaly dříve v Německu a odtud se dostaly k nám.

(Při ordáliích podstupovali žalobce i obžalovaný nebezpečné úkony a komu se zdařily, ten uznán nevinným a při vyhrál. Soudem na př. dáno za pravdu tomu, kdo vztáhl ruku do plamene a ruka ta třetího dne — po snětí obvazu, nejevila stop ohně, kdo nesl v rukou 9-12 kroků žhavé železo, kdo vytáhl z vařící vody kámen a jeho ruce třetího dne po snětí obvazu nejevily popálenin.)

Karel též vymohl r. 1368 sněmovní svolení, aby se na zemském soudě ustanovila krátká přísežní formule a aby tak pominul zmatek, působený dříve dlouhou formulí, jejímž popletením (vynecháním některých slov) prohrál obžalovaný svou věc. (Vítězové 1937, IV., 25; Ráček 156 a 157; Kalousek, Karel IV. 159.)

Karel IV. byl organisátorem pořádku a přísně trestal ty, kdo jej rušili.

Když byl r. 1333 pověřen vrchní správou Čech, tu ztrnul, přijev do své vlasti, nad jejím zbědovaným stavem; vládlo tu pěstní právo, roty loupeživých rytířů hubily zemi, ani jediného hradu svobodného zde nebylo, moc ziskuchtivých šlechticů sužovala široké masy lidu. Byla to hrozná státní anarchie, - a Karel se podjal obrovské práce, aby ji odstranil a zavedl pořádek. Jeho úsilí se potkalo s takovým zdarem, že mohl ve svém Životopise napsati: „Pro-

spívalo království den ze dne, i milovalo nás shromáždění dobrých, zlí pak bojíce se, vystříhali se zlého a spravedlivost vládla dostatečně v království." V r. 1355 byl sproštěn otcem své funkce správcovské, ale když opět v roce 1338 se jí ujal, tu v zavádění pořádku velmi energicky pokračoval a nebál se ani užíti meče proti rušitelům pokoje, jako na př. proti mocnému Mikuláši z Pottenštejna, (z Polštýna), jehož hradu dobyl r. 1339 a statky přivtělil ke korunnímu majetku. (Caroli vita 102.)

O Karlu IV. možno prohlásiti, že to byl:

Statečný obránce vlasti.

Byl to hrdinský rytíř, který za svého mládí mnoho bojoval - vždy za věc spravedlivou a v mnoha bojích byl vítězem. Již jako 17-letý zvítězil 25. listopadu 1332 u San Felice v Italii proti vojenské přesile a jeho strategické schopnosti byly obdivovány. Kromě této bitvy připomínají historikové deset válečných podniků do r. 1347 a pět v letech 1360-1373, v nichž se vyznamenal jako chrabrý vojevůdce velikého formátu. (Dr. Kalousek, Karel IV. 21, 35; Caroli vita 97-8; Pelzl I., Urkundenbuch.) Zbytečných bojů ovšem Karel nevyhledával, naopak, snažil se, kde bylo možno, válce předejíti a vyřešiti všechny spory cestou diplomatickou. Nepřátel se však nikdy nebál a byl připraven brániti vlast proti nim. Velikou péči věnoval tomu, aby zajistil důkladně její obranu.

V Majestátu vyslovil zásadu: „Za míru vždy je nutno starati se o všelikou vojenskou obranu, protože táž těžko se hledá, když již se uznává její potřeba při hrozivém chování se nepřátel.“ Proto vydržoval stále vojenskou hotovost, pečuje o rozkvět rytířského stavu, který byl stavem vojenským a do každého města vloživ zbraní pro tolik vojáků, kolik měl v případě vypuknutí války do pole postaviti. Tak mohl v případě nutnosti shromážditi na jediný pokyn velmi rychle značný počet mužstva. Velmi bedlivě obnovoval hradby měst a stavěl nové, pevné hradby. (Pelzl II. 958.) Nejkrásnějším a nejmohutnějším hradem je Karlštejn, vybudovaný v letech 1348-1357, který svou polohou i stavbou náležel k nejtvrdším pevnostem evropským.

Nedobytný hrad Karlštejn byl symbolem nedobytného státu českého.

Karlštejn byl, jak případně praví Ráček na str. 152. ve svých Českoslov. dějinách, „nedobytnou schránou císařských a královských odznaků, zemských listin, ostatků a konečně klidným ústraním pro odpočinutí a nerušenou modlitbu.“ Do tvrdého toho hradu dal Karel přenésti korunovační klenoty a privileje našeho království.

V nejbližším okolí mělo lenní statky 42 rytířů, kteří střežili hrad, v noci obcházeli je-

ho hradby a každou hodinu volali do temných hvozdů: „Dále od hradu, dále, ať tě nepotká neštěstí nenadále.“ Karlštejn byl takovou tvrzí, že jí nikdy nebylo dobyto; za válek husitských husité r. 1422 marně na hrad útočili, marně se snažili dostati jej do svých rukou; hrad vzdoroval všem jejich útokům, skoro půl roku trvajícím a oni musili s nepořízenou odtáhnouti „od hradu dále.“ (Ráček 256.) Karlštejnu podobal se za vlády Karlovy celý stát český; byl považován za nedobytný a nepřátelé se vůbec neodvážili útočiti naň, takže nebyl žádným větším vojskem napaden. Karel IV. dovedl skutečně zajistiti českému státu mír. Jeho snahou bylo - zajistiti mír celé Evropě, celému světu.

Mírová politika Karla IV., směřující k zabezpečení universálního míru,

projevuje se ve všech počinech vladaře svaté říše římské. Flajšhans mluví o tom následovně: Když se Karel ujal vlády, poměry v Evropě byly neutěšené.

Německo bylo politicky roztříštěno na řadu státečků, jichž knížata mezi sebou byla v ustavičném boji. Papež, kdysi nejmocnější činitel politický v Evropě, byl při nastoupení Karlově v zajetí avignonském, bezmocný, poddávající se svému osudu. Řím, metropole všeho křesťanstva, stal se jevištěm peněžních zájmů a panovačných choutek mocných jednotlivců. Italie byla roztříštěna politicky právě tak, jako Německo. A tu Karel zavedl klid a právo v říši, v Německu i Italii;

zjednodušil tu práva, odklidil ordálie a souboje, dosazoval vzdělané úředníky a chtěl tak založiti říši pevně organisovanou. (Flajšhans, M. Jan Hus 9-14.) Ano, Karel IV. dal Evropě základ právní jistoty novověkého řádu a pořádku, jak praví Dr. Birnbaumová.

Veliký význam pro zajištění míru v Evropě mělo vydání Zlaté bully r. 1356, neboť jí hleděl Karel zabrániti dalšímu tříštění říše a rozbrojům, ustanoviv sebe za suveréna mezi kurfiřty. „Tímto zákonem, který stanoví přesně celý postup vlády krále římského, konečně byla uzavřena století trvající kapitola neustálých úkladů a nesvárů mezi knížaty i mezi papeži a ustaven byl právní řád, poskytující záruku evropského míru. Zlatá bulla byla nejdůležitějším mírotvorým činem všech věků. Jí byl konečně jasně formulován i smysl a úloha kurie papežské a jasně prohlášeno slovo evangelia: Císaři - císařovo, Boží - Bohu. Zásah papeže do volby císařské byl omezen na minimum a tím přesunuta politika papežská na pole čistě církevní, duchovní, tam, kde opravdu bylo nutno, aby byla. Všechny účinky a všechen význam tohoto skvělého díla, projevily se teprve po smrti Karlově." (Vítězové 1937, IV. 29 a 32.) Karel Zlatou bullou stejně jako všemi ostatními počiny snažil se upevniti poměry v Evropě. Vysoce to oceňuje vynikající anglický historik Dom. Bet Jarrett, který ve svém díle o Karlu IV. dokazuje, že slavný císař svaté říše římské chtěl učiniti z tehdejší říše římské sílu, stojící nad národnostmi a státy, jež by

harmonicky spolupracovala s papežstvím pro sjednocené křesťanstvo. Jarrett prohlašuje, že

Karel IV. je předchůdcem myšlenky Svazu národů.

Toužil po společenství evropských národů, spjatých jednotným světovým názorem a vyřešujících všechny konflikty cestou diplomatickou - pod patronací náměstka Kristova, jakožto duchovního vůdce lidstva. Nesmí se nikdo domnívati, že by býval Karel chtěl učiniti papeže vladařem státníků a rozhodčím ve věcech politických; nikoli, stál na stanovisku, že hlava Církve nemá býti angažována v záležitostech světsko-politických, že však má usměrňovati jednání panovníků dle zásad evangelia. Čím učinili dnešní státníci Ženevu, kde je středisko mírových snah, tím dle pojetí Karlova mělo býti papežství, tím měl býti věčný Řím. Ovšem, bylo nutno obnoviti slávu a čest Říma, po odchodu papežů do Avignonu ztrácejícího význam, proto se papež z Avignonu vrátil do sídla svých někdejších předchůdců. V této své papežské politice byl osamocen, stál tu přímo proti zájmu svých příbuzných a nejlepších spojenců, proti členům dvoru francouzského, kteří chtěli udržeti papeže ve Francii - ale nelekal se překážek a výčitek, nelekal se ani toho, že po případě lásku svých mocných spojenců ztratí: Statečně hájil zásadu, že Řím je

a musí zůstati neměnným středem Církve a že v něm musí býti zachována jednota místa. Jak souhlasné bylo jeho stanovisko se stanoviskem geniální světice - Kateřiny Sienské, jak velice se podobalo jeho úsilí, navrátit papeže z Avignonu do Říma, úsilí oné velké apoštolky, jež je vzorem Katolické akce všem národům a všem stoletím! Karlovi se podařilo pohnouti papeže Urbana V. k tomu, že přes mnohé intriky a překážky, přes odpor francouzských kardinálů přesídlil v roce 1367 do Říma.

Když se přiblížil 21. října k věčnému městu, vyšel mu císař vstříc se vším duchovenstvem a množstvím lidu. Po setkání s ním sestoupil s koně a uchopiv za uzdu brunu, na které papež seděl, pěšky s hlavou nepokrytou vedl ho a doprovázel až ke stupňům chrámu sv. Petra. Starý letopisec dodává: „Jak podivuhodná pokora tak velkého panovníka! Ale nikoliv nadbytečná. Protože byl nejšťastnějším ze všech, proto poctíval náměstka Kristova, tak jak žádný před ním neučinil." Římský lid obdivoval tuto pokoru a měl radost, vida oba panovníky světa v tak veliké sjednocenosti. (Pelzl II. 808-9.)

Karel IV. chtěl celému světu navždy nezrušitelně stanoviti, že ve věcech duchovních je jediným všemocným vládcem lidských duší náměstek Kristův, římský papež, před kterým v nejhlubší pokoře musí všichni, i největší mocnosti tohoto světa se skláněti, že on je na zemi suverénem, kterého nikdo dotknouti se nesmí a nemůže." (Vítězové 1937, IV. str. 30, 31 a 35.) Za tuto ideu bojoval Otec vlasti takřka do posledního dechu; rok před smrtí, vida zeslabenu moc Říma opětovaným odchodem papeže do Avignonu, vydal se v listopadu 1377 na svoji poslední diplomatic-

kou cestu do Francie, veden touhou, zabránit schismatu. Nic nedbal své těžké choroby, maje na mysli prospěch Církve. Zkormoucen neúspěšností svého jednání, vrátil se na jaře 1378 do Prahy, fysicky velmi oslaben, ale ještě psal listy schismatickým kardinálům a prosil je, aby se drželi římského papeže Urbana VI., neboť jedině římský papež je náměstkem Kristovým na stolci sv. Petra. (Pelzl II., 939-40.) Jak velikým obhájcem autority papežské byl Karel! Škoda, že neměl po sobě následovníků! Jistě by bylo nedošlo k husitství a strašným válkám 15. věku, které český stát rozvalily v trosky! Karel IV. byl velikým obhájcem autority Říma — a při tom současně velikým Čechem. V něm vládl na trůně českém:

Největší vlastenec, nejhorlivější milovník jazyka a národa českého.

Vlastenecké cítění zdědil po matce - tak jako i jiné vlastnosti. Známá je okolnost, že když se vrátil z Francie do vlasti, navštívil prvně hrob matčin na Zbraslavi a zde slíbil sloužiti ze všech sil věrně milované vlasti. Na království přenesl všechnu lásku svého srdce; stalo se mu nejdražším odkazem matčiným a láska ta mu nebyla nikdy ničím ze srdce vyrvána. Ve své zakládací listině z 8. března 1348, o založení nového města pražského jednající, Karel IV. prohlásil, že mezi vládními starostmi hlavně ta ho zaměstnává, „jak by dědičné království České vší krásou zkvétalo, hojného míru požívalo, útoků nepřátel báti se nemusilo, aby se obecné dobro a blaho toho království vzmáhalo." Vznešený panovník doznává, že „o

čem k okrášlení a povznesení stavu toho království horlivě přemýšlí, není pro něho přidáním prací, ale odpočinutím, poněvadž ze všeho toho zůstalo anebo co mu potom šťastný osud přidal, cení si toho království nad ostatní země jako vyvoleného jakéhosi zeleného sadu nad pole dražšího." (Pelzl, Urkundenbuch, 46 až 47.) Karel tak miloval svoji otčinu a tak se obětoval pro ni, že právem byl nazván Otcem vlasti. Vroucně lnul také ke své mateřštině.

Žádaje papeže, aby povýšil pražské biskupství na arcibiskupství, mezi jinými důvody uváděl ten, že obyvatelé Čech a Moravy mluví jazykem slovanským, který je mohučskému arcibiskupu a jeho kněžím neznámý — měl tedy na zřeteli důvody vlastenecké. Jazyk český nazývá se jazykem „velebným, v kterém sv. Václav, sv. Vojtěch, sv. Prokop Pána Boha chválili", jmenuje jej „jazykem dědiců české země." (Tomek, Dějepis Prahy II, 516.) Jindy užívá označení „amabilis lingua slavonica". (milá řeč slovanská.) Lásku svou k české řeči dokazoval Karel co vladař svými nařízeními ve prospěch této řeči, již povznesl na řeč úřední, jíž zjednal přístup do veřejného života — na radnice a k soudnímu řízení, jejíž slávu rozšířil i za hranice českého státu — do Německa, Polska, Litvy a Uher. Dějepisec Helfert praví o Karlovi, že „vroucně miloval národ, v jehož lůně se narodil, jehož hlaholy již v mládí slýchati uvykl." (Helfert, M. Jan Hus 47.) V jeho domácnosti byla čeština jazykem vládnoucím; dokladem toho je okolnost, že dcera jeho Anna, která se provdala za krále anglického Richarda II., měla u sebe evangelium v jazyce českém a že na předmětech, užívaných Karlem IV. a chotí Alžbětou, trávivší vdovská léta v Hradci Králové, na př. na lžících, jsou vyryta česká slova, rovněž tak na

skvostně pracovaném páse Alžbětině. (Tyto předměty se nacházejí v královéhradeckém museu.)

Karel IV. přispěl k rozkvětu jazyka českého takovou měrou, jak žádný jiný panovník na trůně českém. Národu svému prospěl tak, jak žádný z panovníků před ním ani po něm. Otec vlasti vynikal tolika přednostmi, byl tak dokonale, harmonicky vyvinutou osobností, že jí nebylo rovno v české historii. Každý z jeho podniků mu zaručuje nehynoucí jméno v českých dějinách. „Karel založil v naší vlasti zlatý věk a národ za jeho vlády jel ve zlatém voze slávy, bohatství a blahobytu." (Ráček 163.)

Imprimi potest. Pragae 2. I. 1938. P. J. Haderka, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. I. 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM", 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

NEJSLAVNĚJŠÍ DOBA ČESKÝCH DĚJIN

Napsala Dr. Amalie Svobodová.

Doba největšího rozkvětu českého národa a státu,

toť dle doznání nejlepších historiků doba Karla IV. Tehdy jsme my Čechové nebyli v područí, ale sami jsme vedli, „tehdy na všeobecném podkladě civilisace latinské přišla k slovu výrazná naše odlišnost národní jemnosti a opravdovosti své intelektuální i citové organisace". (F. X. Šalda v 1. čísle revue „Češství a Evropa" str. 1.) Byla to doba, o níž praví v souhlase se stanoviskem největších dějepisců F. V. Krejčí v publikaci „Češství a evropanství", že český národ nabyl významu světového.

„V době Karlově už je náš národ zralý, aby se aktivně vlastními hodnotami kulturními připojil k západní Evropě. Praha má tehdy své přímé vztahy k Paříži, universita pražská je zřízena po vzoru pařížské, ve stylu francouzské gothiky je budována prvá naše kathedrála. Právě tehdy prvé dalekosáhlé kulturní a umělecké činy na naší půdě vymykají se dosavadnímu pravidlu, že všechny vymoženosti západní civilisace přicházejí k nám z Němec anebo německým prostřednictvím. Pyšným a smělým gestem přenáší Karel IV. k nám přes celou sféru Německa kus francouzské kultury, ani na to burgundské víno nezapomínaje a protože je to gesto císaře, má vznešený vzmach a co vytváří, má svou velkolepost a lesk.

Nejsou to francouzské ideje ani knihy, jež přesazuje tento panovník na naši půdu, nic tedy čistě duchovního a imaginárního, nýbrž ústavy kultury viditelné, stavby, skvostné výtvory náboženského umění, mravy západoevropských dvorů, slovem něco z těch význačných hodnot francouzské kultury, jež jsme karakterisovali jako kulturu životní. Jeví se to už v tom, že zakladatelská a podnětná činnost tohoto panovníka zasáhla tak jako nic podobného do viditelné reality naší země; dalať jí překrásné malebné středisko, obraz Prahy s mostem, jakého nebylo té doby v celé Evropě, s hradčanskou kathedrálou, s celým oním novým vznešeným profilem, který z ní od té doby činí město nejen královské, ale císařské a z jehož krásy a slávy bude pak národ i v nejhorších dobách čerpat pýchu a naději."

Za Karla IV. vyrostlo u Čechů veliké sebevědomí jak v ohledu náboženském, tehdy vzniklo přesvědčení o zvláštní vyvolenosti národa, předčícího kulturou mnohé jiné národy a o jeho velikém poslání v ostatním vzdělaném světě. (Viz článek Dra Urbánka „Český mesianismus" ve sborníku „Českou minulostí.") Doba Karla IV. dala našemu národu největší slávu a velikost — vedle doby barokní. Zesnulý Dr. Pekař dokázal, že dvě duchovní epochy zasáhly svým dílem nejpronikavěji do našich dějin — gotika a barok, vrcholné pak vzepjetí gotiky s její touhou po hodnotách etické povahy víže se s vládou Otce vlasti Karla IV. (Viz Pekařův spis „O periodisaci českých dějin".) Tedy vláda tohoto panovníka je pro nás dobou nanejvýš významnou, jíž jsme povinni pamětí.

Doba Karlova je zlatá doba českých dějin,

doba nejskvělejší, kdy v střední Evropě platil Čech více než Němec, kdy jméno české v Německu bylo vyslovováno s velikou úctou. — Vždyť náš stát byl tehdy tolik mocný a kulturně vyspělý! Vynikající znatel tehdejších poměrů Eneáš Sylvius napsal, že tohoto času žádná říše nemohla se porovnati se státem českým!

S hrdostí mohl Karel IV. „s oken hradu pohlížeti na horečnou činnost u svých nohou v pražském mraveništi, na pnoucí se báně Karlova, rostoucí oblaky Emauz, vystupující pilíře nového mostu, nekonečné řady vozů, vjíždějících do bran pražských se zbožím indickým a arabským, na nesčetné zástupy dělnictva, černě oděné mistry a kněze, zlatem a stříbrem zářící panstvo domácí i knížata říšská, jak tlačí se u bran hradu královského." (Dr. Flajšhanc, M. Jan Hus 8.) Je nejvýš na čase říci světu, že jsme národem Karla IV. — a ne se ustavičně chlubiti, že jsme národem Husovým a Žižkovým! Je nejvýš na čase říci naší mládeži, co nám dala doba Karlova, co pro nás znamenala a znamená dnes! Doba ta je jádrem a smyslem našich dějin, ta učinila náš národ velikým a mravně i kulturně silným. Braniš výstižně napsal, že „doba Karlova, doba největšího rozkvětu ná

31

boženského, byla pro Čechy i dobou největší slávy". (Slova pravdy VI. č. 15-9.) Jak tehdy vzrostla nádhera a velkolepost Prahy!

Praha se stala srdcem Evropy,

politickým středem světové říše římské, kulturním střediskem státu českého i německého, též průmyslovým a obchodním centrem střední Evropy. Velikost její vzrostla proti dřívějším dobám trojnásobně.

Čechy nabyly politické převahy nad Německem a Italií. (Pelzl II., 962-3; Ráček str. 156.) K rozkvětu Prahy hlavně přispělo založení university. Na popud Karlův vydal papež Klement VI. dne 2. I. 1347 bullu, v níž rozhodl, „aby byl v Praze svlažující pramen, z jehož bohatosti mají čerpati všichni, „kdo žádají napojiti se vědeckými poznatky, aby tu kvetlo generální studium všech privilejí i svobod, vyhražených údům university". Karel pak na valném sněmu stavů království Českého 7. IV. 1348 předložil listinu, v níž praví, že přikročuje k založení vysokého učení, „aby věrní obyvatelé jeho království, kteří lační po plodech věd, nejsouce nuceni dožebrávati se cizí almužny, nalezli v království stůl duchovního nápoje pro sebe připravený".

Dříve, než se do Prahy začali hrnouti proudy studentstva, císař pojal úmysl rozšířiti ji o velikou

čtvrt. — Nové město, k němuž položil základní kámen 26. března 1348. Malebného vzhledu dodal Otec vlasti Praze tím, že v ní zbudoval nádherné kostely i kláštery, památný most (Karlův most) s vysokou a masivní věží, považovanou za nejkrásnější bránu v tehdejší Evropě, majestátní lesk jí na trvalo zajistil vystavením královského hradu na Hradčanech a vztyčením velechrámu sv. Víta. Karel IV. učinil z Prahy to, že se zove:

Stověžaté město — zlatá matička Praha.

Pro nic není Praha od cizinců tolik obdivována, jako právě pro gotické stavby z doby Karlovy a pro stavby barokní, vzniklé v době rekatolisace, jež vědomě navazovala na kulturu 14. věku. Švédský učenec Ewer Wrangel, profesor dějin na universitě v Lundu, věnuje ve svých studiích zvláštní pozornost gotické Praze. Dospěl k závěru, že za Karla IV. měla Praha světový význam, že byla nejmodernějším městem evropským, ozdobeným stavbami oslňující krásy, že budovám, jakými Otec vlasti ozdobil hlavní město své říše, vyrovnají se málokteré stavby evropské té doby; jen Paříž, Avignoň a Řím mohly tehdy závoditi s Prahou ve stavitelském umění. Melantrich vydal sborník článků o hlavním městě republiky. Do sborníku přispěli vynikající odborníci, znalci umění od nás i z ciziny — a všichni se shodli v názorech, že nejkrásnější a nejvzácnější umělecké památky jsou v Praze z doby gotiky a pak ze století baroka.

Co vše vybudoval Karel IV.! Vzpomeňme jen na chrám Panny Marie Sněžné, k němuž položil základní kámen druhý den po korunovaci, vzpomeňme na chrám emauzský (na Slovanech) s klášterem, na chrám Matky Boží před Týnem, na kostel Zvěstování Panny Marie na Slupi s klášterem, na gotickou svatyni Karlov, považovanou za jedinečnou stavbu toho druhu ve střední Evropě, na kostel sv. Ambrože s klášterem Hybernským, na chrám sv. Apolináře, vzpomeňme dále na kostely sv. Štěpána a Jindřicha, zbudované křižovníky na podnět Karlův, na gotickou věž, zachovalou z kostela sv. Kateřiny, zamysleme se nad historií velechrámu sv. Víta, Karlem započatého — a musíme doznati: Karel to byl, (kromě šiřitelů barokní kultury), jenž získal Praze název stověžatého města!

Za Karla IV. stala se Praha celému národu „zlatou matičkou". R. 1370 dal Karel silně pozlatiti dvě věže svého paláce na Hradčanech, takže jako slunce zářily vstříc znaveným poutníkům a hlásaly jim, že se přibližují k „Zlaté Praze".

Praha byla Athenami střední a východní Evropy.

Na Karlovu universitu se hrnuli studující ze zemí, kde tehdy ještě žádné university nebylo, totiž z Německa, Polska, Uher, Dánska, Švédska, Litvy, z Chorvatska. Již r. 1349 udělovány byly učené grady. Stálému zvelebování Karlovy university nijak neuškodilo ani pozdější založení university v Krakově (roku 1364) a ve Vídni (r. 1365), neboť tyto university byly jen slabým napodobením vzoru

Karlova, dlouho nebyly úplné. Pražská universita je všechny předčila, jak počtem žactva, tak vědeckou úrovní. (Tomek, Dějepis Prahy III., 283.)

Za života Karlova bylo na ní zapsáno 7.000, podle jiných 11.000 členů (Frind, Kirchengeschichte II., 421—3; Tadra, Kulturní styky Čech s cizinou 299: Šimák, Kronika Československ. I. 3. 870). Karel daroval universitě hned z počátku slušnou knihovnu, což bylo při tehdejší drahotě knih, na pergamen psaných, darem velice štědrým; r. 1370 zakoupil pak z pozůstalosti učeného kanovníka Viléma z Leskova pro universitu za 100 hřiven 114 vzácných knih. (Winter, Život na vysokých školách pražských 376.)

Za první profesory povolal většinou rodilé Čechy, v cizině vzdělané. Založením university sledoval prospěch svého milovaného národa, neboť v zakládací listině napsal, že zakládá generální studium „pro věrné syny svého království". Dle sdělení Husova říkával Čechům: „Jak vzrostete ve vědách, vy budete páni a dědici". (Dr. Flajšhanc, Jan Hus 190 a 202.) Universita pražská odchovala velký počet učenců a znamenitý počet bakalářů, kteří vyučovali na školách nižších (městských).

Český národ předčil značným rozvojem školství jiné národy.

Za Karla IV. bylo v samotné Praze městských či nižších škol 18 a počet jejich stoupl ještě v době předhusitské na 25! Oněmi školami rozuměly se ony, které byly přípravou

k universitnímu studiu. Ve Vídni byly takové školy pouze čtyři, v Norimberku také čtyři, v Krakově jich bylo pět. Vidíme, jak Praha předčila kulturně jiná města! Při rozkvětu university oživly nižší školy znamenitě. (Winter, Život na partikulárních školách v Čechách, 9.) V Praze a po celé naší vlasti kvetly také skvělé školy farní a školy klášterní. Uvážíme-li, že za vlády Karla IV. bylo v samotných Čechách 2180 farností, tedy o 206 více než v roce 1920, že bylo rovněž tolik farních škol, pochopíme, že naše vlast slynula velikou vzdělaností. (Winter, Život církevní, 464.) A kolik bylo u nás škol klášterních! Karel IV. péčí o rozkvět klášterů přispěl velice ke kulturnímu rozvoji českého státu. Vždyť kláštery byly dle doznání Palackého akademiemi věd a umění, ba ještě je předčily! (Děj. nár. čes. I. 41.) Vzdělání u nás vzrostlo ve 14. století netušenou měrou, proniklo do nejširších vrstev lidu, takže Čechové předstihli kulturní vyspělostí všechny národy sousední.

Vliv českých učenců doma i za hranicemi byl velmi mocný.

Nejrázovitějším učencem doby Karlovy byl Tomáš ze Štítného, odchovanec pražské university, veliký filosof, který nejhlubší pravdy theologické a filosofické vykládal ve svých spisech lidu jeho mateřským jazykem. Byl to

první muž v Evropě, který takto popularisoval vědu. Byl to dle univ. prof. Dra Pastrnka „originelní jazykový klassik, kterým ze slovanských literatur nemůže se pochlubiti žádná, z cizích málokterá.“ Byl to dle Dra Čupra „první slovanský filosof, který v duchu slovanském vykládal scholastickou filosofii“, dle Jos. Durdíka „praotec české filosofie“. (Dr. J. Hanuš „Rozbor filosofie Tomáše ze Štítného, Jakubcovy „Dějiny české literatury“ 85, V. V. Tomek „Dějiny univ. pražské“.)

Dalekosáhlý význam má Štítný tím, že pochopil nauku sv. Tomáše Akvinského a ji velmi vhodně přesadil do české půdy. Thomismus tehdy v naší vlasti utěšeně kvetl zásluhou dominikánů, z nichž mnozí byli mezi prvními profesory pražské university a učili u sv. Klimenta proti mostu. Tomáš ze Štítného ve svých spisech „Řeči besední“, „Knížky o obecných věcech křesťanských“, „Knihy naučení křesťanského“, „Řeči nedělní a sváteční“ vysvětlil idee andělského učitele velmi plasticky, pochopitelně. Byl to dle slov literárního kritika F. Šekaniny „velký myslitelský duch, velmi učený, jehož názory mohly býti ověřovány a snesly srovnání s myšlenkami nejlepších tehdejších duchů západoevropských a prýštily z ducha pařížských scholastiků“. Byl to i významný sociolog, který si zaslouží, „abychom vděčně vzpomínali jeho památky již proto, jak dovedl poukazovat na dobrou rodinu jakožto základ dobrého státu a jak myslil na lid jakožto jeho jádro a vlastní střed“.

Kromě Štítného vynikli i jiní čeští učenci, na př. arcibiskup Arnošt z Pardubic, jeho nástupce Jan Očko z Vlašimě, první to český kardinál a dále třetí arcibiskup pražský Jan

z Jenštejna, který studoval na pěti universitách a byl volán francouzským dvorem k vysoké hodnosti na pařížské universitě, kterou odmítl. Veliké slávy došel biskup Jan ze Středy, obdivovaný Petrarcou. Ovládal 4 jazyky a byl vynikajícím znalcem českých dějin. Ve své kanceláři vydržoval mnoho písařů, kteří přepisovali a ilustracemi zdobili různé knihy, soustřeďoval kolem sebe také filology a pěstitele čes. písemnictví. Jiným významným učencem zlatého věku Karlova byl Vojtěch Ranků, považovaný za nejlepšího theologa 14. století; r. 1348 se stal v Paříži mistrem svobodných umění a r. 1355 byl zvolen za rektora téže slavné university. Spisovatelé dějin pařížské university jej řadí mezi nejslavnější mistry svého vysokého učení ve středověku. Českým učencům prokazovala tehdy cizina velikou čest.

Petr Jelito byl na př. profesorem a doktorem práv na universitě v Bologni, odkud byl povolán k papežskému dvoru za auditora a r. 1355 povýšen na biskupa v Churu, dále mistr Jan z Dubé působil jako doktor práv rovněž v Bologni a r. 1384 se stal biskupem v Merseburku, Kuneš Petrů z Třebovle byl jmenován r. 1371 bakalářem práv na universitě v Padově a Odolen Boců, profesorem práv v Montpellieru.

České duchovenstvo zastávalo vysoké církevní úřady v cizině

a to v Německu, v Polsku i v Uhrách. V letech 1349—1362 byl biskupem tridentským Čech — Menhart z Jindřichova Hradce. V

Bamberce byli kanovníky Vilém Zajíc z Hasenburka (1347—1358) a Oldřich z Bělčic (1368), v Pasově Martin z Veselice (1361) a Jan z Pořešína (1359). Biskupem frisinským byl v letech 1359—1377 Pavel Harrach, kanovníkem v Magdeburce byl r. 1371 Boreš z Risenburka.

Mnozí čeští duchovní byli ve službách papežových. Uvedu aspoň některé: Vojtěch Bludův byl r. 1349 kaplanem papežovým, Albert ze Žlutic byl r. 1354 registrátorem papežských listů, Petr ze Všerub byl v letech 1369—1405 papežským sekretářem (Tadra, Kulturní styky 104—111, 145, 149, 1578, 176, 180—I). 180-1).

Karel IV. se přičinil o vzrůst vážnosti českého kleru v cizině tím, že zakládal v jiných zemích kláštery a kollegia (sbory duchovních) ze statuty, podle nichž podřízeni byli členové těchto institucí českému duchovenstvu v Praze.

Tak na př. r. 1359 založil mariánské kaple v italské Terenzii a v Norimberce, každou se 3 kněžími, závislými na kolegiu při chrámu sv. Víta v Praze. V Cáchách založil oltář sv. Václava a oltářníky při něm bývali kněží čeští. V lénech, která měly Čechy v říši německé, bývali dosazováni na význačná místa duchovních hodnostářů Češi.

R. 1354 založil Karel IV. v Ingelheimu na Rýně kostel sv. Václava, při němž měli býti „čtyři kanovníci milostného jazyka českého, podřízení klášteru pražskému na Karlově". V Italii založil náš nejslavnější vladař klášter sv. Václava v Tarentě a kapli sv. Václava v Římě; vším tím rostl význam duchovenstva, vyšlého z naší otčiny. (Tadra, Styky s cizinou 222.)

Také přední dvorské úřady byly udělovány Čechům.

Na př. dvorským kancléřem byl za Karla IV. biskup Jan ze Středy, nejvyšším písařem Jaroslav z Veitmile, nejvyšším hofmistrem Petr z Janovic a po něm Petr z Vartenberka. K předním, nejdůležitějším poselstvím k papežům a králům posíláni byli Čechové, synové našeho národa byli nejvěhlasnějšími dvořany a vůdci vojenských čet. Čechové tehdy mocně zasahovali do zahraniční politiky. Němci činili Karlu IV. předchůzku, proč uděluje dvorské úřady Čechům a tu císař jim odpověděl, že jestliže jeho předchůdci z rodu Bavorského a Saského pověřovali vysokými úřady své krajany, má právo počínati si podobně. Karel ustanovil v německých krajích tak bystré a bezúhonné české úředníky, že Němci byli s nimi spokojeni a nikde nebylo stížnosti na nějaké násilnictví, úplatnost, pýchu nebo liknavost v konání povinnosti. (Pelzl II., 972—3.)

V Uhrách i v Polsku byli za Karla IV. Čechové vychovateli synů královských, byli zaměstnáni ve vysokých úřadech kanceláře královské i v hodnostech duchovních. Na panstvích a hradech, které získal Otec vlasti ve Falci, v Míšni, v Bavorsku a v Sasku, byli dosazováni purkrabí a jiní úředníci čeští, kteří s českými posádkami napomáhali k udržení pořádku a tak šířili slávu českého jména v cizině. Jak patrno, Češi tehdy něco v Evropě znamenali, jejich jméno vyslovováno bylo s nebývalou úctou. Univ. prof. Dr. Kalousek ve svém spise „Karel IV." napsal:

Za celých těch tisíc let, co trvá boj mezi slovanstvím a německým o tuto zemi, nikdy nebyla věc česká na lepší cestě a nekráčela vítězněji k svému cíli, nežli za panování Karla IV. a jeho syna Václava.

Čeština se rozmohla v našich zemích nejen v životě soukromém, ale i v životě veřejném — jako řeč úřední. Počeštování šlechty, které začalo již za Jana Lucemburského — jako reakce proti germanisaci, šířené posledními Přemyslovci, zdárně pokračovalo za Karla IV. Počeštování duchovenstva postupovalo tím rychleji, že císař Karel IV. i arcibiskup Arnošt z Pardubic zastávali se rázně práv českých. Arnošt na př. r. 1358 ohražoval se u papeže proti povolávání cizozemců k důležitým úřadům církevním v našem státě žádaje, aby všechna beneficia udílena byla jen hodnostářům znalým poměrů a české řeči.

Karel IV. r. 1348 dopsal generálnímu opatu cisterciáckých klášterů, žádaje obratu ve prospěch Čechů, ano, uchýlil se i k samému papeži Klementu VI. se žádostí, aby místa opatská nebyla obsazována cizozemci, neznajícími mravy a řeč lidu domácího; poukazoval mimo jiné na to, že kláštery vzrostly obětavostí domácích obyvatel, kteří by jim budoucně ničím nepřispěli, jestliže by se opaty v nich stávali cizinci. Při mnohých příležitostech Čechové rázně protestovali proti dosazování cizozemců a zvítězili. (Tadra, Kult. styky 112, 334, 337-340.).

Historik Sedláček praví, že za Karla IV. „duchovenstvo světské i řeholní se počeštilo, kdekoli byli Češi v jeho okolí". (Sl. n. VI. 255.) Veliký význam má počeštování měst ve 14. století. Mylně se mnohdy vykládá, že se města u nás počeštila až v době husitské — zásluhou J. Žižky, který Němce vyhnal. Omyl ten jsem vyvrátila v brožuře o Žižkovi na str. 26. Celá řada historiků — Tomek, Zoubek, Sedláček, Tadra, v nejnovější době Winter, J. Novák, Dr. Pekař, J. Šimák — dokázala, že za Karla IV. města nabyla rázu českého a že i v těch městech, která byla původně většinou Němci obydlena, Češi se rozmohli tak, že tu nabyli převahy. Nebýti mohutné proměny ve prospěch živlu českého ve 14. století, „byl by Žižka musil býti divotvorcem, aby z tisíců německých měšťanů ruky obrácením nadělal Čechů", jak praví Dr. Kalousek. (Karel IV. 204—207.)

K rozvoji českého živlu přispěla ustanovení Karla IV., aby ti, kdo v Čechách chtějí obývati, děti své k české řeči přidržovali, aby do městských rad dosazováni byli Češi a z Němců jen ti, kdo jsou znalí českého jazyka, a aby všechny soudní rozepře i konečné rozsudky projednávaly se česky. Praha byla při počátku vlády Karlovy poněmčená, Němci si tu s úspěchem hájili výhradné panství svého jazyka v řízení věcí veřejných, leč přispěním Karlovým Češi tu nabyli takových práv, že odvolací soud na Starém městě počal vyřizovati Novému městu rozsudky částečně latinsky, částečně česky. Němci staroměstští velmi rychle se přiučovali řeči české. Je

pozoruhodno, že první dosud známá soukromá smlouva, psaná jazykem českým, byla vydána 27. XII. 1370 — právě měšťany staroměstskými. Po smrti Karlově naše hlavní město čítalo přes dvě třetiny českého obyvatelstva. (J. B. Novák v Č. Č. H. 32, str. 9—22.) Čeština těšila se v době Karlově takové vážnosti, že nabyla rozhodné převahy nejen v zemích českých a v Horním Slezsku, ale počala se šířiti i za hranicemi.

Český jazyk se stal jazykem diplomatickým

a to v Polsku i na Litvě, též v Uhrách ho bylo hojně užíváno. Stalo se to vlivem českých vzdělanců, často tu přítomných, že češtiny se užívalo později jak v životě veřejném, tak při spisování listů. Když byly pod žezlo Karlovo připojeny Branibory, založena tam vlivem českým zemská kniha dle vzoru výtečně řízených českých zemských desk, při čemž bezpochyby pomáhali i vzdělaní úředníci a písaři ze státu českého. Karel IV. projevil vážnost k jazyku českému, jakožto jazyku velice významnému r. 1356 ve „Zlaté bulle", v níž dal příkaz světským kurfiřtům, aby syny své dávali učiti češtině.

Tadra k tomu podotýká: „Zajisté každý musí uznati, že řeč česká těšila se v době Karla IV. ve všech částech říše německé takové vážnosti a rozšířenosti, jako nikdy před tím, aniž kdy potom." (Kulturní styky 180.) Z badatelů naší doby J. B. Novák praví: „Nikdy nebyl jazyk český v tak velikém rozkvětu jako za Karla IV." Mimo jiné poukazuje na to, že v našem státě nesměl býti dosazen na úřad zemský, kdo neznal českého jazyka, že naše řeč se tehdy zdokonalila po stránce filologické a česká literatura dospěla

nebývalé výše. (Č. Č. H. z r. 1927, str. 199 a Č. Č. H. roč. 32, str. 9—32.)

Zvelebení české řeči spisovné a oprava českého pravopisu spadá do doby Karlovy, nikoli do doby Jana Husa.

Již ve 13. století skladatelé staročeských veršovaných legend položili základy k našemu spisovnému jazyku a stali se původci, zakladateli českého pravopisu, jak osvětluje Dr. Flajšhanc v díle „Náš jazyk mateřský". Spisovatelé doby Karlovy přejali dědictví svých předchůdců a jazyk český ještě více zdokonalovali; velikou zásluhu má o zvelebení češtiny mnich Klaret se svou družinou, řadou to mužů, kteří sepsali důkladné slovníky českolatinské a v nich uložili celý náš jazykový poklad.

K doplnění této slovní pokladnice přispěli ze svých vědomostí i Karel IV. a proslulý arcibiskup Arnošt z Pardubic. Kruh Klaretův se pokoušel zpracovati ve verších celé středověké poznání světa a usnadniti všechny ty vědomosti zčeštěním názvosloví; práce ty vznikly v letech 1360—1365. V době 1364 až 1368 sestaven byl Glossář Klaretův, který je dle výkladu univ. prof. Dra Flajšhance největším dílem toho druhu všech literatur slovanských ve středověku. Mnoho slov, Klaretem vytvořených, posud žije v českém jazyku — a tak základy k nynějšímu spisovnému jazyku položeny již před Husem. (Viz Dr. Flajšhanc: Klaret a jeho družina, slovníky versované.)

Dr. Pekař v Čes. Čas. histor. XXXV. I. str. 201 dokázal, že Hus nebyl oprávcem českého pravopisu, že spis „De orthografia bo-

hemica“ (o českém pravopise) nepochází od něho, ale od nějakého autora doby předchozí, autora velmi důkladně filologicky vzdělaného, vynikajícího odbornými znalostmi a znajícího cizí jazyky — tedy autora, který daleko vynikal učeností nad Husa, jenž nikdy filologem nebyl a ve svých spisech se „orthografie“ nikterak nedržel. Můžeme se právem domnívati, že oním autorem „orthografie“ byl někdo buď z družiny Klaretovy nebo žák této družiny. Doba Karlova byla literárně velmi plodná.

Velkolepý rozvoj českého písemnictví

byl umožněn tím, že sám Karel měl veliký zájem o písemnictví a dal podnět k vytvoření mnohých děl. Velmi štědře podporoval dějepisce své doby a opatřoval jim pomůcky k sepsání historických knih. Na jeho popud pracovali dějepisně pražský kanovník František opatovický, opat Neplachi, italský minorita Jan Marignola, cestovatel po Orientě, Přibík Pulkava z Radenina, mistr pražské university, který napsal česky „Kroniku českou“ až do r. 1330 a Beneš Krabice z Veitmile, kanovník pražský, jenž napsal latinsky Kroniku českou až do r. 1374. Aby se lidu dostalo hojnější měrou duševní stravy, byl proň zpracován pěknou češtinou „Život Krista Pána“ a Passional, t. j. sbírka životopisů svatých a světic, pořízená dle latinského souboru Jakuba de

Voragine. Autor zařadil do sbírky místo světců u nás neznámých, životopisy světců českých (sv. Cyrila a Methoda, sv. Václava, sv. Prokopa atd.)

Dr. Flajšhanc praví o důležitosti Passionálu: „Zpracování staročeské provedeno je jazykem velmi obratným a přesným, pravopisem jednotným a určitým: Passionál bývá pokládán za klasický vzor staročeské prósy a jazyk jeho bývá nazýván starou češtinou vzornou čili normální. Passionál má pro jazykozpytce českého asi takový význam, jako spisy Ciceronovy pro jazykozpytce latinského." (Písemnictví české 111.)

Z četných výtvorů té doby veliký význam mají legendy o sv. Kateřině, dále rozsáhlé skladby básnictví výpravného. — Tristram o 9 tisících verších, Arnošt, čítající na 6 tisíc veršů a Ezop, mající přes 3 tisíce veršů, též satyrické, poučné skladby Smila Flašky z Pardubic. V době Karlově zkvétalo i básnictví dramatické a milostné, které mělo tehdy svou zlatou dobu. (Tamže 75—92., 107—8.)

Profesor Weingart obdivuje staročeskou poesii XI.—XIV. století, tedy i poesii doby Karla IV., že „vyniká mistrovskou formou a podivuhodně vyškoleným jazykem." Praví, že „žádný jiný slovanský národ nemá z té doby stejně bohatou a krásnou poesii". (Časopis pro moderní filologii 1935.) Myslitele naší doby zejména překvapuje:

Rozkvět nové duchovní literatury v ovzduší karolínské gotiky,

té mystické literatury, která byla hlavně inspirována členy kartuziánských řeholí. Předsta-

vitelem církevní poesie té doby byl kartuzián Konrád z Haimburku z dolnorakouského kláštera v Jemnici, proslavený a hledaný muž v celé střední Evropě, jenž býval často hostem na dvoře Karla IV. a v paláci arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Za jeho příkladem vyrostl český meditační spisovatel, smíchovský řeholník Albert Pražský, který sepsal vzácné dílo — 150 půvabných mariánských meditací po vzoru Žalmů Davidových, „Psalterium de laudibus beatissimae Virginis".

Kromě literatury mariánské byla oblíbena i literatura eucharistická, což souviselo s okázalým oslavením svátku Božího Těla. Hojně se zpívaly latinské hymny sv. Tomáše Akvinského a nově složená píseň „Jezu Kriste, štědrý kněze". Koncem 14. století vynikl jako veliký básník mariánský a eucharistický arcibiskup Jan z Jenštejna, autor oficií k mnohým svátkům mariánským, ke svátku Narození Páně a k svátku sv. Václava, mistrný poeta, jenž obohatil latinskou větev naší národní literatury o šest sekvencí, jedenáct hymen a jedenáct kantilen. (Vítězové V. 2.)

Jenštejn byl inspirován duchovními skladbami středověkých mystiků, které našly u nás ve 14. století živnou půdu a dobře se tu ujaly; byly to zejména visionářské spisy sv. Mechtildy z Hackebornu, svaté Gertrudy, svaté Brigity a sv. Alžběty Šenavské, dále spis dominikánského mystika Jindřicha Suso „O věčné Moudrosti" a sekvence Konráda z Haimburku o ctnostech Matky Boží.

Že u nás právě ve 14. století byla známa nádherná katolická literatura jiných národů, toť důkazem, že náš stát měl čilé kulturní styky s cizinou, že stál v

popředí tehdejšího katolického světa. V době Karlově vznikly mnohé krásné duchovní písně, nejen latinské, ale i české. Svatováclavská píseň byla tehdy rozšířena o motiv mariánský „Maria, matko žádúcí, tys královna všemohúcí“ atd.

V basilice svatovítské byla zpívána jitřní mariánská mše, zvaná „matura“, která se stala předchůdkyní pozdější slavné mše rorátní. Mnohé adventní latinské písně z doby Karlovy, zpívané podle mešního formuláře „Rorate“, daly v 15. a 16. věku podnět ke skladbám, z nichž vznikly staročeské roráty.

Tak na př. nám tak dobře známý motiv „Ejhle, Hospodin přijde“ má melodii antifony „Ecce Dominus“ z antifonáře arcibiskupa Arnošta z Pardubic, chorál nedělních rorátů „Mnozí spravedliví proroci a králi“ je podle chorálního introitu „Rorate coeli“, píseň „Poděkujmež nebeskému Otci“ v závěru páteč-ních rorátů je variací písně „Mittitur archangelus“, již znal arcibiskup Jan z Jenštejna, píseň „Vítej, milý Jezu Kriste“, v sobotních rorátech uvedená k sv. přijímání, má počátek textu ze 14. století. Tedy námi tolik oblíbené roráty sahají svými kořeny do 14. století, připínají se ku postavě Karla IV. a arcibiskupa Arnošta z Pardubic. (Viz Dra Dobroslava Orla: „Staročeské roráty“, str. 1., 10., 14., 18., 83., 93.) Ku postavám těchto vynikajících mužů připíná se rozkvět českého umění 14. věku.

Žádné království v celé Evropě nehonosilo se tak četnými, tak velebnými, tak vyzdobenými chrámy jako stát český v době Karla IV.

Tak psal učený Eneáš Sylvius, potomní papež Pius II., který mnoho po Evropě cesto-

val a znal její umělecké památky. „Chrámy u nás vztyčeny do nebes, ku podivu dlouhé a rozsáhlé, byly pokrývány klenutím kamenným, oltáře postaveny vysoko, bohatě vyzdobeny zlatem a stříbrem, pod kterým ukrývány ostatky svatých; kněžská roucha pošívána perlami, úprava všecka bohatá, velice drahocenné nářadí; okna vysoká a velice rozsáhlá propouštěla světlo průzračným, podivuhodně zpracovaným sklem. Bylo možno diviti se těm věcem netoliko v městečkách a městech, ale i ve vesnicích." (Aen. Sylvia Historia Bohemica u Dubravia 145.) Za doby Karlovy bylo v českých zemích nově založeno nebo z dřevěných a románských přestavěno asi tisíc kostelů. Na př. nedaleko Kouřimě klášter Skalický, v Sadské kostel sv. Apolináře, v Jindřichově Hradci nynější chrám proboštský. V Čechách bylo zbudováno několik svatyň v tak zvaném katedrálním slohu: pětilodních s věncem kaplí v presbytáři, vně obklopených lesem pilířů. Přední chrámy v tomto přepychovém stylu postavili cisterciáci v Sedlci u Kutné Hory (r. 1421 byl husity vypálen a začátkem 18. století obnoven) a ve Zbraslavi. (R. 1420 vypálen a již neobnoven.) Dále je to chrám sv. Víta, sv. Barbory v Kutné Hoře, s jehož stavbou se započalo asi po r. 1388, konečně kůr sv. Bartoloměje v Kolíně, přistavěný 1360 Parléřem k nižší starší lodi. Takovýchto katedrál vzniklo mimo

Francii nemnoho. Na Skandinavii, v Polsku a v Uhrách jich vůbec není. Ve 14. století zvedaly se i nádherné stavby světské, z nichž vyniká Karlštejn, skvící se oslňující nádherou, pak Karlův most s věží, Vlašský dvůr v Kutné Hoře s krásným arkýřem, (kaplí sv. Kosmy a Damiána) zachovaným v původní podobě a hrad Kost. (Ráček 164.)

Za Karla IV. bylo povýšeno krásné umění na onen vysoký stupeň květu, kterým Čechy nade všechny krajiny v Evropě se vyznamenávaly,

jak doznal Palacký v II. díle svých Dějin nár. čes. 104. Umělecká výše té doby nejeví se tím, že umění podporoval velkomyslně mocný vladař, nýbrž tím, že všechny vrstvy obyvatelstva účastnily se účinně ruchu uměleckého. Dle slov Branišových „láska k umění byla obecnou a plynula z ušlechtilého nadšení náboženského." (Slova pravdy VI 15-18.)

Kromě gotického stavitelství zkvétalo též gotické sochařství a malířství. Ač bouře husitské mnoho památek zničily, přece se nám zachovala řada sochařských výtvorů velice hodnotných, jako pískovcová socha sv. Václava od Parléře, pak v triforiu u sv. Víta galerie poprsí osob zasloužilých o svatyni a jezdecká socha sv. Jiří, ulitá z bronzu v Praze r. 1373 bratřími Jiřím a Martinem z Kološe v Sedmihradsku. Nejznamenitější malířské památky z doby Karlovy jsou na Karlštejně; hrad ten byl tak nákladně malbami vyzdoben, že se mu v té příčině nemohla vyrovnati žádná tehdejší stavba ve střední Evropě; mezi malíři

vynikal mistr Theodorik a Dětřich Pražský. Velikou cenu mají obrazy, uchované ve vyšehradském klášteře, dále nástěnné malby v ambitu kláštera emauzského asi z r. 1350, malby v chrámě sv. Jana v Jindřichově Hradci, v kostelíku ve Kbelích a nedávno objevené cykly nástěnných maleb v kostele ve Starém Svojanově u Poličky, jež vzbudily velikou pozornost a byly Památkovým úřadem opraveny. Umění malířské razilo si cestu i do odlehlých vísek. Domy jednotlivých měšťanů byly hojně ozdobovány pěknými obrazy, na štítech městských domů malovány obrazy náboženské i světské.

K neobyčejnému rozkvětu dospěla malba knih. Církevní hodnostáři závodili v objednávání nádherně zdobených rukopisů. (Dr. Kosina, Velikáni našich dějin 91; Braniš, Dějiny 66-7; Ráček 164 a 165.)

Iluminátorské umění dospělo uměleckého vrcholu

hlavně zásluhou Zbyška z Trotiny, jehož „komposice, kresba i barvivost vyniká výtečností i v pozdějších dobách jen umělci první třídy dosaženou". Soudobí badatelé vychvalují umění Zbyškovo.

Dr. Kosina praví: „Dodnes ještě podivujeme se svěžesti jeho barev, která nevybledla za pět století, ušlechtilosti jeho tváří, plných hlubokého výrazu a dovednosti ve složitých závitcích počátečních písmen. Uvážíme-li pak, že Zbyšek není napodobitelem žádné z tehdejších škol illuminátorských, nýbrž duch veskrze samorostlý a svérázný, můžeme jej právem nazvati mistrem školy české, který v umění svém vytvořil díla tak vzácná, že jim co do ceny nic nenalézáme rovného v souvéké Evropě západní." (Velikáni našich dě-

jin 90.) Podobně mluví i náš nejmodernější znatel středověkého umění, univ. prof. Dr. Antonín Matějček. Ve svých universitních přednáškách vysoce hodnotí výtvarné umění doby Karla IV. — Dokazuje, že

Čechy dostihly výše kultury západu, tak jako to dokazoval i zesnulý univ. profesor Dr. Birnbaum. Ze starších badatelů Dr. Kalousek dospěl ku poznání, že „výtvarná umění nepěstovala se u nás v žádné době ani dřívější ani pozdější tak rozsáhlou měrou jako za Karla IV." — vyjímaje periody baroka, kdy náš národ podobně se uplatnil v oboru umění jako v éře gotiky. V době Karlově kvetla u nás také malba na skle, prováděly se práce mosaikové, zlatnické, díla uměleckého zámečnictví, rozvíjelo se blahodárně zvonařství, prováděny mistrné kovolitecké práce a chrámová roucha zhotovována s nádherou málokde jinde vídanou. Velikou chloubou našeho středověkého umění je z té doby velký mosaikový obraz posledního soudu nad portálem jižního ramene příčné lodi dómu svatovítského.

Za Karla IV. šířilo se české umění do celé Evropy,

jak na to poukazuje v nejnovější době profesor dějin umění na universitě v Lundu, Ewert Wrangel. Učenec ten ve svém spise „Lavice v chóru v lundské katedrále", věnovaném vzácné řezbářské práci ze 14. století, dokazuje, že mistři, kteří pracovali na lundských lavicích,

dleli v Čechách a byli ovlivněni školou Parléřovou. Škola českého umění byla tehdy vysoce vyspělá, samostatná a její ohlasy se šířily nejen v Německu a Italii, nýbrž i na skandinavském severu. Wrangel navrhuje, aby sloh byl v dějinách umění označován názvem „styl Karla IV." České umění bylo ve 14. století vskutku světové. Již Tadra objasnil fakt, že tehdy „škola česká nepotřebovala vzorů cizích, naopak, stavitelé a umělci čeští četně objevují se v cizině a šíří slávu jména českého." (Tak na př. spolupracovali při stavbě chrámu sv. Štěpána ve Vídni, při stavbě ministru Strassburského, při budování kostelů v Řežně, Mohuči a ve Vratislavi.)

Mnohé malby a dřevořezby českých mistrů nacházejí se v Admontském klášteře ve Štýrsku, v Mülhusách v kostele sv. Víta, který stavěl Čech, dále v domě Braniborském, ve Skandinavii a jinde (Fadra, Kult. styky 209, 377-381). Rozkvět českého umění byl podmíněn všeobecným blahobytem.

Hospodářský rozkvět českého státu

byl umožněn tím, že Karel IV. dal k nám přivézti vinnou révu z Burgundska, z Porýní i Rakous a staral se o její šíření, čímž si získal zásluhu, že se vína u nás urodilo na 300 tisíc hl. — dále tím, že pečoval o rozkvět sadařství, (zavedl pěstování „karlátek") že uvedl do Čech rybníkářství, staral se o zřízení chmelnic a rozvoj pivovarnictví, věnoval též pozornost

hospodářství lesnímu (vydal předpisy proti nerozumnému ničení lesů) a podporoval obchod i řemesla.

Českým obchodníkům otevřel přístup do celé říše římsko-německé, do Polska, Ruska a Pruska, ale cizí obchodníky podroboval přísné kontrole, zostřeným předpisům a velikým poplatkům. Pokoušel se zříditi průplav z Vltavy do Dunaje, ale tvrdá Šumava byla nepřekonatelnou překážkou, obrátil tedy proud českého obchodu po Labi na sever. Roku 1366 vydal podrobná nařízení, jimiž obchodní plavba byla chráněna a přesně upravena. Otec vlasti chránil mnohými sociálními výhodami i stav řemeslnický. Řemeslnické výrobky dospěly u nás namnoze k umělecké dokonalosti.

Právě za Karla IV. vzala vznik sláva českého soukenictví. Praha se stala předním průmyslovým městem střední Evropy; historik Tomek vypočítal 225 druhů řemesel, jež se tehdy v Praze provozovala. Řemeslníci byli sdruženi v cechy, jejichž poměr byl vyměřen řádem, r. 1354 Karlem IV. vydaným a které se těšily různým výsadám. Tehdy platilo, že „řemeslo má zlaté dno", tehdy platila i slova evangelia „Hoden je dělník mzdy své" a sociální poměry ve státě byly všeobecně utěšené. (Tomek II. 261—80, 529, 370—388, 400—2; Kosina 95—6; Kalousek 114; Ráček 157 a 158.) Rozkvět blahobytu vede často ku požitkářství a úpadku mravnosti. Kromě toho mohly neblaze působiti na náš národ mravní nedostatky tehdejší církve, jež upadla do krise následkem babylonského zajetí papežů. Karel IV. však přihlížel k těmto okol-

nostem a spolu s arcibiskupem Arnoštem z Pardubic usiloval o nápravu zlořádů, tu a tam se zahnízdujících. Působením těchto ušlechtilých mužů nastala:

Doba pravé reformace, působící obrodu srdcí dle evangelia Kristova.

Jak velkolepé věci zbudovali tito velikáni — duchovně tak spříznění. K jakým metám přivedli národ, k jaké mravní velikosti jej povznesli! Oba se přičiňovali neúnavně, aby odstranili korupci. Arnošt z Pardubic, „sám důmyslný státník, v radě Karlově na slovo vzatý a v několika diplomatických poselstvích se osvědčivší, pilně dbal toho, aby kněžstvo nevykračovalo z mezí, nezneužívalo své pravomoci a snažil se vždy i škodlivé vlivy kurie paralysovati. Arnošt byl muž, jakého církev česká potřebovala a služby, které jí prokázal, jsou neocenitelné." (Dr. V. Novotný, Nábož. hnutí české 16—18.) „Arcibiskup Arnošt pilně svolával synody a na nich vydával zápovědi nepravosti, visitoval i dával visitovati i kárati nehodné duchovní. Snažil se o dozor nad koláturami, aby patroni nenechávali far neosazených a zatím z lakoty neužívali důchodů; hleděl vymeziti okrsky farní, aby předešel nechutným sporům, utužoval kázeň, pokud mohl". (Dr. J. V. Šimák, Kronika československá I-3, 864.)

Zásluhou tohoto hodnostáře, jejž nazval Palacký „první a nejvyšší ozdobou pražské stolice arcibiskupské, jedním z nejpřednějších mužů svého věku, co do mravní povahy a mnohostranné způsobilosti nad mnohé jiné vynikajícím" a kterého univ. prof. Dr. V. Novotný velebí jako „jednoho z nejznamenitějších biskupů, kteří kdy stáli v čele české církve," též jako „jednoho z nejvzdělanějších Čechů své doby," zavládly v české provincii církevní poměry daleko spořádanější, než v cizích zemích. Kněží byli povinni dbáti obecné kázně, rovněž i lid byl nucen říditi se zákony Božími a církevními; velmi přísně bylo potíráno lichvářství, opilství a cizoložství; moudrými opatřeními byla učiněna přítrž všemu, co ohrožovalo zdravý vývoj národa v ohledu mravním. (Palacký, Dějiny II., 2. sv. 5.—6.; Dr. V. Novotný, Nábož. hnutí české, 16—18.)

O vysoké mravnosti českého národa ve 14. století

mluví mnozí historikové. Palacký praví: „Utěšený zjev ve mravní povaze lidu českého té doby byla nepopíratelná převaha čistoty a kázně, věrnosti manželské a panické zachovalosti obojího pohlaví, zakládajíc se na přirozené a hluboce zakořeněné zbožnosti." (Děj. nár. čes. II. 390.) Historik Braniš praví, že za Karla IV. „stav církve české docházel v celém světě křesťanském nejen uznání, ale i obdivu." (Slova pravdy VI. č. 15/7-8.) V době té hodnostáři světští i církevní „závodili spolu v nábožnosti a oddanosti k církvi, v svědomitém zachovávání přikázání církevních; dobročinnost k chudým, štědrost k církvi, péče o služebníky církve od mnohých takovou měrou byla vyko-

návána, že se tomu naše hladomřivá doba může sice obdivovati, sotva ale v rozsáhlosti rovně velkolepé může vyrovnati.“ (Helfert, Mistr Jan Hus 34.) Čechy sluly tehdy královstvím nejkřesťanštějším, Praha byla městem svatým, kam konali zástupové pouti — ke hrobům světců a k svatým ostatkům. Začala se v ní sice šířiti nemravnost, ale Karel IV. s arcibiskupem Arnoštem ji napravili, že se stala dle slov letopiscových:

Z Babylonu Jerusalemem.

Karel IV. povolal do ní výmluvné a učené kazatele vzorného, bezúhonného života, aby lid vedli ku pokání a sice: R. 1358 Konráda Waldhausera, kněze řádu sv. Augustina řeholních kanovníků, který měl mluviti do duše rozmařilých Němců a r. 1364 Jana Miliče z Kroměříže, jenž kázal nejprve u sv. Mikuláše a pak u sv. Jiljí. Milič „pohnul duší tehdejšího davu, svým svatým životem a svou bezměrně obětavou činností apoštolskou uchvátil inteligenci i lid“, jak píše univ. prof. Vlastimil Kybal. (Sborník k 60. narozeninám J. Golla 177.)

Posluchači Miličovi, zvláště ženy, netoliko zanechávali zjevných i tajných hříchů, nýbrž mnozí z nich všechno pro Krista opouštěli a na samotu se ubírali, aby obtížný život vedouce z hříchů svých se káli. Na dvě stě nevěstek se tehdy obrátilo a odhodlalo vésti život kající v útulně, „Nový Jerusalem“, Miličem pro

ně zbudované na místech, kde druhdy stály „hampejzy" (t. j. vykřičené domy), Miličem zrušené (Fontes. rerum bohemicarum I. 406, 417, 432). Činnost Miličova přinesla tak bohaté ovoce, že letopisec volal: „Kdyby Milič nepřišel, byli bychom jako Sodoma a zahynuli bychom jako Gomorha. Ale nyní z milosti Ježíše Krista, zásluhami a namáháním Miličovým vrátila se Sodoma zase k své staré hodnosti a Praha z Babylonu stala se duševně Jerusalemem, oplývajícím slovem Kristovým a učením spasitelným". (Tamže 434.) Ano, nastal takový přerod, že podle zpráv mnohých historiků:

České země slynuly svatostí života.

Největší obdiv a úžas budil u vrstevníků Milič, který byl ctěn i u dvora papežského jako světec. Všimněme si, jak žil. Z lásky k Pánu Bohu se velice umrtvoval. „Často mrskával tělo své metlami, spával na rovném prkně, nebo na lavici, ale jen skrovně, neboť v ničem nedopřál tělu svému nasycení.

Od toho času, co byl v Římě, nejedl masa ani ryb, nepil vína, nýbrž jídal jen luštěniny. I mezi jídlem čtení nebo psaní málokdy nechával. Modlil se skoro ustavičně. Nejen často ve dne se modlil, nýbrž i v noci vstával k modlitbě. Milič byl netoliko veliký asketa a vroucí mystik, nýbrž i kazatel mocný v skutcích i slovech, jehož slovo jako pochodeň plálo, druhý Eliáš své doby. Byl ochoten vše položiti a dáti za blaho duší; a proto věnoval se docela poslušnosti Krista a hlásání slova Božího; přečasto kázal třikrát, mnohdy čtyřikrát denně a skoro vždy kázání trvalo dvě, někdy tři hodiny. Kázání byla velmi důtklivá, horlivá, plná dokladů z bible a ze svatých otců a vždy dobře rozměřená. Milič spisoval hojně i kázání — pro své žáky a následovníky, kteří chtěli kázati, poučoval je

též horlivě, kterak mají kázati." (Fontes rerum bohemic. 409, 416, 432.)

Milič si vychoval mnohé následovníky. Roznítil nadšení pro apoštolát v nitru Matěje z Janova a Tomáše ze Štítného, vzbudil touhu po křesťanské dokonalosti v duších mnohých kněží i laiků. Veliká úcta se tehdy šířila k Eucharistii. Kazatelé zdůrazňovali myšlenku častého sv. přijímání, Matěj z Janova horlil dokonce pro denní požívání Chleba života. Doba Karlova prosycena byla touhou po hlubokém životě náboženském, mnoho mužů i žen vyniklo mravní ušlechtilostí.

Velikánem byl v mravním ohledu zajisté Karel IV., veliký ctitel P. Marie, který se denně modlil k Její poctě hodinky, nadšený obdivovatel sv. Kateřiny a sv. Václava, nadšený eucharistián, předchůdce exercičního hnutí, jenž sám konal ve svatém týdnu duchovní cvičení na Karlštejně — nábožně rozjímaje o věčných pravdách a přísně se postě, veliký apoštol, pracující pro šíření království Božího metodami zcela modernimi, jakých se dnes užívá v Katolické akci. Celá doba Karlova je nám vzorem pro moderní laický apoštolát, pro uplatňování křesťanských zásad v životě soukromém i veřejném.

Imprimi potest. Pragae 8. Mai 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 7724. Olomucii, die 10. Mai 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

APOŠTOL DOBRÉHO TISK

Životem
číslo 301
Roč XIII.
CENA
50 hal.

ŠEBESTIÁ
KUBÍNE

Dr. Jos. Jančík:

Apoštol dobrého tisku

ŠEBESTIÁN KUBÍNEK.

Bouřlivý rok 1848 přinesl svobodu rolnictvu a zlomil mnohá zastaralá pouta, ale vnesl do duší také mnoho zmatku ze špatně chápaných hesel, rozvířil náruživosti a obrátil se často i proti církvi a náboženství. Mladé kněžstvo moravské chvělo se obavami, že lid stane se nehodným dosažené svobody a poškodí těžce sotva probuzenou ideu národní, odvrhne-li mravnost a náboženství, neboť jen náboženství a jeho nejdokonalejší představitelka, Církev katolická, dovede udržeti mravní řád a zajistiti tak i svobodnou budoucnost národa.

Přirozeným důsledkem tohoto názoru bylo přesvědčení, že pro národ a vlast pracuje nejúčinněji ten, kdo pracuje pro rozkvět náboženství a Církve katolické v národě.

Proto kněžstvo zakládalo po Moravě Katolické jednoty, v nichž byl lid poučován a veden směrem náboženským a národním. —

Současně však měly jednoty povznésti také sociální postavení lidu. Aby těchto úkolů bylo dosaženo, nestačily pouhé přednášky v jednotách. Bylo třeba t i s k u. Proto hned začátkem r. 1849 začala Katolická jednota brněnská vydávat „Hlas jednoty katolické", který byl pojítkem všeho členstva a zároveň podával mu potřebné zprávy. Lidu bylo však nutno dáti do rukou také dobrou knihu. V Čechách měli Dědictví sv. Jana Nepomuckého. Moravské kněžstvo pomýšlelo na něco podobného zvláště od té doby, kdy bylo zřejmo, že není možná spolupráce s liberální laickou inteligencí v Národní jednotě, v níž se uplatňovaly snahy protináboženské. Vlastenečtí kněží v čele s profesorem bohosloví Františkem Sušilem byli si vědomi svých povinností pečovati o náboženské a národní uvědomování lidu a proto 23. srpna 1850 založili „Dědictví sv. Cyrilla a Methoda". Podle stanov „Dědictví zamýšlí péči vésti o zvedení lidu moravského, jakého náš čas požaduje; o zvedení všestranné, avšak na základu víry katolické, s vyloučením všeliké politiky." K dosažení tohoto cíle mělo vésti: „Spisování a vydávání knih, a sice nejen výhradně náboženských, nýbrž vůbec vzdělavatelných a k duchovním potřebám věku našeho prohlédajících, zvláště pak dějepisu, zeměpisu, poznání vlasti, přírody, řemesel, orby atd. I v zábavných spisech obsažena býti má buď obrana, nebo utvrzování pravdy některé

katolické, jížto se odpor časový dotýká.“ — Prvním starostou Dědictví byl zvolen František Sušil.

Mělo-li Dědictví něco znamenat a splnit svůj úkol, bylo třeba, aby se k němu přidalo co nejvíce členů, kteří složením 10 zl. stř. nabývali práva na 1 výtisk knih Dědictvím vydávaných. Kněžstvo moravské uvedlo Dědictví ve známost mezi lidem, agitace byla provedena i v Katolických jednotách a na jejich sjezdech. Největších zásluh o rozšíření Dědictví však si získal laický apoštol dobrého tisku — Šebestián Kubínek.

Mládí.

Jak svědčí křestní matrika (sv. III., str. 43) v Tvarožné u Brna, Kubínek narodil se 1. ledna roku 1799. (Sám v „Dějích Kubínka“ str. 81 a 48 udává mylně rok 1801.) Jméno dostal po svém kmotru Šebestiánu Jahodovi, láníku v Tvarožné. Otec jeho se nazýval Tomáš a byl pololáníkem na čís. 30 v přifařené obci Blažovicích. Matka byla Anna, rozená Macháčková. Pokřtěn byl od tehdejšího kaplana Klára Jaroše.

Byl předposledním z 12 dětí, „ale devět jich zemřelo nevinných v mládí... a možná že těch devět jsou rozděleni do každého kůru andělského jeden.“ Jako chlapec šestiletý zažil bitvu u Slavkova, při níž bylo bojováno

také o Blažovice. Když bylo střileno přes Blažovice, byli ukryti v panském stavení, kteréž puma neprorazila. Po svém šestém roce začal chodit do školy, které se s počátku bál jako strašidla. „Když minula tři léta jeho chodění do školy, uměl již psaní a počítání, maje pro ně schopné nadání.“ Ostatní tři léta učíval místo učitele, který pomáhal psáti panským písařům a dohled nad žáky svěřil Kubínkovi. Ten však „jsa učitelem jiných po tři léta, sám sebe nenaučil pravopis. K tomu v jeho škole se tehdáž nehledělo.“ Za to byl pilným čtenářem Bible, kterou si vypůjčil od své tety.

„Když čas školní Kubínkovi vyšel, nastala válka v Lipsku (1813); každý mužský i jednooký byl odveden k rakouskému vojsku.“ Tak se stalo i s čeledínem u Kubínků a proto třináctiletý Kubínek nastoupil na jeho místo. Vozil obilí pro vojsko do Mikulova, do Jihlavy, do Čáslavi a do Kolína. Že tyto cesty nezůstaly bez vlivu na jeho chování, patrno z přiznání: „Nechtěl být méně než druzí, musel se jim rovnat, fajfku koupit.“ Začal se chytat marnosti. Podle svědectví současníků byl chasník jako struna, červený jako růže, a zpíval a tančíval u muziky až dost - ale vždycky v poctivosti a v pořádku. - Sám o těchto věcech soudí přísněji. „I mě svět do svých tenat marných a hříšných zamotal a v nich dosti dlouho vězeti nechal. A byl bych častokrát své-

táctvím dál o zem, kdyby mně nebyla cestu zastupovala bázeň, bázeň totiž, co jiní řeknou, kyby mě mladíka viděli ve svátek se modlit doma z nábožné knihy modlitební... Co by tomu řekli ti, s kterými hry jsem navštěvoval, sklenice vyprazdňoval, kdybych místo toho četl písmo svaté, nábožnou knihou se bavil. Řekli by snad, že jsem svatý... Ach ta bázeň, to bylo hrozné strašidlo, které mně bránilo se vymotat ze sítě marnosti lehkomyslných světáků."

Obrácení.

Ale milost Boží v Kubínkovi zvítězila. Na III. sjezdě Katol. jednot v r. 1853 vyznává: „I mne odvrátila v mladém věku vroucná modlitba otce nábožného k vážnějšímu živobytí; neb když jsem vidíval otce svého hodinu i dvě na kolenách klečeti, pokaždé jsem cítil lítost nad svým lehkovážným obcováním, až pak milost Boží mne vysvobodila ze zkázy snad nedaleké." Je pozoruhodné, že Kubínek své obrácení a všecko dobro připisuje modlitbám otcovým, o matce se nezmiňuje. „A v pravdě, jestli které zvláštní milosti od Boha se mně dostalo, tedy to připsat musím jeho vroucím, nábožným modlitbám." Svou vroucí lásku k matce projevil tím, že po její smrti 21. dubna r. 1826 postavil jí na hrob „pomník nevelkého nákladu, ale co na něm bylo, bylo významné.

Byly v zemi dva sloupky, na nich tabulka plechová trošku opatřená střískou... Na tabulce byla vyobrazena jeho matička v kroji selském, s růžencem v rukou, a kolem ní její děti... Vděčnost syna Šebastyána to postavila k památce zbožné matky."

K obrácení Kubínkovu přispěla podle jeho vlastního svědectví také náhlá smrt „jedné milovnice světa". Podle zprávy Blahověsta (1882, str. 352) sklesla před jeho očima mladá tanečnice k zemi mrtvicí jsouc raněna. Kosmák podle vypravování dělníka u Kubínků a jeho vrstevníka Martina Slezingra píše, že obrácení se stalo tehdy, když Kubínek hlídal jakousi ženu, která se zbláznila a v záchvatu zuřivosti proklínala kde koho. Jiní současníci však spojitost této události s obrácením Kubínkovým popírají. Událost Kosmákem vypravovaná stala se 5 až 6 let po změně v životě Kubínkově.

On sám o svém obrácení píše: „Nemohu jistého roku udat, kdy jsem se z osidel pekla, ze světáckých nebezpečných tovaryšství vymotal. Ale mohu říci, že od osmnáctého do dvaadvacátého byl jeden rok pro mne šťastným, že jsem se s Boží pomocí vybředl z nebezpečenství, kde hrozí světákům zkáza... Když pak s Boží pomocí v tuhém boji Bůh mně k vítězství pomohl, přišla na mě nová zkouška, v nížto celé peklo proti mně se pozdvihlo,

nechtíc kořisti své popustit; avšak i tehdáž Svatý Silný, Svatý a Nesmrtelný pomohl mně proti pekelným duchům v boji tak, že jsem je šťastně přemohl, a nepoddal se strašnému zoufalství, k němuž jsem od nich byl násilně tažen, a krutých bojů podniknouti musel."

Od té doby změnil úplně způsob svého života. Zevně se to projevilo tím, že bez bázně a bez ohledu na mínění jiných začal chodit také na odpolední požehnání do Tvarožné, ať bylo počasí jakékoliv, nestyděl se také kleknout veřejně před křížem a se modlit. Jeho příklad působil i na jiné.

„Že ale Kubínek, jsa ještě mladý, cestu prorazil a nestyděl se modlit, že také nelenošil, uhlídal dost brzy i mladých na požehnání chodit."

I jinak vedl život úplně nový, vpravdě asketický. Mnozí ovšem považovali jeho počínání za bláznovství. Posty jeho bývaly za mladších let takové, že nesnídal, neobědval, až teprve večer jídával, někdy několik dní tak po sobě. Chudákům přinášel v noci dřevo, slámu, chléb, aby o tom žádný nevěděl. Na sebe byl tak přísný, že i za nejkrutější zimy chodíval bos, až mu nohy omrzly. Kosmák vypravuje podle vzpomínek Slezingrových: „Jednou mi jel zase pro dříví až do Ochozka. Však to bylo právě na štědrý večer; sněhu

bylo až po kolena. Myslivec, spatřiv jej, šel domů a donesl boty. — Tu máte, člověče, a obujte se; nemohu se na vás ani dívat. Taková zima a jste bos! — To nesete ty boty mně? tázal se Kubínek. - Milý brachu, kdybych já chtěl boty, mohl bych si je koupiti sám, třeba zlatem vyšívané. Jen si je nechte, já pojedu domů, jak jsem přijel.

Bylo to na štědrý večer, ale na Boží hod ráno přišel do kostela již obut, a od té doby vícekrát bos nechodil."

Následky této přísnosti cítil až do pozdního stáří. Tak v lednu r. 1867 si stěžuje: „Trpěl jsem třikrát v tomto týhodni kruté bolesti oznobených nohou, při nichž jsem byl na bolesti pekla upomenut. Byly to bolesti kruté, při nichž nemohl jsem se modlit, ani vzdychat k Bohu, ale strašné zoufalství se duše mé drželo, takže jsem cítil, jak hrozně spravedlnost Boží bude mstít nekající hříšníky v pekle bez milosrdenství."

Kubínek velice rád chodíval po poutích obyčejně v době, kdy už práce v poli nebyly tak naléhavé. Navštívil svatojánskou pout v Praze, odtud se vydal do Vambeřic, Čenstochové a skoro každý rok chodil do Maria Zell. Pro něho poutě bývaly opravdovým pokáním. Když šel do Čenstochové, „čtrnáct dní do úst nevzal chleba, jen vodu pil, žízeň nemoha strpět."

Kubínek při tom pečoval také o hospodářství. Otec stárl, nejstarší sestra Veronika byla již provdána za Šimona Ondráčka z Blažovic, druhá Marie byla nemocná, „chromá, shrbená žebračka, sedět musela doma". Šebestián byl jediným synem. - Otec, vida jeho způsob života, chtěl statek postoupiti svému vnukovi. Šebestián s tím souhlasil „silnou touhu ode dávna maje státi se chudým." Než provedení tohoto úmyslu zabránil panský vrchní, jemuž nijak nevadilo, že mladý Kubínek chodí po poutích, a je třeba i čtrnáct dní pryč, jak o něm svědčil obecní úřad blažovický. Když prý některý hospodář vysedí čtrnáct dní ve vinopalně a přece hospodaří, může hospodařit i Kubínek. Po smrti octově 17. května r. 1832 stal se Kubínek samostatným hospodářem.

Na dosavadním způsobu života nezměnil ničeho. Je jisto, že hospodářství bývalo by potřebovalo i hospodyně. Mnohé dívky Kubínkovi nadbíhaly, dělaly se pobožnými, jen aby se mu zalíbily, ale Kubínek se rozhodl být živ svobodně bez manželství. Domácnost mu vedla sestra.

S tím větší horlivostí věnoval se náboženskému životu. V Blažovicích založil bratrstvo sv. růžence, šířil pobožnost k B. Srdci Páně a k Srdci P. Marie. Mělo to blahodárný vliv na život v rodišti, zvláště v mládeži.

Podařilo se mu také vykořenit v obci pití kořalky. „Neboť téměř veškera obec blažovská se uvázala v spasitelný slib zdržování se od pálenky, věrně jej plní, že tamější palírna již za své vzala.“ Sám předcházel nejlepším příkladem. Od svého obrácení nenapil se opojných nápojů, zřekl se také masa. Příklad působil i na okolní obce. V Jiříkovicích ukládali peníze, které se utratily při obecních hromadách, na kapitál k zaopatření domácích chudých. Místo pití později přistupovali na popud Kubínkův k Dědictvím.

Kubínek, vida tyto úspěchy, „myslil sobě, když v naší osadě podařilo se mně proti vlastní naději mnoho, může se mně i jinde v národě podařit vzdělání lidu; dám se do toho.“ A tak došlo r. 1847 k rozhodnému obratu v jeho životě. „Umínil jsem si nechat pluhu, srpu a jiného nářadí potřebného ke konání selských prací, mysle, že bez jednoho oráče, sekáče nebo mlatce zůstane jich ještě dost ke konání těchto prací. Ale pobízet lid k pravému křesťanskému životu, k službě Boží: k tomu nemají lidé schopnosti a smělosti, nemají zvláštního daru Božího, jaký jsem já od Boha obdržel. A proto, abych z hřivny mně svěřené dobře těžil, oddal jsem se v službu svému národu, chtěje jej získat pro Boha, pro blaho, které nám plyne z náboženství a ctnosti.“ R. 1847 prodal svůj statek s 60 mírami pole

za 3000 zlatých a začal apoštolovati v širém okruhu.“ Hospodářství se zhostil, aby měl k zvěstování evangelia mysl volnější.“

Na apoštolských cestách.

Kubínek pořídil si almárku a s ní na zádech se vydal na pout po českých vlastech. V ní míval knihy, ale také harmoniku, na které doprovázel své písně. Harmonika byla jeho nerozlučným přítelem. Bez ní bychom si Kubínka ani nedovedli představit. Přišel-li do obce, napřed se zastavil u kříže nebo u sochy na návsi nebo u kostela, modlil se vroucně a pak zpíval nábožné písně a při tom hrál na harmoniku. V Brně byl pro to i zavřen. Když v r. 1850 zpíval také u sochy nejsv. Trojice na Zelném trhu a předčítal z Tomáše Kempenského, shromáždilo se okolo něho plno lidu, kteří podivovali se zvláště jeho neobyčejnému zpěvu, který se střídal, jakoby jednou ženská, po druhé mužský zpíval. Přišli strážníci, Kubínka vzali s sebou a protože bylo již před večerem a úředníci, kteří by ho vyslechli, již nebyli v kanceláři, byl zaveden mezi ostatní vězně. Ti kleli na celý svět, ale Kubínek poklekl, modlil se, nábožné písně zpíval. Jakoby do vosího hnízda prst strčil, vězňové počali mu nadávat hlupáků a jinak. On jim však přimlouval a dokazoval, že si počínají nerozumně a

podařilo se mu vězně tak daleko přivést, že se s ním nahlas modlili růženec.

Zpěv a hudba byla velikou zálibou Kubínkovou. Je to patrno z díků, které veřejně vzdává brněnskému soukeníku Machovi za to, že se mu dostane vždy v domě jeho zábavy u klavíru, nástroje hudebního, při němž svou pobožnost večerní a ranní může pohodlně vykonat.

Na svých cestách zachovával přísný způsob života. Nosíval šaty z hrubého, lněného plátna, na nohou měl velké, těžké boty s podkůvkami a cvočky, na hlavě černý, široký klobouk a v ruce poutnickou hůl. Přišel-li někam na nocleh, spokojil se trochou slámy na zemi nebo slamníkem. Do postele si nikdy nelehl. — Byl živ prostince, většinou při pouhém chlebě a vodě. Hraběti Mittrovskému děkuje slovy: „V kuchyni jeho vždy bývám uctěn chutným pokrmem pro tělo, připraví mně vždy tam dobrou kávu, aby potřebnou sílu mělo; radostno mně, starému žebráku vždy bývá, když bývám tak uctěn."

Při putování míval oči otevřené i pro krásu přírody. Píše na příklad: „Ano, příroda v měsíci červnu tak čarokrásnou se ti všude objevuje a k obdivu a úctě Boha Stvořitele tebe v každém místě povzbuzuje, bys miloval toho Pána, který lásky vší hoden jest, slouže mu věrně a stále, bys ostříhal zákon Boží a

svoje všecky činy spravoval k jeho cti a chvále. Mnohdykrát hledě do dálky zdá se mi, že krajinu nebeskou spatřuji."

Smysl pro krásy přírodní projevil Kubínek nejlépe ve své knize „Poutnická cesta z Brna do Celly Marie Panny" (Brno 1875), v níž dopodrobna popisuje cestu, kterou konával s brněnským procesím. Putování bylo jeho životem, jeho radostí. Znal všechna poutní místa na Moravě a v Čechách, navštívil však také slavná místa v Rakousích, Pruském Slezsku a v Polsku.

Pro poutníky křtinské sestavil již v roce 1863 a svým nákladem vydal „Pobožnost k uctění nejsvětějšího života Pána našeho Ježíše Krista v poutním slavném chrámu Páně křtinském v markrabství moravském." Knížka obsahuje také popsání kostela a jeho dějin od dp. Wagnera, faráře v Ochozi.

Se svých cest vracíval se obyčejně do Blažovic. Když však 16. srpna r. 1854 umřela mu sestra, pak míval svůj byt v augustiniánském klášteře na Starém Brně, kam jej přivedl komorník pana preláta starobrněnského Nappa „průmyslník" Josef Hýbl. Tam měl světničku, odtud rozesílal knihy.

Kubínek ve svém životě plnil to, co na III. sjezdě Katol. jednot v Brně r. 1853 prohlásil za „nejzpůsobilejší prostředky, jimiž by se všecko zlé vykořeniti a všecko dobré vští-

piti dalo v našem katolickém lidu na Moravě. Prostředkové tito jsou: 1. Slovo Boží, 2. dobrý příklad, 3. vroucná modlitba a 4. čtení dobrých knih." Dobrým příkladem předcházel a vroucí modlitbou ostatní povzbuzoval k dobru od svého obrácení. Apoštolát slova a dobrého tisku začal pěstovat zvláště od roku 1847, kdy se rozhodl putovati po vlasti. „Národu svému být rádcem, radit jemu to, co prospívá k jeho duše spasení. — To tedy jest nyní moje hospodářství, můj statek, má zahrada, můj výměnek." Při čtení Sušilova výkladu listů sv. Pavla si poznamenává: „Buďme všickni jako jeden muž, dle apoštola, pomocníky Božími, pracujme neúnavně slovem, perem, dobrým vzorem a nábožnou modlitbou usilujme, aby lid náš nedostal se do moci nevěrcům, odpadlíkům, svévolníkům nemravné čeledi ducha zlého."

K dobru vybízel na svých cestách. Našel si však i jiné příležitosti. Zvlášť vhodné byly pro tento účel schůze Katolické jednoty brněnské, kde se scházívalo na sta členů. Kubínek se jich pilně zúčastňoval, mnohdy měl samostatnou řeč, velice často zasáhl do debaty. Nechyběl ani na čtyřech sjezdech Katol. jednot v Brně v letech 1851—1854. Na všech řečnil. Kulda ve zprávě o I. sjezdu ho charakterisuje: „Pan Kubínek dobře známý po vší Moravě i v Čechách a milovaný od všech spoluúdů jednot katolických, jako vezdy i ten-

kráte důkladnou řečí svou velikou radost způsobil celému shromáždění, tak že mu hlasitě zaslouženou chválu projevovalo.“ Na II. sjezdě nebál se napomenouti také kněze, aby řádně plnili svůj úkol a připomněl jim povinnost, aby dobrým příkladem ostatní vedli. Než „sebe větší horlivost knězova nemůže přinášeti dobrého ovoce, v míře žádané a potřebné, jestliže jej nepodporují učitelové, otcové, matky, hospodářové, mistři, obecní představení u podřízených svých.“ — Myšlenky projednávané ve schůzích Katol. jednot a na jejich sjezdech šířil pak na svých cestách.

Dovedl je také obhájit proti nepřátelům, o kterých píše: „Jsouť jistí lidé, kteří za babské povídky drží každou řeč o nesmrtelnosti duše, o věčnosti, o zmrtvýchvstání, o pekle, o nebi, o zlých duších a o všech věcech, které se týkají naší víry a náboženství. A tito lidé se pokládají za osvícené před světem, a to, v čem víra nás vyučuje, to vše drží za temnost, za sprostnost, za babské povídky. A kdo s takovými osvícenými lidmi se spolčí, bývá také brzy tak od nich osvícen, že se stkví jako jasná hvězda, ničemu totiž nevěřit, co Bůh zjevil, co Kristus Ježíš učil a co Církev k věření představuje, ať jest to psáno neb není... Běda každému, kdo se přidrží takových nevěrců, pohrdačů náboženství.“

Kubínek se nebál nikdy říci otevřeně pravdu. Měl na mysli vždy jen dobro. Když poz-

ději dopisem upozorňoval faráře tvaroženského Kosmáka na některé potřeby duchovní správy v rodné obci, a když Kosmák to farníkům sdělil, mnozí se na Kubínka horšili a přičítali mu to jako pýchu. Ale neprávem! Pro něho byla hlavní věcí čest a sláva Boží. Týž účel měl na mysli, když posílal své poselství krajanům, v němž je napomíná ke křesťanskému životu, zvláště pak ke skutkům milosrdenství, k trpělivosti, k střídmosti a varuje před špatným tiskem.

Zkušenosti, získané na cestách, nenechával si pro sebe, ale hleděl jich zase užít pro dobrou věc. Tak na př. Hlas 1861, čís. 34. píše: „Před nedávnem už sdělil nám náš milý Kubínek, jenž ovšem Moravu naši procestoval kříž na kříž, maje při tom dostatečné příležitosti seznati zevrubně smýšlení její, že ze mnoha stran jevena byla touha, abychom se postarali o vydávání zvláštního časopisu školského.“ Upozornění tomuto bylo vyhověno aspoň na tolik, že Hlas si více všímal školských záležitostí.

Ve službách dobré knihy

Největších zásluh si získal Kubínek jako šiřitel dobrého tisku. Po Novém roce 1848 zašel si do Prahy, koupil sobě dobrých knih z Dědictví svatojánského a začal putovat po vlastech šířit dobro. „K tomu tedy směřoval

Kubínek, by dobré knihy množil v rodinách, k tomu obětoval život, statek, sílu, přičinlivost v krajinách.“ Postupem doby přibývalo u nás ústavů pro vydávání dobrých knih a Kubínek ochotně na svých cestách se staral, aby měly co největší počet členů a aby knihy, jimi vydané, také přišly mezi lid. — Roku 1850 bylo založeno Dědictví svatého Cyrila a Methoda v Brně, roku 1860 založeno Dědictví maličkých v Hradci Králové, r. 1863 Dědictví sv. Prokopa v Praze a Zlatá kniha dívek českých v Písku, byla tu už Matice moravská v Brně, benediktin rajhradský P. Placid Mathon začal vydávat Zábavnou bibliotheku a časopis Školu Božského Srdce Páně. Všechny tyto podniky měly v Kubínkovi horlivého šiřitele. Vždyť šířit dobré knihy „to je ta jeho svatá povinnost, je to jeho úkol, jemu Bohem samým nařízený.“ „Na světě v náboženství křesťanském nemůže nic býti důležitějšího, jako rozmnožovat ty nejvznešenější prostředky, dobré knihy našim křesťanským rodinám, aby se povznesly k nebesům.“

Hned první rok svého apoštolátu měl pěkné úspěchy. Podařilo se mu získat pro Dědictví sv. Jana Nepomuckého kolem sta členů a odvedl 800 zlatých. Ze svého jmění dal zapsat za členy školy pro obce: Blažovice, Tvarožná, Horákov, později pak Pozořice, Vážany, Rousínov, Rousínovec, Tuřany, Šlapanice, Telnice, Dolní Kounice, Šaratice, Újezd. Dědictví

sv. Jana věnoval 1000 zl. pro školní knihovny. Za mnohé členy sám zaplatil příspěvek. Proto právem mohl napsat, že pro takové věci obětoval celé svoje zděděné jmění.

Obě Dědictví sv. Jana i sv. Cyrila a Methoda přirovnává k řece Jordanu. „Jako řeka Jordanská tekoucí ze dvou hor stala se jen jedným řečištěm, jedným tokem, jedinou řekou, tak také Dědictví sv. Jana Nepomuckého v Praze a Dědictví sv. C. a M. v Brně spojuje se v jednu řeku, v jeden tok tím, že oba tyto ústavy mají jednostejný směr, stejnou úlohu, stejný cíl, k němuž vedou, časné totiž a věčné blaho národu katolického, zvláště pak československého.“ U řeky Jordanu kázal sv. Jan, knihy Dědictvími vydané jsou také neustálým kázáním a vyzýváním k obnově.

O způsobu, jakým doporučoval knihy, podává nám zprávu člen Katol. jednoty brněnské Frant. Liška z Juliánova. Píše: „Když přišel, dal křesťanské pozdravení a hned se ptal, mám-li pětku (pět zlatých). A když jsem mu řekl, že bych potřeboval několik pětek, odpověděl mně: K čemu byste je lépe vynaložil, jako když je dáte tam a tam. Při tom počítal všechna Dědictví a všechny dobré ústavy. Pak doložil: Skládejte si poklady tam, kde jich ani rez ani mol nekazí. Pak pokračoval dále a svou almárku někam postavil. Měl-li nějakou novou knihu nebo píseň, ke koupi mne vy-

bízel a pak teprve žádal o nocleh. Když jsem mu řekl, že srdečně rád mu chci noclehem posloužiti, vytáhl z almárky chleba a nůž, poprosil nás o vodu a o trochu soli, postavil se kdekoliv bylo místo, pak rozevřel nějakou knihu a dal ji před sebe a tak večeřel tělem i duchem. Když byl hotov s večeří, poklekl na kolena, modlil se a zpíval, dokud my domácí jsme byli vzhůru."

Podobně líčí Kosmák příhodu na kterési faře: „V síni potkala nás děvečka. Nesla si právě odkudsi ze zahrady naškrobenou sukni. Kubínek ji oslovil: A což vy nedáte ničeho do Dědictví? — Kde pak bych vzala peníze?! — Ano, na fafrňochy máte! káral Kubínek, ukazuje na sukni. — Lepší vám bude dobrá kniha, než ta nejkrásnější sukně. Paráda povede k pádu. — A co je vám do toho! odsekla děvečka. Zlobila se, že ji pokáral. — Mně do toho není, pravda nic, řekl Kubínek lhostejně, — ale já jen mluvím pravdu. No, s Pánem Bohem!"

Práce Kubínkova měla úspěch. Uvádím jen některé doklady. R. 1857 získal Dědictví Cyrilometodějskému na 500 členů a odvedl 3000 zl. R. 1860 pro Dědictví maličkých odvedl 1200 zl. Za rok 1867 získal pro různá Dědictví 116 rodů, 129 jednotlivců, 11 škol, odvedl 3000 zl. V r. 1871 splatil 1993 zl., r. 1872 1770 zl., r. 1873 1090 zl. a v r. 1874

1280 zl. Jistě není přehnané, tvrdíme-li, že ročně odvedl Dědictvím průměrně 1500 zl. Za 35 let apoštolátu docházíme k sumě 50 až 60 tisíc zlatých. Přepočítáno na naše poměry dalo by to jistě přes milion korun.

Výbor Dědictví Cyrilometodějského chtěl se mu aspoň nějak za jeho práci odvděčiti. Proto v r. 1853 jmenoval jej údem II. třídy a po 3 letech 11. března 1856 údem I. třídy s právem na 4 výtisky každého vydaného podílu. Kubínek zůstal jediným, kterému se dostalo této nejvyšší pocty.

„Že Morava — aspoň jisté kraje — zachovala si zdravý kořen náboženského života, za to děkovati třeba dobré knize, již Kubínek po domech, snášeje při tom hrdinsky posměch a všelijaké protivenství, rozšiřoval a k jejíž četbě a podpoře plamenným slovem vybízel.“ Tak o něm píše úřední list diecése brněnské.

Než prací pro Dědictví a podobné ústavy nevyčerpala se činnost Kubínkova. Velice ochotně opatřoval také venkovanům, kteří neměli spojení s knihkupectvími, modlitební knihy. Často v jeho zápiscích čteme, že jich odesílal 20 až 30. Byly to hlavně tyto knihy: Vůdce duše od Rufera, Nevěsta Krista Pána, Bečákův kancionál, Devět stupňů k nebi od Rufera, Ježíš, trním korunovaný Král, Brána andělská čili Zlatý nebeklíč.

Na cestách sbíral Kubínek také od dobrodinců dary na různé dobré účely na př. na do-

stavění chrámu sv. Víta v Praze, na kostel v Dolních Kounicích, na Tiskový spolek v Praze. Když B. M. Kulda podnikal akci, aby na památku tisíciletého výročí příchodu sv. Cyrila a Metoda na Moravu byla postavena k jejich cti kaple při Ochranitelně pro zanedbanou mládež v Brně, tu Kubínek na tento účel sebral hodně přes 300 zlatých.

Svou apoštolskou činnost provázel modlitbami za Boží požehnání. „Neustanu prosit, aby símě, které rozsévám ústně a které se dostává dobrými knihami národu mému, neslo stonásobný užitek.“ A Bůh jeho dílu žehnal. Pěkně ho charakterisuje Kosmák v Kukátku: „Vytkl si za účel rozšiřovati mezi našim lidem dobré knihy a tím pravou osvětu. Myšlence této věnuje všechny své síly, celý svůj život, slouže zároveň věrně Bohu svému. On jest světlonošem, jenž prochází bez odpočinku krásné země koruny Svatováclavské, napomíná příkladem i slovem k dobrému, nebera ohledu na osobu lidskou. On jest muž apoštolský. Kubínek jest jeden z nejšlechetnějších mužů, které zplodila Morava. Čest mu budiž a dlouhý život!“

Kronikář.

Pomocníkem v rozšiřování knih Dědictví měly být Kubínkovi jeho vlastní spisy. Podnět k nim dal B. M. Kulda. R. 1862 vybídl

Kubínka, aby napsal svůj životopis. Ten neměl k tomu chuti, jednak ze skromnosti, „že tím neposlouží nikomu k povzbuzení k dobrému", jednak že to považoval za ztrátu času, který mu býval pro jeho úkol velmi potřebný. Když však i kanovník pražský Pešina ho k tomu měl, dal si říci, popsal svůj život, zaslal spis Kuldovi, ten jej zase odevzdal Pešinovi k otisknutí. Při smrti Pešinově však se rukopis ztratil. Kubínek dal se do psaní nového. Vydal jej pod názvem „Děje Kubínka, sběratele údů k ústavům vzdělávacím" svým nákladem v Brně r. 1878.

Popisuje v něm celý svůj život, své obrácení a činnost pro Dědictví. Přidány jsou různé nábožné úvahy. Kubínek velice rád psal ve verších. Je samozřejmé, že na jeho dílo nemůžeme klást přísné požadavky umělecké. Básně jeho jsou rýmovačky, někdy i nepodařené (veršování se z pravidla poetiky vyšinuje, píše kritik v Časopise katol. duchovenstva r. 1879), obsah je neuspořádaný, ale jedno se jim nedá upřít: vroucnost a opravdovost. Ze zpráv současníků vysvítá, že lid je rád četl.

Od r. 1867 vedl si Kubínek také Deník, který vydal pod názvem: „Deník Kubínka, sběratele údů k vzdělávacím ústavům." Vydával jej asi 10 let. Poznamenával si v nich své práce, kolik členů získal, kolik peněz odvedl,

Než hlavním účelem Denníků bylo podat krátký obsah knih Dědictvími vydávaných a tak lid získat k přistupování za členy. Byla to reklama pro Dědictví. „Možná, že čtenářem to pohne, aby si tu řečenou knihu koupil, anebo přistoupil k některému ústavu, z něhož by podělován byl knihami v duchu církevním sepsanými. „Charakteristickým je podtitul prvého ročníku: „Předchůdce sběratele, jenž dodává chuti a vybízí Moravany, Čechy, Slováky a Slezáky k přistoupení k těmto ústavům.“ K obsahům knih přidával Kubínek své úvahy.

Pokusil se také skládat písně. Pohnut jsa vzorem Jana Soukopa, který složil píseň „Ejhle, oltář Hospodinův září“, sepsal píseň ke mši sv. na den narození Páně a na celý vánoční čas. Dal si ji schválit biskupskou konsistoří v Brně. První vydání 4000 exemplářů bylo brzo rozebráno, proto pořídil druhé. Tento úspěch vedl ho k tomu, že sestavil i mešní píseň pro Křížové dny, píseň rorátní, k Srdci P. Marie a tři písně pro poutníky Cellenské. Svůj prvý Denník zakončuje „písní probuzující ze sna česko-slovanský lid a povzbuzující jej k přistoupení k ústavům vzdělávajícím.“

O ceně svých písní píše: „Já však ale, pokud živ budu, nemíním přestat, pro čest Boží pracovat, ačkoli neučeně, ale jen přirozeně tak, jak to Bůh sám mému rozumu

vnukne, jak to uvážím nejlépe pro zvelebení Nejvyššího a pro spásu duší našich krví Krista vykoupených. Nebo mě k tomu hned v mládí pohnulo čtení knihy Šimona Lomnického, kterýž takto píše: Pracuj — spisuj — rýmuj — budeš také tovaryš můj".

Svatý skon.

Cesty po světě za každého počasí a při asketickém způsobu života byly pro Kubínka opravdovým pokáním. Nesl všechny těžkosti s křesťanskou statečností, které bylo tím více třeba, čím více ubývalo sil. Na stáří stihlo jej ještě to neštěstí, že oslepl na jedno oko. Kosmák při potkání ho litoval: „Ztratil jste oko, chudáku?" — „Proč chudáku? Lépe jest jednookému vejíti do království nebeského než s oběma očima zavrženu býti." Řídil se tím, co napsal: „Celé naše živobytí má býti příprava k životu věčnému." V utrpeních sílila ho myšlenka na zmrtvýchvstání. Nesl je odevzdaně jako starozákonní Job, jehož příklad velice často si připomínal.

Ačkoliv žil tak přísně, dožil se vysokého stáří. Zemřel v nemocnici u sv. Anny dne 18. července 1882. Bylo mu tehdy 83 roků, 6 měsíců, 18 dní. (Již v r. 1879 se o něm rozneslo, že zemřel. Kterýsi dělník donesl do Blažovic zprávu, že skonal v pátek 19. čer-

věnce u kříže za Starým Brnem. Při bohoslužbách v Tvarožné kněz to oznámil a napomenul lid, aby se za něho modlil. Ale zpráva byla klamná.) Zápis v matrice starobrněnské (Nemocnice sv. VI., str. 130) udává jako příčinu smrti slabost stáří (sešlost věkem). Nesprávně je udáno, že měl 81 let. Zaviněno to bylo asi výpovědí samého Kubínka, který tvrdil, že se narodil r. 1801. — Zaopatřoval ho P. Vilém Dohnal, pochovával na starobrněnském hřbitově starosta Dědictví CM. kanovník Matěj Procházka dne 20. července 1882.

Když po smrti Kubínkově mělo bratrstvo růžencové v Blažovicích schůzku, zapsal jeden z účastníků, dobrý a dlouholetý znatel Kubínkův, Antonín Štěpánek: „Pak pojednáno o životě Šeb. Kubínka. Připomněli jsme si jeho svatý život. Doufáme, že duše jeho, opustivši tělo, šla do nebe, vždyť vidíme na něm samou dokonalost a zásluhy, žádného prachu zemského, co se týče časných věcí, proto se cítíme volni volati: Svatý Šebestiáne Kubínku, oroduj za nás! Ty, náš tak vřelý milovníku hned když mezi námi jsi přebýval, tím více poznáš nyní cenu našich duší a zásluh našeho Spasitele, ty, statečný plniteli křesťanské statečnosti, vyžádej nám u Boha jeho bázeň a plnění křesťanské spravedlnosti.“ Již dříve si týž pisatel kroniky poznamenal: „Šebestián Kubínek, jak poznávám ‚jest na stupni křes-

ťanské dokonalosti; setrvá-li s milostí Boží a zemře tak, bude ho církev svatá ctíti a vzývati jako svatého." A v r. 1865 si poznamenal: „Šebestián Kubínek jest křesťan ctností převýtečných neplně ctnosti jen ty nejpotřebnější, nýbrž ctnosti také jenom raděné a ku kterým bývá hnutý milosti Boží. Ó, by takových bylo více, tu bychom měli zrcadla pravé křesťanské dokonalosti. Nebo na něm vidíme všecko vyplněno, co vše náš katechismus poroučí a radí."

Totéž přesvědčení o dokonalosti Kubínkově vyjadřuje Florián Tužín:

„Život veda svatý, vzorný,
sebe mrtvil, zapíral,
v mysli svoji přepokorný
marné pýše výhost dal.
Když po denním trmácení
břímě těžké s beder sňal,
tehdy nové osvěžení
u kříže na Bohu ždál."

Dopisovatel Blahosvětu (r. 1868, str. 286) z Hradce Králové jej charakterisuje: „Kubínek svou pokorou, prostotou a nelíčenou pobožností dojal každého."

Z různých výroků Kubínkových můžeme míti za to, že po svatosti vědomě toužil a o ni usiloval. Na schůzi Katolické jednoty brněnské dne 10. listopadu 1850 „vypravoval prosto-

duše, jaký má naše milá Morava dluh ještě, — totiž že nevychovala posud nižádného svatého.“ A ve svém Denníku z r. 1872, podávaje obsah knihy Chmelíčkovy, Cesta do Francouz a do Španěl, píše: „Skoro každá částka zmiňuje se o některém světci, jak žil a umřel po křesťansku. Ale naše úrodná Morava, které tisíc let světlo víry svítí jasně, a tisíc let z kazatelnic volá se na nás: buďte svatí, a to stále velmi hlasně, přec však o naší krajině nemůžeme říci, že máme jediného svatého, jenž by se byl narodil, svatě žil a umřel, jak se sluší na svatého, a mezi svaté byl vyhlášen v Římě, jak se to děje těm, kteří svatostí prosluli. Máme tedy Moravané dluh, jejž nám nikdo nezaplatí, ach nežijme po vůli tělu, světu a duchu zlému, ale Bohu, který chce, abychom byli všichni svatí. Tedy se vynasnažme zaplatit dluh ten, neb ho za nás nikdo nezaplatí.“

K téže myšlence se vrací při zmínce o Frant. Sušilovi: „Kdo tedy jsi vlastenec rozený v Moravě, nezapomeň na muže toho (Sušila), dokud jsi živ, usiluj množit čest a slávu Boží tak přičinlivě a pilně, pracuj na vzdělání a poučování národa svého, bratří a sester v Moravě zrozených, aby Morava naše posud nebohatá na svaté, mohla také poukázat na množství takových v Moravě zrozených, kteří nehledí přes prsty na vyřčení Božské: Svatí

buďte, nebo já svatý jsem, a bez svatosti žádný neuzří Boha."

Je to sice pravda, že mnozí pokládali přísný, svatý život Kubínkův za podivínství nebo za bláznovství, ale z životopisů svatých víme, že to bylo údělem všech toužících po dokonalosti. Vzpomeňte jen na př. sv. Dona Bosca!

Památku jeho zvěčnil sám Václav Kosmák ve svém Kukátku a malíř nástěnného obrazu v kostele svatohostýnském, kde v zástupu poutníků jest zachována také postava Kubínkova s charakteristickou almárkou na knihy.

Dne 30. září 1888 byla na jeho rodný dům v Blažovicích č. 30 za farařování Kosmákova zasazena pamětní deska s tímto nápisem: „V tomto domě narozen dne 1. ledna 1799 Šebestián Kubínek, neúnavný rozšiřovatel dobrých knih. Budiž jemu čest na zemi a sláva v nebesích." Jeho rodáci blažovičtí dali si vymalovat jeho obraz a zavěsili jej v nově postaveném kostele.

Při padesátém výročí smrti Kubínkovy v r. 1932 obrátila se Jednota duchovních diecése brněnské, k níž se připojila i Jednota olomoucká, na biskupský Ordinariát brněnský s prosbou, aby zahájeny byly kroky k prozkoumání života a díla Šebestiána Kubínka, případně, aby žádáno bylo o jeho blahořečení.

Z té příčiny nařídil nejd. biskupský Ordinariát brněnský, aby důst. farní úřady této věci se horlivě ujaly, s kazatelen vyzvaly věřící, by se přihlásili pamětníci těch dob a pak protokolárně je vyslechly. Zprávy, které tímto způsobem byly získány, potvrzují to, co o Kubínkovi zaznamenali současníci.

Prosme Prozřetelnost Boží, aby opravdu jednou nadešla doba, kdy Morava bude oslavena novým světcem, který se v ní narodil, svatě žil a umřel, a tak aby splacen byl dluh, který Morava k Církvi sv. má.

Nrus. 4384.
Ex Consistorio Episcopali. Brunae 19. Maii 1938. — Imprimatur. † Josephus, Episcopus. — Nihil obstat. Dr. B. Petrželka, censor ex officio.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

Uctěte památku ŠEBESTIÁNA KUBÍNKA a přistupte za členy našich Dědictví pro vydávání dobrých knih.

Členem se může státi

v Dědictví sv. Cyrilla a Methoda,

Brno, Antonínská 1,

jednotlivec za poplatek 40 Kč jednou provždy, rod, spolek, obec za poplatek 80 Kč;

v Dědictví sv. Jana Nep.,

Praha IV, 58

jednotlivec za poplatek 80 Kč,
rod, spolek, obec za poplatek 170 Kč.

Na přihlášce udejte: Jméno, bydliště, poštu!

Členové obou Dědictví jsou podělováni každoročně hodnotnými knihami v ceně 10—15 Kč. Vyzvednou si je u knihkupce označeného na odběrním lístku.

Exerciční dům v Hlučíně

vykazuje za 12 let své působnosti tyto výsledky:

18.000 exercitantů vykonalo u nás exercicie. Brožur „Životem" vydáno přes 8,000.000. Letáků „Posel Pravdy" rozseto přes 33,000.000. „Apoštolát nemocných" (je v něm sdruženo přes 15.000 nemocných) — rozdáno tiskovin za více než 16.000 Kč.

Jelikož dosavadní dům, v němž jsme v nájmu na naše úkoly nestačí, jsme nuceni stavěti nový dům. Přispějete nám? Tážete se: Jak? Takto:

Nabízíme Vám poštovní balík zajímavých brožur (300 kusů) dle našeho výběru za **Kč 90·-** (t. j. se 40procentní slevou).

Výběr bude opravdu zajímavý. Máte při tom tu výhodu, že můžete příp. neprodané brožurky beze ztráty rozdati. Nabídněte třeba dům od domu, nebo u vchodu kostela po bohoslužbách (od světských úřadů nepotřebujete povolení). - Podobně rozšiřujte i naše knihy, jichž ceny jsou mimořádně sníženy.

Kdo by chtěl přispěti na novostavbu Exercičního domu nějakým peněžitým darem, ať použije bianko-složenky a napíše na ni číslo:

39.556 Praha,
Exerciční dům, Hlučín.

Životem č. 302. Ročník XIII. Cena 50 hal.

KATOLICKÁ MATKA

Dr. S. Fuchsová:

KATOLICKÁ MATKA

Předneseno na prvním zemském sjezdu katolických žen a dívek v Praze ve dnech 4.—7. června 1938.

Vážené shromáždění!

Mám k Vám mluvit o katolické matce. A tu mi vyvstávají před očima dva velmi ostré a velmi výmluvné obrázky. Jeden z nich mi ukazuje zločince pod šibenicí, který na otázku, co jest jeho posledním přáním, žádá, aby jeho matka k němu přistoupila, že jí chce ještě něco pošeptat. A když se matka k němu sklání, aby vyslechla poslední slova svého nešťastného syna, kousne ji tento syn ze všech sil do ucha a potom veřejně, pln nenávisti, prohlásí: „Ona sama mne dostala na šibenici, protože mne učila krást, když jsem byl malý. To byl začátek všech mých dalších zločinů."

A druhý obrázek mi ukazuje sedící sv. Moniku, nad níž v lásce a něže synovské se sklání její syn, sv. Augustin, oba v blažené předtuše nebeských krás hledí vzhůru k nebesům. A

tento veliký syn, před kterým sklání se v úctě již po tolik století nejen Církev katolická, ale i autority nevěrecké, prohlašuje ve svých spisech, že jedině své matce vděčí za všecko, co v jeho životě bylo cenného, že jí vděčí za záchranu své duše, že jí vděčí za celý svůj požehnaný život a tedy i za celou věčnost. Neboť tato matka se plných 18 let přímo rvala s peklem o své dítě, aby je zachránila Bohu. Její syn, vychovávaný v rozhýčkaném pohanském prostředí, bloudil plných 18 let, než nalezl Cestu, Pravdu a Život. A že je konečně nalezl a že se stal dokonce sloupem Církve svaté a duchovním učitelem všem budoucím staletím, za to podle vlastního doznání vděčí jen a jedině své matce, která jej zachránila nesčíslnými modlitbami, obětmi a bolestmi. Když plná úzkostí o duši bloudícího syna si jednou stěžovala svatému biskupu Ambrožovi, že se marně pokouší mluvit svému světáckému synovi o Bohu, tehdy jí svatý biskup odpověděl: „Mluv méně svému synu o Bohu, ale za to mluv více s Bohem o svém synovi!" - A sv. Monika zdvojnásobila své modlitby a oběti, takže jí jednoho dne svatý biskup potěšil slovy: „Neboj se, syn tolika modliteb a tolika slz nemůže být ztracen!" A jeho slova se splnila. Tento syn nejen nebyl ztracen, tento syn se stal chloubou a záštitou Církve svaté.

A tak, jako jasně vidíme v těchto dvou výjimečných případech, jakou úlohu hraje mat-

ka v životě svých dětí, tak to můžeme více méně zřetelně vidět v životě každého člověka. *Matka skutečně spolutvoří osud svého dítěte!* Jak strašná je to zodpovědnost! Ale jak vznešené je to poslání! V jak posvátné bázni by před touto nesmírnou zodpovědností měly stát všecky matky na světě. A jak hluboce si tuto zodpovědnost mají připomínat a uvědomovat právě matky katolické! Neboť žádný jiný světový názor, žádná filosofie světa nedává tak hluboké a pronikavé výhledy na *vznešenost* a *zodpovědnost* mateřství, jako naše svaté náboženství.

Vždyť mateřství jest ústřední myšlenkou celé velkolepé stavby katolické Církve. Mluvíme-li o mateřství, pak nemůžeme zapomenout v prvé řadě na duchovní Matku všech křesťanů, na Matku danou nám samým Kristem Pánem, přesvatou Matičku Boží, *Pannu Marii*, která je duchovní naší Matkou nebeskou. A na druhém místě nemůžeme zapomenout na duchovní svou Matku pozemskou, rovněž samým Kristem nám za Matku ustanovenou, na naši svatou *Matku Církev*.

Mluvit o duchovním mateřství Rodičky Boží jest ovšem předmětem vždycky vděčným a nevyčerpaným, ale nechci se dnes o něm šířit, protože to thema poměrně dosti známé z kostelních kázání. Chci zde raději říci několik slov o duchovním mateřství naší svaté Matky Církve, protože vím ze zkušenosti, že v naší katolické

společnosti jsou to pojmy často až katastrofálně nejasné.

Naše Církev svatá jest doslova Matkou nás všech. Ona nás zrodila k životu milosti, a krásně praví sv. Augustin, že nic by nám nebylo prospělo se narodit, kdyby nám nebylo prospělo vykoupení. A toto vykoupení nám Matka Církev od Krista předává a ochraňuje, ona nás tedy rodí pro nebe. Je tedy naší Matkou doslovně, nikoli snad jen obrazně. Ba ona jest v jistém smyslu mnohem více naší Matkou, než naše matka podle těla a proto všecko, co můžeme krásného říci o mateřství a o křesťanské matce, vše, čím mateřství uctíváme, je *předobrazem* tohoto velikého *duchovního mateřství Církve svaté*. Jako má být řádná světská společnost uspořádána podle harmonického obrazu hierarchie církevní, tak má také veškeren život rodinný a vše, co směřuje k mateřství, směřovat k uctění a k oslavě *mateřství Církve svaté*. Nikdy by katolíci neměli mluvit o mateřství, aniž by při tom nevzpomněli i Matky Církve, nikdy by se neměli radovat z mateřství, aniž by si neřekli slovy chvalozpěvu „Exultet": „Raduj se i Matka Církev, ozářená paprsky tak velikého světla." *Jen pochopíme-li správně mateřství duchovní, pochopíme teprve správně i mateřství tělesné* a potom také můžeme pochopit správně i duchovní i tělesné otcovství. To také znamená, že si teprve pak budeme vážit tak, jak to má být u katolíků samozřejmé, Sva-

tého Otce, zástupce Kristova na zemi, že ho budeme poslušni, že budeme dbát všeho, co k nám mluví ve svých encyklikách a dekretech. To také znamená, že obnovíme poměr pravého duchovního dětství i vůči svému duchovnímu otci ve farnosti, že život farnosti se bude podobat životu spořádané rodiny, neboť jenom taková farnost se může stát plodným východiskem Katolické Akce. Zde jest *vyvrcholení našeho úkolu, za nímž náš Svaz jde, úkolu, na jehož začátku dnes stojíme, zde jest jedině* správný důsledek naší správné úcty k mateřství. Od mateřství k úctě k Matce Boží a k poslušnosti vůči Matce Církvi, ale také obráceně: od poslušnosti vůči Církvi přes úctu k Matce Boží *k pravému chápání a pravé úctě mateřství pozemského!*

Naše svatá Matka Církev nás učí, že Bůh sám svěřuje pozemské matce duše dětí, aby nad nimi bděla, o ně se starala a je chránila před vším nebezpečím, které každé duši chystá tělo, svět a ďábel, aby tyto duše vedla a dovedla k Bohu. To jest jejím svatým úkolem, vychovávat své děti pro Boha a vést je k Bohu. Lidé se nerodí pouze proto, aby existovali, nýbrž k tomu, aby se učili zde na zemi poznávat Boha a aby se učili Jej milovat a pro tuto lásku pak aby po smrti se s ním spojovali v nekonečné a nevyslovitelné blaženosti. Z toho tedy plyne, že čím více duší svěří Bůh matce do ochrany, tím více ji vyznamenává, tím více jí dává mož-

ností k získání nesmrtelných zásluh, když svůj úkol splní dobře a svědomitě podle vůle Boží a podle přikázání Božích.

Matka, která se takovýmto způsobem dívá na své mateřství, ta ví, že se nemusí bát a proto se také nebojí žádných krisí, ta se nebojí, že své děti neuživí, že je neustrojí, že jim nebude moci dát všechno co potřebují. Taková matka ví zcela bezpečně a stále znovu a znovu se o tom přesvědčuje, že to není žádnou frází, co nám Kristus slibuje, že tomu, kdo hledá nejprve království nebeské, je všecko ostatní, co k dobrému životu potřebuje, opravdu také přidáno. Pán Bůh ví, co potřebujeme a dá nám, co potřebujeme, jestliže dbáme bezpodmínky všech jeho zákonů a staráme se především o potřeby své duše. Nebylo by vůbec krisí, kdyby svět hledal především království nebeské a není krise v rodině, byť i tucet dětí měla, jestliže tato rodina je rodinou podle slov a příkazů Božích.

Nechci ovšem naprosto tvrdit, že vdaná žena bezdětná je před Bohem méněcenná, protože jí Bůh žádnou duši k výchově nesvěřil, ač by si to snad mnohdy velmi toužebně přála. Manželství samo jest svátost, která oba manžele posvěcuje a vede k Bohu stejně, jako manžele dětmi obdařené, je-li to ovšem manželství vpravdě katolické. Bezdětným manželům dává Bůh celou řadu jiných cest, jak je možno zásluhy pro nebe si získat, i když jim Bůh žád-

nou dětskou duši k vedení nesvěřil. To jsou otázky, které samy vyžadují zvláštní přednášky. Já však zde chci dnes pouze zdůraznit, že žena, kterou Bůh za matku ustanovil, musí svůj úkol chápat jako vznešené posvátné poslání. Běda ženě, která se vyhýbá mateřství z důvodů, které před důvody Božími jsou pouhou malicherností. Běda ženě, která se vyhýbá mateřství proto, aby neztratila štíhlou linii, aby neztratila své pohodlí, aby neztratila muže, kterému záleží jen na jejím těle, aby se ani ona sama či snad jedno neb dvě děti, které již má, nemusely dělit o svůj blahobyt, aby jim mohla dát větší věno atd. atd. Běda ženě, která dokonce ničí život již pod srdcem jí vzklíčivší jen proto, že to dnes není moderní, míti děti a zejména míti hodně dětí!

A požehnaná a šťastná žena i celá její rodina, která plní svůj úkol mateřský tak, jak tomu učí Kristovo náboženství, která mateřství přijímá jako vznešenou Bohoslužbu. Taková žena jest si plně vědoma toho, že žádná věda, žádná filosofie a žádná učennost nepomůže jí v jejím posvátném úkolu tak, jako jí pomůže Bůh sám svou milostí, jestliže ovšem o tu milost neúnavně prosí, jestliže s ní za všech okolností naprosto bezpodmínky počítá, jestliže na tuto milost vždy a všude plně spoléhá. To neznamená, že se opovážlivě spoléhá na Boží milost, to neznamená, že podceňuje svůj rozum, práci, vědu a učenost a přede-

vším vlastní oběti a čeká jen, že jí Bůh všecko zdarma pošle do klína. To znamená, že pracuje co nejlépe ze všech sil, že se řídí všemi pravidly lidského rozumu a používá výsledků lidské vědy, ale ví, že bez milosti Boží, kterou si musí vydobýt svou vřelou touhou po Bohu, nebylo by jí platno nic. Katolická žena nepodceňuje rozum a vědu, ani filosofii a všelikou učenost. Katolická žena naopak vždycky veškeré učenosti dává ochotně a uctivě ono čestné místo, které jí plným právem náleží, neboť ví, že rozum jest velikým darem Božím a vůlí a příkazem Božím jest, abychom tohoto rozumu používali, jej cvičili a jím si přírodu podmaňovali. Ale nikdy nesmíme tento rozum stavět na místo, které jedině a výlučně patří Bohu, jak to dělá bludná filosofie světa moderního. Bůh stojí nad lidským rozumem a proto ten, kdo Boha poznává, tvrdí, že bez Boha a Jeho milosti nemá všecka lidská učenost žádného významu ani pro spásu lidské duše, ani pro pravé štěstí pozemské, protože pravé štěstí vyvěrá jen ze správného poměru lidské duše k Bohu. S vírou v Boha jest lidská učenost obdivuhodnou stavbou, jež celá je zase jen oslavou Toho, jenž rozum lidské duši dal. Ale co znamená všecka lidská učenost bez věčnosti? Co znamená i nejučenější lidská duše, která svou věčnou spásu zde na zemi prohraje? Ale vyhrát svůj život pro věčnost může člověk i bez velké učenosti, jestliže jen dbá mi-

losti Boží, kdežto žádná učenost světa nepomůže spasit člověku duši, jestliže člověk této milosti nedbá a spoléhá se jen na svůj vlastní rozum.

Naše svaté náboženství ukazuje správnou cestu i učeným i neučeným, chytrým i hloupým, zdravým i nemocným, velkým i malým, chudým i bohatým. Naše svaté náboženství je spolehlivou cestou pro všecky, je tedy i spolehlivou cestou pro všecky katolické matky.

A jak tedy vede toto naše svaté náboženství katolické matky v jejich zodpovědném úkolu? Učí je především, že mají na duši svých dětí začít myslet již mnohem dříve, než se toto dítě k životu přihlásí, již mnohem dříve, než je v jejich životě počato. Je jisto, že již život ženy i muže dávno před svatbou určuje charakter a tedy i osudy jejich budoucích dětí. Theorie dědičnosti platí sice ve světě těla, ale tělo má nesmírný vliv na duši. Ctnosti a jejich následky i hříchy a jejich následky jeví se i na dětech. Dnes nám poctiví lékaři ukazují na strašlivých statistikách, co znamená zákon o dědičnosti, zejména hříchů proti svaté čistotě jak v manželství, tak i před vstupem do manželství. Tyto hříchy padají na děti způsobem tak hrozným, že kdyby mladí lidé byli správně poučováni, děsili by se již proto těchto strašných poklesků. — Ctnostný život před svatbou pak zaručuje v takové míře štěstí budoucích rodin, že by mělo

být první starostí všech vychovatelů mládeže, aby mládež k takovému vpravdě ctnostnému životu byla vedena. K životu vpravdě ctnostnému, t. j. podle přísných zákonů Evangelií, nikoli snad k nějakému pokryteckému svatouškovství.

Jak teprv důležitým úkolem jest poučovat snoubence a novomanžele o všech úkolech, které je v manželství čekají. Jak velikou zásluhu si může získat ten, kdo dá dospívající mládeži, snoubencům neb novomanželům dobrou knížku, jednající o všech těchto otázkách. Máme těch knih v našich katolických knihkupectvích již dost. Tyto knížky mohou se stát strážnými anděli duším, které jinak jsou bez vnitřní opory ponechány všem bludům a svodům dnešní doby.

Tedy jak jsem zdůraznila, povahu a život našich dětí určuje již částečně i náš život předmanželský. Ale vliv dobré či špatné výchovy později jest ovšem velmi silný. Dobrá výchova může napravit mnohý starý hřích, jako špatná výchova může znehodnotit mnohou starou ctnost.

Nejmocněji prý může matka působit na základní ladění dětské duše, jež pak bude vůdčí pohnutkou celého života tohoto dítěte, v době, kdy to dítě nosí pod srdcem, kdy krev matčina je krví dítěte, kdy je to dítě nejtěsněji spjato s jejím životem. Silou svých myš-

lenek může matka do jisté míry určovat směr budoucích myšlenek svého dítěte. Jestliže v době, kdy je nosí pod srdcem, je cílem jejich vlastních myšlenek život posvěcený, posvěcuje tím zároveň i celý budoucí život dítěte, v jehož duši bude zaseta touha po výšinách, hubící všecky nízké pudy a žádosti. Kdyby všecky matky v požehnaném stavu věděly o této své moci, kdyby v této době myslely víc na duši svého dítěte, než na kokardy na čepičkách a výšivky na peřinkách, kdyby to své dítě ve vroucích modlitbách vkládaly v náruč Boží dřív, než je vezmou do své vlastní náruče, vykonaly by pro jeho výchovu víc, než kdyby je zabalily do hedvábí a nashromáždily mu miliony.

Naše svaté náboženství nám dává tolik prostředků, jak bychom pojistily pravé a trvalé štěstí svým dětem již předem, ale my tyto pojistky povětšině necháváme bud' zcela nepovšimnuty, nebo se jím shovívavě či dokonce i pohrdavě usmějeme.

Ale moudrá matka katolická, matka vpravdě katolická, ta se modlí za své děti ještě dřív, než jí je Bůh v ochranu svěří. Prosí o sílu a moudrost k tomuto svatému a těžkému úkolu, ona ví, že se proto vdala, *aby měla děti, že děti jsou hlavním smyslem a oprávněním manželského svazku.* A když pozná, že ji Bůh vyznamenal a vložil jí klíčící plod pod srdce, pak soustřed'uje všecky své modlitby na to, aby Bůh sám vedl tuto dušičku, kterou jí svěřuje. S Bohem

a modlitbami své dítě na svět vítá a při svých dalších modlitbách bere jeho malé ručky do svých, aby se to dítě již nyní modlilo s ní, jak tomu učí překrásná knížečka od Margy Müllerové „Sepjaté ručky v sepjatých rukou". To není přepjatost mluvit o modlitbě u tak malých robátek. Když taková maminka se sklání nad kolébkou svého robátka, když vezme jeho ručky do svých rukou a vroucně se modlí s úmyslem, aby i ta spící dosud dušička cítila Boha a Jemu se klaněla, pak skryté síly jejího srdce nezůstanou bez účinku na toto dítě, byť ten účinek nebyl hned zjevný. Taková matka dává svému dítěti skvělý dar, který ozáří všecky jeho životní stezky: *dar zbožnosti.* Již toto malé robě se učí takto vpravdě modlit. Moc této modlitby působí zcela zázračnou silou na rozvoj duchovních schopností tohoto dítěte.

Když dítě již začíná žvatlat, vodí je matka k obrazům Matičky Boží a Jezulátka a dává najevo svou lásku k nim. I její dítě ihned ukáže, že si tyto svaté podoby zamilovalo, projevuje svým dětským způsobem svoji náklonnost a přísně a nesmlouvavě se dožaduje každodenního opakování této primitivní modlitby. A netrvá to dlouho, dítě umí vroucně spínat své ručky a modlit se upřímně k svému andělíčku strážnému, jehož přítomnost si živě uvědomuje. Andělíček strážný se stává jeho opravdovým kamarádem, s kterým rozmlouvá, s kterým se radí, s kterým si hraje. Tak stupeň za stupněm se rozvíjí při-

rozená zbožnost dětská, kterou křesťanskému dítěti vlévá křest svatý. Křest svatý není pouhá formalita, jak se u nás z velké části domnívají i t. zv. dobří katolíci. Při křtu svatém se nejedná jen o to, aby dítě bylo zapsáno v matrice, křest svatý jest svátost, která vlévá do duše nový vyšší, nadpřirozený život a vtiskuje duši neviditelné, ale působivé znamení dítěte Kristova. Kde je tato zbožnost záměrně pěstována, tam se rozvíjí a nese nejkrásnější ovoce, ale zakrňuje a konečně odumírá tam, kde je dítě vychováváno bez Boha a bez modlitby. Ten, kdo dnes přijde v užší styk s naší mládeží, ten vidí, jak většina dětských duších jest dnes vinou matek měněna v pustý úhor, na němž se daří nejhoršímu pleveli. Neboť jen se zbožností, kterou matka záměrně rozvinuje a pěstuje, rozvíjejí se v dětské duši i všecky ostatní dobré sklony a vlastnosti, jež v duši dětskou zasel sám Bůh a zabraňuje se tomu, aby nevzklíčily v dětské duši zárodky vlastností zlých, které v dětskou duši vkládá nepřítel Boží.

A když jest již dítě mezi čtvrtým a pátým rokem, tu jeho rozum dostupuje již obyčejně té výše, že velmi dobře začíná rozeznávat mezi skutkem zlým a dobrým, že dovede již chápat rozdíl mezi chlebem obyčejným a Chlebem Eucharistickým, v němž se skryl Ježíšek, aby mohl přijít do jeho srdéčka. Vždyť dítě dobře po katolicku vychovávané právě těmto věcem rozumí mnohem lépe, než většina dospělých - *neboť*

maličkých jest království nebeské. A tu jest čas, aby matka své dítě vedla po prvé ke Stolu Páně a aby je pak k Němu vodila co možná nejčastěji, kde je to možno i *každodenně*. Neboť Kristus Eucharistický jest nejmocnější ochranou a záštitou dětských srdcí před útoky toho, který stále obchází, hledaje, koho by pohltil, který neušetří ani těch nejmenších, nejsou-li před ním chráněni mocí vyšší, mocí samého Krista Svátostného. Dnes na všech stranách se strojí tolik úkladů i nejmenším, matka sama nemá moci ohlídat a ochránit je na každém kroku. Jak zkažené může být už i malé srdce dětské, o tom dnes mohou velmi mnoho vykládat učitelé, katecheté a soudci soudů pro mladistvé provinilce. Ale Kristus Eucharistický v životě rodiny — to jest ochrana tak mocná, že se jí nic jiného na světě vyrovnat nemůže. A proto naše svatá Církev, matka nejpečlivější a nejmoudřejší, tak důtklivě radí všem svým dětem malým i velkým, aby se ke Kristu Svátostnému utíkali co možná nejčastěji a co možná nejvroucněji. A proto také tato svatá matka Církev ústy papeže Pia X. blahé paměti volá ke všem křesťanským matkám, aby neváhaly a vodily své děti ke Kristu Svátostnému co možná brzy a co možná nejčastěji, dřív, než k těmto dušiím přijde jejich věčný nepřítel. Slavný dekret papeže Pia X. „*Quam singulari*", který o všech těchto otázkách jedná, vykládá velmi důkladně, proč mají katolické matky vodit své

děti ke Stolu Páně již tak záhy, mezi čtvrtým a pátým rokem, ba mnohdy ještě dříve, dovoluje-li toho nevšední inteligence dítěte. A tento dekret, který jest od nejvyšších církevních autorit nazýván „*spásonosným*", poroučí matkám pod trestem těžkého hříchu, aby své děti sedmileté připravily a vedly již bezpodmínečně ke stolu Páně alespoň v čas velikonoční, jako jest povinností dospělých alespoň jednou za rok ke stolu Páně přistupovat, když již své děti nevedly ke Stolu Páně dřív a častěji dobrovolně, nevědouce, jak nesmírný význam časné a časté sv. přijímání pro duši dětskou má. Jak se u nás dekret „*Quam singulari*" zachovává, to jest všeobecně známo, vždyť u nás chodí k sv. Přijímání po prvé děti až ze čtvrté třídy. Není tedy možno se divit, že naše mládež má dnes většinou opravdu uši zcela zapečetěné ke slovům, která o Bohu a smyslu lidského života vykládají učitelé náboženství, že však za to přímo horečně poslouchá všech hlasů a svodů dnešního světa.

Katolická matka, matka vpravdě katolická, ta musí vědět, že její výchovné snahy budou mít zcela jiné účinky, jestliže svěří své děti ochraně Krista Svátostného. Doma pak se vynasnaží ze všech svých sil, aby křesť. zásady se staly tak samozřejmými životními pravidly, že si bez nich její rodina nebude umět svůj život vůbec představit. Od té kropenky se svěcenou vodou u dveří - (a kolikpak je u nás katolických

rodin, kde mají kropenku, a kde ji mají, pak je prázdná!) - až ke společné modlitbě alespoň večer před spaním - (a kolikpak našich katolických rodin se modlí společně alespoň jednou za den?) - celý život katolické rodiny musí směřovat k tomu, aby byl jasným dokladem, oč jest světový názor lepší, než všecky novodobé bludy, které svádějí lidské duše na scestí a ničí tak lidské štěstí, ať už jsou to bludy liberalistické, či kollektivistické. Obojí jsou stejně zhoubné a rozkladné, jejich důsledky vidíme jak v Rusku, tak v Německu, Španělsku i v Italii. Proti těmto všem novodobým bludům musí katolické matky bojovat ze všech sil, protože jim kradou srdce jejich dětí a ničí štěstí těchto dětí.

Proti všem novodobým bludům bojuje katolická matka ve své vlastní rodině tím, že především *vlastním příkladem* vede všechny členy rodiny k upřímné a vroucí modlitbě a naprosté důvěře v Boha. Učí své děti správnému poznání, že není pravdou to, co se dnes hlásá na všech stranách, že totiž ctnost je nudná a hřích že je zábavný a veselý, protože jim může snadno dokázat, že právě jen člověk ctnostný může být opravdu veselý a že hřích nese sám v sobě vnitřní smutek a zoufalství, které se nedá přemoci žádnou vnější okázalou veselostí. Pravá veselost musí vycházet ze srdce a kde je hřích v srdci, tam nemůže být veselosti. Katolická matka musí učit své děti rozumět liturgii chrámové i domácím obřadům, které život ro-

diny posvěcují a prozařují, jako jest na př. zasvěcení rodiny Nejsvětějšímu Srdci Páně. Musí učit své děti úctě a vážnosti k posvátnému povolání kněžskému, pro něž získává srdce svých synů a známých jinochů, zkrátka katolická matka musí všemi dostupnými prostředky, které jí naše svaté náboženství podává, učit a naučit děti - *milovat Krista.* Neboť na ničem jiném v životě lidském skutečně nezáleží, než na tom, *abychom se naučili milovat Krista!* To jest první a hlavní smysl lidského života, neboť Bůh nás stvořil pro sebe a jedině proto, abychom se učili v životě pozemském Jej poznávat a milovat a po smrti pak s Ním byli spojeni v nekonečné blaženosti.

Ale křesťanská matka nešíří křesťanské zásady jenom ve vlastní rodině, ona šíří tyto zásady míru a pořádku i mimo vlastní dům, aby se staly zásadami obecnými. Každé křesťanské matce musí záležet na tom, aby důstojnost křesťanské matky a manželky, důstojnost křesťanské rodiny byla zase obnovována v celé společnosti, aby tato důstojnost byla řádně chápána a uplatňována všeobecně, aby byla propagována. Dnes se všecky prostředky veřejného mínění, počínaje literaturou a konče zábavním průmyslem, takřka spikly k tomu cíli, aby řádnou manželku a matku zesměšnily a aby uvedly do veřejného života onen mor, za jehož odvrácení se modlíme ve Velkých Litaniích: „Od ducha smilného zachovej nás, Pane!" - Tento duch

se dnes veřejně roztahuje na plakátech divadel a biografů, v rozhlasových programech, v pseudovědecké literatuře, on určuje směr dnešní módy a všech dnešních zábav. Obnovuje se falešný romantismus, jenž vidí žádoucí typ ženy jenom ve vábivé milence. I v posledním inserátu vštěpuje se dnes mužům přesvědčení, že jest samozřejmé, když se odvrací od své vlastní ženy, jestliže její zevnějšek není dost okouzlující.

Proti tomuto duchu musí katolické matky postavit křesťanské pojetí života ve všech prostředcích veřejného mínění. Již proto musí tedy katolickým matkám záležet velmi mnoho na tisku a rozhlase, i na filmu a módě. Křesťanské matce nesmí být lhostejny literatura a umění, kterými jsou syceny její děti. Z ducha vyšla zkáza, z ducha musí zase vyjít náprava. Katolická matka musí bojovat proti tomu, aby životní styl polosvěta se nestal vzorem a normou společnosti, v níž se její děti musí denně pohybovat. Neboť tam, čemu se dnes říká „společnost", tam vskutku se způsob polosvěta stal vzorem a normou i těm, které by se byly dříve hanbily upravit svůj zevnějšek a své chování podle vzorů veřejných prostitutek. Dnes na první pohled je často velmi těžko rozeznat opravdovou dámu od dámy z polosvěta, obě jsou stejně namalovány, stejně ustrojeny a mají často velmi mnoho společných názorů na věci morálky.

Proto katol. matka musí propagovat křesťanský ideál života všude a za všech okolností, neboť nebude lépe na světě, dokud zákon Boží nebude zase prvním a posledním měřítkem všeho lidského jednání a myšlení. Nějaký „Den matek", jednou za rok sentimentálně slavený, nestačí na to, aby postavení matky bylo dáno v národě to místo, které jí patří, když všechna životní filosofie národa bude proniknuta myšlenkami, které mateřství zlehčují a poskvrňují. Slavíme okázale „Den matek", ale všecky ostatní dny v roce se mateřství soustavně vysmíváme. Naše statistiky ukazují rok od roku výstražněji, že smysl pro mateřství v našem národě hynul a hyne ve stejném poměru, jak hynul a hyne smysl náboženský. Že není úcty k mateřství, jednou za rok pokrytecky v novinách oslavovanému, protože není úcty k Bohu, který jest sám Pánem života a smrti. Statistiky ukazují nesmlouvavě a přesvědčivě, že naše ženy se mateřství soustavně vyhýbají, a že se ho bojí a jím pohrdají. Statisíce vražd nenarozených dětí páše se u nás beztrestně ročně, ale den matek se oslavuje čím dál honosněji. Ne, tento „Den matek" náš národ nezachrání, náš národ může před hrozící depopulací i jinými nebezpečími zachránit jedině křesťanský světový názor, který v životě vidí dar Boží, dar nesmírné ceny, ve kterém člověk může buď vyhrát neb prohrát celou věčnost. Stále vytýkají katolíkům, že odvracejí své oči od tohoto své-

ta a počítají stále jen se životem po smrti a zatím jedině tento názor, který počítá s věčností, dává životu pozemskému opravdovou cenu a váhu. Lidský život bez věčnosti by vskutku v dnešní době nestál za to, aby byl žit. Nesčíslní sebevrahové, kteří odhazují život dobrovolně, dokazují nejlépe, kdo si pozemského života dovede víc vážit, zda člověk, který obrací své oči vzhůru, či ten, který hledí jen k zemi a proto nevidí nic kolem sebe ani nic nad sebou.

Katolické matky si váží života jako daru Božího, váží si tedy také života svých dětí. Za žádnou cenu by nedovedly tento život utratit, snaží se tento život chránit a dobře vést. Aby to však dovedly - vždyť samy cítí, jak jsou dnes slabé na všecky ty úkoly - aby to tedy dobře dovedly, hledají pomoc tam, kde ji vždycky nalézají: u Boha, ve svých modlitbách a ve svatých svátostech, které nám Kristus Pán zde nezanechal pro krásné řečňování, ale abychom se jimi posilovali ve všech bojích života. Ti druzí říkají lidu, že mu připraví ráj na zemi, Církev katolická už skoro 2000 let učí, že na zemi je slzavé údolí. Ale ona dává svým dětem prostředky, jak i tímto slzavým údolím projít se srdcem naplněným radostí a štěstím. Ti druzí slibují ráj na zemi, ale nedají vůbec žádného prostředku, jak by jednotlivci k tomu ráji došli a tak tito druzí zvedají jen v nenávisti pěstě

a přísahají stále někomu pomstu, připravují kanony a smrtící letadla a plynové masky.

Katolické matky tedy se posilují modlitbou a svatými svátostmi co nejčastěji přijímanými, ale také se připravují k svému úkolu četbou a studiem katolických časopisů a knih, zejména nejautoritativnějších pramenů vychovatelských, jimiž jsou na prvém místě encykliky novodobých papežů, především pak encykliky našeho Svatého Otce Pia XI. Čtou dobrou duchovní četbu, poslouchají kázání v kostele, poslouchají vzdělávací přednášky v organisacích Katolické Akce, tedy především v *odbočkách Svazu katol. žen a dívek*, kde má být každá katolická matka organisována, kde má spolupracovat podle svých možností. Neboť uplatňovat katolické zásady v praktickém životě za každých okolností, tedy uplatňovat především zásady papežských encyklik a papežských dekretů slovem i skutkem, to jest posláním Katolické Akce, jejíž ženskou větví je právě náš *Svaz katolických žen a dívek*.

My, katolické matky, ve *Svazu* organisované, hlásíme se radostně a odhodlaně k práci a úkolům, které nám Katolická Akce ukládá a celou svou energií a vahou chceme působit k tomu a vymáhat, aby Kristovo učení, jež jediné jest s to, řídit dobře lidský život a dovést ho k žádoucímu konečnému vítězství, aby toto učení se stalo zase obecnou životní normou a uznávaným obecným pravidlem. Nám rodina

není a nikdy nebyla pouhým náhodným seskupením lidí, nám není rodina a manželství pouhým smluvním závazkem. Nám jest rodina celkem organickým, Bohem chtěným a Bohem ustanoveným, vyrůstajícím ze života a pro život, nám jest křesťanské manželství svátostí, která posvěcuje život všech členů rodiny, *jestliže jest ovšem jako svátost pojímáno a žito!* A proto se musíme odhodlaně a neohroženě postavit na odpor všemu, co manželství, rodinu a mateřství snižuje, co matku degraduje a co rozvrací všecko lidské štěstí.

My, katolické matky, sdružené ve *Svazu katol. žen a dívek*, budeme všemi prostředky hájit posvátnost stavu manželského a posvátnost úkolu mateřského,

Proto sjednoceny při svém prvním zemském sjezdu prohlašujeme slavnostně, že chceme:

1. šířit nesmlouvavě křesťanské zásady a obnovovat hlubokou Bohopoctu především ve svých vlastních rodinách;

2. chceme křesťanské zásady hájit a šířit v životě veřejném, zejména prostřednictvím svého *Svazu čsl. katol. žen a dívek;*

3. chceme hájit důstojnost manželky a matky ve veřejném mínění, v literatuře, umění, ve filmu a v rozhlase;

4. chceme napravovat škody, působené bludnými názory, vyplývajícími z liberalismu a kollektivismu;

5. chceme se hlásit nekompromisně ku programu papežských encyklik a dekretů a proto také

6. chceme vymáhat, aby spásonosný dekret „*Quam singulari*", v kterém je podle mínění největších církevních autorit skryta obrodná síla a moc pro celý svět, byl u nás respektován a opravdu plněn a zachováván!

K tomu nám dopomáhej Bůh!

Imprimi potest. Pragae 2. Januarii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 246. Olomucii, die 8. Januarii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exercièní dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21.

Životem č. 303. Ročník XIII. Čís. 15. **Cena 50 hal.**

Z MOUDROSTI BOŽÍ.

Úvod.

V dnešní době, kdy u většiny lidí vládnou zásady, které vedou jednotlivce i národy i lidstvo do záhuby, je zapotřebí, aby si věřící přivlastnili zásady moudrosti Boží.

Podáváme zde výběr průpovědí z „Knihy přísloví".

Knihu přísloví pokládali od jakživa jak židé, tak i křesťané za knihu inspirovanou, které přísluší právem místo ve sbírce knih posvátných.

Účel knihy vyslovuje sám spisovatel úvodními verši:

Přísloví Šalomouna, syna Davidova,
krále israelského,
jsou k tomu,
aby poznali (čtenáři) moudrost a kázeň,
aby se naučili rozumným řečem,
aby nabyli cviku v opatrnosti,
aby dostalo se dětem rozvahy,
jinochovi zběhlosti v rozumnosti;
bude-li slyšet, je moudrý, moudřejší bude,
rozumný nabude umění spravovat jiné.
(1, 1—5.)

Text tohoto výběru je podán podle církevně schváleného překladu prof. Dra Jana Hejčla v „Bibli české", vydané v Praze 1921. Nákladem „Dědictví sv. Jana Nepomuckého".

Chvála moudrosti:

Já, moudrost, umím vždy poraditi,
účelnou rozvahu mám ve své moci.
Báti se Pána je v nenávisti zlé mít;
hrdost, pýchu, cestu nepravosti,
a ústa obojaká mám v oškliv osti.
Mám v své moci všelikou radu a zdatnost,
má jest opatrnost, jakož i síla;
já jsem ta, jíž králové (patřičně) kralují,
a zákonodárci vykonávají právo;
já jsem ta, jíž knížata (řádně) panují
a vladaři spravedlivě soudí.
Já těm, kteří mne milují, splácím láskou,
a kdo mne pilně hledá, nalézá mne.
U mne jest bohatství a sláva,
nádherná zámožnost a blahobyt.
Já jsem plod lepší než zlato a drahý kámen,
já jsem sklizeň nad nejlepší stříbro.
Cestami práva ubírám se,
prostředkem stezek spravedlnosti
obohacujíc ty, kdož mne milují
a jejich pokladnice naplňujíc.

Pán měl mne na počátku díla svého,
prve než byl co činil, od pradávna.
Od věčnosti ustanovena jsem,
od věků, prve nežli země byla.
Před mořem já jsem zrozena již byla;
prameny vod se ještě neprýštily,
hory ještě s obrovskou tíží svou nestály,
před pahorky já jsem zrozena byla;

(Bůh) ještě nebyl učinil zemi, řeky,
ani prvopočátky zemského kruhu.
Nebesa když zakládal, byla jsem tam;
když dával zákon, by obloha hradila vody,
když vkládal sílu do mračen ve výšinách,
vydatnost pramenům vodním když odměřoval,
moři když do kruhu hranice vykazoval,
zákon když stanovil vodám, by nepřešly meze
a když odvažoval základy země: své,
s ním jsem byla všecko pořádajíc,
kochala jsem se rozkoší den každý,
hrála jsem si před ním ustavičně,
hrála jsem si na okruhu zemském,
rozkoš majíc v pokolení lidském.

Nyní tedy, děti, poslyšte mne!
Blahoslavení, kteří dbají cest mých!
Slyšte poučení a budete moudří;
nechtějte jím opovrhovati!
Blaze člověku, který poslouchá mne,
který u dveří mých každý den bdí,
pozor dává u veřejí bran mých.
(Neboť) mne kdo najde, nalezne život,
a dojde požehnání od Hospodina,
kdežto kdo se se mnou mine, škodí sobě,
každý, kdo nenávidí mne, miluje smrt!
(8, 12—36.)

*

Na stezce spravedlnosti je život,
ale cesta bludná vede k smrti. (12, 28.)

*

Získávej si moudrost, neb lepší jest nežli zlato;
a nabuď opatrnosti, jeť nad stříbro drahá.
(16, 16.)

Základ životní moudrosti:

Báti se Hospodina počátek moudrosti jest;
moudrostí a kázní blázni pohrdají. (1, 7.)

*

Doufej v Hospodina celým svým srdcem,
a nespoléhej na svou opatrnost;
na všech cestách svých měj ho na paměti,
i bude spravovati tvoje stezky.

Nemysli si, že jsi moudrý,
boj se Boha, a varuj se zlého;
neboť to ti půjde k duhu,
to bude údy tvé osvěžovati.

Uctívej Pána (dary) z majetku svého,
z prvin vší úrody své dávej jemu;
i budou plny obilí tvé sýpky,
a tvé lisy vínem oplývati.

Kázní Páně nepohrdej, můj synu,
nemrz se, když býváš od něho trestán,
neboť Hospodin, koho miluje, tresce,
toho, v němž jak otce v synu zálibu má.

Blaze člověku, který nalezl moudrost,
a jenž oplývá opatrností;
jeť lepší jí nabýt nežli natěžit stříbra,

ji získat nežli přední nejčistší zlato;
větší cenu má než všecky perly,
všecky poklady světa nelze k ní rovnat;
dlouhý život v její pravici jest,
v levici pak bohatství a sláva;
cesty její cesty rozkošné jsou
a všecky stezky její plné pokoje;
stromem života těm je, kdož dosáhli ji,
a kdož ji mají, blahoslavení jsou.

Počátek moudrosti jest báti se Hospodina,
a mít na zřeteli Svatého jest umění. (3, 5—18.)

*

Počátek moudrosti jest báti se Hospodina,
a mít na zřeteli svatého jeho umění.

Neboť Hospodin rozmnoží dny tvoje,
přidá (mnoho) k létům života tvého.

Budeš-li moudrý, sám z toho budeš těžit;
jest-li posměvač, sám budeš za to pykat.
(9, 10—12.)

Láska k bližnímu:

Půjčuje Hospodinu, kdo se nad chudým smilovává;
a on jemu (co půjčeno) zase vrátí. (19, 17.)

Činiti milosrdně a spravedlivě
více se líbí Hospodinu než oběti. (21, 3.)

Kdo své ucho zacpává ke křiku chuďasově,
sám také bude křičet, a nedojde vyslyšení.
(21, 13.)

*

Lační-li tvůj nepřítel, dej mu jísti,
a jestli žízní, dej mu vody píti;
neb (tím) uhlí řežavé shrneš mu na hlavu,
Hospodin pak odplatí (vše) tobě. (25, 21. 22.)

*

Tomu, kdo krvelačně ubírá života jiným,
byť padl prchaje do jámy, nikdo nepodá ruku.

Kdo dává chudému, nebude míti nouze,
ale kdo pohrdá prosícím, bude strádat. (28, 27.)

*

Nebraň být dobročinným tomu, kdo může;
můžeš-li i sám, čiň dobrodiní.

Neříkej bližnímu: „Jdi a vrať se zase,
zítra dám ti," můžeš-li dát ihned.

Neukládej bližnímu, abys mu škodil,
když tě důvěřuje tobě.

Nevaď se s člověkem bez příčiny,
když on ti zlého nic neučinil. (3, 27—30.)

Nenávist vzbuzuje spory a hádky,
všecky však chyby přikrývá láska. (10, 12.)

*

Dobře činí sám sobě milosrdný,
ukrutný pak do svého masa řeže. (11, 17.)

*

Jedni dávají ze svého a přece bohatnou,
jiní berou z cizího, a mají bídu vždy. (11, 24.)

*

Duše štědrá dojde požehnání,
a kdo občerstvuje, občerstvení. (11, 25.)

*

Zklamání bývá v srdci zlomyslných,
ale za tím, kdo jiným přeje, jde radost. (12, 10.)

*

Kdo svým bližním opovrhuje, hřeší;
ale kdo soucit má s chudým, blažen bude.
(Kdo doufá v Pána, miluje milosrdenství.)
(14, 21.)

*

Nuzáka kdo utiskuje, tupí jeho Tvůrce;
ale ctí jej, kdo se slitovává nad chuďasem.
(14, 31.)

*

Lépe jest pozvánu býti na zelí s láskou,
nežli na krmné tele s nenávistí. (15, 17.)

*

Lepší kus suchého chleba a k němu pokoj,
než plný dům kvasu obětních a při nich sváry.
(17, 1.)

*

Zlým kdo odplacuje dobré,
nehne se neštěstí z jeho domu. (17, 13.)

*

Trhá vodě hráz, kdo počíná sváry;
prve než vzplane hádka, dlužno jí nechat.
(17, 14.)

*

Každého času miluje pravý přítel;
zdali však bratrem je, v neštěstí se pozná.
(17, 17.)

*

Bratr, kterému bratr pomáhá, jest jako pevnost;
ale spory jejich jsou jako závory k městům.
(18, 19.)

Proti závisti:

Nezáviď člověku, jenž utiskuje,
a nechoď za ním po jeho cestách;

jet ohavou Hospodinu každý, kdo sběhl,
ale s upřímnými přátelsky obcuje;

kletba Páně lpí na domě bezbožného,
příbytkům však spravedlivých žehná;

Posměvačům on se posmívat bude,
ale poníženým udělí milost,

slávy dostane se moudrým,
ale blázni si utrží hanbu. (3, 31--35.)

Pro lenivého:

Zajdi si k mravenci, lenivý člověče,
pozoruj cesty jeho a zmoudři;
ačkoli nemá žádného vládce,
dozorce ni poháněče,
připravuje si v létě pokrm,
shromažďuje si ve žni potravu.
Dlouho-li, lenivče, budeš spáti,
kdy (přece) staneš ze svého snění?
Maličko (ještě) podřímeš, maličko pospíš,
maličko složíš ruce v lůžku,
i přijde na tebe jako kurýr bída,
a nouze jako muž ozbrojený.
(Jestli se přičiníš, přijde jak studnice žeň tvá,
a bída uteče daleko od tebe.) (6, 6—11.)

*

Na mizinu přivádí ruka líná,
ruka však přičinlivých obohacuje. (10, 4.)

*

Kdo ve žni shromažďuje, jest syn moudrý,
ale kdo v létě chrápe, jest syn nectný. (10, 5.)

*

Čím jest ocet zubům a dým očím,
tím jest lenivý těm, kteří poslali ho. (10, 26.)

*

Kdo svou zemi vzdělává, má mnoho chleba,
kdo však za nicotou se honí, je blázen. (12, 11.)

*

Ruka přičinlivých stává se paní,
lenivá však robotnicí. (12, 24.)

*

Nenajde člověk lenivý žádného zisku,
statek však pilného vyváží (jen) zlato. (12, 27.)

*

Chce a nechce se člověku lenivému;
ale touha pilných splněna bude. (13, 4.)

*

Cesta lenivých je takřka zatarasena trním,
(ale) cesta spravedlivých překážek nemá.
(15, 19.)

*

Na podzim nechtělo se lenochu orat;
i bude v létě hledat, ale nenajde. (20, 4.)

*

Šel jsem kolem pole člověka líného
a kolem vinice muže pošetilce;
hle, všecko porostlo kopřivami,
trní přikrylo plochu jeho,

ohrada kamenná zbořena byla.
Když jsem to viděl, dobře jsem uvážil to,
a z toho příkladu vzal jsem si poučení:
„Maličko," dím si, „podřímneš, maličko pospíš,
maličko (ještě) složíš ruce v lůžku,
i přijde na tebe jako kurýr bída,
a nouze jako muž ozbrojený". (24, 30—34.)

*

Mraky a vítr, ale žádný déšť z nich —
hory, doly sliboval, ale nic nedal. (25, 14.)

Jak přijímati pokárání:

Domlouvá-li kdo posměvači, dochází hanby,
a kdo kárá bezbožného, (dojde) necti.
Nekárej posměvače, sic na tě nevražit bude;
pokárej moudrého, i bude tě milovati.
Moudrému dej poučení, i bude moudřejší;
pouč spravedlivce, i bude rozumnější. (9, 7-9.)

*

Člověk, který miluje kázeň, miluje moudrost,
kdo však nenávidí domluvu, nemoudrý jest.
(12, 1.)

*

Blázen pokládá za přímou svou cestu,
ale kdo je moudrý, slyší rady. (12, 15.)

*

Blázen směje se kázni otce svého;
kdo však dbá domluvy, moudřejší bude. (15, 5.)

*

Tvrdá důtka tomu, kdo opouští cestu života;
kdo má domluvu v nenávisti, zhyne. (15, 10.)

*

Kázeň kdo zamítá, pohrdá svým životem;
ale kdo přijímá domluvu, nabývá moudrosti.
(15, 32.)

*

Více prospívá domluva u moudrého,
nežli sto ran u pošetilého. (17, 10.)

Jazyk:

Mnoho mluvení nebývá bez hříchu;
proto kdo zdržuje rty své, je rozumný. (10, 19.)

*

Nenávist ukrývají ústa lživá,
a kdo roznáší klepy, nemoudrý jest. (10, 19.)

*

Stříbro ryzí jest jazyk spravedlivcův,
ale srdce bezbožných nestojí za nic.

Rty spravedlivého vyučují mnohé,
pošetilci však nerozumem hynou. (10, 20. 21.)

*

Ústa zbožného vydávají moudrost,
jazyk (však) převrácený vyhlazen bude. (10, 31.)

*

Pohrdá svým bližním, kdo nemá rozum,
ale člověk moudrý mlčí. (11, 12.)

*

Utrhač obchází a tajnosti vyzrazuje,
spolehlivý však tají, co mu přítel byl svěřil.
(11, 13.)

*

Kdo hlídá ústa svá, ostříhá života svého;
prostořeký však pocítí, co zlé jest. (13, 3.)

*

V ústech blázna je metla na jeho pýchu;
ale rty moudrých jsou ochranou jim. (14, 3.)

*

Člověk nemoudrý dělá si pošklebky z hříchů;
mezi zbožnými je však blahovůle. (14, 9.)

*

Každá práce odměněna bude hojně,
ale kde mnoho slov, tam často bývá nouze.
(14, 23.)

*

Odpověď vlídná krotí hněv;
(ale) řeč tvrdá budí vztek. (15, 1.)

*

Jazyk pokojný strom života jest;
nezřízený však poraňuje duši. (15, 4.)

*

Mysl zbožného přemýšlí, má-li odpovědět;
(ale) ústa bezbožných zlé (řeči) chrlí. (15, 28.)

*

Ten, kdo prve odpovídá nežli vyslechne,
ukazuje, že je blázen a hanby hoden. (18, 13.)

*

Ovoce úst člověkových plno bude jeho nitro;
co se urodí na rtech jeho, bude ho nasycovat.
(18, 20.)

*

Smrt a život ve své moci má jazyk;
kdo ho rád užívá, jíst bude ovoce jeho. (18, 21.)

*

Třebas bylo zlata a množství drahokamů;
ale nádoba vzácnější - rty rozumné. (20, 15.)

*

Tajnosti vynáší, kdo utrhá, kudy chodí;
proto k tomu, kdo příliš otvírá ústa, se nedruž.
(20, 19.)

*

Úst svých kdo ostříhá a jazyka svého,
ostříhá od úzkosti své duše. (21, 23.)

*

Jablka zlatá na stříbrné půdě -
slova promluvená v pravý čas. (25, 11.)

*

Dojde-li dříví, uhasne oheň;
kde není klevetník, tichnou sváry. (26, 20.)

*

Jako bys polil stříbrnou pěnou nádobu z hlíny,
jsou rty bubřící (láskou) a při tom srdce zlé.
(26, 23.)

Prozřetelnost Boží:

Hradbou jest poctivci prozřetelnost Páně,
ale postrachem těm, kteří činí zlé. (10, 29.)

*

Nezarmoutí zbožného nehoda žádná,
ale bezbožní budou mít neštěstí plno. (12, 21.)

*

Kdo se dá poučit (Božím) slovem, najde štěstí;
a blaze tomu, kdo důvěřuje v Hospodina.
(16, 20.)

Pokora a pýcha:

Kde pýcha, tam také zahanbení,
ale kde pokora, tam moudrost. (11, 2.)

*

Mezi pyšnými ustavičně jsou sváry;
ale rozvážní spravují se moudrostí. (13, 10.)

*

Pohromu předcházívá pýcha,
a před pádem bývá duše zpupná. (16, 18.)

*

Lépe ponižovati se s poníženými,
nežli děliti se o kořist se zpupnými. (16, 19.)

*

Lépe potkat medvědici, jíž vzali mladé,
nežli blázna, který si zakládá na své hlouposti.
(17, 12.)

*

Zítřejškem se nechlub,
nevěda, co ten den zplodí. (27, 1.)

*

Pro tři věci chvěje se země,
a čtvrté nelze jí snésti:
Pro otroka, když se králem stane,
pro blázna, který oplývá blahobytem,
pro ženu zapuzenou, vdá-li se znova,
a pro děvku, která zdědí místo své paní.
(30, 21—23.)

Poctivost:

Váha falešná ohavnost jest Pánu,
ale závaží pravé jest záliba jeho. (11, 1.)

*

Poctivost spravedlivých jest jim vůdcem,
ale zvrácenost zvrhlých jest jim škůdcem.
(11, 3.)

*

Spravedlnost poctivcova rovná mu cestu,
ale pro bezbožnost svoji padá bezbožný. (11, 5.)

*

Ohavná Pánu jest cesta bezbožného;
kdo však jde za právem, jest miláček jeho.
(15, 9.)

*

Chutná člověku chléb zjednaný nepoctivě,
konec konců však má plná ústa kamení. (20, 17.)

*

Kdo (jinému) jámu kopá, (sám) do ní padá,
a kdo valí kámen, bude ním zavalen. (26, 27.)

Lakomství:

Když umře bezbožný, nemá již naděje žádné,
po čem baží hrabiví, po tom je veta. (11, 7.)

*

Kdo se spoléhá na své bohatství, padne,
zbožní však jako list zelený rozplodí se. (11, 28.)

*

Lépe mít málo a báti se Hospodina,
než mnoho pokladů - a ne spokojenosti. (15, 16.)

*

Boří svůj dům, kdo se žene za lakotou;
ale kdo nenávidí úplatky, živ bude. (15, 27.)

*

Lépe mít maličko, ale spravedlivě,
než velké příjmy, ale nepoctivě. (16, 8.)

*

Co je plátno bláznu bohatství míti,
když si moudrosti koupiti nemůže? (17, 16.)

*

Poklady kdo shromažďuje jazykem lživým,
žene se zběsile za ničím v osidla smrti. (21, 6.)

*

Chudého kdo tiskne, by rozmnožil bohatství své,
sám bude nucen dát bohatšímu, a bude strádat.
(22, 16.)

*

Nedotýkej se mezníků osiřelých,
na pole, jež patří sirotkům, nevstupuj;

neboť Obhájce jejich je silný,
ont při jejich povede proti tobě. (23, 10—11.)

Nemravnost:

Kroužek zlatý ve chřípích svině,
žena sličná, ale nemravná. (11, 22.)

*

Žena zdatná jest koruna muže svého,
ale (jak) hnis v jeho kostech hanebnice.
(12, 4.)

Pravdomluvnost:

Rty, jež pravdu mluví, trvají věčně,
ale chvilku toliko jazyk lživý. (12, 19.)

*

Ohavností Pánu jsou rty lživé,
ale ti, kdo činí poctivě, líbí se jemu. (12, 22.)

*

Svědek falešný neujde trestu;
a kdo lež mluví, neuteče. (19, 5.)

*

Házený oštěp a meč a střela ostrá —
člověk, jenž proti bližnímu křivě svědčí.
(25, 18.)

Výchova:

Kdo šetří metly, nenávidí syna svého;
ale kdo ho miluje, záhy jej kárá. (13, 24.)

*

Bláznovství spjato je se srdcem pacholete;
ale metla kázně vyžene je. (22, 15.)

*

Neodpírej pacholeti kázně;
neumřeť, budeš-li je mrskati metlou.

Ty je metlou mrskati budeš,
a jeho život vytrhneš peklům. (23, 13. 14.)

*

Metla a pokárání uděluje moudrost;
chlapec však ponechaný své vůli, je na hanbu matce. (29, 15.)

Sebevýchova:

S moudrými kdo chodí, moudrý bude;
(ale) přítel bláznů bude jak oni. (13, 20.)

V srdci, jež pamatuje, jak cítilo hořkost,
k radosti se nepřidruží pýcha. (14, 10.)

Život těla je srdce zdravé;
kostižer (však) náruživost. (14, 30.)

Lépe je být trpělivým nežli obrem;
lépe ovládati sebe než dobýti města. (16, 32.)

Mysl veselá činí, že člověk kvete;
(ale duch smutný vysušuje kosti. (17, 22.)

Kde není rozvaha mysli, tam není blaho;
a kdo kvapem se rozbíhá, klopýtá. (19, 2.)

Je přísloví: S cesty, kterou dá se jinoch,
ani když zestárne, se neuchýlí. (22, 6.)

*

Nebratři se s člověkem hněvivým,
aniž obcuj s mužem prchlivým,

abys snad nenaučil se mravům jeho,
a tak život svůj neohrozil. (22, 24. 25.)

*

Vyžraný zub a noha vrávorající
je důvěra v člověka nevěrného v den tísně,
(kdo v něho doufá), ztrácí plášť v době mrazu.
(25, 19.)

Lepší rány od toho, kdo tě miluje,
než lstivé polibky toho, kdo ti nepřeje. (27, 6.)

Pro děti:

Syn moudrý radost činí otci,
člověk však blázen pohrdá matkou. (15, 20.)

*

Otci svému kdo zlořečí, nebo matce,
toho svíce v husté tmě zhasne. (20, 20.)

Zbožnost:

Vyjev Hospodinu skutky svoje,
a tvé plány se ti zdaří. (16, 3.)

*

Oheň zkouší stříbro, pec zlato,
a srdce lidí zkouší Hospodin. (17, 3.)

*

Neříkej (si): „Odplatím se za zlé“;
doufej v Hospodina i pomůže ti. (20, 22.)

*

Svíce Hospodinova je lidská duše,
která proniká všecky kouty srdce. (20, 27.)

*

Každému zdá se být cesta jeho přímá;
ale Hospodin váží srdce. (21, 2.)

*

Není moudrosti, není opatrnosti,
není rady proti Hospodinu. (21, 30.)

*

Vstane zbožný třebas by sedmkrát padl,
ale bezbožní v neštěstí zůstanou ležet. (24, 16.)

*

Bezbožný utíká, ačkoliv ho nikdo nehoní;
zbožný však jako lev jest bezpečen, beze strachu. (28, 1.)

*

Odvrací-li kdo uši, by neslyšel zákona,
toho (i) modlitba bude ohavností. (28, 9.)

*

Kdo své hříchy tají, nebude mít štěstí;
kdo však je vyzná a nechá jich, milosrdenství dojde. (28, 13.)

*

Kdo se bojí lidí, snadno padne;
ale kdo doufá v Pána, bezpečen bude. (29, 25.)

*

Každé slovo Boží je ryzí,
štít je těm, kteří doufají v něho,
nepřidávej nic k jeho slovům,
aby tě neusvědčil, že lhář jsi. (30, 5. 6.)

Střídmost:

Bujná věc jest víno a bouřlivá opojení;
kdokoliv si libuje v nich, nebývá moudrý. (20, 1.)

*

Kdo si libuje v hodování, zchudne;
a kdo rád víno a voňavky, nezbohatne. (21, 17.)

*

Kdo bude bědovat, kdo sténat?
Kdo mít hádky? Kdo bude v jámě?
Kdo bit bude bez příčiny?
Komu zčervenají oči?

Zda ne těm, kteří vysedávají u vína,
číše velmi pilně vyprazdňují?

Nehleď na víno, kterak se červená,
kterak se stkví jeho barva v poháru;
vchází dolů přelahodně,

ale naposled uštkne jako had,
a jako ještěr rozstříkne jed.
Oči tvé viděti budou ztřeštěné věci,
a tvé srdce bude zběsile mluvit.

Budeš jako ten, kdo spí na širém moři,
jak spící řidič lodi, jenž ztratil veslo.

A řekneš: „Bit jsem byl, ale bez bolesti;
smýkalo to mnou, ale já jsem nic necítil;
jak se vyspím, budu zas vína hledat!"
(23, 29—35.)

*

Nepopřávej králům, Lamuele,
nepopřávej králům vína;
neníť žádného tajemství, kde vládne opilství;
aby snad pijíce nezapomněli práva,
a pře lidí ubohých nezkroutili. (31. 4. 5.)

Žena:

Lépe míti příbytek na střeše v koutku,
nežli se ženou svárlivou dům celý. (21, 9.)

*

Lépe míti bydlo v kraji pouště,
nežli se mrzet se ženou hašteřivou.
(21, 19.)

*

Zdatnou ženu kdo nalezne?
Nad skvosty z daleka cenu má.

Manžel na ni se spoléhá,
o zisk nemá nouze.

Prospěch mu činí, ne škodu,
v každý den života svého.

Pečuje o len a vlnu,
pracuje radostnou rukou.

Jest jak obchodní koráb,
z dálky jenž dováží chleba.

Když ještě noc je, vstává,
rozdává stravu své rodině,
služebným svým jídlo.
Na pole myslí — a koupí je;
z výtěžku rukou svých vinaří.

Ovijí šilou svá bedra,
uplatňuje své rámě.

Vidí, že sladký je zisk její,
nehasne v noci jí světlo.

Ruce své na kužel klade,
prsty pak třímají vřeteno.

Ruku svou otvírá nuznému,
dlaně své vztahuje k chuďasu.

Sněhu se pro svůj dům nebojí,
jeť všecek oblečen dvojmo.

Koberce hotoví sobě,
kment a purpur šat její.

Vážen je ve branách muž její,
když sedí s předními kraje.

Vyrábí, prodává plátno,
pásy dodává kupci.

Vliv a čest její roucho jest,
s úsměvem v budoucno patří.

Ústa svá otvírá v moudrosti,
učení vlídné má na rtech.

Pátrá, co v domě se děje,
chleba bez práce nejí.

Rostou jí děti a ctí ji,
roste i muž její a chválí ji:

„Mnoho žen vedlo si zdatně,
tys je (však) předstihla všecky!"

Klamavá, prchavá krása jest;
která se bojí Pána,
té ženě přísluší chvála.

Dejte jí z jejího zisku,
skutky ať slaví ji ve branách! (31, 10-31.)

Důvěra v lidi:

Vyžraný zub a noha vrávorající,
je důvěra v člověka nevěrného v den tísně;
— kdo v něho doufá, ztrácí plášť v době mrazu.
(25, 19. 20.)

—

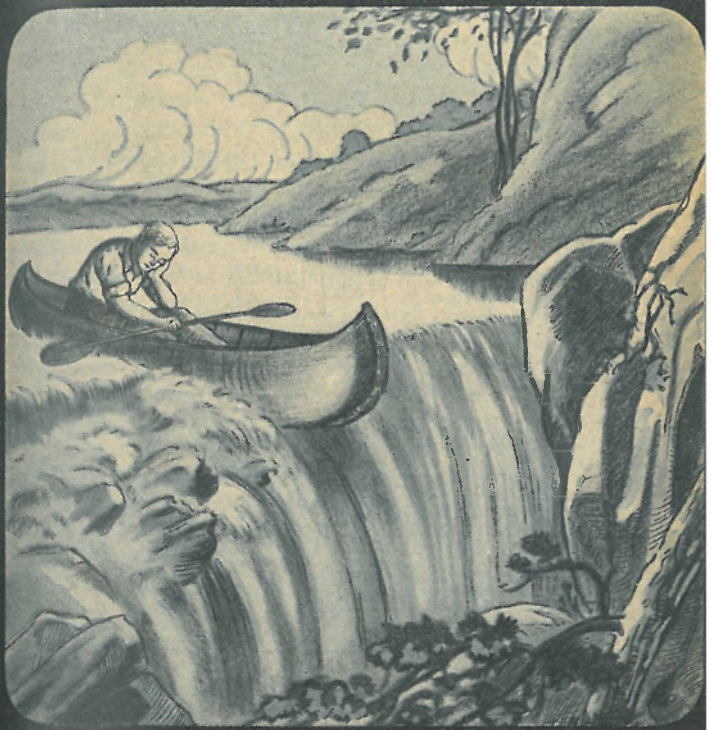
Imprimi potest. Pragae 8. Mai 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 7724. Olomucii. die 10. Mai 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. v Hlučíně. - Tiskla Typia, M. Ostrava, Těšínská 21. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch

ŽIVOTEM č. 304

CENA 50 hal

Neodkládej!

„Probuď se, jenž spíš, a povstaň z mrtvých a zasvítne ti Kristus." (Ef. 5, 14.)

Pozdě!

Hrozný je obrázek na titulní stránce. Na řece nad vodopádem vidí lidé loďku a v ní člověka, an spí. Proud řeky loďku žene k vodopádu. Lidé hrůzou trnou, volají na spícího, křičí, střílejí, aby jej probudili — ale nadarmo.

Loďka se žene rychleji a rychleji, — tu v posledním okamžiku člověk se probouzí, chopí se vesla, — avšak je pozdě, neodolá dravému proudu, řítí se do propasti.

To je obraz hříšníka, který odkládá s pokáním.

Není horšího slova, jež vnuká zlý duch hříšníkům než slovíčko: **později!** — Později, — máš ještě čas se obrátiti. Později, až onemocníš, až se přiblíží smrt. Pak se můžeš obrátiti k Bohu a činiti pokání.

*

Chceme v tomto spisku ukázati, že odklad s pokáním je:

I. urážkou Boží,
II. pošetilostí,
III. nebezpečím.

I. Urážka Boží.

Mluví-li se o odkladu s pokáním, lidé obyčejně myslí jen na nebezpečí, které jim hrozí. Avšak neuvažují, jakého bezpráví se dopouští vůči Bohu. A přece právě tato křivda proti Bohu je příčinou jejich záhuby.

Dvě pravdy nám objasní bezpráví hříšníka, nechce-li se obrátit k Bohu.

První pravda jest: Bůh nás stvořil z čisté lásky k nám. On sám praví: „Věčnou láskou miloval jsem tebe."

Druhá pravda je: Bůh zázrakem své všemohoucnosti udržuje nás na životě. Lékař řekl: „Uvažujeme-li, kolik je třeba, aby všechny části těla, plíce, srdce, cévy, žaludek atd. jen pět minut řádně spolu pracovaly, musíme uznati, že každá minuta našeho života je novým zázrakem Božím."

Z těchto dvou pravd plyne nezbytný závěr: Bůh má právo na náš život, má právo bezpodmínečné a výlučné na každý den, na každou hodinu, na všechny naše síly a schopnosti, na všechny naše práce, na náš rozum, na naši vůli.

Krádeže na Bohu se dopouští, kdo by mu odepřel jen jednu vteřinu svého života.

Jaké krádeže se však dopouští ten, kdo celá léta, ano desetiletí trvá v hříchu a nekajícnosti? A této krádeže se dopouští člověk na svém největším dobrodinci!

Jaká potupa Boží je odkládání s pokáním! Hříšník praví takřka Bohu: „Čekej pěkně, až se mi bude chtíti.“ Hříšník dává své mládí, svou nejlepší sílu ďáblovi, zbytek však, kosti, chce dáti Bohu.

Jaké nevěrnosti se dopouští hříšník! Boj je život lidský. Křtem svatým jsme byli přijati do armády Kristovy. Ve sv. biřmování jsme byli pasováni na rytíře Ježíše Krista. Věrnost jsme přísahali Jeho praporu.

Kristus praví: „Kdo není pro mne, proti mně jest.“ (Luk. 11, 23.) A co činí hříšník? Zahazuje zbraně, zrazuje svého vůdce, a přechází k nepříteli. To by už stačilo odsouditi vinníka k smrti. Vojevůdce však je milosrdný, nabízí bídnému zrádci milost, když se jenom vrátí. Hříšník však odpovídá: „Ne, až zestárnu, pak se obrátím, zatím zůstanu u tvého nepřítele a budu bojovati proti tobě.“ — Nezasluhuje takový voják největšího trestu? —

Proto praví Duch svatý:

Neříkej: „Smilování Páně veliké jest,
smiluje se nad množstvím hříchů mých.“
Neboť jako milosrdenství, i hněv náhle přichází od něho,
ale na bezbožnících spočine jeho hněv.
Neprodlévej obrátit se k Pánu,

aniž odkládej (s tím) den ode dne.
Neboť náhle přijde hněv jeho
a v čas trestu zahladí tě. (Sir 5, 6.—9.)

II. Pošetilost.

Dejme tomu, že máš uloženy peníze v bance. Banka však ti nedává úroků, naopak, každý rok ti strhne část z kapitálu. — Přítel ti radí: „Vezmi peníze z banky a ulož je v jiné, poctivé!“ Ty však bys řekl: „Ne, ještě je — čas!“ Jaký by to byl rozum? —

Dejme tomu, že bys onemocněl. Máš přítele lékaře. Ten ti vzkazuje: „Přijdu k tobě. Prohlédnu tě zdarma. Dám ti léky zdarma. Ničeho se neboj!“ — Ty bys však dobrému lékaři odpověděl: „Ne, ještě je čas!“ — Nemoc se horší. Lékař podruhé ti nabízí svou pomoc, a ty zas odpíráš. — Myslíš, že až bude nejhůř, pak že lékař přijde a ti pomůže?

Každý hříšník je jako nemocný! Dnes ti nabízí božský Lékař svou pomoc. Zdarma tě chce uzdraviti. Odmítneš? —

Ještě jeden příklad: Kočí jede s kopečka. Napřed pomalu, avšak čím dál tím rychleji. Kočí nebrzdí. „Mám ještě čas!“ Tu najednou je s povozem u propasti, chce zadržeti, ale není mu možno! — Cesta hříchu je cesta dolů do propasti. Zadrž, pokud je čas. —

Moucha a pavouk. Ďábel to dělá s duší hříšníka jako pavouk s ubohou mou-

chou. Napřed ji spoutá jednou nitkou, ale čím dál tím více nitek přede kolem ní. Z jedné nitky by se mohla snad ještě vysvoboditi. Bude to možné až sto nití ji spoutá? — Ty, ubohý hříšníku, později se spíše vysvobodíš z pout zlého ducha?

Počkám, jak to dopadne.

Mluvil jsem jednou s člověkem o věcech náboženských. Uznával, že jest Bůh, že je věčnost, že člověk má duši. Když jsem však od něho žádal, aby napravil svůj život, aby se odvrátil od hříchu a obrátil se k Bohu, jinak, že mu hrozí věčné zavržení, odpověděl: „Počkám, jak to dopadne.“ —

Hrozné to slovo! Představte si člověka, ležícího na kolejích. Vy jej upozorňujete na nebezpečí života, vlak už se blíží, ale onen blázen si nedá říci a dává vám stále stejnou odpověď: „Počkám, jak to dopadne.“

Ze schůze ďáblů.

Stará pověst vypravuje, že Lucifer pořádal schůzi svých druhů, aby se poradili, jak nejlépe dostati lidi do svých tenat. Jeden z ďáblů se chlubil: „Vypravoval jsem lidem, že není Boha a věčnosti, že není rozdílu mezi hříchem a ctností a že může každý žíti, jak chce.“ — Odpověděl však Satan: „To málo

pomůže; neboť každý člověk slyší ve svém srdci hlas, který mu praví opak toho; tímto hlasem poučen ví člověk, že je Bůh a věčnost, že je rozdíl mezi hříchem a ctností, a že je věčný trest. Jen málo jsi dosáhl." — Vystoupil jiný a řekl: „Namlouval jsem lidem, že to, co církev hlásá, není pravda; že církev jest jen výmysl lidský, a nikdo že není povinen jí poslouchati." Ďáblí tleskali svému druhovi. Satan však řekl: „I tvoje lest nám málo pomůže. Církev stojí jako skála v bouřích tolika staletí a tím dokazuje, že jest od Boha. Mnozí lidé poznají, že lžeš." — Žádný z pekelníků se už neodvážil chlubiti se tím, co vykonal. Až nakonec přec ještě jeden povstal a řekl: „Začal jsem to jinak a docílil jsem krásných úspěchů. Ponechal jsem lidem víru v Boha a ve věčnost; ale stále jsem jim vnukal myšlenku: „K tomu všemu máš ještě čas; dnes na tyto věci ještě nemusíš mysleti." — Vůdce pekelný jásal: „To je to, tys našel prostředek pravý; tys to udělal nejlépe. To je ta veliká síť, do které nachytáme nejvíce duší. — „Později".

„Důležité věci zítra."

Archias byl král Thebanů ve starém Řecku. Nepřátelé mu záviděli a proti němu se spikli. Přítel jeho se dověděl o jejich úkladech a poslal Archiasovi zprávu, jaké nebez-

pečí mu hrozí. Posel odevzdal dopis se slovy: „Přítel tvůj tě zapřísahá, abys tento dopis ihned přečetl, neboť jedná o důležitých věcech.“ Archias se usmál a odložil dopis řka: „Důležité věci zítra.“ A pak šel na ples, ke kterému už byl uchystaný. Na plese však byl zavražděn. Druhého dne se nalezl dopis, v němž stála výstraha, aby na ples nechodil, že mu tam hrozí nebezpečí života. Avšak už bylo pozdě. — Proto neříkej: Důležité věci zítra, nýbrž: důležité věci dnes, důležité věci hned!

Starý židovský rabín říkával, že každý člověk se má obrátiti aspoň den před smrtí. Jelikož však neví, kdy tento den bude, má ještě dnes činiti pokání.

„Bděte, neboť nevíte dne ani hodiny!“ (Mat. 25, 13.)

Pojď k Spasiteli, pojď ještě dnes,
své srdce jemu k oběti nes!
On s trůnu svého, kde věčný ples,
tak sladce volá: Pojď!

„Sláva, sláva,“ duše zaplesá,
pod jhem hříchu že již neklesá.
Ó Pane, vstříc mi pojď, vstříc mi pojď,
ó Pane, vstříc mi pojď!

Pojď, kdo jsi koli, jest blízko Pán,
on za nás všecky v oběť byl dán,
mile zve k sobě nás ze všech stran;
ó slyš a věř a pojď!

Pojď, dítko milé, ten sladký hlas
i tebe zve, pojď, dokud je čas,
kdož ví, zda zítra ozve se zas,
ó nemeškej a pojď!

Hle, Spasitel již spěchá ti vstříc,
ó rci, kdo tě kdy miloval víc?
Krví svou viny obrací v nic,
a s kříže volá: Pojď!

„Bratři, napomínáme vás, abyste nepřijímali milosti Boží nadarmo. Neboť praví: V čas příjemný vyslyším tě, a v den spasení pomohu tobě. - Aj nyní jest čas příjemný, aj nyní jest den spasení.“ (2. Kor. 6, 1.—2.)

Hřích zatemňuje rozum, otupuje srdce a zeslabuje vůli. — Jak může hříšník očekávati, že později se s menší námahou vysvobodí z pout hříchu? —

Co byste řekli cestujícímu, jenž má nebezpečnou cestu před sebou, ale sedí v hospodě a popíjí s kamarády. Když mu domlouváte, odpovídá vám: „Počkám, až bude úplná tma, pak se dám na cestu.“ — Tak pošetile jedná hříšník, který doufá, že se později obrátí.

Hanibal,

vojevůdce karthaginský, táhl proti Římu. Za nesmírných obtíží prošel Alpami, zvítězil nad vojskem římským. Avšak po prvním úspěchu se oddal rozmařilému životu, v domnění, že

již nemůže prohráti. Když však Římané učinili protiútok, a on viděl, že je zle, zvolal: „Když jsem mohl, nechtěl jsem. Nyní, kdy bych rád chtěl, nemohu.“ —

Nešťastný křesťan, jenž takto bude musiti mluviti v hodině smrti. (Spirago.)

K zasmání.

Misionář P. Weninger T. J. vypravuje: Jednou jsem jel na lodi kanálem od Fort Wayne do Toleda. Najednou jsme viděli jelena ve vodě. Kapitán se tázal: „Nemá nikdo pušky?“ Mladý muž se hlásil: „Já mám pušku. Já jelena zastřelím!“ Ihned spěchal pro pušku, namířil na jelena, ale nestřelil. Jelen vylezl z vody, a mladý muž ještě míří; jelen zmizel v houští, a jinoch ještě míří. Voláme na něj: „Proč nestřílíš?“ — Odpověď byla: „Chtěl jsem jej střeliti dobře!“ — Dost je takokových lovců mezi křesťany.

Nevyléčitelná rána.

Příklad, jak vůle hříchem zeslábne: Mladý šlechtic přišel do města Alkaly k Alfonsu de Kastro, znamenitému theologu, o poradu a útěchu. Vypravoval: „Před nedávnem jsem byl ve společnosti vznešených lidí. Přišla řeč na velice ctěnou dámu šlechtického rodu. Všichni ji chválili pro její dobré vlastnosti, její šlechetnost a její ctnosti. Já jsem

se však usmál a tvrdil jsem, že to není pravda, ano nakonec jsem se chlubil její přízní. Co jsem však řekl, bylo vylhané, a nyní mi dělá svědomí výčitky. Proto vás prosím o radu." — Alfons mlčel několik okamžiků a pak odpověděl: „Pane, rána vaše je nezhojitelná. Propadl jste věčnému zavržení." — Ohromen touto odpovědí odešel šlechtic a hleděl všemi možnými způsoby se rozptýliti, avšak nepodařilo se mu to. Svědomí ho trápilo ve dne v noci. Konečně se odhodlal a jel do města Salamanky, aby se tam otázal slavného profesora theologie. Když mu všecko vypravoval, potěšil ho profesor a řekl: „Ačkoliv mám velikou úctu před vědomostmi Alfonsa de Kastro, přec vás mohu ujistiti, že Bůh nikoho nezavrhuje na tomto světě, a že z každého hříchu lze obdržeti odpuštění." — Jinoch si oddechl a řekl: „Dobře, uložte mi pokání sebetěžší, rád je vykonám, když jen obdržím odpuštění." — Profesor odpověděl: „Není třeba zvláštního pokání. Jenom jděte k těm osobám, před kterými jste potupil onu dámu, a řekněte jim, že to, co jste tehdy tvrdil, není pravdou, že jste ji bez důvodu podezříval, a že litujete oné pomluvy." — Tu však vyskočil mladý šlechtic, zaťal pěst a skřípěl zuby a zvolal: „Ne, to nikdy neudělám, tím bych zničil svou čest a své dobré jméno!" — „Nuže," odvětil profesor, „pak musím uznati, že Alfons de Kastro měl pravdu; ano, pane,

vaše rána je nezhojitelná; propadl jste věčnému zavržení.“

Kardinál u umírajícího.

Příklad, jak hřích zatemňuje rozum. Za časů sv. kardinála Roberta Bellarmina slyšel muž kázání o dokonalé lítosti, že úkonem této lítosti se odpouští hříchy i když se z nich již nemůžeme zpovídati. Místo, aby ho dobrota Boží pohnula k pokání, zatvrdil srdce své a umínil si, že bude hřešiti, avšak na konci života, že vzbudí dokonalou lítost a přijde do nebe. Vskutku vedl hříšný život. Onemocněl vážně, blížila se smrt. Světec navštívil nemocného a prosil jej, aby se dal zaopatřiti. Umírající však odmítl. Když viděl kardinál, že slova jeho jsou marná, vybídl umírajícího, aby aspoň vzbudil dokonalou lítost. Ten však odpověděl: „Nevím, co to jest, nevím, co mluvíte.“ Odvrátil se a tak umřel v zatvrzelosti.

Sv. Pavel píše takovým zatvrzelým hříšníkům:

Pohrdáš bohatstvím Boží dobrotivosti a trpělivosti a shovívavosti nevěda, že dobrotivost Boží vede tě ku pokání?

Podle zatvrzelosti své však a nekajícného srdce svého hromadíš sobě hněv Boží ke dni hněvu a zjevení spravedlivého soudu Božího, jenž odplatí každému podle skutků jeho. (Řím 2, 4.—6.)

Milost — dar Boží.

„Synáčkové moji, nehřešte. Jestli jste zhřešili, čiňte pokání. Ježíš je smírná oběť za hříchy celého světa.“ (1. Jan 2.)

Pokání je velká milost Boží, je dar Boží. Je Bůh povinen tento dar ti dát? Nikdy. Ano, ty si nemůžeš tento dar ani zasloužiti. Můžeš si ho jen vyprositi. Či slyšel jsi, že někdo čím více a čím déle urážel svého dobrodince, tím více dostal od něho peněz? A ty čekáš snad, že Bůh ti dá za nesčíslné hříchy, za každodenní nevděk milost lítosti? Ó, kolik lidí se zklamalo! Odkládáním pokání ztratili milost Boží a na věky zahynuli.

Je Bůh nespravedlivý, nedá-li zatvrzelému hříšníku již více milosti? — Dejme tomu, že ty, milý čtenáři, jsi otcem, a tvůj syn promarnil všechen majetek, který jsi mu dal. Smiluješ se nad ním, položíš mu 50.000 Kč na stůl a pravíš: „Synu! Začni znovu! Doufám, žes už škodou poučen, a že jsi se již naučil zacházeti s penězi. Zde máš 50.000 a hleď, abys si vybudoval novou existenci. Stačilo by ti 30 tisíc, ale dám ti 50 tisíc.“ Syn však odpovídá: „Nepřijímám tyto peníze!“ — „Proč ne?“ — „Chci 100.000.“ — „Proč?“ — „Protože je máš.“ — „Mám je sice, ale ty bys se mohl spokojiti s 30.000 a já ti dám 50.000, není to dost?“ — „Ne, já chci 100.000.“ — „Pak se seber a hledej si jiného otce.“ — Nemá otec pravdu?

Ale tak též má Bůh pravdu, když odepře milost tomu, který milostí jeho pohrdal. Bůh praví u Isaiáše proroka: „Volal jsem a neslyšeli jste mne; vztahoval jsem ruce po vás, a obrátili jste se ke mně zády. — Budete mne volati, a já se budu smáti záhubě vaší.“ A Ježíš Kristus hrozil farizeům, kteří Mu odpírali: „Budete mě hledati, a ve svém hříchu zemřete!“ (Jan 8, 21.)

Pozvání na hostinu.

Za starých časů pozval král své poddané na velikou hostinu, avšak neřekl jim, v kterou hodinu hostina bude. Moudří z nich se ustrojili a sedli si vedle paláce, neboť si řekli: „Ničeho nechybí v domě královském, každý okamžik může býti hostina hotova.“ — Nemoudří však z pozvaných se rozešli a řekli: „Tak rychle hostina nebude hotova, než budeme povolaní, ještě máme dosti času se připraviti a obléci.“

Najednou byl dán rozkaz k hostině, a ti, kteří byli připraveni, vešli do domu královského. Nemoudří však, kteří otáleli, přišli pozdě a byli odmítnuti.

Šalomoun praví: „Dbej toho, aby roucha tvá vždy byla čistá!“ (Kaz. 9, 8.)

Hořící svíce.

Stará pověst vypravuje, že král Alexander postavil na svém dvoře hořící svíci a vyslal

posly do celé říše, aby všem obyvatelům oznámili: „Kdo se dopustil nějakého zločinu proti králi, má přijíti ke dvoru královskému, a pokud hoří svíce, bude mu odpuštěno. Kdo však přijde, když svíce shasne, bude odsouzen k smrti. Když obyvatelé říše to slyšeli, mnozí přicházeli ke králi a prosili o milost, a král jim odpustil. Avšak byli též mnozí, kteří nedbali rozkazu královského a nepřišli. Když však svíce dohořela, byli postaveni před soud, odsouzeni a popraveni. —

Pamatuj na svíci svého života, dnes ještě hoří — ale bude hořeti ještě zítra?

Slova Kristova.

„O tom dni však a hodině neví nikdo, ani andělé nebeští, leč Otec sám. Ale jako bylo za dnů Noemových, tak bude i při příchodu Syna člověka. Jako totiž za oněch dnů před potopou jedli a pili, ženili a vdávali se až do dne, ve kterém Noe vešel do korábu, a nezvěděli, až přišla potopa a zachvátila všecky, tak bude i při příchodu Syna člověka. Budou tehdy dva na poli: jeden bude vzat a jeden zanechán. Dvě budou mlýti ve mlýně: jedna bude vzata a druhá zanechána. Bděte tedy, neboť nevíte, v kterou hodinu Pán váš přijde. To pak vězte: Kdyby hospodář věděl, v kterou hodinu přijde zloděj, bděl by a nenechal by podkopati domu svého. Protož i vy

buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou nevíte. Kdo asi jest ten služebník věrný a opatrný, jehož ustanovil pán jeho nad čeledí svou, aby jim dával pokrmy včas? Blahoslavený jest služebník ten, jehož pán jeho přijda nalezne, že tak činí. Vpravdě pravím vám, že ustanoví jej nade vším statkem svým. Řekne-li však zlý služebník ve svém srdci: „Pán můj otálí přijíti“ a počne-li píti s opilci, přijde pán služebníka toho v den, v který se nenaděje, a v hodinu, kterou neví, a rozpoltí ho a ustanoví díl jeho s pokrytci; tam bude pláč a skřípění zubů.

Tehdy podobno bude království nebeské desíti pannám, které vzavše lampy své, vyšly naproti ženichovi a nevěstě. Pět z nich bylo pošetilých a pět opatrných; neboť pošetilé vzavše lampy své nevzaly s sebou oleje, opatrné však vzaly spolu s lampami také olej ve svých nádobách. Když pak ženich prodléval, zdřímly a usnuly. O půl noci však nastal křik: „Hle, ženich přichází; vyjděte mu naproti.“ Tu vstaly všecky panny ty a upravily lampy své. Pošetilé pak řekly opatrným: „Dejte nám z oleje svého, neboť naše lampy hasnou.“ Opatrné odpověděly řkouce: „Nikoli; nedostalo by se nám i vám; jděte raději ku prodavačům a kupte sobě.“ Když pak šly nakoupit, přišel ženich, a ty, které byly pohotově, vešly s ním na svatbu; i zavřeny jsou dveře. Později přišly také ostatní panny řkouce: „Pane, Pane,

otevři nám". Ale on odpověděl: „Vpravdě, pravím vám, neznám vás!" „Bděte tedy, neboť nevíte dne ani hodiny." (Mat. 24, 36-25, 13.)

„Zanedbal jsem to."

Křesťanský lékař byl povolán k lůžku jinocha. Po prohlídce prohlásil nemocnému otevřeně, že podle lidského odhadu nebude již dlouho žíti. Jinoch se zhrozil, neb neočekával, že je tak blízek smrti a že se musí odebrati na věčnost. Se zoufalým výrazem v obličeji pohleděl na lékaře a vypravil ze sebe: „Zanedbal jsem to!"

„Co pak jste zanedbal?" tázal se lékař. Umírající odvětil: „Já jsem to zanedbal!" — „Co jste zanedbal?" táže se opět lékař. „Pane doktore, zanedbal jsem spasení své duše," odpověděl nemocný. „Nemluvte tak," těšil jej lékař, „upomenete se na onoho lotra na kříži?" — „Ano, to je mi známé, vím také, že nikdy neřekl Bohu: Jdi svou cestou! Avšak já to učinil." Mezitím co se jeho konec přibližoval, pokračoval zoufale: „Kdysi jsem byl probuzen a Bůh mi kladl na srdce, abych se obrátil, ale ďábel mi našeptával: Teď ještě ne; to můžeš později učiniti. Jsi ještě mlád, užívej nejdříve života. Co by si o tobě lidé pomysleli. A já jsem hlasu nepřítele uposlechl, ačkoliv jsem poznal svoji bídu a hříchy, jakož i nutnost obrácení. Zatvrdil jsem se

a zarmoutil jsem Ducha sv., zanedbal jsem přijmouti nabízenou mi milost. Nyní je již pozdě."

Lékař hleděl jej těšiti a poukazoval na mnohé hříšníky, kteří ještě v jedenácté hodině přišli k Spasiteli a nalezli pokoj. Umírající však pravil: „Má jedenáctá hodina se dostavila, když mne Spasitel volal. Zanedbal jsem dobu milosti, spasení jsem zanedbal — nyní je pozdě." Pak se ještě jednou vzpřímil na lůžku, rozhlédl se po světnici, pak zaryl svůj obličej do podušky a v smrtelné hrůze a zoufalství zvolal: „Já jsem to zanedbal!" Po těchto slovech odešel na věčnost. Jak hrozné! Jistě by se mu bylo dostalo milosti, kdyby byl v ni důvěřoval; on však nemohl již uvěřiti.

III. Nebezpečí.

Pravíš: „Mám ještě čas!" — Ale je to pravda? Odkud víš, že máš ještě čas? Kde máš záruku, že budeš živ ještě hodinu? Spasitel volá: „Bděte, neboť nevíte ani dne ani hodiny." A ty pravíš, že máš ještě čas? Jsi slepý? — Kolik těch, co chodili s tebou do školy, již je na věčnosti! Jak mnohý z nich zemřel náhle!

Ještě této noci . . . !

V říjnu r. 1930 vybuchla ve Francii anglická vzducholoď R. 101. Ze 54 cestujících nalezlo 47 smrt v plamenech hořící vzducholodi.

Telegrafista podal ještě půl hodiny před tímto hrozným koncem světu poslední zprávu, která zněla:

„Toho času baví se všichni cestující po výtečné hostině, kouří doutníky a hodlají se odebrati k nočnímu odpočinku."

Ano, všichni obyvatelé R 101 šli spát, aby se však víckrát již nevzbudili!

Hořící loď svítila jako veliká svíce, zběsilá bouře hučela — poslední modlitbu a proudy deště — to byly poslední slzy umírajících, neb smrt přišla tak neočekávaně, že nedopřála jim již času k proléváni slz...

Ano, „po výtečné hostině..." Jen žádný nepokoj, žádné starosti! Allrigth! Vše jest v nejlepším pořádku! I život ve vzducholodi jest uspořádaný. Vždyť loď jest vyzkoušená, ministerstvem vzduchoplavby odvážená, zapečetěná, za dobrou uznána. — Každý veze s sebou silnou šekovou knížku, svoji jízdenku, v pořádku také cestovní pas... nic neschází, ani pohodlí nepohřešují, mají své doutníky... jsou též pojištěni na život... nač tedy se starati? To by přece jen byla pošetilost!

A pak přišla katastrofa. — — —

Uvedená poslední telegrafická zpráva R 101: „Po výborné hostině...“ připomíná mi něco podobného. Tato zpráva se shoduje s řečí velkého pošetilce, kterou nám sám Spasitel vypravuje:

Velký boháč měl mnoho statků a polností, které přinesly bohatou úrodu. I uvažoval: Co mám činiti — nemám místa, kde bych úrodu uschoval? Učiním takto: zbořím staré stodoly a postavím nové, větší. Tam uschovám vše, co mám. Pak řeknu k duši své: „Duše má, nyní máš bohatství na mnohá léta, hoduj, jez a pij a měj se dobře.“ — Bůh však řekl k němu: „Blázne, ještě této noci požádám duše tvé...“

Ještě této noci! — Možná, že v tomto roce... Vždyť nemáme jistoty před smrtí, ani nejsme proti smrti pojištěni!

I loď našeho života pluje v noci. — Necháš duši svou bezstarostně nésti vlnami jako cestující v R 101? Staráš se o výsledek jízdy?

Možná, že smrt také o tobě již podává zprávu: „Po výtečné hostině... odebírajíc se k nočnímu odpočinku... ještě této noci...“

Dej pozor! — Neříkej: proč mi připomínáš nejsmutnější v mém životě? — Chci jen tvé dobro! Chci jen, aby ses nemusel báti před smrtí. —

Čisté svědomí, dobrý život — to jsou nejlepší prostředky proti strachu před smrtí a jediné správné po-

jištění proti ní. Postarej se o čisté svědomí dobrou svatou zpovědí. — Neodkládej.

Už jsi zapomněl?

Když byly u vás misie, misionáři vás učili modliti se před usnutím: „Umříti musím, - ale nevím kdy; - a nevím jak; - nevím kde; - vím však, že bych byl na vždy ztracen - a věčné blaženosti zbaven, - kdybych ve hříchu smrtelném zemřel.

Ó Maria, Matko Boží, - pros za mne hříšného - nyní i v hodině smrti mé. Amen."

Ještě šest hodin?

Francouzský spisovatel Balzac, který napsal mnoho špatných románů, těžce onemocněl. Avšak nedomníval se, že by bylo s ním tak zle, neboť pohled jeho manželky ho uklidňoval. Proto tázal se lékaře: „Milý doktore, nejsem jako ostatní lidé. Nechci býti smrtí překvapen. Mám ještě mnoho před sebou, než dokončím svoji životní dráhu. Chci od vás pravdu, celou pravdu. Jak dlouho, myslíte, budu ještě žíti?" — —

Lékař neodpověděl.

„Pane doktore, myslíte, že jsem dítě? Nemohu umříti jako jiní lidé, jsem veřejnosti dlužen závěť."

„A jak dlouho byste potřeboval k této závěti?“

„Šest měsíců!“ odpověděl Balzac.

„Šest měsíců, šest měsíců?“ Doktor potřásal hlavou.

S bolestí zvolal Balzac: „Vidím, že mi už ani nedáte naději na šest měsíců. Tak ještě šest týdnů?“

Lékař kroutil hlavou.

„Co myslíte, doktore, že ani šest týdnů ne? Bohudíky, cítím se ještě dosti silným. Avšak jsem také ochoten zemříti. Když vaše věda mne neklame, nechci ani sám sebe oklamat. Jak dlouho tedy mohu ještě doufati? Snad — přec — ještě — šest dní?“

Lékař pohnutím nemohl ani promluviti. Konečně řekl: „Milý příteli, nikdo nemůže ručiti ani za hodinu. Někdo, kdo je zdráv, může zemříti ještě před vámi. Vy jste chtěl slyšeti pravdu. Mluvil jste o tom, že ještě chcete napsati závěť pro veřejnost. Nuže tuto závěť nejlépe napíšete ještě dnes. Nečekejte s ní do zítřka.“

Balzac pozdvihl hlavu a řekl: „Tedy — mám jenom — ještě — šest hodin?“

Vyřkl to a byl mrtev.

Zítra?

Na Moravě, není tomu ještě mnoho let, vystavěli rodinný domek. Všecko bylo hotovo.

Nakonec i hromosvod. Jenom jej ještě řádně připojiti. Stavitel praví: „Dnes už je pozdě. Zítra jej připevníme.“ — A co se stalo? V noci se přihnala bouře. Blesk uhodil a domek shořel. — Zítra? Příteli, nevíš, zdali zítra budeš míti ještě čas.

Dva zpovědníky v domě — a umřel bez zpovědi.

O anglickém šlechtici Stewardovi se vypravuje, že žil životem hříšným, avšak měl úmysl, před smrtí dobrou zpovědí se smířiti s Bohem. Aby jej smrt nepřekvapila, měl v Londýně i na svém letním sídle dvorního kaplana, který by jej ihned vyzpovídal. Co se však stalo? Právě když byl uprostřed cesty mezi Londýnem a letním sídlem, ranila jej mrtvice. Tryskem odjeli dva jezdci jeden do města, jeden na letní sídlo pro kněze. Oba ihned přišli. Ale mezi tím šlechtic — zemřel. — Spoléhal na milosrdenství Boží, proto mu Bůh milost nedal.

Námitka.

Pravíš: „Bůh je milosrdný, i lotrovi na pravici dal před smrtí milost, že se obrátil a přišel do nebe. Proč bych nemohl doufati, že též i mně dá milost?“

Milý křesťane, tato myšlenka je od ďábla. Porovnáváš se s kajícím lotrem, avšak zapo-

mínáš, že v různých věcech jste si nepodobni! Onen lotr měl špatné rodiče, a ty? On neslyšel nic o Bohu, a ty? On neměl katechismu v ruce, on neslyšel kázání, on neměl sv. zpovědi, nebyl posílen svatým přijímáním, a ty? — Tehdy na kříži po prvé mluvil k němu Ježíš, a hned se obrátil. Kolikrát již mluvil k tobě?

Chceš-li se porovnávati k někomu, porovnej se k Jidášovi. On, jako ty, slyšel slovo Boží, viděl Ježíše Krista, přijímal jeho milost — a konec? Nechceš-li umříti jako on, slyš dnes hlas Boží, a neodkládej s pokáním!

IV. Příklady pokání.

Sv. Augustin.

Někdy Slovo Boží jako blesk osvěcuje duši a ukazuje jí cestu k novému životu.

Augustin († 430) pil ve svém mládí dychtivě z poháru světských radostí, avšak jeho duše žíznila tím více. Stal se slavným učitelem a řečníkem, avšak jeho srdce zůstalo pusté a prázdné.

Sám píše: „Byl jsem si sám největší záhadou a tázal jsem se duše své: proč jsi smutna a proč kormoutíš mne? — Ona však neuměla odpověděti.“ —

V Miláně začal Augustin choditi na kázání slavného biskupa Ambrože. Oči se mu otevřely a poznal, že předsudky, které měl proti Církvi katolické, nezakládaly se na pravdě. Píše: „Ačkoliv jsem ještě nepoznal, že Církev hlásá Tvoji pravdu, přece jsem již jasně poznal, že neučila tomu, co se jí neprávem vytýkalo."

Avšak duše jeho nebyla ještě zralá k obrácení. Svědomí mu vyčítalo: „Ubohý Augustine, kdyby Bůh v tu chvíli tě povolal k sobě, jaký bude tvůj osud? Vzchop se, dokud je čas!" On však odkládal: „Brzy, brzy, jenom trochu mne ještě nechej!"

Když jednoho dne slyšel vypravovat o životě sv. Antonína poustevníka, byl tím celý rozechvěn. Zvolal: „Neučení povstávají a uchvacují nebe, a my se svou moudrostí bez srdce jak hluboce jsme zapleteni v žádostech těla a krve!"

Utekl z domu do zahrady. Plakal nad sebou, rval si vlasy, bil se v prsa, lomil rukama a volal: „Jak dlouho, jak dlouho ještě? Zítra? Stále zítra? Proč ne dnes? Proč nemá býti v tuto hodinu konec mé hanbě?"

V tom slyšel hlas dítěte: „Vezmi a čti, vezmi a čti!" Bylo mu to jako hlas Boží. Vrátil se do domu a otevřel první knihu, která mu padla do rukou — byly to listy sv. Pavla — a četl — dnešní epištolu:

„Bratři, víte, že jest čas, abychom již ze sna povstali; neboť nyní jest blíže naše spása, než byla, když jsme uvěřili. Noc pokročila, den pak se přiblížil. Odložme tedy skutky temnosti a oblecme se v odění světla. Jako ve dne počestně choďme: ne v hodování a opilství, ne v smilstvu a nestydatostech, ne ve sváru a závisti, nýbrž oblecte se v Pána Ježíše Krista." (Řím. 13, 11—14.)

To byl onen blesk světla Božího, který ukázal Augustinovi cestu k novému a šťastnějšímu životu.

Bože, dej, aby tato slova Ducha svatého též působila na srdce každého čtenáře a též i jemu ukázala, kde je Pravda a Život a Štěstí.

„Tohoto smrtelného hříchu se nedopustím.

Chci vám vypravovati o člověku, který den navštívení Božího poznal, který hlasu Božímu porozuměl a uposlechl. Je to Abaelard († 1142); ačkoliv byl jedním z nejslavnějších učenců své doby, zabředl do hříchu. Jednou měl v noci zvláštní sen, o němž vypravuje ve svém vlastním životopise.

Zdálo se mu, že leží těžce nemocen na posteli. Lékař se již vzdává vší naděje na uzdravení. V ruce drží umírající hromničku a s hlubokým rozechvěním slyší modlitby za

umírající: „Putuj z tohoto světa, duše křesťanká, ve jménu nejsvětější Trojice!“ Studený pot mu vystupuje na čelo. Slyší svůj vlastní smrtelný chrapot. Před jeho zraky se objevuje tolik zlých duchů, kolik hříchů v životě se dopustil. Ďáblové tančí kolem jeho postele a vyhrožují mu, že nedojde věčného spasení. Tu — ještě jedno vydechnutí — a Abaelard je mrtev.

Lucifer, nejvyšší z ďáblů, odnáší duši jeho. Abaelard se sice brání, ale marně. Přicházejí k děsné propasti. Abaelard opět zoufale se namáhá, aby se vyprostil z hrozných drápů pekelného ducha. Ale ďábel ho drží s neodolatelnou silou. Řítí se do otevřené propasti. Rychleji a rychleji. Strach ubohého muže roste až k zoufalství. Konečně Lucifer se zastavuje se svou kořistí. Brána se otevírá, prudce vjíždějí dovnitř. Abaelard stojí se svým přísným průvodcem v pekle.

Moře plamenů je obklopuje se všech stran. Srdcervoucí výkřiky vnikají k jeho sluchu. Rozhlíží se kolem. V plamenech vidí domy s obyvateli, kteří naříkají, pláčí a skřípají zuby. „Kdo zde bydlí?“ ptá se s úzkostlivou zvědavostí. — „Tvůj přítel L.“ — „Jak? Ten je v pekle? — Na světě ho pokládali přec za šlechetného muže? — Jak přísně soudí věčný Soudce!“ — „Ano, to vím sám od sebe,“ odvídá jeho průvodce pronikajícím hlasem. — „Kdo pak zde bydlí po levici?“ — „Slečna

Hypokrita, přec ji znáš?" — „I ta je zde? — Jak je to možné? Jak se sem jen mohla dostati? Za živa byla přec u lidí vážena, a ctěna jako vzorná dívka!" — „Ano, zdání často klame!" odpovídá s posměchem kníže temnosti.

Dětský hlas proniká s naříkáním z jiného ohnivého domu. Plný strachu táže se Abaelard: „Kdo zde bydlí?" — „Malefikus, chlapec z tvého sousedství. Znáš ho?" — „Zajisté, že ano! Ale ten zde přec nemůže býti! Jeho rodiče a učitelé a přátelé o něm vždy jen dobré věci vypravovali!" — „A přece je zde!" — „Proč pak?" — „To je snadné. Ze studu zamlčel ve zpovědi hřích. To jsem já mu vnukl. V tomto hříchu také zemřel."

Kráčí dál hořícími ulicemi. Přilehlé příbytky ukrývají lidi, jež Abaelard znal a jichž si vážil.

„Jak se mi zde povede?" volá celý zoufalý. Stojí u domu, na jehož střeše chybí ještě jeden kámen. „Co to znamená?" táže se. „Kdo zde bydlí? — „Je to tvůj dům." — „Můj dům?" — „Ano." — „A co znamená chybějící kámen?" — „Ještě jeden těžký hřích chybí na hrozné budově tvého života!" — „Ještě jeden smrtelný hřích!" opakuje s hrůzou. Abaelard. —

V tom procitl. — Je to pravda? — Žije ještě? — Byl to jen sen? — Ohmatává své údy. „Bohu díky!" volá. „Jsem ještě živ! — Ještě jeden těžký hřích — a přijdu do pekla

na věky! Ne, to se nikdy nestane! Toho hříchu se s pomocí Boží nikdy nedopustím!"

Se svatou přísahou se pokřižuje, vstává a obléká se, stále pronásledován hroznou myšlenkou na sen. Někdy se mu zdá, jakoby pekelný oheň pálil jeho tělo. Když byl ustrojen, poklekl a vykonal svou ranní modlitbu s takovou vroucností, jaké dosud neznal. S vřelými díky k Bohu, který ho tak hrozně a vážně napomenul, spojuje snažnou prosbu: „Měj slitování, Bože, s ubohým hříšníkem!"

Posílněn a potěšen povstává od modlitby; jde do kostela. Tak vážného jako dnes jej ještě nikdo neviděl. S údivem hledí za ním na ulici jeho spoluobčané. V kostele padá na kolena před Božským Spasitelem a děkuje mu za to, že jej ještě nechal na živu. S příkladnou zbožností je přítomen mši svaté. Ze zkroušeného srdce volá: „Můj Ježíši, milosrdenství!" — Mše svatá je ukončena. V pokoře přikleká jako kajícník ke zpovědnici. Dlouho trvá v rozmluvě se zástupcem Božím ve zpovědi. Bez ostychu a bez lidské bázně vyznává se ze všech svých hříchů a upřímně a otevřeně odkrývá knězi všechny záhyby svého srdce. Kněžské rozhřešení jej opět smiřuje s Bohem. Ó, jak lehko je mu nyní po sv. zpovědi u srdce! „Bohu díky!" tak volá opět a opět z hloubi své duše. A když potom Božský Spasitel ve sv. přijímání k němu zavítal, uzavírá

s Ježíšem svátostným novou smlouvu, vše Mu daruje a prosí Jej za ochranu a milost pro budoucnost. Kdykoliv se mu později vynořil před očima onen hrozný sen, vždy řekl s pevnou rozhodností: „Ne, toho jednoho smrtelného hříchu se již nedopustím!“

Z Ameriky.

Při misiích v městě Williamsport přišel dělník domů a řekl své ženě: „Víš co, misionář je zde, tentýž, kterého jsem již slyšel v Pennsilvanii, o němž jsem ti tolik vypravoval.“ Žena odpověděla: „A tehdy jsi nebyl u sv. zpovědi. Doufám, že to tentokrát napravíš. Už léta mi slibuješ a nejdeš.“ — „Tenkrát půjdu. Ručím ti za to!“ — Avšak den za dnem uplynul, a muž stále odkládá. V předposlední den misií praví žena: „Svatosvatě jsi mi slíbil, že půjdeš ke sv. zpovědi a zas nic! Avšak tentokráte mne nepodvedeš. Hned půjdeš se mnou do kostela a ke sv. zpovědi. Jestli nepůjdeš, nezavolám ti kněze i kdybys umíral.“ — „Dobře, půjdu.“ — „Já půjdu s tebou.“ — „Nač? — Přec vím, kde je kostel!“ — „Ne, chci se přesvědčiti, co učiníš.“ — Jde s ním. U kostela muž zůstal stát a praví: „Jdi domů k dětem!“ — „Ne, dětem se nic nestane. Chci viděti, zdali půjdeš ke sv. zpovědi.“ Šla s ním do kostela, a muž opravdu se vyzpovídal.

Druhého dne v továrně svolal všechny své kamarády a řekl jim: „Přátelé, prosím vás za odpuštění, že jsem se často rouhal Bohu a nadával na Církev. Avšak včera jsem byl u sv. zpovědi a vykonal jsem ji dobře, vykonal jsem zpověď životní. Ani nevíte, jak jsem dnes šťasten. Kdo z vás ještě neby na misiích, ať jde dnes!“

Dvě hodiny později stál onen dělník pod jeřábem. Najednou se provazy přetrhly a celý náklad cukru spadl na dělníka, který byl na místě mrtev.

Žena přišla k misionářovi a vypravovala mu všecko se slzami v očích. Byly to též slzy radosti. „Jak se těším, že den před smrtí jsem jej ještě dostala ke sv. zpovědi.“

Závěr.

„Co mám činiti?“ — Kdo čtením tohoto spisu se cítí ve svědomí znepokojen, ať poslechne vnuknutí hlasu Božího a neodkládá. Hned ať vzbudí **dokonalou lítost** asi těmito slovy: „Bože, tys Láska sama, věčnou láskou jsi mne miloval, a já hříchy svými jsem Tě opustil a urazil. Lituji svých hříchů a chci se s milostí tvou polepšiti a již nehřešiti. Pane, co chceš, abych učinil. Všecko chci vykonati podle tvé svaté vůle.“

Vykonej dobré **exercicie**, v nich promluví Bůh k duši tvé a ukáže ti cestu, po které máš

kráčeti k spáse věčné. (Přečti si brožurky: Exercicie (Životem č. 5) a Blažená samota (Životem č. 137).

Připrav se na **dobrou životní zpověď.** Nejlepší přípravou jsou exercicie. Přečti si také spisy: Nač se zpovídati? (Životem č. 30); Jak se zpovídati (č. 32) a Generální zpověď (č. 239).

Hleď se **vzdělávati ve víře** především dobrou četbou. Sbírka „Životem" ti k tomu poskytuje mnoho látky.

Užívej **pramenů milosti,** zvláště sv. svátostí. Chodívej pravidelně ke sv. zpovědi, a často, možno-li denně, ke sv. přijímání.

To čiň a živ budeš!

Stěhováním z Hlučína jsme utrpěli škodu, ale přes to chceme postaviti nový Exerciční dům. Podporujte novostavbu tím, že odkoupíte naše knihy a brožury, které nabízíme za značně sníženou cenu. Seznam najdete na brož. č. 306, str. 32.

Imprimi potest. Pragae 8. Mai 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. P. Franc. Vošahlík, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 7724. Olomucii. die 10. Mai 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. tamtéž. Odpovědný red. P. R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

ŽIVOTEM č. 305

CENA 50 h

ŠŤASTNÍ POHANÉ?

Úvodem.

Velmi často dnes slýchat věty: Křesťanství učinilo život lidský (svou zásadou o sebezapírání) nešťastným. Pohané žili jako volné, šťastné děti přírody. Cílem života pohanů bylo štěstí pozemské, dle toho si zařídili život co nejpříjemněji. Křesťanství položilo naše štěstí kamsi až za hrob a máme si ho zasloužit strastným životem, samým odříkáním. Jak musíme pohanům záviděť jejich štěstí!

Tyto myšlenky se u nás šíří básní, vědou i pavědou.

Básník Machar svými spisy „Jed z Judee" (t. j. křesťanství), „V záři helenského slunce" a zvláště hojně rozšířenou protikřesťanskou knihou „Řím", se přičinil v neposlední řadě o propagaci pohanství. Na př. o křesťanech v katakombách píše (str. 150.): „Do tmy země zaryli se zde kdysi nevědomci, otroci, barbaři, cizopasníci, všichni zapáleni nenávistí k imperiu a rozkvetlé osobnosti antického člověka." — Jinde píše: „Můj národ má v krvi ještě tolik jedu (t. j. křesťanství), že by se člověk nerozpakoval polovici krve mu vypustit z žil." Dokonce i na př. universitní profesor Dr. Drtina to vytýká v časopise Naše doba (XIII. seš. 1, 2.), že křesťanství učinilo samým sebepřemáháním život lidský trudný. Od něho to přetiskly školní učebnice dějepisu pro měšťanské školy. (Hořčička-Ledr, IV. díl, str. 79.) Tak má být již malým dětem vštěpována nechuť a odpor ke křesťanství a touha po volném životě pohanském.

Z těchto zásad se dnes vyvozují již i důsledky: popírá se závaznost desatera (zvl. se hlásá volnost pohlav. života), popírá se víra v nadpřirozeno, v Boha, milost (nejsou dnes

řídkým zjevem nekřtěné děti), hlásá se dle vzoru římské a řecké antiky kult těla, tělesné krásy a přeceňování sportu. To vše dnes jedině má sytit duši, tím doufají dosáhnout štěstí pohanů.

I. Vředy pohanství.

Snadno se velebí pohanství básníkovi, stojícímu před krásnou sochou římské Venuše. To je však jen chladný mramor. Život byl u pohanů jiný!

Jako dva strašné vředy rozežíraly „krásné" pohanství, jejich kurtost a zvláště t. zv. otroctví.

KRUTOST. Kde je na světě člověk, jenž by měl zajištěno, že neupadne do bídy tělesné či duševní, do nemoci a pod., v níž bude potřebovat soucitu bližního? A pohanství neznalo soucitu vůbec! Milosrdenství nazývá Seneka, římský filosof, nešestí! O dlužnících měl zákon římský ustanovení (Iust. Quint. II, 6.), že věřitelé měli právo rozsekati je na kusy a tělo jejich si rozděliti. V době rozkvětu říše římské za císaře Augusta a později, jak píše dějepisec Mommsen (Řím. děj. III. 528.) byla chudoba nejtěžší hanou a nejhorším zločinem. Pro nemocné a zmrzačené nebylo sebemenšího útulku: chorobinců, chudobinců a nemocnic. Něco takového vůbec neexistovalo. Churavých a věkem sešlých

snažila se společnost co nejdříve zbavit. Řecký Strabo (* asi 63 př. Kr.) popisuje smrt sešlých starců na ostrově Ceos.

Ale přímo otřásající obraz krutosti pohanské nám skýtají zápasiště gladiatorská. Titus dal v Koloseu (obrovské římské divadlo pod širým nebem) pořádat „hry", trvající plné čtyři měsíce, při nichž v zápasech zahynulo 5.000 dravých šelem a 10.000 gladiatorů-zápasníků. Toť jen jediná ukázka těchto častých „zábav" pohanských, vysoce kulturních Římanů. A kdo těm hrám přihlížel? Celý Řím. Císař se svým dvorem, senátoři, rytíři, kněžstvo pohanské, cudné „něžné" panny vestálky, dámy římské i prostý lid. Na 100.000 diváků mohlo koloseum pojmout. Hry zahajovány nábožensky: velekněz usmrtil ke cti boha Joviše živého člověka. Kdo sečte statisíce, většinou úplně nevinných, lidí, jež tu vykrváceli pro zábavu pohanského Říma! — Dole pod zemí zřízeny vedle kolosea svlékárny, t. zv. spoliaria, kde ranění zápasníci svlékáni a dobíjeni od začátečníků — gladiátorů. (Euthanasie!) Kolik bylo v koloseu mezi zabitými a roztrhanými od dravých šelem křesťanů?! Římské katakomby (podzemní pohřebiště křesťanů) mají celkovou délku asi 900 km (délka naší republiky) a počet pohřbených (většinou umučených od pohanů) se odhaduje na 6,000.000! Císař Hadrián dal pobít za jediný den 40.000 křesťanů na „via Appia".

— Císař Klaudius uspořádal jinou zábavu: na jezeře fucínském bojovalo proti sobě sto bitevních lodí s 19.000 muži. Podobné byly námořní bitvy „pro zábavu" pořádané císařem Domiciánem. Bylo to nelítostné vraždění; jen nepatrné části námořníků darován život!

O opěvované pohanství! Kdo se postavil tehdy z pohanů proti tak nelítostnému vybíjení lidí? — Nikdo! Žádný filosof! Naopak to filosofové schvalovali jako školu statečnosti. Nepostavil se proti ani Marc Aurel, císař-filosof, „jehož morálka byla prý stejně vznešená jako křesťanská" — jak píše Em. Peroutka. I M. Aurel dával vraždit křesťany, a dal na pospas jejich těla psům a krkavcům, nedovoloval je pohřbít! To mělo být vítězství ducha?! Ba dal mučit vlastní sestru!

Zvláštní odstavec v líčení krutosti pohanské tvoří otroctví.

OTROCTVÍ. Kolik bylo otroků v době před Kristem? Odhaduje se, že více než 2 třetiny lidstva! Ba známe ještě horší, křiklavější procenta. V době příchodu Kristova bylo v Attice, středu vzdělaného Řecka, 20 tisíc svobodných, plnoprávných občanů a na ně se dřelo v potu a krvi 400 tisíc otroků! Ve Spartě teprve desátý člověk byl svobodný, v Attice, řecké krajině, na dvacet otroků, jeden svobodný! Filosof Plato stav otrocký schvaloval, Aristoteles — slunce filosofů starého světa, učinil dokonce ten stav základem státu.

Museli být otroci, aby se mohlo několik pohanů z jejich potu a krve radovat! — O závidění hodné štěstí pohana — „dítěte přírody“...

Kdo popíše bídu a neštěstí těchto ubohých bytostí — otroků? Nepřehledná stáda otroků postavena na roveň hospodářskému dobytku — jak píše řím. spisovatel Varro. Před zákonem byl otrok věc, nikoliv osoba. „Servus nullum caput habet“, pravil římský zákon. (Inst. I. 16, 4.) Pán mohl prodat otroka jinam, ženu jeho jinam a děti jeho jako tažný dobytek zase jinam. Musil býti ve všem pánu i paní po vůli... Mohl býti od svého pána bičován, ukřižován. Byl-li pán usmrcen, byli všichni otroci vinní i nevinní ukřižováni (Tacitus Annal. XIV.) Otroci stářím sešlí byli buď ubiti neb vysazeni na ostrov k jisté smrti. (Zase euthanasie!) Masem otroků si někdy vypomohli páni v krmení mořských ryb. Na noc žaháněni otroci do podzemních chodeb (ergastula), jako dobytek. — Co bylo proti tomu středověké poddanství a robota?!

Tak. První pohled na pohana „šťastné dítě přírody“. Tohle se tolik chvalořečníkům starého pohanství líbí? Víc než dvě třetiny lidstva zbaveny důstojnosti lidské! Chtějí snad být naši obdivovatelé pohanství znova účastni všech těchto „dobrodiní“ pohanství?

II. Kde je stín, je i světlo.

Než nebylo vše špatné na pohanských národech. Starou hrdinnou Spartu a starý Řím držely při životě mnohé dobré vlastnosti, řekněme přirozené ctnosti. Řím, jedenáct století trvala jeho vláda! Je možno, aby tak mocná říše byla zbudována jen na špatnostech?

Nikoliv. Řekové i Římané v hrdinné době svých dějin byli proniknuti velkou ukázněností, úctou k zákonu státnímu i mravnímu, hlavně v rodině.

Přísný rodinný život.

V prvních dobách Řekové zachovávali v manželství přísné mravy. Euripides píše: „Žíti s jednou ženou — nikoliv s dvěma, jako barbaři činí — to je mrav helenský.“ Na manželství se dívali jako na svazek posvátný. V Iliadě (XXII., 477.) se zdůrazňuje, že bohové řídí uzavírání manželství. Ctnostná dívka je více vážena, takže i chudé se často dostane bohatšího muže a Nausikaa kárá dívky, které se proti vůli rodičů před zasnoubením vtírají do mužské společnosti. (Weiss, Weltgeschichte I, 2. str. 639.) Dokonce přísnost řeckých názorů byla v starých stoletích taková, že zapovídala i po smrti manžela druhé manželství. (Weiss, str. 640.) Dle Iliady (III. 57.) se zdá, že cizoložství bývalo trestáno ukamenováním.

Ještě přísnější byli v rodinném životě Římané. „Celý jejich život se vyznamenával v době královské velkou jednoduchostí a přísností mravů a život obou pohlaví byl přísně od sebe oddělen“, píše Weiss. (str. 1138.) Již od Romula byl v platnosti zákon, že žena byla pro nevěru a opilství pokutována smrtí. Nerozlučnost manželství byla naprostá. Za 520 let nebylo v Římě jediné manželské rozluky, píše Dionys. Halic. II. 25.

Vzpomeňme na vzácné příklady lásky mateřské: matrona římská Kornelia chlubila se svými poklady: dětmi. Matka Grachů!

Těžko stavět hrady, nedrží-li dobře kámen na kameni, — těžko stavět říši, když ani 2, 5, 7 lidí: rodina, spolu pevně nedrží. To chápali dobře tito národové.

A poslušnost zákona!

Třeba neměli Řekové tak propracovaného práva jako později Římané, závaznost rozkazu byla přísná. Známá je strohá kázeň Sparty.

Jak strohé bylo právo v Římě v prvních stoletích, vidíme z této jediné ukázky: Moc otcovská nad synem. U Řeků směl otec nezdárného syna nanejvýš vyhnat z domu a vydědit. Římský otec mohl špatného, neposlušného syna bičovat, uvěznit i konečně zabít. Syn podléhal pravomoci otce po celý život. Třeba byl již státním úředníkem. Před právem otcovým ho nezachránil ani konsul neb tribun. (Weiss 1139.)

Římané dovedli tedy nejen říši organisovat, zákony dávat, ale i zákonů poslouchat — třeba i krutých a nespravedlivých. Možno i poukázat na křesťany. Kdyby se byli vzbouřili a vzbouření se jim nezdařilo, hůř už mučeni býti nemohli, než byli týráni. A byla jich časem většina! — Ovšem u křesťanů působila i víra.

To byly sloupy státu, to byly základy jejich úspěchu: pevný rodinný život a úcta k autoritě.

Líbí se tyto ctnosti dnešním obdivovatelům pohanství? Pravý opak! (Vždyť i křesťan-

ství tyto ctnosti neúprosně žádá.) Velebitelé pohanství nemohou pochopit, že i pohanům se bylo zapírat v mnohých věcech. Kde je pevný řád, tam je i oběť! Bez oběti nelze zachovat pořádek. Když chtějí dva tutéž věc, jeden musí ustoupit. Již Římané znali přísloví, že bez sebezáporu se stává „homo homini lupus" — člověk člověku vlkem.

Co se tedy obdivovatelům pohanství výhradně a jedině na pohanství líbí? Je to:

III. Vrcholná doba rozkvětu pohanství,

doba krásy, pohodlí, volnosti a přepychu!

Jsou to asi 2 století po narození Krista.

Ano — opravdu Řím, císařský Řím i Athény byly pohádky krásy a všeho pohodlí. Podobná nádhera i rozmařilost panovala i v jiných větších městech říše (Antiochia, Alexandria.) Zbytky nádherných starověkých paláců, lázní, cirků a divadel jsou toho svědky. I soukromé domy bohatších Řeků a Římanů zdobeny sloupy a sochami (atria), vně i uvnitř, nešetřilo se mramorem, barvami, ni zlatem. A což teprve budovy veřejné, forum romanum, náměstí mramorem dlážděné, athenský Akropolis, římský Kapitol, chrámy!

A život den ze dne zpříjemňován. Dodnes v Římě i v Ostii zachovány zbytky rozsáhlých sýpek, z nichž živeny zdarma statisíce římského proletariátu. Za císařské

doby každý občan vedený v seznamu, dostal měsíčně zdarma 5 měřic pšenice. (stará měřice 62 litrů.) Za císaře Augusta tak živeno čtvrt milionu lidí. Samozřejmě jídlem rostla chuť. Lid římský se dožadoval často demonstrativně i vína. To mu sice císařové nedali, ale postavili četné nákladné vodovody, by bylo dostatek chladné vody.

A když se lid najedl, chtěl se bavit. Měl na to přece právo. Za to totiž hlasoval vždy pro císaře. (Ač tu vládl císař, bylo dosud zřízení republikánské. Císař byl volen.) Bylo to vše podplácení lidu — korupce.

Zábavy byly pro lid pořádány v cirku: závody, dostihy, koňské i lidské.

Ještě více ovšem napínaly zápasy v Anfiteatru čili koloseu. Ty byly krvavé. Zápasili gladiátoři mezi sebou nebo s šelmami. Povalečství se pěstovalo tedy v Římě soustavně, ba můžeme říci státně.

Aby se blahobyt lidu ještě zvýšil, stavěli císařové veřejné lázně. O pohodlí a příjemnostech v nich, lahodících smyslnému člověku, nemáme ani potuchy. Thermy byly prostranné, vzdušné sály, zdobené nádhernými sochami a obrazy, vše obloženo mramorem. Koupele horké, vlažné, studené a masáže střídaly se s hrami na přilehlých hřištích, Vany zhotoveny z vzácného kamene porfyru, vodní roury ze stříbra. Dodnes zachovalé zbyt-

ky těchto staveb (lázně Caracallovy) nám dávají tušiti jejich nádheru a pohodlí.

Mimořádným požitkem byly pro lid velké hostiny, jež pořádali boháči a zbohatlíci římští. Z celého takřka okrsku zemského snesena nejvybranější jídla. Pořadatelé závodili, kdo koho předstihne nádherou i počtem jídel a nápojů. Císařové se teprve nedali zahanbit. Jest dokázáno, že císař Calligula za jeden rok utratil v hostinách na 720 milionů sesterciů* (asi 1 a čtvrt miliardy Kč) a tak promrhal celou pokladnu říše. Císař Vitellius ještě v kratší době utopil v hostinách jednu a tři čtvrtě miliardy našich Kč. Němým svědkem tohoto hýření je dodnes v Římě t. zv. „Hora střepů" 300 m dlouhá, 200 m široká a 50 m vysoká. Vznikla z rozbitého nádobí při těchto divokých a nemravných hostinách. Známo je, že jedli, aby jedli a když už nemohli, „vyplivují, aby zase jedli a jedí, aby zvraceli..." jak je líčí současník Seneka. O nestoudných tancích při hostinách ani nemluvíme.

„Panem et circenses" t. j. „chléb a hry", toho si žádali chudí i bohatí, to se stalo smyslem života — Tělo!

Tělo sytili pokrmem ze sýpek zdarma rozdávaným a vybranými pokrmy na hostinách, tělo omývali v příjemných lázních, oči — tělo se pásly na zábavách v cirku a koloseu.

* Ottův Nauč. sl. V. 54.

A boháči? Tělo odívali do jemných a skvostných rouch, tělo jejich bydlelo v nádherných stavbách, pohodlím oplývajících příbytcích, procházelo se v mramorových sloupořadích a proto se nedivme, že tělo tak hýčkané teprve dokonale propadlo nejsilnější vášni: pohlavní smyslnosti.

Mocný Řím si podmanil Řecko, nemravností zchátralé. Ale netušil, že sám brzy od poraženého Řeka bude poražen. Smutně si stěžuje Plinius: „Řekové jsou původci všech neřestí.“*

Nemravnost se rozlezla jako ošklivá plíseň ba hniloba po celé společnosti. Zachvátila mládež, rodinu, muže i ženy. Dokonce o svých bozích si vypravovali necudné historky. Úcta bohyně Venuše, Afrodity byla nemravnost. „Náboženství a vilnost splývaly v mysli mládeže takřka v jeden pojem“. (Pohunek: Antika a křesťanství 55.) Umění se předhánělo v předvádění neslušností a hanebných mrzkostí. (Důkazem jsou zvláště vykopávky v Pompejích.) A různé tajné kulty t. zv. mysterie, převzaté od východních národů, byly často zvrhlé orgie.

Nemravnost především rozleptala rodinu — sloup starého Říma. Strašná cizoložství a rozluky manželské uvolnily svazek rodinný. Sama císařovna, nestoudná Messalina (a jiné)

* U nás se opěvuje Řecko. Viz spis „V záři helenského slunce.“

udávala tón. Vznešené dámy římské by dokázaly, že je jim vše dovoleno, dávaly se i zapisovati do seznamu „veřejných ženštin".

Rozluka manželská, v prvních stoletích Říma skoro neznámá, je na denním pořádku.* Úplná nechuť k manželství byla výsledkem bezudnosti. Vše dle vzoru řeckého, kde volá dějep. Thukydides: „Žádní otcové, žádní manželé, žádné děti!"

Ano, žádné děti! Ubohý lidský červíček byl beze všech práv. Křesť. spisovatel Tertulián († 240) popisuje své pohanské současníky: „Jsou poskvrněni krví vlastních dětí. Krutě je usmrcují, utopením neb zimou je moří, ba i psům předhazují." I císař Augustus dal pohoditi dítko své vnučky Julie. A filosof Seneka doznává o své době: „Divoké psy zabíjíme, nemocné hovado odstraníme a slabé dítky utopíme". Někdy se zmocnili pohozených dětí řemeslní žebráci, jež je zmrzačili a poslali, by za ně žebrali, ba dokonce čarodějnice užívaly jejich krve k přípravě svých lektvarů. (Pohůnek: Antika a křesťanství str. 41.) Potraty byly tím spíše dovoleny. Zákon se nestavěl proti.

Dítě nebylo žádoucí u tříd vyšších pro jejich zhýralost a příkladu jejich následovaly

* A jak lehkomyslně! Slavný Cicero se rozvedl po prvé, že se mu naskytla bohatší. Ale i s ní se rozešel, když málo plakala nad smrtí jeho dítěte z prvního manželství! (Pohůnek 63.)

brzy i třídy nižší. Jednak ze stejného požitkářství, jednak by udržely majetek nedělený a tak se pomalu zmohly. Dějepisec Mommsen líčí smutný osud vymírající Italie: „Již před vládou císaře Augusta se vylidnila Apulia, Latium (italské kraje) a zvláště okolí Říma Campania". Vymírání postupovalo, až na konec dříve hrdinský, vzdělaný, obrovský národ římský vymřel úplně. Zbytky se smísily s přistěhovalci, s novými vítěznými národy. Řím pohanský padl.

Jakže? Nádherný světovládný Řím padl? Co jsem to líčil na minulých stranách? To byl přece vrchol r o z k v ě t u pohanského Říma, doba krásy a pohodlí, volnosti a přepychu a zároveň světové moci! A tak brzy se zřítila jeho moc? Zajisté. Tedy ho nezachránila krása a pohodlí? Ta krásná těla vymřela, vyčerpala se vášní. Nepomohla Římu ani světovláda? Nikoliv. Rozmařilý život také něco stál a kde na to měli stále brát? Utlačované provincie byly konečně vyssáté úplně. Ve státě současně zavládla korupce a nesvědomitost; jak jsme viděli, od císařů počínaje. Na říši útočili nepřátelé a duch obětavosti z rozmařilého toho pokolení vyprchal. Jen námezdné vojsko mělo hájit říši, aby se páni mohli bavit a tak se dostavil úplný rozvrat státu i národa: rozvrat rodiny, rozvrat financí, rozvrat v úřadech korupcí — a pád, zánik.

Tyto důsledky byly naprosto nutné: Zásada bezudné požívačnosti vede k **sobectví** a to už provedlo dílo zkázy. Lidé tehdy dosáhli vrcholu dokonalosti krásy a pohodlí. Vyššího (nadpřirozeného) cíle neznali, proto neúprosně nutně museli jít, ba řítit se dolů.

Myslící pohané to tehdy cítili, že se blíží katastrofě, ale nevěděli si rady. „Lázně, víno a ženy ničí těla naše, ale jsou nám životem." Toto vyznání pohanů nám ukazuje jejich zaslepenost. Viděli blížící se zkázu, ale nedovedli si již ani život jinak představit. Spisovatel Tacitus zoufale láme hůl nad svou dobou: „Naše nepravosti jsou nesnesitelné, ale také nenapravitelné, protože léku nemáme." Filosofové stáli bezradni; selhali úplně. Dnes tolik velebený filosof — císař Marc Aurel, při smrti volal: „Co pláčete nade mnou? Proč raději neuvážíte, že celý svět umírá!" (M. Aurel umřel r. 180 po Kr.). Zoufalství, omrzelost nad prázdnotou života se šířila.

Přesycenost a prázdnota — zoufalství! Spisovatel řím. Plinius st. píše: „Žádné přání neozývalo se v srdci člověka tak často jako přání — umřít. A to umřít co nejrychleji." Seneka viděl „účel vší filosofie v opovrhování životem." A tak se množily ony známé římské sebevraždy (film „Quo vadis"): uprostřed hostiny, zasypáni růžemi obrací do sebe

tu boháč, tam zase dáma, smrtící pohár jedu a — umírá...

Lidé se vyžili — hrozila poušť.

Přirozené síly člověka dohrály svou roli. I nastal vhodný čas, aby přišla

IV. SPÁSA v křesťanství.

Jako prudké světlo slunce, pronikající temné mraky, zazářila do zmatků pohanských zvěst křesťanská: „Aj zvěstuji vám radost velikou, nebo narodil se vám Spasitel.“ Sám Bůh sestoupil na svět, aby lidi vyvedl ze zmatků, do nichž zabředli svou vinou. Apoštol Pavel káže Římanům; ukazuje jim cíl života docela jinde, než ho dosud hledali: „Máme-li snad zůstávati ve hříchu? (list sv. Pavla k Římanům 6, 1.) Který užitek měli jste z hříchu? Věci za které se nyní stydíte, neboť konec těch věcí je smrt. (6, 21.) Budete-li žíti podle těla, zemřete na věky, budete-li však duchem kony těla umrtvovati, žíti budete. A všichni ti, kteří se dávají vésti Duchem Božím, jsou synové Boží. (6. 13, 14.) Proto napomínám vás, bratři, abyste vydali tělo své v oběť Bohu libou. (12, 1.) Lásku pak mějte nelíčenou, vespolek se milujte srdečně (12, 9, 10.) nemyslíce vysoko, nýbrž sklánějíce se k nízkým (12, 16.) nikomu neodplácejte zlého za zlé (12, 17.), lační-li nepřítel tvůj, nakrm jej (12, 20.). Odložme tedy

skutky temnosti, jako ve dne počestně choďme: ne v hodování a opilství, ne ve smilstvu a nestydatostech, ne ve sváru a závisti a nemějme péče o tělo tak, aby povstaly chtíče. (13, 13, 14.) A jestliže tak jsme zemřeli s Kristem, věříme, že i živi s ním budeme (věčně, neboť) Kristus již umírá!" (6, 8, 9.)

Úžasné nové světy se tu před pohanem otvírají. Tedy pýcha, poživačnost nenasytí člověka; to už pohané také poznali sami na sobě. Co dá klid rozháranému nitru? Vrátit se k duši, nemáme jen tělo, hledejme radosti ducha, plynoucí z dobrých skutků, z přemáhání vášní, z vlastního vítězství a z lásky k bližnímu. Vždyť jsme všichni bratři, děti Boží, sobě rovni, určeni k věčnému životu! A tak nastává přeměna lidstva křesťanstvím.

Sv. Justin, apologeta křesťanský, vyznává: „My, kteří jsme dříve sloužili chlípnosti, usilujeme o mravní čistotu. My, kteří jsme se chamtili jen po zisku, rádi se dělíme se všemi. Modlíme se za své nepřátele a hledíme je přesvědčiti, by též dle zářných nauk Kristových žili."

1. Křesťanství provedlo obrovskou sociální revoluci. Revoluci bez krve. — **Otroctví je zrušeno.** Dovedeme si představit význam této světové události? Dovede nějaká moderní nauka (humanita?!) při-

vést některého anglického lorda, amerického milionáře, aby se vzdal dobrovolně svých milionů? Nedovede. A křesťanství to dokázalo. Což nebyli otroci pro pána kapitál? Pokřtění boháči dávali otrokům svobodu, vždyť jsou všichni bratři.

Nebyli křesťané jen spodina společenská. Čítali se mezi ně četní vysocí úředníci (stavitel kolosea Gandentius), městští prefekti, důstojníci císařští (sv. Šebestián), členové vznešených rodů (Fabiola, rodina senátora Pudenta), ba sami členové rodin císařských (bratr císaře Vespasiána, Titus Flavius Sabinus, obě Domitilly, atd.). A ti všichni vyvodili ze svého křtu důsledky. Prefekt římský Hermes (v době Trajánově) propustil na svobodu 10.000 otroků. Prefekt Chromatius (za Diokleciána) obdaroval a propustil svých 14.000 otroků, atd.

Machar ve svém Římě (str. 155) nazývá křesťany „nízkými dušemi, zkřivenými, zatemnělými, štvanými drzou čeledí pověrečných popů... byla prý to „kocovina otroků ducha, závrať barbarů..."

Házet blátem po tak ušlechtilých lidech, kteří dovedli přes časté ztráty důsledně provádět vznešené myšlenky Kristovy — to dovedou jen „hrdinové ducha" 20. století...

2. Hanbou pohanství byla jeho necitelnost k lidské bídě a krutost. Křesťanství počalo lidi učit **blíženeské lásce.** Pohané dovedli milovat toho, z koho měli zisk, zábavu. Křes-

ťan miluje bližního každého: nuzného, nemocného, ba i nepřítele. Jáhenství v církvi je důkazem, jak se křesťané starali o chudé a ubohé. Čti o tom Skutky apoštolské, hlava 6. Vzpomeň sbírek na chudé, jež apoštol Pavel pořádal a o nichž píše ve svých listech. Ve 4. století sv. Melania, dcera konsula Proba, rozdala všechen majetek, církvi a chudým: její paláce a pozemky ji nesly ročně několik desítek milionů. Vstoupila do kláštera. (Dr. M. Buchberger „Lexicon f. Theolog. u. Kirche.) A během století rostou sirotčince, chudobince, nemocnice, celé řády milosrdných bratří a sester jsou zakládány. Do poslední doby se státy skoro vůbec o tyto ústavy nestaraly. Byly to mnoho století podniky skoro výhradně církevní.

3. A tím, že křesťanství vyvedlo zmatené pohany ze slepé uličky a ukázalo jim jasně cestu, tím se křesťanství stalo i **záchrancem kultury.** Pádem říše římské by bylo zničeno od barbarů vše. Mniši (tolik dnes tupeni) opisovali ve svých klášteřích římské a řecké spisy a uchovali tak staré kulturní památky. — Protestant Herder vyznává: „Že Evropa nebyla pohlcena Huny, Saraceny, Tatary a Mongoly — je dílem papežů. (Čti též Životem č. 287 „Vzdělanost ve středověku" a č. 288 „Církev nepřítelkyní vědy a pokroku?") A stejné jsou zásluhy církve katolické o umění. Církev katolická zachovala i pohanské

umění (římská musea a knihovny — leckteré v 70. letech státem papeži odňaty!) a tvořila umění nové, dávala náměty geniům (Michel Angelo, Rafael atd.) Papežové byli štědrými mecenáši umění! Zatím nepřátelé církve a náboženství umění často ničili (bouře obrazoborecké za všech dob, i u nás po převratě, nyní ve Španělsku; dříve u nás husité, protestantské řádění u sv. Víta za „zimního krále"). O jejich ničení se dnes ovšem nemluví. (Čti Životem č. 277 „Husité" a „Žižka" č. 278.)

V. Dodnes, co má svět dobrého, má z křesťanství.

Chlubíme se pokrokem vědy, vynálezy, to vše je však dvojsečná zbraň. Každého vynálezu se může užít k dobru lidstva, ale i k jeho zkáze (válečná moderní technika!). Jak rychle a pevně stavíme, stejně rychle (ba rychleji) a neúprosně bořímе. Zde třeba mravního řádu a to pevného, nesmlouvavého. A jak ukazuje zkušenost posledních let: jen **křesťanský mravní řád** dovede lidstvo zachránit před zkázou: odpovědnost před vševědoucím a všemohoucím **Bohem.** Přispívatel mohamedánského listu „Moslem World" vyjadřuje se v listě o křesťanství: „Mohu s určitostí říci, že křesťanství je dnes silnější než kdykoliv jindy. Jsem udiven tvrzením po-

hanských i nepohanských lidí, že křesťanská etika je jediná odpověď na dnešní světový chaos. My mohamedáni máme tajný pocit, že zhroucení dnešního světového pořádku mluví co nejsilněji pro křesťanství, neboť světová civilisace je pohanská." Nezachrání nás a celý svět před zkázou ani humanita* ani demokracie: lidé ruší dané slovo lidem, poněvadž dávno nejsou věrni závazkům Božím. (Moderní zákony protináboženské, rozvrat rodinného života atd.) A pak ovšem nastupuje chaos, brutální moc, zákon dravých šelem: kdo z koho... **Proto** dosud úplná zkáza nepřišla, že většinou se přece ještě křesťané drží zákona Kristova, aspoň v hlavních rysech. (Kromě té pohanské smetánky: t. zv. přepokrokové inteligence.)

VI. Pohanství 20. století.

Ve dvacátém století se rozvilo moderní pohanství hlavně po válce. Moderní pohané se zřekli zásad křesťanských a je ku podivu, že tím přivedli na svět ve větším neb menším

* Humanita — nepodařená napodobenina křesťanské lásky k bližnímu. Jenže si dá vše zaplatit (sociální a humanní ústavy) a dárcové se dají za to v novinách oslavovat. Kolik dopláceji v katol. ústavech milosrdné sestry svým zdravím a zdarma prací přes čas! Humanita má přílišnou péči o zločince (kina ve vězení) — nedivte se, že se jí pak na podporu poctivých nedostává.

rozsahu tytéž mravní nemoci, jaké tehdy ničili život:

1. Pohanská zásada poživačnosti i dnes dala vybujet v lidech sobectví a to se již ovšem nedívá ani na nejbližší — rodinu. Výsledek: rozvrat manželství a pokles populace, vymírání. 2. Moderní sobectví i dnes vede ke krutosti. 3. I dnešní pohané popřeli vyšší nadpřirozený cíl a tu i jim nezbývá — když všeho užili — než prázdnota a zoufalství.

1. Poživačnost — Kult těla. Existence duše lidské se soustavně popírala a proto všechna péče se věnuje tělu. Smyslem života se stalo vypěstit krásná těla a krásné potomstvo, nechat se těla plně vyžít, užít krásy. „Žijte přirozeně: dle sklonů, pudů, jež se v nás ozývají — nenechme se mrzačit protipřirozeným křesťanstvím, jež nezná radosti, nýbrž hlásá sebezápor."

Proto se nade vše pěstoval tělocvik, sport, volný tramping, koupání, ovšem společně muži a ženy. (Kdesi zřídili oddělená koupaliště, zvlášť pro ženy, zvlášť pro muže a — vela prázdnotou. Tam netáhla **vylhaná** zásada „vzduch, slunce, voda"...) Jinochy a dívky vedli ke „kamarádství"..., oděv se omezil často na míň než nejnutnější.

A četba — výkladní skříně?

„Obnova" (r. II. č. 18.) napsala: „Metaři velkých měst pečlivě odstraňují nečistotu z ulic.

Tím podivnější je, že nikomu nevadí hnojiště veřejně viditelná, osvětlená reflektory a žárovkami,

na hlavních ulicích. Jsou to výklady některých knihkupců. Vidíš tam ty nahotiny na různých obálkách knih, pohlednicích, ba i sošky (torsa). Visí zde ta těla v různých polohách jako trupy vepřů u řezníků nebo na porážce. Je libo libové nebo prorostlejší kus?"

Krása slaví své triumfy: královny krásy se volily, časopisy uveřejňovaly plné stránky fotografií — „soutěže krásy". Vysvětlují ovšem dnes kult těla starostí o krásné potomstvo. Ale nejde jim o potomstvo, nýbrž s a m i chtějí užít. Je to sobectví — a vede k zániku.

Kultura těla. Krása. Příroda. Žít. Pěkná slova, ale skutečně j e n slova a **l e ž.**

„Obnova" (č. 25.) píše: „Vidíte nádherná hřiště, krásné tělocvičné domy, koupaliště? Jaké nádherné to pokolení! A jaké asi další pokolení vyjde z těchto mužů a žen!

A l e k d e! Jsou to hezká, ale jalová zvířata, krom té duše, již mají, ale ve kterou nevěří a o níž nedbají. Jsou neplodná jejich krásná těla, jsou neužitečná, jsou určena k tomu, aby shnila či byla spálena, jsou tu jen proto, aby jedla a pila a oblékala se měkce (vlastně neoblékala se!), bavila se, rvala se a žvanila...

Zbabělé a nestoudné ženy běhají ulicemi a cestami světa, ukazují na životy o p r a v d o v ý c h žen a posmívají se jim, matkami více dětí se pohrdá a nikdo je nechce, v tramvajích a vlacích jim nikdo neuvolní místa, š t a s t n ý k ř i k d ě t í z n e r v o s ň u j e t o t o p o k o l e n í, které snese všechno, j e n n e ž i v o t, každou z v r á c e n o s t, každou špatnost, jen ne p ř i r o z e n o s t a p r a v d u.

A při tom se bude psát v novinách a knihách o nutnosti tělovýchovy pro další pokolení — žurnály budou plné krásných zdravých těl, usměvavých obli-

čejů, bude se v nich volati o kráse života a o tom, jaké krásné pokolení vyjde z těchto mužů i žen.

L h á ř i !

Vraždí děti po tisících a při tom žvaní o nutnosti: „Žít a nechat žít!“ — Aby nepoškodily svá těla, ničí děti ještě před početím — ze svých těl učinili modly — kterým věnují denně d r a h o c e n n ý č a s.

Kdo vstane silný a nebojácný a zařve jim tuto pravdu do tváře?

Ať nelžou, pro Boha, ať nelžou, ať neříkají, že to dělají proto, aby byl zdravý a krásný národ, když je jisté, že děti nemají, ani je nechtějí míti.

Podívejte se dobře na ta hřiště a koupaliště.

Nevidíte, jak se to tam hemží malomocní, zkažení hnijící lidé?...“

Jsou ta břitká slova nepravdivá? Co na to říkají statistiky, čísla? — Potvrzují je. I dnes — jako v pohanském Římě — rodina, zdroj života, se zakolísala. Rozluky manželské rozleptávají národní sílu. Za 17 let v republice se rozvedlo neb rozloučilo 170.000 manželství. Za rok 1935 se rozloučilo 7.322 a za další rok již 8.608 (o 12 proc. víc!). A soudy nám praví, že v ě t š i n o u je příčinou nevěra manželská! — Sobectví.

(Čtěte a rozšiřujte k záchraně rodiny hlučínskou brožuru „Zachraňte národ“ — 50 hal. 48 stran. Doporučena arcibisk. Dr. Prečanem. V krátké době rozšířeno 50.000 výtisků.)

Ještě bolestnější zjev je přímé vraždění dětí, potraty. Pastýřský list čsl. biskupů vydaný 1937. uvádí, že odborníkem lékařem byl

odhadnut počet potratů za ten jediný rok 195 tisíc! Tedy skoro čtvrt milionu vražd za rok! — Často slýcháte dnes fráze: „blíž k přírodě" a „vše pro dítě". A zatím: Všude v obchodech, drogeriích a v časopisech setkáte se s reklamou prostředků proti mateřství, — a tedy proti přírodě! — Zavedli jsme si též moderní „svátek matek". Ten den jsou všechny noviny na první straně plny říkání o matkách a na poslední stránce samozřejmě nechybí několik inserátů prostředků proti mateřství. — „Vše pro dítě". J. Durych napsal (v dubnu 1938):

„Jeden pan ministr měl řešiti otázku populace; jemu se zdálo nutno pečovati nikoliv o to, aby se rodily děti, nýbrž, aby neumírali starci. Nu, přáli bychom to těm starým, kdyby to nebylo na úkor dětí. Ale já aspoň pro svou osobu bych se považoval za hanebníka, kdybych v první řadě pečoval o sebe a pak teprve o děti.

Místo písně života se má zpívati píseň smrti."

Tedy dítě se dnes stalo nežádoucí. Na venkově u většiny boháčů proto, aby nemuseli dělit statek a ve městě i na venkově, aby se mohli víc bavit. (Na venkovských statcích se pěstuje často systém dvou dětí: děvčátko a chlapeček. Co až bude válka a syn padne?.. To bude asi „vinen" zase P. Bůh!) Skutečně dnes dohnali úpadkový pohanský Řím dokonale: Ve zdravých století v pohanském Římě se za 520 roků nerozloučilo ani jedno manželství. U nás za jediný rok 8.608 rozluk!

A se svým čtvrt milionem vražd dětí za jediný rok nejsme rozhodně též pozadu!*

„Panem et circenses" — „jíst a bavit se", to bylo heslo, jež se volalo na římských ulicích. „Jíst a bavit se", to je i heslo dneška. Návštěva biografů, tramping a řev na sportovním stadionu — to je smysl zvláště nedělí a svátků. Více dětí, četnější rodina by v tom jen překážela. Nač se obtěžovat jakýmisi starostmi o budoucnost a odpovědnost. „A hoj!"

A zatím v Praze počítají statistiky. Počítají čísla o pohybu obyvatelstva a statistická křivka o počtu obyvatelstva tiše k l e s á. — **V y m í r á m e.** (Čti o vymírání naší vlasti brožuru „Zachraňte národ".) Říká se, že historie (dějiny) je učitelkou života. Ale zdá se, že má pravdu Shaw, když napsal: „Historie učí, že se z ní lidé nikdy ničemu nenaučí."

2. K r u t o s t a o t r o c t v í byly nejhorší skvrny starého pohanství. Chloubou moderního pohanství jsou právě opačná hesla: „Svoboda — humanita".

S v o b o d a? Jistě je dnes „velká", popřávají dokonce svobody i každému zlu. — A opěvovaná svoboda sociální? To, co

* Zmínil jsem se prve, že se v pohanském Římě zmocnili pohozených dětí i čarodějnice a užívaly jejich krve k svým lektvárům. Čtěte-li „Medium" z roku 1934, č. 2. str. 40, zdá se, že se nechceme dát po 2.000 letech ani v t o m zahanbit!!

bylo nejhorší na pohanství (otroctví), odstranilo křesťanství. Proti tomu dobrodiní jsou všechny sociální vymoženosti moderní jen drobty! Ale i ty, bohužel, se v rukou moderních pohanů zvrhají v opak. Píše papež Pius XI. bolestnou pravdu, když dí: „Velká část lidstva je bez vlastní viny v poměrech ubohých a žalostných. Hrstka majetných a boháčů vložila jho téměř otrocké na nesmírné množství proletářského lidu.“ (Quadr. a. 5.)

A co nezaměstnanost? Není to výsledek moderního otrokářství? Raději se vysadí tisíce lidí na ulici a do bídy, než by měl boháč ztratit několik přebytečných tisíc! Jen kdyby se též svědomitě práce rozdělila a **nezneužívalo** se strojů jen na obohacení boháčů. Američtí inženýři vypočetli, že kdyby se všichni lidé zaměstnali, pracovali by 4 hodiny denně a v 45 letech by mohli jít na odpočinek. A žili by slušně všichni. (Dr. Fuchs, Demokracie a encyklika 53.) A co práce žen v továrně? Je to pokrok, či otročina? „Je nejhorším zlořádem, když pro nedostatečnost mzdy otcovy jsou nuceny matky k výdělečné činnosti a tak zanedbávají své starosti, zvláště o děti“, praví sv. Otec. (Quadr. a. 30.) A je to svoboda, když je tolika mladým lidem čekat se sňatkem pro nejisté zaměstnání třeba až přes 30. rok? Nevrací se to doba středověké „roboty“, kdy se směli ženit jen

až pán dovolí?!... (Čti „Nový hospodářský řád" Životem č. 272.)

A humanita? Moderní boháči dovedou dělat občas dobro, když se ale celý svět o tom doví. Jinak moderní pohan z humanitních důvodů nerozdává. Denní listy přinesly zprávu, že v pověstných hernách v Monte Carlu, kde milionáři prohrávají statisíce, je též pokladnička pro chudé. Za loňský rok se v ní našly celkem 4 franky, 2 knoflíky a líčidlo. V Americe ničili poslední léta vagony obilí, kávou topili a v severních Čechách polévali hromady okurek vápnem. Bylo všeho moc a kleslo by to na ceně — boháči by ztratili. Zatím chudí na periferiích měst olizují odhozené kosti. Též ukázka humanity.

Vrcholem humanity jsou ovšem války a zločinnost.

Pařížský Le Matin přinesl z New Yorku kriminální statistiku Spojených států. Dle ní je ve Spojených státech každých deset minut spáchán zločin a každou hodinu vražda. — A ty známé únosy dítek milionářů! Humanita? — A zločinnost u nás: skoro 500 rozsudků smrti bylo vyneseno za deset let republiky. A jak pokračuje zločinnost mládeže, čtěte z těchto čísel (z pražského soudu): Roku 1931 — 104 případy, které u dospělých by byly zločiny a 271 přestupků. Roku 1937 — 344 případů, které u dospělých by byly zločiny a 905 přestupků.

A války! Kdosi nazval toto 20. století stoletím krvavým. A měl pravdu. Jen světová válka stála 10 milionů mrtvých, na 20 milionů raněných, z toho 5 milionů trvalých

mrzáků.* (Průměrně každé dvě minuty bylo 9 mrtvých a jeden mrtvý stál 1 milion Kč, rozpočteme-li celkové vydání na válku.) Přidejte válku rusko-japonskou 1904 a řeže křesťanů v Turecku (Libanon, Armenie). Dále Habeš, Španělsko, masakry v Mexiku a v Rusku (Solověvky), utrpení v koncentračních táborech. A to není ještě ani půl století dvacátého. Tolik krve nevyteklo v žádném století. A krutost a bezohlednost boje! Spisovatel E. Konrád popisuje boj o Oviedo v nynější španělské válce, kde se bojovalo ve stokách, proměněných v zákopy, a volá: „Toť znamení posledního úpadku civilisace. Po vší hygieně a humanitě se lidé vraždí ve svých výkalech!"

3. Zmatek duše a omrzelost životem. Křesťanská víra v Boha** u dnešních lidí seslábla a proto se cítí prázdni. Hledají náhražky. Jako v staropohanském Římě utíkají se dnes k východním náboženstvím (budhismus a různé okultní vědy) a k různým náhražkám křesťanství (theosofie, antroposofie, mazdaznan atd.). Věda je také nedovede u-

* Na zmrzačené má humanita též recept: dorazit je. Říká se tomu euthanasie. Vzpomeň u nás pardubického případu. (Čti brožuru „Vražda z milosrdenství", Životem č. 279.)

** Dnes se už i p r o d á v a j í různí „bohové". Velký bůh dlouhého života (pro omlazení) stojí 360 Kč. Mocný bůh pro udržení manželské věrnosti je lacinější — 220 Kč. („Medium" 1934, č. 2.)

klidnit. Masaryk v pojednání „Moderní člověk a náboženství", praví: „Co dnes víme? Odkud je člověk? nevíme, je duše? nevíme, jaký je účel života? nevíme, existujeme vůbec? nevíme. A toto soustavné „nevíme" se nazývá vědou a lidé tleskají pokroku vědy. Všechny ty životní otázky jsou vedlejší, jen když věda bezpečně zjistila, že voda v hrnci když vře, nadzvedá pokličku!" (str. 23-24.) A výsledek všeho je úplná prázdnota, zmatek. „Na konec přece cítí člověk (pokračuje Masaryk) svou bezorientovanost. Připadá si jak zvíře v kleci." (str. 26.) Čím více chce zapomenout a špiní se hýřením, tím je sentimentálnější. Nezbývá leč revolver, morfium a nebo — kostel a kněz." (str. 27.)

Nezbývá než revolver; před 3 roky spáchala 15letá dívka v P. sebevraždu „z omrzelosti života." (Snad měla již opravdu „zkušenosti dospělých.) Je dnes sebevražd málo?

VII. Buďme všichni skutečnými křesťany!

Začali jsme tuto brožuru zmínkou, že mnozí závidí štěstí, jaké prý prožívali pohané, jež se nemuseli stále zapírat. A zatím vidíme, že trpěli krutěji než my, a na svou volnost zahynuli.

Hledáte štěstí? Co je to štěstí vlastně? Bohatství, krása, zdraví, a sláva? Nikoliv. Jsou

přec na světě lidé bohatí, krásní, zdraví a slavní a přece nešťastní a naopak. Jediné pravé štěstí je spokojenost. A kde pokoj najdeme? U Krista, jenž řekl lidem: „Pokoj svůj dávám vám — ne jako svět dává, já vám dávám.“ Svět dá chvilkové ukojení vášně, ale trvalý pokoj ničí!

Jak získáme pokoj Kristův, pravé štěstí? Zachováme-li všechna jeho přikázání: lásku k Bohu a víru v něho, lásku k bližnímu (nezištnou), mravní čistotu dle svého stavu — jedním slovem budeme-li žít „v duchu“ a ne jen „v těle“, hmotářsky.

Křesťanství je toto: „Zapři sebe sám a vezmi kříž svůj.“ Proto však není náš život smutnější než pohanů. I jim se bylo zapírati, chtěli-li něčeho ušlechtilého dosáhnout. Ale v tom je výhoda křesťanství, že učí zapírat vášně v počátku (myšlenky, žádosti..), kdy je boj snažší. Kdo zašel bez sebezáporu na volné cestě dál, přijde jednou k mezníku, kdy ani on už nesmí dále vášni povolit (ohrozil by svou čest, rodinu, zdraví); ale pak je boj daleko těžší, vášeň již zesílila! Kolik tu katastrof (i sebevraždy z nepořádného života).

Kde se cítíme slabí v boji s vášněmi, tam jde na pomoc Bůh sám svou milostí. Ale proste a pak vám bude síla dána. Proto se křesťan denně modlí (zvl. při mši sv. v neděli), chodí k sv. svátostem (sv. přijímání)! Sílu svátostí a mše sv. poznali na sobě nej-

lépe hrdinní první křesťané — dřívější změkčilí pohané.

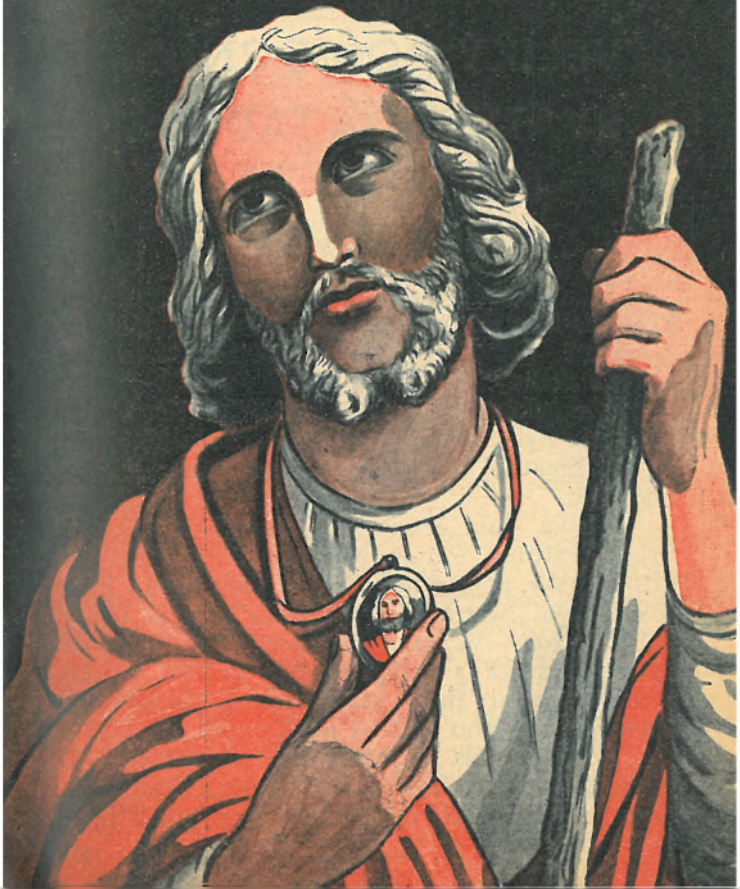
Sv. Augustin slyše o obrácení sv. Antonína poustevníka, zvolal: „Neučení povstávají a uchvacují nebe a my se svou světskou moudrostí bez srdce, jak hluboko jsme zapleteni v žádostech těla a krve.“ Neměla by tak zvolat dnešní doba při vzpomínce na spokojený křesťanský život našich předků? Co nám pomohl náš pokrok 20. století, naše vědomosti?? — Výsledek je chaos citů, chaos — zmatek zásad, názorů — i života. „Stat crux dum volvitur orbis“. Pevně stojí kříž a jeho vyznavači, zatím co svět hyne v zmatku. — Kristus včera, Kristus dnes, Kristus na věky!

Imprimi potest. Pragae 12. Octobrii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Frant. Vošahlík, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 17.099. Olomucii, die 14. Octobrii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM“. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. tamtéž. Odpovědný red. P. R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

ŽIVOTEM č. 306 CENA 50 h

SV. TADEÁŠ

Dr. Miklík:

VELIKÝ POMOCNÍK - SVATÝ JUDA TADEÁŠ.

Život apoštolův.

Juda Tadeáš narodil se někdy na počátku křesťanského letopočtu. Jeho kolébka stála v Nazaretě (Mat. 13, 55) a pocházel z velice zbožné rodiny.

Otec slul Chalfai, v překladech Alfeus nebo Kleofáš. Byl-li jedním ze dvou učedníků, kteří šli do Emaus (Luk. 24, 18), nemůžeme již rozhodnouti.

Matka slula Maria. Podle sv. Jana (19, 26) byla „sestrou" Panny Marie. Určiti blíže její příbuzenský poměr nepodaří se nám nikdy, protože slovo „sestra" (nebo „bratr") mělo tehdy velice široký význam. Zamilovala si upřímně Spasitele světa a celým srdcem uvěřila v jeho božské poslání; proto stála spolu s Matkou Ježíšovou pod jeho křížem na Kalvarii.

Rodina měla velice četné potomstvo. Z evangelií známe čtyři syny: Jakuba, Josefa, Šimona a Judu. Měli též několik dcer, jejich jmé-

na se však nedochovala (Mat. 13, 55). Jak se zdá, byl Juda nejmladší; proto byl miláčkem všech a dostal příjmení Taddai (Tadeáš), česky Srdéčko. Pro příbuzenský poměr ke Spasiteli, nazývá jej Písmo sv. „bratrem Páně"; byl nanejvýš nevlastním bratrancem.

Protestanté zneužili tohoto jména; proto tvrdili, že Panna Maria měla ještě jiné dítky. Katolické učení je tak jasně vysloveno v evangeliích, že jenom nevědomost nebo zlá vůle je může popírati.

Živil se rolnictvím. Později se oženil a měl několik dětí. Roku 95 rozkázal císař Domicián, aby přivedli do Říma všecky ještě žijící potomky královského rodu Davidova; chtěl je popraviti a tak jedinou ranou zmařiti liché naděje Židů v pozemskou říši Vykupitelovu. Mezi zajatci byli také dva vnukové apoštola Judy: Jakub a Zoker. Nestalo se jim nic; když císař viděl jejich chudobný šat a upracované ruce, daroval jim život.

Když božský Spasitel počal veřejnou činnost, narazil na veliké předsudky; ani v rodině Judově nevěřili všichni v jeho božské poslání (Jan 7, 5). Za příkladem matčiným stali se Jakub a Juda jeho učedníky. Opustili své rodiny (Mat. 19, 27) a činili ve škole Spasitelově takové pokroky, že byli zvoleni za apoštoly.

O sv. Judovi zmiňují se evangelia jen jednou. Ani on nemohl se dlouho vymaniti z malicherných předsudků své doby. Jak ostatní apoštolé čekal též Juda, že Spasitel bude mocným

pozemským králem a vítěznou válkou rozdrtí své nepřátele. Když proto při poslední večeři sliboval Pán Ježíš Ducha svatého a prohlásil, že se zjeví jen těm, kteří ho milují a jeho přikázání budou zachovávati, byl Juda jeho výpovědí velice zklamán. Proto se tázal: „Pane, co se stalo, že hodláš zjeviti se nám, a ne světu?" (Jan 14, 22.) Ve své odpovědi zdůraznil Spasitel znova duchovní povahu říše, kterou zakládal; vejde jen do duše, která se mu zcela věnovala: „Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávati bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu, a příbytek u něho si učiníme." (Jan 14, 23.)

Při smrti Páně nebyl na Kalvarii, utekl s ostatními apoštoly; zato tam byla jeho matka. Po seslání Ducha svatého kázal v Judsku a v Samaří. Když roku 42 skonal mučednickou smrtí sv. Jakub Starší, a Petr unikl jen zázrakem rukám Herodovým (Skutky 12), opustil s ostatními apoštoly nevděčnou vlast. Kde působil, nemůžeme udati s naprostou jistotou, protože staré zprávy se velice rozcházejí; zdá se, že kázal v Syrii a v Arabii. Tam se dověděl, že jeho bratr, jerusalemský biskup apoštol Jakub Mladší byl r. 62 po Kr. umučen. Za jeho nástupce byl zvolen druhý jeho bratr Šimon. To těžce nesl jakýsi Tebutis, který sám toužil po biskupském stolci; proto vyvolal rozkol. Mělo však býti ještě hůře. Šimon, zvaný kouzelník, prohlásil se za Vykupitele a spolu s Me-

nandrem a Dositeem hlásali „osvobození těla". Docházelo k velikým mravním výstřednostem. S bolestí pozoroval světec, jak zvolna se rozpadá dílo, o kterém pracoval s tolikerými obětmi jeho zesnulý bratr. Někdy kolem r. 65 poslal křesťanským obcím list, ve kterém je varuje před vlky v rouše beránčím. O nových apoštolech praví: „Jsou to skvrny při vašich hodech lásky, mraky bezvodné, větry sem tam přeháněné, stromy v podzimu, bez plodů, dvakrát umrlé, z kořenů vyvrácené; (jsou to) bouřlivé vlny mořské, které vypěňují své hanebnosti; hvězdy bludné, jimž mrákota temnosti uchována jest na věky." (v. 12 n) Napomíná věřící, aby se nedali zlákati jejich zlým příkladem a končí krásnými slovy: „Tomu pak, jenž mocen zachovati vás bez poklesku a postaviti před svoji velebnost neposkvrněny s plesáním, jedinému Bohu, Spasiteli našemu, skrze Ježíše Krista, Pána našeho jest sláva, velebnost, vláda a moc přede vším věkem i nyní i na všecky věky. Amen." (v. 24 n)

Zlo zapustilo však již kořeny příliš hluboko; nepomohl ani druhý list apoštola Petra, psaný koncem r. 66 nebo počátkem r. 67. Proto se sv. Juda rozhodl, že zakročí osobně. Jakkoli počínala právě židovská válka, vydal se na cestu; byl však umučen ve fenickém městě Berytu nebo Aradu, někdy po roce 67. Byl ubit kyjem; protože ještě dýchal, sťali mu hlavu sekerou. Jeho tělo bylo později přeneseno do Říma.

Jeho památku slaví církev 28. října; papež Pavel III. udělil plnomocné odpustky všem, kdo navštíví toho dne hrob světcův.

Sv. Juda bývá zobrazován s kyjem nebo sekerou; nejčastěji držívá v ruce obraz Spasitelův, který podle legendy - velice málo pravděpodobné - donesl edeskému králi Abgarovi.

Úcta sv. Judy.

Již od nejstarších dob těšil se apoštol Juda veliké úctě věřících; nejčastěji býval vzýván v záležitostech, které se zdály úplně beznadějné. Četné votivní dary, které zdobívají jeho oltáře, jsou nejlepším důkazem, že k němu nebylo voláno nadarmo.

Je přirozeno, že světcova úcta rozkvetla především na východě, kde kázal a trpěl. Na západ přenesli jeho známost teprve křižáci, jejimiž nejhorlivějšími činiteli byli františkáni. Také v naší vlasti těšil se apoštol veliké oblibě. Na jeho počest zakládány oltáře a stavěny sochy. Na podstavci takové sochy v Brandýse nad Orlicí čteme slova:

„Ty jsi náš zástupce věrný,
svatý Judo Tadeáši,
obraň, zachraň nás v zoufalství,
pros Ježíše za vlast naši!"

Velikým ctitelem apoštolovým byl sv. Bernard. Když umíral, prosil, aby mu dali ostatky světcovy i do hrobu. Svoji žádost odůvodnil slovy: „Ani ve smrti nechci býti odloučen od

toho, který mi byl za života mocným ochráncem nevinnosti a věrným pomocníkem ve všech nesnázích."

V našich krajinách šířil horlivě úctu světcovu sv. redemptorista Kliment Hofbauer; několik jeho krásných modliteb připojuji ke konci knížečky.

Již mnoho lidí se tázalo, proč je přímluva právě tohoto světce tak mocná; zajímavý důvod udávají někteří spisovatelé. Nelze popříti, že zradou Jidášovou padl jakýsi stín i na tohoto apoštola, který s ním měl stejné jméno; proto prý dostal moc, aby pomáhal zvláště tam, kde lidé trpí vnějšími útisky, pronásledováním, podceňováním a podezřením.

Je pravda, že katoličtí světci netáží se nikdy po národnostní nebo politické legitimaci svých prosebníků; a přece nepomáhají všem stejně ochotně. S větší láskou sklánějí se k duším, které se řídí svědomitě jejich příkladem a jejich zásadami. Ducha apoštolova poznáme nejlépe z listu, který nám zanechal; v něm doporučuje především tyto ctnosti:

V í r u. Apoštol píše: „Miláčkové, mám za nutné písemně vás napomenouti, abyste bojovali pro víru jednou provždy věřícím podanou!" Marně se tedy budeš dovolávati ochrany světcovy, není-li Kristova víra také tvým nejvzácnějším pokladem! S jakou důvěrou můžeš prositi apoštola, který pro Krista prolil svou

krev, trpíš-li v domě noviny, které katolickou víru zesměšňují, nebo jsi-li členem spolku, který proti ní bojuje?

Uctivá oddanost do vůle Boží! Velice vážně mluví apoštol o lidech, kteří nejsou spokojeni s Boží Prozřetelností: „Jsou to reptalové se svým osudem nespokojení, ačkoli žijí podle svých žádostí, a ústa jejich mluví věci naduté." Není smutnějšího pohledu nad člověka, který chce všemu nejlépe rozuměti; ve své zaslepenosti předpisuje i Bohu, jak má svět říditi. Ani světci nezmohou nic proti vůli Boží; proto přidávej ke svým prosbám pokorná slova Spasitelova: „Otče, můj, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne; ale ne jak já chci, nýbrž jak ty." (Mat. 26, 39) Věř mi, budeš spíše vyslyšen, přenecháš-li rozhodnutí milosrdné lásce Boží!

Buď sám milosrdný! Apoštol píše: „Vy však, miláčkové, vzdělávejte se na přesvaté víře své! Modlete se v Duchu svatém, zachovejte se v lásce Boží, očekávajíce milosrdenství Pána našeho Ježíše Krista k životu věčnému. A jedny usvědčujte v pochybnostech, jiné zachraňujte vytrhujíce je z ohně, nad jinými se slitovávejte!" Nejlepší je modlitba, kterou provází almužna. Vzpomeň na přislíbení Spasitelovo: „Dávejte, a bude vám dáno; míru dobrou a natlačenou a natřesenou a vrchovatou dají vám do klína; neboť jakou měrou měříte, takovou bude vám odměřeno." (Luk. 6, 38)

Znal jsem řeholního představeného, který se řídil touto zlatou radou. Kdykoli se počala jeho domácí pokladna povážlivě vyprazdňovati, rozdal zbytek peněz chudým. Nikdy se nezklamal; netrvalo to dlouho, a dostal mnohem více, než rozdal.

Takových milosrdných skutků je velice mnoho; na jeden chci zvláště upozorniti: je to výchova kněžského dorostu. Kolik zbožných jinochů nedostane se nikdy k oltáři Božímu, protože nenašli dobrodince, který by jim urovnal cestu. Zajímáš-li se o tento časový apoštolát, dopiš si na adresu: „Sdružení svatého Josefa v Obořišti u Dobříše"; dostane se ti vhodného poučení.

A nemůžeš-li dáti opravdu nic, pomodli se aspoň za duše v očistci, za obrácení hříšníků nebo za potřeby katolické církve; tato duchovní almužna zachránila již mnohé.

MODLITBY.

Devítidenní pobožnost ke cti sv. Judy Tadeáše.

Devítidenní pobožnost nebo - jak říkáme - novéna, počítáme k nejúčinnějším prostředkům, kterými si můžeme u Boha vyprositi všecky potřebné milosti. Jest odkazem samého Spasitele; první novénu konali na jeho rozkaz svatí

apoštolé a jejím zakončením bylo slavné seslání Ducha svatého.

Chceš-li však dojíti jejich blahých účinků, musíš splniti určité podmínky. Kdysi si stěžovali židé, že Bůh jich neslyší a pochybovali o jeho milosrdné lásce; prorok Isaiáš (59, 1) jim odpověděl: „Není zkrácena ruka Hospodinova, aby nemohla pomoci; aniž ucpáno jest ucho jeho, aby neslyšelo; ale nepravosti vaše jsou přehradou mezi vámi a Bohem vašim, hříchy vaše skryly tvář jeho před vámi, aby neslyšel." Ani Bůh nemá záliby v modlitbě, která vychází ze srdce poskvrněného těžkými hříchy. Chceš-li si jeho přízeň zajistiti, vykonej na počátku devítidenní pobožnosti neb aspoň před jejím ukončením dobrou svatou zpověď a přistup ke stolu Páně.

Pro devítidenní pobožnost nejsou předepsány žádné určité modlitby; můžeš si vybrati jakékoli. Také nemusíš konati každého dne stejné prosby. Hlavní jest, abys je po devět dní opravdu konal. Uděláš dobře, pomodlíš-li se denně devětkrát Sláva Otci, abys poděkoval Pánu Bohu za četné milosti, kterými zahrnul svého svatého apoštola; také se doporučuje pomodliti se denně devět zdrávasů k blah. Panně Marii, která byla spojena s apoštolem svazkem příbuzenským. Zkus a nebudeš zklamán. Nesplní-li Bůh tvou prosbu po první novéně, konej druhou a třetí; jen vytrvalé modlitbě je přislíbeno vyslyšení: „Proste, a bude vám dáno; hle-

dejte a naleznete; tlucte, a bude vám otevřeno; neboť každý, kdo prosí, dostává, kdo hledá, nalézá, a tomu, kdo tluče, bude otevřeno." (Mat. 7, 7n) (K novéně můžeš použíti následujících modliteb.)

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

V. Bože, ku pomoci mé vzezři!

R. Pane, k spomožení mému pospěš!

V. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému.

R. Jakož byla na počátku i nyní i vždycky i na věky věkův. Amen.

I.

Slavný apoštole Tadeáši! Připomínám ti šťastnou hodinu, kdy jsi začal Boha z celého srdce milovati a jenom jemu sloužiti, a prosím tě vroucně, vyžádej i mně na Bohu milost, abych i já konečně začal konati dobré, v něm pokračoval a šťastně dokonal. Amen.

Otčenáš..., Zdrávas..., Sláva Otci...

II.

Chvályhodný svatý Tadeáši! Připomínám ti hlubokou pokoru a vědomí tvé vlastní ubohosti, pro které jsi se ve všem vůli Boží ochotně podroboval, a prosím tě z hloubi srdce, abys mi na Bohu vyžádal pravé poznání sebe, pevné důvěry v Boha a úplné srovnalosti mé vůle s nejsvětější vůlí Boží. Amen.

Otčenáš..., Zdrávas..., Sláva Otci...

III.

Obětovný svatý Tadeáši, který jsi odumřel sám sobě i všem náklonnostem k pomíjejícím statkům světa, vypros mi na Bohu síly, abych zemřel samolásce a ctižádosti, zanechal nezřízených náklonností k časným věcem a tak jich užíval, abych neztratil statky věčné. Amen.

Otčenáš..., Zdrávas..., Sláva Otci...

IV.

Laskavý příbuzný Páně, svatý Tadeáši! Připomeň si velikou milost, žes úplně daroval své srdce Bohu, aby jím vládl, a vyžádej mi, prosím tě, na Bohu té milosti, abych i já mu věnoval celé své srdce, tak aby Ježíš budoucně byl a zůstal mým jediným Králem. Amen.

Otčenáš..., Zdrávas..., Sláva Otci...

V.

V nebi oslavený svatý Tadeáši! Vzpomeň si na poslední city svého srdce, na svatý svůj odchod z tohoto slzavého údolí a na radosti, jichž požíváš v nebi, a vyžádej mi, prosím tě pokorně, abych posílen jsa svatými svátostmi, přijal ochotně smrt z rukou Božích na usmíření za své hříchy. Také tě prosím, abys mi přispěl v posledním boji, abych neutrpěl zkázy na své duši a po blažené smrti stal se hodným patřiti s tebou tváří v tvář na Nejsvětější Trojici. Amen.

Otčenáš..., Zdrávas..., Sláva Otci...

Litanie k sv. Judovi Tadeáši.

(Jen k soukromé pobožnosti.)

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás!
Kriste, vyslyš nás!
Otče, s nebes Bože, smiluj se nad námi!
Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!
Duchu svatý, Bože, smiluj se nad námi!
Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Maria,
Svatá Boží Rodičko,
Svatá Panno panen,
Královno všech svatých,
Svatý Judo Tadeáši,
Pravý příbuzný Ježíšův, Mariin a Josefův,
Chvályhodný apoštole,
Statečný apoštole,
Oslavený apoštole,
Pravý následovníku Ježíšův,
Milovníku svaté chudoby,
Zářivý vzore pokory,
Obraze trpělivosti,
Plameni božské lásky,
Hvězdo svatosti,
Vyvolená nádobo božské milosti,
Neohrožený svědku víry,

orodуj za nás!

Velký divotvorce,
Postrachu pekla,
Sloupe církve svaté,
Útěcho zarmoucených,
Útočiště hříšníků,
Pomocníku v úzkostech,
Mocný přímluvce,
Zvláštní pomocníku v beznadějných záležitostech,
Laskavý pomocníku a ochránce svých ctitelů,

oroduj za nás!

Ježíši Kriste, smiluj se nad námi!
Pro zásluhy svatého Judy Tadeáše,
Pro jeho pokoru a trpělivost,
Pro jeho kázání a učení,
Pro jeho zázraky,
Pro jeho slavnou mučednickou smrt,

Tě prosíme, vyslyš nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť nám, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš nás, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče náš...

Modleme se:

Milosrdný Bože a Spasiteli, vzýváme pokorně tvoji nekonečnou velebnost a všemohoucnost, abychom pro slavné zásluhy a mocnou

přímluvu tvého vyvoleného apoštola a blízkého příbuzného, svatého Judy Tadeáše, došli tvého božského požehnání. Amen.

Jiné litanie.

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás!
Kriste, vyslyš nás!
Otče, s nebes Bože, smiluj se nad námi!
Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!
Duchu svatý, Bože, smiluj se nad námi!
Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!

Svatý Tadeáši, rodem spřízněný s Kristem a Marií Pannou,
Svatý Tadeáši, jenž jsi stál u věrném přátelství s Rodinou Páně,
Svatý Tadeáši, jenž jsi božským Spasitelem byl ve víře vyučen a utvrzen,
Svatý Tadeáši, jenž jsi té milosti došel, že Kristus tebe za apoštola vyvoliti ráčil,
Svatý Tadeáši, jenž jsi na poslední večeři Páně podíl bral,
Svatý Tadeáši, jenž jsi nad utrpením a smrtí Kristovou tak hořce truchlil, ale slavným vzkříšením Páně potěšen byl,
Svatý Tadeáši, jenž jsi byl svědkem slavného na nebe vstoupení Syna Božího,

orodуj za nás!

Svatý Tadeáši, jenž jsi se svatými apoštoly Ducha svatého v podobě ohnivých jazyků přijal,
Svatý Tadeáši, jenž jsi Krista ukřižovaného neohroženě vyznával,
Svatý Tadeáši, jenž jsi pro čest a slávu Boží horlil,
Svatý Tadeáši, jenž jsi mezi národy slovo Boží hlásal,
Svatý Tadeáši, jenž jsi nesčíslný počet pohanů na pravou víru obrátil,
Svatý Tadeáši, jenž jsi mocí Ducha svatého i zázraky konal,
Svatý Tadeáši, jenž jsi mocí Ducha svatého zlé duchy vymítal a čest i slávu království Božího na zemi šířil,
Svatý Tadeáši, jenž jsi všecko zlé od svých věrných vždy odvracel,
Svatý Tadeáši, jenž jsi i nepřátele miloval a za ně se modlil,
Svatý Tadeáši, jenž jsi pro víru Kristovu mnoho, ale statečně trpěl,
Svatý Tadeáši, jenž jsi pro víru Kristovu svou krev prolil,
Svatý Tadeáši, jenž jsi po tomto životě Kristem do věčné slávy přijat byl,
Svatý Tadeáši, jenž po překonaných strastech v nebi mezi sbory svatých se raduješ,
Svatý Tadeáši, jenž v nebi na své věrné ctitele nikdy nezapomínáš,

oroduj za nás!

Svatý Tadeáši, abys zvláště apoštolského náměstka a veškeré církevní řády pod ochranu vzal,
Svatý Tadeáši, abys králům a knížatům křesťanským pokoj a pravou svornost u Boha vyprosil,
Svatý Tadeáši, abys všemu lidu křesťanskému pokoj a jednotu u Boha vyžádal,
Svatý Tadeáši, abys zvláště nám ve svaté víře setrvati pomáhal,
Svatý Tadeáši, abys v boji proti pokušení ďábelskému při nás stál,
Svatý Tadeáši, abys nás ode všeho hříchu i od věčné smrti svou mocnou přímluvou u Boha chránil,
Svatý Tadeáši, abys ve strastech a bolestech života našim pomocníkem býti nepřestával,
Svatý Tadeáši, abys v nemocech a souženích nás neopouštěl,
Svatý Tadeáši, abys naše dobré jméno i čest vždy chrániti a nám zachovati usiloval,
Svatý Tadeáši, abys v zoufalství nám klesnouti nedal,
Svatý Tadeáši, abys nám vše dobré, zvláště šťastnou smrt a shledání s tebou u Boha vyprosil,

tě prosíme, uslyš nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpust nám, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, vyslyš nás, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste vyslyš nás!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Otče náš...

℣. A neuveď nás v pokušení!

℟. Ale zbav nás od zlého!

℣. Svatý Judo Tadeáši, oroduj za nás!

℟. Abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových.

Modleme se:

Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi všecko stvořil, zachováváš a spravuješ, aby nic bez vůle tvé nezahynulo, k tobě se utíkáme ve svých strastech a bolestech, abys nás ode všeho zlého chrániti a na přímluvu svatého Judy Tadeáše, apoštola, milostí svou zachovati ráčil. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitby sv. Klimenta Hofbauera.

1. Za trpělivost.

Ježíši můj, Králi mučedníků, který jsi svatému Judovi Tadeáši, příbuznému a apoštolu

svému dal sílu a vytrvalost, aby za tvou svatou víru přetrpěl bolestnou mučednickou smrt, posilni svou milostí i naše srdce, abychom trpělivě snášeli všecka utrpení, která tvoje otcovská ruka na nás dopustí, a abychom v tvé pravé, katolické a jedině spasitelné víře až do smrti setrvali. Amen.

2. Za vytrvalost v dobrém.

Pane Ježíši Kriste, pravý Bože a pravý člověče, který jsi svatého Judu Tadeáše, svého příbuzného přijal do počtu svých svatých apoštolů, pokorně tě prosíme, dej nám ubohým hříšníkům, aby také naše jména byla zapsána do knihy života, abychom takto mezi tvé vyvolené započteni byli. Amen.

3. Proti zlým myšlenkám a v beznadějných utrpeních.

Všemohoucí věčný Bože! Ty jsi svého apoštola, svatého Tadeáše, vyznamenal zvláštní milostí, aby od svých ctitelů odvracel zlé myšlenky, a v beznadějných úzkostech těšil a pomáhal. Dej milostivě, aby všichni, kteří tohoto velikého světce nábožně uctívají, na jeho mocnou přímluvu ve všech svých tělesných i duševních utrpeních potěšeni byli. Amen.

Jiné modlitby.

Svatý apoštole Judo! Již tolikráte jsem slyšel, že neopouštíš nikoho, kdo se k tobě s

důvěrou utíká. Proto tě prosím, splň moje vroucí přání! Pomoz, když lidé pomoci nemohou, nebo pomoci nechtějí! Slibuji ti, že ti to nikdy nezapomenu a vždycky tě budu před celým světem chváliti jako svého velikého dobrodince.
V. Oroduj za nás, svatý Judo Tadeáši!
R. Abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových.

Modleme se:

Bože, jehož dobrota a milosrdenství nemá konce, shlédni milostivě na modlitbu, kterou ti podávám ve jménu tvého apoštola Tadeáše a popřej, abych jeho přímluvou dosáhl radostného vyslyšení. Pro Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Jiná modlitba.

Svatý apoštole a příbuzný našeho božského Spasitele! Shlédni útrpně na moje ubohé modlitby a vyslyš je, aby má důvěra v tebe nebyla zahanbena. Protože Pán Bůh ti prokázal milost, abys pomáhal i v záležitostech úplně beznadějných, přispěj mi svou mocnou přímluvou. Po celý život chci ti býti vděčný a zůstanu tvým horlivým ctitelem, dokud ti nebudu moci poděkovati osobně v nebi. Amen.

Mše svatá ke cti sv. apoštola.

Je pravda, mši svatou smíme obětovati jen Pánu Bohu, protože jenom Bůh je nekonečným

Pánem celého světa. Budeme však spíše vyslyšeni, podáme-li obět Nového zákona čistýma rukama některého světce. Nezapomínejme, že každý světec je miláčkem Božím; Bůh nikdy nezapomene na lásku, s jakou mu sloužil a na bolesti, které pro něho přetrpěl.

Proto odedávna bylo v církvi zvykem obětovati mši svatou na počest některého světce, abychom jeho mocnou přímluvou dosáhli, po čem toužíme.

Modlitba ve velikém zármutku.

Budiž pozdraven, věrný pomocníku, svatý Tadeáši! Smiluj se nade mnou, ustrň se nad bídou mou, neboť strach a bolesti mne pronikly jako meč, že jsem nucen s pláčem a se slzami povznésti k tobě v nebi ruce i oči své. Pozdravuji tě z hloubi srdce, ctím tebe se vší zbožností, volám k tobě úpěnlivě a děkuji Bohu nejvyššímu, že tě oslavil tak velikými zázraky a milostmi. Volám k tobě, svému pomocníku: laskavý těšiteli všech srdcí soužených, slyš vroucí prosby mé! Jak šťasten jsi nyní, že osvobozen všech úzkostí žiješ v nehynoucím pokoji, já však jsem ponořen do hlubin bolu!

Přesto mám však důvěru v tebe a prosím tě co nejpokorněji, pomoz mi, abych byl vysvobozen ode všeho zármutku, ode vší malomyslnosti a ode vší nouze.

Ó Bože, buď pamětliv všech zásluh mého velikého patrona, pro kterého tě v nejhlubší pokoře prosím, neopouštěj mne, vidíš-li srdce mé obklopeno bázní a myšlenkami smutnými. Občerstvi duši mou božskou milostí svou, svou útěchou a svým požehnáním, neboť v tebe kladu veškeru důvěru svou.

Sv. Tadeáši stůj při mně i v budoucnosti, ve všech nemocích, v pronásledování i protivenstvích a vypros mi na konec šťastnou hodinu smrti. Amen.

Modlitba v duševní opuštěnosti:

Slyš, sv. Tadeáši, veliký pomocníku ve veškeré nouzi, hlas mé prosby; neboť k tobě, který jsi pro Ježíše všecko opustil, obracím se v duševní opuštěnosti a zármutku, který sužuje duši mou. Z hlubokosti slzavého údolí volám k tobě a prosím tě vroucně: Vypros mi svou mocnou přímluvou u trůnu Božského milosrdenství, aby Bůh se smiloval nade mnou a odňal toto soužení ze srdce mého. Jako jsi na loďce s ostatními apoštoly prosil Spasitele: Pane, zachraň nás, hyneme! Tak volám i já v úzkosti své! Ty však, věrný pomocníku duší nejvíc opuštěných, v něhož skládám veškeru důvěru svou, představ Ježíši, Otci chudých, mou duševní bídu. Pros Jej, aby On, Světlo světa, mne vysvobodil z mého zármutku a z mé malomyslnosti, a aby mne potěšil paprskem milosti své! Ó,

veliký světče, neopouštěj mne v tak veliké opuštěnosti, nýbrž přispěj mi ku pomoci, abych ze zármutku vysvobozen s tebou věčně mohl chváliti milosrdenství Pána našeho. Amen.

Modlitba o pomoc v zoufalých záležitostech.

Svatý apoštole, který jsi přispěl k pomoci, i když se zdálo, že není záchrany, k tobě se utíkám v soužení svém. S důvěrou, jaká naplňovala svatého Bernarda v moc tvé přímluvy, obracím se k tobě: ukaž i mně, že jsi velikým pomocníkem, v této mé záležitosti.

Vyvoluji tě za to za svého zvláštního ochránce, a jsem ochoten zbožně tě uctívati po všechny dny života svého, vyprosíš-li mi u Boha vyslyšení.

Sv. Tadeáši, byl jsi na světě příbuzným Ježíše Krista, který je Potěšením zarmoucených, a Panny Marie, Pomocnice křesťanů, přednes jim v nebi mou vroucí prosbu, aby, čeho já svou mocí nedosáhnu, tvou přímluvou mi uděleno bylo. Jelikož jsi již tak mnohým v největší nouzi pomohl, přispěj i mně k pomoci, ujmi se této mé záležitosti, abych osvobozen od těžkých starostí pozemských, tím větší horlivostí se staral o svou spásu věčnou. Amen.

Vděčnost.

Říkává se, že dík je nová prosba. Neplatí to jen mezi lidmi, platí to i v řádu nadpřirozeném. I svatí se přimlouvají raději za ctitele,

kteří na jejich dobrodiní nezapomínají. Nebuď nevděčníkem, který se hned obrací zády ke svému dobrodinci, jakmile dostal, oč se modlil. Byla-li tvá prosba splněna, také poděkuj. Můžeš vykonati novou devítidenní pobožnost - tentokráte již děkovnou. Dobře ti poslouží litanie, které jsem v knize uvedl.

Jak prokážeme svou vděčnost?

Mnohý křesťan zná Boha a jeho světce, jenom když je v bídě. Pak prosí a žebrolí. Když však byl vyslyšen, rychle zapomene a ani nepoděkuje. Deset malomocných bylo uzdraveno a jen jeden z nich přišel poděkovati Spasiteli!

Nevděčnost je něco ošklivého. Vždyť i zvíře je ti vděčné! Nevděčnost zabraňuje dalšímu vyslyšení. — Naopak: Čím více děkujeme, tím více obdržíme! Nezapomeňme proto po obdrženém vyslyšení poděkovati, zvláště, když jsme něco slíbili.

Jak máme děkovati?

1. Předně poděkujme slovy. Mnohý křesťan zná jen modlitby prosebné. Církev sv. ve svých modlitbách často nás nabádá k modlitbám děkovným, na př. při mši sv.: „Věru hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svatý." Můžete poděkovati slovy, jak vám ze srdce plynou. Můžete se pomodliti chva-

lozpěv „Bože chválíme Tebe", neb s nejsv. Pannou Marií: „Velebí duše má Hospodina, neb některý žalm. Modlitby a písně děkovné naleznete v brožurce: „Klíč k Srdci Božímu". (Životem č. 120, cena 50 hal.)

2. Děkujme skutkem! Nejdůležitější skutek vděčnosti je opravdový život křesťanský. Pán Ježíš často nežádal nic jiného než: „Jdi a nehřeš více, aby se ti nestalo něco horšího!"

3. V knize Přísloví čteme: Uctívej Pána majetkem svým a dávej mu z prvotin všech plodů svých (3, 9). — Děkujme almužnou! „Čiňme dobře, dokud máme čas." (Gal. 6, 10.) „Přichází noc, kdy nemůže nikdo dělati." (Jan 9, 4.)

Proto neodkládejte se svou povinností vděčnosti až po smrti. Majetek, který beztak musíte opustiti, už není milým darem Bohu. A kolikrát jsme to již zažili, že dědicové nesplnili přání zemřelého, že ani Otčenášem nevzpomněli svého dobrodince. Koruna daná za živa má větší cenu před Bohem než tisíc korun po smrti. Proto čiňme dobře, pokud je čas.

Kdo neví, kam by almužnu měl dáti, může pomoci k novostavbě exercičního domu.

4. „Duše charity je charita duše", řekl veliký biskup. To znamená: nejlepší almužnou je ta, kterou pomůžeme dušim. Proto prokazují mnozí svou vděčnost tím, že rozdají urči-

tý počet brožur „Životem", aneb že předplatí pro některou farnost určitý počet letáčkového časopisu „Posel Pravdy". (Předplatné na 25 čísel na čtvrt roku 11.40 Kč.) Před nedávnem koupila žena z vděčnosti 250 váz. ročníků „Posla Pravdy" (jeden stojí 2 Kč) a rozdala, kde mohla.

5. Nevíte-li, komu takové tiskoviny dáti, neb jste-li příliš ostýchaví k apoštolátu tiskovému, pošlete dar na Exerciční dům. V našem apoštolátu nemocných je zapsáno 15.000 členů, kteří se svatou dychtivostí čekají na nějakou povzbuzující četbu. Jistě že vám tito nemocní vyprosí u Pána Boha nové milosti.

6. Chcete-li veřejně poděkovati svatému Tadeášovi, že vás vyslyšel, napište Exercičnímu domu v Mor. Ostravě, Kostelní nám. 2.

Imprimi potest. Pragae 12. Octobrii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Frant. Vošahlík, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 17.099. Olomucii, die 14. Octobrii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 39.556. — Vydavatel Exerciční dům, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. tamtéž. Odpovědný red. P. R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

Tolik apoštolů,
kolik dobrých knih.

Šiřte dobré knihy!
Darujte!
Doporučte!

Na dvě knihy dnes upozorňujeme zvláště. Nejlevnější a nejzajímavější životopisy svatých v jazyku českém (každá kniha 768 str. i s obrázky):

»Naše světla a »Šťastné děti«

Cena každé knihy Kč 12.80. Ze života svatých naučíme se i my svatě žíti.

Z mnohých posudků otiskujeme jen jeden:

„Knihy ty jsou velikým dobrodiním pro naše katolické hnutí. Nemocní i zdraví rádi je čtou, a vždy zase nové a nové krásné myšlenky se z nich vynořují. Asi každého vábí to, že neunavují rozváčným a učeným pojednáním, ale vhodným poukázáním na milé příklady mocně hýbají vůlí, aby uposlechla hlasu Božího, varovala se zlého, a konala dobré. Práci Vaši provází mnohá vděčná modlitba čtenářů. Zaplať Pán Bůh." — — — —

Objednejte hned, pokud zásoby stačí. Tak lacino už nebude možno tyto knihy znovu vydati, neboť všecky potřeby tiskařské stouply o 15—20 proc. Objednejte společně. Při objednávkách 10 knih, porto se nepočítá.

Již prodáno 35.000 knih.

EXERCIČNÍ DŮM, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2.

S 50% slevy

Sledovali jste naši dosavadní činnost? 18.040 exercitantů vykonalo za 12 let u nás exercicie. Brožur „Životem" vydáno přes 8 mil., letáků „Posel Pravdy" přes 33 mil., „Apoštolátu nemocných" (je v něm sdruženo 15.000 nemocných) rozdáno tiskovin za více než 16 tisíc Kč. Nyní při obsazení Hlučínska jsme se musili vystěhovati. Jsme tedy nuceni stavěti nový dům. Přispějete nám, odkoupíte-li naše tiskoviny. — Tím nám pomůžete k hotovým penězům.

I. UVAŽUJ", vybraná čísla „Posla pravdy" knížečka o 108 stranách. Místo 1 Kč [redacted] kusů najednou, zaplatíme Vám porto. Již 35.000 knih prodáno.

II. „NEDĚLNÍ MISÁL", tištěn na krásném papíře, dvojbarvý tisk, nevázaný Kč 5.-, [redacted] Tiskárna prohlásila, že již nikdy nebude možno misál vydati tak lacino. Za rok prodáno 21.000 exemplářů. (Ke každým 20 ex. 1 zdarma.)

III. Kniha „SV. ALFONS", 530 stran velkého formátu. Málokterý životopis najdete tak zajímavý. Neváz. Kč 15.-, váz. místo Kč 36.—, [redacted].

IV. „Z DENÍKU PORODNÍ BABIČKY", str. 200. V dnešní krisi rodiny a manželství není knihy časovější. Neznáte ji ještě? Místo Kč 38.- [redacted] neváz. Kč 18.-. Malá zásoba!

V. „NEJKRÁSNĚJŠÍ KOLEDY", 49 koled, méně známé s notami, tuhá obálka s obrázkem. Za 2 měsíce II. vydání! Při objednávce aspoň 50 koledníčků 50 proc. sleva. Místo po 1 Kč [redacted] (64 stran.) DOPROVOD VARHAN (32 velikých stran) ke koledám místo Kč 9.— [redacted]

VI. Všech 12 ROČNÍKŮ „ŽIVOTEM" (celoplát. vazba) s váz. rejstříkem místo Kč 212.— [redacted] Za 179 Kč celá knihovnička (9.356 stran!).

VII. Vázané ROČNÍKY „POSLA PRAVDY" místo po 2 Kč [redacted], objednáte-li aspoň 10 exemplářů. Vyšly dosud 3 ročníky. Každý 208 stran.

Nová adresa všech objednávek: Exerciční dům, Mor. Ostrava, Kostelní náměstí 2.

ŽIVOTEM č. 30

CENA 5o

KŘESŤAN A NÁRO

KŘESŤAN A NÁROD.

Čím více moje matka trpí, tím více matku miluji. Čím více trpí můj národ, tím více miluji svůj národ. To je věc samozřejmá.

Avšak právě v takových dobách, kdy vzrůst lásky k národu je odůvodněn, je nebezpečí, že tato láska zajde na zcestí a stane se nezřízenou. A nezřízená láska k národu škodí národu, jako rodiče mající nezřízenou lásku ke svému dítěti, škodí dítěti.

Proto zde pojednáme o pravé lásce k národu.

I. Pojmy.

Národnost.

Národnost patří mezi věci, o kterých se často mluví, ale které uvádějí i odborníky do rozpaků, mají-li přesně říci, co se jimi rozumí.

Nuže, co se myslí národností?

Jest na tuto otázku těžko odpověděti jednou větou bez předcházejícího výkladu.

Jest jisto, že národnost jest především

1. jednota krevní. Národ jest podle svého původu rozvětvená rodina, jest společnost lidí pocházejících od stejných předků.

Dnes ovšem by bylo v civilisovaném lidstvu těžko najíti národ, jenž by byl opravdu čistým potomstvem jedněch předků čili čistou rasou. Dnes při čilém styku národů vstupují v manželství snadno lidé nejrůznějších plemen.

Toto doplňování jednoho národa krví národa jiného není však ještě ničením národnosti, nýbrž jen důkazem její životnosti.

Z řečeného je zřejmo, že se dnes nedá národnost určovati jen podle společného původu. Jest se ohlížeti také po jiných znacích.

2. K nim patří jistě jednota jazyková, společná řeč, která je nejnápadnější známkou národnosti na venek.

Neklamnou známkou však také není. Jsou národové, v nichž se mluví různou řečí. (Švýcaři.) Naproti tomu užívají Angličané a Irčané nebo Španělé a obyvatelé některých republik jihoamerických ve značné míře jedné řeči a přece se necítí příslušníky jedné národnosti.

3. Dalším znakem národnosti jest jednota mravní, která se jeví ve zvláštní povaze, mravech a zvycích, vzdělanosti a náboženství.

Ale ani to všechno samo sebou není ještě národností. Jsou na př. národové, u nichž je veliká různost náboženského vyznání, a přece se cítí členové různých náboženských společností členy téhož národa.

4. Ani společné souvislé území a společný stát nejsou nutnou podmínkou stejné národnosti, jak vidíme u Židů a Němců. Nicméně jest spo-

lečná hrouda důležitým činitelem pro národní cítění.

5. Daleko spolehlivější půdou, na níž vyrůstá národní sounáležitost, jsou společné dějiny, zvláště když jest z nich jisto, že obyvatelé některého kraje musili hájiti s velikými obětmi své existence a svých práv proti společnému nepříteli.

6. V každém případě však patří k národnosti vědomí příslušnosti k určitému národu.

Když shrneme všecky jmenované znaky, můžeme říci s olomouckým prof. dr. Bedřichem Vaškem:

Národností rozumíme jednotu určité části lidstva, odlišné od ostatních stejným: 1. původem, 2. jazykem, 3. kulturou, 4. dějinami, 5. často i územím, ale 6. vždy také vědomím své sounáležitosti. (Podle brož. Matěje Chládka: Nábož. Kristovo a národnost.)

Vymezujíce pojem národnosti, musíme pozorně míti na zřeteli ještě dvě věci: Předně, že to není pojem s obsahem jednou provždy hotovým, ustáleným, nehybným. Národnost je souhrn statků převážně kulturních. Ale poměry kulturní podléhají silným změnám. Tyto změny však nutně budou vyvolávati i jisté změny v tom souboru, jejž označujeme slovem národnost. Tyto změny jsou zvláště četné a zvláště pronikavé v době naší, kdy živý styk s cizími kraji a jejich kulturou přináší v národ odjinud stále nové prvky poznání a působí tak „přehodnocování hodnot"; kdy nové a nové vynálezy revolucionisují stále metody hospodářského života, což zase má pronikavý vliv na dosavadní stanovisko k určitým dosavadním ná-

zorům a pracím. Tyto změny dějí se tak nenápadně, že jich ani nepozorujeme. „Lid a národ, ať si stojí oba tyto pojmy před námi sebe jasněji a vyhraničeněji, jsou ve světě skutečností něčím nestálým, tekutým, věčně se měnícím." „Češství, zůstávajíc v jistém ohledu konstantní, přece jen se naplňuje stále novým obsahem." (Masaryk.)

Vlast.

„Vlastí nazýváme zemi, od které jsme přijali nejvíce dobrodiní. Pouhé rodiště nelze vždy pokládati za vlast, protože někdo se narodil náhodou v cizině, ale neusadil se tam trvale. V takovém případě není vlastí rodiště, nýbrž země, ve které člověk vyrostl, byl vychován a největší část dobrodiní přijal. Obyčejně bývá vlastí země, ve které se člověk narodil." (Kat. mravouka Šim. Pokoje.)

Vlastenectví.

Vlastenectví je nejušlechtilejší formou věrnosti ke svému národu. Může míti různé stupně mravní hodnoty. Ale pravé vlastenectví.... staví rozum, cit a vůli — a dodal bych: i své statky tělesné i hmotné — do služeb země a národa.

To není otrocký souhlas se vším, co národ podniká, schvalování všech přehmatů, jichž snad by se národ dopouštěl, ať již proti národnostem jiným, ať již vůči jednotlivým složkám národa samého. Mohu býti a zůstati ohnivým vlastencem, a přece mohu plamenně nenáviděti křivdy, jichž by se snad představitelé mého národa dopouštěli, ba právě, po-

vadž vlast miluji, musím nenáviděti v jejím vlastním zájmu křivdy (domněle na její prospěch) páchané, poněvadž jen spravedlnost může zabezpečiti trvalou budoucnost vlasti.

Přehnaný nacionalismus.

Mistrně popisuje současný moralista světového jména, universitní profesor Vermeersch, rozdíl mezi vlastenectvím a přehnaným nacionalismem: „Vlastenectví má základ v přirozené oddanosti a v přijatých dobrodiních; nacionalism ve ctižádostivých nadějích. Vlastenectví je pokojné: má klid oddanosti a vděčnosti; nacionalism je pohyblivý, vlnivý: má neklid snů budoucnosti. Vlastenectví chce blaho země; svou odvahu si nechává v záloze, až by bylo potřebí hájiti rodnou půdu; nacionalism sleduje často cíle ctižádosti: je často lačný po výbojích."

Lidstvo.

Celé lidstvo tvoří jednu rodinu. „O jednotě lidského pokolení není dnes již žádné pochybnosti", praví Pius XI. Jelikož všechny rasy a národy pochází z jednoho kořene, jsou všichni lidé bratry a sestrami, mají všichni stejnou lidskou přirozenost a stejná práva. Žádný národ není sám o sobě méněcenným; žádný není povolán k tomu, aby vytlačil neb zničil jiné národy.

II. Náboženství a láska k národu.

Do určitého národa se člověk zcela přirozeně zaštěpuje narozením. Proto jest vědomí příslušnosti k tomuto národu a účinná, skutky dokazovaná láska k němu přirozenou povinností člověka.

Sv. Tomáš Akvinský píše: „Člověk se stává v různé míře dlužníkem jiných, vzhledem na různou jejich důstojnost a na různá dobrodiní od nich přijatá. V obojím ohledu však Bůh zaujímá místo nejvyšší, jsa i bytostí nejvznešenější a jsa pro nás prvním zdrojem (příčinou) bytí a řízení; na druhém místě však zdrojem našeho bytí a řízení jsou rodiče a otčina, z nichž a v níž jsme zrozeni a vychováni. A proto po Bohu je člověk nejvíce dlužníkem rodičům a otčině. Pročež jako patří k náboženství prokazovati Bohu úctu, tak na druhém stupni patří k ctnosti prokazovati úctu a lásku rodičům a vlasti."

Tentýž světec praví: „Nikdo není dobrým, kdo neobětuje všecko svoje blahu obecnému." (S. Ph. I. II. 92, 1. 3.)

Pohanští národové starověcí i Židé byli vlastenci, ale bez citu spravedlnosti a bez lásky k jiným národům. — Řek viděl jen v Řeku člověka sobě rovného. Každý cizinec mu byl „barbarem", t. j. nevzdělancem a jakoby jen poločlověkem. — U Římanů se zvrhlo vlastenectví ve zbožňování římského státu jako světo-

vládce, kterému mají ostatní národy sloužiti jako otroci. — I Židé starozákonní podceňovali národy jiné nazývajíce je potupnými jmény.

Teprve křesťanství zavedlo správný názor na vlastenectví, očistilo, povzneslo a posvětilo je.

Kristus.

Na západním svahu hory Olivetské, která skýtala nádherný výhled na Jerusalem, stojí malá, úhledná kaple, která má nad vchodem stručný nápis: „Pán zaplakal." — Zde bylo totiž dle starobylého podání místo, kde Ježíš Kristus stanul na své triumfální cestě do Jerusalema, zahleděl se na město, zamyslil nad jeho osudem, zaplakal nad ním a pronesl ona bolná slova, která jsou velepísní lásky k vlasti a stkvělou apologií křesťanské lásky vlastenecké. Pravil: „Kdybys bylo poznalo i ty, a to v den svůj, co jest tobě ku pokoji, — ale nyní je to skryto před očima tvýma. Neboť přijdou na tebe dnové, ve kterých nepřátelé tvoji obklíčí tě náspem a oblehnou tě a sevrou tě se všech stran, a na zem povalí tebe i dítky tvé, které jsou v tobě a nenechají v tobě kamene na kameni, poněvadž jsi nepoznalo času navštívení svého!" (Luk. 19, 42—45.)

Kristus však též učil v š e c k y modliti se „Otče náš". Z vůle Otce nebeského jsou všichni národové. Otec nebeský objímá stejnou láskou všechny národy.

Kristus dal přikázání: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého," a na otázku: „Kdo je můj bližní", odpovídá podobenstvím o milosrdném Samaritánu, čímž učí lásce i k jiným národům.

V řeči na Hoře blahoslavensství volal: „Milujte nepřátele své" a modlil se na kříži i za své vrahy.

Přišel hledat a spasit všecko, co bylo zahynulo.

Svou smrtí vykoupil celé lidstvo z otroctví zlého ducha.

Správně o Něm píše sv. Pavel: „Nyní však vy, kteří jste někdy byli daleko (od sebe), v Kristu Ježíši jste se sblížili (a to) v krvi Kristově. Neboť On je pokojem naším, který z dvou učinil jedno a to tím, že zbořil stěnu ohrady, která byla mezi nimi, (zdroj to) nepřátelství... a přišed zvěstoval pokoj vám, kteří jste byli daleko, i pokoj těm, kteří byli blízko; neboť skrze něho my obojí v jednom Duchu máme přístup k Otci..." (Ef. 2, 13—18.)

Sv. Pavel.

Sv. Pavel miluje svůj národ.

Ve světlých stopách Krista, Spasitele světa a syna Galileje, kráčí věrný jeho apoštol, apoštol národů a věrný syn národa svého.

Srdce vedlo Pavla nejprve k bratřím podle těla. Teprve když slova jeho nenašla ohlasu v židovskych sbornicích, obrátil se k pohanům, jak vyznal Židům v Antiochii v Pisidii: „Vám

slovo Boží mělo nejprve mluveno býti. Ale poněvadž je zamítáte a ukazujete se nehodnými věčného života, proto se obracíme k pohanům."

Když se sv. Pavel ve II. listě snaží věřící Korinťany uchrániti zhoubného vlivu nepravých učitelů, upozorňuje skromný apoštol také na přednosti a dary přirozené, národnost, mateřštinu, příslušnost k národu vyvolenému: „Osměluji se (chlubiti) i já: Hebreji-li jsou? Já také! Izraelity jsou? Já také! Potomstvem Abrahamovým jsou? Já také!" (II. Kor. 11, 21, 22.) Slovy těmi se sv. Pavel hlásí upřímně a otevřeně k svému národu právě tak, jako jindy rozhodně dovolával se výsad, které mu poskytovalo římské občanství (Skut. 16, 37.), volaje také: „civis Romanus sum, Caesarem apello!" („Jsem římský občan, odvolávám se k císaři.")

V podivuhodné shodě s největším Izraelitou Mojžíšem, který pokleknuv, prosil Hospodina za lid dojemnou modlitbou: „Odpust jim tuto vinu a raději vymaž mne z knihy své, kterou jsi napsal" (II. Mojž. 31, 32.), jedná sv. Pavel: „Mám veliký zármutek a ustavičnou bolest v srdci svém. Neboť žádal jsem já sám zavrženými býti od Krista pro své bratry, kteří jsou moji příbuzní podle těla." (Řím. 9, 2—3.)

Sv. Pavel miluje svůj národ, ale je si vědom, že Kristus učiniv nás dítkami Božími, povýšil nás nad život přirozený. „Svlékli jste se sebe

člověka starého s jeho skutky a oblékli jste nového (člověka), jenž se obnovuje ku poznání podle obrazu Stvořitele svého; tu není Řek a Žid, obřízka a neobřízka, cizozemec, Skytha, otrok, svobodník, nýbrž vším a ve všech jest Kristus.

Býti údem mystického Těla Kristova je nepoměrně víc než býti členem toho kterého národa. Avšak nikdo nedovede úplně a správně žíti v Kristu, kdo přestal cítiti se svou vlastí a svým národem.

Kdyby někdo podporoval cizí lidi, při tom však nechával vlastní rodiče a krevní přátele v bídě, jistě by nejednal správně.

Námitky.

„Napřed jsem Čechem a pak katolíkem."

„Napřed jsem se narodil jako Čech a potom teprve jsem se stal katolíkem." — Odpověď: Je to, co je časově první také vyšší? Přemysl byl napřed oráčem a pak knížetem. Stojí proto jeho sedlačení výš než jeho vladaření?

Ve skutečnosti je tomu tak: Narozením jsme nabyli přirozeného života; k tomu patří, že máme rodiče a tito rodiče jsou určité národnosti. — Křtem svatým jsme nabyli života nadpřirozeného, to znamená podíl na Božském životě. To je něco zásadně jiného, co se vůbec nedá spolu porovnávati. Můžete porovnávati půdu s rozumem sedláka, který půdu obdělává? — Kdyby se novorozené dítko německé dostalo do dobré rodiny české, může z něho

vyrůsti dobrý člověk, i když si není vědom, že patří k jiné národnosti. Kdyby však dítko kterékoliv národnosti nebylo pokřtěno a vyučeno ve víře křesťanské je v nebezpečí věčného zahynutí! — To je veliký rozdíl!

Druhá námitka: „Církev katolická je mezinárodní a proto nemá porozumění pro dobro národa: Lepší je církev národní." — Odpověď: Odmítáme slovo *mezi*národní ve smyslu *proti*národní. Jsou statky *nad*národní, které nejsou *proti*národní a jen ubohá omezenost takové statky odmítá.

Nadnárodní je na př. věda. Dejme tomu, že by byl někde mezinárodní sjezd hvězdářů, a jako řečník by byl pozván některý český astronom. Kdo by po něm žádal: „Z lásky k národu nesmíš na tento sjezd, neboť je mezinárodní?" — Astronom by takovému právem odpověděl: „Pošetilče! Právě, když budu na takovém mezinárodním sjezdu mluvit, sjednám svému národu větší čest a slávu."

Církev katolická je *nad*národní, a je dobře, že je tomu tak. K čemu přišel Kristus na svět? Aby svědectví vydal pravdě? Je pravda u různých národů různá? — Kristus přišel na svět, aby svou smrtí na kříži celé lidstvo vykoupil, všem lidem dobyl spásy, aby všechny spojil v jednu rodinu Boží.

Tím, že Bůh všechny lidi povolal k jednomu cíli, nechce zničiti zvláštnost jednotlivce, ani zvláštnost různých národů. V harmonickém souzvuku všech lidí a všech národů ať se pěje píseň slávy Boží.

Nadnárodní Církev, která spojuje všechny národy v říši Boží, dovede nepoměrně víc než církev národní vzbuditi nejlepší síly, které dřímají v jednotlivých národech a udělat je plodnými pro rozšíření království Božího.

Že každý řád má svého zástupce v Římě, že na universitě gregoriánské přednáší Čech, že tam studují čeští bohoslovci a nabývají rozhledu světového, má rozhodně pro národ větší význam, než kdybychom se se všech stran uzavřeli, aby ani větýrek cizí na nás nefouk.

Třetí námitka: „Církev katolická bojovala proti národu českému, ano i organisovala křížovou výpravu proti nám, proto nikdy nemůže pravý Čech milovati katolickou církev.“ — Odpověď: Zásadní chyba jest, že se minulost posuzuje podle zásad přítomnosti. Chceme-li pochopiti minulost, musíme vniknouti do d u š e minulosti; a tu poznáme, že ve středověku celá Evropa tvořila j e d n u rodinu spojenou j e d n o u vírou, křesťanstvím. Kdo porušoval jednotu víry, porušoval i jednotu státní. Proto byli kacíři trestáni jako rušitelé veřejného pořádku. (Nevím, jak by pochodil Hus dnes u světských vrchností, kdyby hlásal, že vrchnostem, které jsou v hříchu, musíme odepříti poslušnost.) Zatím, co bludy Viklefovy zůstaly v jeho vlasti Anglii, celkem bez vlivu, chápal se jich národ český s horlivostí, která byla hodna věci lepší. Nedivme se, že celá Evropa povstala ne proti českému národu, nýbrž proti českým bludařům.

Posuzujeme-li dějiny střízlivě a podle pravdy, musíme říci: Ne Církev bojovala proti Čechům, ale bludařství české přivedlo národ český na pokraj záhuby. — —

Palacký káral hanobitele církve a v r. 1873 v časopise „Pokrok" vyslovil „jako poctivý a spravedlivý dějin uvažovatel, že katolická církev způsobila u nás nepoměrně víc dobrého než kdokoli jiný, zasahujíc do života lidského jedině vždy ku povznesení blaha, dobra a krásna."

III. Nezřízená láska k národu.

Nacionalismus.

Tímto slovem se míní přemrštěná láska k vlastnímu národu, které se jinak říká také národní šovinismus.

Nacionalista neb šovinista je člověk, jemuž je zájem vlastního národa jediným cílem a pravidlem jednání — bez ohledu na existenci a práva národů jiných a také bez ohledu na jiné povinnosti, které máme kromě povinností národních, zvláště povinnosti náboženské.

„Nacionalismus se jeví v přehánění, jakoby národnost, to jest příslušnost k nějakému národu, byla nejvyšším statkem pro člověka. Všem ostatním statkům přiznává platnost jen potud, pokud jsou ve vztahu k národnosti. Zvláště je mu národnost nejvyšším organisačním heslem; žádá proto také národní církev a národní stát. Proti národnostem cizím je často nespravedlivý; při nejmenším přiznává jejich přednostem jenom relativní hodnotu, že totiž mají cenu jen pro příslušníky národa onoho. Neuzná snadno, že by bylo

ku prospěchu národa, kdyby se vzdal jistých národních zvláštností, i když při bedlivějším pozorování se jeví jako chyby a slabosti; trvá i na nich, právě, protože jsou národní.“ (Seipel, Nation und Staat. 70.)

Vrcholem nacionalismu je *imperialismus.*

Imperialismus.

Tím rozumíme ony snahy, jimiž některý národ maje na zřeteli jen svůj zájem, chce rozšířiti svou moc — a zvláště hospodářskou moc — i na účet jiných národnostních skupin neb politických celků, když národ, nedbaje práv národů jiných, chce se zmocniti cizího území, jež by se mu hodilo pro hospodářské účely, když dobývá bez milosrdenství zámořských osad, aby tak získal odbytiště pro svůj průmysl a opatřoval si za směšné ceny potřebné suroviny — to je imperialismus. — Imperialismus znamená stupňování moci a rozšíření moci na světově-hospodářské základně.

Imperialismus si počíná jako „absolutismus“, povýšený nad zákon mravní, povýšený nad právo mezinárodní; vybízí národy, jež se mu oddávají, aby v životě mezinárodním si počinali tak, jak se chová nadčlověk v životě sociálním.

Takové snahy nacionalistické a imperialistické jest ze stanoviska katolického úplně zavrhnouti a také učitelský úřad církevní rozhodně a opětovně zavrhl. — Proč?

1. Přepjatý nacionalismus jest krajně nespravedlivé národní sobectví bez

spravedlnosti a lásky k bližním jiných národností a také

2. bez lásky k Bohu, na jehož místo staví svůj národ jako modlu.

3. Takový nacionalismus vede k stálým sporům a zápletkám s národy potlačovanými a k věčným krvavým bojům.

4. Přehnaný nacionalismus škodí vlastnímu národu, neboť zužuje duševní obzor, staví kolem národa vysoké hradby.

Tato omezenost bude míti za následek, že národ nebude schopen spolupráce s jinými národy, protože klapky na očích budou mu znemožňovati býti tak velkodušným a obětavým, jak toho každá veliká společná práce vyžaduje; a tato neschopnost spolupráce je za dnešních dnů tím osudnější, protože spletitost poměrů ve mnohém směru nutně žádá společné práce. Omezenost hlediska jej bude svádět k omylu, že si jest hospodářský soběstačný — jak draze mu přijde vyléčení z tohoto bludu! Bude si namlouvati, „že jeho národ má zásluhu o vše dobré pod sluncem... a bude tvrditi, že každý, kdo vykonal něco dobrého, je tak neb onak, i když to není známo, potomkem tohoto národa" nebo zase, je-li nepřítelem národa, bude dokazovati, že vše, co se stalo u tohoto, „je důsledkem vrozených nemravů a neřestí, jak dokazuje sbírka nejhorších dokladů z jeho dějin".

Přehnaný nacionalism je nemravností. „Ve své nejhorší formě považuje za dovolené všecky činy a všecky prostředky, jimiž je možno zvýšiti moc, prestiž nebo bohatství národa. Není potřeba se šířiti o absolutní nemravnosti této nauky. Jeho formy líbeznější popírají prakticky, že národ má povinnosti lásky k jinému národu. Forma nacionalismu ještě rozředěnější nadsazuje stále ve vychvalování ctností svého národa a snižuje stále ctnosti národů jiných; je stále pohotova vykládati špatně činy nebo úmysly národů cizích, nevztahujíc nikdy až i k nim dobrého mínění, jež bezděčně projevuje vůči jednotlivcům a sociálním třídám své země." Právem se vytýká nacionalismu, že, stavěje zájmy národa nade všecko právo a nade všecky jiné povinnosti, stává se nakonec hlasatelem osudného hesla: síla nad právo. Zásada, že zájem státu je jeho jediným zákonem, má základ nemravný. Činiti z národa nejvyšší statek a bytost nejvyšší, je zvráceností a každá zvrácenost ve velikých otázkách života se mstí krutě. Začneme-li dělati z každého domu ozbrojenou pevnost, skončíme tím, že bude z každého člověka barbar. Pro tyto mravní účinky přehnaného nacionalismu neštítí se jej profesor Zdiechowski jmenovati „vředem, rozhlodávajícím Evropu".

Přehnaný nacionalismus škodí vlastnímu národu, neboť ničí svobodu a tím i pravé vlastenectví. Láska k národu je květina, která se

nedá vypěstovati ve skleníku, nýbrž potřebuje ke svému vzrůstu svobody. Jen tak se zakoření hluboce do půdy, jen tak má záruku, že potrvá.

Antisemitismus.

Kdo pohrdá národem židovským jen pro jeho původ, kdo jej nenávidí a pronásleduje, jedná nekřesťansky a nelidsky.

Církev často hájila Židy proti nespravedlivé nenávisti. Tak naposled v roce 1928 (C. C. S. Off. 25. III. 1928): „Katolická Církev vždy se modlívala za národ židovský, který byl nositelem Božského přislíbení až k Ježíši Kristu, přes, ano právě pro jeho pozdější zaslepenost. Touto láskou pohnuta apoštolská stolice hájila tento národ proti nespravedlivému pronásledování; a jako odsuzuje veškerou závist a nenávist mezi národy, tak odsuzuje zvláště nenávist proti národu, který byl kdysi Bohem vyvoleným národem."

Mnozí nenávidí Židy, protože Židé jsou většinou bohatí, protože jsou v obchodním životě často bezohlední a nevybíraví v prostředcích k zbohatnutí. Dnes často cítí inteligence nepřijemně konkurenci Židů v povoláních vyšších. — Mají-li Židé některé vlastnosti nedobré, co je toho příčinou? Není to snad z velké části následek toho, jak se se Židy zacházelo?

Němec Gottfried Herder píše: Státní zákony, které snižují Židy pod zvíře, Židům nevěří ani přes ulici, a jim denně vytýkají bezectnost, ukazují stálé barbarství státu, který trpí z barbarských dob takové zákony.

Montesquieu má pravdu, že barbarství Evropy pomohlo k pokažení židovského kmene a karakteru. Proto je povinnosti Evropanů napraviti chyby svých předků a učiniti schopné cti ty, kteří skrze ně se stali bezectnými."

IV. Pravá láska k národu.

Kdo opravdu miluje svůj národ, se snaží, aby mu bylo zachováno náboženství. Již ve starověku praví Xenofon: „Národové nejzbožnější vždycky byli nejsilnější a nejmoudřejší." —

Anglický politik Edm. Burke: „Náboženství je pro národ pramenem síly a energie."

Thiers: „Věřící národ má více nadšení a hrdinné mysli, když se jedná o veliké činy."

Ministr Tocqueville: „Národ, který chce býti svobodným a silným, musí věřiti, a národ, který nechce věřiti, musí se státi otrokem."

Již ve Starém Zákoně řekl prorok lidu izraelskému: „Protože jsi nesloužil Hospodinu Bohu svému v radosti... budeš sloužiti nepříteli svému... v hladu, žízni a nahotě a všelikém nedostatku." (5. Mojž. 28, 47.)

Washington: „Není mužem vlasti, kdo podkopává náboženství a mravnost, tyto mocné pilíře lidského štěstí. Každý státník ctí je a miluje právě tak, jako každý zbožný člověk.

Rozum a zkušenost dokazují, že není v lidu mravnosti bez náboženství. Ono jest to právě, jež musí dodati lidové vládě životní síly.“ — (Washington v adrese americkému národu.)

Clemenceau, ministerský předseda, který řídil Francii za nejstrašnějších dob světové války, a byl odpůrcem Církve a náboženství, před smrtí uznal: Jediná moc, která může zachrániti Francii, jest evangelium, a kdo chce pomáhati Francii na nohy, musí míti ve svých žilách kapku krve sv. Františka... Věřím, že Francie povstane silou evangelia.“ (A. C. M. Olomouc 1931, roč. 22, čís. 6, str. 216.)

Kdo Bohu zachová věrnost, zachová též věrnost svému národu.

Celý křesťan je též celý vlastenec. Polovičatý křesťan i svému národu zachová jen poloviční věrnost.

Jako jest ochoten zraditi svou víru pro pozemský zisk, tak též lehce se vzdá své národnosti. Zradí-li Krista za třicet stříbrných, pak zradí za dvacet stříbrných svůj národ.

1. Modlitba.

Když ústavní shromáždění severoamerické Unie sestavovalo po čtyři týdny základní zákony a nemohlo se dopracovati politické moudrosti, pravil prvého dne pátého týdne Franklin obrácen k George Washingtonovi: „Pane předsedo! Po čtyři týdny tápali jsme ve tmách, pátrajíce

po politické pravdě, a nenalezli jsme ji. Čím to jest, že jsme nepožádali o božské řízení Otce Světla pro naše jednání? Čím déle žiji a čím více znám, tím více věřím, že Bůh řídí záležitosti lidu; a nemůže-li vrabec spadnouti se střechy bez Jeho vědomí, jest možno, aby stát mohl povstati bez Jeho pomoci?: „Nestaví-li Hospodin domu, nadarmo pracují, kdo stavějí jej." Já pevně věřím, že bez Jeho přispění nedoděláme se lepšího zdaru v naší politické stavbě, než budovatelé věže babylonské. Navrhuji, bychom od nynějška zahajovali své denní jednání ranní modlitbou." („Katol. Sokol" st.-louiský.)

2. Méně mluviti — více pracovati.

K. Havlíček píše: „Nám začíná býti již nanic z těch neustálých řečí o vlastenectví, a vlastencích a vlastenkách, kterými nás veršem i prósou naši spisovatelé, již drahně let, nemilosrdně pronásledují. Byl by již čas, aby nám to naše vlastenectví ráčilo konečně z úst vjeti do rukou a do těla, abychom totiž více z lásky pro svůj národ jednali než o té lásce mluvili; neboť pro samé povzbuzování k vlastenectví zapomínáme na vzdělávání národa. — Já ale, co se mého osobního mínění týče, jsem přesvědčen, že je snadnější a veselejší za vlast umříti, než to množství jednotvárných spisův o vlastenectví přečísti." (Cit. Flajšhans: Písemnictví české, str. 590.)

Masaryk: „Já nemám rád vlastenčení. Kdo z těch lidí, co mají plná ústa, že jsme národ Husův, pročetl aspoň kousek Husa, a nejen Husa, aspoň jednu knihu bratrské reformace? A nač to mluvení: normální člověk nevytrubuje do světa, že miluje své rodiče, svou ženu, své děti, to se rozumí samo sebou. Když miluješ svou vlast, nemusíš o tom mluvit, ale udělej něco kloudného — o nic jiného nejde. — Mně vždycky bránil jakýsi stud, abych říkal slova „vlast", „národ" a tak. Nevyvolávám-li o sobě, že jsem vlastenec, nekřičím o tom druhém, že je zrádce vlasti. Musím trpělivě dokazovat, že jeho cesta je z těch a těch důvodů chybná!"

„Hřích bídné činí národy"

řekl Duch svatý a má pravdu i dnes. Nezakusili jsme to sami na svém těle? — Miluješ-li národ, odstraň hřích napřed ze svého vlastního srdce, zušlechťuj svou vlastní duši; a pak se snaž, abys odstranil mravní zlo i ze svého okolí.

Pracuje pro vlast a prospívá vlasti každý, kdo koná svědomitě povinnosti svého stavu, kdo poctivou prací povznáší svou živnost, kdo poctivě zastává svůj úřad, kdo přispívá k tomu, aby v jeho rodině vládl pořádek a zbožnost, kdo přispívá k tomu, aby ve vlasti se vzmáhal blahobyt, aby všude byla bezpečnost majetku a cti. Nemůže býti dobrým vlastencem, kdo není poctivým.

Další vlastností pravé lásky k vlasti jest, abychom milovali svůj národ, i když sklízíme za to nevděk anebo pronásledování. Neboť křesťanství poroučí milovati i nepřátele, dobře činiti těm, kteří nás nenávidí a modliti se za ty, kteří nás pronásledují, abychom byli podobni Otci nebeskému. (Mat. 5, 44.) A jak často bylo a jest posud mnohému vlastenci dbáti tohoto rozkazu Božího! Často naše dobré snahy jsou neuznávány. A tu by se někdo mohl snadno dáti strhnouti ke mstě proti své vlasti, jako to učinil pohanský Říman Koriolán, jenž, jsa uražen, přitáhl s velikým vojskem proti svému rodnému městu Římu, aby pomstil urážku, která se mu byla stala. Ale křesťanství nám velí milovati vlast a dobře činiti národu, i když zneuznává naše dobré snahy. První křesťané, ačkoliv byli krutě pronásledováni, přece nikdy ničeho nepodnikli proti své vlasti, nýbrž chápali se obětavě zbraní, kdykoliv byla vlast v nebezpečí. Tertulián praví ve své obhajobě křesťanů, že nikdo nikdy mezi nimi nebyl nalezen mezi zrádci a nepřáteli vlasti a říše.

4. Zachraňte rodiny!

Ubývá nás! Neúprosná statistika nám to dokazuje. Národ umírá. Kde jsou příčiny tohoto zjevu? Francouz Gustav Hervé měl odvahu napsati: „Jen slepý může popírati, že je úzký vztah mezi úbytkem náboženské víry a úbytkem porodnosti. Pro nás volnomyšlenkáře je to nepří-

jemné přiznati, že naši předkové, ačkoliv byli dobří vlastenci, 150 let kráčeli v základní věci nepravým směrem a svým volnomyšlenkářstvím zabili národ. Vzpírá se naše pýcha proti rozumu? A přec, není lepší zmužile se přiznati k základnímu omylu než Francii dál vylidňovati a vraždit i. Laicisace tím, že podkopala víru v Boha, nic jiného nedosáhla než, že zacpala prameny populace: úctu před zákonem Božím, odvahu k obětem a smysl pro velikosti mateřství." — Jiný volnomyšlenkář Maurice Allard se přiznal: „Tím, že zabili Boha, odstranili veškerou mravnost. Nezatajujme si to. Já aspoň jsem ochoten přiznati: Jeli Bůh mrtev, neexistují již žádné povinnosti. Francie má 12.000 far bez kněze, a země, která nechá vymříti své kněze, páchá sebevraždu."

(Přečtěte a rozšiřujte brožuru: „Zachraňte národ", vydal Exerciční dům v Mor. Ostravě, Kostelní nám. 2. Stran 48, cena 30 hal.!)

V. Příklady lásky k bližnímu.

Sv. Václav.

Radslav Zlický nechtěl uznati svrchovanost Václavovu a spojoval se s Němci; i nezbývalo Václavovi, než táhnouti polem proti hrdému nepříteli. U Žitoměře (u Čes. Brodu) se schylovalo k boji. Václavovi se zželelo krve lidu, která se na obou stranách měla prolévati. Neváhal jako pravý otec lidu, jako křesťanský

hrdina, vydati vlastní svůj život v sázku. Před tváří obojího vojska vyzval zrádného Radslava na rytířský souboj, aby ten z nich byl hlavním knížetem v Čechách, kdo by v zápase zvítězil. Souboj, sotva zahájený, se skončil vítězstvím Václavovým. Radslav se pokořil a prosil Václava za odpuštění. Svatý kníže mu odpustil řka: „Vrať se domů v pokoji, měj dosti na svém, já nic tvého nežádám." Tak osvědčil Václav ducha ušlechtilé smířlivosti, ale sjednal si také touto svou osobní statečností a velkomyslností úctu a poslušnost i u ostatních knížat, dosud nepoddajných.

Podobně v duchu míru jednal s císařem Jindřichem Ptáčníkem, který přitáhl do Čech, aby z nich učinil svého vazala. Za mírný roční poplatek (300 volů) bylo zabráněno mnohému a zbytečnému prolévání krve. — Dříve se posmívali sv. Václavu (ano i školní učebnice) a vytýkali mu slabost. Najde se ještě dnes někdo, kdo by měl odvahu tak tvrditi, kdy jsme byli nuceni bez boje odstoupiti 3 miliony obyvatel?

Babička Boženy Němcové.

Této šlechetné české ženě nabízel pruský generál po smrti jejího manžela, (bývalého pruského vojáka), roční pensi a stálou práci. Slíbil jí, že hoch přijde do vojenské školy a děvčata do královského ústavu pro dívky, zůstane-li v Prusku. A co odpověděla babička na tyto lákavé nabídky?

„To mne nic netěšilo," tak vypravuje babička paní kněžně na zámku, „i prosila jsem,

aby mně dali raději pár zlatých peněz, chtějí-li mi nějakou milost prokázat, a že půjdu domů, do Čech. Děti ale že od sebe nedám, že si je vychovám podle své víry a své řeči. To mi ale nechtěli dovolit a řekli mi, když tam nezůstanu, že nedostanu nic. Když nic, tak nic, vždyť mi Pán Bůh nedá hlady umřít, myslila jsem a poděkovala se panu králi za všecko."

„Myslím ale, že by ty děti tvoje dobře tam bývaly zaopatřeny?" — namítala kněžna.

„Dost možná, milostivá paní, ale byly by se mi odcizily. Kdo by je tam učil milovat svoji otčinu a mateřskou svoji řeč? — Nikdo. Byly by se cizí řeči, cizím mravům naučily a konečně zcela zapomněly na svoji krev. Jak pak bych se mohla z toho před Pánem Bohem zodpovídat? Ne, ne, kdo z české krve pochází, ať zůstane při českém jazyku. — Žádala jsem o propuštění, sebrala těch pár kloců, co mi zůstaly, vzala děti a rozloučila se s městem, kde jsem zakusila tolik trpkých i šťastných dnů."

Václav Kosmák

píše o vlastenectví své zemřelé matky: „Já studoval v Jihlavě. Neuměl jsem, přišed tam, skoro slova německy. Moji vzdělaní spolužáci mi říkali „böhmischer tralala". Jak jsem byl rád, když jsem dovedl s nimi se domluviti. Přišed na prázdniny, myslil jsem, že to Bůh ví,

jaký mudrc do Martinkova zavítal. Matku jsem ráno pozdravoval: „Guten Morgen, Mutter!" Chtěl-li jsem chleba: „Brot, Mutter!" a tak pořád. Matka se mi zprvu smála; později však mi rozkázala: „Ty, ať na mne již německy nemluvíš! Víš, že ti nerozumím! Takový kluk, který se stydí za svou řeč, až doroste, bude se styděti i za své rodiče, za lidi, z nichž pochází. To ti povídám, se mnou mluv, jak já jsem tě naučila! Já přijdu také do nebe se svým moravským „Otčenášem"! Nech si němčinu pro školu, když již se tam jinak učiti nesmíš!" Rozhorlena vyšla ven. — Já zůstal jako opařený." (Kosmák, vyd. Šilhavého, I. díl, 33.)

1848.

Když r. 1848 přišla do Prahy zpráva o vypuknutí revoluce v Paříži a o jitření v Německu, nastal v Praze jásot z radosti, že národům utiskovaným vzchází den. Vlastenci čeští zasazovali se pilně o to, aby český národ domohl se svého práva, aby odčiněny byly staré křivdy. Odchod národní deputace z Prahy do Vídně děl se za veliké církevní slavnosti, která dokazuje, jak hluboko tkvěla myšlenka národní v náboženském cítění národa. Osvobozovací snahy byly pod aegidou sv. Václava. Národ náš z víry očekával naději. (Gal. 5, 5.)

„V neděli na den sv. Josefa ráno po 5. hodině scházela se takořka celá Praha na Koňském trhu, čili jak se od nynějška jmenovati

má, na svato-Václavském náměstí. Vše valilo se ke starobylé soše sv. našeho dědice a vojvody Václava. Venkované i městský lid shromáždili se tu k slavnosti, jaké na tomto místě ještě nikdy nebylo. Slavné vyslanectví měst Pražských, majíc se vydati do Vídně k císařskému trůnu drahého našeho krále Ferdinanda, dosvědčilo skutkem, že v srdci českém duch staré nábožnosti nevyhynul. „Máme důležitou cestu před sebou", pověděl vůdce vyslanectva: „mír a zdar vlasti, sláva a blaho našeho národa na tom závisí, jak ji vykonáme. Nesmíme se vydati na ni leč s Božím požehnáním. V chrámu Páně Týnském půjdeme záhy z rána na mši sv. a poté teprve vydáme se do Vídně." V tento rozum mluvil Faster. Jeho slova rozlétla se jako jiskra po vší Praze. Jelikož Týnský chrám Páně byl by nestačil, vyhlédlo se k tomu nejprostrannější místo v celé Praze, svato-Václavské náměstí. U sochy dědice a knížete našeho rozbil se stan, a v něm připravil se oltář. Prapor národní české barvy províval povětřím, a nebe samo usmívalo se na památné místo. Staré a nové gardy národní, ozbrojené studentské sbory a nesčíslné množství lidu naplnily celé to náměstí, toužebně očekávajíce příchod svého pastýře. S upřímnou láskou vítal ho každý věrný syn církve a vlasti. Patrně bylo znamenati, kterak s pohnutým srdcem k oltáři přistupuje. Počal konati obět: z úst sboru zpěváckého a národa rozléhali se velební zvukové: „Hospodine, pomiluj ny" a „Sva-

tý Václave, vojvodo české země". Dokonav nejsvětější obět poodstoupil arcipastýř od oltáře, poklekl a jal se s vroucí nábožností konati modlitbu za vyslance. Slzy třpytily se v mnohém oku, starcové nestyděli se za ně. Věrné stádce modlilo se vřele se svým dobrým pastýřem. Konečně udělil velepastýř vyslancům své apoštolské požehnání, začež mu Faster srdečné poděkování učinil. Slova „Sláva králi — sláva konstituci" z úst knížete církevního pronesená a s jásotem od národu opakovaná skončila slavnost tuto." (Blahověst z r. 1848 č. 19.)

Modlitba za otčinu po sv. přijímání.

(Od sv. Kajetána.)

Popatř, Pane, Otče svatý, ze svého svatostanu a ze vznešeného příbytku nebes a viz tuto svatosvatou Obět, již ti přináší náš Velekněz a tvůj svatý Syn, Pán Ježíš, za hříchy svých bratří a smiluj se nad množstvím naší zloby. Hle, hlas krve našeho bratra, Ježíše, volá k Tobě s kříže. Vyslyš, Pane; usmiř se, Pane; vzhledni a neotálej, Bože můj, ježto vzýváme jméno tvé za tuto obec a za tvůj lid, a učiň s námi dle svého milosrdenství. Amen.

Abys obec tuto hájiti, střežiti, v pokoji zachovati a požehnati ráčil — tě prosíme, uslyš nás!

Modlitba za národ.

Králi věků, Kriste Ježíši, pro lásku božského Srdce tvého prosíme, uděl našemu národu tu milost, aby i u nás víra svatováclavská stala se a zůstala náboženstím národním a národ československý stal se a zůstal věrně katolickým. Vzbuď mu vůdce plné moudrosti a plné víry, neboť jen takoví rozníceni budou svatováclavskou láskou k vlasti a národu.

Jediné v tvém božském Srdci možno jest sjednocení Slovanů v pravé víře. Proto jen od tvého Srdce tu milost doufáme a o ni úpěnlivě pro tvou lásku k vlasti i celému člověčenstvu prosíme.

„Tvá jest, Hospodine, velebnost i moc i sláva i vítězství." (I. Par. 29, 11.)

Nesmrtelný Králi věků, dej ať za splnění všech těchto proseb se svatými ochránci děkujeme tobě v onom království, kde kraluješ láskou věčnou. Amen. (Z knihy: Jaroš, Život podle Božského Srdce Páně.)

*

Abychom na přímluvu sv. JOSEFA z vyvýšení svaté Matky Církve ve vlasti naší se radovali, tě prosíme uslyš nás.

Abychom na přímluvu sv. VOJTĚCHA dobrými pastýři ke Kristu vedeni byli, tě prosíme uslyš nás.

Abychom na přímluvu sv. VÁCLAVA hojnost a pokoje v naší zemi dosáhli, tě prosíme uslyš nás.

Abychom na přímluvu sv. LUDMILY křesťanskou zbožností rodiny posvěcovali, tě prosíme uslyš nás.

(Tyto modlitby vyšly na zvláštním obrázku (o-19), cena 100 kusů 8 Kč. Objednejte, rozšiřujte.)

*

Neslýchaný úspěch knihy.

Exerciční dům v Hlučíně vydal *Misál pro neděle a zasvěcené svátky* (cena: neváz. 5 Kč, v celoplátěné vázbě 8 Kč, v kůži 19 Kč).

Knihy té se rozprodalo za krátký čas 24.000 exemplářů. Je to jistě znamení, že porozumění pro liturgické hnutí u nás stoupá.

Objednejte pokud zásoby stačí. Při hromadných objednávkách ušetříte porto.

Vhodný dar k sv. biřmování a k I. sv. přijímání.

Imprimi potest. Pragae 12. Octobrii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Frant. Vošahlík, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 17.099. Olomucii, die 14. Octobrii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 303.183. — Vydavatel Exerciční dům, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. tamtéž. Odpovědný red. P. R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

Neopomeňte si též přečíst jako

nutný doplněk této brožury

další číslo »Životem« (číslo 308):

»CÍRKEV A STÁT«.

Zvláště je v ní zajímavě zachycen **dějinný vývoj poměru** mezi církví a státem!

Na záchranu národa rozšiřujte všemožně brožuru

»Zachraňte národ«.

Má 48 stran, tuhou obálku a přec ji dáváme jen zá **30 haléřů.** Aby se ještě rychleji šířila, tomu kdo objedná aspoň 400 těchto brožur, dáme zdarma zajímavou knihu o 530 str. v celoplátěné vazbě (»Sv. Alfons«).

Upozorňujeme, že jsme vydali též

pohlednice s obrazem

P. M. USTAV. POMOCI

na křídovém papíře, 4-barevné se zlatým pozadím. Cena jedné pohlednice **30 hal.**

Vše objednejte

V EXERIČNÍM DOMĚ V MOR. OSTRAVĚ

Kostelní nám. 2.

Životem č. 308

CÍRKEV A STÁT

CÍRKEV A STÁT.

Představme si, jak to vypadalo v Palestině za časů Kristových. Mocná říše římská si podmanila zemi židovskou. Židovští vlastenci toužili po osvoboditeli. Tak si též představovali Mesiáše: že vysvobodí lid z otroctví nenáviděných pohanů a založí velkou, slavnou říši izraelitskou. — Této nálady použili nepřátelé Kristovi, aby mu položili choulostivou otázku: „Sluší-li dávati daň císaři, či nikoli?“ — Dobře byla tato pasť nalíčena: Řekne-li: „Nedávejte daň,“ budou jej žalovati u úřadů, že podněcuje ke vzpouře; řekne-li „dávejte“, zničí jeho popularitu tím, že řeknou lidu: „Hleďte, on drží s těmi, kteří vaši vlast podmanili.“ Klidná odpověď Ježíšova odzbrojila nepřátele a zároveň dává nám směrnice pro veřejný život. Chceme uvažovati, co praví Bůh, věčná Pravda o poměru mezi Církví a státem, a totiž:

I. Stát a křesťan.

II. Církev a křesťan.

III. Poměr mezi Církví a státem.

I. Stát a křesťan.

1. Odkud stát?

Stát žádá od nás, abychom poslouchali jeho zákonů, platili daně. Kde vzal k tomu právo? Odkud pochází?

Jsou filosofové, kteří tvrdí, že stát pochází jen od lidí. Gumplowicz praví, že silnější národy přepadly slabší a si je podmanily, a tak povstaly státy.

Křesťanský názor vyjadřil sv. Pavel slovy: „Každý mocnostem vyšším poddán buď; neboť není mocnosti, leč od Boha, a ty, které jsou, od Boha zřízeny jsou.“ (Řím. 13, 1.) — Avšak rozumějme správně: ne přímo od Boha. Bůh stvořil rodinu. Z mnohých rodin povstal samo sebou stát. Nejen proto, že v lidech je vrozena snaha sdružiti se, nýbrž i z praktických důvodů: pro společnou ochranu, pro zachování pořádku, pro vzájemnou pomoc. Bůh stvořil lidskou přirozenost a s ní i snahu sdružiti se, proto výsledek této snahy: stát — je od Boha.

Od Boha je snaha po sdružení se, od Boha je též autorita vrchností. Neboť bez autority žádné sdružení nemůže existovati; ale nikdo nemůže sám ze sebe poroučeti.

Avšak rozlišujme: autorita, neb moc vrchnosti je od Boha, ale ne každý nositel této moci! Sv. Jan Zlatoústý se táže u slov sv. Pavla: „není mocnosti, leč od Boha.“ Co praviš? Je tedy každý kníže od Boha přímo ustanoven? — To nepravím. Nemluvím o jed-

notlivém knížeti, nýbrž o mocnosti všeobecně. Víme z dějin, že mnozí mocnáři si násilím, ano proti zákonu Božímu přivlastnili vládu.

K čemu je stát?

K čemu je stát? — Je možná dvojí odpověď: „stát je sám pro sebe, a poddaní jsou pro stát" aneb: „stát je pro blaho poddaných." Tato druhá odpověď je správná podle slov sv. Pavla: „(Mocnost) je služebníkem Božím, tobě k dobrému!" (Řím. 13, 4.) Stát má za úkol: starati se o všeobecné dobro všech.

Podle křesťanského názoru má stát za účel: chrániti osobu, čest, majetek, svobodu každého jednotlivce. Má mu pomáhati, aby mohl dosáhnouti svého nadpřirozeného cíle. Má brániti všemu, co by nejvyššímu určení člověka překáželo. Určení a cíl člověka je tedy daleko vyšší, nežli žíti a sloužiti jenom státu. Pro stát, jeho život a rozkvět pracovati je sice mravní povinností člověka, ale není to povinností jedinou a nejvyšší. (Žák Fragm V. 425.)

„Stát není nejvyšším cílem. Ano, sám stát se rozpadá, není-li podřaděn vyššímu a obsáhlejšímu životnímu cíli." (Fr. W. Foerster.)

Kdyby byl stát sám sobě cílem, stal by se občan otrokem. Je to zásluha křesťanství, že proti pohanským absolutistickým snahám hájí právo lidské osobnosti.

Někteří učenci (Prince-Smith, Kant, Humboldt, J. St. Will, H. Spencer) tvrdili, že úkol státu jest jen: starati se o veřejný pořádek a největší svobodu jednotlivců. — Tento názor je nesprávný, neboť zkušenost ukazuje, že takovým způsobem umožňuje stát nepoctivým a nesvědomitým lidem nadvládu nad poctivými.

Stát nemá za úkol přímo pečovati o soukromé blaho každého jednotlivce. Neboť soukromé blaho jednotlivce závisí především na něm samém. Kdo sám je liný, nepořádný, opilec, toho ani stát nepřivede k blahu. Úkol státu je blaho všech, t. j. zavésti takový stav ve společnosti, aby každý, kdo se snaží, dosáhl svého pozemského blaha. —

Blaho všech, to znamená, že stát nesmí pracovati jen v zájmu určitých tříd aneb jednotlivců.

Krajní individualismus zdůrazňuje jen práva jednotlivců a popírá práva společnosti. Naopak krajní socialismus zdůrazňuje jen práva společnosti a popírá práva jednotlivců.

Názor křesťanský vychází od organického uzpůsobení společnosti lidské. V organismu (= živém tvoru) každá buňka žije životem svým vlastním a zvláštním, ale žije i tím, co má od celku a čeho sobě sama dáti nemůže. Ale zas celek má život a trvání od jednotlivých buněk.

Nauka křesťanská nepopírá povinnosti státu: chrániti právo jednotlivců. „Právo, ať je číkoli, musí býti svatě zachováno. A je to právě veřejná moc, která má povinnost odrážeti a trestati bezpráví a tak k tomu působiti, aby každý, což jeho jest, podržel.“ (Papež Lev XIII., Rerum novarum.)

Jen že ta ochrana státní se musí vztahovati stejně, ne-li zvýšeně i na nejnižší a nemajetné třídy společenské. „Při ochra-

ně práva soukromého má býti především dbáno společensky slabých a chudých. Neboť třídy zámožné méně potřebují ochrany státní, když samy sebe dovedou brániti, kdežto chudý lid nic nemá ke svému obhájení. Proto ať se stát se zvláštní starostlivostí a péčí ujímá dělníků, z nichž se převážně skládá lid nemajetný." (Papež Lev XIII. tamtéž.)

3. Naše povinnosti k státu.

Křesťané jsou povinni vrchnosti světské prokazovati: úctu podle slov sv. Petra: „Boha se bojte, krále v uctivosti mějte." (1. Petr. 2, 17) a sv. Pavla: „Bázeň, komu bázeň, čest, komu čest." (Řím. 13, 7.) Druhá naše povinnost k státu je poslušnost. Sv. Pavel praví: „Jest potřebí, abyste byli poddáni nejen pro hněv, nýbrž i pro svědomí." (Řím. 13, 5.)

Stane-li se, že je poddanému od vrchností křivděno, je poddaný oprávněn užíti zákonných prostředků na odvrácení bezpráví, avšak není dovoleno vzpourou a branným odporem se domáhati práva. Skvělý příklad nám dávají první křesťané. (Šebestián; Vondruška I. str. 178.)

Spolupráce.

Víme, že stát, nemá-li prostředků, nemůže splniti svých úkolů, proto platíme svědomitě daně. „Dávejte všem, co jste povinni, komu daň, tomu daň." (Řím. 13, 7.)

Též volič ské právo jsme jako křesťané povinni vykonávati svědomitě. Jací zástupci, takové zákony. Liknavost a lehkomyslnost v této příčině se může státi i smrtelným hříchem.

4. Meze poslušnosti.

Vrchnost má svou moc od Boha, poroučí jako zástupkyně Boží. Proto platí její rozkazy, jestliže se shodují s vůlí Boží, t. j. se zákony Božími. Přikazuje-li tedy vrchnost n ě c o h ř í š n é h o, pak nesmíme poslouchati. V takových případech platí slovo sv. apoštolů: „Více sluší poslouchati Boha než lidí."

Co se týká d a n í, platí tyto zásady: Stát nesmí ukládat a vymáhat víc než t o l i k, kolik nezbytně potřebuje pro své úkoly sociální. Stát má užívati daní jen pro dobro celku a občanstva. Stát nesmí vyčerpávati soukromý majetek přílišnými daněmi. Kam až stát může jít, kdy už žádá přílišných obětí a zda daní užívá nesprávně, nutno řešiti v jednotlivých případech.

Sv. Šebestián.

Šebestián byl plukovníkem a velitelem tělesné stráže císaře Diokleciána. Císař se dověděl, že Šebestián je křesťanem. Rozhněván mu řekl: „Učinil jsem tě v paláci svým důvěrníkem a tys odsloužil se nevděkem. Živil jsem hada na svých ňadrech. Kul jsi zradu proti bohům i proti říši." Šebestián však odpověděl: „Věř mi, pane, že nemáš věrnějšího sluhu nade mne a lepších poddaných nad křesťany. Ale bohů ctíti nemohu a při víře Kristově setrvám." — Císař rozkázal, aby vojínové na Šebestiána střílelí z lučiště. Stalo se. Šebestián krvácejе z mnohých ran omdlel. Vojíni, domnívajíce se, že je mrtev, odešli.

V noci přišla křesťanka Irena, aby mrtvé

tělo mučedníkovo pohřbila. Vidouc, že Šebestián ještě dýchá, ošetřovala jej, takže se za nedlouho uzdravil. Křesťané mu radili, aby se spasil útěkem. Ale křesťanský hrdina neznaje bázně, vstoupil do císařského paláce, šel císaři v ústrety a řekl: „Proč, ó císaři, pronásleduješ křesťany? Vždyť se proti tobě ničím neprovinili!“ Dioklecián strnul. Avšak probrav se z překvapení, rozkázal, aby Šebestián byl popraven. I vlekli ho katové na popraviště a tam ho utloukli železnými sochory.

II. Církev a křesťan.

1. Úkol Církve.

Kristus, náš Spasitel, ustanovil Církev, „aby učinil spásonosné dílo vykoupení navždy trvajícím.“ (Denzinger.) — Jest tedy Církev pokračováním díla Kristova v lidstvu pro všechny časy a místa. On praví: „Jako mě poslal Otec, i já posílám vás.“ (Jan 20, 21.) — Kristus zasloužil prostředky naší spásy, Církev je rozdává. Úkol Církve je tedy: spása duší k slávě Boží.

2. Naše povinnosti k Církvi.

Naše povinnosti vůči Církvi jsou podobné jako ke státu. Jelikož jí, a jenom jí jsou svěřena zjevení Boží k naší spáse, jsme povinni věřiti, co Církev k věření předkládá.

„Kdo vás slyší, mne slyší.“ (Luk. 10, 16.) I k Církvi a jejím zástupcům máme povinnost úcty. „Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá; kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, který mne poslal.“ (Luk. 10, 16.)

K Církvi jako Matce váže pravého katolíka vděčná srdečná láska. Svatý Pavel píše o Ježíši Kristu: „Miloval Církev a obětoval sebe za ní.“ (Ef. 5, 25.) To má platiti o každém katolíku. Z lásky k Církvi plyne poslušnost, neboť jsme přesvědčeni, že, co Církev poroučí, je k našemu věčnému blahu, které je důležitější než blaho pozemské. — Z lásky k Církvi vyrůstá: spolupráce na království Kristovu. Nejen kněží, každý katolík má povinnost účinně spolupracovati, aby království Boží rostlo do šířky a do hloubky.

Bližší poučení o těchto povinnostech naleznete v těchto brožurkách ze sbírky „Životem“: Kristus Král (č. 114); Dělníků málo (č. 26); Ve službách dobrého Pastýře (č. 27); Katolická akce (č. 39); Muž a Katol. akce (č. 248); Žena a Katol. akce (č. 252); Jinoch a Katol. akce (č. 254); Dívka a Katol. akce (č. 253).

III. Církev a stát.

Z úkolu Církve a státu poznáváme, jaký má býti poměr mezi Církví a státem.

I Církev i stát jsou od Boha zřízeny. — Církev má od Boha svůj zvláštní obor působnosti (má se totiž starati o nadpřirozené bla-

ho společnosti), rovněž stát má svůj zvláštní obor působnosti (má se totiž starati o přirozené blaho společnosti.) Tyto dva obory (nadpřirozený a přirozený) si navzájem nepřekážejí, nýbrž se doplňují a podporují. V oboru sobě vlastním je každá z obou mocí naprosto neodvislá nebo-li suverenní, stát ve věcech přirozených, Církev ve věcech nadpřirozených. Ovšem od Boha jsou odvislí i stát i Církev. — Ve věcech smíšených, o které se zajímají zároveň i stát i Církev, mají se obě mocnosti dohodnouti. Při tom má nadpřirozené blaho duše přednost před přirozeným blahem (podle: Novák, Církev a stát. str. 41.)

1. Suverenita státu.

Stát je ve věcech přirozených (pozemských) neodvislý (suverenní). Papež Gelasius I. (429—496) píše císaři Anastasiovi: „ve věcech veřejného pořádku právního i sami církevní představení zákonů tvých jsou poslušni, vědouce, že ze zřízení Božího moc vladařská na tebe je přenesena.“ Papež Mikuláš I. (858—867): „Po narození Kristově ... žádný císař si nepřikládal práva velekněžská, ani žádný papež si nepřivlastňoval titul císařský.“ — Ve středověku převládal názor, že papež má i ve věcech pozemských nejvyšší moc. — Avšak v době nejnovější Lev XIII. prohlásil znovu: „Bůh správu pokolení lidského rozdělil mezi dvě mocnosti, církevní a

světskou, a sice tak, aby jedna vládla nad věcmi Božími a druhá nad věcmi lidskými. Každá (z těch mocností) je svým způsobem nejvyšší."

Každá má své zvláštní hranice, které jsou určeny její přirozeností a jejím nejbližším cílem... V těch (hranicích) se každá pohybuje samostatně a svéprávně... Všecko, co se týká oboru civilního neb politického, podřízeno jest plným právem moci státní. Neboť Ježíš Kristus řekl: „Dávejte, co jest císařovo, císaři, a co jest Božího, Bohu." (Mat. 22, 2.)

Leč hlásajíc plně a neobmezeně suverenitu státní, zdůrazňovala Církev vždycky a zdůrazňuje i nyní obmezenost státu, jde-li o přikázání Boží (buď' zákona přirozeného neb zjeveného). Pokusy, které od 16. století znovu a znovu byly podnikány, učiniti ze státu jediný a poslední pramen práva, ba povýšiti stát na místo Boha samého, Církev vždycky co nejrozhodněji potírala a zamítala.

2. Suverenita Církve.

Církev je neodvislá ve věcech nadpřirozených. To znamená, že má ve svém oboru nejvyšší moc ve společnosti a tuto moc jí nikdo z lidí nesvěřil. Ježíš Kristus založil „svou Církev". (Mat. 16, 18.) Církev má tedy původ božský. — Cíl její je: pokračovati v spásonosném díle Kristově na zemi. (Vatic.) — Prostředky k tomu cíli neodevzdal Kristus žádné jiné moci, leč jen Církvi. Církvi slíbil, že s ní zůstane po všecky dni, až do skonání světa. (Mat. 28, 20.) Církevní autoritě dal moc vázati a rozvazovati. (Mat. 16, 19.)

3. Věci smíšené.

Styky mezi Církví a státem by se velice zjednodušily, kdyby mezi záležitostmi církevními a státními byla určitá a přesná mezera, tak, aby se vůbec nestýkaly, aby se od sebe dělily jako „ano" a „ne". Ale není tomu tak. Vedle věcí čistě církevních a čistě státních jsou tu věci t. zv. smíšené, kde se na společném poli utkávají zájmy církevní a zájmy státní. K takovým věcem se počítají především manželství a škola. Dále otázky chudinské, zřizování nových biskupství, farností, stavby kostelů, klášterů a církevních ústavů vůbec, církevní svátky, které se světí veřejně a pod. Luštění takových otázek působí největší obtíže u vzájemném poměru Církve a státu.

Ve věcech spásy duše a věčného blaha má Církev přednost před státem. Neboť Kristus praví: „Co prospěje člověku, byť by celý svět získal, na duši však škodu trpěl" (Mat. 16, 26.) a přikazuje: „Hledejte nejprve království Božího a toto všecko bude vám přidáno." (Luk. 12, 31.)

Žádný stát nemá práva něco nařídit neb podniknouti, čím by spása duší byla znemožněna neb alespoň ohrožena. Když stát proti těmto nejvyšším a nezadatelným zájmům duší vydal nařízení, má Církev právo ano i povinnost odsouditi takové jednání veřejně a varovati před ním své věřící, po případě

dáti jim příkazy jednání správného, i když se jí pak vytýká, že se míchá do politiky. Ve skutečnosti je to naopak: politika se míchá do náboženství! V jednotlivých praktických případech jest v zájmu jak Církve tak zvláště státu a duší oběma svěřených, aby se otázky smíšené luštily vzájemnou blahovolnou dohodou. Taková dohoda se jmenuje konkordát (u nás „modus vivendi"). Konkordát je smlouva, která zavazuje obě strany.

4. Nesprávné názory na poměr mezi Církví a státem.

Přihlížíme-li k poměru mezi Církví a státem, je třeba odmítnouti různé bludy.

Dnes ani už vlastně není třeba vyvraceti středověký názor, jakoby Církev ve věcech světských měla nadvládu nad státem.

Tím více je třeba odmítnouti různá moderní bludná hesla.

„Náboženství je věcí soukromou." Tak to i dnes ještě často slýcháváme. Je to pravda?

Kristus dal svým apoštolům rozkaz, aby šli do celého světa a učili všecky národy. (Mat. 16, 15.) — Má tudíž jeho radostné poselství poslání k té nejširší veřejnosti, všesvětový rozkaz pro všecky národy. Apoštolové měli býti „solí země" a „světlem světa". (Mat. 5, 13 n.)

Nové náboženství mělo tedy býti kvasem netoliko soukromého a domácího života, nýbrž mělo také ve veřejném životě svítiti a působiti a tvářnost celé země obnoviti. Apoštolové měli to, co jejich Mistr jim zjevil v temných hodinách večerních, hlásati v jasném světle dne a kázati se střech. (Mat. 10, 27.)

Církev měla býti „městem na hoře" (Mat. 5, 14.), tedy daleko viditelnou v obecném životě, vynikající. Jako Kristus sám se účastnil na veřejných náboženských cvičeních, na př. pouti do Jerusalema, jako On při vjezdu na neděli Květnou veřejné Hosanna lidu přijímal, tak i Jeho Církev neměla býti žádným tajným spolkem a měla se svou osvětou vystoupiti do veřejných ulic a míst.

Je pravda, že náboženství je nejprve spojením jednotilvého člověka s Bohem. Křesťanská víra musí nejdříve osvěcovati mysl jednotlivců. Ale pak musí světlo víry vyzařovati do veřejného života. Byla by to bezcharakternost, býti v nitru křesťanem, na venek pohanem.

Jako soukromý člověk s Kristem shromažďovati a jako státní občan rozptylovati? Náboženský člověk musí býti jednotkou charakterní, harmonicky uzavřenou, nikoli se skládati ze soukromo-lidské a státně-občanské poloviny. — Můžeme doma míti jiný kabát než venku v po-

volání, ale nemůžeme náboženské přesvědčení měniti jako kabát.

Právě tak jako náboženství nemůže býti pouhou vnitřní věcí, nemůže býti ani pouhou vnější věcí. Jednotlivec nesmí po způsobu farizeů se zbožností choditi na ulici a na rozích své dobré skutky vytrubovati. Náboženství nesmí se státi vývěsní tabulí pro obchodní prospěchy. Takovým farizeům platí slovo: „Jdi do své komůrky, zavři dveře za sebou a modli se ve skrytě k svému Otci.“ (Mat. 6, 6.) Ale z tohoto slova neplyne, že komůrka má býti vězením náboženského smýšlení, že náboženství má býti věcí soukromou. Tentýž Kristus pravil: „Vaše světlo ať svítí před lidmi.“ (Mat. 5, 16.) „Kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým v nebesích.“ (Mat. 10, 32.)

Věta, že náboženství jest věcí soukromou, jest tudíž klamná, chce-li říci, že náboženství jest výlučně věcí srdce jednotlivce a že musí býti ze státního a veřejného života zcela úplně vyloučeno. Ještě méně smí tato věta znamenati že jednotlivec může si s náboženstvím dělati jak chce, že jednotlivec si může víru přizpůsobiti, jak se mu to hodí. Křesťanské náboženství bylo zjevením autoritativně pevně postaveno a libovůli jednotlivce odňato.

Nepřátelé prohlašují náboženství za soukromou věc, ale sami je zatahují do veřejného života.

Zastánci názoru, že náboženství je věcí soukromou, přicházejí do podivného rozporu. Kdyby náboženství bylo věcí sou-

kromou, muselo by se důsledně o náboženství ve veřejném životě mlčeti a zachovávati vůči náboženským otázkám nestrannost. Místo toho ohlásili stejným dechem, s kterým vyhlašují náboženství za věc soukromou, boj proti náboženství. Ve všech náboženško-mravních otázkách veřejného života přiznávají se za odpůrce náboženství a Církve, žádají světskou školu, hlasují ještě pro dalekosáhlejší ulehčení manželského rozvodu a vraždy proti klíčícímu životu, dělají pohřbívání ohněm heslem stranickým, nejraději by chtěli všecky kříže na cestách odstraniti a každé veřejné vyznání náboženského života potlačiti. — Jaká to nedůslednost!

Jestli je náboženství věcí soukromou, co je pak věcí veřejnou? Na to odpověděl bývalý jugoslávský ministerský předseda Dr. Korošec: „Tam, kde je náboženství věcí soukromou, tam je nemravnost a nepoctivost věcí veřejnou"...

Rozluka Církve a státu.

Druhý moderní blud je požadavek rozluky Církve a státu. Systém rozluky státu a Církve záleží v tom, že stát prostě ignoruje náboženské společnosti a církve a že spatřuje v náboženství čistě soukromou věc

svých jednotlivých poddaných. — Církev tento názor odsoudila, neboť provésti důsledně rozluku Církve a státu znamená zahubiti víru ve státní společnosti vůbec. „Kdo není se mnou", praví Kristus, (Mat. 12, 30.), „proti mně jest, a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje". To má svou platnost jak u jednotlivce, tak u celých států. — Všude se dnes přichází k přesvědčení, že praktická, důsledně provedená rozluka je praktické bezbožectví.

Všemohoucnost státu.

Bludem je: ze státu udělati boha, modlu a tvrditi, že blaho státu je nade všecko. Z tohoto bludného učení pochází závěry, které se příčí rozumu a Bohu, a na konec dojde k tomu, co moderní myslitel (B. V. Foerster) řekl: „Kde stát staví se výše nežli duše, tam zmírá i duše i stát." —

Je-li stát modlou, stává se občan otrokem.

5. Vzájemná pomoc Církve a státu.

Církev a stát si mají navzájem pomáhati k jednomu velikému společnému cíli: k blahu časnému i věčnému svých občanů. Tuto vzájemnou pomoc žádá zájem občanů. Jakou škodu by lidé trpěli, zvláště na duši, kdyby zákony státu a Církve stály proti sobě!

Ale i v zájmu státu je spolupráce s Církví:

Bez náboženství není autority státní.

Stálým kritisováním a subjektivní libovůlí nedá se řád společenský udržeti. Také na pouhé policii a ručních granátech nedá se pořádek postaviti. Policie není všudypřítomná a ruční granáty rychle dokouří. Autorita buď spočívá na čtvrtém přikázání anebo stojí na hliněných nohou. Ale samotné čtvrté přikázání spočívá na prvních třech přikázáních Desatera. Vláda státu, která o prvních třech přikázáních nechce nic věděti, tudíž autoritu Boží popírá, podkopala tím základy své vlastní autority. S přirozenou soudností řekne za dlouho nebo krátko lid takovéto vládě: „Když Bůh pro tebe není více autoritou, pak nejsi také ty pro nás žádnou autoritou."

Na druhé straně právě Desatero jest nejlepší ochranou proti přepínání vládnoucích vrstev a zbožňování absolutního státu. Náboženství s božskými zákony jest tudíž státní nutností. Slovo filosofa Platona v desáté knize o zákonu platí ještě dnes: „Kdo boří náboženství, boří základy lidské společnosti."

Kdo Bohu nedává, co jeho jest, ten jenom farizejsky předstírá vladaři oddanost, byť se

ve svých chvalozpěvech na něho ukřičel do ochraptění. Ten každou vlajkou, která zvítězila, ozdobí svou lodičku. Kde kyne prospěch, tam se bude snažiti získati korunu života; a jako prodal práva Boží, tak učiní to i s právy jiných.

Mudrc Karilus, muž u Lacedaemonských velice vážený, byl kdysi otázán, který stát je nejlepší. Odpověděl: „Ten, ve kterém občané vespolek zápolí, kdo z nich nad jiné vyniká ctností a to bez všelikého hluku a nepokoje.“ — Tyto občanské ctnosti vynůstají jen z náboženství. (Viz brož. Mravnost bez Boha „Životem“ č. 172.)

Papež Lev XIII. píše: „Právě Církev, protože svrchovanost světské moci od Boha odvozuje, dodává pojmu svrchovanosti důstojnost a jest jeho nejvěrnější strážkyní. Proto za všech časů zavrhovala učení i osoby, které se proti oprávněné vrchnosti bouřily. A to činila i v dobách, kdy se zástupcové moci světské příkře a nepřátelsky proti ní stavěli. Tím se ovšem olupovali o nejmocnější podporu své autority a nejpůsobivější prostředek, kterým bylo možno získati u lidu poslušnost k zákonům.“ (Breve k franc. kleru. 16. II. 1892.)

Již sv. Augustin psal: „Ti, kteří tvrdí, že nauka Kristova odporuje zákonům státním, ať nám dají takové vojáky, jakými býti jim velela víra Kristova, ať nám dají rovněž takové představené provincií, takové muže, ženy, ro-

diče, děti, takové pány, služebníky, takové krále, soudce, takové poplatníky i výběrčí daní ať nám dají, jak to nařizuje učení Kristovo; a pak ať se osmělí tvrditi, že jest Církev státu nepřátelská. Spíše však bez rozpaků doznají, že jest Církev, jestliže jsme jí poslušni, mocnou oporou státu." (Epist. 138, c. 2, n. 15.)

Závěr.

„Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!" (Mat. 19, 6.) Jest v tom vůle Boží, aby spojeny zůstaly stát a Církev jako tělo a duše v jednom člověku, jako základ a zdivo při jednom domě, jako muž a žena v jedné rodině. Stát se stará o tělo, Církev o duši. Kdo oddělí tělo a duši, aby nezahynul člověk? Stejně nelze oddělit Církev a stát.

Postarejme se, co na nás jest, aby bylo zdravé tělo, ale též zdravá i duše. Pak i my dosáhneme svého jediného cíle, t. j. Boha a v Něm nalezneme blaho časné i věčné.

K prohloubení čtěte:

Mravnost bez Boha? (Životem č. 172.); Mimo Církev není spásy? (Životem č. 177); Víra jako víra? (Životem č. 178); Berte Církvi a dejte nezaměstnaným! (Životem č. 221); Dělník nepotřebuje náboženství? (Živ. č. 235); Jakou školu chceme? (Životem číslo 234).

Dodatek.

Historický přehled poměru Církve a státu.

1. Až po edikt Konstantinův r. 313. Na počátku Církve katolické byli křesťané pokládáni za příslušníky a odštěpence (sektu) náboženství židovského a jako takoví v říši římské trpěni.

Císař Tiberius (14—37) zanášel se prý i myšlenkou Krista přijati mezi bohy římské.

Ale již za Nerona (54—68) nastalo (ne bez poštvání židovského) kruté pronásledování křesťanů, které s malými přestávkami trvalo tři sta let. — V ten čas byli křesťané prohlašováni za nepřátele státu a společnosti lidské vůbec. Viněni z velezrady.

Ta doba byla pro Církev nejtěžší, ale i nejslavnější. Právě v ní rozšířila se Církev po celém tehda známém světě a uchovala si plnou svobodu svého zřízení.

2. Od Konstantina V. až po středověk, 476. Počínaje Konstantinem V. (300 až 337 byli všickni císařové římští (vyjímaje jediného Juliána Odpadlíka) náboženství křesťanského. Měli snahu prospěti víře křesťanské, ale podléhali ještě starořímským pohanským myšlenkám.

Před Kristem existovalo jen náboženství národní a státní. Nejvyšší hlava státu byla nejvyšším knězem. Kněží byli státními úředníky. Zřízení nábo-

ženské bylo součástí zřízení státního. — V těchto myšlenkách žili ještě první římští křesťanští císaři. Proto přes všecko dobro, co prokázali Církvi, jí zasadili tak těžké rány.

Tito císařové na jedné straně zahrnovali Církev *největšími dary a výsadami*. Ediktem milánským r. 313. nabývá Církev plné svobody. Pohanství je potlačováno. Kostely jsou sproštěny povinností mimořádných břemen. Správa majetku církevního přiřknuta biskupům. Uznány biskupské soudy, právo přímluvy za zločince, kněží zbaveni všeho, co by jim v konání úřadu mohlo překážeti (na př. vojenské služby). Nařízeno všeobecné svěcení neděle, v duchu křesťanském zušlechtěny zákony manželské.

Na druhé straně vidíme, jak titíž císařové olupují Církev o práva nejdůležitější. Císařové se považovali za pány Církve, svolávali církevní sněmy, zúčastňovali se jejich porad, řídili je a často i ztěžovali. Dle své libovůle jmenovali a sesazovali biskupy. Vydávali zákony církevní. I ve věcech víry chtěli z moci císařské rozhodovati.

Tento systém se jmenuje *cesaropapismem* nebo též *byzantinismem*. Na západě byl ukončen rozvratem staré říše římské r. 476, na východě trval, zvláště ve slovanské říši ruské, až do doby nejnovější.

3. *Středověk, až k e konci 15. století*. Ve středověku tvořili všichni křesťanští národové jednu velkou společnou rodinu. Otcem této rodiny byl papež, všichni ostatní

pak, ani císařů a králů nevyjímaje, jeho syny. Anglický spisovatel Belloc praví: „Jako dnes se lidé honí po bohatství, tak dychtili lidé 5. a 6. věku po jednotě a přesnosti náboženské.“ Tehdy byla víra katolická základem i států. Kdo ohrožoval ve státě víru, ohrožoval i základy státu; odtud tresty světské i trest smrti proti kacířům.

Tehdy stát neměl rádců, zákonodárců a organisátorů. Bral si je tudíž z řad biskupů a opatů.

Tato církevní a zvláště papežská přemoc měla samozřejmě své stinné stránky. Trpěl tím stát, ale trpěla tím více Církev. Stát trpěl snad v nejkrajnějším případě hmotně, Církev trpěla na statcích ideálních úpadkem duchovním. Svatý Bernard varoval svého žáka papeže Eugena III. (1145—53) těmito slovy: „Žádný jed, žádný meč nepokládám pro tebe za tak nebezpečný, jako vášnivou panovačnost.“ (De cons. III. 1, 2.)

4. Církev a stát v době nové, do století osmnáctého. Značí-li středověk převahu Církve nad státem, znamená doba nová znásilnění Církve státem.

Příčiny tohoto převratu jsou různé: Úpadek papežské autority následkem neblahých sporů, které po smrti Bonifacia VIII. (1294—1303) drásaly Církev Boží. (Papežové odešli z Říma do Avignonu a tak se dostali do moci krále francouzského. Proti nim byli postaveni protipapežové.) K tomu se druží probouzející se a Církvi nepřátelský nacionа-

lismus. Také humanismus, který navazoval na pohanství, byl veskrze naplněný duchem protikřesťanským.

K těmto všeobecným zjevům Církvi nepřátelským přistoupily v jednotlivých zemích ještě příčiny zvláštní. Tak v Německu t. zv. reformace protestantská, která rozbila jednotu rodiny křesťanské. Právě protestanté to byli, kteří knížatům světským ve věcech víry učinili ústupky dosud neslýchané (na př. kníže byl hlavou „církve" své země). — Svého vrcholu dostoupilo zotročování Církve v století 17. a 18. Byl pak tu hlavně trojí způsob, jímž jeden a týž systém dle různých zemí se jevil. Ve Francii Galikanismus, v Německu Febronianismus, v Rakousku Josefinismus.

Galikanismus.

Ve Francii se šířil názor, že papež nemá moci (primát) nad biskupy, a že moc církevní podléhá moci světské. Církevní zákony měly míti platnost teprve, když král dá své svolení (placetum regium).

Febronianismus.

Febronius (M. Honthejm † 1790) chtěl protestanty získati pro návrat do Církve tím, že chtěl odstraniti „přílišnou" papežskou moc.

Moc Církve je podle něho ve všech křesťanech. Papeži náleží jen přednost čestná. Stát prý má právo bdíti nad životem náboženským, zaváděti reformy a pod.

Josefinismus.

Rakouský císař Josef II. (1780—90) si osvojil úplné právo nad Církví. Zasahoval i do věcí čistě duchovních. Zakázal bulu (spis) papežskou („Unigenitus"), která pojednávala o svobodě vůle a jejím poměru k milosti Boží. Ostatky svatých, průvody a pouti, počet světel při bohoslužbě, vyzvánění, pohřby, všecko podléhalo nařízením státní kanceláře. Náčrty kázání se musely předložiti státním úřadům k nahlédnutí. Generální seminář bohoslovecký pod státním dohledem.

Po smrti Josefa II. trval tento systém, ovšem zmírněně, až do roku 1848.

5. Církev a stát ve století minulém. Nastává návrat k lepšímu. Velká francouzská revoluce byla výkřikem po svobodě. Přestávalo poručníkování Církve státem. Josefinské blouznění o bezmezné všemohoucnosti státu ustoupilo skromnějším nárokům. Ujímal se názor, že není úlohou státu kladně zasahovati do veškerých oborů činnosti občanů. Stát policejní mění se ve stát právní. Tento právní stát neuznává ve svých hranicích vedle sebe žádné jiné suverénní společnosti. Ale do-

voluje náboženským společnostem pořádati si své vnitřní záležitosti, spravovati si své statky a své ústavy. Snaží se býti ke všem náboženstvím stejně spravedlivým.

V rámci těchto názorů vyvíjely se dějiny Církve téměř ve všech státech moderních.

6. Církev a stát v době nejnovější, snahy po rozluce.

Pořád četněji se ozývají hlasy po rozluce Církve a státu.

Kořeny tohoto systému, známého též pod heslem „volné církve ve volném státě" dlužno hledati v náboženském rozkladu, který po Lutherovi pořád hlouběji proniká západním křesťanstvím, a v sektářství, vzmáhajícím se zvláště v Americe. Důsledkem toho je náboženský liberalismus a konečně odpad od Boha.

Na mezinárodním sjezdě volnomyšlenkářském v Mnichově r. 1912 se vyjádřil poslanec Allard takto: „Rozluka církve a státu je válečný nástroj proti všem náboženstvím vůbec a proti církvi katolické zvlášť." Náš volnomyšlenkář Bartošek si slibuje od rozluky Církve a státu „zánik katolicismu, aspoň římského u nás naprostý".

Uskutečněna je rozluka dnes ve Spojených státech severoamerických, v Brasilii, na ostrově Kuba, v Irsku a v Ženevě pro zájmy katolické příznivě; ve Francii, v Mexiku, v Ecuadoru a v Portugalsku v duchu nepřátelském Církvi.

Rozluka Církve a státu ve Spojených státech severoamerických.

Spojené obce severoamerické byly prvním státem, který hned při svém ustanovení (1787) provedl rozluku Církve a státu, a sice jednak z ohledu na náboženskou různost obcí, z nichž se skládal, jednak z odporu proti anglické státní církvi, od níž byl dosud nábožensky utiskován.

V Americe žádná církev není státem uznána, ale též žádná není zakázána. — Vládne ve Spojených státech naprostá svoboda svědomí, vyznání a kultu.

Stát sám si vede matriky, přisluhuje při uzavírání manželských sňatků, obstarává školní vyučování. Nezná kněží ani biskupů jako veřejných úředníkův. Nikoho nenutí, aby platil své náboženské obci daně. Poměr jednotlivého občana k jeho církvi je čistě osobní jeho věcí.

Avšak přec stát uznává soukromé spolky náboženské. Takový spolek se stará o kostel, svého kněze a učitele, o byt pro ně, o postavení školy náboženské, o získání místa pro hřbitov a o jiné potřeby náboženské.

Amerika není p r o t i náboženství. Naopak od počátku bylo u většiny obyvatelstva přesvědčení, že s křesťanstvím stojí i padá sám

stát a jeho časné blaho. Odtud si vysvětlíme skutečnost, že tam ve státním a právním životě je náboženství vykázáno místo velmi důležité a čestné.

Klade se důraz na to, že „mravnost a zbožnost jsou nejlepšími základy každého státu". Sezení kongresů ve Washingtoně počínají modlitbou. President ustanovuje děkovné dny Bohu; neděle se světí s přísností až puritánskou. Na rouhání Bohu a na veřejné porušení náboženské úcty jsou ustanoveny přísné tresty. Porušení bohoslužby dopouští se, kdo je „profanními řečmi, hrubým a neslušným chováním, způsobováním hluku buď na místě bohoslužebném samém neb v jeho blízkosti kazí a znepokojuje". Ve státních ústavech, v nemocnicích, žalářích, ve vojsku a na válečných lodích je postaráno o duchovní potřeby občanů tím, že stát ustanovuje duchovní dle náboženské příslušnosti těch občanů.

Spolky náboženské jsou sproštěny všech daní. Osoby duchovní jsou osvobozeny jak od vojenské služby, tak od povinnosti býti přísedícími porotních soudů. Žádnému náboženství se nebrání konati veřejně úkony bohoslužebné.

Biskupy jmenuje papež na nezávazný návrh diecésního kleru a provinciálních biskupů.

Rozluka Církve a státu ve Francii.

Pravým opakem rozluky americké je rozluka francouzská, zavedená r. 1905. Tam rozluku způsobili zapřisáhlí nepřátelé Církve (svob. zednáři, socialisté, volnomyšlenkáři) z úmyslu Církvi krajně nepřátelských, a to v říši převážně katolické.

Příprava na rozluku. Již za t. zv. „velké revoluce" 1789 vyslovena byla zásada naprosté svobody svědomí a zabrány státem církevní statky. Za to se zavázal stát platiti duchovenstvo, avšak brzy platy zastavil a provedl dokonalou rozluku Církve a státu. První konsul Napoleon uzavřel s Církví katolickou r. 1801 konkordát, jímž stát Církvi vrátil některé dřívější výsady.

Radikální změnu tohoto poměru přinesly volby do nového parlamentu r. 1881. Z poslanců se vyslovilo 227 pro rozluku. Od té doby počínají ve Francii vášnivé boje proticírkevní, které neustaly, dokud nedošlo k úplné rozluce. Usnadněn byl tento boj tím, že v parlamentě nebylo žádné politické strany, která by byla volena na program náboženský a církevní. Byl tedy r. 1881 vydán zákon, kterým se vylučovalo vyučování náboženské z veřejných škol. R. 1882 zavedena rozluka manželská a odstraněna přísaha. Roku 1886 zakázáno duchovním vůbec vyučovati na ško-

lách státních, ale dovoleno jim zřizovati své vlastní, t. zv. „svobodné“ školy. R. 1901 vyšel zákon „řádový“, jímž všecky řády (vyjma některé, jež se věnovaly službě nemocných) z Francie vypuzeny a jejich statky, v ceně asi 100 milionů franků, státu přisouzeny. Ano na pouhé příslušenství k některému řádu uvalena, jako na zločin, peněžitá pokuta a kriminál. (To byla ta „svoboda svědomí“.) Na Velký pátek 1904 byly ze soudních budov i ze všech veřejných škol odstraněny kříže.

Rozlukový zákon z roku 1905. — Tímto zákonem měla býti katolická Církev svého katolického rázu zbavena, „zlaicisována“. Měly se založiti katolické spolky, které jediné měly spravovati majetek církevní, ale biskupové a kněží v nich neměli práva, zatím, co i katolíci z Církve vyloučeni se tam mohli uplatňovati. Bohoslužebná shromáždění měla podléhati dozoru policejních zřízenců, bohoslužby se měly hlásiti u úřadů, zapovězeny veřejné náboženské průvody atd.

Papež Pius X. zavrhl rozlukový zákon, zakázal i utvoření státem požadovaných oněch neblahých spolků bohoslužebných. Veškeré jmění církevní přešlo v majetek obcí a humánních ústavů. Kněžstvo zachovalo věrnost Církvi. Katolíci nadále světili neděle, takže vláda byla nucena zmírniti zákony, avšak jen ve věcech méně důležitějších.

U nás byla připravena rozluka Církve a státu podle vzoru francouzského (lex Bartošek). Bdělosti našich katolických vůdců děkujeme, že k ní nedošlo. Ano v roce 1928 byl uzavřen „Modus vivendi", kterým aspoň v některých věcech je upraven poměr mezi Církví a státem.

TRVALOU RADOST

způsobíte svým známým a příbuzným, když jim k VÁNOCŮM předplatíte sbírku „ŽIVOTEM". — Předplatné na celý rok (24 čísel) stojí Kč 13.—. — Gratulační lístky, kterými to můžete svým známým oznámiti, obdržíte zdarma v Exer. domě, Mor. Ostrava, Kostelní 2.

Imprimi potest. Pragae 12. Octobrii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Frant. Vošahlík, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 17.099. Olomucii, die 14. Octobrii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 303.183. — Vydavatel Exerciční dům, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. tamtéž. Odpovědný red. P. R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

Neopomeňte si přečíst i číslo 307

„Křesťan a národ"

Jedná o správném vlastenectví, potírá nesprávné, přináší krásné příklady opravdové lásky k vlasti. Velice časové!

Čtěte a rozšiřujte brožuru

„Zachraňte národ"

Ukazuje na kořeny všeho zla u nás: sobectví a nesvědomitost — čili — úpadek mravní. Brožura má 48 stran, barevnou tuhou obálku a stojí jen **30 hal.** - Kdo objedná 400 těchto brožur, dostane přídavkem krásnou vázanou knihu (sv. Alfons). Již na 60.000 je jich mezi lidem, ale to je stále málo na tolik **milionů** českých katolíků. Do každé rodiny tuto brožuru!

Objednávky vyřizuje:

EXERCIČNÍ DŮM, MOR. OSTRAVA

Kostelní nám. 2.

VÁNOČNÍ
ROZJÍMÁNÍ

Sv. Alfons z Liguori:

VÁNOČNÍ ROZJÍMÁNÍ.

I. O narození Pána Ježíše.

Narození Ježíše Krista přineslo radost celému světu. Neboť on jest Vykupitelem, po kterém všichni toužili a kterého nazývali „očekáváním národů" a „žádostí pahorků věčných". A hle, již přišel, již se narodil v prosté jeskyni. Představme si, jakoby nám anděl přinášel radostnou zvěst jako kdysi pastýřům: „Aj zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu. Narodilť se vám dnes Spasitel." Luk. 2, 10, 11. Jaké slavnosti konají se po celé říši, když se narodí korunní princ. Ale ještě více můžeme se radovati my, když vidíme novorozeného Syna Božího, který z převelikého milosrdenství svého přišel nás s nebe navštívit. „Pro srdečné milosrdenství Boha našeho, ve kterém shlédl na nás vycházející z výsosti." Luk. 1, 78. Byli jsme ztraceni, ale on přišel, aby nás spa-

sil. „Pro naše spasení sestoupil s nebe.“ Aj pastýř, který přišel od smrti zachránit své ovečky a za ně obětovat vlastní život: „Já jsem pastýř dobrý. Dobrý pastýř dává život za ovce své.“ Jan 10, 11. Ejhle Beránek Boží, jenž přišel se dát usmrtit, aby nám sjednal milost Boží a stal se naším osvoboditelem, naším životem a světlem, ano dokonce i naším pokrmem v Nejsv. svátosti. Sv. Augustin praví, že Ježíš Kristus dal se při svém narození položiti do jeslí, odkud se živí němá tvář, abychom z toho poznali, že se proto stal člověkem, aby byl naším pokrmem. Také v Nejsv. svátosti se denně rodí Ježíš Kristus skrze slova kněze při sv. proměňování. Oltář jest jeslemi, kam se chodíme nasytit jeho tělem. Mnozí by si přáli božské Děťátko v náručí pochovati jako sv. stařec Simeon; ale sv. víra nás učí, že při každém sv. přijímání přijímáme ne do náručí, nýbrž do srdce téhož Ježíše, jenž ležel v jeslích betlémských. Proto tedy se narodil, aby se nám docela daroval: „Maličký narodil se nám a syn dán jest nám.“ Is. 9, 6.

„Jestliže bloudím jako ztracená ovce, hledati rač služebníka svého.“ Ž. 118, 176. Pane, já jsem ta ovečka, která shánějíc se po rozkoších a svých žádostech daleko zbloudila. Avšak ty jsi Pastýř a zároveň Beránek Boží, který jsi přišel s nebe, abys mě spasil. Obětoval ses jako oběť smírná na dostiučinění za mé hříchy: „Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy

světa." Chci-li se polepšiti, čeho bych se bál? Proč bych tobě zcela nedůvěřoval, můj Spasiteli, když jsi se proto narodil, abys mě spasil? „Ejhle, Bůh je Spasitel můj! Doufat mohu bez obavy." Is, 12, 2.

Vroucí povzdechy a prosby.

Zdali jsi mi mohl dáti výmluvnější důkaz svého milosrdenství, o nejsladší Vykupiteli můj, abys vzbudil ve mně důvěru, než když sebe samého jsi mi daroval? Ó, drahé Děťátko mé, jak mě to bolí, že jsem tě urazil! Já jsem byl toho vinen, že jsi plakal v betlémském chlévě. Poněvadž však přišel jsi mne hledat, padám k nohám tvým. Vidím, jak ležíš na slámě a mnoho trpíš a jak tebou pohrdají, ale přece uznávám tě za nejvyššího Krále a Pána. Poznávám, že svým pláčem mě sladce zveš, abych tě miloval a tobě daroval své srdce. Zde je máš Ježíši můj; kladu ti je k nohám. Přeměň je a zapal je svou láskou, neboť proto jsi přišel na svět, abys v srdcích našich roznítil oheň své svaté lásky. Slyším, jak z jeslí ke mně pravíš: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého." A já ti odpovídám: „Ó Ježíšku, koho bych miloval, ne-li tebe, jenž jsi můj Pán a Bůh? Miluji tě, miluji tě, ó svrchované dobro, ó jediná lásko duše mé! Přijmi mě dnes a nedej, abych tě kdy přestal milovati. — Ó Královno moje, Maria, prosím tě pro onu slast, kterou jsi pocítila, když jsi ponejprv uzře-

la svého novorozeného Syna a když jsi jej ponejprv vzala do náruče, přimluv se u něho za mne, aby mě přijal za svého služebníka a navždy mě spoutal svou sladkou láskou."

II. Ježíš přichází maličký na svět.

Uvažuj, co řekl anděl pastýřům: „Naleznete dítko plénkami ovinuté a položené v jeslích." Luk. 2, 12. Malé děti bývají velmi vnadné, ale zajisté mnohem více vábí nás k sobě malinký Ježíšek, který ačkoliv jest nesmírný Bůh, přece se stal maličkým z lásky k nám. „Pro nás učiněn jest maličkým", dí sv. Augustin. Adam přišel na svět jako dospělý muž, avšak Slovo věčné přišlo k nám jako dítě. Maličký narodil se nám, aby srdce naše tím mocnější láskou k sobě připoutal. Tak zvolil se naroditi, jenž chtěl býti milován. Nepřišel na svět, aby budil postrach, nýbrž aby byl milován; a proto se objevil hned na počátku jako děťátko útlé a chudičké: „Veliký jest Hospodin, a velmi hoden chvály", dí sv. Bernard slovy žalmisty Páně. (Ž. 47, 2.) Pán můj jest veliký a proto zasluhuje pro svou božskou velebnost býti chválen a veleben. Ale po té, když jej světec vidí jako útlé děťátko v jeskyni betlémské přeněžně volá: „Malý jest Hospodin, a velmi hoden lásky." Veliký a velebný Bůh můj učiněn jest maličkým k vůli mně! Kdo uvažuje, že Bůh dítkem se stal a v chlévě na sláme leží, pláče

a naříká, jak by ho nemiloval? A zdali nevyzve celý svět, aby jej všichni milovali, jako to učinil sv. František z Assisi, jenž kdekoho vybízel slovy: „Milujme betlémské pacholátko, milujme betlémské nemluvňátko!“ Dítětem jest, nemluví„ jen pláče, ale tento pláč jest mluvou lásky, kterou nás zve, abychom jej milovali a své srdce mu darovali. Uvažuj též, že děti proto máme rádi, že jsou nevinné, ačkoliv všecky ostatní děti jsou poskvrněny při svém narození hříchem dědičným. I Ježíš přišel na svět jako dítě, ale jako dítě svaté, nevinné a neposkvrněné. Jedině v tomto dítěti Otec nebeský měl zalíbení, dí sv. Řehoř, „jedině na něm viny nenalezl“. Budiž to útěchou nám ubohým hříšníkům, poněvadž toto děťátko s nebe přišlo, aby nám skrze své utrpení dalo nevinnost. Jestliže jeho zásluh dovedeme použíti, promění nás hříšníky ve svaté a nevinné. Na jeho zásluhy spoléhejme, pro ně prosme Otce nebeského o milosti a všechno obdržíme.

Vroucí povzdechy a prosby.

Otče věčný, já bídný hříšník nemám, čím bych ti dosti učinil za svoje hříchy. Obětuji ti proto slzy, utrpení, krev a smrt tohoto děťátka, jež je Synem tvým a prosím tě, smiluj se nade mnou. Bez tvého Syna veta by bylo po mně. Marná by byla veškerá má naděje. Avšak ty jsi mi je dal, abych jej tobě obětoval a pro jeho zásluhy spasení od tebe doufal. Pro smírnou

oběť Vykupitele mého odpusť mi tedy všecky urážky, kterých srdečně lituji, protože jsem jimi urazil tebe, dobrotu nekonečnou. A pro lásku Ježíše Krista prosím tě za milost setrvání. Ach, Stvořiteli můj, nedej, abych musel znova hořce plakati, že jsem opět zbaven milosti tvé. „Nedej mi se odloučiti od tebe!" „Nedej mi se odloučiti od tebe!" Opakuji tuto prosbu a budu ji opakovati, dokud nepřestanu dýchati. Dej mi jen milost, abych ji neustále opakoval: „Nedej mi se odloučiti od tebe!" Ježíši můj, drahé děťátko moje, spoutej mne láskou svojí! — I tebe miluji, o Matko má; miluj i ty mě. A miluješ-li mne, vypros mi milost, abych nikdy nepřestal milovati Boha svého.

III. Ježíš v plénkách.

Představ si Pannu Marii, jak Syna svého do náručí vzala; nejdříve se jemu jako svému Bohu poklonila a pak jej zavinula do plének. „Plénkami jej ovinula." (Luk. 2, 7.) Hle, jak malý Ježíšek poslušně podává ručky a nožky a dává si je zavinouti. Uvažuj, jak božské nemluvňátko, kdykoliv jej matka převinuje, vzpomíná na provazy, jimiž bude jednoho dne v zahradě svázáno a potom ke sloupu přivázáno, na hřeby, jimiž na kříž je přibíjí. Rádo se nechává zavinouti, aby duše naše zbavilo pout pekelných. Pán Ježíš v plénky zavinutý k nám se obrací a domlouvá nám, abychom s ním se spojili sladkými pouty lásky. A obrací se též

k svému nebeskému Otci a praví: Otče můj, lidé zneužili své svobody a povstavše proti tobě, upadli v otroctví hříchu. Abych odčinil jejich neposlušnost, dávám se svázati a zavinouti v tyto plénky. Jimi spoután obětuji ti svou svobodu, aby člověk sproštěn byl poroby ďábelské. Rád se této vazbě podrobuji, plénky tyto jsou mi milé a jsou mi ještě milejší, když mi připomínají provazy, jimiž budu jedenkrát svázán a na smrt veden za spásu člověčenstva. Již nyní s radostí vše vítám. Z lásky ke mně, o můj Ježíši, chtěl jsi v plénky býti zavinut. „O lásko", volá proto sv. Vavřinec Justiniani, „jak silným jsi poutem, když Boha spoutati dovedeš!" A já bych chtěl setřásti se sebe líbezná pouta tvá? Proč? Abych se stal otrokem pekla? O Pane, ty jsi byl svázán v jeslích z lásky ke mně; i já chci s tebou navždy býti spoután. Pouta, která máme nositi, jest pevné předsevzetí: láskou s Bohem se spojiti a zříci se náklonností ke všem věcem mimo Boha. Proto také, jak se zdá, dal se nejmilejší Ježíš v Nejsv. Svátosti způsobami svátostnými spoutati a uvězniti, aby též duše jej milující láskou svou uvěznil a spoutal.

Vroucí povzdechy a prosby.

Proč bych se tedy bál tvých trestů, o rozmilé Robátko, když tě vidím svázané v plénkách, takže nemůžeš ani ručku pozvednouti, abys mě

trestalo. Vazbou touto dáváš mi na jevo, že nezamýšlíš mě trestati, jestliže jsem odhodlán setřásti se sebe pouta svých nepravostí. Ano, můj Ježíši, chci tak učiniti. Lituji nade všecko, že jsem tebe opustil a zneužil své svobody. Svobodu mnohem krásnější mi nabízíš: svobodu, jež zbavuje pout ďábelských a činí dítkem Božím. Z lásky ke mně stal jsi se vězněm a dal ses spoutati těmito plénkami. I já chci býti vězněm tvé veliké lásky. O blažená pouta! Ó, krásná znamení spásy, jež duše pojíte s Bohem! Ó, spoutejte také ubohé srdce mé! — Ale spoutejte je tak pevně, aby se již nikdy více neodpoutalo od lásky nejvyššího Dobra. Můj Ježíši, miluji tě; s tebou se spojuji; tobě daruji celé své srdce, veškeru svou vůli. Ne, nechci se tě již spustiti, přemilý Pane můj! Ach můj Spasiteli, jenž pro smazání mých dluhů dal ses nejen od Panny Marie do plének zavinouti, nýbrž i od pochopů jako zločinec svázati a tak svázán vléci ulicemi jerusalémskými jako beránek k zabití, nedej, abych se odloučil od tebe. Konečně dal ses na kříž přibíti a s něho nesestoupils, dokud jsi na něm nedokonal, - ach, nedej, abych se kdy od tebe odloučil a ztratil tvou milost a lásku. — Ó Maria, jež jsi kdysi tohoto Syna nevinného plénkami zavinovala, vypros mi milost, abych se již nikdy od jeho nohou nehnul. S ním ať vždycky žiji spojen; s ním nechť spojen jednou umírám, abych byl tak šťasten a vešel do blažené vlasti.

IV. Ježíš přijímá pokrm.

Ó jaká to byla pro nebe podívaná, když vidělo Slovo Boží, jako malé děťátko, jak požívá mléka panny, tvora svého. Ten, jenž dává na zemi pokrm všem lidem i všem živočichům, učinil se tak slaboučkým a chudým, že potřebuje trochu mléka, aby si zachoval život. O Ježíši, ty přijímáš mléko, aby se v tvých žilách v krev proměnilo a z této krve, aby se připravila spasitelná koupel na omytí našich duší. Zde uvažujme, že Ježíš nechal se krmiti, aby živil své tělo, které zamýšlel nechati nám za pokrm ve sv. přijímání. — Nuže, maličký Vykupiteli můj, myslíš na mne; přemýšlíš o tom, jak jednou svou krev při smrti vycedíš a za tuto drahou cenu vykoupíš duši mou. Přemýšlíš o Velebné svátosti, abys živil mou duši. „Mlékem vaším jest Kristus", praví sv. Augustin. O roztomilé děťátko moje, o Ježíši můj, dovol, ať i já zvolám s ženou ve sv. evangeliu: „Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíval." (Luk. 11, 27.) Blahoslavená jsi, o Matko Boží, že ti bylo dopřáno kojiti vtělené Slovo. O Maria, vyžádej mi něžnou a vroucí úctu k dětství Ježíšovu a tobě, předrahé Matce. A tobě, můj Ježíšku díky vzdávám, že jsi pro mne pokrm požíval, abys mi ukázal lásku, kterou ke mně chováš. Pán zjevil sv. Marii Magdaleně z Pazzi, že proto se této potřebě podrobil, abychom poznali jeho lásku k vykoupeným duším.

Vroucí povzdechy a prosby.

O líbezné, přerozkošné děťátko moje, ty jsi chléb nebeský, jenž anděly živíš; ty všem tvorům pokrm poskytuješ; jak je to možné, že sám o pokrm prosíš, abys život svůj zachoval? O lásko božská, jak jsi Boha chudičkým učinila, že za pokrm potřebuje trochu mléka? Avšak již ti rozumím, můj Ježíši, ty přijímáš mléko, aby ono se proměnilo v tvoji božskou krev. Svoji krev chceš přinésti Bohu v oběť na dostiučinění za naše hříchy. O Maria, podávej pokrm Synáčku svému, neboť každá kapka jeho krve je určena, aby duši naši od hříchů obmyla a při sv. přijímání ji živila. O můj Vykupiteli, jak jest možno, aby tě nemiloval, kdo věří, co jsi učinil a vytrpěl, abys nás spasil. Já jsem to věděl a věřil a přece jsem byl tak nevděčný. Dobrota tvá jest naději mou. Vím, že od ní vše dostanu. Lituji, o nejvyšší dobro, že jsem tě urazil a miluji tě nade všecko. Nemiluji než tebe a jedině tebe chci milovati. Ty jsi a budeš vždycky jediné dobro mé, jediná má láska. Drahý Vykupiteli můj, uděl mi, prosím, něžnou úctu k svému sv. dětství, jak jsi ji udělil tolika zbožným duším, že tebe, malé děťátko, měli na mysli, na všecko zapomněli a přemýšleli jen, jak by tebe milovaly. Ovšem byly to duše nevinné, kdežto já jsem hříšník. Ale ty ses stál dítkem, abys i od hříšníků byl milován. Byl jsem hříšníkem; nyní však tě miluji a tou-

žím jen po lásce tvé. — O Maria, uděl mi aspoň malou částku něhy, s kterou jsi malého Ježíška chovala.

V. Ježíš na slámě.

Ježíš narodil se v Betlémě ve chlévě. Tam neměla chudá Matka ani vlny, ani peří, aby z nich útlému děťátku hebké lůžko připravila. Co tedy učinila? Ustlala něco slámy a na ni je položila. „A položila ho v jeslích." (Luk. 2, 7.) Jak tvrdé a bolestné to lože pro novorozeňátko! Údy dětské jsou příliš útlé a citlivé. Zvláště to platí o údech Ježíškových, které Duch sv. utvořil nad jiné útlé, aby živěji cítily bolesti: „Tělo způsobil jsi mi." Žid. 10, 5. Proto bylo mu tvrdé lože mukou velmi bolestnou a potupnou zároveň. Položili někdy dítě člověka jakkoliv chudého na slámu, když přišlo na svět? Sláma je stelivem pro dobytek a Syn Boží neměl jiné lože než obyčejnou slámu. Sv. František z Assisi, sedě jednoho dne za stolem, slyšel čísti slova sv. evangelia: „A položila ho v jeslích." — Jak, pravil, Pán můj leží na slámě a já bych seděl? I vstal, posadil se na zem a na zemi požíval svůj chudičký oběd. Slzami něžnosti jej smáčel, když uvažoval, co asi ubohý Ježíšek vytrpěl leže na slámě. Proč asi nepodržela Panna Maria synáčka svého v náručí? Vždyť tolik toužila viděti jej narozeného a tolik jej milovala! Proč jej tedy položila na

tak bolestné lože? Mně se nejlépe líbí výklad sv. Petra Damiánského: Ježíš, dí světec, sotva se narodil, na slámu byl položen, aby nám ukázal, jak máme své smysly umrtvovati: „Prohlásil zákon mučednictví.“ Pro smyslné žádosti upadl svět do záhuby. Pro ně Adam zahynul i se svými potomky. I přichází Syn Boží s nebe, aby nás naučil utrpení milovati; a počal nás tomu učiti už od jeslí. Vyvolil si utrpení až příliš těžká na tak útlé děťátko. On sám vnukl své matce, aby jej na měkkých rukou nedržela, nýbrž položila na drsné lůžko, aby tím více cítil zimu a píchání ostré slámy.

Vroucí povzdechy a prosby.

O milování hodný Vykupiteli, láskou k duším opojený, nemáš dosti na bolestném utrpení, které tě čeká, ani na hořké smrti, která jest ti připravena, že chceš již od malička začíti své utrpení? Ano, již jako děťátko chceš býti mým Vykupitelem a chceš dosti učiniti spravedlnosti božské za mé hříchy. Vyvolil si slaměné lůžko, aby mě vysvobodil od ohně pekelného. Ty pláčeš a naříkáš na této slámě, abys mi slzami svými vymohl u Otce odpuštění. Ach tvé slzy působí mi žalost a radost zároveň. Žalost, neboť jest mi tě líto, když jako děťátko tolik trpíš, ne pro hříchy své, nýbrž pro hříchy moje. Avšak mám též radost, když vidím, že tvé bolesti jsou spásou mou a že mě miluješ nesmírnou láskou. Ne, nedopustím, můj Ježíši, abys jen

ty plakal a trpěl. Budu plakati s tebou; neboť já a jenom já jsem hřešil a tebe urážel. Zasluhoval jsem peklo, proto se podrobuji mukám jakýmkoliv, jen když, o Spasiteli, nabudu opět milosti tvé. Odpusť mi, vrať mi opět svou přízeň; dej, ať tě miluji a pak mne trestej jakkoliv. Zachraň mne od muk věčných a pak se mnou nalož, jak se ti líbí. Nežádám od tebe radostí na tomto světě, neboť není hoden radostí, kdo se opovážil zarmucovat tvou dobrotu. Rád ponesu všecky kříže, jen když mi bude dopřáno milovati tebe, Ježíši můj. — O Maria, ty jsi měla tak velikou účast na mukách Ježíšových, o vypros mi potřebnou sílu, bych trpělivě snášel svá utrpení. Běda mně, kdybych po tolika hříších žil zde na zemi bez utrpení! Ale blaze mi, o bolestná Matko, budu-li míti účast na utrpení tvém a na utrpení tvého Ježíše.

VI. Ježíš spí.

Velmi krátký a bolestný byl spánek Ježíškův. Jesle byly mu kolébkou a sláma poduškou. Proto se Pán Ježíš co chvíli budil ze spánku, neboť na tvrdé a drsné postýlce jej to velmi tlačilo a zima v jeskyni nedala mu spáti. Přece konečně přemožen spánkem, chvílemi si zdříml. Avšak spánek Ježíškův velmi se lišil od spánku ostatních dětí. Spánek ostatním dětem prospívá, tělo posiluje, ale duše jejich na smysly zcela odkázaná odpočívá. Avšak tak tomu nebylo u Ježíše Krista. „Já spím, ale srdce mé

bdí." (Pís. 5, 2.) Tělo odpočívalo, ale duše bděla. Byla u Ježíše Krista spojena s osobou Slova, které nikdy nepotřebuje spánku, aniž v duchovní činnosti na smysly je vázáno. Svaté dítě tedy spálo, ale ve spaní myslelo na všecka muka, která bude trpěti z lásky k nám po celý život a zvláště při své smrti. Myslelo na útrapy chudého života, který povede v Egyptě a v Nazaretě. Myslelo na biče, na trní, na potupu, na smrtelné úzkosti a na bolestnou smrt, kterou v opuštěnosti na kříži podstoupí. A zatím co spal, to vše Ježíš přinášel v oběť svému nebeskému Otci, aby nám vymohl spasení. Tak nám dobýval Spasitel zásluh i ve spánku, svého Otce usmiřoval a milosti nám vymáhal. Prosme ho nyní pro zásluhy jeho spánku, aby nás vysvobodil ze spánku smrti, který spí lidé ve hříchu a zapomínají na Boha a na jeho lásku; naopak, aby nám dal spánek jiný, který sesílá Bůh na duše sobě milé a který není nic jiného, než „dokonalé zapomenutí všech věcí", jak učí sv. Basil, aby duše pustila z mysli věci pozemské a svůj zrak obracela toliko k Bohu a ke všemu, co směřuje k jeho cti a slávě.

Vroucí povzdechy a prosby.

Ty spíš, mé drahé a svaté děťátko, ale jak vroucí láskou mě tvůj spánek rozněcuje! U lidí jest spánek obrazem smrti, ale u tebe jest znamením věčného života, neboť zatím, co od-

počíváš, zjednáváš mi život věčný. Ty spíš, ale tvé srdce nespí, nýbrž touží za mě trpěti a umříti. Ve spaní za mne se přimlouváš a vyprošuješ mi od Boha věčný pokoj. Ale prve, než mě uvedeš, jak doufám, do nebe, vejdi, prosím tě, do duše mé a odpočívej v ní navždy. Zapudil jsem tě kdysi od sebe, ale tys klepal na dveře mého srdce spasitelnou bázní, svým osvícením a laskavými slovy, takže doufám, že jsi již do něho vešel. Kojím se nadějí, že jsi mi již odpustil. Veliká ošklivost nad mými hříchy a lítost naplňují mne odvahou, že mi tvá dobrota jistě vše odpustila. Děkuji ti, můj Ježíši, a prosím tě, abys neopouštěl mou duši. Vím, že ty sám neodejdeš, dokud tě hříšník nezapudí. Prosím tě proto nyní a dej, ať tě vždycky prosím, abych tě nikdy ze srdce nevypudil. Dej, ať na všecko zapomenu a myslím jen na tebe, jenž jsi stále myslil na mne. Popřej mi, ať tě vždycky miluji v tomto životě, a až jednou duši vydechnu, nechť odpočívá u tebe na věky. — O Maria, stůj při mně v životě a přispěj mi při smrti, aby Ježíš přebýval vždycky ve mně a já v něm.

VII. Ježíš pláče.

Slzy Ježíškovy velmi se lišily od slzí jiných dětí. Jiné dítky pláčí bolestí. Ježíš neplakal bolestí, nýbrž z útrpnosti a lásky k nám: „Ony bolestí pláčí, Kristus ze soustrasti," dí sv. Bernard. Pláč bývá znamením veliké lásky. Proto pravili židé, vidouce Spasitele plakati u hrobu

Lazarova: „Hle, kterak jej miloval." (Jan 11, 36.) Totéž mohli říci i andělé vidouce slzy Ježíškovy: Hle, kterak je miluje. Z lásky k nim se vtělil, stal se dítkem a pláče. Ježíš plakal a přinášel v oběť své slzy, aby nám vymohl odpuštění hříchů. „Ony slzy smyly mé hříchy", praví sv. Ambrož. Svým pláčem prosil o milost a slitování pro nás, k smrti odsouzené. Ó jak vřele se za nás přimlouvaly slzy tohoto božského dítka! A jak byly Bohu milé! Tenkráte dal Otec ohlásiti, že mír s lidmi již je uzavřen, a že všechny přijal na milost: „A na zemi pokoj lidem dobré vůle." Ježíš proléval slzy lásky, ale též slzy bolesti, když viděl tolik hříšníků, kteří nebudou dbáti tolika slz a krve prolité za jejich spasení budou dále pohrdati jeho milostí. Kdo by byl tak necitelným a neplakal nad svými hříchy, když vidí, jak božské dítko pláče nad našimi hříchy a kdo by hřích neměl v nenávisti? Ach, nerozmnožujme již muka toho děťátka nevinného, ale potěšme je, spojujíce slzy své se slzami jeho. Obětujme Bohu slzy jeho Syna a prosme ho, aby nám pro ně ráčil odpustiti.

Vroucí povzdechy a prosby.

Moje zlaté děťátko, když jsi plakalo v jeskyni betlemské, myslelo jsi na mě. Již tehdy viděl jsi mé hříchy a k pláči tě pohnuly. Ach, Ježíši můj, měl jsem přisloupiti k jesličkám tvým a potěšiti tě svojí láskou a vděčností, vida, jak mnoho trpíš, abys mě spasil, ale já jsem tě

ještě zarmucoval! Kdybych byl méně hřešil, byl bys i méně slz prolil. Ó, plač, jen, plač, máš proč plakati, když lidé tak velikým nevděkem splácejí tvou lásku. A když pláčeš, plač také za mne. Slzy tvé jsou nadějí mou. O Vykupiteli můj, i já oplakávám urážky, kterými jsem tebe zarmoutil; mám je v ošklivosti a nenávisti a lituji jich z celého srdce. Oplakávám dny a noci, jež jsem žil jako tvůj nepřítel, zbaven tvé krásné milosti. Než, co by mi, můj Ježíši, prospěly slzy mé bez slzí tvých? Otče věčný, obětuji ti slzy Ježíškovy; pro ně rač mi odpustiti. A ty, drahý Vykupiteli můj, obětuj mu všecky slzy, které jsi po celý život prolil a jimi ho usmiř. Též o to tě prosím, lásko má, abys těmito slzami srdce mé obměkčil a svou svatou láskou je roznítil. O kéž bych ti od nynějška svou láskou takovou radost působil, jaký jsem ti dříve působil zármutek svými urážkami! Dopřej mi, o Pane, té milosti, abych v budoucích dnech svého života již více tě nehněval, nýbrž urážky ti učiněné hořce oplakával a celou vroucností svého srdce tě miloval. — O Maria, pro onu něžnou soustrast, kterou jsi s plačícím Ježíškem měla, vyžádej mi ustavičnou bolest nad urážkami, kterými jsem jej já nešťastník zarmoutil.

VIII. O nejsvětějším jménu Ježíš.

Jméno Ježíš jest jméno božské, oznámené Marii Panně od archanděla Gabriele. „A nazveš jméno jeho Ježíš.“ (Luk. 1, 31.) Sv. Pavel je

nazývá jménem, „které jest nad všeliké jméno.“ (Filip. 2, 9.) V něm jediném je spása: „Není jiného jména... skrze něž bychom byli spaseni.“ (Skut. 4, 12.) Duch svatý přirovnáná toto svaté jméno k oleji: „Olej vylitý, jméno tvé.“ (Pís. 1, 2.) A právem dí sv. Bernard, neboť jako oleje se užívá k svícení, za pokrm a jako léku, tak i nejsvětější jméno Ježíš ducha osvěcuje, srdci jest pokrmem a duši lékem. Osvěcuje ducha; tím jménem svět vyveden jest ze tmy modloslužby a přiveden ke světlu sv. víry. I v těchto krajinách, kde my nyní žijeme, před narozením Kristovým, žili naši předkové v pohanství. I my byli bychom pohany, kdyby nebyl přišel náš Spasitel, aby nás osvítil. Jakými díky jsme mu tedy zavázáni za dar svaté víry! A co by z nás bylo, kdybychom se byli narodili v Asii, v Africe, nebo mezi kacíři a rozkolníky? „Kdo neuvěří bude zavržen.“ (Mar. 16, 16.) A tak bychom i my byli zahynuli. — Jméno Ježíš je dále pokrmem, který živí naše srdce. Vždyť nám to jméno připomíná vše, co Ježíš učinil pro naše spasení. Ono jest nám proto útěchou v zármutku a posilou na cestě k věčnosti. Dodává nám odvahy, když klesáme na mysli a rozněcuje v nás lásku tím, že nám připomíná vše, co Vykupitel náš vytrpěl, aby nás spasil. — Toto jméno jest také lékem naší duše, kterou činí silnou proti útokům nepřátel. Peklo se třese hrůzou a ďáblové prchají, vzýváme-li toto svaté jméno, jak dosvědčuje sv.

apoštol: „Aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno, nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí.“ (Filip. 2, 10.) Kdo v pokušení vzývá jméno Ježíš, neklesne, a kdo je vzývá vždycky, neklesne nikdy a bude spasen. „Vzývati budu Hospodina a od nepřátel svých vysvobozen budu.“ (Ž. 17, 4.) A kdo zahynul, jenž v pokušení Ježíše vzýval? Ten zahyne, kdo ho o pomoc nevzývá, nebo kdo jej vzývati přestane, když pokušení neustává.

Vroucí povzdechy a prosby.

Ó Ježíši můj, kéž bych tě byl vždycky vzýval; nikdy bych nebyl býval od ďábla přemožen. Ztratil jsem tvou milost, poněvadž jsem v pokušení o pomoc tě nevzýval. Nyní všecko doufám skrze tvé sv. jméno. „Všecko mohu v tom, jenž mě posiluje.“ (Filip. 4, 13.) Vpiš„ můj Spasiteli, vpiš v mé ubohé srdce přemocné jméno Ježíš, abych je neustále nosil ve svém srdci a tebe miloval. Též abych je měl ustavičně na svých rtech a zbožně je vyslovoval zvláště v pokušeních, když peklo usiluje mě dostati do své moci a od tebe mě odloučiti. Jméno tvé jest pramenem všeho dobra; ono mne potěší když budu zarmoucen. Když malomyslnost se mne zmocní pro mé hříchy, ono mi dodá mysli připomínkou, že ty jsi přišel na svět, abys spasil hříšníky; ono mi bude posilou v pokušení, neboť mi připomene, že peklo proti mně nic nezmůže; ono mě posléze rozehřeje,

když v lásce tvé schladnu, neboť mi uvede na paměť lásku, kterou jsi mne miloval. Miluji tě, o Ježíši můj, a doufám, že tě budu vždycky milovati. Tobě, o Ježíši, daruji celé své srdce. Jen tebe chci milovati a tebe chci tak často vzývati, jak mi jen bude možno. Chci umříti vzývaje tvé svaté jméno; jméno naděje, spásy a lásky. — O Maria, miluješ-li mě, zjednej mi tu milost, abych vždycky vzýval jméno tvé a jméno Syna tvého. Dechem mé duše buďte nejsvětější jména vaše; nechť ustavičně je vzývám, abych i v hodince smrti naposledy volal: Ježíši a Maria, při mně stůjte; Ježíši a Maria, vás miluji! Ježíši a Maria, vám poroučím duši svou! Amen.

IX. O samotě Ježíškově ve chlévě.

Když Ježíš přišel na svět, vyvolil si chlév betlemský za poustevnu a za kapli. Proto zařídil vše tak, aby se narodil mimo město, v osamělé jeskyni a ukázal nám svou lásku k samotě a mlčení. Vkročme do této sluje, kde všechno dýše samotou a tichem. Ježíš mlčky leží v jeslích; Maria a Josef v mlčení na něj hledí a jemu se klanějí. Bylo zjeveno ctihodné sestře Markétě od Nejsv. svátosti, že v jeskyni betlemské vše dálo se v nejhlubším mlčení: návštěva pastýřů a sv. Tří králů. Ostatní děti mlčí, poněvadž neumějí mluviti, ale u Ježíška bylo mlčení ctností. Ježíšek nemluví, ale jak výmluvné jest

jeho mlčení! Šťasten, kdo rád dlí v tom svatém zátiší u jesliček s Ježíšem, Marií a sv. Josefem. Pastýři byli tam jen krátkou dobu a vraceli se rozníceni láskou k Bohu a chválili a velebili Boha. „I navrátili se... velebíce a chválíce Boha." (Luk. 2, 20.) Ó Šťastná duše, která ráda dlí v samotě betlemské a rozjímá o milosrdenství Božím a o lásce, kterou Bůh lidi miloval a miluje. „Povedu ji na poušť a mluviti budu k srdci jejímu." (Os. 2, 14.) Božské nemluvňátko nebude jí mluviti do ucha, nýbrž k srdci a pozve ji, aby milovala Boha, tolik ji milujícího. Když spatří chudobu tohoto milého poustevníčka, jenž leží v studené jeskyni, kde není žádný oheň, kde jesle jsou mu kolébkou a trochu slámy lůžkem; když uslyší pláč a uvidí slzy tohoto poupátka nevinného a pozná, že je to její Bůh, jak bude možno takové duši na něco jiného mysliti, než jak by jej milovala? Ó, jak útulná poustevna jest duši věřící chlév betlemský! Následujme Pannu Marii a sv. Josefa, kteří se svatým zanícením uvažují, jak vznešený Syn Boží, tělem přioděný, podrobil se bědám pozemským. Jak moudrost stala se malým nemluvnětem, jak veliký, stal se maličkým, slovem, jak velebnost božská se skryla v podobě malinkého děťátka, aby si získal naši lásku. Pros jej, aby tě do toho sv. zátiší k sobě přijal. Rád se tam zdržuj a nikdy odtud neodcházej! „Ó samoto," volá sv. Jeroným, „v níž Bůh se svými miláčky důvěrně mluví." Ó, líbezná samoto, v

níž Bůh rozmlouvá s milými dušemi, ne jako vznešený pán, nýbrž jako přítel,, jako bratr, jako miláček. Ó jaká to rajská slast rozmlouvati docela v soukromí s Ježíškem v betlémské jeskyni.

Vroucí povzdechy a prosby.

Drahý Spasiteli můj, ty jsi Král nebeský, Král králů, Syn Boží; jak jest to tedy možné, že tě spatřuji v této jeskyni ode všech opuštěného? Jen sv. Josef a tvá Matka jsou u tebe. Jak rád bych i já byl s nimi tvým společníkem! Nezamítej mne! Nejsem sice toho hoden, ale slyším, jak mě sladkým hlasem zveš. Ano, již jdu, roztomilé děťátko mé, všeho nechám, abych jen s tebou sám a sám přebýval po celý život, o drahý poustevníčku můj a jediná lásko mé duše. Jak jsem byl pošetilý, že jsem dříve o tebe nedbal a tebe opustiv, o Ježíši můj, doprošoval jsem se bídných a jedovatých radostí na tvorech. Avšak nyní osvícen tvou milostí, jiného si nepřeji než o samotě s tebou býti, jako ty jsi zde na světě žil v samotě: „Kdo mi dá křídla jako holubici a poletím a odpočinu." (Ž. 54, 7.) Ó, bych mohl utéci z tohoto světa, který mi byl tolikrát na záhubu a přijíti k tobě, jenž jsi radostí celého nebe a pravým milovníkem mé duše! Ó, připoutej mne k svým nohám, abych od tebe už neodešel a vždycky byl tak šťasten a mohl u tebe dlíti. Pro zásluhy samoty své v jeskyni betlemské rač mi dáti mysl ustavičně

sebranou, aby duše má byla osamělou komůrkou, v níž bych jedině s tebou obcoval, s tebou se radil o svých záměrech, a tobě zasvěcoval všecka hnutí svého srdce. Kde bych tě vždycky miloval a toužil býti vysvobozen ze žaláře tohoto těla, abych na tebe mohl v nebi tváří v tvář patřiti a tebe milovati. Miluji tě, dobroto neskonalá a doufám, že tě budu vždycky milovati, po čas i po celou věčnost. — Ó, Maria, ty všecko můžeš, požádej ho, aby mě láskou svou poutal a nedopustil, abych kdy ztratil milost jeho.

X. Čím se Ježíšek v jesličkách zaměstnával.

Dvojím se poustevník hlavně zaměstnává: modlitbou a kajícností. A hle, Ježíšek dává nám krásný příklad. Zvoliv si jeskyni betlemskou za kapli zde na zemi, modlil se neustále k Otci nebeskému. Ustavičně se mu klaněl, jej miloval a jej prosil. Božská velebnost byla sice i před tím od lidí i andělů ctěna a velebena, než žádná bytost tak Boha neoslavila, jako malý Ježíšek, když se mu v jesličkách klaněl. Proto klaňme se Bohu vždy ve spojení s Ježíšem. Jak spanilou a dokonalou lásku vzbuzovalo vtělené Slovo k svému Otci při modlitbě! Hospodin dal lidem přikázání, aby ho milovali z celého srdce a ze vší síly. Avšak žádný člověk toto přikázání dokonale nesplnil. Z žen první je vyplnila Panna Maria a z mužů, neskonale

ovšem dokonaleji, Ježíš Kristus. Lásku serafů nazval bych ledovou u přirovnání k lásce tohoto chlapečka. Učme se od něho Boha svého dokonale milovati a prosme jej, aby nám udělil své čisté lásky k Otci věčnému, kterou hořelo jeho srdce ve chlévě betlemském. Ó, jak krásné a Bohu milé byly modlitby Ježíškovy! Nebylo ani okamžiku, v němž by se nemodlil a všechny jeho modlitby týkaly se nás a jednoho každého zvlášť. Všecky milosti, které jsme dostali, vymohl nám Ježíš Kristus. Dar pravé víry, čas k pokání, tolikerá osvícení, lítost nad hříchy, odpuštění a ostatní ctnostné skutky, které jsme už vykonali a ještě vykonáme, skutky důvěry, pokory, lásky, oddanosti a obětováni se Bohu. To vše jest výsledkem jeho modliteb. Jak mu za to máme děkovati a jej milovati!

Vroucí povzdechy a prosby.

Můj dobrý Vykupiteli, jak ti děkuji! Kdyby ses nebyl za mne modlil, bídně by to bylo se mnou dopadlo. Děkuji ti, můj Ježíši; tvé modlitby vyprosily mi odpuštění hříchů a doufám, že mi také vyprosí milost setrvání až do smrti. Srdečné díky ti vzdávám, že jsi se za mne modlil, a prosím tě, nepřestávej i dále za mne se modliti. Vím, že i v nebi za mne se přimlouváš: „Přímluvce máme u Otce, Ježíše Krista" (1. Jan 2, 1.) a vím též, že neustále oroduješ za nás: „Který se také přimlouvá za nás." (Řím.

8, 34.) Ó, nepřestávej za nás se přimlouvati; ale přimlouvej se zvláště za mě, Ježíši můj. Doufám, že Bůh mi pro tvé zásluhy již odpustil; ale poněvadž jsem již tolikrát klesl, mohl bych klesnouti znovu. Peklo nepřestává a nepřestane mi úklady strojiti, abych znova klesl a ztratil tvé přátelství. Ach, Ježíši můj, ty jsi mojí nadějí; ty mně můžeš dáti sílu, abych se ubránil. O sílu tě prosím, od tebe ji doufám. Ale nespokojím se jen tím, abych neklesl, toužím velice tě milovati. Kéž bych tě miloval, jako tě miluje tvá přesvatá Matka. — Smrt má se blíží. Kdybych nyní zemřel, doufám, že bych byl spasen, ale málo bych tě v nebi miloval, poněvadž jsem tě dosud tak málo miloval na zemi. Chci tě za života velice milovati, abych tě též velice miloval na věčnosti. — O Maria, Matko má, oroduj také ty u Ježíše za mne. Prosby tvoje jsou všemocné u Syna, který tě tolik miluje. Ty si vroucně přeješ, aby byl milován, nuže, pros ho, ať mi dá velikou lásku k své dobrotě; a ta láska nechť je stálá a věčná!

XI. O chudobě Ježíškově.

O Bože, kdo by neměl soustrast, když vidí tebe, prvorozeného, královského Syna v takové chudobě přicházeti na svět. Ležíš v jeskyni studené a vlhké, nemáš postýlky, ani služebnictva, ani ohně, ani dosti plének, aby ses zahřál. Ach, Ježíši můj, Ty jsi Syn Pána nebes i země

a nemáš v této studené sluji než jesle za kolébku, slámu za lůžko a nuzné plénky k přikrytí. Andělé tě obklopují a oslavují, ale žádný z nich nepomáhá tvé chudobě. Můj Vykupiteli, čím jsi chudší, tím jsi lásky hodnější. Neboť jen proto vyvolil sis chudobu, abys od nás tím mocněji byl milován. Kdyby ses byl narodil v královském paláci, kdybys měl kolébku ze zlata, kdyby ti knížata byla přisluhovala, byl bys získal větší úctu, ale menší lásku. Avšak jeskyně, v níž ležíš, chatrné plénky, jimiž jsi přikryt, sláma, kterou máš za podušku, jesle, místo kolébky — ó, jak rozněcují naše srdce, aby tě milovala. Stal jsi se tak chudým, abys nám byl tím milejším. „Čím pro mne chudším, tím mi dražším", praví sv. Bernard. Stal ses chudým, abys nás obohatil svým bohatstvím — milostí a slávou. „Jsa bohat, stal se pro vás chudým, abyste vy zbohatli chudobou jeho." (2. Kor. 8, 9.) Chudoba Ježíše Krista jest nám velikým bohatstvím, protože nás nutí, abychom pečovali o statky nebeské a pohrdali statky pozemskými. Není proto divu, můj Ježíši, že z lásky k tvé chudobě tolik svatých se odřeklo bohatství, čestných úřadů a královského trůnu a vyvolili si život chudý. Ach, zbav mě, můj Spasiteli, náklonnosti k vezdejším statkům, abych získal tvou svatou lásku a skrze ni tebe — dobro nekonečné.

Vroucí povzdechy a prosby.

Ó, děťátko svaté, kéž i já mohu říci jako tvůj miláček sv. František: „Bože můj a mé všecko.“ Anebo jako královský tvůj pěvec: „Co bych jiného chtěl na nebi, a co na zemi kromě tebe? Bůh bude skalou mou, dílem mým na věky.“ (Ž. 72, 26.) Pak bych ode dneška netoužil po jiném bohatství než jen po tvé lásce a mé srdce nebylo by již spoutáno světskými marnostmi, nýbrž ty jediný, lásko má, byl bys jeho Pánem. Ale nyní chci začíti a volám: Bůh srdce mého a díl můj jest Bůh na věky. Ach, já pošetilý, dosud jsem se shánět jen po pozemských statcích a nenalezl jsem než útrapy a hořkost. Spokojenější jsem nyní u tvých nohou, než ve svých hříších, jež mě nikdy neuspokojily. Jen to mne znepokojuje, zdali jsi mi již odpustil. Avšak tvá přislíbení, že odpustíš kajícím — tvá chudoba, kterou jsi snášel z lásky ke mně — a tvé pozvání, abych tě miloval — dále tvé slzy a krev, kterou jsi za mne vycedil — bolesti, potupy a hořká smrt, kterou jsi za mne vytrpěl; to vše jest mi útěchou a dodává mi naděje v odpuštění. A jestliže jsi mi dosud neodpustil, rci, co mám činiti? Přeješ si, abych litoval svých hříchů? Lituji z celého srdce, že jsem tebou pohrdal. Chceš, abych tě miloval? Miluji tě. Chceš, abych se všeho zřekl? Ano, všeho se odříkám. Jistě mne přijímáš; důkazem toho jest mi lítost, láska a touha, kterou mám,

tobě se darovati. Miluji tě a také ty mě miluješ. Nedej, aby tato láska mezi mnou a tebou někdy vychladla. — Matko má, Maria, vypros mi milost, abych vždycky Ježíše miloval a od Ježíše vždycky byl milován.

XII. O pokoře Ježíškově.

Slovo věčné přišlo na zemi spasit člověka a odkud přišlo? Vyšlo z lůna Boha Otce, kde od věčnosti zplozeno bylo v nekonečném lesku. A kam sestoupilo? Sestoupilo do lůna Panny, dcery Adamovy. Poněvadž tedy pochází z Otce, proto jest Bůh jako Otec, Pán nesmírný, všemohoucí, přeblažený a svrchovaný jako Otec a ve všem Otci roven. Ale stal se tvorečkem malounkým, slaboučkým a trápení podléhajícím; jest služebníkem a menším než Otec. „Přijav způsobu služebníka.“ Vypravuje se jako hrdinný příklad pokory, že sv. Alexius, ač byl synem vznešeného šlechtice římského, přece stal se služebníkem v otcovském domě. Ale co jest pokora sv. Alexia proti pokoře Ježíše Krista? Mezi synem a služebníkem otce Alexiova byl ovšem veliký rozdíl stavu, ale mezi Bohem a služebníkem Božím jest rozdíl mnohem větší, nekonečný. Nad to Syn Boží stav se služebníkem Božím, aby byl Boha poslušen, stal se též služebníkem svých tvorů, totiž Panny Marie a sv. Josefa. „A byl jim poddán.“ Luk. 2, 51. Ano učinil se i služebníkem Pilátovým,

když přijal poslušně rozsudek, kterým jej Pilát na smrt odsoudil. A ještě více se ponížil. Učinil se i služebníkem svých katanů; neboť když jej počali bičovati, trním korunovati a křižovati, on se jim všem pokorně poddal a byl jich poslušný. Ach Bože, my bychom se zdráhali sloužiti tomuto milému Spasiteli, jenž pro naše spasení podrobil se službám tak těžkým a ponižujícím? Abychom nemuseli sloužiti tomuto tak vznešenému a milostivému Pánu, volíme raději otročiti ďáblu, který své služebníky nemiluje, nýbrž je nenávidí a krutě s nimi nakládá, jako tyran a činí je nešťastnými v tomto životě i budoucím? Jestliže jsme byli tak pošetilí, proč se aspoň nesnažíme co nejrychleji setřásti ponižující jho satanovo? Nuže tedy! Když Ježíš Kristus nás osvobodil skrze svou milost z otroctví pekelného, rychle obejměme a s láskou si připněme ona sladká pouta, jež nás činí služebníky a miláčky Ježíše Krista, a kterými si jedenkráte dobudeme nehynoucí koruny mezi vyvolenými v nebi.

Vroucí povzdechy a prosby.

Přemilý Ježíši můj, ty jsi Pán nebe i země, ale z lásky ke mně stal jsi se služebníkem i katanů, kteří tvé tělo smrskali, hlavu trním zbodali a konečně na kříž tě přibili a nechali tě v samých bolestech umírati. Klaním se ti jako svému Bohu a Pánu. Stydím se před tebe

předstoupiti, když si vzpomenu, že jsem tolikrát pro bídnou rozkoš roztrhl tvá svatá pouta a do očí jsem ti řekl nebudu sloužit. Právem tedy činíš mé duši výčitku: Roztrhla jsi svazky mé a řekla jsi: nebudu sloužiti. Jer. 2, 20. Avšak tvé zásluhy, Spasiteli můj, a tvá dobrota, která nemůže pohrdnouti srdcem kajícím a pokorným, naplňují mne důvěrou, že dojdu odpuštění: „Srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš." Ž. 50, 19. Přiznávám se, můj Ježíši, že jsem tě mnohokrát hněval; uznávám, že jsem pro urážky ti učiněné tisíckráte peklo zasloužil. Tresci mne, jak chceš, jen mě nevezmi svou milost a svou lásku. Lituji z celého srdce, že jsem tě hněval. Miluji tě ze vší duše své. Mám pevný úmysl, že budu ode dneška jen tobě sloužiti a jen tebe milovati. Ach, spoutej mně pro své zásluhy pouty své svaté lásky a nedej, abych je opět se sebe shodil. Miluji tě nade všecko, ochránce můj, a raději chci býti služebníkem tvým, než pánem celého světa. A co prospěje celý svět tomu, kdo jest zbaven tvé milosti. Nejsladší Ježíši, nedej, abych se odloučil od tebe, nedej, abych se odloučil od tebe! O tuto milost tě prosím a umiňuji si, že ti o ni prositi nepřestanu; a žádám tě snažně, abych co živ budu, tuto prosbu nepřestával opakovati: Můj Ježíši, nedej, abych kdy opustil tvou lásku! — Za tuto milost prosím též tebe, o Maria, Matičko má; přispěj mi na pomoc svou přímluvou, abych nikdy nezradil Boha svého.

OBSAH:

Rozjímání od svátku narození Páně až do sv. Tří Králů

I.	O narození Pána Ježíše	str. 2
II.	Ježíš přichází maličký na svět . . .	„ 5
III.	Ježíš v plénkách	„ 7
IV.	Ježíš přijímá pokrm	„ 10
V.	Ježíš na slámě	„ 12
VI.	Ježíš spí	„ 14
VII.	Ježíš pláče	„ 16
VIII.	O nejsv. jménu Ježíš	„ 18
IX.	O samotě Ježíškově ve chlévě	„ 21
X.	O zaměstnání Ježíškově	„ 24
XI.	O chudobě Ježíškově	„ 26
XII.	O pokoře Ježíškově	„ 29

Sv. Alfons byl vroucím ctitelem božského Dítka. Co u jesliček rozjímal a se modlil, zanechal světu v překrásné knížce „Vánoční novena“. Tato obsahuje jedenáct úvah o vtělení věčného Slova, rozjímání adventní, rozjímání v oktávě narození Páně (toliko toto zde podáváme), rozjímání v oktávě zjevení Páně, a ještě zvláštní novenu na slavnost narození Páně. Kéž by veliký Učitel modlitby, sv. Alfons, naučil nás rozjímat!

Imprimi potest. Pragae 12. Octobrii 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Frant. Vošahlík, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 17.099. Olomucii, die 14. Octobrii 1938. Dr. Joannes Martinů.

„ŽIVOTEM“. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 303.183. — Vydavatel Exercičnı dům, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. tamtéž. Odpovědný red. P. R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

Životem č. 310 Cena 50 hal.

Msgre Josef Bardi:

KNĚZ

Svátost kněžství.

Žádný bludař, před tak řečenou reformací, neodvážil se popírati pravdu o svátosti kněžství. První to učinil protestantism a tomu ještě bylo bojovati proti podání patnácti věků, jež předběhly jeho příchod. Prohlásil úplnou rovnost všech, kněží i laiků; a zneužívaje slov sv. apoštola Petra: „Jste národ svatý, královské kněžstvo," prohlásil, že všichni křesťané mocí křtu jsou kněžími.

Že se mohl protestantism, který zrušil oběť a větší část svátostí, uspokojiti pro své potřeby prostým vnějším posláním pokřtěného člověka, dá se snadno pochopiti. Nač kněžské slovo, když každý věřící v protestantské soustavě je osvícen a veden Duchem svatým a od něj dostává všechnu vědomost?

Avšak je jasno, že *naše* oltáře a *naše* tajemství vyžadují pro kněžství vznešenější a světější původ. Posvěcují se chrámy, oltáře a nádoby, jež mají přijmouti, nositi a chovati tělo a krev obětovaného Krista. Můžeme věřiti, že by zástupce, živý nástroj věčného kněze, k tomu, aby obětoval svým slovem Boha, neměl než světské rty a ruce?

*

Kněžská moc není ani nemůže být výsledkem volby nebo všeobecného hlasování: tato posvětná schopnost nemůže pocházeti od člo-

věka, ale od Boha. Člověk vzkládá ruce, Bůh rozdává milost; biskup otevírá brány kněžství, Bůh udílí hodnost. „Ne, není to člověk, není to anděl, není to archanděl, není to stvořená mocnost, ale je to Duch svatý, který obléká v kněžství." (Sv. Jan Zl.: *O kněžství.*)

Vůle původce spásy je zákonem prvořadým a svrchovaný. Nuže, On řekl výslovně: „Jako Otec poslal mne, tak já posílám vás." Těmito slovy založil Ježíš duchovní otcovství, kněžství, v němž soustředil celé vykoupení, určené, aby prostředkovalo jeho dobrodiní.

Dělníků na tajemné vinici ubývá.

Bělá se žeň, stále naléhavější, nutnější a četnější jsou potřeby duší.... ale běda, dělníků na tajemné vinici ubývá! Kdo se však tím znepokojuje? Kdo, třeba i mezi dobrými katolíky myslel kdy na to, že nedostatek kněží je nejstrašnějším trestem, jaký kdy může být? Protože právě kněží jsou božskými nástroji, na nichž záleží štěstí světa: hojnost jich je bohatstvím všech, kdežto jejich nedostatek je neštěstím národů. Která rodina, byť i žijící dle náboženství, touží dnes jako v jiných dobách, aby z jejího středu vyšel syn, jenž by se zasvětil Pánu v kněžství? Bohužel! tolikrát i když se nekladou překážky, přijme se tato skutečnost jako domácí neštěstí.

A proč to všecko? Poněvadž víra je slabá.... v mysli většiny je zatemněné nebo porušené pojetí kněze..., hledí se pouze na lidskou stránku a hmotné zájmy..., zapomíná se na stránku nadpřirozenou a svrchované zájmy Boha, Církve a celé společnosti.

Vskutku, o tolik je krásnější život, oč se více přibližuje Bohu, a čím nás činí užitečnějšími našemu bližnímu. — Dobře. — Je zde na zemi člověk, který by byl Bohu blíž než kněz? V takové důvěrnosti žije s Ježíšem Kristem, že mohli svatí Otcové říci: Kněz je druhým Ježíšem Kristem.

Nikdo pak lidem není užitečnější než kněz. Zachrániti duši je dílo nepochopitelné zásluhy, poněvadž duše je vykoupena cenou krve Bohočlověka!

Není tedy možno, aby se pravý křesťan nezajímal o kněze. Musí ho považovati za zástupce Božího u lidí a za zástupce lidského u Boha. Musí ho milovati jak se miluje otec: musí mu pomáhati a podporovati ho v jeho podnikání, musí mu vycházeti vstříc v jeho horlivosti. A především musí se modlit.

*

Je známo, co se stalo Donu Boskovi v roce 1848. Přišla ho navštívit paní z turinské šlechty, provázená posledním ze svých synů. Mluvilo se o nich a o jejich postupu.

Matka říkala, jak prvorozený půjde diplomatickou cestou otcovou, druhý vojenskou. — A tento? zeptal se Don Bosko, ukazuje na přítomné dítě... Z tohoto uděláme kněze. „Kněze nikdy!“ — Zvolala s hrůzou paní. „Raději ať umře!“

Don Bosko, zesmutněv pro nerozumnost této ubohé matky, pokoušel se ji přesvědčiti o jejím omylu; leč nadarmo. Osm dní nato je Don Bosko volán velmi nakvap, že hoch umírá a lékaři nedovedou udati příčinu nemoci. Svatý kněz přispěchá a nemůže než přihlížeti smrti toho synáčka, kterého nerozumná matka nechtěla dát Bohu.

Proste pána žně!

V nejvznešenějším a svatém podniku opatřiti Církvi hodné kněze, je modlitba vším. Ne, že by vylučovala třebas jen jeden z druhých prostředků, ale proto, že tyto jsou bez ní marné. Jak potřebností tak působivostí modlitba se těší nedosažitelné přednosti. Milostí a to zvláštní, neocenitelnou milostí, je povolání ke kněžství.

Abychom však tyto milosti obdrželi, je třeba právě modlitby: důvod je zcela jasný.

Povolání ke kněžství je výběrem věčné Lásky. Božská Prozřetelnost, která s moudrostí, láskou a mocí, stejně nekonečnými a jemně mezi sebou zladěnými, pořádá a vede k cíli vesmír, a lidi a obzvlášť Církev, vyvolí ve své věčnosti někoho „pouhou milostí ne proto, že

by byl hoden", aby přijal svátost kněžství a zasvětil se spáse duší. Tomuto záviděníhodnému jinochu otevírá a rovná cestu k Svatyni a chystá mocné a hojné prostředky; přemáhá, poráží a ničí každou překážku, každou nesnáz, každé pokušení, takže vyvolený, i když se pohybuje svobodně a často i s námahou a obtíží, přece kráčí k oltáři.

Jestliže tedy Bůh vybírá kněze, je volá a posvěcuje, pak člověk, který se nemodlí, odporuje Bož. Mistru, který nabádá: „Proste Pána žně, aby poslal na ni dělníky," a sv. Matce Církvi, která od prvních voleb a svěcení se nikdy neodchýlila od příkazu a příkladu svého božského ženicha a ustanovila posty, mrtvení o modlitby Suchých dní, aby od Otce nebeského vyprosila hodné a svaté kněze.

*

Proto modlitba musí být první věcí; pak přijdou všechny podřízené prostředky, kterých užíváme, žádný nevyjímajíce a tak dokonale, abychom si zasloužili, by Bůh naše dílo podporoval a je korunoval. My, kterým září celá krása kněžského ideálu, musíme zvláště propůjčiti sluchu onomu tak bolestnému nářku, který jednoho dne vyšel ze srdce našeho dobrého Mistra: „Žeň je mnohá, ale dělníků je málo." Musíme s veškerou pílí hledati, — a bude to lepší než hledati zlato, — studovati a rozvíjeti božská povolání ke kněžství, nechceme-li, aby Církvi chyběl na-

ší vinou klerus, to jest její nejvzněšenější a nejpotřebnější část.

Všichni musíme spolupracovati, abychom Církvi dali kněze.

Samo jméno kněze dává nahlédnouti jak jsou mnohonásobné a prospěšné, jak četné a velké statky, jež přináší lidské společnosti. — Vskutku, podle výkladu posvátných spisovatelů znamená latinské slovo „sacerdos": 1. „Sacra dans", t. j. davatel, posvátných věcí nebo, jak píše sv. Pavel, „rozdavač Kristových tajemství"; 2. Sacra docens", t. j. hlasatel bož. pravd, herold krále králů, nebeský vyslanec, posel věčného království; 3. „Sacer dux", t. j. vůdce a vévoda nikoliv vojsk, ale duší, k přemožení vášní, světa a ďábla; a potom k věčnému triumfu v ráji s Bohem, jenž v nich zvítězil.

Není to dávno, co se jeden vznešený kardinál obrátil k svému lidu s těmi o slovy: „Vaši kněží to jsou, kteří vám rozdávají Ježíše Krista, Slovo Boží učiněné člověkem, ať skrytého pod svátostnými způsobami nebo pod rouškou posvátného kázání a křesťanského učení. Oni v soudní stolici milosrdenství Božího vztahují nad vaši hlavu ruku, jež rozhřešuje a vrací mír souženému svědomí. Světí váš svatební prsten; křtí vaše děti; pomáhají vašim chudým; stírají vaše slzy; jsou u vašich

umírajících; s vámi pláčou ve vašich nehodách; ukazují vám na nebe, abyste zapomněli na věci pomíjející a naplnili oko světlem slunce a hvězd."

*

Na průčelí jednoho pařížského semináře se čtou tato krásná slova: Spes in semine. (Naděje v zárodku.) Každý klerik je zárodek, který obsahuje naděje Církve. Je třeba uchránit tento zárodek od úkladů; je třeba podpořiti jeho rozvoj. Všichni křesťané mají proto spolupracovati, aby dali Církvi svaté kněze a aby svým mravním a hmotným příspěvkem rozvinuli květ povolání. Ve Francii a jinde je bezpočtu příkladů tohoto druhu. Stará služebná z Amiensu, přihlásila se u svého faráře, když slyšela o uchazeči kněžství, jenž nemohl studovati: „Já," řekla, „jsem stěží živa ze svých malých úspor; ale abych tomu chudému chlapci pomohla státi se knězem, dám se do služby: počítejte se mnou!"

A chudá žena, přihlásila se s pěknou peněžitou úsporou u jednoho francouzského biskupa: „Monsignore, hle, ovoce dvacetileté služby, uložila jsem to, abych měla svého kněze, jenž by se za mne modlil, až mne nebude, a udržel víru v mé vlasti, kterou miluji jako svou matku."

Matka, dávajíc na takový účel značný obnos, psala: „Nejchudšímu klerikovi, aby můj synáček se stal lepším!"

Rodina poslala obětinu s touto poznámkou: „Je to část dědictví, jež byla určena našemu drahému synu, který v těchto dnech vzlétl do ráje!" —

A rodiče: „Byli bychom rádi měli v rodině kněze. Neměli jsme štěstí, abychom měli v domě kněžské povolání. Chceme pamatovati na některého chudého klerika, který by dával záruku, že se stane dobrým knězem. Před dobrým Bohem bude jako kdyby byl naším. Pán nedá, aby nám chyběl kněz, až toho budeme potřebovat!" —

Slavný a učený kardinál Pie arcibiskup poitierský, mluvil jednoho dne o kněžských povoláních: „Znal jsem a velmi dobře jsem znal chudé dítě, narozené ve vesnici blízko Chartres, jež mělo vřelou touhu státi se knězem; ale rodiče byli velmi ubozí a nemohli ho poslat na studie, naopak, zanechali ho v útlém věku sirotkem. Jednoho dne, bylo svatých Tří králů, dítě vstoupilo do poitierského stoličního chrámu a naplnilo svou obrazotvornost a srdce nádherou církevního kultu. Vřelá touha, rozčilení, žár naděje sevřely mu srdce; hoch vyšel s očima zaslzenýma. Na náměstí jej spatřila chudá prodavačka květin, a mezi oběma se rozvinul tento krátký rozhovor: — „Proč pláčeš, maličký?" — „Chtěl bych být knězem, ale jsem chudobný!" — „Já ti pomohu!" — Chudá žena si utrhla spánek a šila několik hodin v noci, aby vydržovala v semináři svého panáčka.

„Milá paní," končil se slzami kardinál Pie, „chudá žena, Mademoiselle Mariette, zemřela; onen hoch se stal knězem, biskupem, kardinálem, jsem to já, který k vám mluvím, váš kardinál...."

Kdož ví, jaké jsou Boží plány s některým chudým dítkem a jaká překvapení Prozřetelnost chystá! Je přece jisto, že žádný obnos není lépe vydán než ten, který se dá na kněžské povolání.

Kněz pokračovatel a sluha Kněze věčného.

Oltářní oběť je středem celé katolické bohoslužby. Ve vesmíru není nic většího než Ježíš Kristus a v Ježíši Kristu není nic většího než jeho oběť — tak napsal Bossuet.

Podobně možno říci: nic není většího na světě než Církev, Kristova pokračovatelka; nic většího v Církvi než mše sv., pokračovatelka Kalvarie; uprostřed lidí nic většího než kněz, pokračovatel a sluha kněze věčného. Mše sv. je „střed a srdce světa!" — „Při poslední večeři," praví tridentský sněm, „v noci, v níž byl zrazen, aby zanechal Církvi, své přemilé nevěstě, viditelnou oběť, jež by až do skonání věků představovala a připomínala krvavou oběť kříže, a jež by nám věnovala spasnou sílu na odpuštění našich denních hříchů, Ježíš, prohlásiv

se za věčného kněze dle řádu Melchisedechova, obětoval Bohu Otci své tělo a svou krev pod způsobami chleba a vína. Nařídil apoštolům a jejich nástupcům v kněžství, aby tutéž oběť podávali."

*

Mše sv. vyrovnává a usmiřuje, odkud slovo: Mír, tak časté v ústech kněze. Po čtyřicet věků provinilé lidstvo, hnáno svými hlubokými pudy hledá žertvu, která by je usmířila s Nebem — — ale marně. Bylo potřeba dojíti k plnosti časů, aby se našla „oblatio munda", — oběť neposkvrněná, schopná usmířiti nebe se zemí, lidstvo s božstvím, tvorstvo se Stvořitelem. Kristus je oběť dostatečná, praví sv. Pavel, která očišťuje svět minulý a budoucí; která jej posvěcuje, nepřestávajíc se přimlouvati za všecky, i za ty, kteří ho neznají a jemu se rouhají.

Modlitby lidí samy o sobě nemají žádnou cenu, připojeny však k modlitbám božské žertvy stávají se účinnými, přikrývají zemi, pronikají nebem a očistcem. Mše sv. spojuje národy, slaví Boha a svaté, osvobozuje vyhnané duše v očistci, prosí za celou bojující Církev.

Vítězná církev, trpící církev, bojující církev, nesčetná společnost vzájemné pomoci, v níž mše sv. je hlavním kapitálem, kněz pokladníkem. Elektřinou donesená energie vzdálených vodopádů do středu našich měst, přetváří se ve

světlo, v sílu a v teplo. Mší svatou proudí vykupitelská energie kalvarská rukama kněze k hranicím země a času, aby tam rozsévala světlo, teplo a sílu milosti.

Udělám-li ciferník, na němž by byly znázorněny hodiny eucharistické oběti na celém povrchu země v jejich rozličných poledníkách, vysvitne, že není čas, v němž by kněžské ruce neobětovaly nejsvětější tělo a krev Ježíše Krista. Malý ostrůvek ztracený v nesmírných oceánech vesmírových prostorů, zpola osvětlená a zpola ve stínu, naše země se touto skutečností stala tajemným střediskem veškerenstva. Naše zeměkoule je ovinuta víc než modrým pruhem vzduchu a lesknoucími se cestami hvězd, bílým a planoucím řetězem andělů, jež v ní vidí monstranci svého Krále. K této malé hostii, k této číši s krví se soustřeďuje modlitba všech nebešťanů.

*

Duše milující Ježíše ať nejen dovedou býti zbožně na mši svaté, ale ať hledí, co jen jim nejvíc bude lze, vniknouti do vnitřního smyslu liturgie; pravou zkroušeností a vroucí láskou ať hledí ponořiti vlastní duše do krve božské žertvy. Ať poslouchají naučení obětní, která prýští ze mše sv. a velkomyslně je uvedou ve skutek v rozmanitých životních okolnostech a v každodenních příležitostech. Ve mši sv. především máme se naučiti číst v Ukřižovaném:

V této knize — volá Bossuet — písmeny jsou velké a značně viditelné, hlásky jsou krvavé, aby bily do očí větší silou. Třeba se nespokojit jen s tím, že jsme na mši sv., ale naučit se ji žíti, utvářeti vždy víc sami sebe podle obrazu ukřižovaného Ježíše.

A zvláště duše, které si přejí svolati na klérus božské požehnání a s ním spolupracovati na dobru společnosti, ať pamatují, že mají nejen přinášeti s knězem božskou žertvu, ale mají obětovat sebe samy skrze ni, s ní a v ní... jak praví slova Kánonu. Je potřeba smíchat kapku vody našich pokorných obětí s bohatstvím kalicha, v němž se červená krev božské oběti; je potřeba obětovati hostii skrz hostii, to jest oběť skrz oběť a obléci se tajemně do Kristových ran, doplňujíce v nás samých, jak praví sv. Pavel, to co schází Kristovu utrpení, skrze křesťanské umrtvení a velkomyslnou odevzdanost v nevyhnutelných bolestech této ubohé země.

*

Sv. Markéta Marie Alacoque, blízká smrti, psala Otci Croisetovi, rok před jeho kněž. posvěcením: „Ó, jak budete šťasten, že budete po všecky dni brát účast na této bož. svátosti, že budete držet ve svých rukou tohoto Boha lásky a že jej budete ukládat do svého srdce. Nebudu závidět než jen toto dobro, a nebudu toužiti po ničem než jen abych se stravovala jako planoucí

svíce v jeho svaté přítomnosti po všecky chvíle, které mi zbývají z mého života!"

„Budu vás v duchu provázet, jak nejlépe mi bude možno; a už od nynějška daruji vám z plna srdce pokud je v mé moci vše to, co mi bude možno vykonati; ba prosím posvátné Srdce, aby vám přivlastnilo své zásluhy a aby vás odělo do svého nadšení."

Hle, duše, které chcete být užitečnými Církvi, váš vzor!

Vděčnost k Bohu za významné dobrodiní kněžství.

Celá země je plná milosrdenství Páně a jeho láska ji odevšad objímá, obohacujíc nás nesčetnými dobrodiními. Prorok, uchvácen takovou dobrotou Boží a cítě se neschopným, aby v tomto krátkém smrtelném životě oslavil její nevyčerpatelné milosrdenství, přál si, aby je mohl stále opěvovati v lůně věčnosti.

Avšak mezi Božími dary je jeden, který všecky nekonečně převyšuje a to je Eucharistie; než nemůžeme mysleti na Eucharistii, aniž bychom nemyslili na to, co s ní je nezbytně a nejvnitřněji spojeno: Kněžství.

Eucharistie a kněžství jsou paprsky téhož světla; jsou plody, jež vyrazily teplem téhož slunce; byly stvořeny týmž tlukotem lásky božského Srdce Ježíšova v předvečer jeho utrpení. „To čiňte na mou památku!" Po ustanovení

Eucharistie, ustanovení kněžství, aby kalvarská oběť se mohla stále obnovovat a žertva trvale obětovat.

„Jak neuvěřitelná moc!" — volá sv. Efrém — „jaká propast v hrozném a podivném novozákonním kněžství!" Kněz, ztělesnění křesťanského lidu, obětuje jménem lidu nejsvětější věc, jaká na světě je, Božskou žertvu, a obnovuje podivné tajemství, jež uctíváme na kříži. Sv. Pavel lapidárním výrazem shrnuje celou nevyslovitelnou moc kněžství v pouhých dvou větách: nazývá kněze spolupracovníky Boží a rozdavače božských tajemství.

*

Díky vzdávejme Pánu Bohu našemu: vpravdě hodno a spravedlivo jest! Po klanění prvním a nejpříslušnějším úkonem stvoření vůči Tvůrci je děkování; než jak je bohužel zapomínáno! Snad mnoho lidí nezapomene Bohu poděkovati po přijetí nějakého časného dobrodiní, ale jak málo jich myslí na to, aby mu poděkovali za nesčetná dobrodiní nadpřirozeného řádu, která jsou shrnuta v Eucharistii a ve kněžství!

Je potřeba, aby křesťanský lid byl poučen o tom, jakou má povinnost děkovati Bohu za dar lidstvu prokázaný v kněžství, poněvadž bez něho by nebylo ani svátostí ani obětí. A protože první způsob díků spočívá v cenění daru, musí si věřící kněze velmi vážiti a vzíti na vědomí bezměrné dobro a proudy milosti, jež on

společnosti přináší. Křesťanské rodiny mají oceniti prakticky tento nevýslovný dar tím, že budou považovati povolání některého ze svých synů ke kněžství za jednu z největších milostí Páně, a že budou s Bohem samým spolupracovati, aby toto vyvolené dítě mohlo odpověděti milosti, jež mu podává Boží milosrdenství.

Kněz první činitel společenského míru.

Sláva na výsostech Bohu, a
na zemi pokoj lidem dobré vůle!

Věštba andělů, plesajících nad betlemskými jesličkami, — sladké mírové pozdravení, — jež zmrtvých vstalý Ježíš dal svým apoštolům „Pax vobis", — Pokoj vám — vzájemné políbení lásky, jež si dávali naši mučedníci v temných koutech katakomb před přijetím těla Kristova, nalézají hlubokou ozvěnu a tajný ohlas v každém dobrém srdci.

„Kristův mír v království Kristově," opakoval vznešený velekněz, sotva povýšen na Petrův stolec, jakoby ukazuje lidem tajemství pravého míru, zvěstované již andělským pozdravem: Pokoj lidem dobré vůle!

Jen Bůh, věru, může ze své milosti vylíti mezi lidi ten mír, který není z této země, a utvrditi pouto lásky, jež má v Kristu spojiti celé lidstvo. A Bůh, který dlouho připravuje uskutečnění svých láskyplných plánů, ukryl v lůně

Církve malé sémě, které vydá jako ovoce příští mír, kvas, který prokvasí nový Boží lid.

Božské vnuknutí nutí nás dnes, abychom postavili opět do světla myšlenku na kněžství, jež bude společenským obrozením. Hmotný pojem života zeslabil a někdy potlačil i v dobrých lidech ocenění duchovních prvků, jež udržují lidskou společnost v Kristu spočívající; společnost má život skrz Ježíše, který jest Hlavou. On však chtěl, aby sdílení života se dělo skrze svátosti prostřednictvím kněží. Je potřeba, aby lid pocítil celou Boží něžnost v tom, že vzbuzuje neustále zástup mužů zasvěcených osamocení a odpovržení a tím uschopněných, aby neustále vzbuzovati skrz Eucharistii Boží život v duších.

*

Je-li kněžství dar lidstvu a jest-li ovoce, které z něho plyne, užitečné k očištění všeho, co je na světě nedokonalého, je třeba, aby všechno lidstvo si bylo vědomo takového daru a pozvedlo k Bohu své díky! a prosilo, aby mu bylo zachováno v své podivuhodné čistotě božského ideálu. Je třeba, aby lid chápal kněžství jako pouto milosti, jež ho spojuje s Bohem a aby se v důsledku toho semkl okolo svých kněží s uctivou láskou, prožívaje opět to cor unum et anima una (jedno srdce a jedna duše) apoštolských dob. Vznešený ideál kněžství musí zazářit našim myslím v celém svém lesku, tak aby mohl své světlo odrážet na dru-

hé duše, ano, na celý křesťanský lid; musíme se seskupit okolo božské Eucharistie a začít vřelou modlitbu za kněze, aby byli hodni své vznešené důstojnosti a věrni svému nebeskému poslání. Ježíš Kristus sám svým příkladem učil této povinnosti modlitby za zachování neocenitelného daru kněžství: Prosím za ně (to jest za své apoštoly)... Otče svatý, zachovej ve svém jménu, ty, které jsi mi dal!

Je tedy třeba vyprositi si od Božího milosrdenství, aby vlilo takovou sílu knězi, by se už neodloučil od kříže, který ho bude provázeti v celém jeho životě a aby ho Bůh oděl takovým světlem, by mohl přivésti ke Kristu duše, jež mu milost přivede.

Je třeba modliti se, aby ještě jednou byla kněžstvím obnovena země, povýšena Církev a v míru upevněno společenské království božského Srdce Ježíšova.

Na prahu věčnosti.

„Je-li kdo z vás nemocen, povolej k sobě kněze Církve; ti ať se modlí nad ním, mažíce jej olejem, ve jménu Páně . . . (Sv. Jakub.)

Pouze kněz je zde dole pravoplatným pokladníkem Božího milosrdenství a církevní moci....

Církev, něžná matka svých dítek, chce, aby se křesťan v poslední hodině posilnil pokrmem silných a aby Ježiš v Eucharistii mu byl průvodcem z vyhnanství do otčiny, ze země do nebe.

Hned když kněz pronese slova: „Pokoj domu tomu a všem přebývajícím v něm," otvírá Ježíš, který jest v rukou kněze, své Božské Srdce k vznešené něžnosti, z níž prýští mír. Dávaje se za pokrm poutníku, který se přibližuje cíli, Ježíš mu vkládá do rozbolestněných údů jakoby balsám nebo lék nesmrtelnosti, jenž zůstane v hrobním prachu až do posledního dne. Duše cítí, jak se zmenšila její trpkost, jak se rozplynuly hrůzy poslední hodiny, a zří záři věčného světla.

„Kéž vám Pán popřeje milost, abyste nezemřeli bez Průvodce" — píše F. Mauriac. — „Kéž nám dopřeje milost, vkročiti v tajemství smrti s jediným Přítelem, jenž by s námi mohl překročiti práh; kéž se nám dostane milosti, nalézti za temnotami Toho, který se sklání až tak, že spojuje své tělo, svou krev a své Božství s tělem už skoro zničeným a ze tří čtvrtin porušeným. Ať přijme na svou úctyhodnou Tvář poslední dech, který už ani nemůže zamžíti zrcadlo, přiložené k našim ústům, a tak ať usnouce v Kristu, pohřbeni v Eucharistii, vzbuditi se smíme u nohou Krista Krále, vítěze nad světem. Buď on pochválen pro nesmírnou naději, že neumřeme sami."

Smrt, nejtragičtější skutečnost života, mění před umírajícím křesťanem svou krutou tvář, a z nepřítelkyně se stává sestra; takže, jak se čte o Františkovi z Assisi, může být přijata chvalozpěvem a písní: „Buď vítána, ó smrť, moje sestro!"

Ale bohužel! Za dnešní doby je nemálo rodin, které, mezitím, co se honosí názvem katolických, nikterak necí í této těžké povinnosti křesťanského svědomí, aby zavolali kněze k lůžku ubohých nemocných, kteří se nalézají v nebezpečí života.

Zatím co rabín nebo protestantský pastor mohou v hodince smrti svobodně přijíti ke svým příslušníkům, katolický kněz musí mnohdy překonati zakořeněný kruh, než má štěstí vykonati u umírajících svou službu lásky a pravé útěchy. A bohudíky, podaří-li se mu to! Poněvadž není řídký případ, že se mu poví zdvořile či nezdvořile: „Neobtěžujte se již.... teď není chvíle... až bude zle, postaráme se, abychom Vás zavolali." — A zavolají jej, ano — ale, aby pomazal mrtvolu.

A přece by stačilo trochu opravdové zbožnosti a pravého náboženského cítění, aby se předešlo závažnému nepořádku, který činí lidi tak ukrutnými k těm, již jsou nejvíc milováni.

Jak veliká je láska k těm, kteří nás zanechali a jak obyčejně malá k těm, kteří nás mají opustiti!

nezazní andělská polnice je závodění v pláči a v přímluvách, ale u bolestného lůžka, ve kterém „se chystá jejich úděl", jak velká lhostejnost k přípravě na něj, „tak aby pláč a přímluvy byly jednoho dne účinné."

Příbuzní se klamou, že by bylo nesnadným říci nemocnému: Bylo by velmi dobře, kdybyste chtěl přijmouti návštěvu Božího služby. Vím, kteří si činili násilí, aby to řekli, mohou dosvědčit, že když přišla chvíle, zhostili se bolestného poslání s úzkostí o mnoho menší než si mysleli.

Když umíral císař Napoleon, král Umbert měl odvahu osobně mu navrhnouti, aby se křesťansky postaral o svou duši. Řekl: „Hleď, vzpomínám na Amadea: Jakmile přijal svátosti, byl tolik klidnější a silnější!"

*

Uklidněte se, bázliví křesťané — hřměl z notredamské kazatelny Monsabré. — Nevhodný lék nebo nezdařený chirurgický zákrok mohou nemocného zabít; svátosti nikdy nikoho nezabily. Pohnutí, jehož se od nich bojíte, předejde nemocný neklidnou zvědavostí, s jakou usiluje vyčísti vlastní osud ve vašich očích, na vaší tváři a dokonce ve zvuku vašeho hlasu. Vy ho pokládáte za klidného a jasného a on takový není. Očekává vyjádření, až je pozná, učiní své rozhodnutí; ale on se též bojí, aby neurazil

vaši lásku, zeptá-li se vás. Mezi vámi a jím je zápas neblahé zdrželivosti. —

„To je spiknutí mlčení, k němuž se s vaší strany připojuje lež a zrada" — soudí J. Exc. Mons. Facchinetti. — „Bojíte se, pokračuje — abyste nezavinili vašim nemocným příliš násilná pohnutí, jež by uvedla skoro v nebezpečí tak drahý a skoro zhaslý život. Dobrá, i kdyby to byla pravda, táži se vás (máte-li ještě trochu víry) zdali je lepší zkrátit, snad o nějakou hodinu, bolestné bytí ubožáka, anebo uvésti ve vážné nebezpečí věčnost nešťastníka, který nemá než vás, abyste ho mohli upozorniti, že se má ukázati před Božím soudem a že má předejíti trest jeho spravedlnosti, důvěřuje v božské milosrdenství? Ach! velice se bojím, aby ten nešťastník, vámi hloupě vržený ve zděšení věčných výčitek, se jednoho dne tajemně nevrátil ze záhrobních krajů a nezlořečil vaší osudné opatrnosti, ve svém rozhořčení odsouzence."

*

Jestli však krok je učiněn; jestli nemocný se zařídí podle pozvání, jehož láskyplný původ sám poznává; přijde-li smrt v tom shodném k Bohu pozdvižení toho, kdo odchází a toho kdo zůstává, odměna nepřísluší jen duši, která vstupuje na soud napravená, čistá, nýbrž i těm, kteří jí k tomu pomohli. A je to odměna,

jejíž jeden díl se dostane zde na světě a to ihned citelně.

Proto jsou dvě hlavní útěchy, jež zůstávají na zemi tomu, kdo ztratil svého drahého, poznamenává senátor Črispolti. Především to, že ho může milovat mnohem víc, než by mu bylo dopřáno v životě. Vskutku, kde lze najít silnější důvod k vzrůstu lásky než v tom, může-li se říci: „Ten, jehož oplakáváme, chtěl sám, než umře, přehlédnout celý běh svého života. Co v něm bylo chybného, odsoudil a vymýtil konečným úkonem své vůle; co si mohl představit nejvybranějšího a nejvzácnějšího v řádu dobra, to miloval a to chtěl vzletem celého srdce."

Druhou útěchou je, že může myslet bez výčitky na léta, v nichž žili spolu, bez výčitky, jež se tají v naší duši, jež však vystoupí, jakmile nás smrt rozdělí. Trpké slovo, hodinka sobectví, pro něž jsme odepřeli být k němu ochotnými, to vše, třebas nám od něho odpuštěné, vrací se nám na mysl s pocitem bolesti, který se nám zdá už nevyhladitelným, poněvadž s námi už není ten, který by nám to měl znovu odpustiti.

Ale kdo jim v posledních dnech jejich života pomáhal přijmouti Boha, nebojí se výčitek pozdní lítosti. Všecky své křivdy odčinil a napravil v poslední chvilce. A jestli se mu ještě o samotě zalesknou v paměti chvíle, v nichž byl nedobrým ke svému zesnulému,

bude to jen bublina. Bůh mu dá vzpomínat dlouho jenom na poslední a rozhodující dobrodiní.

*

Čtenáři těchto stránek ať dovedou ve vhodný čas použít zmíněných důkazů; ať ke slovu a činu připojí modlitbu, ať jsou u umírajících anděly Páně a je připraví, spolu s rodinou, aby ve vhodnou dobu přijali Božího sluhu, jenž je nositelem odpuštění a pokoje, útěchy a nesmrtelné naděje. Tak činíce budou působivě spolupracovati s knězem na spáse duší a budou vykonávati největší z apoštolátů, poněvadž, jak praví sv. Alfons, není větší lásky nad tu, jež umírajícím pomáhá, aby dobře umírali.

Svatá Terezie Ježíšková a kněžství.

Obdržela poslání učit
kněze milovat Ježíše Krista.
(Benedikt XV)

Svatá Terezie Ježíšková, která ve věku patnácti let vstoupila za karmelské mříže, aby se zasvětila Bohu, byla, jak se zdá, pověřena prozřetelnostním posláním ve prospěch kněží.

Jejím zcela zvláštním cílem při vstupu na Karmel — svědčí jedna ze sester — bylo: modliti se za kněze.... Tak prohlásila slavnostně svůj osobní úmysl v kanonické zkoušce před pro-

fesí: „Přišla jsem" — řekla — „abych zachraňovala duše a hlavně abych se modlila za kněze."

Tato slova obsahují celé tajemství jejího povolání za karmelitku. Veškeru vhodnost toho poznala u příležitosti své cesty do Italie, poněvadž tehdy měla možnost pozorovati, že „povyšuje-li vznešená hodnost kněze nad anděly, nejsou přece méně slabými a křehkými lidmi."

A vzpomínajíc Kristova slova: „Zkazí-li se sůl, čím se jí navrátí chuť?" (Mat. V. 13.), volá: „Jak je krásné naše povolání! Je na nás, je na Karmelu, aby zachoval sůl země. Obětujme modlitby a oběti za apoštoly Páně; my samy musíme být jejich apoštoly, zatím co oni slovem a příkladem evangelisují duše našich bratří." (Dějiny duše, hl. VII.)

*

Chtěl jsem uvésti tyto krátké citáty sv. Terezie pro poučení a pro příklad. Věru, není vzácným případ, že se najdou mezi dobrými duše, které zatím, co cítí všecku potřebu modliti se za hříšníky, skoro nikdy nepomyslí na to, aby se modlily za kněze, poněvadž jsou zvyklé hleděti na kněžství ideálně, nehledíce totiž na lidský prvek, ve kterém toto kněžství se uskutečňuje.

Všechen křesťanský lid má povinnost, modliti se za své kněze: ale jestli lid, bohužel! zapomíná často na tuto svatosvatou povinnost, nesmějí přec na ně zapomínati duše zbožné, jež

dobře vědí, že kněží jsou nejněžnějším a nejjemnějším tlukotem Ježíšova božského Srdce.

Třeba se přesvědčiti, že v našem kněžství je veliká moc; že všechny tvary lidské činnosti jen tehdy budou plodné, když kmen, z něhož pramení, bude tak bohatý božskou mízou, že bude z ní moci se rozlévat do menších větví. V každé diecési se běduje na zmenšený počet jinochů, kteří se hlásí do semináře: běduje se, že mnozí, kteří už byli na cestě do Svatyně, nevydrželi už proti kouzlu světa. Toto jsou bolestná zjištění, jež jste kdo ví kolikrát učinili .....ale mysleli jste též na to, abyste tomu se své strany položili nějakou hráz? pamatovali jste vždy na povinnost modliti se za kněze? spojili jste s modlitbou křesťanské mrtvení a pokání zvláště ve dnech „Suchých dnů", v nichž obecná Církev žádá od svého nebeského ženicha početné a svaté kněze, zachránce a posvětitele duší?

*

A vy, velkomyslné duše, jež žijíce ve světě, jste cizí světa a spalujete svůj život jako zásvětné síly v temnu denní práce, modlitby a oběti, aby království Boží záhy přišlo na zem, pamatujte, že jedním z nejdůležitějších činitelů tohoto božského příchodu je kněžství, že život kněze je životem všeho lidu, a naděje mravní a duchovní nápravy společnosti je uložena hlavně v kléru.

Rozjímejte často o výroku Kristovu: „Zkazí-li se sůl, čím budeme solit?" A v nadšení své lásky k Ježíši a jeho kněžství, ve vytrvalé velkodušnosti obětí opakujte: „Srdce Ježíšovo, obětí lásky učiň, abychom s Tebou byli obětí živou, svatou, bohulibou, za tvoje kněze!"

Uchovejte a vezměte si za vzor svého kněžského apoštolátu světici z Lisieux, jež umřela jako mučednice lásky k Ježíši a k Církvi. Duchovní dětství, svatost, která neodstrašuje ale přitahuje, planoucí tužba, aby se přispělo na pomoc Církvi a kněžství... hle, co má učinit drahý tento vzor vznešené svatosti, způsobem zcela zvláštním tomu, kdo chce se věnovat práci pro kněze a kněžská povolání.

O vznešenosti kněžského povolání — řekla jednoho dne malá světice ve vytržení duševním. — *„S jak velkou láskou, bych tě, můj Ježíši, držela ve svých rukou, pokaždé, když můj hlas by tě svolal s nebe! S jakou láskou bych ti dala duše! Než běda! toužíc, abych byla knězem, obdivuji se a závidím pokoře sv. Františka z Assisi, a cítím povolání, abych jej napodobila, odmítaje vznešenou důstojnost kněžství. Jak tedy sloučit tyto protivy?....*

Velká díla jsou mi zapovězena, nemohu kázati evangelium ani proliti krev... což mně to vadí? Moji bratři pracují za mne, zatím co já, „ubohá dívka", stojím blízko královského trůnu a „miluji" Boha za ty, co bojují. Ale

jak vydám svědectví o své lásce, dosvědčuje-li se láska dílem?

Nuž dobře, „malá dívenka" dovede sypat květy.... Nemám jiného prostředku, abych Ti dokázala svou lásku než tím, že budu sypat květiny, to znamená, že si nedám ujíti i žádnou oběť, jakkoliv malou, pohled, slovo, že využiji nejmenších příležitostí a vykonám je z lásky."

Zbožné duše, hle, tady váš vzor, hle, první prostředek, abyste se učinily užitečnými pro Církev a abyste svolali na kněze Boží požehnání: „modlitba a oběť".

Slyšte ještě „malou Terezii", která nás poučuje, a uchovejte si její poučení: „*Ano, můj milý Ježíši, miluji Tě! Miluji Tvou matku církev a pamatuji, že nejmenší hnutí lásky čisté je jí užitečnější než všecka ostatní díla dohromady.*"

Nezapomínejme na zemřelé kněze.

Je svatosvatou povinností lásky, většinou křesťanského lidu zapomínanou nebo vůbec nepovšimnutou: modlit se za zemřelé kněze.

Kdo ví! snad se myslí, že kněží nepotřebují našich přímluv? Snad se příliš snadno zapomíná na svatost toho Boha, jehož sluhy na zemi byli, a právě jako takové byl by je chtěl mít nejdokonalejší a nejsvětější. Mnoho se požádá na tom, komu bylo dáno mnoho.

Ale před vznešeností daru a před nároky na dokonalost, jež tento žádá, musíme položit křehkost lidské povahy, snadnost ušpiniti se prachem pozemským pro toho, kdo stále právě svou službou, je nucen žíti uprostřed světa, musíme položiti všecky nedostatky a všecky vady, jimž jde člověk vstříc ve vykonávání hrozného kněžství v novém zákoně.

Jestliže jsme četli trochu obšírný život sv. Markéty Marie Alacoque, neušla nám jistě skutečnost, že zatím co se nám ukazuje přísnost Božské Spravedlnosti v ohledu na kněze, zjevuje nám též všecku dobrotu a milosrdenství Ježíšova Srdce k nim a horoucí touhu, jíž On má, aby připojil brzy k sobě v slávě své vyvolené, své vyznamenávané přátele, své kněze.

Zde, co nám vypravuje světice: „Byla jsem jednou před Nejsvětější Svátostí, když najednou se mi objevila osoba celá v ohni, jejíž žár mne pronikal tak hluboce, že se mi zdálo, že hořím s ní. Politování hodný stav, v němž jsem tohoto zemřelého viděla v očistci, vynutil mně mnoho slz. Řekl mi, že je ten benediktinský řeholník (převor parayského kláštera), který když jednou přijal mou zpověď, nařídil mi, abych šla k sv. přijímání a v odměnu za to mu Bůh dovolil, aby se na mne obrátil a žádal ode mne ulehčení ve svých útrapách, bych pro něj obětovala to všecko, co vykonám a vytrpím za tři měsíce. Slíbila jsem mu, že to učiním, dostavši k tomu dovolení od své představené. Řekl mně,

že první příčina jeho velkých utrpení je, že dával vlastnímu zájmu přednost před Boží slávou pro přílišné lpění na své vážnosti; druhá, nedostatek lásky k bratřím; třetí, příliš přirozená náklonnost, jakou měl k tvorům a svědectví, jež jim o ní dal ve svých duchovních pojednáních, což se velmi protiví Bohu." (Život napsaný současnicemi.)

Víme, s jak velkou láskou odpověděla světice na bolestný sten té duše; jak velkomyslně přijala, že bude za něj pykati; jaké útrapy snesla v těch dlouhých měsících, v nichž nejtvrdší skutky kajícnosti byly balsámem a úlevou pro vnitřní mučednictví, jež trýznilo její duši. Také známe působivost přímluv; neboť ta duše se znovu ukázala sv. Markétě,, aby jí poděkovala za to, co vykonala v její prospěch...

*

Která modlitba by byla milejší Božskému Srdci Ježíšovu než ta, jíž prosíme za kněze, kteří zde na zemi byli zvláštním předmětem jeho obliby, právě proto, že byli jeho spolupracovníky na Božském díle spásy duší! A jak bychom mohli zapomenout i zrovna na ty, kteří byli největšími našimi dobrodinci?.... Na ty, kteří nás tolikrát osvobodili od vin, uvedli nás na cestu dokonalosti a hlásáním Božího slova byli jako světlo naší stezce a svítilna našim krokům.

Jak si nevzpomnět se zvláštní vděčností na toho, kdo nám tak často radil, abychom zemřelým pomáhali, na toho, který podáváním oltářní oběti tolikrát svolal Ježíšovu krev, aby mírnila očistcové plameny a duším našich drahých uspíšil let do blažené vlasti!

Ano, trpme, a modleme se, bez únavy, k Pánu, aby On, jenž je světlem života, věčně osvítil drahé kněžské duše, které dosud ve tmě noci k němu vzdychají, blízké už vítěznému svítání... Modleme se, aby se jim bez zdržování ukázalo planoucí Srdce Ježíšovo a brzy přišla blažená chvíle, v níž se spojí s nekonečnou láskou toho božského Srdce, které je rozkoší všech svatých.

Imprimi potest. Pragae 27. Novembris 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Franciscus Vošahlík C. Ss. R. Imprimatur Nr. 19.649. Olomucii, die 29. Novembris 1938. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 303.183. — Vydavatel Exerciční dům, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. tamtéž. Odpovědný red. P. R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

Rozšiřujte modlitby za kněze:

m-46 (stran 64) **Prosíte Pána žní** (cena Kč 1.—)

m-27 (2 str.) **Modlitby za kněze a kněžský dorost** zdarma v libovolném počtu.

„Životem" č. 290. **Kvatembrová pobožnost.** Vhodná pro odpolední pobožnosti v kostele. (S písní.)

o-2 (4 str., obrázek sv. Jana Nep.) **Modlitba za zpovědníka** (cena 100 kusů 10 Kč).

o-8 (2 str., obrázek sv. Josefa) **Modlitba za kněze** (cena 100 kusů 5 Kč).

o-15 (2 str., obrázek sv. Jana Nep.) **Modlitba o kněžský dorost** (cena 100 kusů 5 Kč).

o-22 (4 str., obrázek sv. Benedikta) **Modlitba za kněžský dorost** (cena 100 kusů 8 Kč).

o-29 (4 str., obrázek sv. Dominika) **Modlitba za zpovědníka** (cena 100 kusů 8 Kč).

o-31 (4 str., obrázek sv. Norberta) **Modlitba za novosvěcence** (cena 100 kusů 8 Kč).

m-19 **Příručka k slavnosti primiční** (cena 25 hal.).

m-25 **Modlitba matky za syna bohoslovce** (4 str., cena 100 kusů 6 Kč).

Plakát p-21 **První pátek a kněžská sobota** (cena 20 hal.).

● **Brožurky ze sbírky „Životem":**

Více kněží (č. 21).
Kněz a lid (č. 119).
Svěcení podjáhnů, jáhnů a kněží (č. 228).
Bertička, apoštolka kněžské soboty (č. 239).
Znáte kněžský seminář? (č. 238).

PETŘÍK

MALÝ APOŠTOL ČASTÉHO SV. PŘIJÍMÁN

1. Dětská radost z přírody.

Co budeme vypravovati o Petříkovi, není pohádkou.*) Ještě nedávno vídávali jsme ho u města St. Malo v severozápadní Francii radostně pobíhati po břehu mořském. Byl to velmi živý a roztomilý hošík.

Jakmile o sv. Janě začali poletovati pestří motýli a veliké vážky nad rybníky a potůčky bublajícími po oblázcích mezi samými květy, pobíhával Petřík lučinami a chytal je. Nedbal, že jeho bílé kalhotky docela žloutly od pelu kručinek a pryskyřníků;**) jako horlivý sběratel chtěl své pestré oběti dostati stůj co stůj. Když motýlů ubývalo, opustil Petřík louky a vydával se k moři. Jakmile při odlivu voda mořská daleko opadla a skaliska i křoviny se objevily, chodíval Petřík na lov. Vodní tůně se jen hemží mořskými ráčky a rybkami, skrývajícími se v hustých mořských řasách. Tu brodíval se Petřík s vyhrnutými kalhotkami vodou, a ráček za ráčkem putoval do košíku, který nosil na zádech.

Ale život není hračkou. Petřík také pracoval. Konával své úkoly, psal, počítal, ano sám skládal písemné práce. Když dozrála jablka a obilí bylo svezeno

*) Vypravování toto jest věrně podáno dle skutečnosti. Jen v některých dopisech jsou změněna jména osob.

**) Kručinka a pryskyřník jsou luční rostliny.

do stodol, chodíval Petřík v pěkném námořnickém obleku s brašnou na zádech, provázen andělem strážným do školy, kde učil se čísti, psáti a počítati.

2. Jak přišel Petřík k Pánu Ježíši.

Kolem Hromnic dosáhl Petřík sedmého roku. - Brzy po svátku začaly v S... svaté misie. Bylo potřeba mnoho modliteb a zvláště modlitby nevinných dítek, aby se hříšníci obrátili, a tak i Petřík dostal se po prvé k sv. přijímání a od té doby každičký den přistupoval ku stolu Páně, aby splnil přání sv. Otce.

To bylo dobré símě, které padlo v úrodnou půdu a přineslo stonásobný užitek. Pravda, semenem byl sám Ježíš Kristus, Pán žní, plný milosti a pravdy. Ale ani tomuto semeni nedaří se všude stejně. Neboť mnohá půda jest ušlapána neužitečnými a špatnými myšlenkami, které sem a tam přebíhají; mnohá půda zas je plytká a mnohá již záhy zarostla trním a hložím.

Kde najde tedy božský Rozsévač úrodnou půdu, jež by nesla stonásobný užitek?

Dlouho, velice dlouho ji hledal na svých cestách Judejí a Galilejí. Ale nenašel jí v duších učených, nýbrž v duších maličkých galilejských dítek, kterým proto, ač nebyly ještě pokřtěny, dával všude přednost. Velice miloval zajisté božský Spasitel své apoštoly. Přece však jim řekl: „Nebudete-li jako maličcí, nevejdete do království nebeského."

Protože maličké tolik miloval, chtěl je též u sebe míti. Ale tu se mu bylo i vlastním apoštolům opříti. Ano, Pán Ježíš, vždy tak tichý, projevil Petrovi nevoli, poněvadž nechtěl maličkých k němu pustiti. Pravda, malé, opálené dítky galilejské byly hodně štěbetavé, nadělaly často mnoho hluku, raději si vykládaly pohádku, než by se modlily dlouhé žalmy,*) a nebyly nejlépe oblečeny, když chtěly k Pánu. Ale Pán nebyl na to tak přísný jako Petr, nebo jak by byl nějaký židovský učitel jednal. Chtěl míti maličké u sebe, protože, jsouce dětmi, měly čisté, dětské duše, krásnější než Šalomoun ve své nádheře a čistější než lilie. A jak rády dítky k němu přicházely a jakou radost On z nich míval!

Od té doby uplynulo již devatenáct století. Pán Ježíš, který v lodičce Petrově odpočívá, procitnuv, ohlíží se po maličkých. Kde jsou dítky? Není jich tam. Nepustili jich k němu.

I stěžoval si Pán ústy svého svatého náměstka, že jim znemožňovali přístup k němu, a vyslovil přání, aby, pokud možno, nejen v den Páně, ale denně přicházely k němu.

Náš Petřík účastnil se tedy sv. misií, ba on i kázal. Ovšem, nevystoupil v rochetě a štole na kazatelnu, ale modlil se a chodil každého dne sv. misií ke sv. přijímání, a takové kázání více působí, než sebe krásnější řeč. Byl tak horlivý, že jej děti, které často bývají hodně důvtipné, zvolily jednohlasně na

*) U Židů bylo zvykem, modlívati se žalmy, jako u nás se modlíváme každodenní modlitby.

konci misií za tajemníka svého spolku pro časté sv. přijímání.*)

3. Tajemník spolku sv. přijímání.

Jsa tajemníkem měl Petřík misionáři někdy podati zprávu o spolkovém živo'ě. Tak si navzájem úředně dopisovali.

Ó, jak srdečné byly dopisy Petříkovy! S počátku ovšem dělal v nich mnoho pravopisných chyb. Ubývalo jich však stále. Mnohého povzbudí dětské jeho listy, jež zde v českém znění podáváme.

4. Petříkovo upřímné a zbožné srdce.

V S..., v dubnu 1912.

Velebný pane!

Petřík, nejmenší člen Vašeho spolku, Vám píše a sděluje, že od sv. misií neminulo ani dne, aby na Vás nebyl vzpomněl. Druhého dne po Vašem odjezdu povídali mi velcí, že Vás doprovázeli na nádraží. Byl bych též velice rád šel, ale protože mám teprve

*) Jest to spolek, zvaný též „liga", k uctívání nejsvětější Svátosti oltářní, jehož členy mohou se státi i dítky. Členové spolku závazují se, ovšem ne pod hříchem, že budou ku sv. přijímání dle jistého pořádku (skupin) přistupovati: buď denně, buď týdně nebo aspoň každých čtrnáct dní. Mají také zvláštní odznaky, jež nosí, kdykoliv přistupují ke stolu Páně. Podrobnější poučení o spolku tom viz v dodatku.

sedm let, ničeho mi neřekli a pak maminka mne ukládá v zimě v létě o osmé hodině ku spánku.

V pondělí skončily prázdniny a nastala škola. Pan učitel je se mnou ve škole spokojen. Pravil, že že jsem teď pilným. Musím přece býti každý den pilným, vždyť chodím každý den k sv. přijímání. Ale ještě se mi všechny úkoly nedaří a dělám ještě mnoho pravopisných chyb; dám si však již pozor, abyste poznal, jak pokračuji a že jsem dobrým členem spolku.

Pravda, velebný pane, že mi Pán Bůh požehná, budu-li Jej opravdu milovati; a já miluji Pána Ježíše z celého srdce. Denně mu to říkám. Od Vašeho odjezdu jen jednou jsem nedodržel svého předsevzetí, že budu choditi každý den k sv. přijímání. Ale jistě mi to odpustíte, velebný pane, já jsem tím nebyl vinen. Přišel jsem zavčas do kostela, nebylo však mše sv. Byl pohřeb a o mne nedbal nikdo, protože jsem ještě malý.

Můj starší bratr Jeník jest též jako já v první skupině spolku a chodí každý den k sv. přijímání. Já sám jsem mu o tom řekl a to mne velice těší; neboť vím, že Ježíšek má radost, když hodně dítek chodí každý den k sv. přijímání.

Doma nebývám již rozpustilý. Ale tatínek se na mne mnohdy hněvá, protože při jídle často bez dovolení vstávám a že se hádám se svou sestrou Odinkou.*) Zasloužil bych výprasku, ale dosud jsem nedostal a doufáme, že ani nedostanu.

Petřík.

*) Odinka, zvaná francouzsky Odette, jest zdrobnělé křestní jméno ženské, odvozené od Odilie, Otilie.

Velebný pane!

S radostí Vám sděluji, že stále miluji dobrého Pána Ježíše a Pannu Marii. Ale nevím, mají-li mne také rádi, neboť mám ještě mnoho chyb. Maminka si přeje, abych Vám je napsal.

Neposlouchám vždycky, když mi přikazují, abych dal Odince pokoj a nehádal se s ní. Jedenkrát jsme se i trochu pobili. To však již neudělám. Slibuji Vám to, velebný pane! Jsem velice lenivý a nerad se učívám mluvnici. Také někdy odmlouvám paní Teachové a jsem svéhlavý, nechci jísti polévku a ryby.

To jsou všechny mé chyby. Mám jich mnoho, ale chci se brzy polepšiti, aby měl Ježíšek radost, když mne vidí denně chodit k sv. přijímání.

Naučil jsem se zpaměti modlitbě „Apoštolátu modlitby".*) Modlím se ji každý den ráno, jakmile se probudím, abych všechny své denní práce konal pro božské Srdce Ježíšovo a pro spása duší.

---

*) Tato modlitba jest obdařena odpustky a zní: Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vší zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie, všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den.)

Při mši sv. modlívám se celý růženec. První desátek se modlím za Apoštolát modlitby, druhý za sv. Otce, třetí za tatínka, čtvrtý za maminku, pátý za Jeníka, Odinku a za sebe. Po každém desátku modlím se modlitbičku, které mne maminka naučila: „Milý Ježíšku, učiň, abych rostl a prospíval, zachovej a požehnej tatínka, maminku, Jeníka, Odinku a všechny ostatní." Petřík.

Douška. Každého dne přicházejí dítky, abych je zapsal do našeho spolku. Mám je všechny v sešitě. Deset jich chodí denně k sv. přijímání, osm dvakrát za týden, a třicet každou neděli. Nikdo ještě neztratil svého odznaku. Však já je vždy sbírám po mši sv.

Pozdravuje Vás co nejsrdečněji

Váš malý tajemník

Petřík d'Airelle.

4. Malý apoštol v rodině.

V květnu 1912.

Velebný pane!

Babička se na mne zlobila, že chodím denně k sv. přijímání a ona ne, ačkoli je starší než já. Pravila mi: „Ty nejsi ještě dosti hodný." Odpověděl jsem jí, jak jste mi poradil: „Milá bačikko, nechodím k sv. přijímání každého dne proto, že jsem hodný,

ale proto, abych se jím stal. A já Ti slibuji, že jím též bude." Nyní mne již nechává na pokoji.

Ráno vstávám sám. Jeník mi pomáhá se obouti Pak jdeme na mši sv., nehřmotíce po schodech, bychom neprobudili tatínka.

Prosím stále tatínka, aby vykonal velikonoční sv. zpověď, ale on nechce a ani se vůbec nemodlí. Já se však modlívám každého rána, aby ho Pán Bůh obrátil a často o samotě plakávám, protože se bojím, že přijdu do nebe bez tatínka. Neboť jste pravil jednou, že takoví lidé, kteří nekonají velikonoční sv. zpovědi, těžce hřeší a jiné pohoršují. Říkal jsem to tatínkovi, ale on povídal, abych mlčel. Modlete se za něho!

Líbám Vás. Petřík.

V červnu 1912.

Velebný pane!

Tatínek pravil při jídle, že Kristus Pán není Bohem, nýbrž jen obyčejným člověkem, jako druzí. Já jsem se dal do pláče a zvolal jsem: „Ne, ne, on je Bůh, velebný pán to řekl." Jeník totéž opakoval a Odinka skočila se židle a tleskajíc ručkama volala: „On je Bůh! Je Bůh! Velebný Pán to řekl." Prosím Vás, modlete se hodně za tatínka a poraďte mi o nějakých knihách, aby je tatínek četl a zase nabyl víry.

Často jste nám říkal, že nemáme rodičům kázati, ale že třeba se za ně modliti a dobré skutky

obětovati. Proto se modlívám denně před spaním sv. růženec a po každém desátku přidávám: „Milý Ježíšku, obrať tatínka!" Dostanu-li bonbony nebo cukrovinky, dávám polovici chudým, kteří přicházejí každou sobotu a prosím je, aby se modlili za tatínkovo obrácení.

Váš milý Petřík.

V červenci.

Velebný pane!

Mám pro Vás radostnou zprávu. Maminka chodí teď se mnou denně k sv. přijímání. Protože chodívala jen v neděli, pravil jsem jí: „Maminko, proč nechodíš denně k sv. přijímání jako já, aby se tatínek obrátil?"

Objala mne beze slova a od té doby přistupuje denně s Jeníkem a se mnou k sv. přijímání. To mám radost! Jistojistě tatínka obrátíme.

Petřík.

6. Co konáme pro chudé, konáme pro Ježíška.

V srpnu.

Již jsou prázdniny. Dlouho jsem se na ně těšil. Jsme u moře na letním bytě. Včera jsem nachytal 300 mořských raků, Jeník 400. Odinka je upekla a udělali jsme si hostinu v jeskyni. Potom jsme chy-

tili sepii*) a velikého červeného raka. Pustili jsme je na sebe. Rak zvítězil, sepie uprchla.

Cestou s nábřeží potkali jsme malého hadráře. Nebyl větší než tatínkova bota. Vlekl veliký ranec papíru, těžší než byl sám. Pršelo, bylo zima a hošík chodil bos od bedny k bedně před každým domem a hledal papír. Tři uličníci se na něho vrhli a chtěli mu papír vysypat, až chudáček s pláčem dal se na útěk. Pustili se za ním a házeli po něm kamením. Skočil jsem na největšího a ukázal jsem mu, jak umím rozdávati štulce. Brzo utekl a jeho společníci za ním. Potom jsem se ptal hošíka: „Jak se jmenuješ?" - „Zozo". - „Kde bydlíš?" - „U mostu." - „A kde máš střevíce?" - „Nemám žádných." - „Pojď se mnou, maminka ti nějaké dá." - „Nemám již maminky." - „Moje maminka ti nějaké dá." - Zavedl jsem ho k nám a maminka mu dala starší mé botky a chleba s máslem. Pomohl jsem mu se obouti. Pak jsem se ho ptal: „Máš kuličky?" - „Ne." - „Pojď, dám ti ze svých!" Naplnil jsem mu obě kapsy. Odešel usmívaje se a s chutí pojídaje chléb s máslem.

Byl jsem velice rád, vždyť jste nám říkal, že, co jsme učinili pro chudé, učinili jsme pro Ježíška. Radostí jsem skákal a pravil jsem mamince: „Hle, drahá maminko, dal jsem polovici kuliček a střevíce Ježíškovi! Tatínek se obrátí."

Petřík.

*) Sepie jest mořský měkkýš, jehož se též užívá k výrobě hnědého barviva.

7. Raději smrt než dopustiti se těžkého hříchu.

Velebný pane!

Právě jsem se vrátil s Jeníkem a Odinkou z lovu na úhoře.*) Abychom se dostali na ostrůvek, bylo nám přebrodit se několika kalužinami. Odinka se bála, že se utopí; vzal jsem ji tedy na záda; Jeník byl kočím a bičem poháněl koně.

Víte, velebný pane, jak chytáme úhoře? Měli jsme všichni tři velké, dřevěné nože. Těmi jsme psali do písku, co komu napadlo. Já jsem napsal: „Budu hejtmanem jako tatínek." Odinka chtěla napsati říkání, kterému učí svou panenku, Jeník psal úkoly. Při každém písmeně, které jsme napsali, vymršťovali se úhoři a leskli se jako stříbrné jehlice. Odinka se bála a s křikem utíkala, jakmile se některý úhoř vymrštil. Ale my jsme se nebáli. Chytili jsme jich asi 200.

A teď Vám sdělím tajemství.

Je tomu měsíc, co jsem si po sv. přijímání vzpomněl na Vaše kázání o hříchu a na malého čínského mučedníka z Tonkingu, který chtěl raději zemříti, než dopustiti se těžkého hříchu.

Tu jsem prosil Ježíška, aby mi dal raději zemříti, než by dopustil, abych spáchal těžký hřích.

*) Úhoř písečný je ryba, asi 2 dm dlouhá. Za odlivu loví se na pobřeží francouzském železnými hráběmi, jimiž se vyhrabe z písku. Úhoř se vymrští, a nechytne-li se ihned, zaryje se opět do písku.

Cítil jsem, že prosba má je Pánu Ježíši milá, a proto přidávám každý večer po sv. růženci za tatínka ještě tuto modlitbičku: „Drahý Ježíši, prosím Tě, dej mi raději zemříti, než bys dopustil, abych spáchal nějaký těžký hřích." Je to tak dobře?

Váš malý Petřík.

8. Jak rád býval Petřík u Pána Ježíše.

V říjnu 1912.

Škola nám již začala. Dnes jsem se naučil zpaměti přítoky řeky Garonny.*) Mohl bych je vyjmenovat bez knihy.... Nyní Vám povím svá tajemství.

Rád chodívám do kostela, když tam nikoho není. Bývám sám a sám s Pánem Ježíšem a mohu s ním rozmlouvati. Někdy mi odpoví, někdy ne. Ale i pak jsem rád, jen když dlím u něho. Vždycky jej prosím, aby obrátil tatínka. Když musím odejít, říkávám: „Ježíšku, já bych rád ještě déle s Tebou byl, ale musím jíti se učit, co mám zadáno. Nezapomenu na Tebe, budu pro Tebe pracovati. Velebný pán říkal, že se modlíme, když pro Tebe pracujeme."

Ve škole v přestávce chodím nejraději v tu část dvoru, kde je kaple, abych byl blíže Pánu Ježíši. Na procházkách se dívám, kde jsou kostely ve ves-

*) Garonna je řeka v jižní Francii.

nicích a pozdravuji v nich Pána Ježíše. Večer obrátím se na posteli v tu stranu, kde je kostel a dávám Pánu Ježíši: „dobrou noc". Jak to bude krásné v nebi, kde budeme stále s Pánem Bohem. Ale kde bude tatínek? Prosím Vás, modlete se za něho.

Váš Petřík.

9. Jak se Petřík za tatínka obětoval.

V listopadu.

Bolí mne velice, že Pán Bůh nechce tatínka obrátili. A přece jej o to stále prosím, každé ráno, při mši sv., při sv. přijímání, při sv. růženci, všude. Ale včera mi napadlo, že je potřeba tří věcí, abychom obrátili duše: modliti se, domlouvati a trpěti. Již jsem se mnoho namodlil a nadomlouval, ale dosud jsem, velebný pane, netrpěl!

Proto jsem prosil Pána Ježíše, aby mi dal mnoho trpěti, abych za tatínkovy chyby a urážky pokání učinil a aby se tatínek obrátil. Stále říká mamince, že Pán Ježíš není Bůh, že kněží vymyslili náboženství a mnoho jiného. Přečetl knihy, které jste mi poslal, ale říká, že nic nedokazují, že nepůjde nikdy ke sv. zpovědi, že není pekla.

Jsme velice smutni a maminka často pláče.

Váš Petřík.

V prosinci 1912.

V neděli po sv. přijímání zdálo se mi, jako by se mne Pán Ježíš ptal: „Chtěl bys zemříti, abys tatínka obrátil?“ Odpověděl jsem: „Ano, ano, chci.“ „Ale budeš velice trpěti.“ „Nechť, pomůžeš-li mi, chci rád trpěti.“

Nyní jsem hotov zemříti. Ale možná, že jsem zhřešil, že jsem to řekl bez dovolení. Jednal jsem správně, velebný pane?

Tatínek je přesazen do jiné posádky. Za měsíc se přestěhujeme.

Váš Petřík.

10. Chci býti čistý jako lilie.

V lednu 1913.

Jako každý měsíc svolal i dnes velebný pán eucharistický spolek. Ptal se, kolik nových členů jsme získali pro každou skupinu. První skupina pro denní sv. přijímání má dvakrát tolik členů. Já jsem získal šest členů.

Pak nám vypravoval velebný pán o sv. Stanislavu, našem patronu. Pravil, že Stanislav učinil slib ustavičné čistoty již v sedmi letech. Tu se mi zdálo, jako by se mne Pán Ježíš ptal, nechtěl-li bych také zůstati tak čistý a jemu to slíbiti jako Stanislav. Odpověděl jsem mu, že bych to rád učinil, i slíbil jsem mu to. Jsem velice šťasten, že se mohu tak

milému Pánu Bohu docela obětovati. Jestliže mi dovolíte, chci svůj slib obnovovati po sv. přijímání.

Váš Petřík.

11. „Aby způsobil radost Pánu Ježíši a sv. Otci.“

Opustili jsme posádku v S... a jsme nyní v L... Ach, velebný pane, jsem velice smuten. Neboť v L... tomu není tak jako v S... Zde není spolku pro sv. přijímání. Nejzbožnější přijímají pouze měsíčně.

Asi za týden po našem příjezdu dal si pan farář zavolati maminku a mne do sakristie. Šel jsem se strachem. Pan farář se na mne podíval a pravil mamince: „Milostpaní, zde diví se všichni velice vašemu jednání. Že sama každý den přijímáte, to ještě chápou, ale že i své dítko každý den ke stolu Páně vodíte, toho nemohou někteří pochopiti a horší se nad tím. Myslíte, že vaše dítě je si vědomo, co činí?“ – „Myslím, pane faráři. Ostatně nepřiměla jsem já svého dítěte k dennímu sv. přijímání, ale ono mne k němu přivedlo.“ – „Kolik let má váš hoch?“ – „Osm.“ – „A proč, Petříku, chodíš každý den k sv. přijímání?“ – „Velebný pane, abych učinil Pánu Ježíši radost a též sv. Otci.“ – „Tak, tak!“ – „A potom, abych tatínka obrátil.“ Tu se pan farář na chvíli zamlčel a potom pravil: „Dobře, Petříčku, choď tedy každý den k sv. přijímání! Když tě k tomu náš sv. Otec vybízí, bylo

by nesprávným, abych já tě od toho zdržoval." Odcházeli jsme s velikou radostí.

Váš Petřík.

Douška. Zítra půjdeme k paní generálové na čaj. Maminka mi dala proto ušíti malý husarský červenomodrý stejnokroj.

12. Kdo poroučí v církví katolické?

15. března.

Jsem trochu nemocen. Bylo mi zima, když jsme se vraceli od paní generálové, a nastudil jsem se. Maminka mi pomůže psáti.

Byli jsme tedy u paní generálové. Bylo tam mnoho důstojníků a paní. Všechny dámy napadly pro mne maminku, že chodím každý den k sv. přijímání.

Paní generálová začala: „Paní d'Airelle, nechápu, jak může tak dobrá katolička, jako jste vy, trpěti takový zlořád. Voditi osmileté dítě ke stolu Páně, a k tomu denně! To je převrácené. Myslila jsem dosud, že první povinností dobré křesťanky jest, míti úctu před svátostmi a vštěpovati ji svým dětem. Já mám sama čtyři děti, ale žádné z nich nepůjde spíše k sv. přijímání, dokud nebude míti 11 let. Pak aspoň ví, co činí."

„A potom", vpadla paní majorová Z..., „tak pozdní snídaně nijak neprospívá zdraví našich dítek. Já dávám dětem snídani již do lůžka."

„Ostatně," přidala jedna statná paní, která měla bílé péro na klobouku, „upouští se již ode všech těch novot. Mnozí stěžují si, že první sv. přijímání nekoná se již tak slavně."

Zatím, co dámy takto promlouvaly, díval jsem se na maminku. Byla všecka červená a málem by se byla dala do pláče jako já. Ale když domluvily, pravila maminka docela klidně: „Milé paní, nechci odpovídati na všechny vaše pochybnosti; ponechávám to kněžím. Všecka má náboženská učenost jest — poslouchati. Sv. Otec si přeje, aby naše dítky přijímaly, jakmile dospějí k užívání rozumu. Tím nám jaksi ukládá, abychom je pak přivedly ke stolu Páně a potom každý den, možno-li, přiváděly. Jsem ho poslušna. Po ostatním mi nic není. Nepatří mi souditi papeže a církev sv. volati k zodpovědnosti."

„Výborně, paní d'Airelle," zvolal pojednou pan generál, který právě přišel. „To jest pravé katolictví, jak mu já rozumím. Kdo chce církev sv. posuzovati a přetřásati, je-li učení její správné, ať se stane raději hned protestantem. Pak si může věřiti a mluviti co chce." Potom se obrátil ke mně: „Petříku, pojď, probereme s dámami trochu katechismus."

„Kdo poroučí v církvi?" - „Papež, pane generále." - „Velmi dobře, hošíku!" - „Vizte, milé dámy, tu je odpověď na vaše námitky. Kam bychom dospěli, kdyby každý prostý voják směl rokovati o mých rozkazech a kdyby mne chtěl poučovati o vojenském umění. A přece nejsem neomylný jako papež. Já nemohu doufati ve zvláštní pomoc

Ducha Svatého jako on. Petříku, ty jsi chlapík, pojď, obejmi mne!" Dal jsem mu s chutí dvě hubičky.

Zatím co si tatínek na chodbě bral plášť, zaslechl jsem, jak mu pan generál pravil: „Pane kapitáne, blahopřeji vám, máte kloučka, který vám jistě nebude k hanbě."

Na ulici mi tatínek stiskl ruku. Poznal jsem, že byl se mnou spokojen. Večer před spaním jsem se modlil polovici růžence za pana generála, protože byl ke mně tak laskav.

Pozdravuje Vás Petřík.

13. Stůj co stůj denní sv. přijímání.

20. března.

Zase to začalo. Dámy přišly ve čtvrtek k nám a domlouvaly pořád mamince, proč s ní chodím denně k sv. přijímání. Tenkrát však nebylo nikoho, kdo by nás hájil.

Ba i tatínek, až odešly se na maminku rozhněval a pravil: „Půjde-li to tak dále, budeme brzy všem k smíchu. Bude těm vašim pobožnostem již jednou konec?" Maminka se dala do pláče. Řekl jsem tatínkovi, co jsem četl ve své knížce: „Tatínku, proč chceš, abych každý den jedl?" - „No, přece se musíš živit." - „Nuže, tatínku, já chci duši svou též každý den živit, proto též každý den přijímám." Neodpověděl nic, ale odešel do svého pokoje, ani mne neobjav. Jsme velice zarmouceni.

Maminka šla se mnou, stoupla si k mé posteli a pravila: „Vidíš, Petříku, všichni jsou proti nám a nikdo nám nedodává odvahy. Bude nám snad přece podrobiti se zdejšímu zvyku." — „Ale maminko, pak nebudeme poslušni Pána Boha!" — „Máš pravdu, ale budeme-li v tom pokračovati, budou nás víc a více pomlouvat a tatínka to velice rozčilí." — „To je pravda, maminko, ale můžeme to udělati tak: V neděli půjdeme k sv. přijímání ve farním kostele a v ostatní dny v jiných kostelích. Je jich zde ještě šest, za týden je obejdeme. Mohu si přece trochu přivstáti." Maminka mne dvakrát objala a pravila: „Máš pravdu, Petříku. Zítra tedy začneme putovat. Pros svého anděla strážce, aby nám pomáhal." Od té doby vstávám o čtrt hodiny dřív a chodíme každý den do jiného kostela. Ach, velebný pane, jak je to těžko malým dětem, dostati se k Pánu Ježíši. Všechno je od něho zdržuje.

Pozdravuje Vás Váš Petřík.

14. Petříkův zármutek na smrtelné posteli.

29. března.

Velebný pane!

Tentokrát Vám mohu napsati jen několik řádků tužkou v posteli. Jsem nemocen.

Maminka odešla s Jeníkem a s Odinkou na mši sv. Já nemohu dnes jíti k sv. přijímání, já již asi vůbec nepůjdu.

Jsem sám a sám ve své světničce. V pátek po sv. přijímání zdálo se mi, že mi Pán Ježíš opět pravil: „Petříku, chceš zemříti, abys tatínka obrátil?“ – „Ó ona,“ odvětil jsem. Potom jsem ještě Pána Boha prosil, abych směl mnoho trpěti za tatínkovy hříchy.

K večeru po škole kašlal jsem krev. Druhého a třetího dne opět. Přišel lékař. Když odešel, objala mne maminka a velice plakala.

Pak pravila Jeníkovi, ať koná s ní devítidenní pobožnost, abych se uzdravil. Ale já se nechci uzdravit. Chci zemříti, abych uviděl Ježíška a abych obrátil tatínka. Cítím veliké bolesti, ale trpím rád, jako Pán Ježíš za obrácení hříšníků.

Modlete se za tatínka, až umru. Na shledanou v nebi!

Váš Petřík.

15. Jak Pán Ježíš přišel k Petříkovi.

Duben.

Velebný pane!

Ještě jsem to já! Ale již nemohu psát. Jeník píše dopis za mne.

Budu brzy u Pána Ježíše. Cítím, že to již nebude dlouho trvati. Ó, jak jsem rád! Jsem-li sám, zpívám si píseň z misií: „K nebesům se orla vzletem.“ Velice mne bolí na prsou, ale mám velikou radost, větší než jindy.

Pan farář mne navštívil. Tázal se mne, je-li pravda, co slyšel, že jsem chodíval každý den do

jiného kostela ke sv. přijímání. Přisvědčil jsem. „A proč to, Petříku?" — „Abych učinil radost Ježíškovi a sv. Otci a abych tatínka obrátil." — „Ty chceš tedy tatínka obrátit?" — „Ano, a proto jsem prosil, abych směl umřít." Tu zaslzel pan farář a beze slova odešel. Neodvážil jsem se jej poprositi, aby mi přinesl sv. přijímání. Ale prosím Ježíška, aby mu to řekl za mne.

Váš Petřík.

Velebný pane!

Zdá se, že je mi lépe. Byl bych Vám mohl psáti tužkou, ale Jeník mi nedal, tedy mu diktuji.

Příštího dne mne navštívil pan farář opět. Myslil jsem, že se bude na mne hněvati, on však uchopiv mne za ruku tázal se: „Petříku, přijímal bys i nyní rád každý den?" — „Ó, jak bych se z toho těšil, pane faráři!" — „Nuže, já ti budu sám každý den přinášeti nejsvětější Svátost. Zítra začneme. Pomodli se také za mne, Petříku!"

Na druhý den přišel časně ráno. Maminka vyzdobila celou světničku květinami. Jeník a Odinka poklekli a modlili se, držíce v rukou svíce. Tatínek byl velice dojat, též poklekl a zdálo se, že se i modlí. Pan farář mne připravil k sv. přijímání a modlil se se mnou modlitby; pak mi pomohl též konat díkůčinění. Když řekl: „Pomodleme se za tvé drahé rodiče!", pohlédl jsem na tatínka. Měl oči zastřeny kapesníkem.

Odpoledne přišel pan farář opět. Ptal se mne: „Petříku, co myslíš, jak bychom povzbudili dítky, aby častěji, ano denně chodily k sv. přijímání?" — „Pane faráři, založte spolek pro sv. přijímání jako v S..." — „Dobře, Petříku, dám se hned do práce. Modli se za mne! Zítra k tobě přijdu s Pánem Bohem." Maminka mu pravila: „Pane faráři, neračte se namáhati! Pan kaplan je mladý, mohl by to snáze učiniť." — „Ne, ne, já musím dávat dobrý příklad, chci, jak tomu chce božský Spasitel a sv. Otec. Ano, teď chápu, proč Pán především maličké tak miloval." Objal mne a odešel.

Váš Petřík.

16. Petříkův poslední dopis a poslední přání,

Velebný pane!

Ježíšek mi chce dáti vše, dříve než umru. Pan farář založil spolek pro sv. přijímání. Pak mi sdělil, že Odinka, které je pět let, půjde po prvé k sv. přijímání na Zelený čtvrtek. Teď zbývá jen ještě tatínek. Prosil jsem ho, aby se pomodlil se mnou, a on tak učinil. Pomodlil se celý růženec a též: „Vzpomeň, o nejdobrotivější Panno Maria!" Možná, že mne tu již nebude, až se obrátí. Ale uvidím to s nebe. Chci přinésti Pánu Bohu i tu oběť. Je to asi můj poslední dopis. Již ani nespávám a velice kašlu celé noci.

Na shledanou v nebi!

Váš Petřík.

Budu se za Vás v nebi hodně modliti i za spolek.

17. Jak šťastně Petřík zemřel a jak svou smrti dal svému otci život.

Od otce Petříkova.

L..., v sobotu po velikonocích.

Důstojný pane!

Chci Vám podati zprávu o tom, jak nesmírné nás stihlo neštěstí. Našeho andílka, našeho Petříka již není. Celý měsíc trpěl skutečně jako mučedník, trpěl, jak trpěti dovedou svatí. Ani jednoho vzdechu, ani nejmenší známky netrpělivosti nedal na jevo. Pan farář mu přinášel každé ráno sv. přijímání. Ta chvíle, po níž toužil po celou dlouhou, bezesnou noc, byla mu nebem. Jakmile ozvaly se kroky knězovy na schodech, změnil se radostně obličej našeho andílka. V jeho očích jako by se zrcadlila božská velebnost. A ten účinek sv. přijímání trval po celý den. Kdykoli jsem vstoupil do jeho pokoje, modlil se sv. růženec, zpíval písně ze sv. misií. Říkal jsem mu, aby si přece trochu odpočinul. Odpovídal: „Tatínku, když mluvím s Pánem Bohem, tehdy odpočívám." Ptal jsem se: „O čem s ním mluvíváš?" — „O tobě."

Ráno posledního dne oznámila mu matka, že začínají novou devítidenní pobožnost za jeho zdraví. Dal se do pláče: „Ne, ne, maminko, nebraňte mi umřít! Chci umřít, abych tatínka obrátil."

Zemřel ráno na Zelený čtvrtek. Odinka přišla od prvního sv. přijímání. Petřík radostně objal šťastnou sestřičku; pak se připravoval na své poslední sv. přijímání. Pan farář přišel s posilou na poslední cestu. Petřík poklekl v lůžku, ruce sepjaty, nebeskou radost v očkách. Prosil mne pak, abych mu odpustil všecku jeho neposlušnost. Chtěl jsem mu říci: „Moje nebožátko, spíše já bych tě měl odprositi." Litostí nemohl jsem promluviti. Maminka, Jeník a Odinka plakali se mnou. Pan farář plakal také. Jen on zůstal vesel a těšil nás všechny.

Smrtelný zápas začal, když se rozhlaholily zvony — zvoucí na mši sv. Chvíli se zdálo, že mne volá. Když jsem se k němu sehnul, zašeptal: „Na shledanou, tatínku, v nebi — — — umírám pro tebe." Vydechl naposled svíraje ve vyhublých rukou růženeček z misií.

Hned po smrti zazářila jeho tvář, jakoby ji nebeské světlo oblilo. Okolo rtů pohrával mu úsměv. Nevyslovitelný pokoj ovládl celé jeho tílko, jež tak dlouho bolest byla trápila. Zdálo se mi, že jakýsi božský jas proniká tohoto anděla, jehož jsem si nezasloužil.

Já, jenž jsem se již dvacet let nemodlil, dvacet let již nevěřil, — alespoň se mi zdálo, že jsem nevěřil, — já jsem klesl na kolena před jeho lůžkem. Modlil jsem se, plakal jsem, ne však nad ním, nýbrž nad sebou. Prosil jsem Boha a toho andílka, aby mi odpustili mou ničemnost, v níž jsem svůj život prožil. Jak jsem se styděl za sebe, jak nepatrným jsem si připadal před ním, jenž je tak velikým. Považoval

jsem se za nehodna tohoto vyvoleného objati, — já hříšník, ja zavržení hodný. Pouhá myšlenka ztráviti celou noc u něho, byla pro mne, takového hříšníka, nesnesitelnou. Zdá se mi, že jsem pocítil něco z oné nesmírné hanby zavržených před tváří svatosti Boží při posledním soudu. Konečně jsem se vzchopil, vyhledal jsem kněze a vyznal jsem se mu ze svých hříchů za celý život spáchaných. Pak teprve cítil jsem se nehodným, objeviti se před svým dítkem, je objati a u něho zůstati. Ležel tam v šatečkách od prvního sv. přijímání, uprostřed bílých lilií. Kleče odporoučel jsem mu svou duši, aby ji žehnal a opatroval.

Na Bílou sobotu doprovázeli jsme jeho rakvičku na hřbitov, když všechny zvony vyzváněly při mši sv. Byl to spíše průvod vítězný než pohřební. Dítky z farnosti zúčastnily se všechny v šatech, jež měly při prvním sv. přijímání. Pravda, plakal jsem, ale slzy mé nebyly tak výrazem zármutku jako radosti, vnitřní, nové radosti, jež vlévá v duši pokoj.

Na hřbitově kol hrobu postavili se nejmenší, děvčátka bíle oděná a hoši ozdobeni stuhami přes ramena. Když dopadly první hrstky posvátné hlíny na rakev, promluvil pan farář: „Milé dítky, jsem příliš dojat, než abych k vám mohl dlouho mluviti. Pomodleme se a poděkujme Pánu Bohu, že tak velké věci učinil v duši vašeho druha. Milost nečeká na věk, aby přivedla vyvolené ku svatosti. Denní sv. přijímání učinilo z našeho Petříka apoštola a hrdinu. Kéž zůstane též apoštolem tam v nebi a kéž nám všem, vám i mně, vašemu duchovnímu pastýři, vy-

prosí, abychom den ode dne poznávali touhu Pána Ježíše v nejsv. Svátosti, touhu, kterou plane po vás, aby vás zachoval od zlého a denně povznášel sv. přijímáním."

Prosím Vás, důstojný pane, modlete se za nás a zvláště za mne, abych byl méně nehoden toho, jemuž jsem dal pouze život tělesný, jenž mi však zjednal život duševní.

D'Airelle.

18. Kdo je nyní na místě Petříkově u stolu Páně.

V květnu 1913.

Důstojný pane!

Opět se k Vám hlásí Petříkův otec místo drahého zesnulého. Než co pravím: zesnulého? Nikdy se mi nezdál býti tak blízko jako nyní. V neděli velikonoční po sv. přijímání, jež bylo prvním v mém novém životě, v onom životě, k němuž mne on svou smrtí přivedl, zdálo se mi, že zřetelně slyším ve své duši hlas svého dítka: „Na tobě jest nyní, abys denně zastupoval mne u Pána Ježíše svátostného." Zprvu jsem nechtěl slyšeti. Ale hlas vnikal do srdce a naplnil je radostí: „Ano, tobě nyní přísluší, drahý tatínku," opakoval, „zjednal jsem tvé obrácení dosti draze, od tebe to závisí, aby bylo dokonalé."

Vyzvání opakovalo se delší dobu a bylo nejdůtklivějším ráno, kdy chodíval Petřík k sv. při-

jímání. Konečně jsem se poddal. Od té chvíle budu já, který jsem byl za dělníka povolán v poslední hodinu, denně vyplňovati odchodem Petříkovým uprázdněné místo u stolu Páně, pokud mi jen bude možno. Toto rozhodnutí zanechalo v mé duši veliký mír. Přeji si jen zpozdáli jíti v jeho šlépějích a pomalu ubírati se cestou svatosti, onou královskou cestou obětí a sebezáporu, již mé dítě tak rychle vykonalo, a býti žákem toho, jemuž jsem měl býti učitelem.

Když jsem se procházel dnes ráno v zahradě, zastavil jsem se u veliké lilie, jejíž bělounký květ minulou noc se byl rozvil. K ní docela u země tutila se nepatrná chudobka. Chtěl bych býti touto malou květinkou a žíti stále pod ochranou našeho andílka, docela blízko něho.

Modlete se za mou ubohou duši!

D'Airelle.

19. Nechte maličkých přijíti ke mně!

Petřík zesnul. Dřímá již sladký sen tam na vysokém pahorku, odkud jest rozhled na širé moře.

Nad hrobem stojí kříž z červené žuly. Růžový keř, jenž se po něm pne, obsypává ho každého jara svými bílými květy. Na porfyrovém náhrobním kameni jest vytesán kalich a nad ním zářící hostie. Okolo hostie jest vyryta tužba božského Přítele dítek:

„Nechte maličkých přijíti ke mně,
nebraňte jim:
neboť takových jest království nebeské!"

Nad kalichem s hostií vytesal sochař, jak bývá tam zvykem, malou mísku, do níž stéká se dešťová voda. Malé modřinky*), jež si staví v cypřiších sva hnízdečka, přilétají tam za parných dnů, aby se vodou občerstvily.

Petřík prosí nyní otce nebeského, aby se rozpomenul na tolik maličkých, jež zanechal na světě. Petřík modlí se v krásné vlasti nebeské vroucně k Otci maličkých: „Dáváš modřinkám vody, po níž prahnou, máš ve svých stodolách dosti zrna, abys všechny ptáčky nasytil; nedej tedy zemříti hladem maličkým, kteří k Tobě o chléb volají.

Ty, jenž šatíš lilie zářící bělostí a denně očisťuješ jejich květy vodou s nebes, zachraň také lesk duší maličkých odleskem svého božství, jenž obsahuje denní chléb duší! Dej jim otce a matky, jež by jim tento chléb života zaopatřili! Pošli jim kněze, kteří by jim jej ochotně rozdávali!"

Ó, Pane světů, slyš volání maličkých po chlebě a nedopusť, aby se opět uskutečnila slova: „Nebylo nikoho, kdo by jim ho dal."

Tak prosí Petřík tam nahoře nad blankytem nebes. A všichni andělé strážní maličkých odpovídají ve sboru: „Amen, amen. Staň se, staň se!"

*) Modřinky jsou druh sýkorek.

Dodatek k českému vydání.

Drahé dítko!

Zda bys i ty nechtělo dle příkladu malého Petříka jíti často a rádo ku drahému Spasiteli a jej ve Svátosti oltářní podobně přijímati? Zajisté že ano! Vždyť Pán Ježíš pravil: „Nechte maličkých přijíti ke mně a nebraňte jim, neboť takových jest království nebeské.“ Při slovech těch myslil božský Spasitel také na tebe, také tebe k sobě zve. Jdi tedy ku drahému, dobrému Ježíši, jdi ku sv. přijímání co nejčastěji, — ano, můžeš-li, i každý den! Ó, kterak tím potěšíš drahého Spasitele, jenž chce i tebe jako dobrého Petříka učiniti opravdově šťastným, čistým a zbožným! A jakou radost způsobíš též sv. Otci, o němž víš, jak velice si přeje, aby dítky přistupovaly často ku stolu Páně! Mnoho můžeš i ty u svého božského Přítele vyprositi svým drahým rodičům, příbuzným a dobrodincům, živým i zemřelým, celé sv. církvi a drahé své vlasti, půjdeš-li co nejčastěji ku sv. přijímání a budeš-li je na určité dobré úmysly obětovati. Samo uvažuj a poznáš, kolik máš potřeb, abys ku sv. přijímání rádo a často přicházelo.

Rád bych ti, milé dítě ještě něco pověděl a poradil. Snad jest u vás zřízen nějaký nábožný spolek, na němž se smějí i dítky súčastniti, na př. „Mariánská družina“, „Dílo dětství Ježíšova“ nebo „Apoštolát modlitby“. Je-li tomu tak, následuj hodného Petříka a popros pěkně

velebného pána, aby tě do některého z nich, jak sám za dobré uzná, přijal. Je-li v takovém spolku též „eucharistický odbor" („sekce" čili oddělení pro rozšiřování pobožnosti k nejsvětější Svátosti oltářní a častého sv. přijímání), přihlas se k němu. V některých zemích mají již dítky zvláštní eucharistický spolek (Ligu) pro časté sv. přijímání. Petřík byl, jak jsi se v této knížečce dočetlo, velmi horlivým členem takového spolku. Členové tohoto sdružení zavazují se — avšak nikoli pod nějakým hříchem — že dle jistého pořádku podle oddělení (skupiny), ku kterému se u vel. pána přihlásí, budou chodívati ku sv. přijímání buď každý den neb téměř každý den (první skupina): aneb každý týden jednou (druhá skupina) nebo každých čtrnáct dní (třetí skupina). Také si ustanoví, že, jak tak to činíval Petřík, budou slovem a příkladem jiné povzbuzovati, aby též on často, ano i každý den přistupovali ku stolu Páně. Mimo to modlí se členové každý den ráno i večer tři Zdrávas Maria s modlitbičkou, obdařenou odpustky 200 dní: „Ó Maria, Matko má, zachraň mne dnes (této noci) před smrtelným hříchem!" Zajisté mohl by i u vás takový spolek zkvétati. Vaši velební páni vám k tomu rádi dopomohou; jen je také rády poslouchejte, když vás budou poučovati, zvláště o nejsvětější Svátosti oltářní, a když vás povedou k tomu, abyste Pána Ježíše ve Svátosti oltářní vždy více milovaly a jemu radost činily.

Ku konci ti, milé dítko, odporoučím, abys sobě hledělo pilně také náboženského čtení, které tě povzbuzuje ku větší vždy lásce k Svátostnému Spasiteli

a k vroucí touze po častém a hodném sv. přijímání. Zvláště upozorňuji tě proto na časopis „Pán přichází", který vydává Matice Cyrilometodějská v Olomouci, Wilsonovo nám. 16. Mnohé dítky její již dobře znají. Tento časopis právě proto se vydává, aby se naučily dítky Pána Ježíše ve Svátosti oltářní vždy více uctívati, milovati a jej často a hodně do čistého srdce přijímati. Zapros pěkně své rodiče, aby ti dovolili tento časopis odebírati.

Přeji ti, drahé dítko, z celého srdce, abys dle příkladu malého Petříka zůstalo vždy miláčkem svého nejlepšího přítele Ježíše Krista ve Svátosti oltářní a vždy hodným dítkem jeho nejsvětější matky Panny Marie.

Vše ku větší cti a chvále Boží!
S božským Dítkem, Máti,
rač nám požehnati!

Imprimi potest. Pragae 27. Novembris 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Franciscus Vošahlík C. Ss. R. Imprimatur Nr. 19.649. Olomucii, die 29. Novembris 1938. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 303.183. — Vydavatel Exerciční dům, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. tamtéž. Odpovědný red. P. R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV

Co mi po tom?

Strašná katastrofa stihla před více než 1000 lety Církev Kristovu. Křesťanský Východ — kde se konaly nejdůležitější církevní sněmy, kde žili sloupové Církve: sv. Basil, Jan Zlatoústý, oba Řehořové — kde povstaly řehole, kde rozkvetlo křesť. umění i literatura — tento křesťanský Východ se odtrhl od jediné Církve Kristovy.

Na to řekneš: Co mi potom? — Tebe nezajímá událost, jež odtrhla od Církve miliony duší?

Nevidíš, jak se mate tolik duší, když vidí, jak se různé náboženské společnosti hádají o to, která z nich je pravou církví Kristovou?

A jsi Slovan; neukládá ti i 4. přikázání Boží zvláštní lásku k národům slovanským? Nemáš jim spěchat na pomoc? vždyť rozkol natropil tolik škod duchovních i hmotných (odtržení od západní kultury) právě nejvíc u slovanských národů. A není to náš moravský Velehrad, jenž je středem snah o sjednocení Slovanů?

Však i na Moravě i v Čechách v horečce popřevratové sešly celé české rodiny na cestu pravoslavného rozkolu!

Modlíme se za černochy v Africe, sbíráme příspěvky na misie mezi pohany — a osud našich slovanských bratří nám má být lhostejný? Vymizel z nás již duch sv. Cyrila a Metoděje?

Tato brožura chce vzbudit zájem o rozkolné Slovany, naznačí dějiny rozkolu i upozorní na hlavní rozdíly náboženské nauky.

To je velké DÍLO BOŽÍ.

Nejvýraznější známkou božského původu Církve je její jednotnost.

Jest to již následek dědičného hříchu, že toužíme celou svou bytostí po nezávislosti, jsme nakloněni k svobodomyslnosti a k oposičnosti. Stále se uplatňuje staré přísloví: Kolik hlav, tolik smyslů. Podívejte se jen na politické strany, sotva vzniknou, již se tvoří oposice. Časem se rozpadá i nejlépe organisovaná lidská společnost. I nejlepší filosofové ovládli svou naukou jen malý počet duší.

Jediný Kristus ovládá svou naukou duchy lidské již po 2 tisíce let — a to v nejkulturnějších zemích. — Vždy po letech marného novotářství se zase vracejí ke Kristu. I dnes.

Společnost, v níž jsou sdruženi vyznavači Kristovi, se jmenuje Církev katolická. Hlavě Církve, papeži, se podrobují všichni jen pro autoritu samého Krista, jenž za ním stojí a jeho ústy rozhoduje. V Církvi jsou sdruženi národové všech odstínů a politických názorů, lidi různého stupně vzdělání, od neučených až po geniální učence (věřící Marconi a j.) a všichni se sklánějí v otázkách víry před rozhodující autoritou papeže.

Tato podivuhodná jednota je DÍLEM BOŽÍM: aby všichni jedno byli... aby uvěřil svět, že ty jsi mne poslal (Jan 16, 21). Bůh, kterému se otvírá každé srdce, udržuje v jednotě mysl věřících.

Právě na tuto jednotu peklo nejvíce útočí.

Příprava velikého rozkolu.

Od té doby, co císař Konstantin přenesl císařské sídlo z Říma do Cařihradu (počátkem 4. století), domáhali se biskupové cařihradští zvláštních výsad.*) Jejich snaha vyvrcholila tím, že chtěli býti úplně rovnoprávnými římskému biskupu, chtěli býti papeži Východu. Stavěli své požadavky na čistě politickém podkladě, že totiž s přenesením nejvyšší světské moci do Cařihradu, přenesla se tam i nejvyšší moc duchovní. Tuto naprosto n e c í r k e v n í zásadu se jim podařilo vsunout i do akt církevního sněmu v Chalcedonu jako pověstný 28. kánon, o nějž se pak všichni rozkolníci opírali.

Vlastenci i politikové řečtí podporovali snahy biskupů císařského města. Vlastní c í r k e v n í moc by dostal do ruky císař (což se též později v pravoslaví stalo).

Když pak latina počala vytlačovat řečtinu (řeč vzdělanců) z jejího privilegovaného

*) Prostým čtenářům připomínáme, že tehdy ještě Turci v Evropě (ani v Cařihradě) nebyli. Byla to říše „východořímská“ — vlastně řecká.

postavení, a když západní kraje se počaly jeden po druhém vymaňovati z područí cařihradského, nervosita řeckých vlastenců se měnila ve vášnivou nenávist všeho západního — latinského. Řekové se dívali s nelibostí a pohrdáním na Západ jako na zemi barbarů. Pobouření vyvrcholilo, když papež Lev III. roku 800. korunoval Karla Vel. na císaře západořímského.

Velká tragedie začíná.

Cařihrad byl městem Mariiným, městem velkých světců — ale i městem bludařů. Řečtí císařové podporovali již i dříve bludná učení. A ježto papežové stáli na stráži víry — docházelo k roztržkám mezi císaři a papeži. Ovšem církevní představitelé i na východě se do té doby přece jen dívali na Řím jako na ochránce víry.

FOTIEM začíná nová řada roztržek s Římem, — ale horších, ježto Východ počíná vidět v papeži BLUDAŘE. Prosté vylíčení událostí však ukáže, že ve sporu nešlo o víru...

V době sv. apoštolů Cyrila a Metoděje vládli v Cařihradě dva vznešení zpustlíci: císař Michal III. a jeho strýc Bardas. Poslední zapudil manželku a žil v hříšném poměru s vdovou po vlastním synovi. Tehdejší cařihradský patriarcha Ignác mu za to odepřel sv. svátosti. Rozhněvaný Bardas, jako všemohoucí ministr,

Ignáce sesadil a uvěznil a jmenoval nového patriarchu Fotia, velitele osobní stráže, muže velmi učeného, jenž ovšem nebyl vůbec knězem.

Fotij přijal všechna nižší i vyšší svěcení — proti všem předpisům — v 6 dnech a většina řeckých biskupů, zvyklá kořit se státní moci, volbu Fotiovu schválila. Nyní šlo ještě o souhlas papežův. Fotij lživě papeži v dopise celou záležitost vylíčil a velmi pokorně prosil o potvrzení. Sám císař se za něho přimlouval a nabízel hojné dary. Zmýlili se však oba ve své naději, že zlato sváže papeži ruce. Papež se přesvědčil o násilí, spáchaném na Ignácovi, prohlásil svěcení Fotiovo za neplatné a žádal znovudosazení Ignáce.

Fotij nyní odkryl pravou tvář. Cítil za sebou moc císařskou a proto za souhlasu sobě oddaných východ. biskupů prohlásil papeže za bludaře. Prý římská církev zkazila nauku Kristovu bludy (na př. hlásá, že Duch svatý vychází od Otce i Syna). Vytýkal římské církvi, že se v sobotu postí, že se dovolují první týden postní mléčné pokrmy a t. d. Takové věci vytýkal Fotij latiníkům a sám trpělivě přihlížel k cizoložství svého mocného pána Bardase, trýznil nevinného patriarchu Ignáce vězením, spálil kláštery mnichů, kteří se k němu nepřidali.

Vyšší duchovenstvo podrážděné úspěchy latinských misionářů mezi Bulhary ochotně se k odboji Fotiovu přidalo.

Fotiův rozkol smířen.

Slavný ruský filosof Solovjev dělí řecké duchovenstvo v době Fotiově na 3 třídy: zřejmé bludaře, dále horlivé katolíky a lidi obojetné, kteří se přidávali k té straně, která vítězila. Prostý lid, vedený mnichy, se dále držel své původní víry. V řeckých klášteřích byla ještě v přílišné živé paměti památka sv. Teodora Studity, který na východě nadšeně hájil prvenství římského papeže ve věcech víry (v 8. století). V klášteřích měl proto Fotij největší odpůrce.

Brzy však ztratil Fotij i ochranu dvora: nový císař Basil III.. ho sesadil, uvěznil a dosadil vyhnaného Ignáce. Na to šli císařští poslové žádat o smír papeže. Papež Hadrián II. svolal církevní sněm do Cařihradu (869 až 870), 102 řečtí biskupové na něm velebili papeže, Fotia odsoudili jako cizoložníka a otcovraha a novotáře.

Po smrti Ignáce byl kající Fotij sice dosazen na stolec patriarchální znova, ale již se souhlasem Říma. Dle nejnovějších dějepisných studií se zdá, že se Fotij upřímně s Římem smířil — třeba nebyl nadšeným jeho přívržencem.

Kerularij.

Neblahý rozkol byl zažehnán jen na čas. Křesťanský Východ i Západ se sobě odcizovali čím dál víc. Jednak řecké mnišstvo postupem

času ztrácelo onu vřelou víru, duch sv. Teodora Studity z nich vyprchal. Jednak i Apoštolská Stolice ztratila v těch dobách mnoho na vážnosti. V Římě se zmocnily politické kruhy různých šlechtických rodů velkého vlivu na volbu papežskou a tak dosazovaly na trůn papežský osoby často úplně nehodné. Je to nejtemnější století církevních dějin.

Pomazání Oty II. na císaře západořímského (papežem Janem XII.) opět pobouřilo Řeky do krajnosti. To na sobě zakusil plnou měrou biskup Luitprand (jako císařský vyslanec) a papežští legáti, vypravení do Cařihradu 968, by vyjednávali o sňatek Oty II. s řeckou princeznou Theofanou.

V Cařihradě nechtěli vůbec Otovi přiznati titul císaře. Papežské legáty uvěznili ba ustanovili, že je dají bičovati, vyrvat jim vousy a vlasy a zašité v pytlích potupně utopí. (Rozhodnutí toto však přece neprovedli, aby prý „se neposkvrnili krví jakýchsi rabů".)

Od té doby spojení církve východní se západní bylo vlastně jen na papíře — východní církev čím dál víc přijímá tvářnost národní církve řecké.

Za těchto nepříznivých poměrů se vetřel na stolec patriarchální v Cařihradě Michal Kerularij (1043—1058) zarytý nepřítel latinského obřadu. Ten zrušil v Cařihradě všechny latinské chrámy a kláštery a dovolil katolíkům latinského obřadu přijímat svátost oltářní po

způsobu východním jen tehdy, když se dají znova pokřtít.

Kerularij byl muž pohrdající filosofií, „jako idylou mládí", nestaral se o bohovědu, nýbrž zabýval se víc alchimií a astrologií. Byl smělý revolucionář. Pro nezdařenou vzpouru proti Michalu IV. stěží vyvázl životem a byl odsouzen k doživotnímu pobytu v klášteře. —

Nový císař Konstantin IX. povolal tohoto mnicha-vězně za svého prvního ministra a přes odpor východních biskupů ho dokonce jmenoval patriarchou. Za vlády tohoto muže došlo k výbuchu, jehož následky dosud trvají:

Od roku 962 do 1053 visela jednota Cařihradu s Římem jen na nitce. V letech 1053—1054 učiněn pokus jednotu upevniti, ale jednání se skončilo pravým opakem — úplným a konečným rozkolem. Kerularij si představoval jednotu tak, že latinská církev přijme řecký obřad a zvyky, ježto latinský obřad považoval za blud. Papežské vyslance, jednající v Cařihradě o unii všemožně ponižoval. Tito hájili se zase prudce a podrážděně a konec všeho: vzájemná klatba a TRVALÝ ROZKOL. Smutný rok 1054.

SLOVANÉ zapleteni do rozkolu.

Jak praví zmíněný již ruský filosof Solovjev, bylo neštěstím pro Rusko, že perlu křesťanské víry nedostali čistou, nýbrž pošpiněnou ŘECKÝM NACIONALISMEM, jenž viděl v Římě svého úhlavního nepřítele. Toto NEŠTĚSTÍ p-

tkalo i duhé Slovany: Srby, Bulhary, Ukrajince, Rusíny. Z upadající řecké říše se hrnuli na širé pláně ruské řečtí mnichové, aby organisovali nově získané křesťany. To už BOHUŽEL nebyli apoštolové jako sv. Cyril a Metoděj, planoucí horlivostí o čest Boží a spásu duší. Byli to nájemníci, jimž běželo především o čest své NÁRODNÍ — ŘECKÉ církve. Zaujali místa jako biskupové a metropoliti. Proti latiníkům se neštítili ani lží, aby je vylíčili slovanskému lidu jako škůdce. Trvalo to staletí až se konečně podařilo naočkovat do slovanské ruské duše nenávist proti latiníkům. Nešlo to hned: na př. kijevský metropolita Ilarion přijal velmi laskavě papežské vyslance, které Kerularij potupil.

Malou ukázku nenávisti proti latiníkům vyjímáme ze čtrnáctideníku, vydávaného v Ladomírové na východním Slovensku (za vedení Vitalia Maximenka, nynějšího schismat. arcibiskupa v Americe). Uniatské kněze nazývá zrádci, Jidáši. Katolíci prý se k l a n ě j í papeži, sv. Josafata, mučedníka za unii nazývá z v í ř e t e m, z l o d ě j e m, uniatští biskupové prý musí přísahat papeži, že budou ničit ruský lid. Co říkáš té úrovni n á b o ž e n s k é h o časopisu? — Uniaté jsou „sjednocení s Římem" (čti „Životem" č. 242 a 315).

OPRAVDU OSUDNÉ NEŠTĚSTÍ SLOVANŮ, na jejichž účet si vyřizují jejich vlastní nepřátelé — Řekové — své národní spory s Římem. Není to zase dějinný příklad světoznámé chytrosti Řeků? Ještě málo UŠKODILI Slovanům rozkolem? Otočili je čínskou zdí proti vlivům západní civilisace, miliony slovanských národů odstrčeny na vedlejší kolej pro

negramotnost.... germánské a románské národy těží z opožděné civilisace rozkolníků... jen v Rusku mohlo peklo bolševické zakotvit na 20 let...! Nekrvácí tu upřímné slovanské srdce při myšlence, co mohli Slované znamenat ve světě, kdyby byli všichni na tom stupni vzdělanosti jako KATOLICKÝ národ český, jenž právě děkuje za své vzdělání tomu, že se nevyloučil nešťastným rozkolem ze souhry a závodění s ostatními národy Evropy!

ŘEKOVÉ — NEPŘÁTELÉ SLOVANŮ: Jen malý příklad nám skýtá útisk lidu bulharského za fanariotů. Fanarioté (dle cařihradské čtvrti Feneru nebo Fanaru) byli řecká šlechta duchovní i světská, jež se těšila značné oblibě u dvora sultanova, ale nikoli u lidu. Jejich moc nabyla velikých rozměrů, hlavně v 18. století. Světská zbohatla statky a peněžnictvím; duchovní — patriarchové a biskupové — nemilosrdným vydíráním různého druhu poplatků od prostého lidu. Peněz potřebovali, protože biskupský stolec a zejména titul patriarchy si musili draze vykoupiti od sultána a úřadů a zdroje stálých příjmů, na př. polí a lesů, neměli.

Simonie (kupování duchovních církevních hodností) přinesla jako nutný následek úpadek vnitřního církevního života v Bulharsku. Jak praví Jireček ve svých „Dějinách Bulharska", kdyby byl svatý s nebe přišel, nebyli by ho udělali ani diakonem bez peněz. Patriarchy a biskupy se stali lidé chytří a velmi často úplně

nehodní, mravně naprosto zkažení. Ve svých palácích přechovávali krásné Řekyně a Arménky i jiných výstředností se dopouštěli.

Kněží, t. zv. popi, musili odváděti biskupům veliké dávky, které ovšem vyssáli z chudého lidu. Kromě toho biskupové konali sbírky na kostely a podobně přímo mezi věřícími. Ovšem peníze často šly na jejich paláce.

Ještě větší nežli bída hmotná byla bída duchovní. Školy byly téměř výhradně jen církevní pro potřeby liturgické. O další vzdělání popů a tím méně lidu se hierarchie a vrchnost vůbec nestarala. Byli to Řekové a proto všude v liturgii i v občanském životě zaváděli řečtinu. Tím se bulharský národ stále víc a více pořečťoval a ztrácel vědomí národní. Je známo, že Řekové nenáviděli slovanský obřad právě tak, jako Němci.

Zde vzpomínáme, že i u nás se koleduje do omrzení nepravdivé tvrzení proti církvi katolické, jako by byla nepřítelkyní našeho národa a nám uškodila. Dějepisec Palacký — protestant — v časopise „Pokrok" r. 1873 pravil, „jako poctivý a spravedlivý dějin uvažovatel, že KATOLICKÁ CÍRKEV U NÁS ZPŮSOBILA NEPOMĚRNĚ VÍC DOBRÉHO než kdokoliv jiný, zasahujíc jedině vždy ku povznesení blaha dobra a krásna".

Rozkol je velmi těžkým hříchem.

Způsob správy toho kterého státu se zove jeho ústavou. Každý stát svou ústavu pečlivě chrání a její porušení trestá velmi přísně jako zradu a revoluci (na př. kdyby se někdo po-

kusil změnit republiku na království nebo některé království by chtěl někdo přeměnit na republiku). Ústavu vypracovali odborníci, právníci se zástupci lidu. Ti ji též zase po společné zákonité poradě mohou změnit.

Ježíš Kristus ustanovil též na světě dokonalou společnost — Církev. Božský Spasitel dal této své duchovní říši též ústavu, stanovil, kdo bude rozkazovat, koho mají ostatní poslouchat: apoštolům s Petrem v čele dal vrchní moc v Církvi a slíbil, že dle jejich rozkazů bude dokonce i on sám lidi soudit: „Cokoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi... Dána je mi všeliká moc na zemi i na nebi." (Mat. 28.) Prvenství mezi ostatními apoštoly dostal Petr („ty jsi Petr, to je skála a na TÉ skále vzdělám Církev svou" — Mat. 16.).

Dle toho skutečně se v Církvi od počátku jednalo. Ještě i sám odbojný Fotij poslal do Říma žádost za své potvrzení. Zřejmý důkaz, že i na východě byl papež uznáván celých osm set let za nejvyšší autoritu.

Kristus ustanovil svou Církev pro všecky národy, „jdouce do celého světa, učte všechny národy" řekl Pán, tedy nechtěl žádné národní církve a nechtěl vůbec více církví, vždyť řekl Petrovi: „na té skále vzdělám CÍRKEV SVOU a ne CÍRKVE SVÉ". (O myšlence národních církví čti brož. „Křesťan a národ" Životem č. 307.)

Tedy ústava Církve je od samého Krista.

Odtrhnout se od zákonité nejvyšší hlavy — papeže — a založiti novou národní církev je porušením ÚSTAVY samým BOHEM dané. To je jistě větší zločin, než porušiti ústavu lidmi stanovenou, je to REVOLUCE PROTI KRISTU.

Co značí slovo „PRAVOSLAVNÝ"?

Je to chybný překlad řeckého slova orthodoxní, což vlastně znamená, doslova přeloženo, pravověrný. Toto slovo se v církevních dějinách vyskytuje po prvé k listinách chalcedonského sněmu r. 451. Orthodoxními se zvali ti, co přijali učení tohoto sněmu, jenž byl dílem a vítězstvím papeže Lva nad cařihradským bludařem Eutichiem.

Po 400 letech — po rozkolu Fotijově — se snažili Řekové osobovati si tento název pro rozkolníky, jež důsledně jmenovali pravověrnými. —

Nejlepší ruský dějepisec Lebeděv nazývá takovou polemiku nestydatou, polemikou nevzdělance proti vzdělanému člověku (osobovati si cizí název). Píše: „Musíme se za Řeky stydět."

Tak se stalo, že i neuvědomělí katolíci dávají toto jméno rozkolníkům, ačkoliv jim vlastně nepatří. Bohužel se již vžilo. Neprávem.

Na Podkarpatské Rusi nadělal tento název mnoho zlé krve v náboženských bojích po převratě. Uniaté užívají toho slova též ve svých

bohoslužebných knihách, což vedlo k matení lidu. Vlastně rozkolníkům patří název: „řecko-východní" místo „pravoslavní". Ostatně i některým Rusům se jméno „pravoslavný" nelíbí, jako příliš všeobecné a nepřesné.

Existuje vůbec nějaká církev „pravoslavná"?

Jednotné církve pravoslavné vůbec není. Cařihradští patriarchové se odtrhli od Říma na politickém základě: prý Cařihrad, jako nový Řím, musí míti i v církvi první místo. Když později povstaly národní říše slovanské: ruská, srbská a bulharská, žádaly z téhož důvodu pro sebe úplnou církevní samostatnost.

Tak povstaly různé pravoslavné církve, které mají v jednotlivých zemích jako svou nejvyšší hlavu buď cara, krále, neb bolševického komisaře neb tureckého sultána. Nejsou spojeny žádným svazkem jednoty a v nauce se rovněž hodně liší. Na př. cařihradský patriarcha vyloučil Bulhary z pravoslavné církve, kdežto ruská církev je uznala za pravověrné.

Ukázku „jednoty" pravoslavných církví zažili jsme i v našem státě po převratě (citováno z Dr. Činka „K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti", Olomouc 1926): Srbský biskup Dositej se věnoval organisační práci v pravoslavné skupině karpatoruské, zažádal u vlády pražské o schválení, dal zvoliti diecésní radu a tak zmatkům odpomoci. Situace se však ještě více zauzlila, když patriarcha cařihradský, bez ohledu na akci církve srbské, zřídil pro všechny pravoslavné na území čsl. republiky archiepiskopii v čele s biskupem Savatijem v Praze. Sa-

vatij se ohlásil karpatoruským pravoslavným jako jejich pravoplatný archierej a zahájil hned činnost. Vlastenci na Podk. Rusi v tom viděli nebezpečí čechisace a zdůrazňovali nutnost vlastní církve a postavili se proti snahám Savatije. Dositej pokračoval rovněž ve své činnosti a neuznával opatření učiněná z Cařihradu. Srazily se zde zájmy cařihradské církve pravosl. a pravoslavné církve bělehradské. Savatij poslal na Podk. Rus ruského biskupa Benjamina a ten se pustil do práce přes zákaz patriarchy srbského (Savatij mu vysvětil hned na pomoc celou řadu mužiků na kněze). Cařihradský vliv nabýval převahy. R. 1924 v Bělehradě prohlásil čsl. zahraniční ministr, že u nás uznáme právo srbské církve nade všemi pravoslavnými v republice, bude-li v Jugoslavii povolena protestantským Slovákům samostatná církevní organisace. Když však na základě tohoto dojednání přišel biskup Dositej na Podkarp. Rus, dal proti němu dr. Červinka předčítati z kazatelen ostré prohlášení, dle něhož žádný podkarpatoruský pravoslavný nemá podporovati r o z k o l n o u akci srbského biskupa... A t. d.

V Rusku už za carismu bujely přečetné sekty, podstatně se lišící mezi sebou: „bezpopovčíci" nemají kněží tedy ani svátostí, „habakukiáni" učí, že vedle Nejsv. Trojice je ještě zvláštním „Bohem Christos", že andělé i duše lidské jsou hmotné. „Chlystové" jsou skoro protestantská sekta, hoví zvláště smyslným chtíčům — do opačného extrému upadli „skopci" atd. Počet těchto pravoslavných sektářů jde do m i l i o n ů. Pravoslavná církev proti nim bojovala ohněm a mečem, ale marně. Tedy nelze mluvit o nějaké jednotné pravoslavné církvi. Čítá se sice pravoslavných na 160 milonů, ale číslo to při sektářské jejich roztříštěnosti neznamená mnoho. (Katolíků je na 350 milionů.)

Učení pravoslavné církve.

Legionář po návratu z Ruska mi pravil: „Nevidím rozdílu mezi církví pravoslavnou a katolickou.“ Neodborníku se vskutku na prvý pohled zdá, že je zde rozdíl pouze v bohoslužebné řeči: jedni užívají v bohoslužbě jazyka latinského, druzí staroslovanského.

Již jsme se zmínili o jednom podstatném rozdílu: pravoslavní neuznávají autoritu papeže. Tím se octli ve velmi nepříjemné situaci: Neomylného papeže zavrhli a všeobecný sněm církevní nemohou svolat. Vždyť dle jejich učení tvoří sněm všeobecný všichni biskupové východní i západní. Tak zbaveni zákonité autority, řeší své otázky věroučné dle názorů jednotlivých učenců a biskupů. Tím docházejí k velmi rozdílným naukám, jež jsou často spíše učením Kalvinovým a Luterovým než učením prvních 7 církev. sněmů (na něž se chtějí odvolávat). Skutečně čisté pravoslaví je učení 7 prvních sněmů církevních, je to učení vlastně katolické, ale rozkolníci nejsou s to ho chrániti bez autority papežovi proti novotám a podstatným změnám.

Uvedeme některé odchylky v učení pravoslavných:

O církvi. Metropolita Dionysij, hlava pravoslaví v Polsku, na mezinárodním sjezdu Organisace k udržení míru pomocí církví (r. 1934) prohlásil, že pravoslavná církev je jednou z částí, které tvoří církev Kristovu (Oriens

1935). To je ovšem názor protestantský, příčící se zásadám starého pravoslaví. — Dle toho je i katolická Církev částí pravé církve Kristovy, ale podivno, že orgány p. metropolity na katolíky útočí jako na bludaře. Je to tak trochu nedůsledné...

O Písmu sv. a sv. svátostech: Ti katolíci, kteří se dali na Moravě zlákat k pravoslaví, sotva asi tušili, jaké názory mají úřední orgány této církve. Sotva věděli, že pravoslavní neuznávají celého Písma sv., vylučujíce z něho jako podvržené t. zv. knihy deuterokanonické (kniha Tobiášova, Moudrosti. Baruchova, Judit, obě Machabejské a jiné). Pravoslavní učenci (mezi nimi i stařičký metropolita kijevský, Antonín Chrapovický, jenž 1936 umřel ve vyhnanství v Karlovicích) některým obřadům, jako svěcení Tříkrálové vody neb řeholním slibům připisují větší účinnost než některým svátostem. Zmíněný metropolita nazývá učení o sedmeru svátostí jen zbožným MÍNĚNÍM (Katechismus vydaný Antonínem 1924).

Český katolík, který vystoupil z katol. Církve v domění, že účtuje jen za jakési křivdy Říma (a sám nevěděl řádně, za jaké), by se zhrozil, kdyby četl pravoslavné názory o očistci, o odplatě po smrti, o pokání atd., jak jsou podávány v učebnicích a vědeckých náboženských knihách pravoslavných. Víru Kristovu přece většina těch svedených lidí ztratit nechtělo. Snad dodnes nevědí, kde se to octli.

Stačí uvésti aspoň několik úředních knih, schválených jako přesné vyjádření učení pravoslaví: 1. **Pravoslavné vyznání** z r. 1643. Kniha schválena cařihradským patriarchou. Některým se však nelíbila, proto ji přepracovali zvláště co do učení o sv. svátostech a vydali znovu 1667—1668 a schválena nejen cařihradským patriarchou, nýbrž i jerusalemským a moskevským. Však ani v této úpravě nenalezla milosti u moderních pravoslavných bohoslovců. Odvolávají se na ní jen pokud je jim vhod — co se jim nelíbí, to odmítají jako scholastické, t. j. katolické.

2. **Dositeovo vyznání pravoslavné víry** východní církve z r. 1672. Složil je patriarcha jerusalemský Dositej (1669—1707). Když vyzvali anglikáni r. 1723 východní církev k spojení s anglikánskou církví, 3 patriarchové (cařihr., antioch., jerusal.) jim poslali Vyznání Dositeovo jako dokument pravoslavné víry. Ruským bohoslovcům, bratříčkujícím se s protestanty, se však nelíbilo a nechali je prostě ležet v synodálním archivu. — Až zástupce carův v Synodu, hrabě Protasov, se pustil do reformy úředního ruského bohosloví v duchu katolickém a nařídil moskevskému metropolitovi Filaretu Drozdovi přeložit Theodosiovo Vyznání do ruštiny. Ten v něm však objevil vliv latinského učení a proto je v překladu opravil v 9 bodech: o dědičném hříchu, o knihách Písma sv., o církvi a její neomylnosti, o všeobec. církev. sněmech, o významu dobrých skutků, o stavu duše po smrti, o čtení Písma sv. a o nezrušitelném znamení kněžství. — Týž Filaret pořídil řecký „překlad" Vyznání, jenž se od řeckého originálu liší ve třech bodech. Tak máme Dositeovo Vyznání ve 3 (od sebe se lišících) vydáních. A ku podivu: všecka 3 odlišná vydání Synod potvrdil jako úřední „Vyznání pravoslavné víry". Tážete se asi, které z nich je tedy pravá víra pravoslavných a odpověď: vyber si sám, jak chceš.

3. Filaret napsal též na rozkaz vlády „Velký katechismus". Byl přeložen do různých řečí a stal se „pravidlem víry a svědectvím pravoslavného vyznání".

Na Východě si získal velkou popularnost. Po prvé ho vydal r. 1823. V tomto vydání má protestantské názory o Písmě sv., církvi a sv. obrazech. Některé statě (pokání) vynechal. Katechismus byl úředně schválen. — Některým se však nelíbil, začala proti němu hotová opposice vedená hrabětem Arakčejevem a ministrem osvěty Šiškovem. Proto car Mikuláš I. hned po svém nastolení poručil Filaretovi katechismus přepracovat dle plánu a d m i r á l a (!) Šiškova. To se stalo 1828. Jeho nové vydání postoupilo krůček od protestantismu zase k dřívějším názorům pravoslavným. Filaret byl však znova nucen katechismus přepracovat na rozkaz zmíněného již husarského p l u k o v n í k a (!) Protasova (1839), a v něm se už hodně blíží nauce katolické. Protasov ještě dodatečně žádal, aby dali do katechismu i církevní přikázání. Když však panu plukovníkovi vyložili, že církevní přikázání stanoví, jak světiti svátky, zachovávati posty a zdržovati se i určitých zábav, tu se pan plukovník rozmyslel s poznámkou, že by to pak též musel zachovávati. — Proti tomuto vydání nastala ovšem veliká nevůle, ježto se příliš blížilo ke katolictví, ale nového přepracování katechismu se již nedomohli.

Všechna 3 vydání katechismu — tolik se různící — mají úřední schválení nejvyššího orgánu pravoslavné církve, Synodu. Tak, které je vlastně pravé?

Ký div, že A. Turgeněv, bývalý ředitel oddělení pro církevní záležitosti, napsal: „Nemám důvěry v „naše kněze — mění katechismy se změnou ministrů".

V církvi pravoslavné, jak vidno z celého, není autority, která by závazně pro všechny stanovila nejzákladnější náboženské zásady a pravidla. V tak zvaných „p r a v o v ě r n ý c h" (= pravoslavných) církvích panuje chaos, zmatek v nejdůležitějších otázkách víry a mravů. *To nemůže být církev Kristova*, jež má být

přece dle sv. Pavla „SLOUPEM PRAVDY". (I. Tim. 3, 15.)

Vřed.

Ve vesnici Dubovoje na Podkarp. Rusi ke mně přišel statný Rusín, jenž odpadl od řecko-katolické církve (uniatské církv.) k rozkolníkům. Chtěl se vrátit, ale žádal, by mohl uzavřít nový katol. sňatek: Pravoslavná žena ho opustila a zažádala u pravoslav. baťušky (kněz) o rozvod. Baťuška slíbil, že mohou vejít oba v nový církevní pravosl. sňatek, když zaplatí srbskému pátrîarchovi poplatek 500 Kč. Žena na to měla a tak byla na novo baťuškou sezdána s jiným, ale chudý muž 500 Kč neměl. Měl na vybranou: civilní sňatek, nebo nucené „vdovství". Chudákovi ovšem nebylo pomoci, ježto jeho první manželství platně uzavřené nebylo možno rozloučit. Žádná lidská moc nemůže zrušit slovo Kristovo: Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj. — A jindy Kristus řekl: „Kdo by propustil svou manželku a pojal jinou, c i z o l o ž í." (Mar. 10.)

Pravoslavní však *přestoupili* tento přísný ZÁKON KRISTŮV: dovolují církevní rozluku z mnoha příčin — již od IX. století, kdy přijali mezi církevní zákony novelu Justiniána I., udávající 9 příčin rozluky (mezi jiným vzpouru proti císaři). Synoda celé ruské církve 1917 až 1918 udává 8 příčin rozluky. Jinak počet důvodů rozluky bývá udáván různě 3—20. Ano ruskému carovi přiznávali moc rozvázat cír-

kevní manželství z kterékoliv příčiny. Tím se však pravoslavní vyloučili z Kristovy společnosti, z jeho království, neboť „zrušil-li by kdo jedno z těchto nejmenších přikázání a učil by tak lidi, *nejmenším* slouti bude v království nebeském" (Mat. 5, 19.), t. j. dle ducha hebrejštiny: BUDE VYLOUČEN z království nebeského. A ke všemu toto přikázání jistě není nejmenší mezi Božími příkazy, majíc tak obrovský vliv na život lidský. Dovolování církevní rozluky v pravoslaví je tedy vřed na těle pravoslaví. Jak vidět, není to jedno: katolická církev a pravoslavná, není zde jen rozdíl v bohoslužebné řeči a obřadech, jsou zde podstatné rozdíly.

P. Maria a východní křesťané.

„Východní Slovany odlišuje od mnohých jiných bludařů jejich velká láska a zbožná úcta k panenské Matce Boží." Tento výrok sv. Otce Pia XI. plní nadějí všechny, jež se snaží o sjednocení Slovanů ve víře. Z této lásky vytrysklo tolik překrásných mariánských východních písní. I známý a tolik u nás ctěný obraz*) Panny Marie Ustav. Pomoci, je východního původu. Na východě v Efezu se konal slavný církevní sněm mariánský, jehož rozhodnutí o cti Matky

*) Ve sbírce „Životem" vyšla brožura o dějinách a milostech tohoto obrazu (č. 123). Objednejte též v exercičním domě malé čtyřbarevné jeho reprodukce (o-34) a pohlednice.

Boží přijal lid s takovou radostí a jásotem, na východě má původ většina svátků mariánských, na východě podstupovali přečetní křesťané i mučení za uctívání obrazů P. Ježíše a jeho Matky. Rozkolní Slované živí svou úctu mariánskou bohoslužebnými zpěvy a modlitbami, v nichž velebí zvláště její Božské mateřství a panenství a to slovy často tak tklivými a obrazy nezvyklými, že by se nad nimi chladný člověk Západu snad až pozastavoval. Východní Slované mají dosud více zasvěcených svátků marián., než je nyní u nás katolíků; u nich se zvláště slavnostně světí Zvěstování P. Marie. Tento svátek se nikdy na jiný den nepřekládá i když padne na Velký pátek. Tehdy mají obřady velkopáteční zvláštní ráz, mezi jiným je i úplná mše sv. Ani učení o Neposkvr. Početí P. Marie nebylo na Východě neznámo, což se samo sebou rozumí, protože tato pravda obsažena již ve Starém Zákoně („A Ona potře hlavu tvou...“). Právě na Východě vznikl tento svátek Neposkvr. Početí a byl slaven od V. století pod názvem: Početí Anny, když počala v životě přesvatou Pannu Marii. Početí ostatních lidí (v hříchu dědičném) se svátkem nikdy neoslavovalo — ani u ostatních světců.

Tento svátek nám připomíná tedy, že P. Maria byla od svého prvního okamžiku existence čistá a svatá. Je mnoho nevědomých lidí i vzdělaných, kteří vůbec nevědí, co to vlastně církev o P. Marii hlásá. Jako na př. v Nauč. slovníku Ottově pod heslem Pravoslaví píše se zcela neznale, že touto naukou o Neposkvr.

Početí katolická církev přisuzuje P. Marii přirozenost božskou. Tvor, třeba i nejčistší, zůstává tvorem (opak Tvůrce). — Je dobře nepsat o tom, čemu nerozumím.

Bohoslužebné knihy, jichž rozkolní východaně dosud užívají, překypují výrazy, jimiž naznačena jedinečná svatost a naprostá bezvadnost P. Marie. Zove se tam čirým světlem, bez vady, samotnou neposkvrněnou, světlejší a čistší nad cherubíny... Jest tedy ku podivu, když rozkolníci napadají katolické učení o Nep. Početí P. Marie jako neslýchaný *blud*. Není to zase stopa přátelení se s protestanty?

To jsou ovšem zase jen názory pravoslavných vůdců. Lid ve své zbožnosti a lásce k Matce Boží souhlasí s katolíky. Moskevský patriarcha Joakim poručil, aby se v novém vydání životů svatých, podle východního kalendáře (r. 1700), vypustil svátek Neposkvr. Početí. Přes to se v XVII. stol. zavazovali profesoři i studenti rozkolné kijevské akademie, že budou i svou krví hájiti pravdu o Neposkvr. Početí.

Zmatek a — zase zmatek.

Předem třeba (z katechismu) připomenout, že svátosti křtu, biřmování a svěcení kněžstva dávají duši vždy zvláštní tvářnost, jíž katechismus zve nezrušitelným znamením. Proto se tyto svátosti nemohou nikomu uděliti vícekrát. — Nyní porozumíš celé další stati:

Po rozkolu někteří katolíci odpadali k roz-

kolu buď z nevědomosti, z pozemských pohnutek neb z přinucení. Co teď s nimi: křtít je znova, či ne? Záleží na tom, zda považují pravoslavní křest katolíků za platný, či neplatný. Dle rozhodnutí církev. pravoslav. sněmu z r. 1484 přijímali tyto katolíky do pravoslavné církve jen jakýmsi obřadem, ale nekřtili je znovu, poněvadž prohlásili, že jsou již v katolické církvi platně pokřtěni. Však r. 1750 vystoupil jakýsi fanatický řecký mnich Auxentij a začal demagogicky bouřit proti katolickému křtu, prohlašuje ho za neplatný a že je třeba znova křtít jako pohany. Cařihradský patriarcha Cyril V. jeho učení přál, ale jeho nástupce Paisij II. se ho snažil — ač marně — umlčet. Konečně pomohli patriarchovi Turci a nepokojného mnicha hodili do moře. Pobouřený lid vyhnal Paisia a dosadil zase Cyrila na stolec patriarchální. Však přes jeho snahu odsoudili východní metropolité (ještě za jeho života) dvakrát znovukřtění katolíků. Cyril si však věděl rady s nepoddajnými metropolity: vyhnal je vojskem a vydal dekrét, nařizující znovukřtění takových katolíků. Neostýchal se počít dekrét slovy: „My poslušni BOŽSKÝCH příkazů křty heretiků (katolíků) zavrhujeme...“ — Tedy řecká církev pravosl. katolické křty zavrhla. A co církev ruská?

Do té doby n e u z n á v a l a platnost katol. (i luter. a kalvín.) křtů, ale právě v té době začala praksi opačnou: uznala jejich platnost.

(Podrobný popis těchto zmatků viz Jugie 3. sv.)

Car — papež,

Car Petr V. ustanovil v ruské církvi pravoslavné za nejvyšší úřad sbor biskupů — sv. Synod — řízený absolutně svým zástupcem, t. zv. oberprokurorem a úřad patriarchy zrušil. Stalo se tak 1721. Když se duchovenstvo domáhalo obnovení úřadu patriarchálního, odpověděl Petr, ukazuje na sebe: „Zde máte patriarchu." Úřední „Pravidla pro stát. zkoušky právníků" z r. 1885 oznamují: Ruská církev se zřekla své svrchovanosti a složila ji v ruce cara.

Carové si skutečně počínali jako papežové: rozvazovali manželství. Alexander I. manifestem z 10. března 1820 ohlásil poddaným své říše, že rozvázal manželství svého bratra Konstantina se saskou princeznou Annou, která už 19 let dlí pro nemoc v cizině a nyní se nemůže vrátit a dovolil velkoknížeti nový sňatek, který byl též uzavřen již 2. května 1820. (Snad si po té zprávě prostý lid řekl, jak milostivý je bařuška car, proč by to také velkoknížeti — holoubkovi — nedovolil —.)

Carové milostivě dispensovali řeholníky od slibů a dovolovali jim vrátit se do světa. Oni i kanonisovali, za svaté prohlašovali: Alexander II. kanonisoval Tichona Voroněžského, car Pavel I. chtěl dokonce sloužit bohoslužbu (mši sv.).

Ruská církev měla s k u t e č n é *papežky* — carevny. Duchovenstvo se marně snažilo vybavit pravoslavnou církev z nadvlády ženy — Kateřiny I. Arcibiskup Theodosij musil proto

do vyhnanství. Když pak na ruský trůn nastoupil Petr III., protestant, a jeho manželka Žofie z Anhaltu, protestantka, dostala ruská pravoslavná církev za svou hlavu protestantské manžele, kteří pak přestoupili sice na pravoslaví, ale jen na venek: Petr III. prohlásil, že jako protestantský kníže spojí v jedné osobě duchovní i světskou moc.

Konečně v osobě carevny Kateřiny II., dcery pruského generála, se dostalo za hlavu pravoslavným nevěrkyně! Nicméně pravosl. biskup Bílé Rusi, Jiří Koniskij ji velebil: „Ty pravoslavná caryce jsi v Rusku upevnila světlo víry...“ (Dějiny unie, Dr. Julius Peleš II. díl 744.)

Následky toho všeho byly ovšem strašné: zprotestanštění ruské církve a úpadek náboženského života. Smutný stav ruské církve vylíčil člen carské státní rady P. (Novoje vremja č. 1902 16. jul. 1881): „Nynější ruská církev není vůbec žádnou církví, nýbrž státní ústav, vedený úředníky, oblečenými v roucho biskupů a kněží *pod dohledem* kanceláří — jako v ostatních úřadech. Následkem toho v ní přirozeně počíná *hynout duchovní život* a společenství věřících, zbavené svazku se všeobecnou církví, umírá. Ve společnosti se vyvinul indiferentismus, lid v masách upadá v rozkol (sekty) i samo duchovenstvo je nespokojeno. Od vrchu dolů: od státních úředníků do prostých písařů a negramotného pastuchy pravo-

slavné vesnice není nic jiného než NEVĚDOMOST. Nejen neznalost pravd víry, nýbrž vůbec se neví, že takové pravdy existují. Věc je jasná: život nynější církve se omezuje na okázalou obřadovost, lid neslyší živého slova. Prostý ruský lid jde v rozkol (upadá do různých sekt), aby ukojil svou duchovní potřebu..."

*

Nyní se již ani nedivíme, že se mohl na Rusi tolik vžít bezbožecký komunismus a tolik let tam vládnout. Vždyť to byla půda dobře připravená po každé stránce.

FILIOQUE.

Školní kniha dějepisu posměšně podotýká, že se církev rozštěpila pro jediné slovíčko „i od Syna". To je ovšem velmi nesprávné tvrzení; již jsme se zmínili o mnohých příčinách rozkolu. Ale jistě se třeba zmíniti i o tomto.

Východní církev učí, že třetí osoba Božská, Duch sv., vychází pouze od Otce, kdežto katolíci učí, že vychází od Otce i Syna (latinsky: qui a Patre Filioque procedit).. Toto své učení „čerpá Církev ze slov Kristových o Duchu sv.: „z mého vezme" (Jan 16, 14.) a j. Duch sv. jako osoba Božská nemůže bráti od Boha-Syna nějaké poučení neb zdokonalení. Je tím naznačen jen vztah mezi Synem a Duchem sv. (processio). Kristus nám naznačil, pokud jsme vůbec schopni to pocho-

pit, vnitřní život Božských Osob. Tak těm slovům rozuměli dávno před rozkolem i východní otcové. Fotij vinil Řím, že Církev katolická tuto větu dala též formálně do vyznání víry a tím prý porušila starou víru a zavádí v nauce novoty. Před neodborníky (třeba inteligenty) se dělá tímto slůvkem filioque od pravoslavných laciná propaganda, na poli vážné náboženské vědy však neobstojí. Již v 5. století v athanášském vyznání víry (na východě) je toto slovo filioque.

Ironie rozkolu.

Pravoslavní autoritu papežovu ve víře neuznávají a — právě vznik rozkolu za Fotia je nejskvělejším obhajením nejvyšší autority papežovy. Rohrbacher to shrnuje v tato slova: „Jest málo dob, kdy svrchovanost papežova vystupuje tak do popředí jako v období Fotiově. Přátelé jeho i nepřátelé tuto svrchovanost celým svým jednáním naprosto uznávají. Ať bylo smýšlení Fotiovo jakékoliv... papeže se dovolává, by uznal za platné jeho vetření se na stolec patriarchální. Po prvním jeho sesazení i patriarcha Ignác i císař Basilius se obrací zase k papeži, jako k jedinému, Bohem ustanovenému lékaři. Po smrti Ignácově císař, Fotij, východní patriarchové a biskupové se obrací zase na papeže, aby dobrotivě prominul, že Fotij opět dosedl na uprázdněný stolec patriárchální. Když byl však Fotij znova

sesazen, obrací se císař Lev i s východními biskupy k papeži se žádostí, by ráčil vysvěcení nového patriarchy potvrditi a býti milostiv k těm, jež se dali strhnout k rozkolu."

Testament sv. Metoděje.

Naši sv. apoštolové žili v době Fotiově. Sv. Cyril byl na studiích dokonce jeho žákem. Znali dobře Řeky a proto nejlépe pochopili nebezpečí, jaké hrozí Slovanům od řecké, Římu nepřátelské politiky. Stařičký sv. Metoděj ještě rok před smrtí pozdvihl svůj hlas a varoval před nebezpečím rozkolu.

Prozřetelnost nám zachovala jeho slova právě na Rusi v „pravoslavných" klášteřích Laury Sergejevské a Solovecké. Tam je v prachu objevil ruský právník Pavlo a uveřejnil ve vědeckém časopise Visantijskij Vremenik 1897 (část IV., str. 143—145). Sv. Metoděj zde vyvrací pověstný 28. kánon sněmu chalcedonského, který tvrdil, že biskupové dali římskému biskupu právo nad celou církví, poněvadž Řím byl císařským sídlem. Sv. Metod odpovídá rázně, že to není pravda, *„ale od počátku zhůry, z Boží milosti dostalo se cti nejvyššímu apoštolovi Petrovi pro stupeň víry"*. Proti těm, kteří považlivě tvrdili, že s politickou mocí prvenství v církvi se ze starého Říma přeneslo do nového Říma-Cařihradu, volá sv. Metod rozhořčeně: *„Jak to možno, aby se k vůli pozemskému vladaři přenášely i Božské dary a apoštolská*

čest a aby neposkvrněná přikázání víry byla měněna? Čest starého Říma stojí nepohnuta až do konce. — Protože jeho (Říma) biskup předsedí všem církvím, nemusí brániti účast na všeobecných sněmech církevních. Ale bez jeho souhlasu nebylo všeobecného církevního sněmu." (Viz Grivec str. 110.)

Cizinec Wiching vyhnal vojskem z naší vlasti 200 žáků sv. Metoděje. Tím způsobil našemu kulturnímu životu nesmírnou škodu.

A přec ještě větší zkázu přinášejí Wichingové moderní, kteří pod záminkou češství berou lidem víru. — Volejme z celého srdce: Dědictví Otců, zachovej nám, Pane!

K brožuře použito spisů: Jugie: „Theologia christ. orient." — „Bohoslovia", vědec. časop. — Zabužnýj: „Katoličestvo i pravoslavie". — Dr. Pelesz: „Geschichte d. Union". — Grivec: „Život sv. Cyr. a Met." — „Pravoslavnaja Podk. Rus", časopis v Ladomírové. — Určitě si přečtěte i brožuru o sjednocovacích snahách mezi katol. církví a pravoslavnou. (Životem č. 315.) (Vydal Exerciční dům ve Frýdku.)

Imprimi potest. Pragae 27. Novembris 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Franciscus Vošahlík C. Ss. R. Imprimatur Nr. 19.649. Olomucii, die 29. Novembris 1938. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze č. 303.183. — Vydavatel Exerciční dům, Mor. Ostrava, Kostelní nám. 2. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. tamtéž. Odpovědný red. P. R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

»Životem« ročník XIII.:

289. Bertička.
290. Kvatembrová pobožnost za kněze.
291. Lurdské divadlo.
292. Proč jsem byl volnomyšlenkářem.
293. Lidový misionář Mazenold.
294. Obřady Květné neděle.
295. Zasvěťme dítky P. Marii.
296. Vstal Kristus z mrtvých?
297. Kdo k nim půjde?
298. Znáte kněžský seminář?
299. Karel IV.
300. Nejslavnější doba českých dějin.
301. Apoštol dobrého tisku.
302. Katolická matka.
303. Z moudrosti Boží.
304. Neodkládej!
305. Šťastní pohané?
306. Sv. Tadeáš.
307. Křesťan a národ.
308. Církev a stát.
309. Vánoční rozjímání.
310. Kněz.
311. Petřík.
312. Pravoslavná církev.